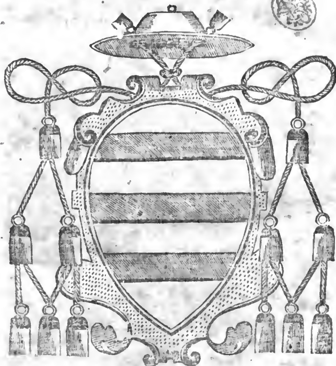
TRACTATVS
DE EXPLICATIONE PRIVILEGIORVM, AVTHORE

Doctore Garcia de Gironda Rondensi, omnibus in iure versantibus vtilissimus.

AD DOMINVM MEVM D. LVDOVICVM Fernandez de Cordoua, illustrissimum, dignissimum, atque reuerendissimum Episcopum Malacitanum, Regiumq; Consiliarium meritissimum.

Anno 1617.

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Apud Ludouicum Sanctium, Typographum Regium.

Sumptibus Ioannis Berrillo Bibliopolæ.

EL REY.

POR Quanto por parte de vos el Dotor Garcia de Gironda, Presbytero Beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, nos fue fecha relacion, que auiades compuesto vn libro intitulado (Explicacion de Priuilegios) el qual os auia costado mucho trabajo, y era de grande vtilidad a estos nuestros Reynos, por la materia que en el se trataua, nos pedistes, y suplicastes os mandassemos dar licencia para imprimirle, y priuilegio por diez años, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo: por quanto en el dicho libro se hizieron las diligencias, que la prematica por nos vltimamente fecha sobre la impression de los libros dispone, fue acordado, que deuiamos mandar dar esta nuestra cedula para vos en la dicha razon, y Nos tuuimoslo por bien. Por la qual, por os hazer bien y merced, os damos licencia y facultad, para que vos, o la persona que vuestro poder ouiere, y no otro alguno, podays imprimir el dicho libro intitulado, Explicacion de Priuilegios, que de suso se haze mencion en todos estos nuestros Reynos de Castilla, por tiempo y espacio de diez años, que corran y se cuenten desde el dia de la data desta nuestra cedula, so pena que la persona, o personas que sin tener vuestro poder, lo imprimiere o vendiere, o hiziere imprimir o vender, por el mismo caso pierda la impression que hiziere, con los moldes y aparejos della, y mas incurra en pena de cincuenta mil marauedis cada vez que lo contrario hiziere: la qual dicha pena sea la tercia parte para la persona que lo acusare, y la otra tercia parte para nuestra Camara, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare: con tanto, que todas las vezes que ouieredes de hazer imprimir el dicho libro, durante el tiẽpo de los dichos diez años, lo traygais al nuestro Consejo, juntamente con el original que en el fue visto, que va rubricado cada plana, y firmado al fin del de Iuan Gallo de Andrade nuestro escriuano de Camara, de los que residen en nuestro Consejo, para que se vea si la dicha impression està conforme al original, o traigais fee en publica forma, como por Corretor nombrado por nuestro mandado, se vio y corrigio la dicha impression por el original, y se imprimio conforme a el, y quedan impressas las erratas por el apuntadas, para cada vn libro de los que assi fueren impressos, para que se tasse el precio que por cada volumen ouieredes de auer. Y mandamos al impressor q̃ assi imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, ni el primer pliego del, ni entregue mas de vn solo libro con el original al autor, o persona a cuya costa lo imprimiere, ni a otra alguna para efeto de la dicha correcion y tassa, hasta que antes y primero el dicho libro estè corregido, y tassado por los del nuestro Consejo, y estando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y sucessiuamente ponga esta nuestra cedula, la aprouacion, tassa, y erratas, so pena de caer, e incurrir en las penas cõtenidas en las leyes, y prematicas destos nuestros Reynos. Y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otros qualesquier justicias dellos, que guarden y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid a siete dias del mes de Febrero de mil y seiscientos y diez y siete años.

YO EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Pedro de Contreras.

¶ 2 TASSA.

TASSA.

YO Iuan de Xerez Escriuano de Camara del Rey nuestro señor, de los que residen en su Consejo, certifico y doy fe, que auiẽdose visto por los señores del vn libro intitulado, *Explicacion de priuilegios*, compuesto por el Doctor Garcia de Gironda presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, tassaron cada pliego del dicho libro a quatro marauedis, el qual tien enouẽta y nueue pliegos, que a los dichos quatro marauedis mõta onze reales y ventidos marauedis en que se ha de vender en papel; y dieron licẽcia para que a este precio se pueda vender: y mandaron que esta tassa se ponga al principio del, y no se pueda vender sin el. Y para que dello conste di el presente en Madrid a treinta de Mayo de mil y seiscientos y diez y siete años.

Iuan de Xerez.

Librum hunc cum suo Archetypo contuli, nihilq; in eo notatu dignum inueni, quod illi non respondeat. Datum Matriti die 26. Maij. 1617.

Licentiatus Murcia de la Llana.

APROVACION.

DE Parte del señor Doctor Gutierre de Cetina, Vicario general desta villa de Madrid y su partido, se me ha traido que vea vn libro que dizen compuso el Doctor Garcia de Gironda, titulado, Tractatus de explicatione priuilegiorum, *he lo visto, y para que se aya de imprimir no hallo en el cosa contraria a nuestra Religion Christiana, y buenas costumbres. Madrid 29. de Hebrero de 616.*

El Licenciado Pisa de Auila.

APROVACION.

EL Doctor Lopez de Salzedo, Abogado en los Consejos de V. Alteza, digo, que por mandado de V. Alteza he visto vn libro que ha compuesto el Doctor Garcia de Gironda presbytero, beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, intitulado, *Explicacion de priuilegios*, y es buen libro y vtil, y que podra V. Alteza siendo seruido darle licencia que lo imprima. En Madrid a fin de Nouiembre de mil y seiscientos y diez y seis años.

El Doctor Lopez de Salzedo.

DOMINO

DOMINO MEO D. LVDOVICO FERNANDEZ DE CORdoua, illustrisimo atq; dignisimo Malacitano Episcopo, Regioq; Consiliario.

Doctor Garcia de Gironda in sancta Rondensi Ecclesia Prebendatus, salutem desiderat felicissimam.

MOS Antiquus est omnium scribentium, illustrisime, atque reuerendisime Antistes, ab omnibusque communiter approbatus, quòd ille, qui aliquod opus librumq; scribit, & in lucem edere desiderat, illum alicui dicet Principi, vel illustri personæ. Habuitque, ni fallor, hæc antiqua consuetudo principium à timore & parua satisfactione Authoris circa rerum suarum & scripturæ sufficientiam, cùm hominum vires adeò sint limitatæ, quòd ipsi per se nil perfectum & consummatum facere possint absque alienarum virium fauore: de quo lamentabatur Poeta dicens: *Defuit scriptis vltima lima meis*; ne vnusquisque suis confisus viribus vindictam suæ elationis atquę superbię recipiat. Et cùm hūc librum de explicatione priuilegiorum in lucem edere vellem tanquam paruum mei ingenij partum, & patronum ei quærere sit necessarium, sub cuius vmbra & patrocinio per omniū censurantiū oculos in securum optatumque portum peruenire posit: te dominum meum elegi, à cuius liberalitate mercedem, gratiam, atque fauorem iam receperim, in diesque maiorem recepturum confidam, decreuique pedibus tuis dictum meum librum submittere, tanquam magno Principi indignitate Episcopali constituto, qui omnibus literis, sanguine, nobilitate, & genere alios antecedis, & qui tantis atq; heroicis auorū factis es prędītus, quæ recensere, & laboriosum esset, & adulationis maculam haberet, sub cuius vmbra transitum spero habebit securum; & à mordacibus linguis defensionem, cùm de per se, & ex authoris parte, tanquam mei ingenioli partum nullam haberet fiduciam. Itaque humiliter exoro, vt tuum patrocinium impertire digneris, & beneuolo animo acceptes hos serui tui labores, vt tali fauore innixus ad maiora procedere sim ausus. Vale, & viuas diutius felicissimos annos.

¶ 3 LOCA

Ingenioso Lectori.

VM A multis doctissimis scriptoribus priuatam priuilegiorum materiam optimè enucleatam inuenerim: alij namque de priuilegio dotis agunt, alius de priuilegio iuramenti, & alius de fisci priuilegio tractauerit, & alius de ordinum priuilegio latè differuit: & de priuilegiorum rescriptorumque interpretatione in genere nullus scribere curauerit, qua de causa multæ oriebantur difficultates, & controuersæ quæstiones, quæ clariori egebant explicatione, ne posteris diutius ingens labor manere queat, & omnia recollecta inueniantur: decreui, meliori modo quo possem, & iuxta mei ingenij metam, has quæstiones, contrauersasque Doctorum opiniones circa prædictorum priuilegiorum explicationem explanare, ad concordiamque, & veram resolutionem reducere: præsertim, quia gabellarum materiæ assimilantur, eique proximæ videantur. Quapropter lectorem exoro, magis docendi, conducendiq; animum in me, quàm gloriam & honorem consequendi, considerare conetur, vicemque meam æquo beneuoloque animo sustineat: hoc enim si fecerit, multa magis laudis & scitu digna, quàm vili pendenda inueniet: bonisi consulat, benignasque aures accommodauerit, considerans hæc tyronibus, non sapientissimis Doctoribus, atque magistris scripsisse.

LOCA

LOCA IVRIS COMMVNIS, TAM CAESAREI, quàm Pontificij, & item leges Regiæ, quæ in hoc tractatu de priuilegiorum explicatione explicantur, nouiterque intelliguntur, summa cum diligentia describuntur.

Ex libris Digestorum.

L. si

Ex Codice.

L.

Ex Volumine.

Ex Decretalibus.

Ex lib. 6. Decretalium.

Ex Clementinis.

Ex Authenticis.

Ex Decreto.

Ex Concilio Tridentino.

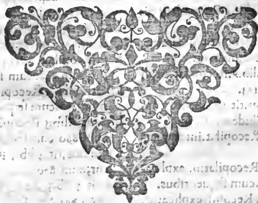
Ex Partitis.

Ex Legibus ſtyli.

Ex Legibus Tauri.

L.6.

L. 16.

SVMMARIVM HVIVS TRACTATVS DE PRIVILEGIORVM EXPLICATIONE.

Cap.1. *Riuilegium dicitur lex priuata personæ, vel loco per Principem concessa, habetque vim legis. num. 1.*

Princeps solus priuilegium & exemptionem, & priuilegij atque exemptionis confirmationem concedere potest. num. 2.

Priuilegiorum & donationum differentia quando cognoscatur? nu. 3.

Regum nobiliumque proprium est, liberales existere, donationes facere, priuilegia atque immunitates concedere. nu. 4.

Largitas facit homines famosos, & claros. num. 5.

Beatitudo quædam inesse dicitur in donatione. nu. 6.

Exempla plurima donationũ & largitatum recensentur. nu. 7.

Famuli & mercenarij, qui commorantur in seruitio ciuium habitantium in ciuitatibus liberis & exemptis à solutione gabellæ, vtrum prædicto exemptionis & libertatis priuilegio potiri possint. n. 8.

Famulus mercenarius habitans in ciuitate cum aliquo ciue dicitur vicinus, & ciuis illius ciuitatis. num. 9.

Seruus dicitur vnus de plebe. nu. 10.

Famuli gaudent, & potiuntur dominorum priuilegio. num. 11.

Familiares potestatum sunt ciues loci & ciuitatis, in qua domini officium exercent, & eorum priuilegium habent. num. 12.

Statuta loquentia in habitantibus in ciuitate obtinent in eo, qui est famulus alterius in eadem ciuitate. num. 13.

Famuli qui obnoxij sunt oneribus ciuitatis, oppidani, seu vicini illius ciuitatis dicuntur. nu. 14.

Famulus vtrum possit esse testis in testamento nuncupatiuo, in quo testes ciues pro substantia requiruntur. num. 15.

Famulum habens in ciuitate dicitur propriè ciuitatem habitare, & non famulus. nu. 16.

Famuli plerumque non recipiuntur ad incolatum, nec ad ciuilitatem, nec populi munera subeunt. num. 17.

Famuli plerumque, & maximè hisce temporibus, dominis non seruiunt animo remanendi in ciuitate, sed ab ea recedendi. num. 18.

Famulus tunc potiri poterit ciuitatis priuilegio tanquam ciuis, iuxta veram opinionem, si in eo concurrant,

Statu-

Statuto si caueatur, quòd absens à ciui tate nō possit gaudere priuilegio ciuibus concesso, si aliquis absens à ciuitate in ea reliquerit uxorem, filios, aut consanguineos, eius loco munera & onera ciuitatis subeuntes, præsens censendus est, & dicto priuilegio munitur. num. 40.

Residens in uno loco per mille annos, animo tamen retinendi domiciliū in alio loco, nō potest esse ciuis illius loci, ubi residet. num. 41.

Incola alicuius loci ubi adest, & ubi matrimonium contraxit, nō potest dici habens animum transferendi ad alium locum. num. 42.

L. 4. tit. 28. p. 3. & Auend. opinio limitãtur, & modificantur. nu. 43.

Vicinus duorum locorum à solutione gabellæ exemptorum, si in quolibet eorum bona sua uendiderit, an gabellam solueret teneatur. nu. 44.

Duæ causæ lucratiuæ nō possūt in vna eademq́ persona concurrere, & ibi de huius regulæ interpretatione, & ueritate. num. 45.

Priuilegium *exemptionis non extenditur ad res venditas mercimonij causa, sed tantum ad res, quæ sunt*, De labrança, y criança. *num. 46.*

Bona, De labrança, y criança, *acquisita in uno loco exempto, si in alio etiam exempto uendantur, in quo itidem uendens habet uicinitatem, non erunt à gabellæ solutione libera. num. 47.*

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurium. num. 48.

Priuilegium *quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent dictum priuilegium. num. 49.*

Priuilegium*, quando conceditur loco, durat in quantum durat locus. num. 50.*

L. 12. & 14. & 15. 16. & 18. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recop. ponderãtur, & interpretantur. nu. 51. Cap. 2.

Priuilegiū *ciuitatibus concessum vtrū extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijs degentes, nu. 52. & in nu. seqq.*

Priuilegia *sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda. num. 53.*

Vrbs est, quæ muro cingitur. numero 54.

Ciuitas, propriè loquendo, de iure communi, & partitarū est, quæ muris, & suburbijs, & continentibus continetur. num. 55.

Priuilegia *immunitatis cōcessa ciuitati, & eius ciuibus, non extēduntur ad commorantes in vico. nu. 56.*

Leges Regiæ loquentes de ciuibus habitantibus non habent locum in merè uicino, nisi in ciuitate commoretur. num. 57.

Habitatio, cum sit facti, nūquam præsumitur. num. 58.

Montibus, & pascuis alicuius ciuitatis non potest potiri ciuis, qui in ea non commoratur. num. 59.

Priuilegium *immunitatis concessum ciuitati non extenditur ad uillas, quæ postea auctæ sunt num. 60.*

Priuilegium *si concedatur ciuitati, uel ciuibus, & fiat uenditio in rure, uel extra ciuitatem, gabella uenit soluenda, nisi aliter*

Pri-

Pri-

Locu-

Bona

Bona patrimonialia, ad cuius titulum fuit aliquis sacris ordinibus insignitus, gaudent priuilegio bonorum Ecclesiasticorum, secundum veriorem opinionem, num.241. & in num.376.

Bona data filio in titulum patrimonij ad ordines consequendos, vtrum conferantur. nu.242.

Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum. nu.243.

Bona beneficiorum sunt Ecclesiastica, & spiritualia. nu.244.

Sucesio in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, & est odiosa. n.245.

Capellania vtrũ cõprehẽdatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio Ecclesiastico. num.246.

Capellania vtrum dicatur beneficium Ecclesiasticũ, & bona capellaniæ dicantur Ecclesiastica, & spiritualia, vel temporalia, & profana: vbi bona distinctio. nu.247.

Decima venit soluenda Deo de bonis capellaniæ, & de bonis datis in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos. num.248.

Gabella Regia vtrum veniat soluenda de venditione bonorum capellaniæ, & datorum ad ordines suscipiendos. nu.249.

Bulla domini Papæ Pij Quinti prohibens confidentiam Ecclesiasticorũ beneficiorũ, & c.2. de reform. sess. 21. & c.6. de reformat. sesion.23. sacri Concilij Tridentini, & l.1. titul.4. lib.1. Recopil. interpretantur. num.250.

Decimarum percipiendarum ius spirituale est, nec laicis regulariter potest competere. num.251.

Decima ipsa, & fructus decimarũ, potest laicis cõpetere ex Romani Pontificis priuilegio. num.252.

Decimarum immunitas ex Pontifi*cis priuilegio, potest laicis competere. num.253.*

Decimarum fructus possunt vẽdi, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiæ ercifcundæ. num.254.

Decimarum ex fructu vtrum gabella debeatur, quando venduntur fructus. num.255.

Decimæ laicis concessæ dicuntur beneficia patrimonialia. num.256.

Decimæ laicis concessæ iudicantur ad instar bonorum secularium. n.257.

L.1. tit.27. lib.9. Rec. agẽs, De serui cio, y montazgo, *interpretatur. nu.258.* Cap.6.

Cõmunes termini, & pascua propria, & non aliena dicuntur. nu.259.

L.18. titul. 27. lib.9. Recopil. interpretatur. num.260.

Agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contentam. num.261.

Laicus habens bona communia cũ clerico etiam fratre, tenetur de suis bonis tributum & Regiam gabellam soluere, nec habet exemptionem ratione communionis. n.262.

Exactor Regalium tributorũ probare tenetur qualitatem bonorum, non exemptorum, si à clerico bona possideantur. nu.263.

Bona à clerico possessa sua & libera, à seruitute, tributo, & gabella præsumuntur. nu.264.

Pri-

Tributorum exemptionem habētes ex priuilegio Regis tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles, non excusantur.nu.291.

C*ommunicare an possint terminos, montes, & pascua alterius ciuitatis, qui sunt incolæ alicuius ciuitatis.num.292.*

C*ommunicatio montium, & pascuorum non datur sine Regia licentia, quia est species alienationis. num.293.*

Vnio, & communio rerum Ecclesiasticarum, non datur absque Pon*tificis rescripto, & licentia, numer.294.*

Communio pascuorum & terminorum non potest præscribi, quamuis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant.num.295.

Licentia Regia requiritur ad terminorum & pascuorum communionem dissoluendam.num.296.

Communio pascuorum vsque ad certa loca fieri potest per conuentionem, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas, numer.297.

Consiliarij Regij ob tituli concessionem nobiles fiunt, & exempti à tributorum ordinariorum, & extraordinariorum solutione. num.298.

Exemptiones conseruantur in ciuitate denuò reædificata.nu.299.

Seruitus vrbana conseruatur in area, quæ denuò erigitur.nu.300.

Vsusfructus conualescit recuperata re, de qua debebatur.nu.301.

Opus, vel seruitium incæptum, an consummatum requiratur, si ob illud à Rege priuilegiū concedatur.n.302.

Repertus in via, vel itinere cum rebus vetitis, vtrum pænam statutariam incurrat.num.303.

Priuilegium, exeptio, vel gratia Sūmi Pontificis, non extenditur de vno ad alium casum.num.304.

P*erfectio actualis conditionis requiritur ad veniam consequendam per gratiam, vel indulgentiam Summi* Pontificis.*num.305.*

Verba, Qui tale fecerit, *in priuilegio, vel rescripto apposita, faciūt conditionem, & requirunt actualem perfectionem.num.306.*

Repertus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consueta, est suspectus de crimine, numer.307.

Actus perfectus, & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri.num.308.

Reuocata non censentur priuilegia concessa miserabilibus personis per generalem reuocationem priuilegiorum.num.309.

P*riuilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos, & mentecaptos.nu.310.*

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quæ ad Regem pertinent, non censentur concessa per concessionem plena, & amplissima iurisdictionis, etiamsi Rex concedat Regalia; & omnia, quæ tanquam Regi ad eum pertinent.num.311.

Exhibere tenetur suum priuilegiū omnes, qui eum allegant.nu.312.

Limitatur supradicta cōclusio, de qua in num 312. & num.313.

Sigil-

Pri-

Reuo-

Pri-

Princeps tollens defectum nataliū per legitimationem, non videtur tollere defectum contributionis cum plebeis. 197.

Priuilegium nobilitatis continet damnum & praeiudicium, alijs contribuentibus. num. 198.

Legitimationis rescriptum à Principe filijs naturalibus, incestuosis, & spurijs concessum, vtrum comprehendat nobilitatem, & exemptionem tributorum. num. 199.

Cap. 5. *Priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti, numer. 200.*

Agricolis priuilegium, ne incarceren tur pro debito ciuili, nouiter concessum recensetur. nu. 201.

Agricolarū priuilegiū, de quo in nu. supraproximo, vtrū extēdatur ad debita praeterita: vbi aliquae limitationes recensentur. nu. 202.

Debitor tritici vtrum satisfaciat soluendo aestimationem taxatam in tempore caristiae & necessitatis, in quo triticum non inuenitur, nisi pro immodico pretio. numer. 203. & in num. seqq. & in num 208. vsque ad num. 219.

Aliud pro alio, inuito creditore, solui non potest. num. 204.

Debitor tritici non satisfacit nisi soluēdo aestimationem, quanto pluris valet à tempore morae. nu. 205.

Debitor tritici, vel certae quantitatis, vtrum excusetur à mora, cum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur? vbi optima resolutio, numer. 206.

Debita res si ex casu praestari nō potest, aestimatio debetur. nu. 207.

Resolutio quaestionis, de qua in num. 203. nu. 208. cum num seqq. vsque ad 219.

Creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius aestimationem, quādo reperiri non potest, nisi pretio immoderato. num. 209.

Grauatus praestare rem alienam satisfacit soluendo aestimationem, si dominus eam non vendat, vel pro eā immodicum pretium petat, numer. 210.

Emens frumentum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Maij, non tenetur ad summam immoderatam, si veniat insolita caristia. num. 211.

Triticum ex causa necessitatis, vel caristiae, praestari non posse rectè dicitur, quando debitor illud non habet; & quamuis reperiatur, id habere non potest, nisi cum difficultate, & pro immoderato & excessiuo pretio. num. 212.

Rem non inueniri, & emi nō posse, vel immodico, vel magno pretio inueniri, vel emi posse, aequiparantur in iure. num. 213.

Aliquid facile fieri nō posse, & nō posse fieri, aequiparantur in iure. n. 214.

Fieri non posse dicitur, quod commodè fieri non potest. nu 215.

Pretiū excedēs dicitur, quādo termin⁹ & iusta meta exceditur. n. 216.

Damnū, nec interesse, nec excess⁹ iusti pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest excedi: quod intelligitur cū moderamine infra relato. nu. 217.

Locu-

Bona

Pri-

Tri-

Sigil-

Pri-

Priuilegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab oneribus pro aquis publicis habendis. num.336.

Priuilegia omnia silent tempore famis, belli, vel pestis, vel magnæ necessitatis. num.337.

Priuilegium concessum venientibus ad aliquam ciuitatem inhabitandam, vtrum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant. num.338.

Originarius verè dici non potest quis ad hoc, vt gaudeat priuilegijs, & statutis alicuius loci, nisi in eo habeat domicilium, & maiorem fortunarum partem, & onera realia ibi persoluat. num.339.

Priuilegium, & rescriptum de alio faciens mentionem, probat, & tenet, licet priuilegium relatum non appareat. num.340.

Personalia priuilegia non transeunt ad subrogatum. num.341.

Mutatione personæ mutatur priuilegium. num.342.

Priuilegium hypothecæ pœnis Fiscalibus concessum à iure non transit ad illos, quibus Princeps pœnas Fiscales concedit. num.343.

Qui non conueniuntur in plus quàm facere possunt, recensentur. n. 344.

Priuilegium, ne conueniantur in plus quàm facere possunt, in quibus casibus competat. num.345.

Maritus in reiuendicatione vtrum habeat priuilegium, ne conueniatur in plus quàm facere potest. numer.346.

Priuilegium, ne conueniantur in plus quàm facere possunt, non competit illis, qui vitiosè, & turpiter fortunas suas consumpsere. num.347.

Socer vtrum habeat priuilegium, ne conueniatur in plusquàm facere potest, quando à nuru, vel genero conuenitur? & quomodò hoc habeat locum. num.348.

Socer conuenitur in plus quàm facere potest, si promisit dolosè, & fraudulenter, quod adimplere non poterat. num.349.

Dotis priuilegia recensentur per remissionem. num.350.

Retentionis materiam qui recenseant. num.351.

Sententia in fauorem dotis habet executionem paratam. num.352.

Hypotheca tacita pro dote competens præfertur priori etiam tacitæ. num.353.

Hypotheca tacita pro dote competens nō præfertur priori expressæ, n.354.

Hypotheca expressa prior, & anterior pro dote competens, præfertur hypothecæ expressæ posteriori. nu.355.

Hypotheca tacita pro dote competens præfertur expressæ posteriori. n.356.

Qui prior est tempore, potior est iure: vbi plures remissiones. nu.357.

Regula, qui prior, est vera tam in agendo, quàm in excipiendo, & replicando. num.358.

Hypotheca tacita anterior, ad hoc vt præferatur expressæ posteriori, debet cōtineri in publico instrumēto, & nō sufficit testibus probari. numer.359.

Dos testibus probata præfertur creditoribus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum. num.360.

Hypo-

Mu-

Duo-

Duobus concurrentibus in pari gradu succedit, qui se nobiliorē & maiori virtute præditum probauerit: & si ambo æqualiter probauerint, succedent ambo de æquitate iuris, num.460.

Cap. 10. *Obtinens ratione virtutis priuilegium, vel dignitatem, si illam virtutem deserat, sitque omnino malus, & in eo hæc cessauerit penitus qualitas, perdet priuilegium & dignitatem: quod secus erit, si in eo aliqua remaneant primæ virtutis reliquiæ, numer. 461.*

Cæci à muneribus personalibus, & à gabella solutione immunes sunt: & hoc priuilegium & immunitatem poterunt intentare coram Ecclesiastico iudice, num. 462.

Cæci inter miserabiles personas annumerantur, num.463.

Miserabiles personæ poterunt laicum coram Ecclesiastico iudice conuenire, num.464.

Morbo diuturno fatigati dicuntur miserabiles personæ: & recensentur miserabiles persona, nu.465.

Cæci qui diuitijs pollent, contractationemque habent, non sunt immunes à muneribus patrimonialibus, nec à collectis, vel gabella. num.466.

Text. in capit. licet de censibus interpretatur, & ponderatur l. 5. titul. 3. part. 3. & l. 11. & 32. titul. 18. lib. 9. Recopil. nu.467.

Immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione, neminem excusat à muneribus patrimonialibus. nu.468.

Priuilegia concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem priuilegiorum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat. nu.469.

Priuilegium concessum miserabilibus personis, non potest renuntiari, numer. 470.

Priuilegium obtentum à duobus socijs, in quo tantum vnus eorum continetur, vtrum ambobus prosit. num.471.

L. 1. C. de diuersis rescriptis, & l. 40. tit. 18. p. 3. & l. si communem. ff. quemadmodum seruit. amittantur, interpretantur: & quæstio prædicta limitatur. nu.472.

Prædium emptum à fratre proprio nomine, qui stat in communi cum alijs fratribus, vtrum efficiatur commune, an proprium solius ementis. nu.473.

Conciliatio diuersarum opinionum super prædictæ quæstionis. nu.474.

Recipiens aliquam rem respectu hæreditatis, & bonorum, quæ in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs hæredibus communicare. num.475.

Prædium Realengo, *quod pater sine titulo Regali possidebat, & post eius obitum fuit vni ex filijs eius venditum, vtrum teneatur talis filius cum alijs fratribus communicare, num. 476. & num.478. & 481.*

Conducta res, vel in emphytheusim cōcessa si conductor, vel emphytheuta eā colit, melioremq; reddit, finita locatione, vel emphytheusi præferūtur filij alijs extraneis. nu. 477.

B 3 Pro-

Pro-

Pri-

Depo.

Pis-

Sen-

Cap. 15. *Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, non debet executioni mandari. num. 644.*

Sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudicatam peculiari priuilegio. num. 645.

Sententia lata in vim iuramēti propter defectum probationis, retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter repertos. num. 646.

Lex quando disponit cū qualitate, agens ex legis priuilegio, vel beneficio, debet eam probare, quia qualitas requisita in priuilegio debet obseruari, & exactè probari, ad hoc, vt priuilegium valeat, num. 647. & 648.

Qualitas admittens, vel excludens aliquem, debet interuenire in tempore actus. num. 649.

Honorib⁹ maioribus fūctos ad minores deuocari nō posse, certum est. n. 650.

Nobiles & moniales sunt sēper præferēdi cæteris vicinis rusticis & plebeis in distributione annonæ, vel eleemosynæ factæ à Principe, vel ab aliquo priuato, vel virtute priuilegij. num. 651.

Distributores eleemosynæ, vtrū licitè possint inter pauperes cōsanguineos & exteros distribuere. nu. 652.

Nobiles & digniores in officijs & dignitatibus Reipublicæ sunt plebeis præferendi. 653.

Nobiles in beneficijs cōsequēdis & in dispensationibus æquiparantur literatis, & cæteris paribus sunt præferendi. num. 654.

Nobilium voces præferūtur in electionibus & alijs actibus, quando voces sunt numero æquales. nu. 655.

Clausula finalis & impulsiua, quæ dicatur in priuilegio, vel dispositione. num. 656.

Causa quæ ex proœmio, siue præfatione sumitur, præsumitur, & dicitur finalis. num. 657.

Volūtas & mēs disponētis ex proœmio maxime colligitur. num. 658.

Verbis priuilegij, seu dispositionis standū est, quādo non constat aliud ex mente disponentis. num. 659.

Priuilegium, titulus, & indultum, vtrum per spatium triginta annorum præsumatur, & de veritate, nu. 660. & in nu. 662.

Testamentū præsumitur solēne ex diuturnitate temporis. nu. 661.

Veritas & resolutio illius quæstionis, de qua supra in nu. 660. & 662.

Impossibile reputatur, quòd à Principis, vel Pōtificis pendet potestate, vel sine eorum authoritate possideri non potest. num. 663.

Solemnitas mandati non præsumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos. num. 664.

Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando ei resistit ius commune. num. 665.

Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris præsumptio, numer. 666.

Conditio si adsit in priuilegio, debet ad vnguē obseruari: quia conditio inducit formam, qua omissa corruit dispositio, & non sortitur effectum, & quomodo id intelligatur, num. 667. & in num. seqq.

Resolutio quæstionis, de qua supra in nu. 667. & 668.

Verba

Va-

Casus.

Pra-

Fide-

Pri-

C.e.

Fa-

Mer-

Vsu-

Lite-

Lex

tiua, eique competit priuilegium tacita hypotheca, & omnia priuilegia à iure concessa. nu. 1198.

Communicatio bonorum lucratorum constante matrimonio habet locum in matrimonio putatiuo. nu. 1199.

Verba priuilegij & constitutionis si fuerint generalia, quamuis aliqua subdandur verba, quæ certas & limitatas personas respicere videantur, nihilominus talis constitutio atque priuilegium ita interpretari debent, vt generalia sint, & generaliter comprehendant omnes secundum naturam principij. num. 1200.

Princeps si aliquam rem concedat alicui cum certis priuilegijs, qualitatibus, & prærogatiuis, posteàque illam ademerit, aliamque in locum illius subrogauerit, res ita subrogata remanet cum omnibus priuilegijs, qualitatibus, & prærogatiuis supradictis antea concessis. nu. 1201.

Cessionarius qui succedit in causam viduæ, minoris, pauperis, & aliorum habentium priuilegium, conueniendi aduersarium in Curia Regia in prima instantia, vtrum possit cedentis iure vti, & quid in casu diuerso, in quo persona non priuilegiata cedit priuilegiatæ personæ, nu. 1202. & nu. 1204.

Ius personale cedenti cõpetens non trãsit in cessionarium. nu. 1203.

Cessionarius non admittitur ad retractum iure sanguinis, cum sit personalissimum. nu. 1205.

Cessionarius admittitur in retractu conuentionali. nu. 1206.

Priuilegiatus ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non gaudet priuilegio. nu. 1207.

Maritus, qui dotis restitutionem alicui tertio promisit, potest in plus quàm facere potest, conueniri, nu. 1208.

Marito non competit priuilegium conueniendi in plus quàm facere potest, quando in dotis debitum sit in extraneum delegatio, num. 1209.

Fructus propriè dicuntur deductis impensis gratia ipsorũ factis. nu. 1210.

Fructus si aliquo priuilegio à Principe concedantur, intelligendum est, non deberi fructus, nisi deductis expensis, quod extenditur ad rescripta, & etiamsi fructus integros fore restituendos priuilegia concedatur. nu. 1211.

Mariti priuilegium, nè conueniatur in plus quàm facere potest, non trãsit ad fideiussores. nu. 1212.

Maritus negans dotem recepisse, non amittit priuilegium non conueniendi in plus quam facere potest, quia pœna non habet locum nisi in casibus a iure expressis, nu. 1213.

Prædecessoris omnia priuilegia si concedantur alicui, non extenditur talis concessio ad ea, quæ habuit ratione priuilegij personalis, num. 1214.

Conductor domus, potest in tribus casibus à domo expelli à domino ante locationem finitam. nu. 1215.

Conductor, cui pro securitate locationis fuerit hypothecata res locata specialiter, vtrum possit ante tempus

pus

Eccle-

Ma-

Mili-

pillis, non derogatur per secundum priuilegium sine speciali derogatione primæ concessionis, num. 1362.

Socius, vel aliquis illorum, qui tenentur tantum in id, quod facere possunt, si totum soluere promittant, vtrum videantur illi suo priuilegio renuntiare, numero 1363.

Priuilegiati in id quod facere possunt, annumerantur. nu. 1364.

Renuntiare iuri suo nemo tacite videtur, & remissio additur ad l. legitimam. ff. de petitione hæreditatis, nu. 1365.

Præstatio annua super aliquo fundo, vtrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, & l. nihil proponi. ff. de legatis 1. & l. final. §. final. ff. de contrahenda emptione interpretantur, & optima additio refertur. num. 1366.

Præstatio annua causa alimentorum, non inducit tantū demonstrationē, sed actionem realem & hypothecā fauore alimentorum. nu. 1367.

Alimentorum legatum, siue fiat pauperi, siue diuiti, semper continet fauorem alimentorum, numer. 1368.

Alimentorum fauor extenditur ad relictum pro anima, vel anniuersario. nu. 1369.

Incertitudo vitiat relictum; & etiam libertatem, quando non constat de persona certa. nu. 1370.

Incertitudo non vitiat relictum, quando relinquitur pauperibus, & anniuersarijs, ratione priuilegij causæ piæ, numer. 1371.

Lex quantuncumque generalis, non comprehendit casus exceptos, & priuilegiatos. nu. 1372.

Doctor, licèt sit minor 25. annorū, non restituitur in integrum. n. 1373.

Priuilegium si cui concedatur hoc onere adiuncto, quòd in qualibet anno teneatur vnum equum soluere, & per longissima tempora equum non soluit, sed aliud ipsius equi loco, vtrum equi præstatio præscribatur. nu. 1374.

Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quàm sibi quotannis debeatur, vtrum sibi præiudicet. num. 1375.

Clericus habens bona communia cum fratre laico, vtrum ea possit defendere à collectis & gabella, & alijs oneribus ratione sui priuilegij clericatus. nu. 1376.

Bona vnita & indiuisa gaudent priuilegio indiuisi, & immunitatis. nu. 1377.

Donatio facta à patre filio clerico vales, & virtute prædictæ donationis poterit bona donata à collectis & impositionibus liberare prædictus clericus: tamen in tali donatione fraus præsumitur. nu. 1378.

Fraus quomodò probari, & præsumi possit. nu. 1379.

Laici quando habent indiuiduum, & coniunctum ius cum clericis, gaudent priuilegio clericorum sociorum. nu. 1380.

Clericus & laicus si habeant ius patronatus, pars clerici attrahit ad se partem laici. nu. 1381.

Lai-

Limi-

Limitatur prædicta sententia, de qua supra in nu. 1401. nu. 1403.

Causa una posita in priuilegio non sufficit vera, si ambæ causæ opponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera nu. 1404.

Causa una si apponatur in priuilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corruit argumentum, & priuilegium, quod intellige quando utraque ratio consideratur ad effectum causandū, secus si una non habetur in consideratione, quia tunc cessante non cessat effectus. num. 1405.

Causa una si exprimitur in lege, vel priuilegio, & altera possit considerari, cessante expressa cessabit dispositio, licèt altera militare videatur. nu. 1406.

L. 4. & 5. tit. 2. lib. 6. Rec. disponens, quòd nobiles non possunt torqueri, extenditur ad consiliarium, etiam si eius sit officiū finitū, in memoriā pristinæ dignitatis: quod extende ad decuriones. num. 1407.

Priuilegium dignitatis non finitur finita dignitate. nu. 1408.

Torqueri non potest in syndicatu, qui fuit iudex etiam multis stantibus indicijs. nu. 1409.

Cōsiliarij ciuitatū habētur instar decurionū, & idē habent priuilegiū, & non poterunt torqueri. n. 1410.

Priuilegium decurionibus & consiliarijs ciuitatum concessum, intelligitur de consiliarijs & decurionibus magnorum locorum, numer. 1411.

Cap 33. Consules ciuitatum nostri temporis habent priuilegium, ut torqueri non possint. num. 1412.

Fideiussor nobilis datus in condēnatione destēdenti ex delicto, utrum incarcerari possit. nu. 1413.

Sententia lata contra principalem executionem mandatur contra fideiussorem, sicuti contra principalem, sine nouo processu, vel noua sententia. nu. 1414.

Fideiussores censentur unà cū principalibus condemnati, nu. 1415.

L. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1416.

Lex actionū genera, & l. ex maleficijs, & eorū verba. ff. de actio. & obligatio. ponderantur. nu. 1417.

Nobilis non poterit suum priuilegium nobilitatis renuntiare, numer. 1418.

Priuilegium concessum agricolis, utrū competat eorum fideiussoribus non agricolis. nu. 1419.

Fideiussor plebeius, qui pro nobili intercedit, non potitur nobilitatis priuilegio. nu. 1420.

Bobadilla taxatur in quadam sua distinctione. n. 1421.

Nobilis nullatenus pro debito ciuili incarcerari poterit, nisi ut ibidem. nu. 1422.

L. 5. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur. nu. 1423.

Priuilegium concessum alicui usq; ad tertiam generationem, utrum eius personam in prima generatione cōprehendat. nu. 1424.

Pecunia, & moneta, tria continet; scilicet materiam quoad valorem, formam quoad authoritatem, & pondus quoad usum nu. 1425.

Prin-

E *Limi-*

Limitatio traditur illius quaestionis, de qua supra in numer.1444.num. 1447.

Statuta iuri contraria sunt restringenda, & non extenduntur vltra illud, quod exprimitur.num.1448.

Statutum est sumendum in illo sensu, in quo ius commune minus laedatur.nu.1449.

Idoneus quando requiritur à lege, vel statuto, cum talis à iure habeatur, non requiritur probatio idoneitatis.nu.1500.

Exposita virgines, seu puella, vtrum comprehendantur, in priuilegio, vel legato mentionem faciente de virginibus, vel puellis naturalibus, vel ciuibus alicuius ciuitatis.nu.1501.

Virgines solae sunt in Abbatissas eligendae, & alijs praeferuntur.nu.1502.

Pauperes consanguinei semper praeferuntur in legato generali pauperibus relicto.nu.1502.

Senior semper debet praeferri in beneficijs, & prabendis.nu.1504.

Doctor semper praeferri debet in beneficijs, & prabendis.nu.1505.

Alimenta sunt eroganda illi, cuius bona sequestrantur.nu.1506.

Procurator in rem suam, quem dicimus, En causa propia, *non potest reuocari.nu.1507.*

Debitum exactum ab vno creditore, vtrum ab alio possit repeti.n.1508.

Vigilantibus & non dormientibus iura subueniunt.nu.1509.

Debitum personale non potest repeti ab alio creditore.nu.1510.

Debitum fiscale hypothecarium, & priuilegiatum, potest repeti ab alio creditore priuilegiato, licet antea fuerit alio creditori non priuilegiato solutum.nu.1511.

Nobilis, qui nondũ consecutus est sententiam fauorabilem, vtrum admittatur ad officia nobilium litepẽdente.nu.1512.

Pater habens filios legitimos, vtrum possit filios spurio totum quintum relinquere alimentorum ratione, si spurius toto quinto non egeat ad suam congruam sustentationem. 1513.

Alimẽta vtrum spurijs & illegitimis praestanda sint iuxta congruam sustentationem, an iuxta dignitatem & qualitatem recipientis.nu. 1514.

Quintũ si non sufficiat filijs ilegitimis ad congruam sustentationem, vtrum possit, & debeat pater vltra quintum relinquere, vbi optima distinctio.nu.1515.

Pater non vtens priuilegio per spatiũ decẽ annatorum, vtrũ successoribus praeiudicet, quando est concessum patri, & successoribus.nu.1516.

Lis quando vertitur circa personã priuilegiati, vel circa factum, cognoscunt iudices inferiores, si tamen lis vertitur circa valorem, sensum, vel interpretationem priuilegii, cognoscit Rex, vel iudices, De Contaduria mayor, *cognoscunt. nu.1517.*

Interpretatio iuris, & priuilegij gabellarum circa factum partium pertinet ad iudices inferiores, circa verò interpretationem iuris, sensus, vel mentis Principis, *recurritur ad Regem, vel ad iudices*

De

Depor-

Deportatus si aliqua bona post sententiam acquisierit, pertinent ad fiscum, & non ad suum haeredem, nu. 1566.

Posthumus si instituatur, comprehenditur posthumus natus ab alia uxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium. num. 1567.

Bona futura, & posteà acquisita, veniunt in obligatione, num. 1568.

Iurisdictio non separatur, nec tacitè concessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat à ciuitate villam sibi & suae iurisdictioni subiectam, vbi optima quaestio. nu. 1569.

Princeps poterit in praeiudicium iuris alteri quaesiti priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquũ, n. 1570.

Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari, debet. nu. 1571.

Alienationis prohibitio facta simpliciter à testatore, & sine causa alienationem impedire non solet, & dicitur nudum praeceptum & consilium, quod successores non astringit. nu. 1572.

Legatus si fuerit seruus tali conditione, vt non vendatur, etsi alienatur, sit liber, vtrum consequatur libertatem, si venditur, & conditio non adimpleatur, vel illa conditio transeat ad haeredes, n. 1573. vbi latè distinguitur per plures numeros.

Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad haeredes vlteriores. nu. 1574.

Prohibitio alienationis facta à testatore suo haeredi non extenditur ad alios haeredes. nu. 1575.

Prohibitio alienationis facta vni nominatim, non extenditur ad alios. nu. 1576.

Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuit, & in eius persona verificatur conditio. nu. 1577.

Prohibitio alienationis est odiosa atq; exorbitans. nu. 1578.

Prohibitio alienationis facta haeredi, vtrum comprehendat haeredem haeredis. nu 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiunctiui in fauorem grauati, quomodo valeat, numer. 1580.

Qualitas requisita per statutum tam Cap. 35. *ad Collegia, quàm ad officiũ Inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit priuilegiatiua, sed naturalis ab statuto requisita, nu. 1581.*

Fratres nati ex eadem matre ex coitu punibili & illicito, vtrũ vicissim inter se succedant, an fiscus succedat. nu. 1582.

Dotis causa potest clericus & miles dare, vel relinquere bona suae concubinae. nu. 1583.

Emptor fiscalis pro re à fisco empta in iudicio conuentus potest causam trahere ad iudices fiscales, numer. 1584.

Offerens meliorem conditionem auditur in venditione rerum fiscalium. nu. 1585.

SE-

SEQVITVR TRACTATVS DE PRIVILEGIORVM ET exemptionum explicatione, authore Doctore Garcia de Gironda, olim Aduocato dignissimo, nunc tamen presbytero, & in Ecclesia Rondensi præbendato.

Cap. 1. IN principio huius tractatus, cùm de priuilegiorum explicatione sit agendum, erit prima suppositio, quòd priuilegium dicitur, *Lex priuata personæ, vel loco per Principem cōcessa*, c. priuilegium 54. dist. c. priuilegia, 2. dist. l. 1. tit. 18. p. 3. tradit Ripa de rescriptis in rubri. à num. 10. Et quòd priuilegium
1 habet vim legis, † l. 28. d. tit. 18. par. 3. Princepsque solus priuilegium & exemptionem, priuilegij, atque exemptionis confirma
2 tionem concedere potest, † per l. 26. d. tit. 18. par. 3. quorum priuilegiorum, & donationum differentiam videre licet per Iaf. in l. beneficium, num. 27. ff. de consti
3 tutio. Principum, † eritque supponendum, quòd proprium est Regum, nobiliumque liberales existere, & donationes facere, & priuilegia, atque immunitates concedere, † vt probatur in c. 1. 4
de donatio. & in c. grandi, de supplenda negligentia prælatorum, lib. 6. Et largitas facit homines famosos & claros, vt inquit Ci- 5
cero lib. 1. do officijs cap. 15. & lib. 2. capit. 6. nam in donatione quædam in esse dicitur beatitudo. † Vnde Christus ait: *Beatius* 6
est dare, quàm recipere, vt traditur in c. cum Marthę de celebratione Missarū: de quarū donationū largitate plura exempla tradit Pala. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. §. 9 nu. 1. vsq; ad 6. & Valer. Maxim. lib. 4. c. fin. †
7
QVIBVS præhabitis, quia Quæst. 1. aliquando in praxi & forensibus dubitatum vidi, maximè in ciuitatibus habentibus exemptionē circa gabellarum solutionem, vtrùm hoc potiantur priuilegio & exēptione famuli, & mercenari, qui in ciuium illarum ciuitatum

8 seruitio commorantur, † hanc quæstionem disputatione dignam putaui. In qua quæstione affirmandum videtur, prædictos famulos, & mercenarios, à solutione gabellæ exemptos fore. Primò, quia famulus mercenarius habitans in ciuitate cum aliquo ciue dicitur vicinus, & ciuis illius
9 ciuitatis, † quod suadere, & probare videtur text. in c. rogationes de cõsecratione distinctione
10 3. ibi: *De populo est*, † & consequenter famulus mercenarius liber, & non seruus, erit de plebe, & ciuis, per text. in l. Plebs. ff. de verborum signific. Secundò, hęc comprobatur sententia, quia iuridicum est, quòd famuli gaudeant, & potiantur dominorum
11 priuilegio, † l. 1. & 2. C. de Episc. & cleric. & tenet Bald. in l. obseruare. §. proficisci, colũ. 5. ff. de officio Proconsulis familiares potestatum esse ciues loci, & ciuitatis, in qua domini officium exercent, & habere ipsius domini
12 priuilegium. † Tertiò, hæc instruitur pars ex opinione Bart. in consil. 42. num. 3. volum. 1. vbi dicit, statuta loquentia inhabitantibus ciuitatem obtinere in eo, qui est famulus alterius in ea-
13 dem ciuitate: † vbi palam tenet, hunc famulum illius loci & ciuitatis ciuem esse: & ita tenet Tho. Grammaticus in decisione 87. num. 4. Quartò huic accedat sententiæ tex in l. libertus in principio. ff. ad municipal. vbi probatur, famulos esse oppidanos, seu vicinos ciuitatis, qui obnoxij sunt oneribus ciuitatis. † Quod etiam 14
probatur in l. 1. ff. ad municipal. probaturque isthæc opinio ex glossa in l. 1. tit. 1. p. 6. in verb. *Ante siete testigos*, post medium, quæ tenet, quod famulus poterit esse testis in testamento nuncupatiuo, in quo pro substantia ciues adhiberi in testes requiritur. † 15

Pro contraria tamen sententia facit primò text. in l. si verò in principio de his, qui deiecerunt, vel effunderunt, ex quo Bald. & omnes notant, habentes famulos in ciuitate propriè esse existimandos ipsos, & non prædictos famulos ciuitatem habitare. † Igitur non firmandum est, fa- 16
mulum esse ciuitatis vicinum. Secundò facit, quia plerumque accidit, quòd famuli non recipiuntur ad incolatum, nec ciuilitatem, nec populi onera subeũt: † 17
quare pro ciuibus, seu vicinis non reputantur, per tex. in d. l. 1. ff. ad municipales, vbi Bart. à num. 16. cum seqq. ex tex. in l. ciues. C. de incolis, lib. 10. cum similibus, de quibus latè per Paul. Paris. consi. 17. vol. 1. nu. 3. Pręterea & tertiò huic parte patrocinatur id, quod frequenter cõtingit, maximè hisce temporibus, famulos non seruire dominis animo remanendi in ciuitate, sed ab ea recedendi, † 18
& hac de causa ciue, vel vicinis esse nõ possũt, l. 2. l. verũ. C. de incolis & origin. li. 10. l. nihil. ff. de captiuis & post limi. reuersis cũ alijs iuribus citatis à Petro Paul. Paris. consi.

cõsi.53.n.91.vol.3. Quid tenendũ in hac tã controuersa quæstione.

Resolut. 1. Quæst. Mihi tamen hac distinctione componenda videtur, quæ quidem est, famulum tanquam ciuem & vicinum gaudere prædicto priuilegio & exemptione, si in eo concurrant quæ iure, seu consuetudine necessaria sunt ad hoc, vt loci alicuius sit vicinus, puta, vt ad vicinitatem sit admissus, oneraque subeat, in ciuitateque domum, vxorem, & filios habeat, & alia huiusmodi: † at verò si famulus onera ciuitatis cum alijs oppidanis non subeat, nec ad ciuitatem receptus fuerit, in eaque sit absque animo ibi remanendi, quęrendi, seu retinendi ciuilitatem, in eoque alia non concurrant, quæ de iure sunt necessaria adhoc, quod sit ciuis, seu vicinus, sine dubio videtur mihi prædicto priuilegio & exemptione dictos famulos & mercenarios potiri non posse: pro quo est tex. in l.22. titul. 14. lib. 6. Recopil. & plurima de iure communi circa hanc questionẽ videnda sunt per Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 572. Nec obstat text. in d.c. rogationes, quia etsi serui sint de plebe, nõ exinde sequitur, eos esse vicinos, & ille tex. loquitur in illo actu, qui communis est seruis & dominis, & alijs omnibus in populo existentibus, & omnibus fidelibus Christianis.

19 (marginal number beside "beat, & alia huiusmodi")

20 Nec obstat, † quòd famuli potiuntur dominorum priuilegio, quia ex hoc non sequitur, famulos esse ciues & vicinos ciuitatis priuilegiatæ. Prætereà non est verum, famulos frui posse priuilegijs dominorum, nisi in famulis clericorum, vt in c. sicut de verborum signifi. lib. 6. † ita Alberi. 21 Paul. & omnes in l. 1. C. de Episc. & cleric. Capit. decis. 12. nu. 1. & 2.

Minusque obstat Bart. opinio in d. consi. 42. quia loquitur in casus, in quo famulus est ciuis oppidanus, animoque illic permanendi commoratur: † & in hoc sensu disponit d.l. Libertus. ff. de publican. & vectigal. adducta pro quarto fundamento prioris opinionis. Nec tandem dictis contradicit Gregorij Lop. opinio in d. glos. vers. *Ante siete testigos*, in l. 1. tit. 1. p. 6. quæ nequaquam vera est, nisi famuli fuerint ciues, in eisque alia ciuilitatis necessaria concurrant, ad hoc, vt in testes in testamento admitti possint, † vt resoluit Burg de Paz in l. 1. Taur. 1. p. concl. 3. nu. 420. versi. at verò, & ideò non loquitur Greg. Lop. affirmatiuè, sed per verbũ *Videtur*, denotans improprietatem.

22 (marginal number beside "di commoratur")

23 (marginal number beside "testamento admitti")

Quæ supradicta distinctio cõprobatur, quia vicinitas est quid extrinsecum, & in facto consistens, in qua populi cõsensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussoris præstatio ibidem permanendi, & tributorum contributio, secundùm Burgos de 24 Paz vbi supra, num. 465. & 512. & Boerium in decis. 260. num. 17. & secũdùm alios Doctores, quos refert & sequitur Azeued. in l. 1.

tit 4.

patt.2.& l.2.titul. 31. ead.2.part.
pascua namque vniuersitatis in-
33 colis tantum debentur, † l. testa
trix. §. 1. ff. si seruitus vendice-
tur, text. in §. Vniuersitatis instit.
de rerum diuisione, l. in tantum.
§. Vniuersitatis. ff. eod. tit. l. sicut.
ff. quod cuiusque Vniuersitatis
nomine, vbi glo. verbo non debe
tur, tenet Couarru. in practic.
quæst. c. 37. num. 1. quorum ratio
est, vt oppidi habitatores abun-
34 dent, † l. fin. §. penult. ff. de bonis
damnatorum, l. fin. in fine. ff. com
munia de manumissionibus, ibi
ampliandam magis ciuitatem no
stram, secundùm Anton. Rub. in
consi. 9. num. 5. Quæ ratio expres
sè euidenterque militat in priui
legijs, & exemptionibus gabella-
rum ciuitatibus concessis, quod
limita, si prædictus vicinus ciui-
tatis priuilegiatæ aliò commo-
ratur per maiorem anni partem,
& in ciuitate priuilegiata habeat
domum, seruos & familiam: in
quo casu tenendũ videtur, quòd
potiri possit prædicto priuilegio
35 & exemptione. † Nam habitare
dicitur qui per alium habitat. l.
l. certè. §. si procurator. ff. depre-
cario. tenet Bald. in dicto consi.
234. & ille dicitur habitare in ali-
quo loco, qui non est præsens,
dummodò illic suam habeat fa-
36 miliam, † l. 1. §. domum. ff. de li-
ber. agnoscend. regula qui per
alium de regulis iuris, lib. 6. facit,
l. 5. tit. 9. lib. 7. Recopil. quia per
famulos habitatio retinetur: &
domini, & non famuli dicuntur

habitare, † l. si vero in principio. 37
ff. de his qui deiecerunt, vbi Do-
ctores, ex quo animus redeundi
præsumitur, per tradita à Docto
ribus in l. quod meo. ff. de acqui-
rend. posses. & per l. clam possi-
dere. §. qui ad nundinas. & l. pe-
regre. ff. eod. tit. & vtrobique te
net Bart. & ordinarij, & per ea,
quę resoluit Matthæus de Affli-
ctis in decisione 87. ad fin. nam
quoad residentiam habitationis
animus consideratur, † l. si quis 38
ita legauerit, dum vxor mea. ff. de
conditio. & demonstr. tradit Ber
trandus consi. 75. volu. 2. & consi.
167. volu. 3. Præterea si absens à di
cta ciuitate in ea reliquerit vxo-
rem, filios, parentes, fratres, vel
cõsanguineos, qui vice ipsius mu
nera & onera subeant, † per ea, 39
quę tradit Ioann. de Platea in l.
cum scimus. §. fin. C. de agricol.
& censitis, lib. 11. à principio, qui
ait, quòd si statuto caueatur, quòd
absens à ciuitate non possit gau-
dere priuilegio ciuibus concesso,
si aliquis absens à ciuitate in ea re
liquerit vxorem, filios, parentes,
fratres, & consanguineos subeun
tes eius loco munera & onera ci-
uitatis, pręsens censendus est, &
dicto priuilegio munitur. † Re- 40
fert alia in comprobationem Bur
gos de Paz vbi supra, nu. 435. cum
seqq. Et præterea probatur tali
fundamento: nam si quis sit in
vno oppido per mille annos, ani-
mo tamen retinendi domicilium
in alio loco, non potest esse ciuis
illius loci, vbi adest, † l. nihil. ff. 41
de

de captiuis & post limin. reuersis, l. ex facto. §. rerum. ff. de hæredibus instituendis, l. 2. & 3. vbi Doctores, C. de incolis. lib. 10. l. lex Cornelia. §. si tamen in fundo. ff. de iniurijs, ibi: *Qui inhabitant non momenti causa*, Menoch. de arbitrarijs lib. 2. Cent. 1. casu 86. num. 7. nam si adfuerit aliquis animo transferēdi se ad aliquem locum, vel oppidum, non dicitur incola
42 illius loci, vbi adest, † l. si in patria. C. de incolis, lib. 10. vbi scribentes & Iass. dicto consilio 77. & cum prædicta limitatione intelligenda & limitanda est dicta l. 4. titul. 28. part. 3. & Auendañi opinio de pascuis publicis.

Quæst. 3. PER supradicta dubitatur præterea, quid statuendum sit, quando vicinus duorum locorum à solutione gabellæ exemptorum vendit sua bona libera, hoc est, *De labrança, y criança*, in quolibet dictorum locorum, an gabellam soluere teneatur, vel
44 prędicto priuilegio potiatur. † In qua quæstione videbatur dicendum non potiri debere: quandoquidem in vna eademque persona non possint duę causæ lucra-
45 tiuæ concurrere, † per l. Męuius. §. duobus. ff. de leg. 2.

Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quòd potiatur priuilegio, & exemptione amborum locorum exemptorum: nam d. l. Męuius. §. duobus loquitur in dissimili casu, vt latè resoluit Bart. ibidem, nu. 8. & 13. & Paul. num. 3. & 4. qui sunt videndi de interpretatione & limitatione prædictæ regulæ. Quæ omnia circa ciues habentes priuilegium & exemptionem gabellę, limita & intellige, dummodò res venditæ sint, *De labrança, y criança*, nam prædictum priuilegium non extenditur ad res venditas, quæ sunt mercimoniæ, vel negotiationis causa adquisita, † iuxta text. in l. 11. & 46
32. & 33. titul. 18. lib. 9. Recopilat. & ideò cum hac limitatione, vt dictum remanet, intelligenda est prædicta quæstio de vicino duorum locorum exēptorum, quod sublimita, dum tamen dicta bona acquisita fuerint in loco libero vbi venduntur, nam bona *De labrança, y criança*, acquisita in vno loco circa hoc exempto, si in alio etiam de hoc exempto vendantur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt exempta à gabellæ solutione: † 47
quia quoad locum vbi venduntur, non erunt *De labrança, y criança*, & quia vt iam supra resoluimus, prædicta exemptio habitatoribus, & incolis tantum conceditur, & locorum diuersitas inducit diuersitatem iurium, † 48
ex text. in l. superuacuam. C. de temporibus in integrum restit. petend. & probatur in l. 1. ff. de offic. Proconsulis, vbi disponitur, quòd Proconsul potest insignia vbique portare; potestatem autem non exercet, nisi in ea prouincia sola, quæ ei designata est. Et etiam probatur, quia quando

quando priuilegium concessum est ratione loci, & eius augmento, vt in Hispania, mutantes se ad alium locum non retinent
49 dictum priuilegium, † l. hoc iure. §. si aquam. ff. de aqua quotidiana, & æstiua: & cum dicta exemptio sit causa habitationis, & incolatus concessa, cessat habitatione cessante, per l. priuilegia. ff. de regul. iuris, & quando priuilegium conceditur loco, du-
50 rat in quantum durat locus, † l. forma. §. quanquam. ff. de censibus, & est pro hac sublimitatione textus expressus in l. 12. in fine, & in l. 14. titul. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *No paguen alcauala de todo lo que vendieren en la dicha venta de la cria, y labor que en el termino della se hiziere*, & l. 15. dict. titul. 18. ibi: *No pague alcauala de las cosas que vendieren en el dicho lugar para su proueymiento*, & in l. 16. in principio, & l. 18. ibi: *Que todas, y qualesquier personas que vendieren qualesquier mercaderias, y otras cosas en el dicho lugar de Simancas, y las entregaren alli realmente, y sin fraude, que no paguen alcauala alguna dellas*. Et ibi: *Y paguen las nuestras alcaualas de lo que vendieren fuera del dicho lugar*; & est text. in l. 20. & 21. dicto titul.
51 18. lib. 9. Recopilat. † quæ intellige vera, nisi aliter in priuilegijs, & exemptionibus dispositum fuerit, & extendatur ad venditionem factam vbique locorum, vt in priuilegio *De Tarifa, Gibraltar, Teba, y Antequera*, & alia huiusmodi, quæ vider in ciues enim horum locorum exempti liberique erunt à solutione gabellę vbicumque bona sua, *De labrança, y criança*, vendiderint, etiam extra dicta sua loca, sicuti libere venduntur bona libera, *De labrança, y criança* in alio loco omnino à solutione gabellę exempto, vti resoluimus in nostro lib. de gabellis in 6. par. nu. 40. & 41.

Et ex dictis resoluitur, quòd vicinus alicuius loci omnino à solutione gabellę liberi vendens in alio loco etiam omnino libero, & sine modificatione, *De labrança, y criança*, gabellam soluere in neutro dictorum locorum non teneatur, etiamsi amborum vicinus sit, quia cessat ratio quæstionis supradictæ de vicino duorum locorum tantum circa bona, *De labrança, y criança*, exemptorum.

NEC prætermittendum, *Quæst. 4. Cap. 2.*
vtrum priuilegiũ alicui ciuitati, atque eius ciuibus cõcessum, extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijs degentes, † in qua 52
quęstione videtur ad suburbia, nec ad ciues suburbiorum non extendi: Primò, quia priuilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda, † per 53
tex. in l. 1. C. de legibus, vbi tenet Bald. & Ripa. in tract. de peste 2. p. particu. 2. nu. 3. late Menoch. de arbitrarijs lib. 1. casu 99. nu. 5. qui alios refert. Vrbs enim est, quę muro cingitur, † l. 2. & l. Alphen. l. 54
ędifi-

habitatoribus, vt superius resolui-
mus: leges enim Regiæ de ciuibus
habitantibus loquentes locum non
habēt in merē vicino, siue in eo, qui
pro ciue habetur, siue in eo, quem
vulgus ciuē nominauerit, nisi in ciui
57 tate cōmoretur: † probat text. in c.
fundamenta, §. fi. de electione lib. 6.
ita Ioan. de Platea in l. 1. C. de incolis
lib. 10. col. fin. Carol. Ruin. in cons.
112. n. 13. lib. 5. vbi tenet, laudū de ci-
uibus habitantibus loquens non pos
se obtinere in ciuibus nō habitātibus
in loco. Quia habitatio, cùm sit facti,
58 nūquā præsumitur, † l. in bello, §. fa-
ctæ, ff. de captiuis & post limin. re
uersis, tenet Ioan. de Platea in dicta
l. 1. & probat par. l. 9. tit. 28. par. vbi
habetur, quòd ad hoc vt vicin' alicu
ius ciuitatis, vel villæ, potiri possit
montibus, & pascuis illius ciuitatis,
& villæ, necnō alijs omnib', tenetur
59 in illo loco cōmorari, † vt supra dixi
mus in n. 31. cuius legis verba sunt:
*Ca todo ome q̄ fuere hi morador, puede
vsar de todas estas cosas sobredichas, e
son comunales a todos, tambien a los po
bres como a los ricos. Mas los q̄ fuessen
moradores en otro lugar, nō puedē vsar
dellas cōtra voluntad y defendimiēto
de los q̄ morassen hi*, quod per dictam
l. 9. tenet Burg. de Paz in l. 3. Tauri,
1. par. nu. 338. nam cum d. l. partitæ
prædicta commoda tribuat habitan
tibus, palam denegatur vicinis, &
ciuibus non habitantibus, per l. ma-
ritus, C. de procuratoribus, l. cum
prætor, ff. de iudi. & per consequens
exemptionis priuilegium cōcessum
ciuibus habitātibus in ciuitate extēdi
nō potest ad habitātes in vico: quod

etiam probatur per l. 17. tit. 18. lib. 9.
Recopil. ibi: *Y en quanto a los otros
decendientes que viuen fuera de la di
cha villa de Valderas, pechen, y pa-
guen, y contribuyan con los otros peche-
ros*. Præcipuè cum priuilegium im-
munitatis concessum ciuitati non
extendatur ad villas, quæ posteà au-
ctæ sunt, † l. Iuli. §. vlt. ff. de leg. 3. 60
quod tenet Petr. Antib. in tract. de
mun. 3. p. princ. n. 43. & in tantū est
verū, quod in superiorib' resoluim',
quod de venditione facta in rure, vel
extra ciuitatem, gabella venerit sol-
uenda: licèt priuilegium ciuibus, vel
ciuitati fuerit cōcessum, † quod pro 61
batur in l. 3. ibi: *Dentro en la dicha
Puebla*, & in l. 14. ibi, *Que non paguē
alcauala de todo lo que vendieren en
la dicha venta*, & in l. 15. & 16. ibi:
*En el dicho lugar para su proueimien-
to*, & in l. 18. ibi: *Todas y qualesquier
personas que vendieren qualesquier
mercaderias, y otras cosas en el dicho
lugar de Simancas, y las entregaren
alli realmente, y sin fraude, que no pa-
guen alcauala ninguna dellas, y sean
francos y libres della*, in tit. 18. libr. 9.
Recopil. & in l. 32. dicto tit. 18. ibi:
*Sean francos, y libres de todo lo otro que
vendieren dentro en la dicha ciudad
de Toro*, vbi venditio intra ciuitatem
priuilegiatam fieri requiritur nisi in
priuilegijs aliter fuerit dispositum, vt
probatur in d. l. 32. & in l. 11 d. tit.
18. ibi: *Segū, y como, y en los lugares q̄
se cōtienen, o fueren cōtenidos en los pri
uilegios de frāqueza, q̄ desto tienē cōfir
mados por nos, o los dieremos de aqui a-
delāte*, & nō solū requiritur, quod vē
ditio fiat in loco libero & exēpto ad

hoc, vt gabella non soluatur, sed etiā requiritur vera ibidem, & non frau-
62 dulenta traditio, † vt probatur in d. l. 18. dicto tit. 18. quæ requirit effe-ctualem (vt ita loquar) & essentialē contractus perfectionem, cum traditione in dicto loco libero & exēpto. Quāuis ad gabellæ & decimæ solutionem tantū requiratur contractus vēditionis mutuo cōsensu celebratus, etiāsi rei vēditæ traditio, nec pretij solutio intercedat, cū prædicta decima & gabella, non ratione rei venditæ, nec pretij soluti, nec ratio-
63 ne traditionis, sed ratione contractus vēditionis debeatur, † vt resoluimus in tractatu de gabellis in 5. par. in princ. num. 11. & resoluit Lasarte de gabellis c. 3. à n. 2. cū seqq. Ex quibus consequitur, quòd priuilegium concessum loco, durat, quantum durat dictus locus, l. forma, §. quanquam, ff. de censibus: in quibus erit optima resolutio habēda, quòd aliquando datur priuilegium causę, & tunc durat, quantum causa durat, l. priuilegia, ff. de reg. iur. aliquoties conceditur personæ, & tunc cum
64 persona extinguitur, † regula priuilegium de regul. iur. lib. 6. l. pecoris, ff. de seruit. rusticorum præd. l. 1. §. promittit. ff. de aqua quotidiana & ęstiua. Aliquādo datur fauore rei, & tunc durat, in quantum durat res,
65 † l. ætatem §. fin. ff. de censibus: & est interpretandum secundum qualitatem, & conditionem personæ, cui conceditur, l. ex militari, ff. de militari testamento, vbi Bald. & DD. & tenet Palac. Rub. in repetit. Rub. de donat. inter virū & vxorē, §. 11. vers. ad idem facit textus optimus in aliquibus Hispaniæ, & huius Regni Granatensis locis, præcipuè in contentis in tit. 18. lib. 9. Recopil.

11 ET In dicto Granatensi Regno, vbi Maurides, qui contra nostrum Catholicum Regem Philippū Secūdum conspirauere; qui dicti loci dicuntur, *De la nueua poblacion*, cōcessum est peculiare priuilegium omnibus, qui illuc bastimenta vendenda portauerint, & ab aliquibus dubitatum vidi, vtrum illud priuilegiū extendatur ad alimenta, vel ad ea, quæ minutatim, & non ad grossum in dictis locis venduntur? † Et dubitandi rationem faciebat l. diarijs, vel cibarijs, ff. de alim. & cibar. legat. vbi cibarijs legatis cōtinetur cibus tātum, & nō alia. Sed indistinctè tenēdum est, cibaria & victus contineri in huiusmodi priuilegijs, per l. verbo, victus, l. quos nos, §. verbum victus, ff. de verbor. significat. l. alimentis, l. fin. ff. de alimentis & cib. leg. & l. 5. tit. 33. p. 7. & comprobatur per l. 13. ibi: *Para el proueimiento y mantenimiento*, & per l. 16 tit. 18. libr. 9. Recopil. ibi: *En el dicho lugar para su matenimiēto y proueimiēto.* † Ideoq; omnia, quæ sub verbo, victus, continentur, libera, & exēpta erunt à solutione gabellæ, si in illis locis priuilegiatis vendātur, etsi in dictis priuilegijs victualia tantū comprehendātur: de quo est vidēda l. 1. tit. 14. lib. 5. Recop. & Bobadilla in sua Politica 2. tom. lib. 3. c. 4. n. 108. Et ad dictā l. diarijs supra relatā responde, quòd tantum loquitur in cibo diario, † vt notat glo. 1. ibidē, & glos. 1. in dicta l. Quæst. 5. 66 67 68

lege alimẽtis. Rationẽ præterea dubitandi præstabat l. 16. tit. 18. lib. 9. Recopil. ibi: *Que en el dicho lugar vendieré por menudo*, vbi probatur, quòd priuilegiũ exẽptionis cõcessum *a la Puebla de Sãta Maria de Nieua*, de rebus illic vẽditis, limitatur in rebus minutatim, & non ad grossum vẽditis: & ita videbatur dispositum in supradictis. Sed contrariũ generaliter est tenẽdũ, & sic quòd prædicta priuilegia extendantur ad res tã ad grossum, quàm minutatim venditas in dictis locis priuilegiatis, per l. 15. d. tit. 18. lib. 9. Recop. vbi expressè res venditæ ad grossum, & minutatim comprehenduntur, & eximuntur. Et prędictæ legi 16. d. tit. 18. responde, priuilegium, de quo in illa lege, esse limitatũ, & exceptum à regula generali, quę firma remanet in contrarium. Et ideo in omnibus priuilegijs & exemptionibus, quæ viderim, præcipuè in priuilegio exemptionis à dominis Regibus Catholicis concesso meæ ciuitati de Ronda, ita habetur, *Qui sean libres de lo que vendieren de sus labranças, y crianças, quier lo vendan por granado, o por menudo*, quod cõprobatur; nã venditio verificatur in vno nũmo, si res vendita non erat maiori pretio digna, nec adest dona-
69 tionis pręsumptio, † per l. siquis donationis, ff. de contrahen. emptio. tenet Bar. in l. siquis ante. ff. de acquir. possess. n. 1. & Fabianus de Monte in tract. de emptione & vendit. in 4. q. principali n. 21. & de hoc verbo minutatim, vsus est Iurisconsul. in l. cum hi. §. in causa. ff. de transact. & in l. 3. ff. de aliment. & cib. legat. & in l. Martius, ff. de acquir. rerum dom. † 70
& alimentorũ nomen tam latã habet significationẽ, vt etiã medicinæ sub eo cõprehendantur. † l. si cũ dotem 71
§. si autem in sæuissimo. ff. solut. matrim. tradit Bart. in l. alimentis. ff. de alim. & cib. legat. n. 2. & Lara de Cordoua in tract. de alimen. §. nõ autem n. 28. cum seqq. & Cassan. in consuetud. Burgun. rubr. 6. §. 4. fo. 217. n. 4. vers. sed quęro, & quid contineatur appellatione bastimentorũ, vide per l. 10. tit. 18. partita. 2.

SED non est ignorandum, vtrũ *Quæst. 6.*
vsus vel consuetudo non solũ gabellã inducant immunitatis priuilegiũ? † In qua quęstione noto, quòd vecti- 72
galia & angarię tolluntur ex consuetudine non soluendi, l. licitatio. §. earum. ff. de public. & vectig. & tolluntur per spatium quadraginta annorũ, quando soluuntur, & debentur fisco, secus si priuato. l. omnes. C. de pręscrip. triginta, vel quadraginta annorum, ita Bart. in d. §. earum, vers. quęro quinto, facit l. 2. ti. 22. lib. 9. Recop. vers. *De qualquiera carga de grueda*, ibi, *no han de pagar alcauala, porq̃ no se acostumbra pagar*, vbi innuitur, quòd gabella nõ debet solui, quãdo adest consuetudo non soluendi, per quã induci videtur immunitatis priuilegiũ. Sed veritas est in cõtrarium, quia vsus vel consuetudo non soluẽdi gabellã, non inducit immunitatis priuilegiũ, per l. 1. tit. 13. li. 9. Recop. ibi, *Ca como dicho es, la nuestra merced es, q̃ todos paguen alcauala, no embargante q̃ digã, que nunca la pagarõ y que estan en possession de la no pagar*, & per l. 15. d. tit. 18. ibi, *Que de lo tal-*

es nuestra merced, q̃ se pague alcauala, no embargãte q̃ digan, q̃no la acostũbraron pagar. Quod cõprobatur, nã certũ est, quòd gabella Regi nostro soluitur in recognitionẽ subiectionis, & superioritatis, & vniuersalis do
73 minij, † vt tradit Otalora de nobilitate. 1. p. c. 3. n. 1. & 7. & in hoc casu, nec pręscriptio, nec vsus, vel consuetudo excusat à solutione, per l. cõpetit. C. de pręscrip. 30. vel 40. annorũ, tenet latè Bar. in d. l. licitatio. § earũ, & Alex. cons. 30. col. 4. vol. 4. Ias. in l. imperium. ff. de iurisdict. omn. iudi. Bald. & omnes Doctores cõmuniter in d. l. cõpetit, & probatur ex doctrina Panor. in c. ad audientiam de pręscriptio. asserentis, quòd omnis solutio census pręscribi potest, excepta illa, quę fit insignũ subiectionis, † per
74 c. cũ non liceat de pręscript. de quo videndus est Felin. in d. c. cum nõ liceat. Pendente tamen quęstione super immunitate, & exẽptione, interim debet cogi ad soluẽdum ille, qui se immunẽ, & exemptum contenderit, & allegauerit. Ita Bald. cons. 138. vol. 1. col. 2. & Ægidius Bosius in sua practica in tit. de Principe, & priuilegijs eius, n. 146. quoniã qui est in possessione soluendi gabellã, debet eam soluere, donec sit causa exẽptionis in petitorio decisa, per c. querelã de electione, tenet Abb. in c. peruenit de censibus, & Ægid. Bosius eũ referens vbi supra nu. 148. & ad hoc vt supradicta apertiùs intelligantur,
75 talis erit facienda distinctio, † quòd illi, qui dicunt, se immunes per priuilegiũ, audiri non debent, nisi prædictum priuilegium exhibeant, & si se fundauerit in consuetudine, vel pręscriptione immunitatis, eã probare debent: & qui ad fundandã suã exẽptionem, & immunitatẽ priuilegiũ plenũ ostenderint, obtinebunt, eisq; prędictum priuilegiũ obseruabitur. Sinautem priuilegiũ nõ plenum ad exemptionẽ consequendã ostenderint, tenẽtur etiam probare vsum, & præscriptionem 40. annorũ, qua probata, cùm prędictũ priuilegium causam pręscriptionis prębuerit, erunt conseruandi, atq; tuẽdi in possessione immunitatis, dũ causa immunitatis terminetur; in eaq; nõ debent turbari, si violenta, vel clandestina, vel precariò cõcessa non fuerit. Quod probat tex. in c. cùm personæ de priuilegijs lib. 6. quæ omnia si non præcedant, nullatenus excusationẽ habebunt, cùm Regiũ ius sit manifestum, per l. 2. tit. 28. lib. 9. Recop. vbi superius dicta in causis, & exẽptionibus gabellarũ modificantur tali modo; quod nullus à solutione gabellæ excusationẽ meretur, licèt immemorialem pręscriptionẽ, vel priuilegiũ allegauerit, dummodò in Regijs Codicibus, quos dicimus, *Libros de los saluados*, scriptũ nõ est, & à maioribus cõputatoribus subsignatũ. Prętereà est notandũ, quòd etsi indulgẽtia domini, vel Principis de non exigendo gabellã prosit, vt notat Bart. in l. licitatio. § earũ. ff. de publican. & vectigalibus: tamen publicanorũ, & exactorũ indulgentia non proderit, nec excusationem aliquã præbet, & consequenter non nocet domino, nec Principi. † Ita Ægidius Bosius in 76
sua practica tit. de Principe nu. 162.

quia

quia conductor non potest interuertere, nec præiudicare possessioni domini sui.l.cũ nemo.C.locati.l.quãuis.§.1.ff.de acquiren.possess.l.3.§.
77 si rem,& §.sequenti eodẽ titu.†.

Quæst.7. INFERTVRQVE ex supra notatis, quòd Principis priuilegium requirit scripturam,per ea quę tradit Azeued.in l.22.& 23.titu.14. lib.6.num.2.& in l.7.tit.1.a nu.1.d. lib.6.& per glos.in c 1.de censibus lib.6.& per ea, quæ refert AEgidius Bosius vbi supra n.292.qui in n.293. prędictã doctrinam intelligit,quoad probationẽ,plurima iura,& Docto-
78 res allegãs. † Sin autem priuilegium sit perditũ, potest probari per testes expertos deponentes de amissione, & eius tenore, per tex.in c. olim de priuilegijs, latè Doctores in l. sicut iniquum. C.de fide instrumento. & Mascard.de probatio.1.p.cõcl.245. tex.in l.testium. C.de testib. vbi habetur, quòd duo testes sufficiunt ad
79 huiusmodi probationem.† Et est ad idem l.41. Tauri, vbi scriptura maioratus perdita potest probari per testes de eius tenore deponẽtes, vbi videas Doctores ad plenum hanc materiam pertractantes, & est l.2. C.de bonorum possess. secundum tabulas, vbi glos. verbo doceri, & ibi communiter Doctores, idem affir-
80 mantes in testamento perdito. † In quo refert plurima iura, & Doctores, Burgos de Paz in l.3.Tauri,nu. 804.cum sequentibus, Cassaneus in consuetud.Burgundiæ rubri.7.§.4. in versic.par son testament.nu.1.cũ sequẽtibus fol.239.col.2.& Gomez Arias in d.l.41.Tauri,num.1. qui in nu.2.affirmat, quòd sufficit probari testamentum, licèt scriptura eius nõ appareat per l.1.§.sufficit.ff.de bonorum possess.secũdum Tabulas. Et quod dixi teneri testes deponere de toto tenore testamẽti,intellige in testamento nũcupatiuo, non tamen in testamento in scriptis:quia cùm occultè fiat, nõ possunt testes deponere de eius tenore, vt tenet Alex.in l. publicati.C.de testam.nu.4. vers. in ea ibi, Sicut scriptũ est,& Petr.Iacobus in sua practica in rubr.de actione ex testamẽto, versic. item poterit probari pag.mihi 113.col.3.& Bonifacius in glossa peregrina, in verbo testamentum,versic.aperiendũ, ibi: *Nec est necesse, quòd testificetur,quòd in testamento continetur,cum id occultum sit*,fol.511.col.2.in princ.facit l. 103.tit.18.parti.3. in fin. ibi: *E si por auentura el que lo fiziere, non quisiere que los testigos sopiessen lo que es fecho en el,puedelo mandar hazer al escriuano en poridad*,vbi probatur, quòd testes testamenti facti in scriptis,quod fit occultè, & *en poridad*, vt ita loquar, non possunt scire contenta in illo, nec de ei⁹ tęnore deponere.Sed si priuilegium immunitatis ad tempus fuerit concessum, cessat elapso tempore:† argumento tex.in l.quoties.C.de precibus Imperatori offerend.tenet Abb.in c. cũ accessissent de constitutio.& facit tex.in cap. de causis de officio deleg.quia prohibitum ad tempus, post tempus censetur concessum: & è contra concessum ad tempus, post tempus censetur prohibitum, & non concessum, l.si vnus.§.ff.de pactis,tenet Tiraq. 81

lib.2.de retract.couention. §.1.glo. 2 n.44.cum. seqq.& priuilegium cō cessum ex certa causa expressa,vel ta cita,cessat cessāte causa,† c.suggestū
82 de decimis,l.generaliter.C.de Episcop.& cleric.tenet Abb.in d.c.cum accessissent, & est text. in cap. cum cessante de appel. vbi scribentes. Et qui vult scire, quid sit priuilegium, quid rescriptum, quid beneficiū, vi deatur Panor. in rubr. de rescriptis, & Alex.in l.qui dotali,ff.solut. matr.

Quest. 8. QVANDO tamen de interpretatione † priuilegij est quæstio, hæc
83 interpretatio ad Principē tātum spectat,c.cū venissent de iudicijs,l.ex facto,ff.de vulgari.† Quia ei' est inter
84 pretari, cuius est concedere, c.inter alia de sent.excōmun.l. vlt.C.dē legibus,l 27.tit.18.p.3. quod intellige cū distinctione, de qua per Gregor. Lop.ibidem,glos.1. & 5.& immunitatis & exemptionis priuilegia sunt perpetua,dummodò per non vsum non perdantur, quia si eis non vtun-
Quest. 9. tur priuilegiati & exēpti per spatiū triginta annorū, amittunt priuilegia † per l.42.tit.18.p.3.vbi Greg.Lop..
85 in glos.verbo, *Fasta treinta años*,vbi latè de materia,& in glos.verbo,*Fasta diez años*, de quo latè distinguit Matienç.in l 2.tit.10.lib.5.Recopil. glo.7.& Azeu. in l.2.tit.7.n.fin.& in l.1.tit.1.lib.6.à n.34.cum seqq quā l.42.limita, quòd tunc tēporis perditur priuilegiū per nō vsum, quando euenit occasio vtendi; sed si occasio nō euenerit, nō perditur ,etiāsi quis eadem nō vtatur per mille annos,ita Bar.in l.filijs n.2. C. de decurionib' li.10.Ioā. Andr.in additio.adSpecul. in tit.de feudis in rubr.Panor.in c.ad audientiā de præscrip. quē sequitur Imol.nu. 8. & d.Panor.in c. Abbate n.15. de verbor.sign.latè Ias.in l.fin. ff.de constit.Principū n.53. Feli.in c. cū accessissent de constit.n. 25.cum seqq. quā sententiam communem dicit Bellonus cons. 1. n.11.

ET ne in exceptionis materia ali- Quest. 10. quid omittamus; erit scitu dignum, quòd si aliquis habēs priuilegiū exēptionis, ne teneatur gabellā soluere de suis bonis immobilib' vēditis,eodē modo eā soluere nō teneatur,prę dictaq; exēptione potiatur,si sua bona immobilia & prędia nō vēdiderit, sed super eis cēsum imposuerit,† sē 86
cūdū Azeu.in l.3.tit.15.li.5.Rec.n.2. qui in l.2 tit.14 dict.lib.5. n.3. refert Quest. 11 quoddā mirabile, si in praxi de iuris rigore verū esset,hoc est,quòd correctores & deputati cōsistoriales, subsistente causa caristię vel pestis, vel alia vrgēte,possunt cōstituere,quòd deferētes victualia in ciuitatem sint immunes à solutione gabellæ & portagij, licèt cum damno arrendatorū & collectorum. † Et ad hoc vt veri 87
tas huius doctrinæ eluceat,præmitto,quòd priuilegiū Principis intelligitur sine alterius damno,& præiudi cio.† l.2. §.merito,& §.si quis à Prin 88
cipe, ff.ne quid in loco publico,l. cū filius.ff de militari testam.l.impuberi,ff.de administr. tutor. l. nec auus, C.de mancipatio.c.cum olim de cō suetudine,l.30.tit.18. p.3.l. 2. & 3.tit. 14.lib.4.l.16.tit.10.lib.5.Recop.tradit Azeued.in d.l.2.tit. 14. à n. 3. cū seqq. vsque ad finem, vbi plurima inuenies de materia:priuilegij nāq;

confir-

confirmatio videtur facta absq; tertij præiudicio, secundum Thomam Grámat.in decis.103.nu.236.qui latè de hoc agit:nam quando Rex exìmit aliquem à solutione gabellæ, & à portagijs,intelligitur in locis ipsi regi subiectis exemisse, non verò in lo
89 cis dominorũ inferiorum.† l.11. tit. 18.parti.3.vbi glos.l.16.tit.10. lib.5. Recopil.tenet Azeuedo in d.l.2. tit. 14.lib.4.nu.15.qui in nu.16. tradit, quòd si Rex donauerit alicui terras, quæ solitæ erant alicui ciuitati collectas dare,donatarius tenetur prædictas collectas soluere: ne damnũ ter
90 tio fiat.† Quod tenet ex doctrina Alexan.& aliorũ,quos refert:& quando ciuitas cum Rege conuenerit, *Y està encabeçada*(vt ita dicã)& obligata fuerit ad certam quantitatẽ quotannis soluendam, si Rex posteà alicui de illa ciuitate, qui cõtribuere tenebatur, exemptionem concesserit, talis exemptio non præiudicat alijs de loco, vel ciuitate, sed tantum ipsi Regi,qui quantitatem,quam prædictus exemptus quotannis soluebat ciuitati,minus recipiet,nec redundabit in aliorũ ciuium præiudiciũ.† Ita 91
Boerius in decis.213.num.3.qui Guilielm. de Cuno. Angelum, Bald. & Iacobum de Sancto Georgio eandem opinionem tenentes recenset, Petr. Antibolus in tracta. de muneribus.3.p.nu.22.cum sequẽtibus, & nu.32.cum seqq.& tradit,& optimè distinguit Bobadilla in sua Politica tom.2.lib.5.c.5.pag.108.& est text. in l.1. C.vt nullus ex vicarijs lib.10. quæ omnia faciunt contra prædictã doctrinam Azeuedi in d.l.2.tit.14. lib.5.n.3.ne conductoribus gabellarum damnũ fiat à correctoribus, & deputatis consistorialibus exemptionem in victualibus concedentibus, nisi eam intelligas, quando vertitur paruum præiudiciũ conductoribus, & exactoribus gabellarum: quia tũc temporis priuilegiũ à Rege, & exẽptio à ciuitate, vel deputatis consistorialibus cũ damno & præiudicio tertij potest cõcedi,† per l.quoties. C. 92
de precibus imperat. offerend. quia licèt verum sit,quòd quãdo Rex aliquod concedit priuilegium,vel confirmat ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis, quod idem importat,vt tradit Bald.in l.eos.C.de appellat.in princ.nu.1. & Abbas in c. ea quæ de re iud.nu.8. & in c. cũ inter de exceptio.nu.8.vbi Felin.nu.5.Roman.cons.169.Deci.cons.191.nu.3. & 4.& cons.171.videtur velle,quòd actus,& priuilegium valeat, etiamsi ex eo damnũ,vel præiudicium tertio inferatur,† vt resoluit Alex. con 93
sil.216.nu.24. lib.2. Deci.cons.190. nu.14.& consil.271.nu.8. Pet.Paul. Paris.consil.3.nu.77.vol.4 &consil. 1.nu.67.lib.2.Thom.Grammat.cõsil.8.nu.14.Curt.Iun.cons.174.n.11. Albert.Brun.cons.1.n.74. Socin. Iunior consil.76.nu 41.lib.1. Id limitatur eo modo, quòd nunquam Princeps videatur velle,priuilegium concedere cũ magno tertij præiudicio secundum Zabarelam cons.96. Corneum consil.189.n.6.lib.4. Alex cõsil.111.n.6.& cons.155.n.3.lib.6. & cons.215.n.5.lib.7. & cons.37. nu.2. lib.1.Gozadin.consil.62.n.17.& cõsil.5.n.9.Pet.Paul.Paris. cõsil.1.n 2.

& 54 vol.1.tradit plurima Mexia ad
l. Toleti 2.p.fundamento 17.nu.29.
nam quando Rex vult expressè ali-
quid fieri cum tertij præiudicio, intel
ligitur de modico, & non de graui,
94 † glos. fin. in l. sed cum ab hærede,
ff.ad Trebelli. glos.in l.seruitutes,§.
publico,verbo,incōmodo,ff. de ser-
uitutibus,tenet Ias.in l.fin.ff.de cōsti
tut.Principum n. 24.Gozadian. cōs.
14.n.20.Sed hodie puto priuilegium
à Principe concessum, licèt quales-
cūq; clausulas habeat,nō tenere,nec
executioni tradendū fore cū magno
95 vel paruo tertij præiudicio,† per tex.
id expressè probantem in l.3. tit. 14.
lib.4.Rec. ibi: *Y no reciba agrauio,ni
perjuyzio alguno en su justicia*, quod
per alia iura tenet Azeued. in l.2. d.
tit.14.lib.4.n.54. Vel nisi supradictā
doctrinam in d.l. 2.n.2.intelligas in
casu in quo vertitur publica vtilitas:
nam tunc temporis priuilegium à
Principe concedi poterit cum dam
96 no & incōmodo tertij, † iuxta glos.
fin.in l.fin.C.si contra ius vel vtilita-
tē publicam,vbi tenet Bart. n. 2. tex.
in l.si verberatum,§.1.ff. de reiud.
l. si quis sepulchrum in principio,ff.
de religios.& sumptibus funerum, te
net Molina de Hispan. primogen.
lib.3.c.3.n.20.cum sequentibus, re-
ferens Burg.de Paz in procemio le-
gum Tauri nu.349.& Couarru. lib.
3.variarum c.6.n.8.idem tenentes,
quia multa ratione publicæ vtilitatis
fiunt,& conceduntur,quæ aliàs non
fierent,nec concederentur, vt inue-
nies per Anton.Gom.in 2.tom. va-
riarum,c.2.nu fin.& per Couar.lib.
3.variarum,c.14.& Auiles in capit.

Prætorum c.17.in glos.verbo, *A ra-
zonables precios*,& in c. 18.glos. ver-
bo, *Se haga*,& per Gregor. Lop. in
3 tit.5.p.5.verbo de vender. Socin.
in regul.529. Ex quibus consequens
videbatur,quòd correctores,& de-
putati consistoriales,publica & vrgē
te subsistēte causa caristiæ, belli, vel
pestis,possint cōstituere,quòd defe-
rētes victualia,&necessaria ad victū
in ciuitatem,sint immunes à solutio
ne gabellæ contra voluntatem con-
ductorum & exactorum,& cum eo
rum præiudicio. In omni namque
priuilegio vtilitas publica censetur
excepta,quæ est præferenda, † cap. 97
fin.qui filij sint legitimi,c.3. de præ-
bendis,c. bonæ memoriæ de postu-
latione prælatorum,tradit per multa
iura Franciscus Lucanus in tract. de
Fisco & eius priuilegio.4.p.n.26. in
1.vol.tract.Doctorum,& Matth. de
Afflict in decis.289.n.19. præcipuè
quia exēptus per priuilegium, & im
munitatē habens à collectarū & ga-
bellarū solutione nō intelligitur exē
ptus à collecta, quæ imponitur ciui-
bus, propter necessitatē instantem:
necessitatis enim tēpore nullus exē-
ptus excusatur à murorū, vel ciuita-
tis custodia: nec prodest exēptionis
priuilegiū in casu magnæ necessita-
tis reipublicæ vel Principis, † l.iube 98
mus nullā, C. de sacrosanct. Eccles.
per quā l.ita tenet Bald. ibidē,quem
refert & sequitur Ias. in §. item Ser-
uian.institut.de actio.n.108.& in l. si
ex toto nu.9.& 17.ff.de leg.1.& latè
Mexia in taxam panis conclus. 1. n.
59.& conclus.4.nu.20 tenet optime
Castillo de Bobadilla in sua Politica
tom.

tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 298. cum sequētibus, qui quam plures refert authores, quos videre decet, & latè tenet, & resoluit etiam per plura iura & authores, Auiles in cc. Prætorum, c. 2. glos. verbo, *De mercaderia*, à nu. 11. cum seqq. Nec immunitas vel exēptio simpliciter concessa extenditur ad onera, quæ augentur propter insolitam & improuisam necessitatē, secūdum Ripam in l. si ex toto, ff. de leg. 1. n. 16. tradit Otalora de nobilit. c. fin. num. 1. ad medium & plurima Gom. Arias in l. 67. Tauri n. 9. cum seqq. Nec isthæc supradicta Azeue. doctrina. Vnquam mihi etiam visa fuit vera, nisi cū eo moderamine, vt conductoribus & exactoribus gabellarum suum resarciatur damnum &
99 interesse de proprijs ciuitatis; † quod expressè probatur in d. l. si verberatum, §. 1. & in d. 1. si quis sepulchrū, & in l. venditor, §. si constet, ff. communia prædiorum, & ex iuribus & Doctoribus per nos relatis in 2. p. in principio num. 13. cum sequentibus in tract. de gabell. nam quando Principi licitum est fauore republicæ, vel magna interueniente causa bona alicuius alteri concedere, est hoc intelligendū, quòd nihilominus Princeps tenetur resarcire damnum, & parti lęsæ & damnificatę satisfacere,
100 † tex. est singularis in l. 2. tit. 1. p. 2. & in l. 2. C. pro quibus causis seru. prēm. libert. accipiant. per quam legem ita tenet Rodr. Xuarez plurima similima exempla referens in allegatione 10. in principio, col. 2. vers. hoc igitur casu, & omnia superius adducta, de quibus per Auiles, Ripā, & alios circa vtilitatē publicā veniūt intelligenda in mero priuilegio exēptionis collectarū vel gabellarū, & nobilitatis à Principe cōcesso, quòd priuilegium debet obseruari, nisi magna interueniat Principis vel reipublicæ necessitas: nam tunc tēporis poterit à Principe, vel à republica limitari, & non obseruari, † vt no- 101
tat Otalora vbi supra, & Matienç. in l. 1. tit. 25. lib. 5. recopil. glos. 9. n. 5.

EX Quibus supradictis cōsequitur notabilis quæstio, à Doctoribus ad modū controuersa, cuius veritas in praxi multū conducet, videlicet quòd habens priuilegium exēptionis à solutione gabellæ, si permiserit, vel cōsenserit in libro solutiū de scribi, vel sciuerit, & non contradixerit, nec in tēpore appellauerit, sibi præiudicat, & priuilegiū amittit, † per l. 102
1. §. si quis tutor, ff. quādo appellādū sit, tenet Ias. in l. falso, n. 3. C. de diuersis rescriptis, ex doctrina Angel. & Imol & aliorum, quos allegat. Quæ doctrina iuuatur ex Panor. in c. cum accessissent, de cōstit. n. 7. qui tenet, quòd priuilegiatus ne soluat præstātias, si sponte semel soluerit, pręiudicat sibi in futurū, nisi fuerit protestatus. † Et patrocinatur, quia priuilegiū 103
de facili perditur per text. in d. c. cū accessissent, quod tenet Barthol. Brixensis in suis quæstionibus dominicalibus, quæst. 2. num. 6. & de supradictis agit Azeued. in l. 1. titul. 1. lib. 6. Recopil. à num. 34. referens Ioan. Garc. de nobilitate, & alios. † Fi- 104
cit prætereà, quòd ascribens se in scriptura sibi præiudicat de contentis in ea, l. sicut, §. non videtur,

Cap. 3. Quæst. 12.

in

in 2.p.ff. quibus mod.pig.vel hypot. soluitur: & scientia vel præsentia domini vidētis, vel consentientis suam
105 rē pignori dari, sibi preiudicat, † per l.9.tit.13.p.5.vbi glo. Sed cōtra facit, quòd qui contractui assistit, etiā vt testis, nō videtur approbare, quę in eo contenta sunt, l. Gaius, aliàs, Caius, ff. de pig.actio.l 60.tit.5.p.5.& d l. sicut, §. nō videtur in prin.eod.tit.tradit Rebuf. ad Regias constit. Gallicas tit.de chirograph.n.56. vol.1. & qui cōsentit alienationi rei à testatore siue iure relictę, potest adhuc petere pretiū & fideicōmissum l. si fundū per fideicōmiss.ff.de leg.1.tenet Ant. Gom.in.1.tom.variar.c.12.n 43.

Sed vt horū iuriū vera resolutio habeatur, antea quā ad vlteriora in cōprobationē veritatis prędictæ principalis quęstionis procedamus, est sciēdū, quod sola pręsentia & taciturnitas alicuius in aliquo actu nō inducit illius consensum, quādo illius pręsentia contradicēdo nōn posset actū impedire, quin fieret, & sic in eo casu pręsentia nō potest sibi pręiudicare, & in hoc casu loquitur.d.l. si fundū per fideicōmissum, vbi notat Ias.nu. 6. vel si quis fuerit pręsens venditioni suę rei, quā vēdidit quidā tertius, talis præsentia nō potest sibi nocere, quia res aliena vendi potest. C. rem alienā, ff. de contrahend.emptione: & pręsentia sola tūc inducit consensum, & præiudicat, quando potest contradicendo actum impedire. Ita Ias. vbi supra, & Bart. in d. l. Gaius, & in l. quæ dotis, ff. de solut.matrim. nu.76.& 95.& in hoc casu loquitur d.l.9.tit.13.p.5.& si quis esset testis, quando res sua venditur, talis præsentia sibi non nocet, & in hoc casu erit intelligenda d.l. Gaius, & dictus §. non videtur in principio: & si esset præsens, & testis, quando res sua datur alicui in pignus, tunc sibi præiudicat, quia impedire posset talem pignoris dationem demonstrādo rem esse suam, & ita intelligendus venit dictus §. non videtur in 2. par. vt resoluit Panormit. in c. ex literis de transact. & habetur latè in 4. vol. cōmunium opin. in nouis pag. 5.col.1.conclus.38.& latè per Anto. Gabr. in 3 tom. communium opin. lib.1. conclus.3 pag. 20. col.2. cum sequentibus, vbi optimam resolutionem inuenies.

Quibus præhabitis redeundo ad decisionem dictæ principalis quæstionis, facit præterea pro secunda contraria parte negatiua tex. in l. qui grauatos, C. de censibus lib. 11. vbi probatur, quòd priuilegiatus, si grauatus fuerit, poterit intra annū reclamare, & antea non sibi pręiudicium parat, secundum Bart. in l. forma, §. fin. ff. de censibus n.1. ubi additio Alex. & ipse Alex. tenet in additionib⁹ ad dictū Bar. in l. sicut C. de præscriptio.30.vel 40.annorū, in verbo certesit, ad mediū, sed Panor. in c. quia indicāte de præscrip.n.5. tenet quòd priuilegiatus descriptus in albo soluētiū possit reclamare intra 30. annos, & quòd antea non sit contra eū pręscripta actio, † quæ Panorm. opinio 106
vera & tenēda videtur, nā actio, quę competit contra factū, durat per spatiū 30 annorū, l. sicut, C. de præscriptio.30.vel 40.annorū, & cōprobatur,

quando

quando quidem priuilegia non soluendi decimas & similia non tollantur vnico actu, nisi solutio fiat per
107 spatium 30. vel 40. annorũ, † c. si de terra, c. accedentibus de priuilegijs, ita Ripa lib. 1. responsorum in resp. 21. nu. 10, cum sequentib. & quando priuilegium excusat à munere reali, vt à solutione decimarũ, & similiũ, si priuilegiatus soluat, sibi tantum in solutis & non in soluendis præiudicat, per glos. verbo, continuerint in c. cum accessissent de cõstitutio. vbi DD. & Bar. & Salic. in l. voluntariè, C. de excus. tutorum per tex. ibi, vbi probatur, quòd priuilegiatus & exẽptus ab onere tutelæ, vel habens priuilegium iterabile, & successiuum, illud non perdit vnico actu, tutelam
108 acceptãdo, † quod tenet Greg. Lop. in l. 42. tit. 18. p. 3. in glos. *Fasta treinta años*, & hoc tempus requiritur ad tollendũ priuilegium concessum in his, quę habent reiteratiõẽ, secundum Gozadin. cons. 23. num. 4. & est communis opinio, vt traditur in 2. tom. cõmuni opinionũ. lib. 14. pag. 230. col. 2. in nouis.

Et hanc partem tenendo, restat respõsio ad d. l. 1. §. si quis tutor, ff. quando appellãdũ sit pro prima opinione adductam. Et responde, quòd loquitur in materia appellationis, respectu sententię, quæ in rẽ iudicatã trãsiuit, si habens exẽptionem, & excusatiõẽ à tutela, illam in tempore & ante sententiã nõ allegauerit: nec intra tempora appellationis à dicta sententia cõtra eũ lata appellauerit. Et ideo Ias. in d. l. falsò, C. de diuersis rescriptis n. 3. firmiter in dicta prima opinione nõ residet, & videtur ad cõtrariã inclinari in n. 4. Et ad doctrinã Panormitani in d. c. cum accessissent n. 7. de constitutio. responde, quòd Bart. in l. 1. C. de his qui in prio. credit. loco succedũt, quem pro sua opinione refert, nullum verbum de hoc agit. Et ad doctrinã Barthol. Brixiẽsis affirmãtis, quòd priuilegiũ de facili perditur, responde, quòd priuilegiũ perditur in multis casibus a iure expresis, vel mera voluntate & expressa renuntiatione priuilegiati, vel priuilegio contraueniendo, & in hoc casu loquitur & intelligitur tex. in d. cap. cum accessissent de constitutio. & dicta doctrina Brixiensis.

NEC Omittam, quòd priuilegium personale exẽptionis non trãsit ad filium, nec ad hæredes, secundum Bart. in l. 1. n. 2. ff. de constitut. Princip. & Licirier. de primogenit. lib. 3. q. 1. n. 2. nec priuilegium alicui concessum, extenditur ad eius filios, l. 2. C. de bonis quæ liber. c. 1. §. cum vero, qui feudum dare pos. in vsibus feudorũ, tenet Licirier vbi supra lib. *Quæst. 1*
1. q. 25. n. 3. † quòd secus erit in priuilegio reali, quod trãsit ad hæredes, 109
per l. sordidorum, C. de excusatio. itinerum lib. 10. latè Decius in l. priuilegium, ff. de regul. iur. & quando priuilegium dicatur, & præsumatur reale, vide in glos. 2. in d. l. sordidorũ, & Ioan. de Platea ibidẽ in vers. Quid autẽ. Et quando dicatur reale vel personale, tradit Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. n. 92. & quãdo priuilegiũ reale cõceditur alicui, & eius successorib', intelligitur ordine successiuo, † pri- 110
mò ad filios, deinde ad nepotes, &

nem

non concurrunt simul, l. palatinis, C. de priuilegijs eorum, libr. 12. & ibi Ioan. de Platea.

Quæst. 14. SED In dubiū vertitur, vtrum in casibus, quibus priuilegium trāsit ad filios & hæredes, extendatur ad naturales tātum. In quo casu tenendum est, transire ad naturales tantū, l. 1. tit. 11. p. 7. vbi latè Greg. Lop. in glos. verbo, *Amiga*, licèt aliter disponeretur de iure cōmuni, vt videre licet per eum, & est verum, quando quidem filij naturales tantum gau-
111 deant nobilitate paterna, † secundū Otalor. de nobil. 2. p. c. 3. n. & in 4. p. c. 2. à n. 3. & cōtra alios etiā defendit Azeu. in l. 10. tit. 8. lib. 5. à n. 51. de quo vide Ioan. Garc. de nobil. glo. 1. §. 1. n. 46. quid contra Otalor. tenet, qui secus tenent in incestuosis, spurijs, & adulterinis.

Quæst. 15. MAIOREM Tamen dubitatione adferebat illa quæstio nimium cōtrouersa, vtrum in casibus, quibus priuilegium exēptionis ad filios extenditur, intelligatur de antea natis. In qua quæst. videtur tenendū, huius-
112 modi priuilegium non † cōprehendere filios antea natos, quibus nō videtur cōcessum: nā filij nati ante patris dignitatē non gaudent illa, l. senatoris filiū, iuncta glos. fin. & l. emācipatum, §. fin. ff. de senatoribus, l. Diuo Marco, l. si senator de dignitatibus libr. 12. latè de hoc Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. recopilat. à nu. 82. vsque ad nu. 91. & Ioan. Gutier. in quæstionib. Canonic. 2. p. c. 30. n. 36. & Ioan. Garc. de nobil. à prædictis authoribus allegatus. Et quòd idem dispositum sit in priuilegio *de hidalguia, y caualleria*, tenet Otalor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 2. & ratio poterit esse, quia qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet iudicari secundū qualitatem verbi, vel participij, l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus actio. l. ex facto, ff. de vulgar. l. Titius, ff. de militari testam. Quod comprobatur, quia priuilegiū exēptionis à solutione gabellæ, vel Regij tributi, debet strictissimè interpretari, † quia odiosum est Regio patri- 113
monio, & alijs multis de causis & rationibus, quas exprimit, & refert Otalor. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 3. cū seqq. quem videas optima iura recensentem, cum Ripa lib. 2. responsorum, c. 26. num. 19. Ex quibus deducitur, quòd cum in fauorabilibus, & in dispositione legali appellatione filiorum veniant nepotes † per l. libero- 114
rum, ff. de verbor. signific. vbi Bart. & DD. & Castill. in l. 5. Tauri verbo, *El hijo*, vers. Quæro dicitur hic, & Mieres de maioratu 1. p. q. 15. nu. 6. & 14. & 29. & Matienç in l. 1. tit. 2. lib. 5. recop. n. 6. glos. 2. & Alciat. in c. perniciosam de officio ordinarij num. 7. secus erit in odiosis, per l. 1. §. si maritum, ff. de ventre in possess. mittendo, secundum Castillū & supra relatos Doctores, & secundū Anton. Gabr. in 3. tom. communiū opin. lib. 6. tit. de verb. signi. conc. 1. col. 2. si filij nāq; expressè sint nominati in dispositione hominis, vel exēptionis priuilegio, non veniūt nepotes; † ita Bart. & DD. in l. liberorū, 115
ff. de verbor. signific. & in l. si quis ita, ff. de testamentaria tutela, tradit Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 1. p. n.

7.

7. dicit cōmunē Curt. iun. conf. 114. n. 5. & tenet Otalor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 6. licèt in beneficijs fauorauili bus à Principe cōcessis appellatione filiorū veniant nepotes, secundum Anton. Gabr. vbi supra pag. 338. cōclus. 1. col. 1. latè per Humadam in scholijs ad Greg. Lop. l. 2. tit. 15. p. 2. gl. 17. n. 21. & in Hispanorū primogenijs secundū Molin. 1. p. lib. 1. c. 6. à n. 28. cum seqq. ob rationes, de qui bus per eundem, & vide Laram de anniuersarijs lib. 1. c. 6. à nu 6.

Quæst. 16. PRIVILEGIVM Deinde immunitatis & exēptionis à solutione Regiæ gabellæ cōcessū oppido vel ciuitati, extēditur, & augetur, quāuis ciuitas aucta fuerit ex ipsa priuilegij
116 natura, † quæ talis est, vt concessum in principali trahatur ad eius augmē tum, per tex. in c. quia circa de priui legijs, itra tradit Alber. Bru. in tract. de augmen. conclus. 9. in 2. vol. tractatuū Doctorū: & exēptus à solutio ne collectarum de rebus suis, est exē ptus etiā de rebus postea quęsitis per plura iura, quæ refert Auiles in cap. prætorū in procemio verb. *Islas*, n. 9.
117 † de quo videatur Rip. in l. si ex toto, ff. de lég. 1. à n. 2. quæ exēptionis & excusationis iuriū regaliū priuilegia ad suū robur, & validitatem requirūt
118 clausulā ex certa sciētia, † vt habetur in l. 6. tit. 27. p. 2. & per Bar. & scribē tès in l. euacuatis, C. de decurionibus lib. 10. & per Alberic. in rubr. ff. de muneribus & honor. & morte con-
119 cedentis spirāt † per l. 10. tit. 18. p. 3. nisi verba perpetuitatis habeant, vel alitèr à concedente dispositū sit, ita Otalor. de nobilit. 4 p. c. 5. n. 5. ad fi. cum seqq. qui vbi supra in 1. p. c. 1. n. 13. cum sequentibus, latè differit, quid nomine iuriū regalium Hispane, *derechos Reales*, contineatur, † ad 120
quem occurre, cū casus de hoc euenerit, quia mirabiliter loquitur, maximè in c. 2. n. fin. Et cùm aliqua de filijs natis ante priuilegiū dixerimus, eritoperę pretiū in trāsitu examinare illā admodū cōtrouersā quęstionē.

VTRVM Infamia, inhabilitas & delictum patris proditoris, qui Quæst. 17.
crimen hæresis vel læsæ Maiestatis diuinæ vel humanę cōmisit, noceat tā filijs natis, quā nasciturisª Et ne im 121
moremur, vel aliquid extra nostram materiā prolixè referamus: quia Doctores in prædicta quęst. in varias di uisi sunt sententias, veritas earū inue nietur per Castrū de iusta hæretico-rū punitione lib. 2. cap. 11. col. 13. & Couarru. lib. 2. variarū c. 8 n. 3. & 4. Anto. Gom. 3. tom. de delictis c. 2. n. 13. & Gom. de Leon in cēturia sua c. 81. Mol. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 11. à n. 50. cum seqq. & Azeued. in l. 3. tit. 4. lib 5. Recop. nu. 18. Grat. in regulis & fallēt. regu 55. à n. 26. cū seqq. & per d. Azeu. in l. 11. ti. 4. d. lib. 5. à nu. 4. cū seqq. Otalor. de nobi. 4. p. c. 9. n. 8. fo 334. & per Bur. de Paz iuniorē in suis quæstionibus de maioratu, q. 3. à nu. 12. maximè à n. 69. tradit fr. Emanuel Rodrig. Lusitanus in sua sum. c. 130. pag. 345. & latè habetur in 1. volum. communiū opinionū lib. 6. pag. 407, col. 2. in no uis, & per Iul. Clar. lib. 5. receptarū sententiarum, §. læsæ Maiestatis cri men n. 12. & Ioan. Gutier. in quæstio nib. Canonicis lib. 2. c. 30.

SED Ne hoc extra rem dictum censeatur, erit adnotandũ, quòd priuilegiũ per dictum tam respectu parentum quam filiorum perditur lęsę Maiestatis diuinæ vel humanæ, per l. quisquis cũ materia, C. ad legẽ Iuliã Maiestatis, c. felicis de pęnis, c. statutũ de hęreticis, l. 2. tit. 2. p 7. tradit Otalor. de nobil. 2 p. c. 6. n 9. ad fin.
122 † in quo necessaria erit prædictę quęstionis examinatio, quoad filios naturales, vel nascituros.

Quest. 18. SED Licèt priuilegiũ non possit interpretari nisi à Principe illud cõcedẽte, l. ex facto de vulgari, ff. l. 2 tit. 1. p. 2. l. 27. tit 18 p 3. l. 4. tit. 33 p. 3. est adnotandum, quòd priuilegiũ recipit interpretationẽ extensiuam à cõ-
123 muni vsu & practica, † secundum Ripam in l. quæsitũ, ff. de re iud. n. 1. & probatur per d. l 4 tit. 33 p. 7. ibi: *Costumbre antigua*, & per lsi de interpretatione, l. minime, ff. de legibus, & de materia est vidẽdus Greg. Lop. in d. l. 27. tit. 18 p. 3. in gl 1. vbi bonas inuenies distinctiones & limitationes. Sed tamẽ causa priuilegij finita vel cessante, cessat & finitur priuile-
124 giũ, † c. cũ cessante, de appel. tenet in Bart. l. Titię, §. vsura, n. 1. ff. de le. 2. Ex quo veniũt interpretãdæ l. 20. & 21 tit 18 lib. 9 Rec. vbi cõceditur priuilegium assistentibus *En las vetas*, quę dictis legibus cõprehenduntur. Quia priuilegiũ ratione loci & personæ concessum, non potest alibi exer-
126 ceri, quã in illo loco, † secũdũ Innoc. in c. bone de postulatione prelatorũ, Alex. in l. fin. ff. de cõst. Principum, Bald. in l. 2. C. de seruit. q 17. Et eadẽ ratione limitatur l. 32. cum seqq. d. tit. 18 vbi priuilegiũ conceditur aliquibus officialibus: quæ intelligẽdæ veniunt, dum officiũ exercent, quo officio finito, finitur & priuilegium: quia de iure dispositũ est, quòd priuilegiũ datum & cõcessum officio, finitur, & non durat officio finito, † secundũ Bar. in l. placet, C. de sacro 126
sanct. Eccles. n. 12. tenent DD. quos refert & sequitur Auẽd. de exequẽ. mand. regnũ 2. p. c. 14. n. 29. ad fin. & Baeç. de inope debitore c. 19. n 9. & 11. Quã doctrinã intellige verã, nisi officiũ habeat dignitatem annexã, nam tunc tẽporis priuilegium durat officio finito, secundũ Bar. in l. máximarum n. 2. C. de excusat. munerũ lib. 10. & Baeç. vbi supra d. n. 9. qui plures allegat DD. & in tantum est verum, quòd officiales, quibus ratione officij aliquod conceditur priuilegiũ, tenentur actualiter, & nõ nomine tantũ illud officium exercere, cui nõ satisfaciunt, nec potiri debent dicto priuilegio, nisi ipsum per se, & nõ per interpositam personam, nec per substitutũ exerceant. † per l. fin. ff. de 127
excusat. tutor. tenet Bar. & DD. ibi, & Auend. vbi supra n. 29. in fin. & cõprobatur, quia in operibus artificialibus, in quib' vertitur ingenium, & disciplina, videtur electa industria personæ, † l. inter artifices, ff. de solu 128
tio. vbi Bart. & ipse in l. vnica, C. de caducis tollend. § nec autem, & in veteris, C. de contrahen. & cõmutẽda stipulat. Dinus in regul. qui facit per alium de reg. iur. lib 6. nu. 5. qui DD. limitant in opere facto per aliũ æquè idoneum, quo casu artifex, cuius industria est electa, satisfacit.

Quæ

Quæ omnia vera sunt de iure cõmuni,nisi aliter in priuilegijs fuerit dispositum,vt habetur in d. l. 24. cum sequẽtibus,dict.tit 18 lib. 9 Recop. ibi: *Y de las otras cosas que el y su muger,y hombre: y criados vendierẽ por el.* Sed ipsi exempti à solutione gabellæ ad excusandas fraudes tenentur iurare ad instantiam gabellarum conductoris,iuxta formam dictæ l.
129 24. sub pœna in ea contenta. † Et si aliquid alienũ fraudulenter tanquã suũ vendiderint,tenẽtur cũ septuplo soluere gabellam ratione pœnę

Quæst.19. ET Quia multoties dubitatum vidi in forensibus,quomodò intelligantur illa verba legis 11. tit.18 lib. 9 Recopil.in fin ibi: *Que sean francos, que no pagen alcauala de las cosas que vendieren de sus labranças y criãças,segun,y como, y en los lugares que se contienen, y fueren contenidos en los priuilegios de franqueza que desto tienen confirmados por nos, ò les dierẽ-*
130 *mos de aqui adelante*, † ne deinceps dubitatio aliqua relinquatur,semper tenui,& nũc teneo,quòd posita sunt in dicta lege ad explicandã differentiam verborum & concessionũ,quę in multis priuilegijs continentur:nã in aliquibus exẽptio conceditur de rebus vẽditis intra mænia ciuitatis & loci, in aliquib⁹ de rebus vẽditis etiã in suburbijs,& in iure, & extra loca; in aliquibus cõceditur de reb⁹ vbicũq; venditis in mari,vel in terra, & in aliquibus ad grossũ & minuratim,& in aliquibus minutatim tantũ, vt est videre in toto tit. 18. d.lib 9 Rec. Et ego in quàplurimis priuilegijs vidi.

Quæst.20. NEC Minor adest difficultas & dubitatio in intellectu legis 2 tit. 20.lib.9.Recop.vbi probatur,quòd portantes & vendentes aliquas merces in locis, mercatis, vel in nundinis habẽtibus priuilegium & exemptionẽ à gabellæ solutione, tenentur eã soluere in locis, vbi bona vel merces extabant, & vbi vicinitatem habent. Cui legi secundæ videtur contradicere l.17.tit.17.lib.9 Recopilat.ibi: *Pero si los vendieren en feria por nos franqueada, por priuilegio que estè assentado en los nuestros libros, que no paguen alcauala en los lugares do los registraron,* & l. 4. tit. 20. d. lib. 9. ibi: *Saluò si fueren las tales franquezas por nos dadas y franqueadas,y confirmadas, y assentadas en los nuestros libros.* † Quibus legibus pro- 131
batur,quòd vendentes aliquas res in locis, mercatis, vel nundinis, quorũ exemptio scripta fuerit in Regijs Cõdicibus *De los saluados*, non tenentur gabellam soluere in suis locis, à quibus cum dictis mercibus exierẽ.

Sed dictis legibus rectè perpensis nulla in eis inuenietur contrarietas: nam prædicta l. 2. interpretatur, & limitatur per decisionem dictarũ legum 17. & 4. quæ sunt nouiores,& in quaterno gabellarum descriptæ, vbi Rex disponere voluit,quòd licet teneantur ad gabellæ solutionem in suis locis illi, qui bona vendendi in locis,mercatis, & nũdinis exemptis asportauerũt, hoc intelligatur in locis,mercatis,& nundinis priuilegiũ exemptionis habentibus, nõ tamen in Codicibus *De los saluados*,descriptis, & quod nullam soluere tenentur gabellã in suis locis,& ciuitatib⁹, si prædi-

si prędicta loca, mercata & feriæ, vbi venditio fit; in codicibus Regijs *De los saluados* descriptæ fuerint.
Quæst. 21. Dubitatur deinde, vbi teneantur soluere gabellam muliones, vel alij, qui extra sua loca aliquod emerint, & asportauerint, venundauerintq; in locis exẽptis & liberis à solutione gabellæ & in codicibus Regijs nõ de-
132 scriptis. † Quo casu videbatur dicendũ, quod gabellã soluere teneantur in suis locis & ciuitatibus, vbi habitant, atque domum & vicinitatem habent, per tex. in d. l. 17. tit. 17. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si en lugares de señorio se vẽdierẽ y entregarẽ, toda via paguen alcauala en los lugares donde lo registraren*, & per l. 4. tit. 20. dicto lib. 9 ibi: *Mandamos, que qualesquier personas, que fueren a vender qualesquier mercaderias y otras cosas, a qualesquier ferias y mercados, y villas, y lugares francos.* Et ibi: *Sean tenudos de pagar la dicha alcauala enteramẽte en los lugares donde moran, y fuerẽ vezinos.* Et cap. 26. in nouis gabellarum punctuationibus incipit, *Y con condicion*, vbi probatur, quòd illi qui extraxerint, & deprõpserint aliquid vendendum, tenetur exhibere arrendatori, & registrum facere, ad hoc vt de pretio gabella debita soluatur. Sed nihilominus affirmandũ est, iure nouiori per dictum c. 26. in nouis gabellarum punctuationibus contrarium dispositum, in hæc verba: *Con que esto no se entienda con los que traxeren algunas mercaderias de passo de otras partes, no haziendo alli plaça dellas: que haziendola, ha de ser obligada la tal persona a hazer la misma manifestacion, para que se vea lo que alli se vendio, y si se pagò el alcauala dello, y lo que saca fuera.* Qua veritate sic intellecta cessabunt molestiæ, inquietationes, & vexationes, quę in prædicto casu mulionibus & alijs à conductoribus gabellarum iudicibus fauentibus, & id non vitantibus, iniquè & indebitè fiunt.

ALIQVANDO Tamẽ Regiæ donationes fiunt, & priuilegia exemptionis, & alia huiusmodi absentibus conceduntur, & erit operę pretiũ scituque dignum, vtrum dictæ donationes, priuilegiaque ante acceptatione donatarij & priuilegiati vim habeãt, vllũq; ius transferant? Quæst. 22.
† In qua quæst. erit affirmãdũ, pro 133
veritateque habendum, donationes à Principe factas, priuilegiaq; cõcessa nullam vim habere, nullumq; ius in absẽtẽ trãsferre antè donatarij vel priuilegiati scientiã & acceptationẽ, per text. in cap. si tibi absenti de præbend. lib. 6. c. 1. §. dicebat de cõcess. præbẽdæ lib. 6. l. impetrata, C. sent. rescind. nõ pos. c. grata, vbi gl. verb. ignoranti, de rescriptis lib. 6. l. fin. C. de Consulibus libr. 12. vbi Ioan. de Platea, & omnes latè scribẽtes, tenet Alciat. resp. 200. nu. 11. Crauet. cõs. 261. nu. 5. & quamplures DD. quos refert & sequitur Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 7. n. 68. Bar. Alex. & DD. in l. fin. ff. de constitut. Principũ, & in l. qui absenti, ff. de acquir. hęred. Matien. etiam in l. 11. tit. 7. lib. 5. Recop. glos. 3 nu. fin. quę doctrina cõprobarur, nã licèt verũ sit, quòd ex donatione facta pręsentiquęratur ius & dominiũ ante † acceptatiõnẽ 134
secun-

secundum communem resolutionẽ Doctorum, præcipuè Ioan. Andr. in cap. cum olim de verborum signifi. Bald. in præludio feudorum col. 3. & secundum plures Doctores, quos refert & sequitur Tiraquel. de nobilitate cap. 37. nu. 51. Burgos de Paz Senior in consil. 25. nu. 2. lib. 1. & Burgos de Paz Iunior in q. 10. in princ. ex donatione tamẽ absenti facta ante acceptationem ius, nec dominiũ
135 transfertur in donatarium, † l. absenti. ff. de donatio. l. nec ambigitur. C. eodem tit. l. 1. 2. & 3. tit. 11. partit. 5. l. 4. tit. 4. eadem partit. l. etiam. ff. de donatio. c. 1. de concessione præbendæ, lib. 6. tradit Pau. in l. si mihi & Titio. ff. de verborum obligatio. qui tenet, donationem nõ esse perfectam ante acceptationem, & consensum donatarij. Quod etiam probat l. 63. & 68. tit. 18. partit. 3. quam sententiã tenet Aretinus consil. 19. col. 3. vers. sed ex secundo, Decius in cõsil. 226. nu. 7. & in consil. 120. nu. 1. & 55. nu. 9. Rebuf. ad Regias constitut. Galli. tit. de donationum insinuatione art. 2. glo. 1. nu. 5. tom. 2. & Veroius in c. in præsentia de probatio. nu. 37. cũ sequentib. Boerius decis. 353. Grat. respon. 25. num. 37. & respons. 127. à nu. 20. cum sequentib. lib 1. Carol. Ruinus consil. 154. nu. 12. lib. 5. Couarr. in rubr. de testamentis. 3. p. nu. 13. Gregor. Lopez in l. 4. tit. 4. partit. 5. glos. 1. Burgos de Paz in consil 14. nu. 20. lib. 1. quod adeò verum est, quòd etiã donatio causa mortis non
136 valet sine donatarij præsentia. † l. inter mortis. ff. de donatio causa mortis, tenet Guid. Pap. in q. 222. in principio, Couarru. vbi supra num. 12. in fine, nec contractus vim vllam habent sine vtriusq; partis præsentia, & consensu, † per l. contractus cũ con- 137
cordantibus. C. de fide instrum. l. 56. in princ. l. 63. & 91. & 93. in fine tit. 18. parti. 3. & non solum procedit in causis nõ priuilegiatis, sed etiã in priuilegiatis & pijs: quia quãdo pauperibus, aut Ecclesiæ donatur, nõ antea actio, nec eius possessio trãsfertur, quàm donatarij acceptatio præcedat, † est glos. verbo alia causa in fi- 138
ne, in l. illud. C. de sacrosanct. eccles. quam communem dicũt Bart. Paul. & omnes scribentes ibidem, & Decius in consil. 226. num. 8. Gratus respon. 25. nu. 16. lib. 1. & copiosè Pet. Pau. Paris. cons. 77. num. 42. cum sequentib. volum 1. Couarru. in d. rubri. de testament. 3. p. num. 13. Burg. de Paz Iunior d. q. 10. num. 10. Iulius Clar. lib. 4. receptarum sententiarum §. donatio. q. 12. num. 6. Greg. Lop. in dict. l. 4. tit. 4 parti. 5. glos. 1. Azeuedo in l. 2. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 20. ad medium, nec stante l. 2. titul. 16. dicto. lib. 5. Recopil. ex quacunque donatione, seu priuilegio ius absenti oritur, nisi acceptatio subsequatur. † Quod tenet & defendit Greg. 139
Lop. in d. l. 4. tit. 4. parti. 5. in glos. verbo, *No le puede hazer*, versic. sed an hodie, & Couarru. lib. 1. variarum c. 14. num. 13 & Burgos de Paz Senior in consil. 14. num. 20. in fine, & cons. 33. num 12. lib. 1 Curt. Iun. in consil. 120. Paul. Castren. consil. 171. nu 2. lib 2. latissimè Molina de Hispan. primog. lib. 4 cap. 2 à num 60. cum sequent. & Burgos de Paz Iunior in d.

G q. 10.

q.10.nu.35.qui in numeris antecedẽtibus cum dicto Molina vbi ſupra, agit de vero intellectu dictæ l.2. tit. 16. lib.5.Recopil. quod etiam tenet Azeuedo in dicta l.2. & Matienço, & alijs ab eo relati,& Mieres de maioratibus.1.part.q.36.& Angulo de meliorationibus in l.1.gloſ.5.nu.28. qui hanc dicit eſſe magis receptam opinionem,licèt contrariam ſequatur cum Mencha. Sarmien.quos refert, cum qua etiam opinione reſidet Parlador. de rebus quot. lib. 2. cap.3.à nu.36.Et ideo vera ſit reſolutio,quòd quilibet poterit libere reuocare ſuam donationem abſenti factã
140 ante eius acceptationẽ.† per text.notabilem in l. 2. §. ſed ſiquis donaturus.ff.de donatio. l.quotiens. C.de donat.quę ſub modo.l.quotiens. C. de reiuendic. vbi probatur,poſſe donantem rem vni donatam alteri donare:& in rebus donatis eſſe præferendum ſecundum donatarium,quí fuit præſens, aut cui res tradita fuit: quam opinionem tenet Paul.de Caſtro conſil.195.num.3.lib.2. Decius conſil. 226.num. 26. cum ſequentibus, Gratus reſponſo 25. numer.37. & conſil.127. numer.20.lib.1.Petr. Pau.Pariſ. conſilio 77.num.31. cum ſequentibus volum. 1. Caſſan. conſilio 7. num.42. Carolus Ruinus cõſilio 5. numer.5.& 8. lib.1. Gregor. Lopez dicta l.4.titul.4.parti. 5.gloſ. 1. Couarruu. in dicta rubr.de teſtamen.3.part.num.13.Anto.Gom. in l.45. Tauri, num.83. Burgos de Paz Senior in d. conſil.14. num.20. cum ſequentibus,Tellius Ferdinand. in l. 17.Tauri n.30.quod procedit, etiáſi donatio fuerit iurata: quæ nullũ habet effectum,& poterit reuocari ante acceptationem,tradit latè Burgos de Paz Senior in conſil. 2. num. 28. lib.1.& Molina vbi ſupra lib.4.cap. 2.num. 56. quod probatur in l. certum.§.ſiquis abſente.ff.de confeſsis, tenet Archidiaconus in cap. quæcũq; in principio 22. q. 5. & Fortunius Garcia in cap.1.num.25.de pactis,& Gregor.Lop.in d.l.4.gloſ.1. in verſic.ſi tamẽ ex verbis: & etiam tenent plures Doctores,quos refert, & ſequitur Burgos de Paz in dicto conſil.14.num.21. cum ſequentibus lib.1.& Burgos de Paz Iunior dicta q.10.num.46.Ioannes Gutierrez in cap.quamuis pactum de pact.lib.6. in princ.nu.55.& procedunt ſupradicta,licèt in donationis ſcriptura appoſitum ſit pactũ de nõ reuocando:
† quoniã hoc etiã pactũ neceſſariò 141
acceptandũ eſt: & ante acceptationem poterit reuocari cum ipſa principali donatione:quam tanquam veram opinionem defendit in proprijs terminis dictus Molina vbi ſupra lib. 4.cap.2 num.64.verſic.quod etiam cum numeris ſequẽtibus, quia cùm ex antea dictis ſit vera reſolutio, quòd donatio abſenti facta ſit de ſua natura reuocabilis ante acceptationem, nihil operatur iuramentum, nec illa clauſula, *Promitto me non reuocaturum*, ea namque non obſtante poterit donans ante acceptationem donatarij donationem à ſe factã reuocare, iuxta gloſſam in verbo acceperint,in l.ſi alienam.§.Marcelus.ff.de donat.cauſa mort.l.cũ precario.ff.de precario, vbi notant Doctores,

ctores, tenet Corneus cōſ.126.col.2. lib.1. Deci. conſ.475.nu.17. Aymon Cranet. conſ.51. lib.1. Et quando cō tractus eſt de ſui natura reuocabilis, clauſula acceſſoria in eo poſita cēſe-
142 tur eſſe reuocabilis. † l. ſub conditione. ff. de bonorum poſſeſ. contra Tabul. l. in ſeruitute. §. ſiquis. ff. de bonis libertorū, gloſ. verbo Fauiana in l. ſi patronus. ff. ſi quid in fraudē patroni. tradit Iaſ. in l. ex teſtamento, C. de fideicomm. 1. & 2. & in l. nō dubiū. C. de legibus n. 56. & clauſula nō reuocandi in qualibet ſcriptura apponitur in fine, & poſt diſpoſitionē, & quando in finem, & poſt diſpoſitionem apponitur, cēſetur magis ad executionem, quàm ad ſubſtantiam contractus appoſita, & clauſulæ, quę ad executionem contractus opponū tur, non ſolent, eius ſubſtantiam alte-
143 rare: † tex. in Clem. 1. in fine de præbendis, tradit Cardinalis conſil. 19. & Decius conſil. 2. num. 9. & conſil. 205. nu. 18. & alij plures, quos refert, & ſequitur Couarr. in d. rubr. de teſtam. 2. p. nu. 12. verſic. tertia concluſio, maximè quia prædicta clauſula de non reuocando in contractu donationis appoſita magis ex tabellionum ſtylo, quàm ex partium, & contrahentium conſenſu cenſeatur, & ideo tales clauſulæ nihil operantur, niſi conſtet, appoſitas fuiſſe depar-
144 tium & contrahentium conſenſu, † ſecundū Bart. in l. 1. ff. de iure codicillorum, Bald. in l. quotiens. C. de hæredibus inſtituendis nu. 1. Alex. conſil. 141. num. 2. lib. 1. tenet Gozadinus conſil. 80. num. 15. Carol. Molineus in conſuetudinibus Pariſ. tit. 1. §. 10. quæſt. 13. & Couarru. vbi ſupra num. 14. Michael Craſſ. de ſucceſſio. ab inteſtato. §. donatio cauſa mortis quæſt. 1. num. 6. pag. 92. Pactum enim de non reuocando non ſupplet traditionem requiſitā, per l. 1. tit. 6. lib. 5. Recopilat. ad hoc vt donatio fiat irreuocabilis, per ea quæ tradit Angulo in tit. de meliorationibus in l. 1. gloſ. 8. numer. 9. quibus non amplius immotor, ne extra materiam, & inſtitutum noſtrum de aliquo perperam dicto arguamur: quamuis prædicta nō extra rem, nec extra materiam priuilegiorum & exemptionum ſunt allata.

IN Qua dicta materia ſe offert illa quæſtio notanda, vtrùm habens priuilegium exemptionis, & excuſationis à ſolutione gabellæ, vel ſportularum ſi ſcienter ſoluerit, poſsit ſolutum repetere per cōdictionem indebiti? † In qua quæſtione tenet Baldus in l. fin. C. de fructibus, & litiū expenſis, & eū referens Greg. Lop. in l. 30. tit. 14. partit. 5. glo. 1. quòd dictus priuilegiatus, & exēptus ſcienter ſoluens gabellam, vel ſportulam, nullam habebit repetitionē per indebiti condictionē, qui Greg. Lopez vbi ſupra cum Paul. de Caſtro in l. ſi hæres. §. ſi totam numer. 2. ff. ad Senatusconſult. Trebellian. mirabiliter diſtinguunt, & reſoluunt, quando dicatur ſolutio ſcienter, vel per errorem facta. † Et ſecus erit, ſi per errorem, vel ignorantiam ſoluerit, per ea, quæ tradidimus in libro de gabellis in 5. p. in princ. nu. 27. Et cui ſcientiæ, vel erroris incūbat probatio, tradunt ſupra relati Doctores,

Quæſt. 23. Cap. 4.
145
146

quos vide, ne eius dicta repetamus, & est tex.ad idē in l.29.tit.14. parti. 5.vbi habetur, quòd actori incūbet erroris probatio, quādo reus solutionem confessus fuerit: quā legem vide optimè distinguentē: & de illo qui hā bet priuilegiū, ne cōueniatur in plus quàm facere potest, si soluat, vtrū ei repetitio per condictionem indebiti
147 cōpetat? † Vide latè Bart. in l. ex diuerso.5.fin.ff.solut.matrimon.num. 13.cum sequentibus, qui optimè distinguit, & resoluit.

Quæst.24. POSSET autem aliquod immunitatis, & exemptionis priuilegiū concedi alicui, & eius familiæ, ad cuius interpretationem, cū casus obuenerit, est scitudignū, quis cōprehen-
148 datur sub hoc nomine familiæ. † In qua quæstione dicas, quod comprehenduntur omnes, qui sunt de familia habentis priuilegiū, hoc est descēdentes, & trāsuersales vsq; ad millesimum gradū cognationis, vel agnationis, per l.pronunciatio. §.familiæ, ff.de verb.signifi.l.fin. C.eodem tit. l.cum ita legatur. §. in fideicōmisso. ff.de legat.2.l.1.in princ.ff.de gradibus cognatio.tradūt Doctores in su-
91 prædictis iuribus & in materia fideicōmisi, & maioratus tenet Molin. de Hispan. primogen.1.p.lib.1.c.4. nu.40.cum seqq. & Burg. de Paz in proœmio legum Tauri num.106.& quomodo intelligatur, & exemplificetur hoc nomen, familia, tradit latè Gregor. Lop. in l.6. tit.33.parti.7.in glos.verbo, familia, & Lara de anniuersarijs lib.1.c.6.à n.9. sub qua etiā cōprehenduntur liberi homines, qui sunt in seruitio illius, cui priuilegiū concessum fuerit.l.ædiles. ff.de ędilicio edicto.l.1.§.familiæ. ff.de vi & vi armata, tenet Matth.de Afflict.in tract.de iure protomisseos.§.3.nu.5. quod intellige verū, si habitant in eadem domo, & non in diuersis, nec diuisim, secundum Boerium in decis. 213.n.13.& 15.de quo vide Castellū in l.17. Tauri, in glos.verbo, *De sus hijos*, versic.quæro filij, dicitur etiā de familia legitimatus, † secundum Co 149 uar.in 4.Decretalium.2.p.c.8.§.10. à nu.1.& Molin.vbi supra lib.1.c.4. nu.44. & Orosc. in l. cum legitime in princ.ff.de statu homin.& est tex. in l.cum pater.§.cum inter, & 1.libertis.ff de legat.2.& tex.de iure Regio in l.10.tit.8.lib.5.Recopil.& ibi Azeuedo n.4.refert, & sequitur per plures Doctores, Molina vbi supra nu.44. qui in nu.45. cum sequētibus affirmat, quòd filius naturalis, bastardus, vel adoptiuus, vel spurius nō cōprehenditur sub hoc nomine, familia, † per plura iura, & DD. quos alle- 150 gat, & apud eū videri poterūt, & per Castellū in l.17.Tau.in verbo, *De sus hijos*, vers.quæro filij vsq; ad finem, & plurima per Menoch.de arbitra.lib. 2.centuria.6.casu.542. & si dictū priuilegiū, vel exemptio concedatur alicui, & eius successoribus, † si illud 151 verbū, *A sus successores*, fuerit generice sumptum, comprehendūtur tam successores vniuersales, quàm particulares, & tàm successores ex vltima voluntate, quàm ex contractu, per l. fluminum. §. adijcitur. ff. de damn. infecto.l.1. §. illud. ff. quorum legatorum, & vtrobiq; communiter Doctores, & quid cōprehenda

tur

tur sub verbo, *Posteris, sobolis, vel pro-*
152 *lis*, in priuilegio apposito? † Habetur per Doctores in l. 1. §. personæ. ff. de iure immunitatis, vbi latè Alexan. in apostillis ad Bartolum. Et quid si alicui, & omnibus de genere priuilegium, vel exẽptio à solutione gabel-
153 larum concedatur? † In quo casu dicẽdum est, quòd generis appellatione continentur omnes consanguinei, & cognati, vt tradit Decius in l. fœminæ. ff. de regul. iur. nu. 64. & est de iure regio tex. in l. 22. tit. 13. parti. 2. vbi tenet Greg. Lop. in glos. fin. ad finem, comprehenduntur que fratres per l. cum quidam. ff. de interdictis & relegatis, tenet Cassan. in consuet. Burgundiæ rubr. 8. §. 5. versic. itẽ posteritas col. 1. n. 46. fo. 296. & etiã legitimati cõprehenduntur per l. quoniam. C. de natural. liber. vbi Bald. non tamen cõprehenduntur bastardi, & naturales tãtum sub hoc verbo,
154 *Generis*, vel *de genere*, † secundũ Bal. & DD. in l. fin. C. de verb. signifi. tenet Patauinus in tract. de masculorũ successione exclusis fœminis. 3. part. principalis nũ. 6. in 1. volum. tractatuum Doctorum, Alex. & Doctores in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Senatusconsul. Trebellia. Tiraquel. de nobilitare cap. 15. num. 12. Ias. in d. l. fin. C. de verborum signific. nu. 13. & 14. Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 4. num. 46. comprehenduntur tamen qui sunt de agnatione in linea masculina sub dictis verbis, *Generis*, vel *de genere*, secundum Cassaneum vbi supra rubr. 4. §. 19. col. 1. nu. 16. fol. 18.

Quæst. 25. EX Quo deducitur illa admodum controuersa quæstio, in qua Doctores in varias sunt diuisi sententias, vtrum si priuilegium concessum sit alicui, & suo generi, comprehendãtur nati ex fœminis. † In qua quæ- 155
stione videtur tenendum, quòd priuilegium exemptionis alicui, & suo generi concessum, nõ extendatur ad natos ex fœminis, per text. qui ad id videtur expressus in l. 1. §. filiæ. ff. de iure immunitatis, vbi tenent Bart. & Doctores. Sed contrarium puto verum, & sic quòd etiam nati ex fœminis in tali priuilegio comprehendantur: quod tenet Anto. de Butrio in d. l. 1. §. fœminæ, & Paul. de Castro in l. 1. C. de conditio. insertis nu. 4. ipse Paul. in consil. 313. Ioannes de Imola in consil. 62. Corne. consil. 223. quos & alios Doctores refert, & sequitur Decius in cap. nouit de iudicijs nu. 4 & in consil. 223. in 2. p. per totum, Paul. in l. si dotali. ff. soluto matrim. nu. fin. ad finem, qui respõdit ad tex. in d. l. 1. §. filiæ. ff. de iu 156
re immunitat. † qui loquitur in casu speciali, & in priuilegio immunitatis, quod rempublicam offendit: & idem respondit Pau. in d. l. 1. C. de cõditio. insertis nu. 4. & Decius in dicto consil. 223. num. 6. & hanc partem tenet Otalora de nobilitate. 5. part. cap. 5. num. 19. qui in num. 20. ad finem dicit, adeò difficilem esse, quòd sit noua Regia decisione digna, quòd ad dubitationes extirpandas ita decisum fuit in l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi, *Quier deciendan de varones, o de mugeres, gozen, y les sea guardado el dicho priuilegio.* Et ita iudicatum sæpè sæpius vidisse, ait ip-

se Otalora vbi supra: cuius opinionem, eo non relato, tenet & sequitur Pinel. in l. 3. C. de bonis mater. à nu. 31. quod nota ad l. 31. cum seqq. in d.
157 tit. 18. lib. 9. Recopil. † quòd idẽ erit iudicandum, quando priuilegiũ conceditur alicui pro se, & suis descendentibus, vel hæredibus, vel successoribus: in quo comprehenduntur tam masculi, quàm fœminæ, & ex eis des
158 cẽdẽtes: † quia vbi agitur de hęreditate, vel successione, nulla est sexus differentia habenda, tex. in authen. defuncto. C. ad Tertullia. authentica in successione. C. de suis & legit. hæredibus. l. lege duodecim tabularũ. C. eod. tit. l. maximũ vitiũ. C. de liber. præterit. l. 1. §. generaliter. ff. de legat. præstand. tenet Alex. cons. 160. lib. 2. appellatione enim descendentium veniunt omnes in infinitũ tam masculi, quàm fœminæ, & tã descendẽtes de masculis, quàm de fœminis, l. fi. C. de suis & legit. hęred. tex. in authent. de hæreditatibus, quæ ab intestato in princ. quod hodie erit mirabile in praxi ad decisionem, & interpretationem legis 18. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *Y sus hijos y descendientes gozẽ del dicho priuilegio de hidalguia,*
159 *y de la exempcion de alcaualas,* † pro qua opinione faciunt ea, quæ tradit Palac. Rubi. in repetitione rubri. de donatio. §. 69. col. 2. cum seqq.

Quæst. 26. SED si priuilegium exemptionis concessum fuerit alicui, & suis descendentibus masculis, & fœminis, est admodum controuersum inter Doctores, vtrum in tali priuilegio comprehendatur filia iam nup-
160 ta. † In qua quæstione videtur asserendum, in dicto priuilegio filiam iã nuptam comprehensam esse, secundum Bald. in l. cum quædam puella, ff. de iurisdict. omn. iudi. n. 4. vbi tenet Alex. nu. 14. & in consil. 20. in fine lib. 2. Corne. cõsil. 272. in fin. lib. 4. Deci. consil. 223. nu. 4. 2. p. & in c. nouit de iudi. nu. 4. vbi tenet Felin. & in c. super eo de testibus dictus Alexan. consil. 215. num. 10. lib. 7. Tiraq. ad leges connubial. glos. 1. in fin. Pro qua opinione facit, quod fœmina nupta ius agnationis non amittit, † 161
per l. voluntas. C. de fideicõmis. vbi Ias. in princ. & Paul. n. 1. Decius in l. fœminæ de regul. iur. num. 92. Petr. Paul. Paris. cons. 47. n. 56. lib. 3. Et fœmina nupta retinet omnia priuilegia, & omnes prærogatiuas familiæ paternæ, † secundum Alex. cons. 20. 162
in fin. lib. 2. & Deci. d. consil. 223. n. 4. ad medium. Contrariam opinionẽ videlicet, quòd priuilegium concessum alicui, & suis descẽdentibus masculis, & fœminis non cõprehendat filiam iam nuptam, tenuit Bart. in l. quoties. C. de priuileg. scholarũ lib. 10. n. 2. vbi Angel. & Ioan. de Plat. quam opinionem dicit communẽ Hieronymus Chucalon in additionibus ad Decium in d. l. fœminę nu. 95. & Hippolyt. de Marsil. in rubr. de fideiussoribus nu. 113. & in l. vnica C. de raptu virginum nu. 200. & Ripa lib. 2. responsorum c. 31. nu. 11. Corsetus in singularibus suis versic. priuilegium, & Iason in dicta l. cum quædam puella. ff. de iurisd. om. iud. nu. 3. & comprobatur, quia mulieres post contractũ matrimonium statũ suum mutant, † per l. mulieres. C. de 163
dignita-

dignitatibus lib. 12. facit etiam, quod filia exempta ratione nobilitatis non excusat maritum ignobilem, & ambo contribuere tenentur cum igno-
164 bilibus, † secũdum Otaloram de nobilitate. 5. p. c. 5. nu. 19. versic. itẽ etiã, & facit tex. de iure Regio in l. 9. titu. 11. lib. 2. Recop. & licet glos. peregrina verbo nobilis, versic. sed mulier nobilis, fo. 323. ad fin. Et si mulier priuilegium exemptionis, & immunitatis habet, & bona suo marito in dotẽ tradiderit, tenetur talis maritus solue-
165 re, & contribuere, † vt tenet Pet. Antibolus in tract. de muneribus, fo. 73. col. 2. versic. plebeius, quem sequitur Palac. Rub. in repet. rubr. §. 32. versi. præterea, & maximè hodie isthæc opinio procedit, cũ filia nupta, & velata exeat à patris potestate, per l. 8. tit. 1. lib. 5. Recop. & fit in potestate
166 viri, † l. 13. tit. 20. lib. 3. fori Regal. vbi tenet Montalu. in princ. alios referens Doctores, de qua quęstione latè Ioã. Garc. de nobilit. glo. 1. §. 1. n. 48. Menoch. præsumpt. 88. lib. 4. n. 4. Azeu. in l. 1. ti. 1. li. 6. Recop. n. 32. & 93. & d. Ioã. Garc. vbi sup. nu. 44. vbi optima circa priuilegium Antonæ Garciæ.

Quæst. 27. QVIBVS similima est illa quæstio, vtrum priuilegium, & exẽptionem alicui patri, & suis descendẽtibus cõcessam, posśit pater renuntiare, & pacto vel renuntiatione filijs, vel descendẽtibus præiudicare? † Et
167 pars affirmatiua videtur probata in l. 1. & 2. C. de his, qui sponte munera subeunt. lib. 10. & tenet Ioan. de Plat. in d. l. 1. Sed pro cõtraria parte, & sic quod priuilegiũ descendentium pacto, vel renuntiatione patris tolli nõ posśit, allegatur tex in l. alia. §. eleganter. ff. solut. matrimon. vbi traditur, quòd iuri vel priuilegio competenti ratione alicuius qualitatis, vel personæ, non potest renuntiari: † quia est 168
perpetuum, per cap. decet de regul. iuris lib. 6. & verba apposita in priuilegio generali non verificantur, nec sunt intelligenda in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur perpetuò durare. † Ita Felin. in c. 2. 169
de tregua & pace limit. 7. Tiraq. plura referẽs in l. boues, §. hoc sermone, limit. 8. ff. de verborũ signifi. ita tradit Matien. in l. 11. ti. 7. lib. 5. Recop. glos. 8. nu. 4. alios Doctores referẽs. Priuilegium namq; ita in descendẽtes transit, & descendit, tanquã si nulla persona cessauerit; nec tollatur de medio, † secundum Otalor. de no- 170
bilit. 2. p. c. 9. n. 11. & factum vel odiũ paternum, non debet regulariter filijs pręiudicare, † l. 1. ff. de liberali cau- 171
sa. l. siquis in suo. §. legis. C. de inoffi. cioso testam. l. 2. vbi scribẽres. C. de bonis libertorum. l. 2. vbi Doctores, C. de liber. & eorum libet. quã opinionem in materia nobilitatis per plura iura defendit Otalora vbi supra cap. 9. num. 14.

NEC omittam, quod clerici, ecclesiæ, vel monasteria, quę habent Regalia priuilegia super redditibus Regijs cõcessa, nõ possunt conuenire regios collectores coram iudice ecclesiastico: † & tenentur compa- 172
rere, & eos conuenire coram seculari iudice; aliàs incurrunt in pœnam legis 6. titu. 7. lib. 4. Recopil. de quo videndus Azeued. ibidem in princ. Quæst. 28.

QVID autem erit tenendum, si Quæst. 29.

priuilegium, vel exemptio conceda tur alicui, & suis descendentibus per masculinã lineã, & prædicto priuilegio potiri conatæ fuerint fœminæ,
175 quę à masculo descendunt? † In qua quæstione tenendum est, dictas fœminas à masculo descendẽtes in prędicto priuilegio esse comprehensas: quod tenet Paul. in l. Gallus. §. nunc de lege nu. 4. cum seqq. ff. de liber. & posthum vbi Alex. n. 3. Iaf. n. 9. cum seqq. est tex. in §. cęterum ad finem, instit. de legitima agnatorum success. & tenet Socinus consil. 51. nu. 6. lib. 4. Pet. Paul. Paris. consil. 47. num. 43. lib. 3. Dicit communem Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 6. n. 37. & 39. Et ita erit intelligenda, & modificanda l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si descendieren de los cõtenidos en los dichos priuilegios por linea de varones.*

Quæst. 30. ET vtrum Princeps possit donationem, vel mercedem à se factã reuocare, vel immunitatem aut priuile
174 giũ, quod concesserit, † tradunt late Lucas de Penna in l. fin. C. de locat. præd. ciuil. lib. 11. col. 2. cum seqq. & Azeuedo in l. 1. & 3. & 16. tit. 10. lib. 5. Recop. Matien. in l. 6. d. tit. 10. lib. 5. glos. 1. vbi latè per conclusiones resoluit, qui in l. 11. tit. 7. glos. 1. & 3. latè agit, vtrum priuilegium, & donatio ob benemerita, & remunerationem possit reuocari. De quo Firmianus de gabellis. 1. p. num. 24. qui Bart. & alios Doctores recenset.

Quæst. 31. SED cùm verũ sit, quòd mulier, plebeia, & rustico genere nata, gaudeat priuilegio mariti nobilis, per multa iura, & DD. quos refert Otalora de nobilit. 4. p. c. 8. n. 2. ad fin. † 175
erit notabilis quæstio, quid statuendũ sit in vidua, quę nupta fuit viro priuilegiato, & exẽpto à collectarũ, & gabellarũ solutione ratione priuilegij sibi concessi, vtrũ prædicta vidua illo priuilegio, & exẽptione potiatur, tanquam si maritus viueret? † In qua 176
quęstione videbatur tenendũ potiri nõ posse, cùm huiusmodi priuilegiũ marito cõcessum sit personale, & cũ persona mariti extinguatur, vt resoluimus supra hoc in capite n. 109. Sed nihilominus cõtrarium affirmandũ est, quia vidua gaudet priuilegio fori mariti defuncti. l. filij libertorũ. ff. ad municip. gaudetq; omnibus viri priuilegijs, secundũ Ant. Corsetũ in tract. de potestate Regia. q. 29. n. 51. in vol. 2. tractatuum Doctorũ: omnesq; dignitates, & priuilegia retinet, † l. fœminæ. ff. de Senator. l. fin. 177
C. de incolis lib. 10. l. mulieres. C. de dignit. lib. 12. l. 7. tit. 2. part. 4. & vtrobiq; Doctores asserentes, quòd quãuis viri priuilegia sint personalia, & dignitates sint accidentales, & nõ naturales, transeunt ad viduam: & probatur in c. ex parte, glos. magna, vers. non obstantibus de foro cõpeten. Vidua enim dicitur esse in matrimonio primi viri, secundum Bald. & Doctores in l. voluntas. C. de fideicommiss. tex. in l. fin. C. de bonis mater. † Retinetq; vidua mariti priuilegia, 178
idemq; de ea iudicatur post mortem mariti, quod eo viuente circa priuilegij retentionem. l. filij libertorum, §. vidua. ff. ad municipal. tenet Ioan. de Platea in l. per hanc. §. si qua in fine. C. de erogatione militar. an-

nonæ

nonæ lib. 12. quia quando alicui semel acquisitum fuit ius ex persona alterius durat, etsi persona illa moria
179 tur: † argumento tex. in l. post mortem. §. fin. & l. illud. §. fin. ff. de bonorum possess. contra tabul. & quæ ibi tradunt Doctores, & Ioannes Garcia de nobilitat. gloss. 1. §. 1. à num. 44. & Azeued. in cõsil. 17. num. 1. & quos ibi allegat ad interpretationem, l. 31. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. Et in expresso quòd vidua post mortem viri priuilegiati & exẽpti à solutione tributorũ & collectarum, gaudeat dicto priuilegio, & exẽ
180 ptione, & collectas non soluat, † tenet Auiles in cc. prætorũ in proœmio nu. 19. & Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & vxorem. §. 31. nu. 8. versic. ex eo, quam sententiam defendit Otalora de nobilitate. 4. p. cap. 8. per totũ, text. est de iure Regio in l. 25. tit. 11. lib. 2. Recop. quod intellige verum, dummodo dicta vidua in viduitate permanserit, & castè, & honestè vixerit, vt per iura, & Doctores supra relatos probatur. Nam vidua luxuriosè, & inhoneste viuens, perdit omnia priuilegia, quę mariti nobilis cau
181 sa retinebat. † l. 9. tit. 11. lib. 2. Recop. ibi: *Mantuuiere despues castidad*, tex. in Authen. de restitutione, & ea, quę parit in vndecimo mense. §. fin. habitus namque, vt ita loquar, & vestitus non facit viduã, sed pudicitia vidualis, l. decreto. C. ex quibus causis in
182 famil. irrogetur. † & nõ sufficere stuprum semel tantum à vidua commissum ad hoc, vt dicatur luxuriosè, & impudicè viuere, tenet Matient. in l. 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. glos. 8. nu. 6. quem sequitur aliorum opinionẽ reprobans Ioann. Gutierr. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 122. volum. 1. † 183
quod nota ad dictam legem. 5. vbi probatur, quòd vidua luxuriosè viuens amittit dimidiam partem lucrorum constante matrimonio acquisitorum.

ET cùm proprium sit Regũ liberales existere, vt supra hoc c. nu 4. diximus, non ei stam prodiga conceditur liberalitas, vt in prǽiudiciũ successoris regalia donare, & iura Regni subuertere, vel diminuere possint: hoc enim eis non permittitur, † se- 184
cundum Bart. Alexand. & Doctores in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam: & Bald. & Doctores in l. penultima. C. de bonis quę liberis, quia Rex non potest de iure priuilegia concedere, & denotationes adeò immoderatas facere, vt Regno præiudicium, & damnum inferatur, 185
secundum Oldral. consil. 94. & Bart. & Alexand. in dicta l. prohibere. §. fi. ff. quod vi aut clam. & Ægid. Bos. in practica tit. de Principe num. 382. Nec tributa possũt à Regibus remitti, nisi magna subsistente causam, agnàq; cũ solẽnitate, † l. 34. tit. 18. p. 3. 186

EX quo deducitur, quid tenendũ in illa admodum controuersa, & difficili quęstione, videlicet an legitimatus ex Principis rescripto generaliter gaudeat nobilitate parentis nobilis, & sit exemptus à contributione tributorum, & iurium regalium, hoc est, *Pechos*. † In qua quæstione vi- 187
detur dicendum, talem legitimatum immunem esse. Ratio est, quia legiti mati

Quæst. 32.

Quæst 33.

mati ex Principis rescripto nihil dif-
188 ferũt à legitimis,† per tex.in authen.
quib.mod. natural.efficiantur sui. §.
illud tamen,& in authent.præterea,
& in authent. item si quis C.de na-
turalibus liber. l. 4. & fin. titul. 15.
partita. 4. tenet Molina de Hispan.
primog.lib.2.cap.11.nu.18.in 1.p.&
in 2.p.lib.3.c.3.n.1.quod hodie pro-
batur per l. 10.tit.8.li.5.Recop. Qui
bus non obstantibus, contrariũ te-
nendum est,&sic quod priuilegium
legitimationis generaliter,licèt con-
tineat verba, quòd talis legitimatus
in omnibus, & per omnia sit legiti-
mus, non extenditur ad priuilegium
nobilitatis, nec ad tributorum, & iu
rium Regalium exemptionem, per
l.20.tit.11.lib.2. & l.fin. titu.2.lib.6.
Recopil.de quo vide Matientium in
l.10.tit.8.lib.5.Recop.glos.8.à nu.2.
cum sequentibus, quam sententiam
tenet, & defendit Azeue. in d.l.10.
à nu.46.cum seqq. qua mplures au-
thores tam antiquos, quàm moder-
nos referens, qui timore dictæ legis
10. quæ ex diametro contraria vide
batur dictæ legi 20.tit.11.lib.2. asse-
runt,prædictam legem 10. correctã
esse per dictam legem 20. Sed has
leges altius considerans, nullam pu-
to dari posse correctionem, & eam
vitando respondeo fundamento pri
mo pro cõtraria opinione adducto,
quòd filij legitimati non propriè,sed
per fictionem iuris legitimi dicun-
189 tur,† secũdum Bald.in l.eam quam.
C.de fideicommiss.nu.44.& 45. De
cius consil.284. nu.15. Tiraquel. de
primogenitura,q.34.nu.58.& in l. si
vnquam. C. de reuocand. donatio.

in verbo susceperit liberos num. 79.
& secundum Portium consil. 106.
num.95.& propterea legitimati non
succedunt in primogenijs Hispaniæ,
† vt defendit Molina de Hispan.pri- 190
mogen.2.p.lib.3.c.3.à nu.3.cum se-
quentibus. Prædictæq; legi 10. re-
spondetur, incorrectam manere, &
loqui in suo casu,& illa verba, *En los
ras y preeminencias que han los hijos le
gitimos*,non comprehendere tributo
rum Regalium exemptionem,† quia 191
de iure communi legitimati non cõ
prehenduntur appellatione legiti-
morum, & hæredum, vbi agitur de
honore,& beneficio,† secundũ Mo 192
linam vbi supra 2.p. lib.3.c.3. nu.9.
Matth.de Afflict.decis.39.nu.23.&
24. & ideo d. l.10. honores & præe-
minentias concedens disponit con-
tra ius cõmune. Et verum est, quòd
priuilegiũ contra ius cõmune non
cõprehendit casus omissos, † per c. 193
licèt de transactio.&tenet Bald.in c.
1.quibus mod.feud. amittatur in vsi
bus feudorũ, & in rubr. col.1. igitur
d.l.10.non cõprehendit casum exẽp
tionis tributorũ omissum. Prætereà,
quia priuilegia continẽtia tributorũ
remissionẽ sunt strictissima, † secun 194
dum Otaloram vbi supra. 4. part.
cap. 5. num. 3. & hac de causa dicta
l.20. strictissimè debet interpretari,
& eo modo, ne predictam tribu-
torum remissionem contineat. Et
comprobatur, nam priuilegium ge-
nerale immunitatis, & exemptionis
tributorum non valet, nisi expresse,
& specialiter in eo fiat mentio cu-
iuslibet tributi, † l.10.titul.18. parti- 195
ta.3 l.4.tit.26. ead. parti. & vtrobiq;
Greg.

Greg. Lop. & l. 9. tit. 27. lib. 9. Recop. quæ loquitur in seruitio, & montazgo, de quibus legibus, nec de eorum exemptione vlla mentio in d. l. 10. fit, & ideo exemptio tributorum, nec immunitas in ea comprehenduntur: quia priuilegia exemptionis Regalium tributorum sunt in maximū
196 præiudicium successorum, † per l. 4. tit. 26. parti. 2. & Princeps per dictam legem 10. tollens defectum nataliū per legitimationem, non videtur tollere effectum, & obligationem con-
197 tributionis cū plebeis: † argum. tex. in l. seruitus. ff. de seruitut. vrban. prędiorum: maximè cum in priuilegio nobilitatis fiat præiudicium alijs cō-
198 tribuentibus, † vt tradit Grego. Lop. in l. 4. tit. 15. partita. 4. in glos. 11. post medium: & priuilegium semper cēsetur cōcessum sine læsione, & pręiudicio alterius, per tex. in c. licet de officio ordinarij. c. ex tuarū de authoritate, & vsu pallij cap. pastoralis de priuilegijs, l. si quando, C. de inoffic. testam. quod præiudicium non cessaret, si prędicta l. 10. nobilitatē, & tributorum exemptionem compręhēderet.

Quæst. 34. ET vtrum legitimationis rescriptum filijs naturalibus, spurijs, incestuosis, vel adulterinis concessum à Principe, comprehendat nobilitatis,
199 & tributorum exemptionē. † Disputat latè Azeuedo in d. l. 10. tit. 8. lib. 5. nu. 47. ad medium cum sequētibus, qui alios Regnicolas refert, ex quibus deducitur, quod priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti,

† per l. 2. & l. etsi legibus. C. si contra 200
ius, vel vtilit. publicam, tradit multa Rod. Xuar. allegatio. 12. versic. prętereà certum est cum sequētibus, in antiqua impressione.

ATTAMEN cùm hodie no Quæst. 35.
uiter per nouam pragmaticam pro- Cap. 4.
mulgatam anno 1594. cōcessum fuerit priuilegiū agricultoribus, ne pro debito ciuili incarcerentur, nec eis possit executio in messibus bobusq; aratorijs, & alijs in rebus fieri iuxta illius pragmaticæ normam, quod antea erat concessum per l. 4. tit. 13. parti. 5. & per l. 15. tit. 13. lib. 8. & l. 5. & 6. tit. 17. lib. 5. Recop. † dubiū ad- 201
modum à multis agitatum occurrit, vtrum illud priuilegium ad debita præterita, & ante illius pragmaticæ promulgationem cōtracta extendatur, vel ad futura tantū. † In qua quę- 202
stione resolutiuè affirmandum est, prædictæ pragmaticæ priuilegium ad debita futura tantum extendi, & non ad præterita, & ante eām contracta, per tex. in l. leges. C. de legibus. l. legem. C. de naturalibus liberi. l. iubemus. C. de testament. c. fin. de constitutio. & vtrobiq; Doctores, glos. verbo de cætero, in cap. licet canon de electione lib. 6. l. fin. tit. 14. parti. 3. vbi Greg. Lop. quod limita multis modis, vt per Gratian. in regula 295. per totam.

ET cùm de agricolis aliqua tetigerimus, non inelegans, & silentio Cap. 5. Quæst. 36.
digna videtur illa quęstio in forensibus quotidie valde agitata, vtrum agricola, vel quilibet alius tritici debitor in anno caristiæ, in quo eius pretium violentatur, taxaque

Regia

Regia nimis exceditur, vel triticum non inuenitur: teneatur præcisè triticum soluere, vel satisfaciat pretium
203 taxatum soluendo? † Et pro parte negatiua nimis vrget tex. in l. 2. §. mutui datio, & ibi glos. fin. ff. si cert. petatur, & quæ ibi tradunt Bart. & Doctores, & Ioan. Gutier. de iuraméto confirmatorio. 1. p. c. 29. per totum probantes, quòd aliud pro alio inuito
204 to creditore solui non potest. † Probaturq; pars negatiua, quia debitor tritici nō satisfacit nisi soluendo æstimationem, quanto pluris valet à tépore moræ, vt resoluit Ripa in dicto
205 §. mutui datio nu. 11. † Fulciturque hæc negatiua conclusio, nam debitor tritici est debitor certæ quantitatis, & licèt triticum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, vel adsit difficultas in solutione, debitor certę
206 quantitatis à mora non excusatur, † secundum Bart. & Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 32. qui dicunt hanc opinionem magis com munem, vbi Alexand. Socin. & Recentiores, & Bauer. in tractatu moræ. 3. p. & dicit magis communem Ripa in d. l. quod te mihi num. 52. & Franciscus Purpuratus ibidem num. 38. Curt. Iun. nu. 87. Socin. nu. 38. Carol. Ruin. consil. 150. nu. 3. volum. 1. contra quos tenet Salicet. Roman. & Aretin. in d. l. quod te mihi. Quorum opiniones, inspectis vtriusque partis fundamentis, conciliari possūt hoc modo: quod si loquamur in casu, in quo adest difficultas in solutione sine causa, vel aliquo casu, procedat opinio negatiua supra relata: sed tamen si loquamur in debitore quātitatis simpliciter, & difficultas solutionis oriatur ex casu superuenienti, locū habet opinio affirmatiua, hoc est, quòd debitor à mora excusetur propter difficultaté. Quę distinctio fundatur ex tex. expresso in c. significante de pignoribus, & ex méte omnium supradictorum Doctorum, & ex mente Michael. Cras. in lib. 2. cōmunium opinionum, q. 10. in antiquis, & probatur per tex. in l. fideicō missa. §. si seruo. ff. de leg. 3. vbi probatur, quid si res debita ex casu præstari non potest, æstimatio debetur. † 207
Et affirmatiuam partem, videlicet, quòd debitor tritici satisfacit soluendo æstimationem taxatā per Regiā pragmaticam, si triticum non reperiatur, vel caristia superueniat, nimisq; pretium augeatur, tenet, & defendit optimè Mexia in pragmaticā taxæ panis, in 7. conclusione, nu. 11. & 14 ad medium, qui ita dicit multoties fuisse practicatum: † & hanc 208
opinioné tenet Pau. de Cast. in d. §. mutui datio n. 6. pro qua est tex. in l. in re furtiua. ff. de condict. furt. & eā tanquā verā tenendo fulcire poteris ex opinione Purpurati in d. §. mutui datio n. 57. tenétis, quòd creditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius æstimationé, quādo reperiri nō potest nisi pretio immoderato; † corroboraturq;, quia grauatus præstare 209
rem alienam satisfacit soluendo æstimationem, si dominus eàm non védat, vel pro ea immodicum pretium petat, † per l. non dubium in fine, l. 210
qui concubinam. §. fin. ff. de legat. 3. l. Titia. §. 1. ff. de auro, & argent. legato. l. 3. ff. depositi. l. alienus. ff. ad legem

legẽ falcid. l. alieno. §. si quis. ff. de fi-
deicom. liber. l. mortuo boue. §. 1. &
2. ff. de legat. 2. l. si domus. §. qui confi
tetur. ff. de legat. 1. §. nõ dubiũ instit.
de legat. & comprobatur dicta Mes-
siæ opinio; quia emens frumentum
ad creditum pretio, quo valuerit in
mense Maij, non tenetur ad summã
immoderatam, si veniat insolita cari
211 stia, † secundum Imolam in l. pretia
rerum. ff. ad legem falcid. in fin. quẽ
sequitur Ias. in l. sed & si quis. §. quæ-
situm. ff. si quis cautionibus num. 36.
pro qua opinione Messiæ est text.
expressus in l. 30. tit. 14. partita. 5. ibi
Pero si acaeciere, què el deudor non pu-
diesse pagar aquellas cosas que prome-
tiera, bien puede darle entrega de otras
a bien vista del juzgador. Et triticũ
ex causa necessitatis, vel caristiæ præ
stari non posse, rectè dicitur; quan-
do debitor illud non habet, & quã-
uis reperiatur id habere, non potest
nisi cum difficultate, & pro immo-
212 derato, & excessiuo pretio: † argu-
mento tex. in l. non dubium in fine,
ff. de legat. 3. nam rem non inuenire,
& emi non posse, vel immodico, vel
magno pretio inueniri, vel emi pos-
213 se, æquiparantur in iure: † glossa ver
bo immodico, in dicta l. non dubiũ;
glossa verbo potuisses in principio;
in dicta l. qui concubinam. §. fin. &
aliquid facile fieri non posse, & non
posse fieri, & impossibile, æquiparan
214 tur in iure, † gloss. verbo continuatis
in cap. quamuis de officio ordina.
lib. 6. d. nepos Proculo. ff. de verbo-
rum signific. & illud dicitur fieri nõ
posse, quod commodè fieri non po-
215 test: † tenet Hippolyt. de Marsil. in
consil. 56. nu. 2. & 3. volum. 1. consi-
liorum criminalium diciturq; pretiũ
excedens, quando terminus, & iusta
meta exceditur; † secundum Luca- 216
num in tract. de cambijs Lugdunẽ-
sibus. §. sequitur nu. 8. in 10. volumi-
ne tractatuum Doctorum. Et illi taci
tæ obiectioni, quod creditor indem
nis remanere debet, eiq; satisfieri de
bet damnum, & illud, quod interest,
per l. 13. & 35. tit. 14. & l. 19. tit. 13. par
tita. 5. respondetur, quòd damnũ nec
interesse, nec excessus iusti pretij cõ
sideratur, cum pretium à lege, vt ho-
die de iure regio per nouã pragma-
ticam est taxatum, à quo non potest,
excedi, † secundum Tiraq. de vtroq; 217
retractu tit. 1. §. 35. glos. 2. nu. 10. quẽ
refert, & sequitur Mexia vbi supra
concl. 5. nu. 124. in fine, & secundum
eã, quæ refert Matth. de Afflictis in
decis. 316. per totã, nec locupletari,
vel lucrũ quærere ex aliena iactura
cuilibet sine dolo permittitur, † per 218
regulã locupletari de regul. iur. lib.
6. l. iure naturæ. ff. eod. tit. l. si quis mã
cipijs, §. fi. ff. de instit. Nũc autẽ noui
ter Castillo de Bobad. in sua Polit. 2.
tom. lib. 3. c. 5. n. 72. tenet contra opi-
nionẽ Messiæ in loco superius allega
to, ex opinione Couar. in c. quamuis
pactũ de pactis lib. 6. 2. p. §. 5. n. 4. te
nentis, quòd in obligationibus ad ge
nus difficultas nõ liberat debitorem,
quin præcise teneatur ad tradendũ,
per l. continuos. §. illud. ff. de verbor.
oblig. & per l. 26. tit. 14. parti. 5. l. 2. &
3. C. de canone frumen. l. 1. C. de fa-
bricẽs. lib. 11. l. in fraude. C. de anno
nis, & tribu. li. 10. & ex opinione Bar.
in l. 2. §. mutui datio n. 21. vbi Ias. n. 4.
&

& ex Parladorio de rebus quotidianis lib. 5. c. fi. in 5. p. §. 17. n. 16. & per alios intelligentes, quòd difficultas excusat debitorem à soluendo interesse tantum in obligationibus faciendi, vel soluendi aliquam speciem specificam.

Sed prædictam opinionem Messiæ generaliter loquendo in vẽditore tritici pretium taxatum recipiẽte, vel in mutuo, semper defenderem per fundamenta superius allata, & opinionem Castelli de Bobadilla verã intelligerem in debitore annonæ publicæ, vel ad aliquam causam piã, vel publicam exequendã, vel in eo, qui tenetur fructus prædij domino soluere, vel in debitore frumenti ratione depositi; & in his specialibus casibus loquuntur iura à dicto Bobadilla allegata, quia tunc tẽporis actoris, vel creditoris interest, vt frumentum in eodem genere ex iuris dispositione quantò pluris interest soluatur. Attamen quãdo actoris, vel creditoris nõ interest, quòd triticum in eodem genere soluatur, potest solui in pecunia, secundum dictum Bobadilla vbi supra nu. 73. & secundum Gregor. Lop. ab eo non relatum in l. 5. tit. 14. parti. 5. in glos. verbo, *Pudiesse hazer.* Nec multum in contrariũ vrget opinio Bart. in d. §. mutui datio num. 21. à dicto Bobadilla allegata: nam Bart. resoluit, quòd quando genus à debitore reperiri non potest eiusdẽ bonitatis, potest quãtitas pro genere solui.

Nec vrget opinio Iason in dicto numero 4. non enim loquitur in casu, in quo adest difficultas in solutione. Nec opinio Couarruu. in dicto §. 5. num. 4. indistinctè loquitur in debitore frumenti, quia genus nimis impropriè dicitur illud, quod consistit in pondere, numero, vel mensura, secundum Paul. de Castr. in dicto §. mutui datio num. 4. & in §. illud legis continuus. ff. de verborum obligat. à dicto Couarruu. allegato non probatur, quòd promittens soluere in frumento præcisè teneatur, nec excusetur aliqua difficultate superueniente, si consideremus exemplum dicti textus de promittente seruum alienum, cùm hoc casu promittens seruum alienum excusetur soluendo æstimationem, si dominus eum vendere noluerit, vel pretium immoderatũ petierit, per iura quæ retulimus supra numero 20. Parladoriusq; in dicto loco non loquitur in casu, in quo superuenerit difficultas in solutione, vt ex ipsius allegatione patet: & nunc nouiter pro hac mea opinione multos refert Ioann. Gutierr. in quæstionibus Canonicis cap 39. à numer. 60. facitque pro ea, quòd emens fructos in herba ante tempus pro viliori pretio, quàm valebant tempore quo erant in esse, seu maturi, dicitur vsuram committere, & vsurarius nuncupatur contractus, ita Bald. in rubr. de vsuris. 4. p. & Cardinal. in Clement. de vsuris q. 12. quia si fructus seminati in autumno verisimiliter valituri sint 20. & aliquis det 10. tantum, contractus talis fit in fraudem vsurarum. Ita Thom. Grammatic. in consilio 119. ciuili nu. 5. qui in numeris sequentibus ait, quòd non licet minus

minus emere rem prætextu, quod pro ea pretium anticipetur, & illico soluatur, & res empta non statim tra datur, quia vsura est: nam expectatio facit contractum esse vsurarium, dũ emens propterea dat minus, quã res in præsenti valebat: ex eo enim quod ante terminum soluitur, nõ licet minus dare, pro quo facit l. 17. tit. 11. lib. 5. Recopil. & illud Auenda. in resp. 33. num. 4. ad fin. dicentis, quòd ven dito frumento ad creditum prout plus valuerit in mense Maij, si crescat pretium immoderatè propter talem crescentiam, & caristiam, potest emptor petere, vt reducatur valor ad moderatum pretium, ex opinione Ias. in l. sed & si quis. §. quæsitum. ff. si quis cautio, & ex Ripa in tract. de peste, 1. p. num. 75. Et cùm multa pauperibus priuilegia concedantur, de quibus per Palac. Rub. in repetitione c. per vestras, post §. 44. in §. nota secundo, versic. & ob hoc forte cum sequẽtibus, & per Lucam de Peña in l. fin. C. de his, qui nume ro liberorum se excusant lib. 10. quo niam hi numero miserabilium per-
219 sonarum comprehenduntur, † secun dum dictos Doctores, & secundum Rebuffum ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de sententijs præiudicia libus art. 3. glos. fin. volum. 1. vbi mul ta de miserabilibus personis inuenientur.

Quæst. 37. ERIT nõ in elegãs, & scitu dig nũ, quod prædictæ miserabiles personæ, licèt sint maiores 25. anorum, priuilegium restitutionis in integrũ
220 obtinebunt, † Vt tradit Rebuffus vbi supra dicto artic. 3. glos. fin. nu. 29. volum. 1. Et pauperes, qui veniant in dispositione, tradit Costa in cap. si pater, verbo pauperes, pag. 175. numer. 11. quæ priuilegia pauperum, & miserabilium personarum non competũt eis, qui data opera ex culpa ad causam paupertatis ordinata, & præmeditata ad paupertatem deuenerint, in eamq; inciderint, vt ipsius vterentur priuilegijs, † per l. pe- 221
nultimam. ff. de iure doti. l. vltim. §. fi. ff. quæ in fraudem creditorum, tenet Mexia in taxam panis conclusione. 1. numer. 9. & 10. & Baeça de inope debitore cap. 16. numer. 19. cum sequentibus, & n. 25. Ioan. Gut. de iuramento confirm. 1. p. c. 15. nu. 14. quod secus erit, si paupertas præmeditata, & affectata nõ fuerit: nam licèt aliquis in paupertatem, & miserum statum inciderit culpa sua, luxu nempè, ludo, gula, aut deniq; ob crimen, priuilegium miserabilium per sonarum & restitutionis obtinebit, secundum Couarru. in practi. quæstio. cap. 6. num. 3. versic. sed si quis; quod priuilegium renuntiatione tol li non poterit, † vt per multa iura 222
resoluit Rebuffus vbi supra numero 38.

ATTAMEN cum verũ sit in Quæst. 38.
iure, quod nobilis non possit torque ri, nec pro debito ciuili incarcerari secundum Couarru. lib. 2. variarum resolutionum cap. 1. nu. 4. † quæ est 223
communis opinio secundum Menchac. de success. creat. §. 22. nu. 75. & Ioan. Gutier. de iuramen. cõfirm. 1. p. c. 16. n. 1. & est tex. in l. 4. & 5. ti. 2. lib. 6. Recop. est admodũ cõtrouersa quæstio inter Doctores tã antiquos, quàm

quàm modernos, vtrum nobilis possit huiusmodi priuilegiũ renũtiare?
224 † In qua quęstione reiectis argumẽtationibus erit magis cõmunis opinio, quòd nobilis non potest renuntiare priuilegium exemptionis, & nobilitatis nec priuilegium à iure cõcessum, ne incarceretur pro debito ciuili, nec torqueatur: quod tenet Cifuẽt. in l. 79. Tauri, versic. quarto dubitatur, & Anto. Gomez ibidem nu. 3. & in tom. 2. variarum c. 11. nu. 54. Otalora de nobilitate 3. p. principali c. 6. nu. 3. Auend. in dictionario verbo, *Caualleros*, versic. sit ergo conclusio, alios referẽs, & Minchac. de success. creat. §. 22. num. 77. cum sequẽtibus, Didac. Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinam. col. 1365. cum seqq. Auiles in capit. prætorum in proœmio glos. 1. num. 27. Ioann. Gutier. de iuramento confirmat. 1. p. c. 16. à nu. 47. maxime num. 61. qui in nu. 62. refert Doctores tenentes hãc renuntiationem non firmari iuramento, licèt ipse pedem non firmauerit, de quo late Couarr. in cap. quamuis pactũ de pactis lib. 6. in initio 2. part. a nu. 5. cum sequentibus, & nu. 9. & Bobadilla in sua Politica. 2. tom. lib. 3. cap. 15. nu. 21. vbi de muliere, & his, qui in carcerem detrudi nõ possunt vsque ad eum. 34. Quam supradictã communem resolutionem intellige veram in nobili genere, & sanguine: nam nobilis ex priuilegio tãtum sibi à principe concesso poterit tale
225 priuilegium renuntiare † secundum Baeçam de inope debitore cap. 16. num. 97. cum sequentibus, qui eodẽ cap. num. 45. dicit magnam esse differentiam inter nobiles genere, & nobiles ex priuilegio. Maritus etiã, & qui non possunt conueniri in plus quàm facere possunt, priuilegium istud non possunt renuntiare. † l. alia 226
§. eleganter. ff. soluto matrimonio, vbi Bart. & Doctores, & etiam Antonius Gom. in l. 53. Tauri, num. 44. Couarruu. in cap. quamuis pactum in initio 2. part. num. 4. ad finem, qui dicit magis communem. Refert, & sequitur eosdem Ioann. Gutierr. vbi supra dict. cap. 16. numer. 49. tenent Baeça vbi supra cap. 17. per totum, maximè à nu. 35. cum sequentibus, tenet Matientius in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopilat. glos. 1. num. 3. qui omnes supradicti Doctores tenent, etiam cum iuramento non posse prædictum priuilegium renuntiari. Quod itidem dispositum est in clerico, qui priuilegium fori etiam cum iuramẽto renuntiare non poterit † secun- 227
dum Ioann. Gutierr. dicto cap. 16. num. 5. nec priuilegium sibi concessum per cap. siquis suadente diabolo 17. quæst. 4. renuntiare poterit, vt resoluit dictus Ioann. Gutierr. vbi supra num. 53. cum sequentibus, alios Doctores referens, quod secus erit in Doctore, & Aduocato, qui poterunt renuntiare priuilegia sibi à iure concessa † secundum Baeçam dicto 228
tractatu de inope debitore cap. 16. num. 153. & est tex. in l. 8. tit. fin. partita 2. ibi, *Sin su plazer*.

ET Cùm sacerdotibus sit concessum priuilegium, ne pro debito ciuili incarcerẽtur, nec teneantur in plus quàm facere possunt † per cap. 229
Odoardus de solutio. quod tenet Co- *Quæst.*

uarru.

uarru.lib.1.variarum.c.r.n.9. & Baeça vbi supra c.17.n.5.& Ioann. Gutier.vbi supra 1 p.c.17.n.34.erit non inelegans scire, vtrum prædictū priuilegium renuntiare possint? In qua quæstione pro constanti erit tenendum,nullius momenti esse renuntia
203 tionem huiusmodi priuilegij, † secundum supra relatos Doctores, & Gomez de Leon in sua centuria. c. 14: qui adeo veram esse affirmant prædictam opinionem, quod iuramento non possit validari talis renūtiatio.Cōtra quos tenet dictus Ioan. Gutier. vbi supra n.35.affirmans, & defendens,quòd renuntiatio facta à sacerdote cum iuramento præiudicium sibi parat in priuilegio concesso,per d.c. Odoardus. Et cum nobilitaris priuilegium passim coram ordinarijs iudicibus opponatur,ad carcerem,& torturam fugiendam,&ad hoc,vt pro debito ciuili non possint nobiles in plus quàm facere possint conueniri:cumq; aliquando à iudicibus hæc exceptio non admittatur;& remittatur ad iudices superiores, qui de causis nobilitatis cognoscunt,silētio digna nō videtur huiusmodi quę-
Quæst.40. stionis disputatio,vtrum iudices ordinarij per incidentiā possint de prædicta exceptione cognoscere, & de nobilitatis possessione ad effectum, vt nobilis non possit torqueri, nec pro debito ciuili incarcerari, nec in plusquàm facere potest, conueniri,
231 † In qua quæstione resolutiuè affirmandum est,hoc iudicibus ordinarijs inferioribus per incidētiam permissum, per l. quotiens. C. de iudicijs, ita tenet Otalora de nobilitate in 2.p.tertię principalis,c.10.n.1.cū seqq:& in c.3. 3.partis.3.principalis n.8.Auend. de exequendis mandat. Reg. 1.part.cap.10. num.33. versic. vigesima causa cum sequentibus, alios Doctores referens, & Meneses à Padilla in l. si ædibus.C.de seruitu tib.& aqua num.7.quos refert & sequitur Ioann.Gutierr.de iuramento. confirmat. 1.part.cap.15. nu.7. cum sequentibus,&Ioan.Garcia de nobilitate glos. 1. num. 8. & 28. qui omnes concedunt, in tali casu leniores probationes nobilitatis sufficere ad obtinendum in prædicta incidentia: & ita tenet Ioann. Yañez Parladorius de rebus quotidianis c. 15.nu.9.ad finem.

ET si in aliquo priuilegio hoc verbum,*Tributo*, inueniatur, † erit recurrendum ad Otaloram de nobilitate in 1.part. cap. 1.&2. qui latè agit, quando interpretandum sit, & etiam hoc verbum, *Rentas*, in priuilegijs, † & in dicto cap. 2. numero fin. mentionem facit horum verborum, *Seruicio y montazgo, almojarifazgo, rodas, castillerias, aduanas, entrada y salida, cargo,descargo,borras,assaduras,peage,passage, pontazgo, barcage*, & de dictorum verborum interpretatione agit. † Quæst.41. 232 233 234

ALIQVANDO in priuilegijs Princeps de primo hærede tantum mentionē facit priuilegiū atq; immunitatē alicui,& suo hæredi concedēdo:quo casu dubitatur,vtrum ad primū hæredem tantū restringatur, vel ad vlteriores extendatur. † De qua quæstione cum casus obuenerit,recurre ad Matientium in l.11. titu.7. Quæst.42. 235

lib.5.Recop.in glos.8.nu.2.qui plures Doctores allegat, & recurre ad l. hæredis appellatio, & l. hęredis appellatio.ff.de verb. signifi.& de reg. iur.l.ex facto.§.fin.ff.ad Trebel.& vtrobiq; Doctores,& Tiraquel.in l. boues.,§.hoc sermone nu.74 qui tenet ad primũ hæredem restringi.

Quæst.43. ET cùm de nobilitatis priuilegio aliqua in superioribus dixerim, est adnotandum, quod nobilis decoctor Hispanè, *Alçado*, non gaudet priuilegijs nobilibus cõcessis,& ideo
236 poterit incarcerari,& torqueri, † per tex.expressum in l.4.tit.19.lib.5.Recop.vbi notat Matien.in glo.1.& 2.

Quæst.44. DVBITATVR pręterea in nostra materia, vtrũ gratia,& priuilegiũ à Principe concessum spiret morte
237 te cõcedentis? † In qua quęstione dubitationẽ tollit tex. in c. super gratia de officio delegati lib.6.& cap. si cui nulla de prębendis lib.6.c.si gratiosę de rescriptis li.6.vbi probatur, quòd gratia & priuilegiũ non spirat morte cõcedentis,licèt decedat reintegra, & anteaquam sit executioni mandatũ,nisi concessum fuerit dictũ priuilegium ad vitã,vel ad voluntatem cõcedentis. Ita tenet Guid. Pap. decis. 491.Ripa in rubr.de constitutio.nu. 48.Boer.decis.346.nu.1. Did.Perez in l.fin.tit.2.lib.2.ordinam.& Anto. Gom.in l.43.Tau.n.1.Matien.in l.2. titu.7.lib.5. Recopil. glos.2. vbi latè Azeue.à nu.2.cũ seqq.& est tex.expressus in d.l.2.tit.7.lib.5 de quo vide plurima notatu digna per Greg. Lop.in l.39.ti.9.parti 6.& per Moli. de Hisp.primog.lib.2.c.7.n.61.cum seqq.& per Ioan.Gutier.in practicis quęstionibus lib.2.q.74.& 75.vol.1.

ET cùm quotidie vicos,& loca plurima videamus exẽpta à ciuitate, cui antea subijciebant per priuilegiũ & Principis indultũ; cui licet,& propriũ est,diuidere loca,& terminos, † per l.2.tit.1.parti.2. vbi tenet Greg. Lop.in glos.verbo, *Departir*,& Auendan de exequend. mandat. Regum c.4.nu 2.& 8.Socin.consil.86.lib.1. Aret.cons.19.nu.3. Cepola de seruitutibus tit. de seruitute viæ concl.6. n.23 Rau.in l.si fundũ. §.qui fundũ, n.6.ff.de lega.1.& in cõs.187.&307. lib.2.& Matien.in l.4.ti.10.lib.5.Recop.glo.1.n.1.cum seqq.erit optima quæstio, vtrũ vicus quoad districtũ & iurisdictionẽ exemptus à ciuitate priuilegiata amittat commodum, & priuilegia illius ciuitatis, cui antea subditus erat. † Et in hac quæstione tenendũ est,quòd dictus vicus quoad districtũ & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata exemptus non amittit cõmoda, nec priuilegiũ illius. Ita Paul.Cast.d.cons.187 lib.2. in fine, Felin.in c.Rodulphus de rescript. n. 17.ad mediũ, Couar.in practi. quæstionibus c.37.n.7.Rod.Xuar.alleg. 7.n.2.Matien.in l.4 tit.10.lib.5.glos. 1.nu.3. Castillo de Bobadilla in sua sua polirica tom.1.lib.2.c.20.n.3. Quæst.45. 238 239

ET licèt hoc verum sit in prædicto casu, bona tamen patrimonialia clericorum non gaudent priuilegijs concessis ecclesiarum bonis, † secundum Abb.& Felin.num.10.in cap. ecclesia sanctæ Mariæ de constitutio. vbi Decius num.18. dicit communem,& tenet Couarru.lib.1.variarum resolutionum cap.4. num.3. Quæst.46. 240

Mench.

Mench. de succes. creat. §. 22. num. 42. & §. 10. nu. 659. Matien. in l. 1. tit. 25. lib. 5. Recop. glos. 1. nu. 4 de quo est videndus Bobadilla in sua Politica lib. 2. cap. 18. nu. 259. cum seqq. qui plures DD. allegat, licèt gaudeát, & fruantur prædicto priuilegio bonorum Ecclesiasticorũ patrimonialia bona, ad cuius titulum fuit aliquis
241 sacris ordinibus insignitus, † secūdũ DD. quos refert Couar. dict. c. 4. n. 4. quos sequitur Azeued. in l. 10. tit 6. lib. 5. Recop. n. 30. quãuis contrariũ defundat ipse Couarr. vbi supra.

Quæst. 47. EX quibus venit enucleãda illa admodum controuersa opinio, vtrũ data filio in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos veniant cõferen
242 da? † In qua quæst. dicit Auend. in respon. 17. quòd prædicta bona cõferrtur, quē sequitur Couar. c. Rainal. de test. §. 2. n. 7. & Ayora in tract. de partitionibus 2. p. q. 13. Angulo de meliorationibus in l. 9. glo. 3. n. 23. & 25. Ioã Gutier. in pract. quęstionib', quęst. 65. n. 11. ad fi. li. 2.

Sed contraria opinio verior videtur, quam dicit communem Tellius Fernandez in l. 29. Tauri num. 26. & Ioan. Faber in §. fin. instit. de inoffi. testam. Igneus in l. 3. §. subueniatur nu. 77. ff. ad Senat. Consult. Sillan. & Aymon cons. 136. Cassan. in cõsuetud. Burgund. rubr. 7. §. 5. Dueñas in reg. 222. limitat. 3. Ant. Gom. in d. l. 29. Tauri num. 21. versic. item subinfero; Rojas in epitome successionam cap. 7. num. 46. & Azeuedo, quia alios refert, & dicit ita practicatum in l. 10. tit. 6. libr. 5. Recopil. num. 29. & nouiter Gratian. in regul. 195. nu. 6. quæ opinio cõprobatur, quia datum in titulũ patrimonij ad ordines suscipiendos est vere beneficium Ecclesiasticum, † iuxta 243
communem opinionem, quam refert Sylua de benefi. 3. p. q. 10. n. 27. & habetur in 1. tom. communium opinionum pag. 69. colu. 1. in nouis, tradit Rebuf. in praxi benefic. tit. de differentia inter res, genera, & ius, nu. 32. pag. 111. vt refert & sequitur Azeuedo in d. l. 10. tit. 6. lib. 5. n. 30. & beneficiorum bona sunt Ecclesiastica, † vt latè defendit Ioan. Gutier. 244
in quæstio Canonicis, quęst. 8. num. 16. & sunt spiritualia secundum eũdem ibidem, & per l. 9. tit. 17. part. 1. successioque in beneficio Ecclesiastico detestatur in iure, † cap. ad A- 245
postolicam 8. quæst. 1. c. ex transmissa, c. ad exirpandas de filijs presbyterorum. Et successio in dictis Ecclesiasticis beneficij est odiosa, c. 7. sessione 25. de reformatione in sacro Concilio Tridentino.

NEC Immemor sum illius quę Quæst. 48.
stionis, vtrum bulla, seu rescriptum Principis & Pontificis, seu priuilegium mentionem faciens de beneficio Ecclesiastico comprehendat capellaniam: & dicta capellania dicetur Ecclesiasticum beneficium?
† In qua quæstione veritas hac di- 246
stinctione venit enucleanda: & hæc erit habenda resolutio, quòd bona Capellaniæ datæ ad nutum patroni, & fundatæ à laico antè Episcopi erectionem & collationem, dicuntur bona profana, & temporalia, & non beneficium ecclesiasticum: & si fuerit ab Episco-

5.p. principali quæst.7. Ioan. Garc. Gallego de expensis & melioratio. cap.9.numer.9.& sequentibus,l.23. tit.20.part.1.& probatur ex cap.12. de reformatione sessione 25. in Cõcilio Trident. ibi: *Ecclesijs vel personis,quibus legitimè debetur*. Et cum ex Pontificis priuilegio possit laicis competere immunitas à solutione
253 decimarum, † per dictam l. 23. tit. 20.part.1. vt resoluit Couarr. vbi supra, qui plurima iura refert, & cum isti decimarum fructus possint vendi,permutari,in dotem dari,obligarique, & veniant in iudicio familiæ
254 erciscũdæ,† vt tradit Soto de iustitia & iure lib.9.c.14.art.3. & c.7.art.1. operę pretium erit, sciruq; dignum, vtrum ex fructu prædictarum deci-
255 marũ gabella veniat soluenda? † Et videbatur, nullã gabellam solui deberi, cum prædictæ decimæ concessæ laicis dicantur patrimonialia beneficia, & sic Ecclesiastica & spiritualia videbãtur,quatenus sunt beneficia,vt supra eod.n. 243. cum seqq. diximus,quod tradit Guiliel.Benedict. in c. Rainuntius de testam. in verbo duas habens filias.n.58.Cassan.in cõsuetud.Burgũd.rubr.1.§.6.tit.desiu stices nu.39. & dicantur patrimo-
256 nialia pręstimonia,† secundũ Ioan. Staphileum de literis gratiæ & iustitiæ in §. forma n.3. Ioan.Garc. Gallego vbi supra num. 93. Sed veritas est in contrarium. Et sic, vt ex venditione fructuũ decimarum gabella debeatur: quia licèt sint patrimonialia beneficia,iudicantur ad instar bonorũ
257 sæcularium,† vt tenet Ioan.Garc.Gallego vbi supra n.99.& comprobatur ex his, quæ tradidi in tract. de gabel. in 7.p.in princ. n.videlicèt, quod ex venditione fructuũ, *de las tercias*, qui Cap.6. Apostolico priuilegio cõceduntur, gabella debeatur, si à laico vẽdantur.

NEC Omittam interpretatio- Quæst.51. nem verã legis.1. tit.27.lib.9.Recop. agens, *del seruicio y montazgo*, ibi: *Aunque tornen o no a sus terminos*. De qua sępe dubitatũ vidi; quæ relictis argumentationibus venit intelligẽda,
† quod dictũ seruitiũ debeatur,quã- 258 do greges extra terminos suos ad alianos extrahuntur, non tamen quã do ex pascuis communibus, & suis terminis non exierint, nec eos transmutauerint: nam tunc tẽporis prędictum seruitiũ soluendum nõ veniet, cum termini & pascua communia propria, & non aliena dicatur, † per 259 l. recte dicimus, §.fin. l. pupillus, §. fin. ff.de verbor.signif. l.serui electione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi tradunt cõmuniter DD. & Calderin.consil. 21.sub tit.de præbendis,& ex tex. in l. illud, ff. de ritu nuptiar. & l. locus in fin. ff. de verbor. sign. & eodẽ modo venit intelligẽda l. 18. tit. 27.lib.9. Recop.ibi:*Sacaren sus ganados de sus terminos, y los metieren en otros terminos*.† Hoc est, nõ cõmunibus per su 260 pradicta:& ideo agens de exactione prędicti seruitij debet probare, quòd debitor,& qui contribuere, tenẽtur, suos extranserint greges ad terminos alienos vltra suos & communes:quia agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contẽtam, † ita tenet Hippolytus in rubr. 261 de probatio n.436.in fin. Alex. cons. 77.nu.3.lib.7.Gozad.consl.35.nu.26.

H 3 Petr.

Pet. Paul. Parisf. consil. 17. nu. 26. lib. 1. Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 8. glof. 7. n. 7. Euerard. loco 27. n. 7.

Quæst. 52. HINC est, quòd cum laicus habens bona communia cũ clerico teneatur de suis bonis tributũ, & Regiã gabellam soluere, nec excusationem 262 habeat ratione communionis, † vt resoluit contra Hippoly. singulari 180. Speculator de clerico cõiugato, versic. quid si clericus Decius in authentica cassa, & irrita. C. de sacrosanct. eccles. nu. 9. Otalora de nobilitate. 2. p. c. 7. nu. 1. in fine, Couar. in practi. quæstio. cap. 34. nu. 3. in fin. Did. Perez in proœmio tit. 1. lib. 3. ordinam. versic. ex quibus colu. 448. Mexia in taxam panis concl. 5. nu. 77. Azeue. in l. 10. tit. 1. lib. 4 Recop. n. 25. & Castillo de Bobadilla in sua Politica tomo. 1. lib. 2. c. 17. nu. 92. pag. 938. licèt laicus sit frater clerici, cum eoq; habeat communionẽ in bonis, vt resoluit ipse Bobadilla vbi supra 2. tom. lib. 5. c. 5. n. 30. exactor tributorum, & Regiæ gabellæ probare tenetur qualitatem bonorũ non exemptorũ; & partem quam laicus soluturus ha- 263 bet in eis, † aliàs bona à clerico possessa propria præsumuntur, per l. 2. C. de probatio. cũ concordantibus, liberaq; & exempta à tributo, gabel- 264 la, & seruitute præsumuntur, † per l. altius. C. de seruitutib. & aqua, vbi Doctores. Et cũ de priuilegiorũ interpretatione sit noster sermo, & nulla maior interpretatio, quàm vsus, est aduertendũ, quòd priuilegia in eo valent, & tenent, in quo obseruata, & 265 vsitata fuere, † per text. in c. si de terra. c. accedentibus de priuilegijs cũ glossis ibidẽ. l. 42. in fin. tit. 18. parti 3. vbi Greg. Lop. l. 13. tit. 7. parti. 5. l. 1. ff. de nundinis, tex. vbi latissimè agitur per modernos in c. cũ accessisset de cõstitutio. tenet Minch. lib. 1. vsu frequen. c. 2. n. 5. Molina lib. 2. de Hispan. primog. c. 7. n. 71. Bobad. in sua Politica to. 2 lib. 5. c. 10. nu. 10. pag. 1128. semperq; in priuilegijs, & exceptionibus remanet reseruata authoritas, & correctio superioris, † c. con- 266 stitutus. §. cũ autem de religios. domibus, c. ex ore in fine, c. cũ capella de priuilegijs, tex. & glos. singularis verbo cathedraticum in c. pastoralis de donatio.

ET cũ quotidiè in titulis Regijs, Quæst. 53. quę rectoribus, decurionibus, tabellionibus, & alijs officialibus consistorialibus cõceduntur, illa verba inserãtur, *Mãdamos q̃ les sea guardadas las libertades, preeminencias y exepciones q̃ por razon de semejante oficio se suelẽ, y acostumbran guardar*, erit nõ inelegans, & memoriæ dignũ, & in praxi quotidianũ, vtrum ratione illorũ verborũ prædicti correctores, decuriones, tabelliones, & alij officiales consistoriales exẽpti sint à solutione, & contributione collectarum, & reddituũ regalium? † In qua quęstione vi- 267 debatur dicendũ, prædictos officiales immunitatẽ, & exemptionẽ habere ratione officij, & prędictorũ verborũ, ex opinione Cassan. in cõsuet. Burgund. Rubr. 1. §. 4. n. 56. cũ seqq. & ex opinione Guid. Pap. in decis. 398. qui tenent, quòd rectores, decuriones, & tabelliones, & alij officiales consistoriales excusantur à collectis, & contributionibus.

Sed

Sed veritas est in contrarium, excusationemq; nec immunitatem habent à collectis, cótributionibus, nec à tributis, & Regijs redditibus, etiã si cõsuetudinem immemorialem pro se allegent, per l. 11. tit. 25. lib. 4. nouæ Recopil. quám ita intelligit Ioan. Gutierr. in practicis quæstion. lib. 1. q. 137. nu. 2. & 24. qui plurimos refert Doctores eandem opinionem
268 tenentes: † nec oberunt illa verba in dictis titulis Regijs contenta, nam in priuilegio, & exemptione generali non comprehenduntur Regia tributa, nec redditus Regij, nisi de his expressa mentio fiat, vt superius resoluimus num. 195.

Quæst. 54. EX Qua resolutione deducitur verus intellectus ad nouam Regiam pragmaticã constitutam in fauorem agricultorum, versic. 3. in illis verbis, *Que en los frutos de las tierras sean preferidos los señores dellas por su renta a todos los otros acreedores de qualquier calidad que sean,* vtrum mulier antiquior creditrix pro sua dote comprehendatur, eique dominus prædij pro
269 pensione præferatur? † In quo casu videtur tenendum, quòd dominus prædij pro sua pensione doti præferatur, quia sicut mulieri pro dote cõpetunt plures prærogatiuæ, & priuilegia, daturq; ei prælatio inter alios
270 creditores: † iuxta l. assiduis. C. qui potiores in pig. habeantur, & in aut. de æqualitate dotis. §. his consequenter. l. priuilegia. C. de hæreticis. l. vbi adhuc. l. in rebus. C. de iure dotiũ, l. 29. & 33. tit. 13. parti. 5. de quo per Fanum de pignoribus. 4. membr. 2. part. n. 99. Pet. Paul. Paris. consil. 102. nu. 5. cum seqq. volum. 3. Couarru. lib. 1. variarum. c. 7. per totum, eodẽ modo prædio pro pensione competit tacita hypotheca, & fructus sunt tacitè hypothecati, & pignorati pro dicta pensione, † per l. si in lege. §. 1. 271
l. qui fideiussor. ff. locati. l. in prędijs ff. in quibus casibus pig. vel hypoth. tacitè contra. l. Lucius. ff. qui potiores in pig. habeantur, tradit Menochius de adipiscenda possess. remed. 3. à nu. 34. cum seqq. & est tex. in l. 16. tit. 13. partit. 5. vbi de materia est videndus Greg. Lop. in glos. 1. cum seqq. & cum ambo sint priuilegiati, obstat regula communis, quòd priuilegiatus contra pariter priuilegiatum
non vtitur priuilegio suo. † l. sed & 272
milites. §. fin. ff. ex quibus causis maiores, de qua regula, & eius limitationibus videndus est Couarruu. in practicis quæstionibus cap. 7. num. 4. & in reg. possessor. 2. part. relectionis. §. 2. nu. 4. & Ioann. Gutierr. item in practicis quæstionib. lib. 2. q. 115. nu. 10. Azeuedo in l. 10. titu. 3. lib. 5. Recopil. à nu. 11. cũ sequentibus, & Gratian. in regul. 316. n. 8. Menoch. præsumpt. 189. lib. 4. n. 124. & ideo mulier pro sua dote non videtur pręferenda domino prædij pro sua pensione, & cõprehẽsa videtur inter creditores nominatos in verbis dictę nouæ pragmaticæ Regiæ. Sed cõtrariũ verius videtur, & tenendum, hoc est, quòd mulier pro sua dote creditrix nõ cõprehẽdatur in illis verbis pragmaticæ Regiæ, nec inter illos creditores, & pręferatur domino prædij etiam in fructibus ex eo productis: † 273
nõ enim est pręsumendũ Principem

vnico verbo omnia iura, & priuilegia dotis euertere voluisse, per l. si quando in principio.C.de inofficio.
274 testam.& ibi Doctores,† & in generali concesione nõ veniunt ea, quæ verisimiliter non concederetur spe-
275 cialiter,† glos.verbo tuetur, in dicta l.si quando in princip.l.obligatione generali. ff.de pignoribus. l. qui peculij.ff de peculio. l. si pater. ff.quæ in fraudem creditorum. l. creditor, §.penult.ff.mandati,tradunt Doctores in supradictis locis, & Auiles in cap. prætorum, c. 1. glos. verbo, *Ni lleuaran*, num. 15 Pinellus in rubr.de bonis mater. 1.p.num.47.& Salicet. in d. l.si quando num. 1. qui omnes etiam tenent, quòd verba generalia rescriptorum restringuntur secundũ
276 ius commune.† Dispositio preterea generalis restringitur ex ratione par-
277 ticulari. † l. cum pater. §. dulcissimis.ff.delegat.3.l.si de certa re.C.de transactio. & lex generalis noua nõ comprehendit, nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegiũ in materia, † glossa verbo non
278 compelli in l.sciendũ. ff.qui satisdare cogantur, quæ est notabilis, & communis secundum Bart. ibidem numer.2. Ias. num. 4. & in l. bonorum.C.qui admitti num.3. tex.in l. in fraudem. §.fin. ff. de milit testament. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrimon. numer. 14. & 15.& in l. fin. C. de reuocand. donat.nu.170. & adducit multa Mantica de coniecturis lib.21.tit.18 nu.29. Redin.de maiestate Principis verbo nõ armis solum n.200.Mencha.de succesio. creat. §.3.n.8. Mexia ad l.Toleti.2. p.fudamento.6.n.18.cũ seqq. Ioan. Gutier.in pract. quæstionibus lib. 3. q.29.n.3.& Costa in c.si pater de testam lib 6. in verbo habens ante nu. 9.qui Doctores etiam tenent, quòd lex generaliter loquens non includit causam dotis, quando habet idẽ priuilegium in materia, vt in nostro casu,† quod tenet Azeuedo in l.35. tir. 279
18.lib.9 Recop.n 4. qui refert Tiraquel de retrac.lignagier. §.1 glo.14. nu.91. vsq; ad 107. quæ est cõmunis opinio secundũ Bursat. in cons.220. col. 1.lib.1.& Barbosa in l. 1 ff.solut. matrim.1.p.n.1.& 2.qui alios refert: & quando regula generalis non cõprehendit casus priuilegiatos.† Pro- 280
batur ex doctrina Decij in l. 1.n.9.ff. de regul.iur.& Alciat.lib.4.Paradoxorũ c.10. Tiraq. de vtroq; retract. glos.14.n.61. in priuilegioq; moratorio,vel dilatorio concesso à Principe debitoribus iuxta l.quoties.C.de precib.imperat.offerend.non cõprehenditur dos,nec dotis debitũ,†secundũ 281
opinionẽ Baptistæ à Sãcto Blasio in tract.de priuilegio dotis.n.89 Centuria 3.& cõprobatur,quia rescriptũ impetratũ,vel concessum,non præiudicat causæ priuilegiatæ, nisi de ea fiat specialis mentio, † c.cum ordinẽ 282
de rescrip.c.inter monasteriũ de sent. & re iudi.& vtrobique Doctores,& Iacobus Monachus in defensorio iuris. §. contra rescriptum nu. 5. in vol. 3. tract. Doctorũ in antiquis, & in ambiguis fit interpretatio pro dote.† l. in ambiguis. ff. de iure dot. 283
l.in ambiguis.ff.de re iudicata, & faciunt,quæ tradita sunt in tract.de gabellis.4.p. §.1.num.21.cum seqq.nec deroga-

derogatio vel correctio per subaudi
tos intellectus est inducenda, & fu-
giendus est omnis absurdus intelle-
284 ctus,† l.nam absurdum, ff de operis
libertorum, l.scire oportet, §. aliud,
ff.de excusatio. tuto. tradit Hippol.
conf.89.num.8. & Mexia ad legem
Toleti in responso ad 2 fundamen-
tum n.45. cum seqq.deinde non vi-
detur renuntiatum nec derogatum
285 priuilegium speciale minorū,† glo.
verbo nulla ratio in l.postquam liti,
C. de pactis communiter recepta
secundum Ias. in l. 1. ff. de iurisdi-
ctione om.iudi. nu. 10. & Rebuf.ad
Regias constitut.Galli.tit.de restitut.
artic.2 glos.4. num.23. Azeued.in l.
1.tit.6.num.21.& in l 4.tit.17.nu. 3.
lib.4. Recopil. vbi plurimos allegat
Doctores. Prouisio namq; legis cō-
tra ius commune non extenditur vl
tra illud, quod lex expressè proui-
286 det,† l.si vero,§.de viro,ff.solut. ma
trimon.vbi ita tenent Bart. & Imol.
qui latè prosequitur. Et tandem pro
hac opinione facit, quòd generica
alienationis prohibitio nō compre-
287 hendit causam dotis, † ita Bart.in l.
filius familias,§.diui,ff.de leg.1.nu.2.
& est communis opinio teste Ias. ibi
dem in repetitione num.66.Ripa n.
70.Ioan. Croto num.44.Boeci. de-
cis.110. num. 5. Menes. à Padilla in
authen.res quæ,C.communia dele-
gat.n.52.qui plures alios refert D D.
tenet Gregor.Lop.in l.6. tit.11. par.
6.in glos.verbo, *Que la non pudiesse*
vender,& Ant.Gom.in l.45. Tauri
num.87. Molina de Hispan. primo
gen.2.par. c. 5. num. 10. Ex quibus
satis remanet probatum,dotis priui-
legium exclusum non remanere ex
dispositione illorum verborum,quæ
in dicta noua pragmatica dicto ver-
sicul.3.comprehenduntur.

Qua opinione retenta nō obstat
regula in superioribus relata, quòd
priuilegiatus contra pariter priuile-
giatum non gaudeat priuilegio suo:
quia mulier in prædicto casu pro
sua dote certat de damno vitando,
& tunc admittitur contra pariter pri
uilegiatum.† Et hoc modo limita- 288
tur prędicta regula secundum Ioan.
Gutier. in pract.quæstionibus lib 2.
quæst. 115.num. 10. cum sequenti-
bus,& Azeued. in l. 10.tit. 3. libr. 5.
Recopil. à num. 11. cum sequentib.
Nec obstant dicta verba, *De qual-*
quier calidad que sea, nā respōdetur,
quòd dicta pragmatica ait: *Se prefie-*
ran a los otros acreedores, & cùm hæc
dictio, alius, alia, aliud, sit repetitiua si
milium, † iuxta glos. verbo, alia pe- 289
na in l. si fugitiui, C.de seru. fugitiuis 290
communiter receptam secundum
scribentes ibidem, & est glos. similis
in c.sedes apostolica verbo maiores
de rescrip.&tex.in l. si quis emptio-
nis,C.de prescrip.30.vel 40.annorū,
vbi notant Bald. Salic. & Angel, illa
verba, *A los otros acreedores*, veniunt
intelligenda in creditoribus simili-
bus, & non in habentibus maiora 291
priuilegia, & illa verba: *De qualquier*
calidad, veniunt intelligenda iuxta
qualitatem illius verbi, *A los otros*, &
non iuxta maiorem qualitatem, &
maiora priuilegia: nam qualitas ad
iūcta verbo, vel participio, venit re-
gulanda iuxta tempora & qualitatē
verbi vel participij, † l. Titius, ff.de 292
milit.

milit.testamento,l.indebitis, §.si extraneus,ff.de noxalibus,l.ex facto,ff. de vulgari. Et licèt contrarium defendere conetur Collãtes in pragmaticaagricultorum lib.3.c.1.num.3. facilis est responsio ad sua fundamẽta, nostrmaque veram opinionem de feudit Felician. de censib. tom.2. lib.3.c.5.num. 14. satisfaciens contrarijs fundamentis.

Quæst.55. HABENTES Tamen exemptionem omnium tributorũ ex Regis priuilegio tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non
291 excusantur,† per l.19.tit.14.lib.6. Recopil. & quoniam multoties dubitatur, vtrum vnius ciuitatis incolę cõmunicare possint terminos, pascua, vel montes alterius ciuitatis absque
292 priuilegio & licentia Regia?† In hoc resolue, quòd nulla datur pascuorũ vel montium cõmunicatio sine Regia licentia & mandato: quia est spe
293 cies alienationis,† vt in c.1.de rebus Ecclesiæ non alienand. tenet Petr. Paul.Paris.in conf. 27.nu.133. vol.1. Calcan. conf.51.nu.12. & 16. Paul. Castr. conf.117. vol.3. num.3. Matthæ. de Afflict. decis.254. idemque disponitur in beneficiorum, rerũq; Ecclesiasticarum vnione & communione, quæ absque Pontificis rescrip
294 to & licentia fieri non potest, † ita Calderinus conf. 4. de rebus Eccles. non alienand. Ioan. de Ligniano in c. nouit ne sede vacãte, Petr. Perusinus in tit.de vnionibus cap.2.nu.14. & c.5.num.17.tex.in c.decimas, & cap. & temporis 16. quæst. 1. tradit Rebuf.in pract.beneficiorum tit. de vnionibus nu. 22. cum sequẽtib. Ex quo infertur, quòd huiusmodi terminorum & pascuorum cõmunio non potest præscribi, quamuis populi absque Principis licentia per longissimi temporis spatium in cõmunione persistant,† quæ est com- 295
munis resolutio, de qua per Ias. in l. si non sortem, §.si centum,ff.de cõdictione indebiti nu. 5. Balb. de pręscript. in 4.par.qurtæ partis principalis,quæst.13. post Bart.& Doctores in l.fin.C.communi diuidundo, & in l.1. §.ad hæc,C.de annali exceptio. Matth.de Afflict. in decis.254. & eodem modo, quo requiritur Regia, vel Principis licentia ad terminorum, vel pascuorum communicationem, requiritur itidem ad eorũ dissolutionem,† cap.1.de regul.iur. 296
in decretalibus, ita Matth.de Afflict. & Rebuf. vbi supra tit.de vnionis reuocatione num. 15. pag. 297. Abb. conf 12.2.par.nu 3.& 4. quæ limita cum Socin.conf.117.vol.1. quem refert & sequitur Greg. Lop. in l. 15. tit.5.part.5.in glos. verbo, *Los egidos* in fine, & Bobadilla.in sua Politica lib.3.cap.8.num.83.tenentes, quòd potest vna ciuitas absque Regia licẽtia cum alia facere conuentionem super animalibus, quæ ab vna parte in aliam intrant in earum pascua in territorijs, vt tantum soluant damnum & non pęnam statutariam, & quòd potest fieri per conuentionem communio pascuorum vsq; ad certa loca: quia tunc temporis non dicetur alienatio, † sed bona societas 297
& conuentio.

RESTAT Nunc examinare, vtrum eo ipso quòd Rex aliquem Quæst 56.

facit

facit de suo consilio, titulumque huiusmodi concedit, censeatur, eum
Cap. 7. nobilem facere; eique exemptioné tributorum ordinariorum, & extraordinariorum concedere? † In quo
298 casu tene cum Tiraquel. de nobilit. cap. 2. num. 2. & cum Ioan. Garc. eodem tit. de nobilitate, glos. 35 nu. 39. & cum Guid. Pap. decis. 376. quod huiusmodi consiliatij nobiles fiunt, & clarissimi, omnemque tributorũ exemptionem adepti sunt per titulum Regiũ eis concessum. Pro qua conclusione est text. in l. fœminæ, ff. de Senatoribus, l. si Senator, l. Senatorum, C. de dignitatibus lib. 12. de quorũ consiliariorum priuilegijs & exemptionibus latè agit Boerius in tractatu de ordine graduum 2. part. & Cassaneus in Catalogo gloriç mũdi 7. pat. cõsideratione 9. vers. & fuit Greg. Lop. in l. 5. tit. 9. par. 2. verbo, *Consejeros*, Ioan. Garc. de nobilitate glos. 35. num. 39. cum seqq.

Quæst. 57. NEC Omittam, quòd priuilegia atque exemptiones, quæ concessæ fuerint à Principe alicui ciuitati, vel villæ, antea quàm deletæ fuerint ob inimicorum impetu, vel alia qua uis causa, conseruantur; & permanent, quando denuo reędificantur,
299 & conduntur, † l. 2. de sacra in princip. ff. de contrahend. emptione, tenet Innocenc. & Abb. in cap. cum ex iniuncto de noui oper. nuntia. col. 2. idem Innoc. in cap. Abbate de verborum significat. Alex. cons. 43. lib. 1. nu. 2. Bald. & Paul. in l. sicut, §. in decurionibus num. 7 ff quod cuiusque vniuersitatis nomi. Ancharr. in d. c. cum ex iniuncto nu. 9. & ibi Anton. de Butr. num. 4. Iacobinus de Sancto Georgio in l. proponebatur, ff. de iudi. in fin. Marcus Mantua in c. 1. de electione nu. 17. & 18. & Zasius in d. c. cum ex iniuncto num. 9. Quod comprobatur, quia seruitus vrbana conseruatur in area, quç reuiuiscit, quando de nouo origitur, eademq; domus fingitur, † l. 300
seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruitut. vrban. prædi. idemq; de vsufructu dicitur, qui etiam si suspendatur, si res, de qua debetur, ab inimicis aliquo temporis spatio possideatur, cõualescit recuperata re, de qua debebatur, † l. si ager la 2, ff. quibus mo 301
dis vsusfruct. amittatur, de quo videatur Cępol. de seruitutib. vrban. pręd. cap. 12.

EST Etiam aduertendũ, quod Quæst. 58. dubitari solet, quòd si aliqua exemptio, vel priuilegium à Principe cõcessum fuisset ob aliquod in bello seruitium, vel omnibus agarenis & infidelibus, qui ad Catholicam fidé reducti fuerint, vtrum illud seruitiũ necessario perfici debeat? vel inceptum sufficiat? aut agarenis vel in fidelibus in via vel itinere repertis, & non efficaciter ad fidé reductis concedatur? † Et videbatur, ob dictum 302
seruitium non perfectum, & ob reductionis voluntatem prædictũ priuilegium & exemptionem concedendam fore, quia repertus in itinere, vel in via cum rebus vetitis incurrit in pęnam statuti contra portãtes vel extrahentes res vetitas; † ita An 303
gelus de maleficijs in titul. de rebus portandis num. 10. Sed veritas est in contrarium: & in prædicto casu & priui-

priuilegio puto, actum perfectum & consumatum reductionis necessarium fore. Et idem iudicandũ de dicto in bello seruitio, ob quod priuilegiũ confertur, per tex. ad hoc expressũ in c.1.& 2.de filijs presbyterorũ li.6.vbi probatur, quòd priuilegiũ vel exẽptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de vno ad alium
304 casum: † quod etiam probatur in l. cum quidã, ff.de liber.& posthum. Et corroboratur hæc vera resolutio, quia etiam in gratia vel indulgentia à summo Pontifice concessa animabus in Purgatorio assistentibus requiritur actualis conditionis perfectio, & exactio, ad hoc vt ratione prædictæ indulgẽtiæ animæ veniã consequantur, in libertatemque per
305 ducantur, † ita tenet Ricardus in 4. sẽtẽtiarum distinct. 20.quæst.3.art. 3.& Augustinus de Ancona in libello aureo de potestate Ecclesiastica, quæst.30.art.3.& Sanct. Thom.quẽ refert & sequitur Albertus Florent. 1.par.tit.10.c.3.§. 2.& Ioan. Maior in 4.dist.20. quæst.2. col.3. vbi Paludan. quæst.4. & penult. Nauarro in cap.quis aliquando de pœnitent. distin.1.§.in Leuitico notabili 19.n. 4.& est text.in cap.præsenti de præbendis lib.6.ad quod allego glos.fin. in extrauaganti de pœniten.& remission.col 4.ad fin.vbi probatur, quòd in priuilegijs & concessionibus principis & in Romani Pontificis rescriptis & indulgentijs, illa verba: *Qui tale fecerit, priuilegium vel indulgentiam consequatur*, faciunt conditionem, quæ in specifica forma
306 impleri debet, † l.stichum, ff.de leg. 1.l. Quintus, ff. de auro & argento legat. Nec obstat opinio Angeli de maleficijs pro contraria opinione adducta, quam intellige verã, quando via, in qua reperitur portans res vetitas est, non consueta & extraordinaria, & non recta, estque aliqua
delinquentis suspicio, † ita Bart. & 307
Ioan. de Platea in l. qui fiscales, C. de nauicularijs lib.11.prædictus nãque actus reductionis ad cõsequendã promissam exemptionem & priuilegium Principis, requiritur, & debet esse perfectus, nec in itinere vel in via inueniri sufficit, l. 1. ff. quod quisque iuris, Angelus in l. si vehẽda, ff. ad l. Rhodiam de iactu. quos & alios Doctores refert Auiles in cap. Prætorũ, cap.52.glos. verbo,
En la tierra, num. 22. Quando enim Quæst.52.
requiritur actus perfectus & cõsummatus, non sufficit esse in fieri, † l. 308
arboribus, §. de illo, ff.de vsufructu. Sunt deinde adeo efficaces Principis exemptiones & priuilegia, quòd per generalem priuilegiorum reuocationem non censeantur reuocata priuilegia miserabilibus personis, & alijs
priuilegiatis personis concessa. † Ita 309
tenet Mexia ad leg. Toleti in 4.fundamento primæ partis num. 21. referens. Cinum in l. 1. quando Imperator inter pupillos & viduas, extenditurque priuilegiũ concessum minoribus ad furiosos & mentecaptos,
† per glossam verbo adagnatũ, in l. 310
2.C.de curatore furiosi, communiter approbata secũdum Bald. numer.6. Alex. num 5. in l. si curatorem habens minor, C.de in integrum resti. tenet Gregor. Lop. in l.23.tit.3.p.5.

in

in glos. verbo, *De los guardadores*,
post medium. Qui Greg. Lop. in l.
22. tit. 13. part. 2. verbo, *O le embargas-*
sen tenet, quòd licèt Princeps conce
dat alicui magnati plenā & amplis-
simam iurisdictionem, nunquam vi
detur concessa suprema iurisdictio,
nec illa causarum maiorū cognitio,
quæ ad ipsum tanquā Regē pertinet,
licèt dicat in priuilegio, quod cōce-
dit omnia, quæ tanquā ad Regē (hoc
est regalia) ad se pertinēt. † Pro qua
311 opinione est tex. in l. legatus, ff. de of
ficio præsid. & hæc est magis cōmu-
nis opinio secundū Socin. cons. 275.
num. 5. volu. 2. Matth. de Afflict. in
prælud. ad cōstitutiones Regni Si-
ciliæ quæst. 1. num. 3. & 4 Cassan. in
consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 4. n.
38. fol. 30. Bald. in c. quanto de iudic.
col. 2. Cota in memorabilibus iuris
in verbo iurisdictionem, Lucas de
Penna in l. quicumque, C. de omni
agro deserto lib. 11. idem in l. 1. de pri
uilegijs scholar. lib. 12. col. penult. in
fin. Puteus de syndicatu post euiden
tialia in c. 1. de excessibus baronum
nu. 8. fol. 85. Couar. in pract. quæst.
cap. 1. nu. 1. Auiles in cap. Prætorum
cap. 38. glos. ante nos nu. 3. Auend.
de exeq. mand. reg. c. 5. nu. 2. Parlad.
lib. 2. de rebus quotidian. c. 1. nu. 14.
cum seqq. Balluga de Specul. Prin-
cipum rubr. 22. §. & quia fol. 119. n.
10. & 40. &[illegible]1. cum sequentibus, te
net Petr. Greg. de syntagma iuris, 3.
p. lib. 32. c. 10. nu. 6. & seqq. Anton.
Gom. in l. 40. Tauri nu. 10. in fin. &
Azeued. alios referēs in l. 1. tit. 1. lib.
4. Recopil. num. 3. cum seqq. & nu.
15. & 30. & 39. & nu. 47. cum seqq.

per tex. ibi & in l. 1. à num. 36. tit. 15.
eod. lib. 4. per text. ibi, & l. 1. tit. 10.
num. 31. per text. ibi lib. 5. Recop. est
text. in l. penult. ad finem tit. 15. part.
2. & l. 9. tit 4. par. 5. quos Doctores
sequitur Bobadilla in sua Politica
1. tomo lib. 2. c. 16. num. 87. Qui in Quæst. 60.
nu. 92. tenet, & defendit, quòd om-
nes, qui allegant priuilegium & exē-
ptionem, tenentur suum priuilegiū
exhibere, ad consequendam dictam
exemptionem: † quam doctrinam 312
tenet Bart. in l. 1. §. cum vrbem, ff. de
offic. præfecti. vrb. Rom. Xuarez al-
legatione 7. col. 2. Matienç. in l. 1. tit.
10. glo. 21. n. 6. lib. 5. Recop. Auend.
de exeq. mand. reg. c. 1. num. 1. cum
sequentibus, Aluar. Velasq. in quæ-
stionibus iuris emphyteu. quæst. 8.
num. 21, cum sequentibus, Azeued.
in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 16. in
fin. Belluga lib. 1. de specul. Princip.
rubr. 23. §. diximus num. 30. cum se-
quentibus, qui in §. sed pone n. 15.
vers. merito, fol. 130. limitat, quando
aliquis potitur priuilegio, vel exem-
ptione ab antiquo, quia tunc habet
fundatam suam intentionē: † quod 313
tenet Ostiens. in cap. dilecto de of-
fic. Archidiac. & quando priuilegiū
exhibetur, debet habere sigillū ma-
nifestum & apparens, nam si non
bene appareat, nullam fidem facit.
† Ita Crauetta cons. 46. num. 6. tex. in 314
cap. inter dilectos de fide instrum.
cap. cum causam de probatio. l. cū
aliquis, C. de iure deliber. tenet Mas
card. de probatio. 1. par. conclus. 147.
numer. 2.

EX quibus cōsequitur, quòd pri Quæst. 61.
uilegium, ex quo conceditur causā
rum

rum ciuilium,& criminalium,etiam fiscalium cognitio non comprehen
315 dit crimen falsæ monetæ,† ita tenet latè Thom.Gram. in conf.6. criminali,& Tiberius Decian.1. tom.criminali lib.4. cap.52.& ideo si in priuilegio aliquo à Principe regalis facultas & præminentię concedantur, non comprehenduntur bona vacantia illius, qui abintestato & absque
316 hærede mortuus fuit,† c. 1. quæ sint regalia in vsibus feudorũ,l.vacantia, cap. de bonis vacantibus lib.10.Camil.Borrel. in additionibus ad Bellugam de Specul. Principum, rubr.5. litera B.fol.11.& ipse Bellug.ibidem rubr. 24.5. & primo videamus nu. 21.fol.134. Ægid. Boss. in praxi criminali tit.de regalijs nu.15. & 24.cũ seqq.pag.672.Marc. Ant. Pereg. in tract.de priuilegio fisci lib. 1. nu.97. pag. 28. & sic obseruari in Regno Neapolitano testatur Marin. Frecia in tract. de subfeud.baro.lib.2.pag. 548. authoritate 14. licèt tenuerint contrarium Bald.in l.1.C de hęred. decurionum, Roland.à Valle conf. 1. à n.15.cum sequentibus & n.103. & conf.91.à num.17 vol. 2.Isern.in rubric. quæ sint regalia num.2. Albert. Brun. conf.12.& 43.in fin.Bertrand. conf.276. vol. 3. & conf.69. libr. 2.Tamen primam opinionem sequitur Bobadilla in sua Politica lib.2. cap.16.num.216.qui in num. 17. tenet, quòd licèt concessa villa, oppido, vel castro, censeatur con-
317 cessum territorium, regulariter † limitatur, quando territorium sit maris confinis,quia tunc temporis litora maris per spatium ballistę iactus, non comprehenduntur, nec concessa videntur in priuilegio concesso à Principe , cui reseruata censentur, † ex Carol.Ruin.conf.28.col.fin. & 318
Marian. Frecia in tract. de subfeudo baron.tit. quis dicatur Marchio. n. 3. cum seqq.qui alios refert DD. Quæst.62.

QVID Tamen respondendũ erit, si à Principe aliquod concedatur priuilegium ad suo beneplacito, atque voluntate vtendum? † In 319
quo responde, quòd licèt priuilegiũ perpetuò censeatur concessum, in prædicto casu morte concedentis spirat.l.4.ff.locati, vbi scribẽtes,cap. si gratiosæ de rescrip. libr.6 vbi Abbas,& Doctores, tradit latißimè Couar.lib.3.var. c.15.à nu.2.Molin.de Hispan.primogen.lib.1.c.25. à.n.4. cum sequentibus Azeued.in 2.tit.7. lib.5.Recop. Ioan.Gutier. in practicis quæstio.lib.2.quęst.74. & 75. de quo etiam in nu.180. intra. eod.

SED Cum in superioribus nu. Quæst.63.
164.tradidimus,quòd mulier nobilis contrahens matrimonium cũ ignobili viro, quoad contributionem in eius vita amittat suum nobilitatis priuilegium , venit intelligenda illa doctrina,dummodò non sit in præiudicialibus suo honori. † Nã in his 320
non poterit suum priuilegium amittere nobilis mulier,nec poterit palinodiam recantare,nec torqueri,per multa iura & Doctores quos allegat hanc opinionem tenens Azeued. in l.16.tit.1.lib.2.Recop.num.7.

NEC Omittam, quòd inferior Quæst.64.
à Principe nõ poterit priuilegiũ nec immunitatẽ concedere in pręiudiciũ tertij , † secundum Panormit. in c. 321

per

peruenit de immunitate Eccles. col. fin. quem refert & sequitur Ripa lib. 2. responsorum in responso 20.
Quest.65. num. 12. Qui in num. 17. tenet, quòd priuilegium concessum propter artem, eatenus prodesse debet, quate-
322 nus priuilegiatus arté exercet, † per text. in l. semper, §. negotiatores, & §. penultim. ff. de iure immunitatis, vbi tenet Bart. l. sub praetextu, C. de sacrosanct. Eccles. vbi etiam tenet Bart. tenetque Guid. Pap. in decis. 402. cum sequentibus, traditq; ipse Ripa vbi supra in numer. 19. quòd priuilegia concessa gabellarum conductoribus extenduntur ad eos tantum, & non perfruuntur dictis priuilegijs, & exemptionibus, nec illorum sunt participes fideiussores con
323 socij nec exactores: † quod tenet Firmianus in tract. de gabellis 2. part. q. 17. quod intellige verum, nisi aliter in priuilegijs dispositum fuerit, prout quotidie videmus dispositum.

Quest.66. ET Quia aliquando datur priuilegiorum concursus, est aduertendum, quòd regulariter priuilegium secundum nō faciens de primo mé-
324 tionem illi non derogat, † per tex. in cap. 1. & cap. plerumq; de rescriptis, cap. veniens el 1. de praescript. tenent Panormitan. Felin. & scribétes in dictis locis & Ripa in d. cap. 1. do rescriptis nume. 48. cum sequentibus, vbi limitant aliquibus modis, vt per ipsos laté disseritur, tradit Menoch. praesump. 4. libr. 4. à num. 1. cum sequentibus, de quo est text. in l. 35. tit. 18. par. 3. & tradit Grammat. in consi. 6. ciuili per totum, inter quas limitationes illa est praecipua, quòd valet secundum rescriptū de primo non faciens mentionem, quando impetrans primum noluit illo vti intra annum, † iuxta tex. in d. c. ple- 325
rumque, vbi glos. verbo intra annū, quae aliquos casus recéset, in quibus datur annalis praescriptio, & congessit 44. casus annalis praescriptionis Tiraquel. de vtroque retract. tit. 1. §. 1. glos. 10. num. 6. † Et quanto tem- 326
poris spatio prescribatur priuilegiū, traditur in l. 24. tit. 18. par. 3. & in l. 3. tit. 7. par. 5. vbi Gregor. Lop.

SED Generalis omnium pri- Quest.67.
uilegiorum derogatio & reuocatio, non derogat priuilegijs insertis in corpore iuris, quae in suo robore cōsistunt, † de quo per Felin. in cap. 1. 327
de rescriptis, & per Ias. in l. 1. §. fin. ff. de constitutio. Principum, & Firmian. in d. tract. de gabellis 7. part. q. 10. laté Ripa in d. c. 1. de rescriptis num. 54. Qui in nu. 55. refert illam Quest.68.
admodum cōtrouersam quaestioné, vtrum clausula: *Non obstantibus priuilegijs in contrarium facientibus, etiamsi de illis oporteret facere specialem mentionem, quorum tenores de verbo ad verbum habere volumus tanquam expressos*, sufficiat ad tollendum priuilegia habentia clausulā derogatoriam ad priuilegia futura, nisi de ipsis de verbo ad verbum fiat in diuidua, & specialis mentio? † vbi conclusio- 329
nes veritatis, & distinctiones, limitationes & sublimitationes inuenies, ad quem recurre, cum casus obuenerit, & ad Calderin. consi. 11. titul. de de priuilegijs Rom. consi. 327. Paul. de Castr. consi. 55. Traditque ipse Quest.69.
Ripa vbi supra numer. 8. quòd priuilegium

uilegium impetratum lite pendente non valet, si de dicta lite pendente
330 mentionem non faciat,† quod probat text. in cap. fin. vt litependente, cap. causam quæ de test.

Quæst.70. ET Ideo vna pars priuilegij ambigua debet intelligi secundum verba clarè & apertè posita in alia parte,
331 † l. vtrum,ff.de petit.hæredit.l. quẽadmodũ,§.hac verba,ff.ad l. Aquil. & vtrobique Bart. in l. qui filiabus, vbi Doctores,ff. de leg. 1. tenet Panorm. cons. 37.lib.1.quia si aliquod conceditur à Principe priuilegium extrahendi aquam ex publico aquæductu,debet intelligi,& interpretari, eo modo, vt restringatur ad aquam superfluam, & superabundantem,
332 † l. si quis per diuinam,C.de aquæductu libr.11. & si omnis aqua sit reipublicæ necessaria, priuilegium nihil tribuit, quod facit ad priuilegium concessum alicui ad extrahendam certam tritici quantitatem de aliqua ciuitate vel prouincia, quod debet intelligi, si talis quantitas superest ab vsu habitantium in dicta ciuitate vel prouincia: & sic recipit conditionem, si respublica non in-
333 digeat, † secundum Bart.& Ioan.de Platea in dict.l.si quis diuinam, C. de aquæductu relatos & sequutos per Ripam in tract. de peste tit. de remedijs præseruatiuis contra pestẽ num.28.cum sequẽtibus; & merito quia priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quæ pu-
334 blica læderetur vtilitas,† l. fin. C. de officio magist.militum,l. humilioribus,C.de susceptoribus & arca.l. 2. C.de priuileg. scholar. Nam priuilegia publicæ vtilitati damnosa non sunt recipienda, † l. nec damnosa, 335
C. de precibus imperat. offerend. adeò vt priuilegium generale exẽptionis ab omni munere non eximit quẽquam ab oneribus, quę imponuntur pro aquis publicis habendis:vel pro aquæductibus purgãdis. vel reficiendis, † l. ad portus, C. de 336
operibus publicis,tenet Ripa vbi supra nu.43.cum sequentibus, quoniã pestis,belli,vel famis, & magnę necessitatis tempore omnia silent priuilegia, † l.pro tyronibus,C. de priui- 337
legijs domus Augustæ lib.11.

EX Quibus infertur, quid sit de Quæst.71.
terminandum in illa quæst. quando immunitatis priuilegium cõceditur omnibus venientibus ad habitandã aliquam ciuitatem, si originarij ciues,qui antea non habitabant, & patrias sedes reliquerunt, ratione prędicti priuilegij ad dictã ciuitatẽ inhabitandam venerint, vtrum dicto potiantur priuilegio. † In qua 338
quęst.resoluendum videbatur,quòd dicti originarij ciues prædicto fruantur priuilegio ex opinione Albertus de Rosa in 1.part.statutorum q. 91.Sed veritas est in contrarium, secundum Bar.in l.cum emancipatus, §. si pater ex duobus nu.1.ff.de bonorum posses.contra tabul.quem sequitur Alexan.in cons.34. vol. 5. & cons.54.vol.2. & Mascard. de probation. vol.3.conclus.1141.num.4. qui rationem adducunt;& ideò originarius vere, non potest quis ad hoc, vt gaudeat statutis & priuilegijs illius ciuitatis & loci, nisi in eo habeat domicilium, ibiq; maiorem

fortu-

fortunarum suarum partem collocauerit, & ibidem onera realia &
339 personalia soluat, † secundum Mascardum dicta conclusione 1141. numer. 22.

Quæst. 72. ILLVD Tamen non prætermittendum est in hac materia, quòd licèt regulariter instrumentum faciens mentionem de alio non probar, limitatur in rescripto Pontificis & in priuilegio Principis, quod probat, & tenet, licèt in eo de alio
340 fiat mentio, † text. singularis in cap. Abbate Sancti Syluani, & ibi Doctores de verborum significatione, quod tradit latè Boerius in decis. 247. à num. 1. quem sequitur Mascardus alios allegans vbi supra volumin. 2. conclusione 923. num. 9. Et licèt regulariter subrogatum sapiat naturam subrogati, fallit in hac priuilegiorum materia, in qua personalia priuilegia non transeunt
341 ad subrogatum, † quia mutatione personæ mutatur priuilegium, vt latè per nos in tractatu de gabellis 7. part. 5. 1. numer. 5. & latissimè per Bobadillam in sua politica tomo 2. libr. 5. cap. 6. numer. 31.
342 † qui plures Doctores, & nos allegat in dicto loco: & ideò in pœnis fiscalibus dominis vassallorum à Rege concessis peculiari priuilegio, non habetur illud priuilegium hypothecæ, quo Regi à iure con-
343 ceditur, † secundum Auiles in cap. Prætorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*, nu. 5. in fine, & Auend. de exequen. mandat. reg cap. 7. n. fin. nisi à Rege expressè fuerint concessæ pœnę fiscales cum eisdē priuilegijs, quæ ipse habet, secundum Lucam de Pen. in l. contra publicam col. 5. vers. Item quia, C. de remilitari, Roland. cons. 62. vol. 4. à num. 5.

SED Cùm maritus, & alij quàm plures, habeant priuilegium, ne conueniantur in plus quàm facere possunt, vt traditur in l. maritum, l. rei iudicatæ cum suis §§. ff. soluto matrimon. & in l. sunt qui cum sequentibus, ff. de re iudicata, c. Oduardus de solutio. & vtrobique Doctores, l. 1. tit. 15. p5. † Est notandum, quòd 344 Quæst. 73.
huiusmodi priuilegium tantum eis competit, quando contra eos proponitur actio personalis, non tamen quando agitur actione dominij, vel quasi dominij, vel reiuendicationis, quia tunc agitur contra eos tāquam contra possessores, † l. Nen- 345
senius, § fundum, ff. de re iudicat. ita Bart. & Ias. ibi num. 1. Bald. in l. si filio la 2. ff. solut. matrim. Alexan. in d. §. fundum, Ias. in l. quod nomine, ff. de condict. indebit. de cuius veritate vltra ordinarios in dictis locis, & in §. si de dote institut. de actio. vide l. 1. tit. 15. part. 5. & Baeçam de inope debitore cap. 17. numer. 50. & 54. cum sequentibus; vbi refert 20. limitationes, in quibus maritus conuenitur in plus quàm facere potest, quod sublimitant Bartholus, Dinus, & alij Doctores vbi supra, quando dos petitur actione reiuendicationis à marito: cùm in tali casu contra eum non competat talis actio reiuendicationis, quia est quasi dominus rei dotalis, † l. doce ancillam, cum mate- 346
ria C. de reiuendicatione. Item

illa exceptio, ne conueniantur vltra quam facere possunt, nō copetit illis sæcularibus, qui turpiter res & fortunas suas atque vitiosè consumpsere, iuxta opinionem Baldi, & Doctorum, quos allegat Iass. in l. quod nomine, ff. de condictio. in debit. num. 1. vers. Vltra quas adde, tradit Couarr. lib. 2. variar. cap. 16.
347 numer. 9. post medium. † Et hinc est, quòd etiamsi socer non conueniatur à nuru vel genero in plus quàm facere potest, l. sicut cum sequentibus, ff. de re iudicata, l. rei iudicatæ in fin. ff. soluto matrimon. vbi notant scribentes, præcipuè Iass. & Alexand. in dicta l. sicut, & ipse Alexan. in d. l. rei iudicatę, & Fano, Angel Zasius, & Ias. in §. item si de.
348 dote instit. de action. † qui optimè distinguunt, vtrum competat ante dissolutionem matrimonij, vel post, prædictum priuilegium amittitur, & non prodest, si interuenit dolus & fraus, sicut si socer sciens se rem præstare non posse,
349 eam promisit, † textus in l. sed hoc ita, §. final. ff. de re iudicata, l. etiam, §. licèt, ff. soluto matrimonio, textus expressus in socero in l. penultima, ff. de iure dotium, vbi notant scribentes, & Baeça de inope debitore, cap. 17. numer. 57. ad fin. & num 61.

Quæst. 74. SED Cùm multa sint dotis priuilegia, vt videre est in tit. C. de priuileg. dot. & in l. assiduis, C. qui potior. in pig. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi glos. Couar. libr. 1. variarum cap. 7. per totum, & per scribentes in dictis locis, & in §. fuerat inst. de act. Gomez de Leon in centuria c. 6. & 94. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 1. part. c. 15. & 18. & 46. Boer. in decis. 328. cum sequentibus, Thom. Grammat. consil. ciuili 114. Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 7. numer. 13. cum sequentibus, Anton. Gom. in l. 50. Tauri, Azeu. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. à num. 3. Burg. de Paz iunior quæst. 7. num. 58. † qui optima de materia adducūt 350
vltra Bal. Nouel. de dote, & ordinarios, & multa de retentionis priuilegio sunt videnda per Grammati. in decisione 58. † adeò quòd sen- 351
tentia prolata in fauorem dotis habeat executionem paratam, secundum Castellum in l. 53. Tauri, in versiculo, *La dote*, † erunt obiter 352
aliqua recensenda priuilegia, ad hoc vt materia resolutiuè pateat. Et in primis, quòd mulier, cui pro dote competit tacita hypotheca, præferatur alijs creditoribus anterioribus, etiam tacitam anteriorem hypothecam habentibus, quæ est communis opinio à nemine repugnata, vt traditur per Couarr. libr. 1. variarum resolution. cap. 7. numer. 1. versicul. Secunda conclusio. † Item hypotheca tacita pro do- 353
te competens non præfertur priori hypothecæ expressę, ita Couarr. vbi supra, versiculo. Tertia conclusio, Anton. Gomez in l. 50. Tauri numer. 39. dicens communem cum alijs relatis à Barbosa in l. 1. soluto matrim. 6. part. nu. 4. vbi contrariā defendit opinionē. † Deinde hypo- 354
theca expressa prior & anterior pro dote cōpetens præfertur hypothecę expres-

expressę posteriori, ita Anto. Gom.
vbi supra numer.40.& Couarr. vbi
supra nu. 1. vers. Quarta conclusio,
quæ est communis secundum iura
355 & Doctores, quos referunt.† Præ-
terea tacita hypotheca competens
pro dote præfertur posteriori hypo-
thecæ expressæ, secundum Couarr.
vbi supra, vers. Quarta conclusio,
quòd etiam in cæteris creditoribus
tenet latè Ripa in l.priuilegia, ff. de
priuileg.credit.num. 5. ampliatione
1. Matienç.in l.7.titul.16.lib. 5. Re-
copilat.glos. 5. num. 10.& latè plu-
ra iura referens Felicianus de censi-
356 bus lib.3. cap.5. num.8.† Ratio est,
quia qui prior est tempore, potior
est iure, l. qui prior de reg.iur.lib.6.
l. qui balneum in princ. l. potior in
princip.ff.qui potiores in pig. habe.
l.distractis cum sequentibus, C. de
pignoribus l.5.& 17.tit.20.lib.3.fori
357 regal.l.27.& 29.tit.13. p.5. † de qua
reg.videatur Dueñas in reg.198.Ca-
stelia.Cota in memorab. verbo credi
tor 7. Cępol. cautela 122.& 124.&
Negusan.de pignor.2. memb.5.par
tis principalis,Hug.Donel.in tit.qui
potiores habeantur,Balb.in tractatu
de pignor.c.19. Ludoui.in decis.Pe-
rusina 45.nu.7.Cephal.cons.86.n.6.
lib.1.Matienç.in l.7. tit.16.lib.5.Re
cop.glos.5.n.3.Gom.de Leō in cen-
turia cap.85.& 86.Rebuf. ad Regias
cōst. Galli 2.tom.tit.de constitutio.
reddituū glos. 8.fol.400. quæ regula
est vera tā in agendo, quā in excipię
358 do & replicando, † l. creditor qui
prior l. 2. in princ.ff.qui poti.in pig.
habe.vt notat Ripa vbi supra nu. 18.
ampliatione 13.Negusan.à Fano.vbi
supra n.2. ampliatione 2.l.27.tit. 13.
par.5.Et ad hoc vt hypotheca tacita
anterior præferatur expressæ poste-
riori, est aduertendum, quòd dicta
tacita hypotheca contineatur in pu-
blico instrumento, & non sufficit,
quòd testium probatione cōstet, † l. 359
scriptutas,C.qui potiores in pig.ha-
be.cum materia l.13.tit. 13. p.5. vbi
Greg.Lop.ex quo deducitur, vtrum
hæc limitatio ad dotē possit adapta-
ri, adeò vt dos testibus probata non
pręferatur creditoribus posteriori-
ribus expressam hypothecam ha-
bentibus, de qua constat per publi-
cum instrumentum? Sed licèt eadē
ratio videatur militare, tamē veritas
est in contrariū,& sic quòd licèt dos
probetur testibus, præferatur credi-
toribus posterioribus habēntibus hy-
pothecam expressam per publicum
instrumentum, † secundum Parla- 360
dorium lib. 2. de rebus quotidianis,
c.vlt.5.p.§.12.nu.62. qui ita practi-
cari affirmat, pro cuius opinione
faciunt in superioribus relata in nu.
269. cum sequentibus, vsque ad nu.
290. tex.expressus à nemine ponde-
ratus in l.1.§.vt pleni⁹,C.de rei vxor
act.ibi: *Et nemo putet*, & tradit latè
Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 23.
à num. 19. quem videas super dicta
l. scriptutas. Et adeò vera est illa
regula, qui prior est tempore, quòd
prima hypotheca generalis, præ-
fertur etiam secundę hypothecæ
speciali, † l. 2.ff. qui potiores in pig. 361
habe.l.si generaliter,C.eod.tit.tenet
Ripa in dicta l. priuilegia, ff. de pri-
uileg. credit. numer. 7, ampliatio-
ne 5.& Ioan.Gutier. in allegatio. 5.

& licèt mulieri competat tacita hypotheca pro bonis paraphernalib⁹,
362 & post matrimonium quæsitis, †per l. fin. §. sin autem, C. de pact. conuent. vbi Doctores l. 17. tit. 11. p. 4. vbi glos. tamen in dictis bonis paraphernalibus, & aduentitijs, & post matrimonium quæsitis, non habebit priuilegium prælationis contra alios creditores, nec contra filios alterius matrimonij circa matris dotem,
363 † quod tenet Gomez de Leon in sua centuria in cap. 94 Anto. Gom. in l. 50. Tauri nu. 40. Azeued. in l. 3. tit. 9. lib. 5. Recopil. num. 23. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. part. cap. 46. pro qua opinione est text. in l. 17. tit. 11. part. 4. vbi glossa. Nec omittendum, quòd mulier pro sua dote habens hypothecam expressam præfertur creditoribus anterioribus tacitam hypothecam habentibus,
365 † l. assiduis, C. qui potiores in pig. habe. vbi glos. verbo, licèt, & ibi scribentes, & Ias. in §. fuerat instit. de action. num. 71. & 72. & ibi Angel. & Ioan. Faber. Ex quibus venit resoluendum, quòd licèt duabus dotibus concurrentibus præfertur prima, & filij primi matrimonij potiora iura habent nisi in bonis, quæ manifestè apparent ex secunda dote,
385 † per text. in authent. vt ex actio instan. dotis, §. his igitur, & in authen. si quid ex rebus, C. qui potiores in pigno. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi glos. verbo, *La dote*, hoc debet intelligi, etiamsi prima dos tantum habeat tacitum hypothecam, & secunda dos
366 habeat hypothecã expressã, † quod traditur in additione ad Bald. Nouel. in tract. de dote. 10. par. in princ. fol. 205. col. 3. in vol. 6. tracta. Doctorũ, & vtrum priuilegiũ prælationis trãseat ad hæredes mulieris pro dote, & vtrum ad suos vel extraneos, & quid in hypotheca non priuilegiata, † vide. l. 1. C. de priuileg. dotis, vbi glos. 367
Bar. Bald. & Doctores, & in l. etiam ff. soluto matrim. & Bart. in l. ff. eodẽ & vtrũ priuilegiũ hypothecæ ratione dotis trãseat ad creditores, vel ad cessionarios? † vide Bal. in d. l. 1. C. 368
de priuileg. dotis, & iura & Doctores, quos refert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in glos. verbo, *A sus hijos*, & quæ dicãtur bona paraphernalia traditur in d. l. 17. tit. 11. p. 4. & ibi Greg. Lop. † & cùm de hypotheca expressa mentionem fecerimus, est memoriæ mandandũ, quòd per obligationẽ omniũ bonorũ inducitur expressa hypotheca, l. fin. C. quæ res pig. oblig. pos. l. 30. & 33. tit. 13. par. 5. in princ. vbi glos. tradit Rebuf. ad Regias constit. Galli. 2. tom. tit. de constitut. reddituum glos. 14. num. 3. † 370

IN Fisco tamen magna erat glossarum & Doctorũ cõtrouersia, vtrũ habentibus tacitas hypothecas anteriores præferatur? Et non præferri erat cõmunis opinio, vt resoluit Couar. lib. 1. variarũ c. 16. n. 2. ad fin. qui transit cum illa cõmuni, & eam refert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in glos. verb. *Obligado por palabras*. Sed stãte hodie d. l. 33. in prin. veritas est in contrariũ, cũ ex d. l. apertè probetur, quòd fiscus præfertur omnibus creditoribus habẽtibus tacitas hypothecas anteriores sicut dos, † & ita tenet Greg. Lop. in d. glos. verb. *Obligado*,

gado, & Ioan. Gutier. in pract. quęstionibus lib. 3. quæst. 99. n. 17. & Fisco competit tacita hypotheca pro rebus & debitis fiscalibus contra debitores, & quoslibet eorũ, & contra possessores eorum bonorum pro socio, vel proindiuiso, † l. aufertur, §.
372 fiscus, ff. de iure fisci, l. si quis post hac vbi glos. verbo habuit, C. de bonis proscriptorum, vbi Salic. & DD. l. 25. tit. 13. p. 5. & Auend. de exequen. mand. reg. 2. p. c. 11. n. 18. & in 1. p. c. 7. n 14. Auiles in cc. prætorum, c. 2. glos. verbo, *Camara*, n. 5. in fin. Ægid. Bos. in pract. tit. de fisco n. 32. l. cũ possessor, vbi glos. 1. in fin. ff. de censibus, Bald. in l. 1. C. de hęred. & act. vend. n. 7. vbi Doctores.

Cap. 8. Quæst. 76. ET cùm de priuilegiorũ explicatione agamus, erit nõ silentio digna illa quęstio, vtrũ bona clericorũ gaudeant priuilegijs clericorũ tã quoad exemptiones, quàm quoad priuilegiũ fori? † Et quia hæc est cõtrouersia
373 quæstio inter Doctores, pro resolutione habeatur, quòd bona clericorum etiam patrimonialia, tam acquisita quàm acquirenda gaudent priuilegijs clericorum, tradit Cacheran. in decis. Pedemont. 68. n. 2. Pet. Antibol. de muneribus, §. 4. num. 41. in 10. tom. tract. Doctorum per tex. in c. ex literis, vbi glossa verbo, hoc priuilegio de pignor. & est text. in cap. similiter 16. quæst. 1. glos. verbo facultatibus in cap. fin. de vita & honest. cleric. tenent Abb. & Felin. in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de cõstitu. num. 7. Lucas de Pen. in l. 2. in princip. versicul. Hic faciunt, C. de nauibus non excusan. libr. 11. Oldrald. cõs. 54. Quesada in c. 4. diuersarum quæst. n. 3. cum seqq. Greg. Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1. glos. verbo, *Pechar*, & cõciuis Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 54. tit. 6. par. 1. glos. 2. à n. 5. cum sequentib. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col. 413. ve rsic. Clericus, Azeued. ni l. 11. tit. 2. lib. 1. Recopilat. per tex. ibi, refert plura Bobadilla in politica tom. 1. lib. 2. cap. 18. à nu. 259. Quod limita eo modo, quòd bona patrimonialia gaudebunt clericorum priuilegijs in casibus tantum à iure expressis, † Deci. in c. Ecclesia sanct. 374
Mariæ de constitutio. num. 18. Oldrald. in cons. 17. num. 2. Couar. lib. 1. variarum, cap. 4. num. 2. Cacher. in decis. Pedem. 30. nu. 23. congerit plurima iura & Doctores Bobadilla vbi supra nu. 260. qui in nu. 261. tenet, quod bona patrimonialia mobilia clericorum sequuntur eorum personam, eorumque priuilegijs consequenter fruuntur, † quod te- 375
net Tiber. Decian. vbi supra 1. tom. lib. 4. cap. 11. num. 3. & Oldral. vbi supra, per tex. in l. si captiuis, §. expulsus, ff. de captiuis & post limin. reuers. Sed indistinctè gaudẽt clericorũ immunitate & priuilegio bona eorũ, ad cuius titulũ ordinati † sunt, 376
secundũ Dec. in d. c. Ecclesia sanct. Marię de constitutio. n. 65. & 176.

Quæst. 77. SED Cum, vt iã in superioribus diximus in 3. p. n. 3. de gabel clericũ nõ posse Regia bona, nec gabellas Regias cõducere tãquã principalẽ, nec tãquã fideiussorẽ, quid erit dispo nendum, si fraudulenter clericus, simulans se laicum, Regia tributa,

& gabellas conduxerit, Virum perdat suum fori priuilegium, & à iudice laico possit conueniri? In qua quęst. est text. in l. 118. styli, & l. 15. tit. 6. par. 1. disponens, quòd perdit clericus fori priuilegium, & coram sęculari iudice potest conueniri. † Circa
377 cuius legis styli interpretationem an loquatur, & veniat intelligenda in clerico coniugato, an in presbytero, ne aliena repetã, videas Castel. in l. 66. Taur. verb. *Desarraigar, &c.* versic. propter quod videtur, & Baeçam de inope debitore c. 17. nu. 15. Mench. lib. 1. de succes. creat. §. 10. n. 648. vers. quo casu fol. 130. Mexiã de pane cõculusion. 5. n. 24. pag. 78. Lasarte de gabellis c. 18. n. 7. & Bobadilla in Politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 126. ex quorum Doctorum opinione resolutum videtur, dictam legem styli intelligendam tam in clerico coniugato, quàm in sacerdote, cùm casus obuenerit, licèt Castellus vbi supra eam tantùm in clerico cõ
378 iugato intelligat. †

Quæst. 78. HORREVM Præterea publicum habet priuilegium tacitæ hypothecę in bonis debitoris, iuxta opinionem Rip. in tractatu de peste tit. de remedijs ad conseruandã vbert. n. 33. cum seqq. quẽ sequitur Mexia de pane conclus. 7. n. 14. & Bobadil.
379 vbi sup. tom. 2. lib. 3. c. 3. nu. 5. † qui alia congerunt & recesent priuilegia horrei publici.

Quæst 79. SED inter hypothecæ priuilegia illud potissimũ est, quòd licèt creditor nõ possit propria auctoritate occupare bona debitoris absq; iudicis auctoritate, & testiũ interuẽtione, & descriptione † per l. 5. tit. 8. p. 5. l. 11. 380
tit. 13. d. p. 5. tamẽ si vacãtia & derelicta sint, ne perdantur, potest creditor propria auctoritate apprehẽdere, & ea retinere pro sui iuris cõseruatione, † & glos. in l. fin. C. vnde vi, tenet 381
Alex. in l. 1. C. de repud. hæred. quẽ sequitur Syluanus cons. 3. n. 81. vol. 1. Bursat. cons. 8. n. 15. vol. 1.

ET ne reipublicę priuilegia omissa faciamus, est magna glossarũ & Doctorũ controuersia, vtrũ bona reipublicæ & bona fiscalia ęquiparẽtur in priuilegijs. † Et Ioan. de Plat. Quæst. 80. 382
in rub. C. de fund. patrim. lib. 11. & in l. 1. C. de quęstoribus & magist. offi. lib. 12. & glos. 2. C. de vend. reb. ciuitatis lib. 11. & glo. fin. in l. 2. C. de iure reipublicę lib. 11. tenent, quòd respublica pro reb' suis habet actionem priuilegiatam. Sed contrariam opinionem, & sic quòd bona reipublicæ, & bona fiscalia differunt in priuilegio, tenet Budeus in l. 1. ff. de de offic. quęstoris pag. 298. & quòd non gaudeant priuilegijs fisci bona reipublicæ, tenet Ioan. de Plat. in l. 2. C. de debit. ciuita. lib. 11. nu. 2. & Greg. Lop. in l. 10. tit. 19. p. 6. glo. verbo, *Reyes*, l. simile, ff. ad municipal. l. fin. C. de murilegulis lib. 12. Sed pro solutione est distinguẽdũ, quòd regulariter bona ciuitatis & reipublicę nõ habẽt priuilegiũ bonorũ fiscaliũ nisi in casib' à iure expressis, † de quo est 383
tex. in d. l. simile priuilegiũ in fin. vbi bona glos ff. ad muni. l. Antiochẽ. ff. de priuileg. credi. d. l. 2. C. de iure rei publ. lib. 11. In multis tamẽ casib' bona reipublicę, & bona fiscalia equiparãtur in priuilegijs, † ita Luc. de Pen. 384

in

in l. contra publicam, C. de re milit.
lib. 12. col. 5. vers. item quia. Ioan. de
Platea in rubr. C. de iure fisc. lib. 10.
n. 6 Euerard. in locis legalibus loco
de fisco ad rempublicam, in cuius fa
uorem ait Bobadilla vbi supra 2.
tomo lib. 3. cap. 3. n. 50. ad medium,
quòd pro debito reipublicæ poterit
nobilis incarcerari, allegans Bonifa
cium in Peregrina verbo furtum fol.
219. col. 4. in vers. officialis, & Ama-
deum de syndicatu nu. 162. qui ni-
385 hil dicunt, † licèt ipse affirmet, pro
huiusmodi debitis horrei publi-
ci, & ciuitatis nobiles incarcerati
posse, & cōpellendos ad præstandū
fideiussorem *de saneamiento*, & ita
per executoriā decisum in Pintiana
386 Cancellaria, † quòd mihi perquā
durum videtur per supradicta, cum
de hoc priuilegio nil in iure reperia-
tur fauore reipublicæ, & contradicit
l. simile priuilegiū, ff. ad municipal.
Nec in hoc, nec in fisco verū est, cū
nobilis pro debito fiscali incarcerari
non possit, nisi tantum in casu legis
4. tit. 2. lib. 6. Recop. vt in meo tract.
de gabella resolui in 4. part. §. 2 à n.
387 34. † Et de fisci priuilegijs multa tra-
dunt Doctores in tit. de priuileg. fisc.
& Ægid. Boss. in pract. tit. de fisco,
Francisc. Lucan. in tract. de fisco &
eius priuileg. & Anton. Peregrin.
388 in tract de priuileg. fisci. †

Quæst. 81. NEC Extra rem videtur, verum
in confiscatione bonorū veniant bo
na futura in fauorem fisci. In qua
quæstione resolue, quòd bona fu-
tura non veniunt, nec comprehen-
duntur in confiscatione bonorum,
389 † per l. si mandauero tibi, §. is cuius
bona, ff. mandati, l. eius qui, §. 1.
ff. de testam. l. si deportati, ff. de le-
gat. 3. c. fęlicis, §. verum de pœnis
lib. 6. glos. in l. non ad ea, ff. de con-
dit. & demonstr. tenet Roman. cōs.
242. num 2. Ias. in l. fin. nu. 11. ff. si
cert. pet. & in l. si victum nu. 5. ff. de
re iudic. latius Alex. cons. 23. vol. 1.
num. 2. cum sequentibus, Bald. in
l. ex facto, ff. de vulgari, §. fin. Alex.
Ias. & Decius in l. 3. §. illud, ff. quod
quisq; iur. Pau. in l. quod traditum,
ff. de condit. & demonstrat. & ipse
in cons. 56 num. 3. vol. 1. Bart. & ibi
additio in l. certa forma, C. de iure
fisci lib. 10. tenet Ægid. Bos. in pra-
ctica tit. de bonorum publicatione,
nu. 8. in fin. Iul. Clar. alios allegans
in practica, §. fin. quæst. 78. num. 14.
Azeued. in l. 3. tit. 4 lib. 5. Recop n.
7. quod habet locum, licèt aliqua ad
sit hęreditas, non tamē acceptata fue
rit per condemnatum tempore sen-
tentiæ, † secūdum Dec. in cons. 435 390
nu. 66. & in d. l. 3 §. illud, ff. quod
quisque iur. dicit communem: Nel-
lus à Sancto Geminiano in tract. bā-
nitorum 1 p. 2. tempore quæst. 30.

SENEX Etiam postquàm re- Quæst 82.
dactus est ad annos pueriles, hoc est
80 annos, habet priuilegium restitu-
tionis in integrum tanquam minor,
† doctrina est Soc. in l. 1. ff. de verb. 391
obligat. per text. in l. 1. §. nam cum
inter, ff. de minoribus, habetque se-
nex priuilegium, quòd postquam
redactus est ad dictos annos pueri-
les, venit puniendus mitiori pœna
quam adolescens, † l. 2. ff. de termi- 392
no moto, & plurima senectutis pri-
uilegia sunt videnda per l. fin ff. de

fide instrument. vbi Doctores, & Iaf.in l. cum quid ff. si cert.petat. à numer. 11. cum sequentibus, & in a lectura eiusdem legis à num.36. cum pluribus sequens Auiles. in ca. prætorum cap. 13.glos.verbo, *Vno de los Regidores.* Et Baeça de inope debitore cap.7. per totum l.7.tit 15. part.7.vbi glos.verbo,*Mas anciano.* l.ciuitatibus,ff. de leg. 1. Gomez. in regul. cancellariæ tit.de infirmis re
393 sig.quæst.7.†

Quæst.23. PIAE Causæ quamplurima priuilegia cõgessit Mascard.de probatio.volum.3.conclusione 1171. cũ sequentibus, quem de his videre po
394 teris, † & Azeued.in l.1.tit 1.lib.6. recopil. num. 102. Si autem aliqua lex vel priuilegium inueniatur requirens aliquam qualitatem ad eius beneficium consequendum, agens prædictæ legis, vel priuilegij bene-
395 ficio, eã probare debet.† ita Hippolyt.in Rubr. de probatio.num.436. in fin.Alexand.cons.77.num.5. lib. 7.Gozadin.cons.35.nu.16.Pet. Pau. Paris. consil.17.nu. 26.lib.1. Socin. Iun. cons.40. num.30. lib.2. Grat. resp. 43. num. 4. lib.2. Tiraquel.de vtroq; retract. lib. 1.§. 8.glos. 7.nu. 1. Euerard. in locis legalibus loco 27.num.7. qualitas namq; excludens,vel admittens aliquem, debet
396 interuenire in tempore actus, † l. 1. §.aduersus,ff nequid in loco publico,tenet Auend.de exequend. manda.reg.2.part.cap.12 num.13. Mexia ad legem Toleti 2. fundamento 4.partis num.16 quem refert Bobadilla vbi supra 2 tom.lib.3.c.4.n.39.

Quæst.24. IN Rege præterea, & republica,hoc reperitur priuilegium, quòd poterunt pro suis debitis agere contra socios conductoris rerum ciuitatis vel Regis,sicut cõtra ipsum cõductoré obligatum,†ita Azeued. in 397
l.2.tit.9 lib.5.Recopil.n.20. alios referens,& etiã socij inter se hoc habẽt priuilegiũ,quòd ad inuicem dicũtur habere mandatũ, & poterunt agere contra debitores sine cessione principalis conductoris,†secundũ ipsum 398
Azeued.vbi supra,n.21.& in l.1. tit. 16.lib 5.Recop.n.6.Paul.in l.si vnus in princ.ff.de pact.n. fin. & traditur in vol.4.com.opinionũ in nouis pag. 46. conclus. 143. cum seqq.

DEINDE dubitari solet,vtrũ quãdo nobilis, mulier, vel alij, qui pro debito incarcerari non possunt, debeat aliquod debitum alteri nobili, mulieri, vel simile priuilegium habẽti,vtatur dicto priuilegio & prærogatiua,ne pro debito incarceretur?† In 399 Cap.9. Quæst.25.
qua quæst.pro vtraq; parte optime disputat Azeued.in l.10.tit.3. lib 5. Recopil.nu.10.cum sequentibus resoluens,quòd nobilis, mulier, & simile priuilegium habens, gaudeat dicto priuilegio & prærogatiua, & non possit pro tali debito incarcerari,quem legas, ne eius dicta transcribere videar. Estque tanta nobiliũ dignitas, quòd si aliquo priuilegio, vel constitutione prouideatur,quòd certa quotãnis detur eleemosyna loco gratiæ,&vicinis alicuius ciuitatis, & religiosis distribuatur,semper nobiles & moniales præferũtur in eleemosynijs faciendis, † secundũ Ripã 400
in tract. de peste tit. de remedijs præseruatiuis c. 2.a n. 158. cum seqq. &

per

per ea, quę tradit Otalor. in tract. de nobilit. c. vltim 5 partis principalis, vbi multos casus recenset, in quibus nobiles priuilegiantur, & pręferuntur plebeis. † Et inde est, quòd illi qui aliquo tēpore ad maiora officia, honores, & dignitates fuerūt nominati, & illa exercuere, habent tale priuilegium, quòd ad minora officia, honores, & dignitates inuiti eligi non possunt, † per text. in l. maioribus vbi not. Ioan. de Platea & scribētes, C. quemadmodum ciuilia munera indicuntur lib. 10.

401

402

Quæst. 86. SED Cū quotidie viderim in dotibus repetēdis & exigēdis mulieres eligere meliora bona mariti, hęsitaui; inquirens, quo iure hæc practica sustineri posset. Et nullum potui iuridicū fundamentum inuenire, nisi quòd dos debet solui, & restitui de bonis mediocribus arbitrio iudicis taxandis, & non de melioribus, etiā si obligatio fuerit ad libitū creditoris,

403 † ita tenet Bal. in auth. hoc si debitor n. 1. C. de solutio. Bar. in l. si ex falsis, C. de transact. n. 11. Alex. cons. 125. col. fin. vol. 1. Iaf. in l. si duobus, §. sed etsi quis, C. cōmuni. de legat. n. 5. & Boer. in decis. 46. quod tenet Caual. alios DD. referens in tract. de tutore & curat. n. 250. pag. 144 & facit glos. verbo, *El mejor*, in l. 23. tit. 2. part. 6. quod limita secundum supradictos Doctores, nisi quando tantum adsunt duæ res, nam tunc mulier pro sua dote poterit meliorē eligere, nec de minori vel deteriori soluatur.

404 † Et Matth. de Afflictis in decis. 42. aliam affert limitationem, quòd mulier pro solutione sųę dotis poterit petere sibi assignari terras suis vicinas & coherentes, idemque erit in castris & domibus, † ex opinione Luc. de Pena in l. quicumque, C. 405 de omni agro deserto, lib. 11. per tex. ibi, & l. 2. C. de metall. lib. 12. & hoc non ratione dotis, vel electionis, quando quidem in diuisione facienda de domo communi socius, qui habet domum contiguam, poterit eligere partem, quæ suæ domui cohęret, † vt tradit ipse Matth. de Af- 406 flict. dict. decis. 42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Periglis in l. nō amplius, §. cum bonorum, ff. de leg. 1. & ex opinione Luc. de Pen. vbi supra, & ex iuribus superi' relatis. Sed si expresse electio fuerit mulieri concessa in instrumento, de tali eligere posse rem meliorem putaui ratione partiū conuentionis, & ad hoc pondero text. à nemine ponderatū in l. 1 C. de fundo dotali, ibi: *Et conuenisset, vt electio mulieri seruetur.* Et etiā limitatur, quādo mulier pro sua hypotheca in instrumento guarentigio cōntenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecatis, vt quilibet alius creditor ad sibi satisfaciendum de debito: † & 407 hoc casu executione facta super aliqua re à muliere electa, de qua possit satisfieri, non poterit variare, aliam eligendo, vt refert iudicatum Matth. de Afflictis in decis. 46. nu. 5. & fin. † Et vltra casus, in quibus 408 non admittitur compensatio, de quibus in l. in ea, C. de compensatio. & in l. 26. & 27. tit. 14. p. 5. & vtrobiq; scribentes, † habet mulier priuilegiū 409

parti.1. tradit plurima Azeuedo in l. 13.tit.6.lib.5.Recopilat.à num.9.cũ sequent.bus.Deinde cōcordi animo ab omnibus accipitur, quòd funeris impensa omnibus debitis, & credi-
418 toribus præfertur, † l. penultima. ff. de religios.& sumpti.fun.l.fin. §.in computatione.C.de iure deliber.d. l.12.tit.3.part.1. ad medium, l.30. & 33 tit.13.parti.5.tenet Anto.Gom.& scribentes in l.30.Tauri,latè Ioann. Garc.Gallecus de expensis, & melio ratio.cap.8.à num.18. cum sequenti bus,Ioan.Gutierr.in l. nemo potest, ff.de legat. 1. à nu.95.cum pluribus sequentibus,Humada in scholijs ad Greg.Lop. in l.12. tit.3.parti.5. glos. 8.num.7.ipse Ioan.Gutier.in practi. quæstio.lib.2.q.72. Matient. in l.13 tit.6.lib.5.Recopil.glos.3.Angul.de melioratio.in l.13.glos.3.à num. 16 vsque ad 21.qui omnes contra Bald. Fanum,& alios ab eis relatos intrepi dè tenent,quòd impēsa funeris præfertur non solum tacitis hypothecis,
419 sed etiam expressis: † quod etiam tenet Anto.Gom.in d.l.30.Tauri.Gregor.Lop.in l.2.tit.11.parr. 6. in glos. verbo, *Las despensas*, & in d.l.13. tit. 3. part. 1. in verbo, *Deudas*, & in l. 30.titul.13.part.5. in verbo, *Que otro deudo*. Quos etiam refert,& sequitur Azeued.in l.13. tit 6. lib.5. Recopil. nu.9.& Pet.Surdus in decis.55. Mantuana,qui omnes supra relati Doctores tradunt in dictis locis,quòd impensa funeris præfertur etiam mulie
420 ri pro debito dotis, † de quo est text. expressus in l.9.tir.3.parti.5.vbi Gregor.Lop.in glos.verbo, *Dote*.

Quæst.90. HOSPITATORQVE, qui hospitando, & procurādo alicui hospiti,& in infirmitate,& sepultura aliquid expendit,habet tale priuilegiũ, quod potest retinere bona hospitis mortui,donec expēsæ pro morbo. & sepultura sibi persoluantur: † ita 421 tenet Ioan. Garcia Gallego de expēsis,& melioratio.vbi supra,nu.26. & Azeuedo in d.l.13.tit 6.lib.5. nu.15. qui plures referunt Doctores.

SED si in aliquo priuilegio cō- Quæst.91 tineatur, quòd mortuo primo, cui concessum fuit,succedat consanguineus proximior,qui moribus, & nobilitate cæteros antecellat, præstantiorq; sit,quid erit dicendum, si duo in eodē consanguinitatis gradu masculus & fœmina inueniantur? † Et 422 in primis, quòd masculus succedat, faciunt fundamenta sequētia: quòd prædicta clausula videtur in masculo,& non in fœmina intelligenda, argument. l. quisquis. C. ad leg. Iuli. maiest. l. 5. §. 1. versicul. si mihi filius ff. de ventre in possess. mit tend. Archidiach. in cap. siquis suadente 17.q.1.vbi ait,in contractibus appellatione filiorum non venire filias: † Idem Anchar.consil.341. Itē 423 quia in prædicto casu masculus videatur aperte nominatus ad dictam successionē, quandoquidem fœmina non succedat nisi per interpretationem masculis non existentibus,† 424 Curt.Iuni.consil.181.nu.2. Et quando concurrunt apertè nominatus,& per interpretationem, & declarationem extensiuam, præfertur aperte nominatus: † ita Carol. Ruin. 425 consil.143.volum.2.num.4 Sed ècō contra,quòd succedat fœmina,videtur

tur probatum. Cum illa verba priui legij, Succedat proximior & nobilior, & qui moribus & virtute antecedit, licèt sint masculini generis, cõprehendunt tam fœminas quàm masculos fauore fœminarum: quia sunt verba adiectiua, & nõ substantiua, quo casu nõ per interpretationem, sed mera significatione comprehendunt fœminas, tanquam
426 masculos, † text. in l. 1. ff. de verborum significatione, vbi Barr. & Pau. & Cardin. in Clementin. 1. de electione numer. 7. & 8. quia affirmans fœmina, se esse nobilem & virture præstantiorem, & proximiorem, & quòd nullus eam antecedit, habet suam intentionem fundatam, si contrarium non probetur per ad-
427 uersarium, † argumento l. cum de lege, ff. de probatio. vbi scribentes, & Bart in l. conficiuntur, §. codicilli num. penult. ff. de iure codicillorũ, Cumanus, quem refert Alex. in l. is potest, ff. de acquir. hæredit. col. 4. vers. Sed circa prædicta. Sed quòd ambo masculus & fœmina succedãt simul in dicto priuilegio, eiusque exemptione potiantur, faciũt talia fundamenta. Primò, quòd licèt dicta verba priuilegij sint de numero singulari, comprehẽdunt plures, & omnes, qui in pari gradu proximi
428 talis inueniuntur, † text. in l. cum inter plures, C. de fideicõmis. libertà. l. si quis ita, ff. de testam. tutel. Speculat tit. de procuratore, §. ratione autem formæ, versic. Quid si constitutus, Bart. in l. 1. §. sed si incertum in fine, ff. de vent. in possess. mit. Ias. in l. qui filiabus, §. 1. ff. de leg. 1. n. 4. cum seqq. Item quia ambo nobilis & virtuosi pariter præsumptionẽ se habent, † c. dudũ de præsump. 429
c. 1. de scrutinio, vbi glos. l. cũ pater, §. rogo, ff. de leg. 2. Hippol. in l. 1. n. 67. C. de sicarijs. Itẽ quia illa verba, *Consanguineus proximior*, † tam comprehendunt masculum, quàm fœminam, Bald. cons. 5. vol. 4. Dec. in l. 2. ff. de regul. iuris, & in cons. 527. n. 3. & 5. quod procedit etiam in materia restringibili, & in statuto, secundum Salicet. in l. 2. C. de noxalibus colum. penultim. versic. Secundo infero, Dec. dicto cons. 527. nu. 7. Sed quòd neuter succedat in dicto priuilegio & exemptione, non probata in vno illa qualitate virtutis & proximitatis, facit primò, quia videtur, quòd intentio & voluntas concedentis fuit, quòd virtuosus & proximior succedat, & nõ quilibet non habens dictam qualitatem: igitur non probata in vno dicta qualitas, neuter succeder, textus ad hoc in l. cum qui nouissimus, ff. ad Trebellianum, vbi probatur, quòd relicta parte hæreditatis filij vltimi morientis, si duo simul moriuntur; nec quis sit vltimus probatur, deficit relictum, † facit textus in l. si ita fuerit, ff. 331
de reb. dubi. vbi legato relicto consangnineo primo in capitolium ascendente, si duo simul capitolium ascendunt, nec constat, quis fuit primus, deficit relictum. Item ex doctrina Bartol. in l. hoc articulo numer. 8. ff. de hæred. instituend. vbi tenet, quòd si in dispositione contineatur, quòd quantitatem

&

& premium recipiat, qui prior tale fecerit, si duo simul faciunt, nec quis
432 sit prior apparet, nullus accipiet: † ita Felin. qui plures refert in cap. capitulum Sanctę Crucis de rescript. n. 17. Item, quia licèt quilibet virtuosus, & bonus præsumatur, non præsumitur illa qualitas maioris virtutis, & pro-
433 ximitatis in priuilegio requisita: † ita Alciatus, qui alios refert in reg. 3. pręsumpt. 2. num. 9. ex quo videtur neutrum admittendum: quid disponendum in hanc tam ambigua quæstione? Mihi semper tali compositione digna visa fuit, quod cũ ambo ęquali gradu proximitatis atq; virtutis inueniantur, ambo æqualiter succedãt
434 in priuilegio atq; immunitate: † ne detur occasio, quòd alius minus virtuosus, & in quo minor concurrat cõsanguinitatis gradus, succedat. Ita dixit Raphael, quem refert & sequitur Alexan. in l. qui filiabus. §. 1. ff. de leg. 1. num. 3. Vel in hoc casu cũ hoc ius succedendi sit indiuiduum, in pari gradu sit locus gratificationi: ita Fulgos. in d. l. qui filiabus. §. 1. nu. 2. qui refert Cin. & Alex. idem tenentes, & expresse tenet Bald. in l. cum inter veteres. C. de fideicommis. libert. alios allegans. Ex dictis tamen alia maior difficultas resultat, quæ examine digna videtur, vtrum eo quòd in prædicto casu, & quæstione vnus se digniorem, & proximiorem probet, & ob id in priuilegium, & exemptionem, vel in aliquam digni tatem succedat, si illa qualitas virtutis, & proximitatis cessauerit, cesset prædicta successio, dignitas, vel pri-
435 uilegium? † In qua quæstione pro parte negatiua faciunt fundamenta sequentia. Primò, quia qui semel fuit admissus tanquam bonus, & dignus, non poterit postea reprobari, † cap. 436
si quis testibus 4. q. 3. l. si quis testibus, C. de testibus. l. si vxor. §. fin. ff. de adulter. l. quod si nolit. §. infectũ, ff. de ædilit. edict. C. sicut Christus 1. q. 1. late Gratian. in reg. 95. & Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 5. cap. 16. à num. 22. cum sequentibus. Item per regulam, quòd semel placuit: & quia non admittitur variatio: † argum. l. sicut C. de actio. & 437
obligatio. Itẽ per ea, quæ tradit Ioan. Andr. in rubr. de præbendis in additionibus ad Speculatorem, quòd si alicui tanquam bono, vel scholari, tanquam sapienti, datum est feudum à domino, vel præbenda, ei non tollitur, licèt dicta qualitas postea cessauerit, & deficiat, † tex. in §. semel in- 438
stitut. qui manum. non pos. l. si proponas. §. si hæreditatem. ff. de inofficioso testam. Item facit text. in l. si quis hæredem. C. de institut. & substitut. vbi notat gloss. & Doctores, quod sufficit semel conditionem adimpletam fuisse. † l. boues. §. hoc ser- 439
mone. ff. de verbor. signific. per quæ iura dicit Bald. in l. precibus. C. de impub. & alijs num. 6. quòd in conditionibus tantum attendimus existentiæ principium, nec curamus de successio. † Item facit l. si cognatis, 440
ff. de rebus dubijs, vbi relicto legato alicui consanguineo, sufficit, quod sit consanguineus tempore mortis, † 441
& tex. in l. substitutione. ff. de vulgari l. ex facto. §. Iulianus. ff. eodẽ tit. vbi probatur, quòd nõ defi. it dispositio,

sirio, etiamsi postea deficiat qualitas, ob quam aliquis fuit institutus, vel
441 vocatus,† qualitas namq; excludēs, vel admittens aliquem, debet inter-
443 uenire in tempore actus, † l.2.§. aduersus. ff. nequid in loco public. tenet Auendan. de exequend. mand. reg.2.p.cap.12.num.13. Mexia ad legem Toleti, q tem refert Bobadilla vbi supra.2.tom.lib.3. cap.4. nu.39. facit etiam l. Mella. ff. de aliment. & ciba. legat. l. ex facto. §. si quis autem ff. ad Trebellian. & d. l. in substitutione. ff. de vulgar. vbi sufficit cōcurrisse requisitam qualitatem in tempore, quo verbum importat, licèt
444 postea deficiat,† siue apponatur qualitas cum verbo dispositiuo, sicut in d. l. Mella, siue cum verbo executiuo, sicut in d. §. si quis autem, siue cū alio separato verbo, sicut in d. l in substitutione, tradit late Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donat. glos. verbo susceperit liberos num. 151. cum pluribus sequentibus, quod sufficit adfuisse semel conditionem,
445 licèt non permaneat. † Item, quia licèt cessauerit ratio, vel causa virtutis, non cessat spes recuperandi dictā virtutem, & ideo nō cessat effectus,
446 nec dispositio,† Abb. in cap. Abbate num.17. de verborum signific. Decius in cap. cum cessante de appellation. num.6. Sylua Nupti. pag.98. n. 108. Item modicus animi defectus non facit quem imprudentem vide-
447 ri,† Bart. in tract. de testibus nu. 84.

Sed pro cōtraria parte affirmatiua faciunt iura, & fundamenta sequentia. Primò, quia illa qualitas, vt successurus in dicta exemptione, & dignitate, sit virtute præstantior, & proximior est causa dispositionis, qua cessante cessat, & finitur priuilegium & dispositio, l. cura. §. deficientium ff. de muner. & honor. l. his oneribus. §. penult. ff. de vacatione munerum, & est tex. in legato. in l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de leg.2. & l. Pamphilo in fin. ff. de legat.3. l. Seio, ff de annu. legat. Item l. si pro parte, §. versum. ff. de in rem verso, vbi nō sufficit, incipere quemquam habere virtutem, nisi in ea perseueret. † Item 448
facit l. tutelas. §. licet. ff. de capitis diminut. vbi cessante consanguinitate, quæ fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela. † Item, quia omnia 449
iura disponentia, quòd sufficit semel impletam fuisse conditionem, intelliguntur quando non adest conditio, vel dispositio, quæ habet effectū & tractum successiuum: † quia tunc 450
temporis quoties causa, vel conditio cessauerit, cessat effectus, ad hoc est tex. in l. Titia ff. de annu. legat. l. stichus. §. Titia ff. de aliment. & cib. legat. c. generaliter 16. q.1. §. qui reipublicæ, instit. de excusatio. tutorum, l. si quis ita legauerit. ff. de condition. & demonstration. tenet Roman. cōsil.417. n.5. Angel. consil.34. num.9. volum.2. Ripa in l. ex facto. ff. de vulgari nu. 38. Item illa ratio, causa, vel qualitas virtutis in succedente significat, & importat tractum successiuū: quia ex multis actibus virtutis dicitur aliquis virtuosus, & non ex vno actu solo.† Et illud verbum virtuosus significat habitum, & vehementiam: ita Laurentius Valla lib.1. elegantiarum cap.23. & requirit perseuerantiam, 451

uerantiam, secundũ Bart. in l. si quis hæredem num. 1. C. de institutio. &
452 substitutio. † Item facit, quia semel approbatus, vel sufficiens ad aliquã causam, potest, & debet posteà reprobari qualitate approbationis deficiẽ-
453 te, † l. vt gradatim. ff. de munerib. & honor. ff. reprobari. l. sed & reprobari. ff. de excusatio. tutorum. l. Grammaticos. C. de professoribus & medic. lib. 10. facit præterea pro hac parte doctrina Bald. in l. sed & reprobari in principio. ff. de excusation. tutor. quod gubernator, qui admisit assessorem, vel collateralem putans esse sapientem poterit eum, si contrariũ appareat, expellere, licèt habeat ius adquisitum ratione publicæ vtili-
454 tatis. † Idem tenent Bart. & Ioan. de Platea in l. 2. C. de profes. & medic. lib. 10. & Angel. ibidem, extendentes ad Doctorem semel approbatũ,
455 quòd ex causa posit reprobari: † ita Christophorus Porti. in §. in fraudẽ, institut. quibus ex caus. manumit. nõ licet num. 15. & 16. Abb. in cap. 1. de Magistris, & Decius in l. cũ quid, ff. si cert. petat. num. 57. & in cap. cũ venerabilis de exceptiõ. num. 38. de quo latè Castillo in politica tomo. 1. lib. 1. c. 16. à n. 1. cum seqq. Item facit opinio Guiliel. de Cun. quem sequitur Bart. in d. l. cum quid nu. 18. quòd si aduocato, vel scholari fuit prædium datum ob causarum patrocinium, si ignorans posteà appareat,
456 poterit ei dictũ prædium tolli. † Idẽ tenet Ias. Alexan. & Decius in dicta l. cum quid num. 57. qui Imolam, & alios allegant: & ita pro hac parte faciunt prædicta iura, & fundamenta, quæ fortiora videntur, & sic est resoluendum, quòd cessante dicta virtutis qualitate in supradicta quæstione cesset succesio, & dispositio, † & 457
sic priuilegium concessum cum dicta qualitate. Quod limitãdum videtur tali modo, quòd ad hoc, vt successor in dicto priuilegio, & dignitate ea priuetur, oportet, quòd omnino à virtute vacauerit, & in eo nullæ virtutis reliquiæ remaneant, & sit malus: quia si in eo aliquæ virtutis reliquiæ remaneãt, & non sit omnino malus, non priuabitur à dicta successione, cuius effectus non cessabit, † 458
tex. in l. 2. ff rerum amota. l. ex duobus. ff. de vulgar. per quæ iura ita id asserit Bart. in l. 2. §. fin. in fin. ff. de donation. Alexan. in l. si cum dotem §. si maritus col. 3. versic. vel potest responderi. ff. solut. matrim. confirmat Ias. per plura iura in l. sciendum §. fin. num. 8. cum sequẽtibus. ff. qui satisdar. cogan. & hoc est de mente Bar. in d. l. 2. ff. de donat. §. fin. in fin. Bald. in l. prædio n. 4. C. de fideicõmis. Ripa in l. ex facto. ff. de vulg. nu. 39. ita ipse Bart. in tractat. de testam. num. 84. vbi ait, vitium notabile, & damnosum requiri ad hoc, vt vnus prudens esse desinat. † Et ita sit in su- 459
pradicta quæstione resolutio, quòd duobus concurrentibus in pari gradu succedat qui nobiliorem, & maiori virtute se præditũ probauerit, videe Azeued. in procemio tituli 2. lib. 6. nu. 20. & 21. Et quòd si ambo æqualiter probauerint, succedẽt ambo de æqualitate iuris, † & si ille qui ratio- 460
ne virtutis obtinuerit, illã deserat, fitque omnino malus, & in eo hec cessauerit

fuerit penitus qualitas, perdat successionem, & eius cesset effectus: si tamen non omnino virtuosus fuerit, & in eo reliquiæ primæuæ virtutis remaneant, non cesset successionis,
461 nec priuilegij effectus. †

Cap. 10. Quæst. 92. SED Cùm multoties dubitatum viderim, vtrū cęcus vtroq; oculo sit à gabellarū & collectarum solutione immunis, & à muneribus liberetur; hanc quæstionem non silentio dignam putaui, ad hoc vt in ea cæcitas omnino extinguatur. Et in primis à muneribus personalibus exempti censentur prædicti cæci,
462 † per text. in l. 1. C. qui morbo se excusant lib. 10. l. sextum, §. corporis, ff. de vacat. munerum, vbi DD. & tenet Ioan. de Platea in d. l. 1. & Petr. Antibol. in tract. de muneribus, §. 2. de prima diuisione munerū n. 28. & etiam à gabella & collecta cēsentur cæci exēpti, per tex. in c. licèt de censibus, vbi Abb. & DD. & Lasart. de decima soluenda c. 19. nu. 95. quod priuilegium intentare, & exigere pōterūt coram Ecclesiastico iudice. Et ratio est, quia sunt miserabiles perso-
463 næ, † secundum Petr. Antibolū vbi supra n. 30. & Rebuf. ad Regias cōstit. Gallicas tit. de sentētijs prouisionalibus art. 3 glos. fin. nu. 12. in tom. 1. & miserabiles personę poterunt laicos coram Ecclesiastico iudice cō-
464 uenire, † cap. ex tenore, cap. ex parte de foro compet. vbi DD. tenet Couar. in pract. quęst. c. 6. n. 1. qui Palac. Rub. & alios allegat, & tenet per plura iura, Rebuf. vbi supra, d. glos. fin. num. 30. Et causæ miserabilium personarum quoad præuentionem cōpetunt Ecclesiastico iudici, c. 1. & sequentib. 87. distin. Diuturno tamen morbo fatigati sunt miserabiles personæ, † secundum Matth. de Afflict. 465
in decis. 257. n. 1. qui annumerat miserabiles personas. Quam doctrinā in principali quæst. non indistinctè veram intelligo, nisi in cæco & miserabili paupere & egente: & non in his cæcis, qui diuitijs pollent, contractationemque habent. Isti enim à muneribus patrimonialibus, & à collectis & gabellis excusationem non habebunt, † ita tradit Petr. Antibol. 466
vbi supra nu. 29. & 30. per text. in l. semper, ff. de iure immunitat. qui ita interpretandum ait text. in d. c. licet de censibus, qui tex. si benè aspicias, ita summatur: videlicèt si cæcus pauper sit. † Pro qua interpretatione pondero text. in l. 5. tit. 3. p. 3. à con- 467
trario sensu, ibi: *Ome pobre*, quæ in diuite contrarium disponere vult: ponderoque hodie text. in l. 11. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. vbi probatur, quòd omnes priuilegiati & exēpti à gabellarum solutione per Regium priuilegium tenentur soluere gabellam de rebus suæ contractationis. Et quia immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione nullum excusat à muneribus patrimonialibus, † secundum 478
Petr. Antibolum vbi supra in 3. par. principali num. 28. Ex quo consequitur, quòd priuilegia concessa miserabilibus personis nōn cēsetur reuocata per generalem priuilegiorum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, † secundum A- 469
lexand. qui alios refert in conf. 123.

incipit

incipit, viso puncto num. 15. volum. 4. tenet Rebuffus vbi supra num. 34. qui in num. 38. tenet, quod priuilegium concessum miserabilibus per-
470 sonis non potest renuntiari,† referes Bald. Felin. & Barbac. consil. 64. volumine. 4.

Quaest. 93. QVID tamen disponendum, vel interpretandum est, quando duo consocij aliquod impetrauerunt priuilegium, & vni eorum tantum concessum est, & solus in eo continetur,
471 vtrum ambobus prosit?† In quo casu videtur, quòd prędictum priuilegiũ sit commune, & quod socijs prosit, per tex. in l. 1. C. de diuersis rescriptis, & in l. si cõmune. ff. quemadmod. seruit. amittan. l. 40. tit. 18. part. 3. Sed in priuilegiorũ, & exemptionũ materia contrarium erit disponendũ, & sic quòd priuilegium in prædicto casu non prosit socijs, sed tantũ illi, qui in eo cõtinetur, & cuius persona exprimitur: ita tenet Salicet. in d. l. 1. C. de diuersis rescript. nu. 2. vbi Cinus & Alberic. & Greg. Lopez in dicta l. 40. tit. 18. part. 3. in glos. verbo. *Se pueden aprouechar todos*, qui refert Alexan. in consil. 122. volum. 4. Cui conclusioni non contradicunt iura superius adducta, nam dicta l. 1. C. de diuers. rescript. & d. l. 40. loquuntur in rescripto delegatorio ad iustitiam ministrandam. & d. l. si commu nem. ff. quemadmod. seruit. amit. lo-
472 quitur in indiuiduis,† secundum Salicet. & Greg. Lopez vbi supra, qui Greg. Lopez cum Felino in cap. 1. de præscript. limitat prędictã quæstionem de priuilegio cõmuni, quando esset dictum priuilegiũ reale, de quo late agit dictus Felin. in dicto loco.

EX quo sequitur illa cõtrouersa questio, vtrum prædiũ emptum pro prio nomine à fratre, qui stat in com muni cũ alijs fratribus, efficiatur cõmune, an proprium ementis.† In qua 473 Quaest. 94.
questione Bart. in l. Titium, & Męuiũ. §. altero n. fin. in fin. tenet, quòd talis frater emens prædium proprio nomine non teneatur illud cõmunicare, nec efficit illud cõmune: & idẽ tenet Salicet. in l. si patruus. C. commun. vtriusq; iudic. pro quo est tex. in l. si fratres. ff. pro socio, tenet Bart. & Bald. ad eũ in tract. de duobus fratribus n. 6. & Alex. in l. sed etsi plures, §. in arrogato n. 7. ff. de vulg. Sed cõtrariam opinionẽ tenet Bald. in l. 1. C. si quis alteri vel sibi, & in l. si vt proponis in fine. C. de reiuẽd. & Alexan. conf. 49. vol. 1. & Ias. in l. 1. C. de furtis n. 1. qui dicit hanc veriorẽ opinionem, pro qua facit tex. in l. fin. §. quatuor. ff. de legat. 2. & d. l. 40. ti. 18. par. 3. Quæ opinionũ diuersitas (iura & rationes altius perpendẽdo) ita venit interpretanda, atq; concilianda:† 474
quòd quando fratres habent indiuisam hæreditatẽ, in eaq;, & in cõmunione perseuerauerint, nec in aliqua negotiatione fuerint consocij, nec eius quæstus & fructus cõmunicauerint, non dicitur inter eos contracta societas, & quòd quilibet emerit nomine proprio non tenetur cõmunicare: ita Roman. cons. 191. & 313. & distinguit optimè Alex. in additio. ad Bart. in d. §. altero, in verbo contracta societas: ita tenet Salicet. in d. l. si patruus n. 13. vers. tertio casu, per tex. in l. ex parte. §. filius. ff. famil. ercisc.

K l. penult.

l.penult.C.si quis alteri vel sibi,& in hoc casu loquitur tex.in d.l.si fratres, ff. pro socio, & debet intelligi Bart. doctrina in d.§.altero, si bene perpẽdatur.Si tamen vterq; frater negotiãtur, & hinc inde lucra consueuerint cõmunicare, tunc dicitur contracta societas.l.inhibere,ff.de ritu nuptiarum.l.in concubinatu. C.de concub.tradit Bart.in d. §.altero n.3.& consil.22.vol.1. & Alex. cons.23. & 154.vol.2.Roman. cons.291. & hoc casu frater emens prædium tenetur illud,& lucra cõmunicare cum fratribus: & ita venit intelligẽda doctrina Ias.& eorũ quos refert in d.l.1.C.de furtis n.10. Et quando aliquis hæres recipit aliquã rem respectu hæreditatis,& bonorum quę in illa comprehenduntur,debet eã cum alijs hære-
475 dibus cõmunicare.† l. Mæuius iuncta glos.1. ff. famil. ercisc. & in hoc casu loquitur tex.in d. §.quatuor in l.fin.ff.de leg.2. secundũ vnam lecturam,& melius,quod in d.tex.præsumitur magis pignoris,& debiti luitio ex vi conuentionis,quã emptio nomine proprio à fratre facta: ita Paul. in d.§.quatuor n.1.& sic in casu præ dicti.§.quatuor si frater emeret prędiũ à primo creditore,nõ possent alij fratres suas elicere partes ab emptore,secundum Paul.ibidem n.1. & 2.

Cap.11. Quæst.95. QVID autẽ erit in prædio realengo,vt ita loquar,quod pater possidebat sine titulo Regali, & post eius mortem regio nomine fuit vni ex eius filijs venditũ,vtrum teneatur talis filius cõmunicare cum alijs fratri
476 bus? † Et videbatur quòd communicare tenebatur,per tex.in d. §. quatuor,& per d.l.Mæuius. ff.famil. erciscund.&facit,quod quando aliqua res locatur, vel in emphyteusim cõceditur,&cõductor,vel emphyteuta eam coluit,melioréq; reddidit,finita locatione, vel emphyteusi præferuntur filij alijs extraneis, † tex. in l. 477
congruit. C. de locatione prædiorũ fiscalium lib.11.l.1.§.permittitur.ff. de aqua quotidiana, & æstiua, vbi Bart.& in l.quicumque. C.de omni agro desert.lib.11.latè Ripa in l.1.ff. de priuilegijs creditorum. Sed veritas est in contrariũ, & sic quod prædictus filius,qui prædiũ à Rege emerit,non tenetur alijs fratribus cõmunicare,† per ea,quæ supra retulimus, 478
quæ optimè ad hanc quæstionem adaptãtur.Nec oberit tex.in d.§.quatuor,cui satis in superioribus responsum est,nec d.l.Mæuius,quia intelligitur, quando res vendita erat communis, & fuit testatoris, ibi: *Propter hæreditatem ad nos peruenit*, quæ fuit causa finalis, & impulsiua acquisitionis,&hæc est vis illius dictionis,*Propter*, † per tex. in l. si propter. ff. de ier. 479
amot. & in l. additio. ff. de acquirend. hæredit. Sed quando in venditione nulla fit mẽtio hæreditatis, sed fit simpliciter tanquam particularis, 480
non habetur pro hæreditaria, † per tex.in l.cum aliquis. C. de iure deliber.vbi Bart. Alexand.& Ias. & tex. in l.fin.C.de vsufruct. vbi glos. fin. & DD. ex quorum opinione concluditur,quòd licèt venditio prædij fieret alicui fratri, tanquam filio, & hęredi testatoris,dicitur hoc fieri demonstrationis causa, & non hæreditatis contemplatione: quia non præsumitur

481 sumitur persona extrinsecus, † vt in l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus. ff. de verbor. oblig. Sed tantũ ea, quæ in contractu continetur. Nec oberit d. l. congruit. C. de locatione prediorũ fiscalium lib. 11. quia intelligitur de æquitate, quando emphyteusis est hę reditaria, vel pater habuit aliquod dominium: ita in d. l. 1. ff. de priuilegijs creditorum. nu. 8. de qua lege vide Franciscum de Aretio in l. si mihi, & Titio. ff. de verbor. oblig. nu. 3. cum seqq. Sed in prędicta quæstione prædium venditum nunquã fuit testatoris, nec hæreditarium, nec testator habuit in eo dominium.

Quæst. 96. ET inter priuilegia reipublicæ illud reperitur, quòd licèt regulariter lex pœnalis, & odiosa debeat restringi, per c. odia de reg. iur. lib. 6. l. quéadmodum. C. de agricolis, & cẽsitis

482 lib. 11. † fallit fauore reipublicæ, & extenditur in eius fauorem vltra suũ proprium significatũ, tãquam si esset lex fauorabilis, tenet Bart. in d. l. quéadmodum n. 4. Bald. in l. qua actione. §. in collectatione. ff. ad legẽ Aqui. versic. quæro dicit statutũ. l. hoc modo. ff. de condit. & demonstr. & etiam fit extensio in pœnalibus, & odiosis, quãdo tractatur de fauore a-

483 nimæ: † ita Ioã. Andr. Abb. & DD. in c. ex tenore qui filij sint legitimi, refert plures DD. Alex. in addition. ad Bart. in d. l. quemadmodum n. 4. & de priuilegijs causæ pię vide Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1171. cũ

484 seq. † Et si aliquis fuerit priuilegiatus taliter, quòd cõueniatur solũ modo corã certo iudice, intelligitur quoad

485 personales actiones: † ita Ioã. de Plat in l. fi. in princ. C. de Palatinis lib. 12. Si tamẽ aliquis habeat priuilegiũ eximens eũ à iurisdictione sui iudicis ordinarij, non valet nisi asignet aliũ iudicẽ, sub quo ille exemptus posit cõ ueniri, † secundũ Ioan. de Platea in l. 486
2. C. de decanis lib. 12. quẽ etiam vide in l. fin. ad fin. C. de castrẽs. lib. 12.

ET quia multoties rescriptum Quæst. 97. Principis conceditur in fauorem alicuius ad aliquod regiũ & publicum officium consequendum, ea tamen qualitate adiecta, vt renunciet tale officium, & viginti dies vixerit post facti renunciationem: & magna sit inter DD. tam antiquos, quàm modernos controuersia, quando incipiunt currere dicti viginti dies, & quãdo finiantur, & vtrũ annumeretur dies de momẽto ad momẽtũ, vel prima dies excludatur, & vltima dies debeat impleri, vel sufficiat primã & vltimam diẽ attigisse illũ, qui renuntiauit. Ad eius interpretationẽ præmitto, quòd renuntiationes de iure cõmuni indistinctè valebant absq; tẽporis asignatione, vel limitatione, † l. Senatus. 487
ff. de cõtrah. empt. l. nõ dubiũ. C. de legibus, vbi Bald. Fulg. Ias. n. 7. Abb. in c. cognoscentes n. 5. de constitut. vbi Deci. n. 5. in fi. vbi dicit, *Ex quo tollitur, quod de iure communi competebat, satis dicitur pœna*: & cũ l. 3. tit. 4. lib. 7. Recop tẽpus renunciationis limitauerit, dicitur pœnalis, & odiosa, & venit restringenda, † in obscuris, 488
l. in pœnalibus. ff. de reg. iur. ita Decius in d. c. cognoscentes de constit. nu. 6. Et etiam præmittò, quod dies quinq; modis annumeratur, † vt latè per Cassan. in cõsuetudinibus Bur- 489

gundiæ rub. 1. §. 1. verſ. & Iour. fol. 82. qui plures refert, & de his diebus legales tantum conſiderantur in noſtro caſu. Item præmitto, quòd tempus, quatenus eſt quātitas continua, quæ diuiditur in partes, vt ſunt ſecula, anni, menſes, dies, horæ, & minuta, eſt menſura, quæ duobus modis reperitur, hoc eſt, mēſura menſurās, & menſura menſurata: & ita annum per menſes metimur, & mēſem per dies, & diem per horas, & horas per
490 minuta. † Ita Ariſtoteles in prædicamento de quantitate, & phyſicorum c. 2. lib. 6. & de generatione lib. 2. c. 10. & cū his mobilibus, & metis vitam hominis metimur, ita Ariſtoteles vbi ſupra, & phyſicorum lib. 4. c. 11. & 12. Reſtat nunc examinare, vtrum prima dies renuntiationis annumeretur tota, vel excludatur, vel de momento ad momentū annume-
491 retur. † Et reiectis argumentationibus, quod ex varijs Doctorum ſentētijs deducitur, pro cōmuni eſt, quod terminus annumeretur de momento ad momentū, & quòd dies prima viginti dierū annumeretur, & cōprehendatur in termino: & ſi conſtiterit de hora renuntiationis, incipiat ter-
492 minus ab illa hora annumerari. † Refert plures Doctores Gratian. in reg. 133. tradit Anton. Gom. in l. 70. Tauri nu. 25. Ioan. Gutier. in pract. quæſtion. lib. 2. q. 154. Palac. Rub. in d. l. 70. Tauri n. 34. Azeued. in l. 3. tit. 21. & in l. 2. tit. 4. lib. 4. Recopil. num. 34. & in l. 7. tit. 11. lib. 5. & in l. 4. tit. 4. lib. 7. & in l. 31. tit. 19 lib. 9. Recopil. nu. 14. Caſſan. in conſuetudinibus Burgund. rubr. 1. §. 8. verſic. & Iour. à num. 1. fol. 81. cum ſeqq. & traditur in tom. 1. communium opinionum pag. 187. col. 2. cum ſeqq. & in tom. 2. lib. 18. pag. 365. col. 1. cum ſeqq. vide Larā de anniuerſarijs lib. 1. c. 9. à nu. 18. cum ſeqq. qui omnes Doctores moderni ſequuntur opinionem Gomezij in reg. cancellariæ de infirmis reſignantibus. q. 37. qui vt ipſi affirmant, & verum eſt, loquitur in diuerſo caſu à dicta lege Regia, vbi non habetur illa dictio a, vel ab, excluſiua: & ideo pro veriori opinione in noſtro caſu tenendum eſt, quod tota prima dies renuntiationis annumeratur in fauorem renūtiantis: † 493
ita gloſ. verbo in decem menſibus, in l. Gallus. ff. de liber. & poſthum. vbi Bart. n. 11. Bald. q. 7. Conanus in fine, Alex. num. 12. niſi adiecta eſſet nota ſeparationis, ***à die***, vel ***ex die***, vt in opinione Gomezij: ita Ioan. Andre. in c. ſuper eo 2. de appellat. in fine, Aretinus qui eum ſequitur in d. l. Gallus nu. 4. per tex in c. pia de exception. lib. 6 & c. frequens de reſtitutione ſpoliat. dicit communē Aretinus dicto nu. 4. Alexan. d. n. 12. & eſt gloſ. verbo decem dierum in c. anteriorum 2. q. 6. dicit communem Deci. in dicto c. ſuper eo nu. 17. Corneus conſil. 176. nu. 4. lib. 4. qui alios plures allegat, dicit communem Iaſ. in l. 1. ff. ſi quis cautio. nu. 20. Alex. n. 15. Tiraquel. de retract. lignagier. §. 1. gloſ. 11. num. 23. referens Guid. Pap. & quam plures DD. & Francif. Conan. lib. 3. c. 12. col. 4. in princip. quia prima dies nunquam excluditur, vbi ab ipſo actu renuntiationis ſtatuitur dilatio, vt in noſtro caſu,

cap.

cap. ex parte de sponsalibus, vbi Car
dinal. & quos citat Tiraquel. vbi su-
pra num. 24. & vbi in prima die in-
spicitur, quod magis conuenit illi, in
cuius fauorem disposita est dilatio,
aut annumeratur, vel excluditur pri-
Cap. 11. ma dies, & in eius fauorem fit inter-
494 pretatio: † ita Bald. in l. à Caligato.
C. de nuptijs, & plures quos refert
Tiraquel. vbi supra num. 37. & 42.
Corne. consil. 279. lib. 4. Et quandò
Princeps, vel fiscus ob causam pœna
lem aliquod prætendunt interesse,
vel ius, nullum habent priuilegium,
sed potius in dubio fit interpretatio
in fauorem tertij contra fiscum vel
495 Principem. † Et sic in nostro casu
debet fieri interpretatio in fauorem
renuntiantis, & tota dies debet an-
numerari, l. non puto. ff. de iure fis-
ci, vbi Bart. & Coman. in l. 1. ff. solut.
matrim. Ias. in l. de die in princip. ff.
qui satisdare cogantur, Ripa in d. l.
1. ff. solut matrim. nu. 4. ad fin. Paul.
in l. 1. ff. si quis cautio. col. 2. qui ait,
*Et nota bonam regulam, quòd sem-
per in dubijs eligere debemus illam
partem, per quam vtrique parti con-
496 sulatur, & quæ minus est onerosa,* †
l. ex his. ff. quę in fraudem creditorũ,
ita Alexand. in d. l. 1. nu. 2. cum seqq.
Ias. n. 17. qui alios citant.

Quest. 98. Et cùm hæc de prima die renun-
tiationis dixerimus, operępretium
erit examinare, quid erit dispositum
de vltima die: vtrum debeat esse per
fecta, & impleta, an sufficiat aliquã
497 illius partem attigisse. † In qua quæ-
stione Cassan. in consuetud. Burgũd.
rubr. 1. §. 8. tit. des justices, versic.
Iour n. 11. adfert plus quàm 30. tex.
probantes, quòd dicta vltima dies
renuntiationis debeat esse perfecta,
& completa tam in anno, quàm in
mense, & in die: ita tenet Gomez de
Leon in centuria cap. 22. nu. 5. Aze-
ved. in Curiam Pisanam lib. 4. c. 2. à
principio vsq; ad n. 6. & in d. l. 4. tit.
4. lib. 7. Recopil. Sed mirandũ est, hu
iusmodi Doctores non considerasse
tanta, & tam expressa iura, & doctis-
simorum virorum opiniones, quæ
sunt in contrarium, & sic quod in di
cta renuntiatione sufficiat, quòd re-
nuntians vltimum diem tetigerit, li-
cèt totum non exegerit. † Quod pro- 498
batur, quia in hoc termino legali. 20.
dierũ inspicitur, si renũtians intra eos
inceperit, & finẽ imposuerit, quia mi
nor metã, quã ponit lex in hoc lega-
li termino, est vnius diei, nec metitur
horis, nec minutis, nec de huiusmodi
minutijs mentionem facit: & quantũ
ad vltimũ diem, qui posterior extre-
mus est huius mensurę, non requiri-
tur totum annumerari tanquam diẽ
naturalem 24. horarum, sed tanquã
diem legalem, qui dicitur perfectus,
vt pro die annumeretur, & nume-
rus 20. dierum est perfectus, & im-
pletus, etiamsi aliquæ de vltimo die
desint horæ: hoc tenet subtilis Are-
tinus in l. si cui. ff. de legat. 1. cuius
verba hæc: *Secundum articulum dic
breuiter, quòd vltima dies anni compu
tatur, licèt non sit perfecta in casu legis
nostræ, vt quis possit consequi legatum:
ita tenent hi moderni reprehendendo
dictum Angeli, qui tenet oppositum,
per text. in §. hoc autem, ibi: Annus sit
completus. Sed ille text. non obstat,
quia licèt vltima dies anni non sit com*

pleta, nec perfecta, annus tamen dicitur perfectus, vt in l. anniculus, & ibi per gloss. & est bonus tex. quem adducit Paul. in l. si singulos, ff. de condit. & demonstrat. facit optime tex in l. si vsu capionibus in principio, ff. de diuersis, & temporalibus præscriptio. Hæc ait dictus Aretin. quod etiã tenet Paul. in l. more Romanorũ, ff. de ferijs in fine: & idem est, quando extremum vel pars mẽsuræ fuisset minor, quàm diei: ita Angel. in d. l. 1. ff. si quis cautio, & dicetur dies perfectus, & impletus vltimã horam attingens, etiãsi
499 tota exacta nõ fuisset. † In omni enim spatio à lege statuto vltimi die initiũ instar putatur esse totius, & vltimi
500 diei, † secundum Conanũ dicto lib. 3. cap. 12. col. 4. ad quod est expressus tex. in l. in vsucapionibus, ff. de vsucapion. cuius verba: *In vsucapionibus, inquit Vlpianus, non à momento ad momentum, sed totum postremum diem computari, ideoq; qui hora sexta diei chalendarum Ianuariarum possidere cœperit, hora sexta noctis pridie chalendarum Ianuariarũ implet vsucapionem. Ecce text. ad literã, & expressum probantem, quod qui attigit diem vigesimum, in quo viuere tenebatur, impleuit terminum 20. dierũ, quos victurus erat. Et illud legis verbum (sed totum postremum diem computari) non significat totum diem exactũ, quia diceret, totum diem exigi, vel præteriri: & dicere totum computari, idem est, quod Hispanè dicere, Que se de se reciba en cuenta.* Ita interpretatur Conanus vbi supra, ibi: *Id est totum postremum diem computari, non à momento ad momentum, sed totum, & solidum, & vniuersum annumerari, vt qui partem eius vel minimam tetigerit, totum tetigisse, & impleuisse existimetur, quia nõ diuidatur per minuta, sed totus & integer consideratur, ad hoc vt perfecta censeatur vsucapio, non enim dicitur, totum postremũ diem exigi, sed totum computari.* Hæc ille Conanus vbi supra, quod etiam probatur in l. vsucapione, ff. de diuers. & temporalibus præscription. l. qua ætate, ff. de testament. vbi glos. plura iura refert, text. in l. anniculus la 2. ff. de verborum significat. quia annum non ad momentum temporum inquit, sed ad dies numeramus, sic in l. nostra ad dies fit mentio, non ad horas, vel momenta temporum, facit l. 1. ff. de manumissio. vbi qui naturaliter minor est 20. annorum, quia non habet eos completos, ciuiliter dicitur habere viginti annos completos. † Et ita in 501
nostro casu quamuis naturaliter nõ viuat 20. dies completos, vixit 20. dies ciuiliter completos. Hæc enim ciuilis interpretatio semper adhibenda est omnibus legibus, & constitutionibus, & edictis, nisi nominatim aliud caueatur: † ita ipse Conan. vbi 502
supra, & est tex. expressus in l. si cui, ff. de legat. 1. cuius verba: *Si cui legatur cum quatuordecim annorum erit, certo iure vtimur, vt tunc sit quatuordecim annorum, cum eos impleuerit: implebit. autem. legis, interpretatione, & communi vsu loquendi, qui decimiquarti diem supremum attigit, etiamsi non ad vltimum vsque momentum exegerit.* Quæ iura & doctrinæ nullam admittunt responsionem.

nem. Et dolendum est à nostris authoribus (contrariam opinionem tenentibus) ponderata non fuisse.

Et hac mea vltima opinione retenta, restat responsum ad illa plus quam 30. iura, quæ parum ingeniose recenset Cassan. in consuetudin. Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. Iour. fol. 82. & ad l. 3. §. minorem, ff. de minoribus, & ad l. in omnibus, ff. de diuersis, & temporalibus præscription. l. non putabam, ff. de cōdition. & de-
503 monstration. † Quibus respondetur, quòd quando ius agit de annis, non sufficit postremum illorum inceptum fuisse, ad hoc vt iuridicæ dispositioni satisfiat, quia est mensura mensurata per menses, & dies, & debet esse perfecta, & non perficitur exactè, nec naturaliter vsquequo postremo die viuatur: quæ est minor mensura, qua metitur, nec minus anno naturali satisfacimus, qui in rebus facti, vt in casu dicti §. minorem, & aliorum iurium naturam considerantium exactum requirit implementum, iuxta communem philosophorum, vt doctissime more suo disserit Franciscus Conanus verus nostris temporibus iurisconsultus vbi supra, quem magna cum ratione per excellentiam aduocari ingeniosi, Hispanè loquendo, *Granos de oro* appellant. Et cum hac vera interpretatione expedita remanet illa Doctorum confusio, in l. si cui, ff. de legat. 1. & in alijs locis hallucinantium super verò intellectu dictorum iurium, qui inuicem se contrariantur differentes, vtrum anni vel dies sint in ablatiuo, vel in accusatiuo, vel adsit verbum rem perfectam significans.

ET nota, quòd medio tempore, quo aliquis est remotus à prima dignitate, vt transferatur ad maiorē, retinet priuilegium primæ dignitatis, † glossa verbo vtilitatis in l. contra publicam, C. de re militari lib. 11. l. 1. in fine, ff. de bonorum possess. exte. mi. & prohibitus administrare aliquod officium, non potest colore quæsito sub alio nomine simulato ad illud admitti, † gloss. verbo valeat vsurpare in l. 1. C. de priuileg. scholarium lib. 12. & circa concilium ciuitatis est aduertendum, quòd non potest immunitatem aliquam concedere alicui, † l. 1. C. de decretis decurionum lib. 10. dicit communem, & veram cōclusionem Octauianus in decisione Pedemontana 39. numer. 13. notat Rolandus consilio 5. num. 4. volum. 1. qui in num. 8. cum sequentibus, hoc limitat, nisi causa remunerationis id concedatur. † Nam tūc id optimè fieri potest à concilio ciuitatis, sicut facere potest donationem remuneratoriā, † vt per Tiraquel. in l. si vnquam, C. de reuocand. donation. in verbo donatione largitus numer. 33. Alexand. consilio 43. num. 10. volumine 4. optime Ferdinandus de Loazes in allegatione de Mula pro Marchione de los Velez in 3. fundamento pro ipso Marchione 1. part. num. 10. cum sequentibus, maximè num. 9. pagina 112. tradit Azeued. ad Curiam Pisanam lib. 2. c. 20. nu 11. & limita vt habetur supra nu. 87. qui Azeued. in lib. 2. c. 2. vbi supra,

Quæst. 99 Cap. 12.
504
505
Quæst. 100.
506
507
508

supra, tenet quòd consuetudo, quæ tollit priuilegia dignitatis, non valet,
509 † per Plateã in l.omnes.C.de Decurion.lib.10. tradit ipse Azeued. in l. 3.cap.3.vbi supra.

Quæst.101 SED in dubium vertitur, vtrum causa cõmissa à cõcilio ciuitatis, vel à Principe ratione rescripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, possit ab eo prosequi, si causa nondum finita
510 definit esse decurio.† In qua quęstione resoluit optime Azeued. ad Curiam Pisanam lib.4.c.6.num.66. quòd defecta illa decurionatus qualitate deficit iurisdictio, & non poterit de illa causa cognoscere, nec illi finem imponere. Contrarium tamẽ erit in canonico, cui per sedem Apostolicam causa committitur, si post rescriptum, vel literarum receptionem desinat esse canonicus, quia illam causam potest prosequi, & in
511 ea iudex esse,† glos.in verbo canonicis, in cap.statutum de rescriptis lib. 6. cum qua transeunt ibidem Doctores, & Abb.consil.93.volum.2.Paul. de Castro consil.288.num.3.volum. 2. dicit communem Decius in cap. quoniam Abbas nu.6.de officio delegat. Tiraquel.in tract. de cessante causa 1.p. limitatione 4.nu.4. Et est ratio, quia in dicto canonico licèt defecerit qualitas canonicatus, non deficit peritia, & sufficiẽtia, quę fuit causa finalis: ita Imola Clementina si principalis de rescriptis n.14.Dec. in d.c. quoniam Abbas num.6.

Quæst.102 ET habes notare, quòd si originarius vnius loci alibi vxorẽ ducat, & aliquando in loco sui originis, vẽdat, vel contrahat potiri debet priuilegio, & exemptione illius loci sui originis, si aliquod circa solutionem gabellæ, vel aliorum iurium, vel tributorum habet, & habetur pro originario, & non pro forense:† ita Bald. 512
in l.1.§.quod autem, ff.de tutor. & curator. datis ab his, Gregor.Lop. in l.32.titul.2.part.3.in verbo, *natural*, Tiber.Decian.in respon.71.num.1. Azeuedo in l.1.tit.9. lib.7.Recopil. num.5. idem extendens in muliere originaria alibi nubente.

SI quis deinde recuperet per priuilegium, & gratiam Principis officium, vel dignitatem, à qua fuerat anteà expulsus, non recuperat vocẽ, nec locum: ita Menoch. de recuperanda possess.remedio 10. num.105. Petrus Pechius in cap. qui prior de reg.iur.num.12.& Guid.Pap.consil. 18.num.9. versic.quia, Auiles in cc. prætorum, cap.44. glos.1.nu.3. Brixensis in suis quæstionibus.q.54. Azeuedo ad Curiam Pisanam lib.2.c. 2. qui Auiles, & Menoch. limitant, & extendunt pluribus modis, quos vide.† Et vtrum restitutus per Principem recuperet bona confiscata, & quando, vide Anton.Gom.in 3.tomo delictorum cap. 13. nu.39. cum seqq.& Boer.decis.65. Auiles vbi supra d.c.44.verbo *platicar*, fr.Manuel Rodrig.in summa c.39.n.4. & Iuliũ Clarum lib.5.receptarum sententiarum in practica criminali. §.fin. q. 59.à num.6.cum seqq. † Quæst.103 513 514

ET quòd priuilegia derogantia quibuscunque personis, non derogant collegio, tenet Cassanæus in consilio 1. dubio 5. & Iacob.de Sancto Georgio in l. collegium, C. de Quæst.104

hæredibus

hæredibus instit. Bald. in rubr. C. ad Trebellian. & in authent. item quicunq;. C. de Episcop. & cleric. † vbi
515 Paul. & Roman. in l. si quis mihi bona. §. seruus, ff. de acquirend. hæred. tradit Azeuedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Recopilat.

Quæst. 105. SED cùm mater habeat priuilegium, quod possit filios mentecaptos exépla riter substituere, per l. humanitatis, vbi glos. 1. communiter recepta. C. de impuber. & alijs, l. 11. tit. 5. partita. 6. Est nimium controuersa quæstio, vtrum hoc perdat priuilegium per transitum ad secundas nu-
516 ptias. † In qua quæstione, vt veritas funditus elucescat, diuersas Doctorũ opiniones, & eorum fundamenta atq; rationes recensere libuit, & non valere huiusmodi substitutionem factam à matre, quę ad secundas conuolauit nuptias, Bart. opinio suadere videtur, qui in l. ex facto. ff. de vulgari num er. 12. ait, matrem quæ secundò nupsit, à iure substituendi propter suspicionem excludi, sicut & à tutela, & alendi apud se facultate arcetur: atque ita limitare videtur dictam legem humanitatis, cuius opinionem nuncupatim sequitur Angelus Perusinus ibidem, versicul. quarto quod pater, & Aretinus ibidem num. 13. & 14. communem esse dicens, atque idem bis communem esse asserit in dicta l. humanitatis, eandem sequitur opinionem Ioani Petrus à Ferrara in forma libelli pro substitutione. §. exéplaris, columna 3. & Bartol. à Hucio in tract. de substitutione cap. 3. de exemplari num. 7. Ias. in addition. ad Christophorum Porti. §. qua ratione de pupillari substitutioné col. 3. versic. ex quo resultat, & Lancellot. Polit. de substitution. c. de substitutione exemplari col. 3. & obiter Montanus in d. §. qua ratione, vers. exemplaris substitutio. & Ioan. à Garronibus in rubr. de secund. nupt. 1. p. nu. 47. communem dicit ex Aretio Zasius quoq; in tractat. de substitut. cap. 3. de substitutione exéplari nu. 2. Hanc opinioné veram esse dicit, quidquid alij dixerint Palac. Rub. in repet. rubricæ de donat. inter virum & vxorem. §. 67. nu. 14. Et quod subiungit, dũ dicit, Cogita ad hanc quęstionem de qua agit, videtur referendum, & cũ hac opinione trãsire videtur Bald. in tractat. de substitutionibus c. de exemplari substitutione nu. 7. Alex. in l. ex facto, ff. de vulgari num. 32. qui licèt dubitet, ait tandem hanc substineri posse. Ias. autem ibi nihil asserit, licèt disputet, & aliorum rationes impugnet num. 26. Ripa quoque ibi num. 65. Bartoli opinionem communem esse fatetur. Paul. autem, & Cuman. nec alius eorum, quos viderim, Bartolum non sequuntur, nam Paul. nec verbum quidem de hoc ait, Cumanus vero, Dubito ait, atq; ideo à Polito, & Palac. Rub. & Ioan. de Garron. & Nicol. Boer. decisione 188. columm. 2. cauendum est, qui hos Bartoli opinionem sequi falso referunt, opinio hæc Bartoli vltra eius rationes, quas subtilius perpendit Aretius, iuuatur, quoniam ius hoc substituendi, quod matri indulgetur, speciali iure indultum est, ac proinde facilius ammittitur, † arguméto 517
legis

legis eius militis. §. militia missus. ff. de testament. milit. Speciali autem iure indultum; lex ipsa humanitatis ostendit, dum ait, *Humanitatis intuitu indulgemus*, ait quoq; Aretius, [Est igitur suspicio circa electionem substituti in matre, quæ transiuit ad secūda vota, ne fortè eligat vitricum in substitutum, qui præsumitur insidiari vitæ filij, vel aliam personam ex per-
518 suasione vitrici, † quasi mulier insidietur vitæ mentecapti, & ineat occultam societatem hæreditatis cum vitrico.] hæc Aretius. Hanc rationē satis vrgentem ait Politus, atque hac motus sequi Bartolum alludit, & illud quod Bart. ait, in l. si quis sub conditione num. 15. ff. de testamentar. tutela. quia lex præsumit, quod excoriaret filium propter secundum
519 filium: † quod & decisio Neapolitāna Matthæi de Afflictis 357. & Besian. in consuetud. Albernıæ pagina mihi 44. col. 4. latius tradunt. Secundò fulcitur Bartoli opinio, eo quod in muliere nota in continentię
520 grauior censeatur, quàm in viro, † gloss. in l. palam. ff. de ritu nuptiarū, tradit Decius in l. fœminę num. 63. ff. de regulis iuris, gloss. in cap. debitum de bigamis, Hippolyt. singul. 688. Tiraquellus ad leges connubiales lege 1. num. 45. ideoque turpius hominum iudicio æstimatur, si fœmina secundo nubat, quàm si vir
521 secundam ducit vxorem. † Ita Bald. & Socin. in l. hæc conditio. ff. de condition. & demōstration. quamobrem filij grauiori afficiuntur iniu-
522 ria matre secundò nubente, † notat Bald. consil. 96. colum. 1. volum. 4. Aimon Crauet. consilio 18. num. 1. & Petr. Paul. Paris. consilio 29. num. 88. volum. 3. quod differte admodum notat Arias Pinel. in l. 4. C. de bonis matern. num. 15. & 16. Tertiò, quia ratio, qua matri tutela, & filiorum administratio aufertur, expressim iure statuta est in l. 4. tit. 16. part. 6. ergo etiam in pœnalibus, & correctorijs ex ea fit extensio, vel limitatio. † Cinus in l. præses prouin- 523
ciæ, C. quę sit longa consuetudo, Doctores in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. Socin. consil. 28. nu. 25. vol. 4. Bald. in l. maximum vitium, C. de liber. pręterit. idem Socin. consil. 70. vol. 4. n. 2. Alex. per tex. ibi in l. cum mulier, ff. solut. matrim. Dominicus in c. si ciuitas. §. 1. de sent. excōmun. lib. 6. Decius in l. factum, §. in pœnalibus nu. 18. ff. de reg. iur. & quia dictio taxatiua, etiam in materia non lata, non excludit casus habentes eandem rationem, † gloss. ordinaria, vbi 524
Doctores maximè Francisc. de Ripa in l. his solis, C. de reuocand. donation. & in l. fin. C. eodē tit. n. 139. & Otalora de nobilitate 4. p. principali c. 5. n. 14. Gomez Arias in l. 62. Tauri nu. 133. & similes casus nō excluduntur in iure etiam per verba taxatiua, † latè Bobadilla in sua politica 525
tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 18. Quartò, quia ratio pręcipue attēditur, vt Bart. ait in l. contra legem, ff. de legib. Ias. in l. de quibus eodē tit. ideoq; ex ratione restrictio fit legis generaliter loquētis, † l. cum pater. §. dulcissimis, ff. de le- 526
gat. 2. vbi Bart. & Doctores, Salicet. quoq; in l. 2. C. de noxalib. Anchar. consil. 254. Fulgos. consil. 99. & 186 &

comp-

complures, quos congerit Tiraquel. de cessante causa 1. part. num. 139. cũ sequentibus, vbi in quacumque materia id procedere concludit, ex ratione scilicet legem ampliari, seu limitari. Quinto ex huiusmodi limitatione reducitur res ad iuris cõmunis dispositionem, vt hæredes intestato filio successuri succedant: ergo dispositum in tutela ad substitutionem huiusmodi porrigitur, argumento glossæ in cap. statutum, verbo commemorandum de præbend. lib. 6. tex. in cap. 1. iuncto cap. fin. de pactis lib. 6. tenet Federic. consil. 89. Socin. consil. 150. nu. 36. vol. 1. Sextò licèt prædicta ratio non sit expressa in l. humanitatis, ea tamen coniectura ducitur, ergo ab ea argumentum sumere licet extensiuè, vel limitatio-
527 nis gratia. † Ita glos. & Bald. in l. quãuis. C. de fideicommis. & in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure, Socin. consil. 115. num. 11. volum. 4. Septimo, vbi Principis priuilegiũ, vel indultum iniustum esse cœperit, vel in tertij pręiudicium, aut abrogandum
528 est, aut saltim limitandum, † cap. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. vbi Paul. nu. 5. id enim ex mẽte concedentis conijcimus eum voluisse. Sic igitur in l. humanitatis intelligendum est, secundum rationẽ ex Bart. atq; aliorum opinione, vt humana matris affectione cessante, & sinistra suspicione exorta substitutio nõ sit permissa. Octauo, licèt tutorẽ filio petierit, atq; eã ob causam (quoniam scilicet diligens fuerit in hoc) succesionem non dimiserit, non tamen si nunc valet administrare post nuptias, est admitteda, quia suspecta est, & mutata conditio personæ, ait Aretin. in d. l. humanitatis nu. 5. Nonò, quia licèt ratione impotentiæ, & inhabilitatis actus nõ resoluatur, qui semel perfectus est, cessante tamen præsumptione voluntatis eius, qui actũ fecit, fiet vtiq; resolutio actus, † 529
l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Aret. in d. l. humanitatis col. 2. ad fin. Bart. in l. si pluribus. §. & si placeat, ff. de verbor. oblig. regula factũ legitime de regul. iur. cessante ergo legis præsumptione, quæ humanitatis causa concessit priuilegium, vel indultum filio substituendi, fiet eiusdem concessionis resolutio. Decimo, substitutio est administrationis species. † 530
Quod ergo in administratione matri cõcessum est, eadem ratione procedente, non extensio propriè dicetur, si ad speciem substitutionis producatur, quin potius declaratio dicẽda videtur, ex his quæ habet Tiraq. de cessante causa 1. p. nu. 137. Ineptũ est igitur regulam non fallere, si ęquitas videatur: † ait glos. in authent. vt 531
sine prohibit. matris in princip. Ias. in §. in venditione legis à Diuo Pio, ff. de re iudic. num. 10. Contra autem valere, scilicet matris secundo nubentis substitutionem filio mentecapto factam expresim, Bald. asserit in dicta l. humanitatis numer. 35. Idem tenet Imola in l. ex facto, ff. de vulgar. n. 19. & latius idẽ disputãs ait in c. Rainuntius de testamen. nu. 137. & Ripa in d. l. ex facto nu. 67. & 68. Idẽ tenet Greg. Lop. in l. 11. ti. 5. par. 6. in glos. verbo, *Las madres*, cũ hac quoq; Bald. opinione transit

Salicet.

Salicet. num.15.& Corne. nu.12.& 13. in dicta l. humanitatis. Rationes quibus Bal. hoc suadere nititur (quia ingeniose) hæc sunt. Prima, quia nulla lege statutum est, vt secundo nubens mater ius substituendi amittat, ad hoc text. in authentico de non e-
531 ligend. secund. nubent. §. sin autem dum ait, *Nec libet, est lex tale dicens*, quem in hoc laudat Bald. ipse in authentica ex testamento col. 2. C. de secund. nupt. Decius consil. 581. numer. 10. volum. 4. Marian. Socin. Iunior consil. 16. volum. 2. num. 31. Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur. num. 30. cum sequentibus, & in l. illam. C. de collatio. Doctores in cap. fin. de iure patronat. Aretin. in cap. tam literis de testibus. Secunda Baldi ratio, quia pœnæ secundo nubentium tam viri, quàm mulie-
532 ris communes sunt, † text. pro hoc in authentico de nō eligend. secund. nubent. §. hoc autem ibi, *Quia verò contra binubos pœnæ communes & viri sunt, & mulieris*, & l. 15. Tauri, tex. in authentico de nupt. §. si vero expectat, ibi, *Et hæc communis, & viri & mulieris est*, dixitque communem opinionem Ripa in l. 1. C. de secund. nupt. nu. 1. Sed in viro nō est hæc pœna, ergo nec in muliere. Tertia ratio Baldi, quia cum vnicus est filius, non est locus pœnæ secūdo
533 nubentis, † quæ communior est opinio per ea, quę tradit Boer. decis. 185. n. 17. vt supra dictum est, quasi dicat Bald. ex suspicione secundarum nuptiarum, cū vnicus est filius, pœna matri nō irrogatur: quia aliorum nō interest, & sic libere succedit: ergo & in substitutionis iure idem dicendum, cum solius filij fauore sit permissa. Fulcitur quoque Baldi opinio, quoniam in iure substituēdi exēplariter alia ratio est, quam in tutela: quamobrem Bartoli argumentum nō procedit, nec eius præcipuum fundamētum, quod euidenter ostendemus, si quædam præuię inspectionis gratia veluti fundamenta præmiserimus. Sunt enim fœminæ sua natura debiliores, frigidioresq;, & sexum fœmineum quasi læsionem naturalem, &
detrimentum esse putādum est, † ait 534
Aristoteles de generatione animaliū lib. 4. c. 6. Hinc fit, vt mulieres domesticis tantum rebus pręsint, atq; à pu-
blicis negotijs abstineant, † vt Aristo 535
teles ipse Oeconomicorū lib. 2. c. 1. præcipit: [Se ipsam igitur, inquit, inanimat in his virtutibus mulier, pergatq; laudabiliter rebus pręesse: nam viro quid dicens videtur ea scire, quæ intra ædes sunt. In cæteris vero parere viro mulier contendat, nec audiens, quicquam de republica, &c.] His igitur, alijsque rationibus moti iuris ciuilis culmen Papinianus in l. iure nostro. ff. de testamenta. tutel. atque Imperator in l. 1. C. quando mulier officio tutel. fung. possess. tutelæ munus mulieribus interdixere: *Tutelam*, inquiunt, *administrare, virile munus est, &*
vltra sexum fœminæ infirmitatis. † 536
Rursum cùm mater vidua existens filio non mediocri prosequatur amore, & maritali iugo soluta filiorum rebus gerendis vacare posit, piè cautum est, vt eorum tutelam subire permittatur, atque

atq; hoc modo iuris ciuilis regula li-
537 mitetur,† teste Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 6. §. 6. nu. 1. fol. 120. col. 3. Hoc autem non tantū filiorum fauore indultum, quorum maximè interest rectè eos, bonaq; eorum administrari, verum & matris, cui vitile munus gerere permittitur, vt animaduertit Marianus Socin. Iunior consil. 16. vol. 2. nu. 22. Sed hoc quidem nō temerè licebit, quinimo forma à lege ipsa requisita, & necessaria conditio seruanda est, vt idonea atque habilis reddatur huic tutelæ, si alijs scilicet nuptijs renuntiauerit: vnde tex. in authen. matri, & auiæ. C. quādo mulier officio tutel. fung. poss. *Permittimus*, inquit, *si renuntiauerit*, &c. Et idem in corpore vnde sumitur. Hinc fit, vt iterū nubens, forma scilicet deficiēte, inhabilis statim maneat, atq; incapax tutelæ gerendæ, vt solebat iure cōmuni, ac potius ad ius illud dicemus non admitti, quasi desit forma, & qualitas requisita, quam pœnali constitutione puniri. Differūt enim hæc, vt aliud est perdere, aliud non acquirere; quod vel ex eo verum esse constat, quod pœnis omnibus sublatis, quæ secundò nubentibus imponebantur, vt ex glos. in cap. fin. 2. quæst. 3. & Bart. in l. 1. C. de secund. nupt. Couarruu. in 4. decretal. 2. par. cap. 3. num. 4. cum sequētibus, & Paul. Paris. consil. 29. vol. 3. num. 88. Hoc tamen inconcussum maneat, vt mater ad alias nuptias transiens ad filij tutelam non admittatur. Atque iterum hoc nō leui fundamento probatur: adeò enim pro forma requiritur viduam esse matrem, vt capax fiat tutelæ, vt nec patre quidem volente aliud permittatur, repugnat quippe, & iuris dispositio non patitur, nuptam tutricem esse. ideoque ex Carolo Ruin. consil. 87. vol. 5. & Hieroym. Grat. resp. 83. nu. 13. qui Crotum ad idem refert, si paterno testamento mater tutrix filio data sit, etiā eo casu quoad secundas nuptias peruenerit, seruandum id nō esset: quasi iure repugnās sit, atq; impossibile. Eadem quoq; ratione dicendum est, ni fallor, etiā filio cōsentiente, atque matris nuptias approbante, tutelā ei cōmitti nō posse, quæ iterū nupsit, quoniā iure nullo nupta ad tutelā admittitur, & nisi forma illa seruata capax non fiat tutelæ mulier; cū alioqui successionem filij non amittat, quæ tutore non petito, filio volente, nupserit, nempe, quia pœna ob dolū sit inducta: præsumitur enim filij bona occultare voluisse, ac damnum data opera dedisse, & legis præcepta transgressā esse, quæ sic tutorem petere contempsit, quod multo aliter in facultate substituendi exemplariter euenire cōstat. Licèt enim iure singulari humanitatis intuitu indulgeat lex, vt mater, atque alij parentes filio dementi substituant, non in ea conditione, seu forma conceditur, scilicet si secundis renuntiauerit nuptijs, sed id tantū pro forma requiritur, vt parētes sint, & filius in furore manēs, & in lege illa numerati hæredes scribantur, filiusq; hæres instituatur, aut nepos: igitur à tutela ad substitutionem non fiet extensio.† nam vt ha- 538
betur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per

Socin.

Socin.in l.1.ff.de vulgat.in additione lecturæ, nu. 6. natura extensionis est, vt casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatis, quod quidem hic non esse permanifestum est, ex his quæ præmisimus. Itē in pœnalibus, vt fiat extensio, oportet esse in om-
539 nibus æquiparationem, † glossa verbo sane, in cap. 1. de voto lib. 6. glos. verbo prorogamus in cap. constitutus de regularibus. Imo vero in pœnis, quæ iure ipso inferuntur, non fit
540 extensio ex similitudine rationis, † Ioan. Andr. in c. odia de regul. iur. lib. 6. Bald. in l. de quibus. ff. de legit. col. 6. latè Imola de hoc, in l. si vero, §. de viro, col 8. ff. solut. matrim. Angel. in §. ius de regul. iur. non ergo fiet ex amissione tutelæ (si eam pœnam esse dixeris) ad amissionem iuris substituendi extensio. Item etiam in materia fauorabili extensio non fiet ab eo, in quo maior ratio vrget,
541 ad id, in quo minor militat ratio, † per tex. in l. cui pacto. ff. de seruis exportand. Socin. consil. 9. volum. 3. numer. 15. ergo, à tutelæ remotione, vbi maior adest ratio, vt dictum est, ad remotionem huius iuris non fiet. Maior autem ratio militat, vt mulier ad tutelam non admittatur, nisi secundis nuptijs renuntiauerit, quàm vt excludatur à iure substituēdi filiū furiosum, vt latè probauimus. Quòd si obijciat quis, eadem est vtrobique suspicio de matre secundo nubente respondeo, eādem quidem, sed non tanti eam reputauit, vt ius nostrū ad ius substitutionis impediendū, quanti ad tutelæ munus non obeundum: vnde in tutela suspicio hæc efficit, vt iuris communis dispositio maneat, ne mulier officio tutelæ fungatur, quæ conditionem, & formam requisitam implere noluit: in substitutione verò cum non tanti momēti suspicio illa æstimetur, nec vt forma, vel conditio est apposita, nec propter eam ius illud à lege indultum amittitur, est enim pœna iuris huius iam radicati in matre amissio, argumento glossæ, & DD. in l. 2. ff. de in ius vocand. & eorum quæ latè tradit Ioan. Arelatanus in l. generaliter. C. de secund. nupt. nu. 23. Pœna enim non irrogatur, nisi expressim iure cautum, † vt supra dictum est per au- 542
thē. de nō eligēd. secund. nubent. §. sin autem, & quæ notantur in. C. cū quidam. ff. de liber. & posthum, per tex. ibi cum similibus. Est & aliorū opinio tertia, qua Bartol. à Bald. cōponere nituntur. Angel. enim Aret. in §. qua ratione de pupillari substit. col. 3. in fin. dispiciēdam esse ait huiusmodi substitutionem qualis sit, si enim rectè facta sit, & verisimile sit, si filium sanæ mentis esset, eam facturum institutionem, & boni patris familias arbitrio probaretur, seruanda erit & iam à matre facta, quæ secundo nupsit, cum hæc nullum præseferat suspicionis affectum, atq; hoc modo Baldi opinio procedat. Sin autem vel vitrico substituto, vel alij qui filio infestus erat, vel non rectè dispositum sit, vt coniectura sit, filium, vel bonum patrem familias id non facturum esse, quoniam hæc suspicionem veram fuisse ostendunt, non erit seruanda. Hoc idē asseuerat Angel. de Gambelionibus in tract.

de testamentis. §.& sexto filio mentecapto nu.3.idem Guillielm.Benedict.in cap.Rainútius de testament. 2.p.verbo si absq; liberis.2.n.16.qui intellectum suum hoc impleuisse ait, & sic iudicaturum.Cum hac opinione videtur manere Nicol.Boer. decis.188.n.3.ad mediũ,& Ioan. à Garonibus in rubr. C. de secund. nupt. 1.p.n.47.idem probat,& sine dubio procedere ait Greg.Lop. in l.11.tit. 5.part.6. glos.verbo *Las madres*, & Anton.Gom.lib.1.variarum c.6.n. 9.Azeued.l.1.tit.1.lib.5.Recop. nu. 20.Potest autem vtriq; membra huius conclusionis ratio reddi, vt vera videatur: cum enim tutelæ actus suc cessiuus sit,vt cõstat ex his,quæ subtiliter notat Bald.in l. generaliter.C. de Episcop.& cler.n.6.& 7.& Hieronym.Gratus resp.83.n.13.& eodẽ modo suspicio illa, quæ ex secundis nuptijs matris sumitur, cuius eam à tutela remouetur, & propter eandẽ suspicionẽ mater à iure substituendi remoueatur,qui substitutionis actus deambulatorius est, & tractum successiuum habet,vt alia,quæ à volũtate pendet,argum. l. si quis stipulatus sit stichum.ff.de verb.oblig & in his quę tempore variantur,singula tẽpo
143 ris momenta inspicienda sint.† vt in l.cum in annos. ff. quãdo dies legat. ced.& re ipsa compertũ sit,suspicionem illam cessare, veritas vincet opinionem,argum.l.cũ quidam.§.2.& l.hæres institutus, & l. quod si dubitet,& l. sed etsi de sua. §.1. ff. de acquir.hæred. ergo cũ compertum habeamus,causam suspicionis cessare, cessabit & eius effectus,hoc est impedimentũ iuris substituendi exẽplariter, & sic prior pars vera erit, addẽ Paul.in l.ex facto.ff.de vulg.n.4.Ripa n.68.Itẽ & secũda, eaq; posterior distinctionis illius pars corroborari potest argumento l.si filius hæres. ff. de lib.& posthum.quoniã eo tempore quo is moriatur, certũ esse incipit suspicionẽ iustam fuisse, cũ male de filij rebus disponere voluerit, & eodem tempore cœpit nullius momenti esse:idem probatur argum. tex. in l.apud Iulianum.ff.de hęredibus instituẽd. Adde quòd hoc casu cõcurrunt veritas & opinio,argum.l.cum quidã.§.quod dicitur.2.ff.de acquir. hæredit.Certè si nostrũ est,inter hos tantas componere lites, & nostram quoq; sententiã in mediũ proferre fas est,verior mihi visa est Baldi opinio,atq; eam quidem non eius rationibus motus, sed alijs, quas pro eius opinione supra adduximus, tenerẽ, firmiora enim sunt fundamẽta illius.

SED ex rationibus,quas pro Bal- *Quæst.106*
di opinione adduximus, deducitur enucleatio veritatis illius quæstionis arduæ, vtrum priuilegiũ concessum religionem ingressis, vt ne de bonis suis disponere valeant nisi ante duos mẽses proximos professioni,& quòd aliàs donatio, vel alienatio sit irrita, & ipso iure nulla, vt habetur in cap. 16. sessione 25. de reformatione in Concilio Triden.extẽdatur ad donationẽ,vel renuntiationem factã ante ingressũ religionis.† In qua quęstio- 144
ne Ioan.Gutier. in c.quamuis pactũ de pactis lib.6.in verbo dum nuptui traderetur nu.4.tenet,quòd nouitius ante ingressũ religionis nec potest renun-

renuntiare bona, nec donare, nec testari: quem in quantũ attinet ad donationem, sequitur Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l.7.tit.7. part. 1. glos.3. nu.3. cum seqq. licèt reprobet in quantum attinet ad testamenti factionem, in quo omnes concludunt fieri posse testamentum ante ingres-
545 sum religionis, † Iul. Clar. lib. 3. receptarum sententiarum. §. testamentum. q.28. à nu.2. & quòd non valeat dicta donatio, nec renuntiatio, tenet Spino de testamentis glos. 12. nu. 50. idem videtur tenere Nauarro. 3. p. cõsiliorum cons 81. & 82. quem sequitur frater Manuel Rodriguez Lusitanus in sua summa. 1. p. cap. 90. de donatione, & in 2. p. cap. 7. num. 7. & Molina tract. 2. de iustitia disputatione 139. Sed ratione, in qua prædicti Doctores fundãt suam opinionem, rectè perpensa, contrarium verum, & iuridicũ mihi videtur, & sic quòd donatio contractus, vel renuntiatio facta à laico ante ingressum religionis valeat, & teneat, & quòd ad hoc non extendatur dicti cap. 16. dispositio. Quod sic probatur, quia de iure communi dispositum est, quòd volens ad religionem transitum facere potest de bonis suis facere donatio-
546 nem, † tex. in authen. de monachis, §. illud 2. cui conuenit l.7. tit.7. part. 1. ibi: *O fizo mandas*: & quòd dictus tex. loquatur in donatione est cõmunis opinio, teste Decio in c. in præ-
Quæst. 31. sentia de probation. n.61. & latè Angulo de meliorationibus l.1. §.3. nu. 18. & 20. Et quod possit facere donationem, & maioratum ante religionis ingresũ, tenet Iul. Clar. lib. 3. receptarum sententia. §. testamẽtum. q.28. & Molina lib. 2. de Hispan. primogen. c.9. n.39. qui in num. 53. ex authoritate plurimorum Doctorum resoluit, quòd nouitius intra annum probationis, & ante factã professionem dicitur laicus, & pro laico reputatur: & in abstracto reputatur, tanquam si nunquam in monasterium ingressum fecisset: † ita Menoch. de 547
arbitrarijs centur. 5. casu 436. num. 4. ideoq; dictũ c. 16. debet ad ius commune reduci, nec contra eũ potest, nec debet interpretatio fieri, c. cum dilectus de consuetudine vbi glos. verbo iuri cõmuni, l. 2. C. de noxalibus, glos. verbo confundatur in fine in l. fin. §. in computatione. C. de iure deliber. quæ est communiter approbata secundum Ias. ibidem nu. 8. Decius cõsil. 7. n. 7. Item, quia dictũ c. 16. debet intelligi de iã in religionẽ ingressis ratione tituli de regularibus, sub quo comprehenditur, † per 548
l. Imperator. ff. de in diem adiectio. & ratione eius summarij, in quo summatur, non valere renuntiationem ante professionem, & per illa verba, ibi: *Illius tẽporis, quo in probatione est.* Et ibi: *Ac non alias intelligatur effectũ suum sortiri, nisi secuta professione.* Et ibi: *Et vt abeuntibus ante professionẽ omnia restituantur, quæ sua erant.* Et quia dictũ cap. 16. noluit innouare circa religiosos nominis Iesu: & ideo ad laicos nõ est extendẽda eius dispositio. Nec credendum est, quòd tollere voluisset laicorum libertatẽ ad renuntiandum per donationem bona opera recepta, ad quæ omni iure diuino & humano, vt naturali ratione tenentur,

tenentur, Iul. Clar. lib. 4. receptarum sentent. §. donatio. quæst. 3. & rectè ponderato cap. 15. præcedenti manifeste colligitur disponere, quòd nullus profiteatur ante decimum sextũ annum impletum, & ante annum in
549 religione completum, † maximè quia dictum cap. 16. disponit, quòd renũtiatio ante hanc ætatem, & ante annum nouitiatus impletum nõ valeat nisi de licẽtia Episcopi intra duos menses proximos professioni: qui tex. in laico loqui non potest, cui à iure cõmuni testari, & donare ante ingressum religionis conceditur, & sine Episcopi licentia, quæ tantũ religiosos comprehendere potest. Et hoc apertè ostenditur, quia si dictũ c. 16. contractum & obligationem prohiberet, vt de se patet, si ad ante religionis ingressum extenderetur, daretur absurdum correctionis totius iuris ciuilis & Regij, quo disponitur, quemlibet contrahere posse, & obligatum remanere, si eius obligatio habeat solennitatem à iure requisitam. Nec credendum est, dictum Concilium Tridentinum, tacite & vnico verbo tollere voluisse cõmercium, & contractationem illorum, qui ad id habiles repeiuntur, l. si quãdo in prin. C. de inoffi. testa. ibi: *Nec credendum est Romanũ Principem, qui iura tuetur, huiusmodi verbo totam obseruationem testamentorũ multis vigilijs ex cogitatam atq; inuẽtam, velle euerti*, l. 5. tit. 1. p. 6. vbi glo. verbo, *En la manera*, Principis enim rescriptũ, quantũ possibile est, debet
550 ad ius cõmune reduci, † cap. causam quæ de rescipitis, vbi DD. & Alex. cons. 33. vers. Tertiò probatur vol. 1. 1. Qua nostra opinione retenta respõde Doctoribus contrarium volẽtibus, quòd Ioã. Gur. in eo quod agit de testamenti prohibitione, reprobatur, & in cæteris reprobari debet, † quia offendẽs in vno factus est om- 551 niũ reus, iuxta regulam iuris, & quod Spino loquitur in donatione omniũ bonorũ, quę à iure ante ingressum professionis prohibetur, per l. 69. Taur. l. 8. tit. 10. lib. 5. Recop. vbi Azeued. & Matienç. latè, † & Nauar. 552 in d. 3. p. cons. 81. & 82. & frater Manuel Rodr. eum sequẽtibus fundatur in simili ratione, sine qua dispositio frustraretur. Quibus respondetur, † 553 quòd id non bene probatur in text. ab eis ad hoc relato, & quòd argumẽtũ à simili non valet, quãdo sequitur iuriũ correctio, † Bal. cõs. 166. vol. 1. 554 Boer. cons. 34. n. 9. Cassan. in cõsuet. Burgũd. tit. de succes. §. 12. fo. 179. Burg. de Paz in l. 1. Taur. n. 37. & argumentũ à simili nõ tollit clarã iuris dispositionẽ, † iuxta doctrinam Lici 555 rier de primogenitura, quæst. 4. tertij libri nu. 16. nec valet data aliqua dissimilitudine, Matth. de Afflict. decis. 350. num. 11. quia verisimile dicitur, quod iuri cõmuni non contradicit, & ei cõuenit † Menoch. de arbitrar. 556 lib. 2. centur. 1. casu 85. nu. 5. Carol. Ruin. cons. 12. n. 3. lib. 5. casus namq; omissus à noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum, † l. 557 si vero, §. de viro, ff. soluto matrimonio, l. commodissime, ff. delib. & posthum. fallaxque est argumentum à simili, vel eadem ratione, † l. 558 seruo inuito in prin. ff. ad Trebellia.

L nam

nam quando Pontifex facit disposi-
tionem correctoriam, licèt ratio in
ea expressa dederit extensioni locũ,
si alia ratio legis scriptæ contradicit,
non poterit seruari, quando expres-
se eius dispositioni non derogatur,
559 † cap. constitutio in fine de electio-
ne lib. 6. ibi: *Anteriora iura, cum per
constitutionem immutata non fue-
runt, obseruari oportet*, tradit plurima
Burg. de Paz in dicta l. 1. Tauri à
numer. 67. cum tribus sequentibus.
Nam vt habetur in l. 1. & 2. ff. de iu-
dic. & per Socin. in l. 1. ff. de vulgari
in additione lecturæ num. 6. natura
extensionis est, vt casus, ad quem fit
560 extensio, sit eiusdẽ qualitatis, † quòd
quidem hîc non esse, permanife-
stum est, ex his quæ præmisimus.
Item in pœnalibus, vt fiat extensio,
oportet esse in omnibus æquipara-
561 tionem, † glos. verbo, sanè in cap. 1.
de voto lib. 6. glos. verbo, prorogа-
mus in cap. constitutus de regulari-
bus: imo vero in pœnis quæ iure
ipso inferuntur, non fit extensio ex
562 similitudine rationis, † Ioan. Andr.
in cap. odia de regulis iuris, libr. 6.
Bald. in l. de quibus, ff. de legibus,
col. 6. latè Imol. de hoc in l. si vero,
§. de viro, ff. solut. matrimon. colū.
1. Angel. in §. ius autem ciuile insti.
de iustit. & iure, Dec. in l. factum, §.
in pœnalibus, ff. de regul. iur. item
etiam in materia fauorabili exten-
sio non fit ab eo, in quo maior ra-
tio vrget ad id, in quo minor mi-
563 litat ratio, † per l. cui pacto, ff. de
seruis exportand. Socin. consil. 9.
numer. 15. volum. 3. pœna enim
non irrogatur, nisi expresśim iure
caueatur, † authen. de non eligend. 564
secundo nubent. §. sin autem, & quæ
notantur in l. cum quidam, ff. de
liber. & posth. per text. ibi cum si-
milibus, & ideò Nauarr. in dicto
consl. 81. & 82. asserit, dictum cap. 16.
dictæ sess. 25. Concilij Tridentini
per dominos Cardinales reforma-
tionis interpretatum eo modo esse,
vt non corrigat donationes, nec
contractus, vel renuntiationes fa-
ctas à laico ante ingressum religio-
nis, & hodie habentur indecisioni-
bus Prosperi Farinacij & Cardina-
lium, in decis. 91. & 211. & 227. qui
fortasis his meis fundamentis ad id
moti fuere; † quod idem affirmat 565
Gaspar Paraselo in compendio pri-
uilegiorum sui ordinis, quem refert
frater Manuel Rodriguez vbi su-
pra: & dictum cap. 16. continuari
præcepens circa ętatem 16. anno-
rum, & annum continuum noui-
tiatus, † tenet Menoch. libr. 2. de 566
arbitrar. centuria 5. casu 436. nume.
7. & 8. quem vide, quia magna est
eius authoritas; licèt frater Manuel
Rodriguez eum reprobauerit. Et
quod dictum cap. 16. continuetur
ad præcedens, probat illa dictio,
Anteà, quæ dictioni *Antè* corre-
spondet, & dictioni *Anteà* prædi-
cti cap. 15. præcedentis: & quia di-
ctio, *Quoque*, dicti cap. 16. est repe-
titiua similis qualitatis, † vt latè re- 567
soluit Gomezius in §. item Seruiana,
institut. de actio. de quo cap. 16.
latè agit Gutierrez in quæstionibus
Canonicis 2. part. cap. 1. Casti-
llo de vsufructu cap. 65. libro pri-
mo.

ET

Quæst.107. Cap.13. ET est notandū, quòd si aliquod priuilegium est concessum habitantibus in aliquo loco, censetur concessum dicto loco, & non in eo ha-
568 bitantibus, † text. in l. ciuibus, ff. de rebus dubijs, vbi legatum ciuibus ciuitatis relictum videtur datum &
569 relictum ciuitati, † sicuti relictum Sacerdoti videtur Ecclesię relictum, per l. annua, §. 1. ff. annuis legat. & de habitantibus in loco est text. in l. 1. ff. de censibus, tenet Bologninus in tractatu de indulgentijs num. 15. & optime distinguit Petr. Antibol. in tractatu de muneribus 3. par. principali num. 44. Et quod priuilegium restitutionis cōcessum Ecclesijs per cap. 1. de in integrum resti. extenda-
570 tur ad hospitalia, † tradit Ioan. Andre. in c. 2. de restit. in integrum lib. 6. nam Ecclesiæ nomine includitur
571 omnis pius locus. † c. requisisti de testamentis, ita Lapus de Castellion in tract. de hospitalitate nu. 13. Deinde si Rex concedat ciuitatem cum terminis & aquis, tale priuilegiū restringitur ad solam iurisdictionem, & nō extenditur ad concessionem termi-
572 norum ipsius ciuitatis, † secundum Mexiam ad legem Toleti. 9. fundamento 2. partis num. 77. & Azeued. qui eum refert in l. 13. tit. 7. lib. 7. Recop. num. 2. & ideò per concessionem territorij alicui facta non venit illud, quod antea erat concessum vi
573 cinis, † vt tenet ipse Azeuedo vbi supra numer. 1. per tex. in cap. 1. de capit. qui ciuita. vend. vbi Bald. in vsibus feudorum, l. si domus, §. fin. ff. de legat. 1. l. vxor patrui, C. de legatis, tenet Aretinus cons. 15. vol. 3. ex aliorū Doctorū opinione. Et priuilegium portagij à Principe concessum extenditur tantum in terris cōcedentis, † vt tradit ipse Azeued. in l. 474
1. tit. 1. lib. 6. nu. 29. qui in l. 22. & 23. tit. 14. n. 4. lib. 6. tradit, vtrum priuilegijs ordinum gaudeant, & fruantur hospitantes eos. † Et priuilegia 575
concessa contra ius naturale non valere, nec tenere, † probat l. 31. tit. 18. 576
p. 3. vbi late tenet Greg. Lop. ideoq; minus valent, & tenent priuilegia contra iura Regia, vel contra fidem concessa, † per tex. in l. 29. tit. 18. p. 3. 577
vbi latè notat, & tenet dictus Greg. Lopez.

ET supra dictis adde, quòd in declaratione priuilegiorum facienda à Principe non est necessaria citatio Quæst.108.
partis, † ita resoluit Angel. in l. si quis 578
intentione ambigua, ff. de iudic. nu. fin. quem sequitur Dec. in c. cum venissent de iudic. & in c. pastoralis, §. verū de appellatio. n. 2. Roman. cōs. 482. col. 2. & hæc est verior opinio secundū Burg. de Paz in prooemio legum Tauri numer. 359. cum sequentibus, & pro hac sententia est tex. quem allegat Romanus ad hoc in cap. reprehensibilis in princip. de appellation. pro qua opinione facit regula, quòd ille qui declarat, nil facit de nouo, † l. hæredes palam, 579
§. si quid post, ff. de testament. & in Clementina exiuit de paradiso, §. harum declarationum de verborum signification. & est bonus text. in l. adeò, §. videtur, ff. de acquirend. rerum dominio. Contrariam autem sententiam, quòd sit necessaria partis citatio † etiā in de- 580

claratione,† tenet Alex.cõs.11. vol. 7. & Dec. consil.46.nu. fin. & Fel. in cap. cum olim de re iudic. n. 12. & Gomezius in regula de non tollendo iure quęsito quęst.13.pro quà opinione facit regula generalis,quòd in vnoquoq; negotio vbi vertitur ali
581 cuius præiudicium,citandus est,† l. de vnoquoq; ff. de re iudic.Clemen. pastoralis eodem tit. & videtur tex. expressus in l. vltima. C. de legibus, ibi : *Partibus quominus constitutis*, quam legem ad hoc notat Bald. ibidem. Sed pro dictarum opinionum cõcordia distingue hoc modo,quòd si declaratio priuilegij fit extra iudicium,tunc procedit prima opinio, per tex.in c.olim de verbor. signific. sin autem fiat in iudicio talis declaratio,vel reuocatio,tunc procedit se-
582 cunda opinio,† tex in cap. in his de verbor. significat. in fine, quæ duo iura sic intellegit Innocen.in d.cap. olim, & ibi eum sequitur Anchar. & Abb. & Felin. in dicto cap. cum venisset de iudic.in pri. Item prima opinio habet locũ, quando solũmodo declarãtur verba dubia, quia tũc cũ nihil fiat de nouo,nulla est necessaria citatio. Secunda opinio procedit,quando priuilegio aliquid additur,vel de trahitur,quia tũc cum censeatur actus nouus per dictã l.hæredes palam, §.1. est necessaria noua solemnitas: & sic requiritur citatio, ita notat Innoc.in c.ex parte el 1. de verborum significat. quem sequitur Felin. in dict. cap. cum venissent in prin.& alij Doctores,de quibus per Burg de Paz in proœm. legũ Tauri n.359.pro qua cõcordia inducit tex. in c.nuper de decimis in pri. Et omnia supra dicta intellige,& quòd esset necessaria citatio , quando esset priuilegium tale, quòd non posset Princeps reuocare sine causa,vt in priuilegijs cõcessis ex causa onerosa , quę sine causa non possunt reuocari,† vt 583
resoluit Verolus in dicto c. cum venissent,de iudic.n.23.&hoc casu erit necessaria citatio: sin autem sint alia priuilegia, quæ mera Principis volũtate tolli possunt, vt regulariter fit in priuilegijs gratiosis, † secundũ glos- 584
sam notabilem in c. decet de regul. iur.lib.6.quæ est glos.fin.communiter recepta secundum Couar. lib. 3. variarum resolutio. c.6.nu.1.de qua glos. est vidẽdus Molina de Hispan. primogen. lib.3.c.3.n.16.cum seqq. in hoc casu nulla erit necessaria citatio. Ratio est,quia cum id dependet à mera voluntate, frustra exigeretur citatio,† argumento text.& quæ ibi 585
notantur in l. cum quidam, ff. de legat.2. Vnde ex supra dictis venit componenda controuersia inter Sarmientó lib.1. selectarum interpretationum cap.8 nu.4. qui inquit,quòd in reuocatione priuilegiorum non est necessaria citatio, quia est iudicium gratiarum, vbi nulla exigitur citatiò, vbi non tractantur lites, & inter Molinã, qui ex aduerso lib. 3. Hispan. primogeni. cap. 3. numer. 16 inquit, necessariam esse citationem in priuilegiorum reuocatione. Sed vtique eorum repugnantiam componas, vt opinio, de qua per Sarmiento , procedat in priuilegijs gratiosis , quæ ad libitum possunt reuocari : opinio autem

de

de qua per Molin. procedat in alijs priuilegijs, quæ sine iusta & rationa
586 bili causa reuocari non possunt. †
Quæst. 109. Sed est quæstio bona, vtrum Princeps concedendo alicui aliquod prædium, vt ex eo habeat alimẽta ob aliquod seruitium, videatur proprietas concessa, & si relinquat alimenta, ex aliquo prædio sumenda, videatur tantum alimenta, & non proprietaté
587 prædij reliquisse? † Et in primo casu proprietatem relictam, in secũdo alimenta tantum, & nõ proprietatem, probatur ex text. in l. libertis, & in l. Lucius, ff. de alimentis & cibarijs legat. per quæ iura tenet Bart. in d. l. libertis num. 2. quòd relicto prædio alicui, vt inde habeat alimenta, proprietas relicta censetur: sin autem alimenta relinquantur ex prædijs, & pro alimentis prædia obligantur, alimenta tantum, & non proprietas, legata censeantur: qui Bart. in num. fin. ad cæteros contractus extendit, & in nu. 3. cum seqq. optimè distinguit. Vnde est, quòd relictũ quotannis ex certo prædio, vel censu, debebitur perpetuò, & ab hæredibus præstabitur, licèt prædium
588 & census pereant, & defficiãt. † Ita Bart. in l. inter stipulãtem, §. sacram, num. 6. ff. de verbor. obligatio. vbi bona distinctio, Cin. in l. si quis argentum, C. de donatio. Alberic. Alex. & Ias. in d. §. sacram. Paul. in cõs. 338. lib. 1. nu. 3 tenet Hieron. Gigas de pensionibus, vers. 62. quæro, fol. mihi 211. Et quia de supradictis quæstionibus tot sunt variæ opiniones, distinctiones, atque declarationes inter Doctores, vt vnus integer tractatus ad earũ explicationem esset necessarius, cùm tot atque tanta iura adducant inquirentes, vtrùm in legatis & alimentis tantũ procedant, & vtrùm ad cęteros contractus extẽdantur prædictæ dispositiones, & vtrum in vna vel in pluribus orationibus sint conceptæ, vel an cõditio, vel executio, vel demonstratio, vel hypotheca, aut obligatio tantùm inducatur, vide late vltra prædictos Doctores, per Couar. in c. Raynuntius de testament. §. 10. Aluar. Velasc. in qq. iuris emphyt. quæst. 4. & eruditissimè ac copiosissimè per Ioan. Garc. Gallecum in tractatu de expensis & melioratio. cap. 4. num. 30. cum pluribus seqq. & Felician. de censibus lib. 2. c. 5. n. 7. qui innumeros referunt DD. & plurima iura ingeniosè interpretãtur, ad quos occurre, cũ casus obuenerit, ne eius dicta tã diffusa recensere videar, cùm sint extra nostram materiam.

LICET tamen regulariter non Quæst. 100
valeat confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore, & debeat constare de vera numeratione, secundũ magis veram, receptam, & practicatã opinionem, † de 589
qua per Roderi. Xuar. in l. post rem iudicat. 3. q. à n. 16. Vincenc. Caro. in c. cum quid de regul. iur. lib. 6. 1. par. ampliatione 6. n. 14. Hippol. singulari 265. Tiraquell. de retract. conuentional. § 4. glo 6. num. 12. Ioan. Gutier. de iurament. confirma. cap. 50. à num. 21. & in alleg. 1. à num. 29. cum seqq. Ignatio de Salzed. in additio. ad Bern. Diaz de Lugo in reg. 608. & Mascar. de probationibus 3.

parte conclus. 369. cum seqq. Grat. in regula 388. nu. 10 qui allegat Couar. lib. 1 variarum c. 1. n. 8. & Matienç. in dialogo relat. 3. p. c. 44. nu. 6. Menoch. cõs. 39. lib. 1. Ant. Nat. cõs. 546. lib. 3. Greg. Lop. in l. 61. tit. 18. p. 3. glos. 2. inuenitur circa hoc peculiare priuilegiũ in receptore, exactore, & susceptore regalium redditnũ, & debitorum fiscalium, in quibus etsi sint tanquam procuratores, sufficit confessio de recepto & apocha, licèt de vera numeratione non con-
590 stet, † tex. in l. 2. §. fin. C. de quadriẽnij præscriptio. per quem ita tenet Abb. cons. 41. lib. 1. n. 3. text. in l. fin. C. de apochis publicis lib. 10. & glo. ibi, vbi mandatur exceptio non numeratæ pecuniæ huiusmodi susceptoribus, & valet apocha confessionẽ continens pecuniæ receptæ, l. securitatis, C. de susceptoribus lib. 10. ita Bart. in l. si procurator, §. fin. ff. de iure fisci in fine, idem tenet glossa verbo fisci in fine, in l. 1. C. de vendendis rebus ciuitatis, & ibi Bar. tex. cum glos. in l. in contractibus, §. 1. versiculo, Ideoque, C. de non numerata pecunia, optimè Salice. ibi post Cin. in d. l. 2. C. de quadrennij præscripti. Menoch. in d. cons. 39. nu. 5. & 8. & 33 & 61. Ioan. Plat. in d. l. 1. C. de vendendis rebus ciuit. Barbac. cons. 18 lib. 3 & Laudensis de fisco quæst. 26.

Attamen cum hoc sit peculiare priuilegium in literarum obligationibus, quòd si aliquis confiteatur schedula vel scriptura centũ debere, subintelligitur, & ideò reddere pro-
591 mitto, † glos. vnica & singularis verbo debere in principio inst. de literarũ obligatio. quia non potest deberi, nisi quod exigi potest, † per l. credi- 592
tor, ff. de verbor. oblig. dicit d. glossã vnicã, & singularẽ Bal. in c. si cautio de fide instru. n. 7. & Ioan. Faber in d. priuileg. de literarũ obligatio. inst. n. 5. & ibi Ias. in additionibus ad Christophorũ Port. col 2. in fin. Salicet. in l. generaliter, c. de non numerata pecunia num. 10.

ERIT elegans quæstio, quid sta- Quæst. 111.
tuendũ sit, si aliquis procurator, vel negotiator ad aliquod debitũ exigẽdũ constitutus corã iudice confiteatur magnã exigisse pecuniæ summã virtute mandati sibi concessi, & illã cõsumpsisse in salario sibi debito, & à mãdãte assignato, & in aduocatorũ, tabellionũq; & litiũ expensis, & nihil debere, paratũq; esse ad rationẽ reddẽdã dicat. Vtrũ talis cõfessio paratã executionẽ habeat, mandariq; executioni debeat. † In qua quęst. dicendũ 593
videtur, quod huiusmodi cõfessio executioni mãdari possit, per vulgares conclusiones, de quibus per Bar. Alberi. Bal. Cin. & omnes in l. vnica, C. de confessis, & in c. si. eodẽ tit. & per l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop. vbi moderni, vbi habetur, quòd confessio habet executionem paratam, sicut senten- 594
tia, † l. post rem iudicatam, ff. de re iudicat. Quod corroboratur per ea, quæ communiter traduntur à Doctoribus in l. generaliter, C. de non numerata pecun. & in c. si cautio de fide instrument. præcipuè ab Anto. de Butrio, & Imola ibidem, qui omnes concludunt, quòd ex cõfessione facta in iudicio actio & obligatio

naſ-

nascitur, etsi causæ non fiat declaratio. † Quæ est omnium scribentium resolutio, vt per Hippolyt. in rubric. de probatio. nu. 81. cum seqq. Deinde facit, quia videtur iuridicū, quòd dictus procurator, vel negotiator teneatur soluere quantitatem in sua confessione contentam, & postea per viam actionis, vel exceptionis exigere posit salarium & expensas à se factas. Conclusio est Bart. in l. si duo patroni, §. si quis iurauerit num. 3. ff. de iure iurando, quæ fuit Speculat. 2. part. de executione sentent. §. postremo num. 8. cum quia transit Ioan. Andr. ibidem in additione litera E. & Bal. & Angel. in d. §. si quis iurauerit, & Benedictus de Barcis de libellis guarentigijs 3. p. q. 5. in fine.

Sed nihilominus in d. quæst. executio est deneganda, & probatio super salario debito & expensis in ex actione & negotiatione factis admittenda. Quæ opinio primò fulcitur, quia in prædicto casu competebat mandati actio nata ex primo cōtractu. l. licet, §. ea obligatio. pro quo executio dari non potest, etiamsi cōstaret de solutione ei facta à debitore per opocham de recepto: quia illud fuit ad liberandum debitorem, & nomine mandantis: ergo non ad se ipsum obligandum, l. non omnis, ff. si cert. pet. vbi Doctores. Nec minus debet executio dari per illam in iudicio factam confessionē; quando quidem debitum neget, & quantitatem receptā in negotiatione consumpsisse excipiat, ex doctrina Ant. de Butr. in d. c. si cautio de fideinstrument. n. 11. ad finē, qui hanc cōfessionem considerat in finibus confessionis, vbi aliquis confitetur recepisse, & apocham de recepto dedisse: quia nihil aliud ex ea confessione probatur, quàm ex instrumēto ipso. Vnde ex confessione non fit fundamentū intentionis agentis, secundū Innocentium, quem ipse Anton. de Butrio citat. Et ad hoc vt confessio in iudicio facta paratam habeat executionem, videbatur, oportere esse debitor, quod deberi dicat qui confitetur, & quòd ita intelligi debeant iura de hoc disponentia, & dicta l. 5. tit. 21. libr. 4. Recopilatio. cum ita loquantur & disponant leges, à quibus assumptum est fundamentum, per l. 2. tit. 13. par. 3. ibi: *A que le preguntasse, si le deuia alguna cosa, e marauedis, y el demandado respondiesse luego llanamēte, que ge la deuia*, sic l. debitoribus, ff. de re iudicat. ibi: *His qui fatebuntur, se debere*, & l. si debitori, ff. de iudic. ibi: *Si fateatur se debere, paratumque dicat soluere*, & in l. si reus paratus, ff. de procuratoribus, ibi: *Pecuniam soluere*, tenet Azo in summa, C. de confessis numer. 4. Speculat. de confessionibus, §. 1. nu. 2. ad fin. Et quòd multum necessarium sit in confessione illud verbū, *Debeo*, ad hoc vt executio locum habeat, & non sit idē recipi, vel exigi, † probatur per l. Titius, & l. quidā, ff. de cōstituta pec. iūcta l. publica, §. fi. ff. depositi, quę cōclusio optime cōfirmatur per ea, quę tradit Bar. in l. 1. de ętate, §. qui interrogatus, ff. de interrog. act. ibi: *Ratio apparet in promptu, quia licet sit verum, tamē id de quo est confessus, nō sufficit ad condēnationem*, 496

& Raphael Fulgos.ibidem, *vult ergo dicere*, inquit, *quod tenebitur quasi ex contractu, & non habetur adhuc pro codemnato, sed pro obligato, quia confessus est, se haredem, non autem debere:* confessionē enim incidenter factam ad alium finem non ita præiudicare ait glossa solemnis, in c.
597 ex pœnitētibus 50.distinctione. † Et DD. in c. at si clerici de iud. Alciat. in l.1.§.si quis ita in fine, ff.de verborum obligatio. maximè præcedente negatione debiti, vel protestatione, vt in nostro casu, argumen tex. in c. Lotharius 31.q.1.glos.1.in l. Julian' vers. Vel dic.ff.de condict. indebiti. Bald. in c.cū in iure n.4.de offic. de legat. Bald. item & Cin. in l.2. C.de donat. ante nuptias, *Præmissa*, inquit Azo in summa, C.de confessis d. n. 4. *vera sunt, cum quis simpliciter cōfitetur, se debere, vel rem agentis fuisse. Si verò confiteatur, debuisse, vel rē agentis fuisse, opponit tamen præscriptionem, vel pactum, vel solutionē, non est statim condemnatio facienda, sed dabitur reo dilatio ad probandum*, l. siue, l. siquidem, C. de exceptio. idē Speculat.3. p.tit.de confessis, Bald. in l.vni.C.de confess.nu.5. Salicet. in l. generaliter, C.de nō numerata pecun.n.10.vbi latè: sed de iure Regio per l.2.tit.16.lib.5. Recop. confessio clara sine stipulatione, vel verbo, *Promitto*, vel, *Debeo*, executioni mā-
598 dabitur, † secundum Azeued. ibidē n.54. quod anteà tenuit Ias. in §. fuerat de verbor. obligat. instit. nu 18. & in l. si duo patroni, §. Marcell' ff.de iur.iuran. vbi DD. & in l.1. ff.de his, quæ in testam. delentur, & Roderic. Xuar. qui plures allegat in l. post rē iudic.2. extēsione, & Bal. Nouel. de dote, 6 p. priuilegio 1. quod antiquitus, & hodie stante d. l. 1. disponitur in instrumento dotali, quòd mādabitur executioni, si cōstet de dote recepta, licèt deficiat stipulatio, & reddē di obligatio, † vt per Bal. Nouel. & 599
Roder. Xuar. vbi supra, & est text. expressus in l.17.tit.11.p.4. & est cōmunis opinio teste Alex. in l. iuris gētiū, §. quod fere, ff.de pactis.

Ex quibus deducitur, quòd prædicta iudicialis cōfessio cū prædicta qualitate nō habet executionē paratam: & ideò ad primum & secundū fundamentum pro contraria parte adductū responsum habes; maximè quia ad exigendam pecuniam à procuratore prędicto receptam cōpetit parti mandāti actio mandati, & dicto procuratori vel negotiatori contraria actio mandati ad exigendas expensas à se factas in negotiatione, competitque ei retentio, text. expressus in l. idéque, §. idem Labeo, ff. mandati. *Et verum est reputationes quoq; hoc iudicium admittere*, ait dictus tex. *Et sicut fructus cogitur restituere is qui procurat, ita sumptum, quem in fructus percipiendos fecit, deducere eum oportet*, & in l. si verò nō remunerandi, §. si mihi mādaueris, ff. mandati, ibi: *Aliquid tamen impendero, erit contraria mandati actio*, & l. actoris, ff.de procurator. ibi: *Propter impensas, quas in lite fecit, potest desiderare, vt sibi ex iudicati actione satisfiat*. Et ad retentionē est tex in l. quæ omnia, §. si de procur. ibi: *Itē si retētione aliqua procurator vti vel.t.*

non

nō facile ab ea lis transferenda erit, vbi glossa, *Retētione*, ait, *impensarū in lite factarum, quia nō negatur receptio, sed competit retentio loco pigneris, & sic non proprie est, exceptionem opponere*, argumento l. quòd si nolit. §. idem Marcellus, ff. de ædelit. edict. & l. Iulianus. §. offerri. ff. de actio. empt. ait Guidon de Sussa in tractatu de guarentigiato instrument. in princ. nu. 10. Et quòd talis procurator, vel negotiator teneatur tantum reddere rationem de recepto, de quo impēdia, & expensæ deduci debeant, probat l. qui proprio. §. procurator. ff. de procuratoribus, vbi habetur: *Procurator, vt in cæteris negotijs gerendis, ita & in litibus exercendis ex bona fide rationem reddere debet: itaq; quod ex lite consequutus erit, siue ex lite principaliter ipsius rei nomine, siue extrinsecus ob eam rem debet mandati iudicio restituere. Item cōtrà, quod ob rem iudicatam procurator soluit, contrario mandati iudicio recuperare debet litis impēdia bona fide facta, vel ab actoris procuratore, vel rei, debere ei restitui, æquitas suadet: adeò vt de natura huiusmodi contractus sit, vt procurator, vel exactor restituat, quod virtute mādati exegit, rationemq; reddat, & quòd expēsa, & salaria deducātur, vt notatur in l. sumptus. ff. de pactis. &c.*

Qua resolutione retēta restat nūc responsio ad doctrinam Bart. in d. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iure iuran. & dicimus, quòd eius conclusio est falsa, & communiter reprobatur, secundum Salicet. ibidē in fine, Paul. de Castro, Fulgos. Anton. de Butr. Imol. Alexan. & Franciscum Curt. in additione ad eum in dicto §. si quis iurauerit, vbi Ias. & Decius consil. 19. col. 2. & cōsil. 421. qui omnes dicunt, hanc esse communem opinionem, & ab ea in iudicando, & consulendo non esse recedendum, & Anton. Canario de executione instrumentorum num. 59. cum sequentibus, *Aduerte clarius*, inquit, *quòd si emptor, & venditor non solum habent ius excipiendi, sed ius retinendi loco pignoris, vt in dicto §. offerri, de isto ergo iure non fuit in primo iudicio: & fortius cum instrumentum agitur, amplius hæc exceptio non cōcernit, nec eneruat vires instrumenti, & tacitē inest in obligatione in instrumento deducta, &c.* Et paulò inferius, *Sed inhæreas*, inquit, *illi rationi, quòd hæc exceptio inest, & instrumenti vires non impugnat.* Et ita ait Salicetus in d. §. si quis iurauerit, quòd prædictæ exceptiones, de quibus in hac questione, sunt executionis dilatoriæ, quem sequitur Alex. ibidem num. 3. Archidiac. in cap. si quis Episcoporum. 3. q. 6. & allegatur ad hoc elegans tex. in l. fundus, qui Lucij Titij, ff. de rescind. vendit. & in supradicta quæstione non potest acceptari cōfessio, & executioni mādari sine receptione exceptionis, & expensarū deductione, l. cum quæritur. ff. de administrat. tutor. notat Ioan. de Platea in l. 1. C. de apochis public. lib. 12. & Alexand. ad Bart. in l. si pupillus, ff de admin. tut. Auend. de exequend. mandatis Regum. 2. p. cap. 10. num. 31. Sunt enim hæc connexa inuicem, vt separari non possint, nec debeant, in sequestris & deposi-

tis namq; authoritate iudicis factis, vbi habetur priuilegium summariæ cognitionis, & absque strepitu, & figurà iudicij secundum Bald. in l. acceptam, C. de vsuris, & in l. si fide iussor. §. fin. ff. qui satisdare cogant. vbi Ias.) non potest sequester compelli ad reddendos omnes fructus, quos recepit, & quidquid exegerit, sed in primis citari debet ad rationes
600 reddẽdas, † vt rationibus redditis reliqua restituantur, & ita ait Rebuffus ad Regias constitutio. Gallicas, tit. de sequestris art. 7. glos. vnica n. 4. in 3. par. quòd si ante rationem redditã eidẽ sequestro præciperetur, vt omnes fruct⁹ redderet, grauaretur: quia ab executione non est incipiendum, qui in nu. 5. ait: *Quia expensas potest*
601 *deducere*, † vt supra dictum est, per Clement. vnicam quam allegat, qui Rebuf. ibidem art. 3 glos. 2. idem disponit de salario procuratoris, vel
602 executoris. †

Nec dictis obstat illa ad modum controuersa quæstio, tot tantisque distinctionibus plena, quòd confessio cum qualitate, vel exceptione facta, possit pro parte acceptari, & pro
603 parte reprobari, † vt pluribus autoribus relatis tenet Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 4. Recopilat. num. 67. & Gratian. in regul. 85. numer. 1. & 2. nisi quando prędicta qualitas pro se habuerit aliquam iuris præsumptionem, per l. Aurelius, §. idem quæsijt, ff. de liberatione legata, vbi Bart. & Doctores, & Maranta de ordine cognitionum, 6. par. capite de confessione numer. 27. fol. 447. Nam responde, quòd hodie iure Regio, & veritate attenta, confessio cũ qualitate non potest pro parte acceptari, & pro parte repudiari, nec executioni mandari, & quòd hoc inter reorũ priuilegia annumeratur, quod reo sic confitenti debet terminus assignari ad suam probandam exceptionem, & qualitatem confessionis, & inter ea dum executio suspẽdatur, per text. hoc apartè disponentem in l. 8. tit. 3. par. 3. quod defendit, & verum dicit Parlador. de rebus quotidian. 2. lib. c. fin. primę partis, §. 4. n. 11. pag. 128. quod ante eum tenuit Hugo de Celso in suo repertorio legũ Regni in verbo, *Confession*, versi, 12. quam opinionem semper tenui, & nunc teneo, & in forẽsibus magis receptam & practicatam vidi.

HIC Se offert illa quęstio etiam in forẽsibus valide versata, vtrum potestas, hoc est, *Corregidor, o Alcalde mayor*, qui tempore syndicatus fideiussorem non inuenerit, possit in carcere detineri vsque quo fideiussorem idoneum adhibeat: vel iuratoriam cautionem præstare sufficiat pro iudicis priuilegio. † In qua quęst. Auiles in capit. prætorum, in c. 3. iudicum syndicatus nu. 21. post longã disputationem & opinionibus hinc inde relatis tenet, & resoluit pro cõmuni, quòd in prædicto casu præses nõ possit in carcere detineri, & satisfacit, præstandando iuratoriã cautionẽ, quod tenet Azeued. in l. 23 tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11. Contra quam cõmunem opinionem fortiter facit dispositio text. in l. 3 tit. 9. lib. 5. Recopil. ibi: *E despues que los juezes huuieren jurado, deuenles tomar fiadores,* Cap. 14. Quæst. 14. 604

&

Et idem disponitur per titulum correctorum, in quo eadem dispositio, eademq; verba reperiuntur: & quòd iudex non teneatur in plus quàm facere potest, nec incarcerari, nec detineri possit pro debito, vel condénatione
605 ciuili, † & quod in hoc priuilegiatus reperiatur, probat tex. in l. filius familias. §. iudex. ff de iudic. & tenet Paris de Puteo in tract. syndicatus in verbo culpa nu. 1. & in verbo nisi potestas nu. 19. & Azeuedo in d. l. 23. tit. 7. lib. 3. Recopil. nu. 11.

Quaest. 113 ET in dubium vertitur, si aliquis in criminali causa condemnatus fuerit in pœna pecuniaria, qui in principali causa criminali fideiussorem dedit, & hic nobilis fuerit, vtrum pro
606 condénatione incarcerari possit? † Et videbatur incarcerádus, quia hoc debitum dicetur ex delicto descendere, licèt causa immediata sit illa promissio, & fideiussio, argumento l. 1. §. ex incendio. ff. de incendio, ruina, & naufrag. Et qui iudicialiter fideiubent, vt in nostro casu, eadem sententia & processu contra reum fulminato, absque nouo processu, & sententia, ad solutionem compelluntur, tex. glos. & Bart. nu. 2. in l. 1. ff. iudic. soluend. post Odofredum, cuius opinio communis est, vt per Roder. Xuarez in l. 2. tit. *de los emplaçamientos*, versic. sed pone quæstionem nu. 6. Hippolyt. de Marsil. in rubr. de fideiussoribus num. 366. & rationem reddit Collectaneus in c. 1. de iudicijs col. 2. & in cap. constitutus de fideiussor. Rebuffus ad Regias constitution. Gallicas tit. de literis obligatorijs art. 5. glos. 9. nu. 8. & in tit. de sententijs executorijs art. 1. glos. 16. nu. 26. vol. 1.

Sed contrarium puto verum, & sic quòd talis fideiussor nobilis incarcerari non possit pro dicta condemnatione pecuniaria: nam l. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. in his verbis, *Por deuda que decienda de delito*, modo interpretentur Latino sermone, *Ex delicto*, vel *de delicto*, significant causam propinquam, eo modo, vt delictum sit causa propinqua, & nó fideiussionis verba, ita concludunt communiter Doctores per tex. in l. qui liberis. §. hæc verba ff. de vulgar. vbi Aretinus, & complures, quos more solito congerit Tiraquel. de cessante causa limitatione 20. nu. 26. & 30. & 31. tex. in l. actionum genera, versic. ex facto. ff. de action. & oblig. *Ex facto*, inquit, *actio est, quoties ex eo teneri quis incipit, quod ipse admisit, veluti si furtum, vel iniuriam commiserit, vel damnú dederit*. Hæc Vlpianus. Item Caius Iurisconsultus in l. ex maleficijs. ff. eodem tit. *Ex maleficijs*, ait, *nascuntur obligationes, veluti ex furto, ex iniuria*: quæ omnia vnius generis sunt: nam hæc tátum ex re consistũt, id est ex ipso maleficio. Et maxime pro hac parte facit illud, quod in superioribus resoluimus nu. 224. cum sequentibus, quòd nobilis non possit expressè priuilegium suæ nobilitatis renuntiare, qui minus poterit tacite, † cum nemo videatur tacite iuri 607
suo renuntiare. l. legitimam cú materia. ff. de petitione hæredit. ná priuilegium proueniens ex nobilitate naturali non perditur, † secundum 608
Azeu. in l. 1. tit. 1 lib. 6. Recop. n. 43.

de

de qua quæstione latius infra num. 1413. cum sequentibus circa fideiussorem de saneamiento datum post condemnationem.

Quæst.114 NEC me latet, quòd priuilegiũ concessum à Principe de extrahẽdis aquis intelligitur reseruata commoditate alterius habentis anterius pri-
609 uilegium aquã extrahendi: † ita Baldus in tit. de pace Cõstant. in verbo detrimentum in vsibus feudorũ, tex. in l. si quis diutinã. C. de aquæd. lib. 11. & meritò, quia priuilegia publicæ vtilitati damnosa, vt iã diximus,
610 non sunt recipienda, † l. nec damnosa. C. de precibus Imperat. offerend. l. 2. C. de priuileg. scholar. lib. 12. & sunt restringenda: ita Azeued. in d. l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 25. & 26. quod amplia, etiamsi proprio motu Princeps concesserit facultatem aquæ du
611 cendæ: † ita Felin. in c. cęterum col. 5. de rescriptis, quem refert & sequitur Ripa in l. quominus. ff. de fluminibus num. 12. & ideo lex, quę habet clausulam derogatoriam ad futura priuilegia, vel rescripta, non videtur illi derogatum per contrariam dispositionem, nisi sit dictum in specie, nõ
612 obstante tali lege, † tex. in cap. eam te de ætate & qualitate, c. fin. de rescript. lib. 6. In priuilegio tamen, vel rescripto Principis, quod Princeps appellat priuilegium, vel eo ipso, quòd concessio reperitur sigillata sigillo priuilegiorum, nõ est opus clausula, *Non obstante*, quia ipso facto apparet, quòd Princeps vult infringere
613 iura, † argumento l. quidam consulebant. ff. de re iudicata cap. veniens de filijs presbyterorũ, sequitur Felin. in rubr. & in c. 1. de rescriptis, & facit, quia certa scientia Principis habet vim clausulæ derogatoriæ, † Fe- 614
lin. in cap. cum inter col 4. de exceptio. quem refert & sequitur Ripa in d. l. quominus. ff. de fluminibus nu. 32. Et si vis scire, quãdo sit opus clausula, *Non obstãte*, & quomodo sit accipienda, † vide Felin. in cap. non- 615
nulli in principio de rescriptis, & de clausula, *Ex certa scientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, non obstãte, & supplens omnes defectus*, vide Grammaticum consil. 150. ciuili per totum, & col. 2. cum pluribus sequẽtibus. Et facultas ducendi aquam ex flumine non nauigabili nunquã perditur per non vsum, quia non competit per modum iuris debiti, sed per modum facultatis: & ea que competunt per modum facultatis, præscribi non possunt, † l. 2. ff. de via publi- 616
ca: ita Ripa in d. l. quominus nu. 98. qui Bartolum explicat in hoc pluribus distinctionibus.

Deinde quando aliquod conceditur exemptionis priuilegium calceolarijs, seu sutoribus, extenditur ad eorum ministros ex ipsa vi concessionis, † secundum Bald. Perusinum super statutis in verbo calceolarius. Ex- 617
tenditurq; priuilegium, seu rescriptum ad genus fœmininum, licèt in masculino genere sit concessum, † se- 618
cundum Ioan. Andr. Abb. Cuttiũ, Immolam, & omnes in cap. significauit de rescriptis, Decium consil. 453. num. 1. Gratian. in regula 209. num. 1. Prætereà si concessum fuerit à Principe priuilegium, vel exemptio, vt decima, aut gabella non soluatur

uatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio, & priuilegium extenditur ad census impositionem super illa re, de qua census impositione nulla decima, nec gabella debe-
619 tur, † quod tenet & defendit Azeuedo in l. 2. tit. 15. lib. 5. Recop. n. 2 qui ita iudicatum fuisse ait.

Et licèt naturali iure cõmune sit in mari piscari, l. nemo. ff. de rerum diuisione, l. 10. tit. 28. part. 3. adeò vt ne extero quidem id interdicendum
620 sit, † quòd si piscari prohibeatur, iniuriarũ agere potest, l. irẽ apud Labeo
621 nẽ. §. si quis in mari. ff. de iniur. † tamen cum hoc ius piscãdi in mari de regalibus sit, vt in tex. quæ sin regalia in vsibus feudorũ. l. eos. C. de aquæductu lib. 11. potest à Principe prohi
622 beri, ne quis illic piscetur, † d. l. quominus. ff. de fluminibus, Bart. Ias. & latius Ripa ibidem nu 8. potestq; ius hoc prohibendi, ne alius piscetur, vẽ
623 di à Rege, vel priuilegio concedi, † l. eos. l. vsũm. l. diligẽter. C. de aquæduct. tradit eleganter Cassanęus in consuetud. Burgund. rubr. 13. glos. 1. §. 2. factà prius populus notificatione, quorũ interest, vt ipse ait, & Isernia in dicto tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum, Auend. in capit. prętorum cap. 12. num. 15. quod debet intelligi, quod per huiusmodi venditionem, vel acquisitionem per priuilegium Principis non totum ius piscandi acquisitum dicatur, sed ius præoccupationis piscandi, vt nullus piscari possit ea parte, & locis, quibus is piscari noluit. Nõ autem vt ęo non piscãte, & sine eius damno alius piscari prohibeatur: ita intelligitur l. si quis quam. ff. de diuers. & temporalibus præscript. secundum Rodericum Xuarez allegatione 16. & nuncupatim Ripa in l. 1. nu. 12 ff. de interdict. quæ lex si quisquam ait, *Si quisquam in fluminibus publicis diuerticulo pluribus annis piscatus sit, alterũ eodem iure vti prohibet*: quod probat etiam tex. in cap. significante de appellatio. vbi notatur, maximè cum semper priuilegia huiusmodi intelligantur, & interpretentur de iure tertio non quæsito: † ita Bald. in l. 2. ver- 624
sic. sed contra prædicta. C. de iuris & facti ignorantia, Felin. in cap. quæ in ecclesiarum de constitut. Ripa in dicta l. quominus num. 9 ff. de fluminibus, intelligendumq; est priuilegium huiusmodi, nisi vtriq; sufficiat piscatio, vt illius cui conceditur ius, ex piscatione aliorum nõ minuatur, l. Lucio. ff. de aqua quotidiana, & æstiua, l. 2. §. ductus. ff. de seruitut. rustic. prædiorum, faciunt quæ tradit Alex. in l. ex facto. §. 1. ff. de vulgar. & consil. 24. lib. 4. & Ias. in d. l. quominus, & Ripa num. 53. vbi alia ad hoc congerit, inspiciendusq; est semper priuilegiorum tenor ad eorum veram interpretationem, atq; explicationem, † cap. porro de priuilegijs 625
c. recepimus. c. sane. c. cum plantatæ in fine. c. petistis eodem tit. c. licet de decimis. Nec ad res, vel personas ibi non expressas extendi debet: † tex. in 626
l. ita stipulatus. §. Chrisogonus. ff. de verborum oblig. d; c. sane de priuilegijs, & verba priuilegij debent æquitati conformari, † glos. 3. in cap. para 627
tus 23. q. 1. Oldrald. cõsil. 268. Nec à forma verborum sine certa scientia

est recedendum, l. non aliter, ff. de legat. 3. l. 1. §. si is qui, ff. de exercit. l. quod constitutum, ff. de re militari. tradit Dinus in c. certum de regulis iur. lib. 6. Barr. in l. contra legem, ff. de legibus, glos. verbo in sæcularibus in cap. ad abolendam de filijs presbyterorum, cap. ad audienriam de decimis, vbi glos. fin.

Quæst. 15. SED Cùm inter minorum priuilegijs illud reperiatur, quod illorũ bona immobilia nullatenus vendantur, nisi necessaria interueniente causa æris alieni, aut pro sororis dote soluenda, aut alia huiusmodi causa,
628 † iuxta l. ob æs alienũ, C. de prædijs minorum, l. quæ tutores, C. de administrat. tutorum, l. 18. tit. 16. part. 6. & multoties viderim, hac sola causa interueniente, & cum vtilitatis in formatione iudicum decreta ad venditionẽ polata, & minores hisce decretis suis immobilibus rebus priuatos, addendum huic rractatui decreuj, quæ requisita exacte sint necessaria ad prædictorum bonorum immobilium venditionem, quibus deficiẽtibus inanis atque inefficax sit venditio, à minoribusq; cum fructibus
629 retractari posit. † Et in primis causa venditionis in minorũ bonis immobilibus debet esse adeò vrgens, atque necessaria, quòd si ex alia parte, & ex alijs bonis solui posset, nulla esset venditio l. magis puto, §. non passim, ff. de rebus eorum, vbi Vlpianus ait: *Cuius officio in primis cõuenit, hoc excutere, an aliunde pecunia possit ad extenuãdum æs alienum expediri*, idem dicta l. ob æs alienum, C. de prędijs minorum, l. 1. §. quod si forte, ff. de rebus eorum, tenet Capitius decis. 113. Item non sufficeret, quòd adsit causa vtilitatis circa minorem, etsi dicatur, rem immobilem sterilem atque inutilem esse, vel pessimam, & quod vtilius esset minori, eam vẽdere: quia tali casu nisi pura necessitare cogente, nec iudex, nec tutor poterunt alienationem fecere, text. elegans in d. l. magis puto, §. si æs alienum, ff. de rebus eorum, & apertius in l. si fundus, eod. tit. Capitius in d. decis. 113. item etsi interueniat causa admodum vrgens ad venditionem, & illã præcedãt testium depositiones affirmantes, quòd aliunde debitum solui non posit, requiritur etiam ad vẽditionis validationẽ, quòd iudex specifice de illo debito & necessitate sit informatus cũ causę cognitione, aliàs nulla erit venditio. text. literalis in d. l. magis puto, §. in primis, qui est videndus, tanquam pulcherrimus ad hoc: qui iudex prædicto modo informatus, & quòd nulla alia adsunt minora bona ad persoluenda debita, debet interlocutoriam pronuntiatis sententiam, tex. in authentico de Ecclesiasticarũ rerum immobilium alienat. collat. 5. vbi notat Angelus æquiparando res minorum & Ecclesiarum, ad hoc est tex in d. l. magis puto, §. non passim.

Item requiritur vltra prædicta, quòd res immobilis minus damnosa minori vendatur ad ejus æris alieni persolutionem, & quod ratione vnius parui debiti non vendatur aliqua res magni valoris, dicta l. magis puto, vers. quęrere ergo debet, & §. item

item prætor, versic. sed si alia possessio, & versic. aut si distrahẽdum, quibus requisitis, & circunstantijs interuenientibus validatur venditio supradicta cum iudicis decreto, l. lex quæ tutores. C. de administratione tutorum, ibi, *Interpositioneq; decreti*, dicta lex ob æs alienum. C. de prædijs minorum, l. 18 tit. 16. part. 6. l. nõ est vobis. l. si quidem. C. eodem tit. & requiritur tutoris vel curatoris præsentia in huiusmodi decreto, l. fin. C. si propter publicas pensitat. l. 60. tit. 18. part. 3. ibi: *Delante de juzgador*, requiriturque, quòd per spatium 30. dierum preconicetur, l. etsi sine. §. 1. ff. de minoribus, tradit Speculator in tit. de emptione, & vendit. §. nunc dicendum, versic. si igitur tutor. Bart. in l. licitatio. ff. de publican. & vectigalibus in principio. d. l. 60. titul. 18. partita. 3. requiriturque, vt prædicta res immobilis in eo, quod valuerit, vẽdatur, d. l. si quidem. C. de prędijs minorum, & quod post vẽditionem de pretio soluatur debitum minoris, & eius necessitati satisfiat cum iudicis mandato. d. l. magis puto. §. nec tamẽ. ff. de reb. eorũ. d. l. 60. tit. 18. par. 3. quę testiũ, & tabellionis pręsentiã requirit: & etiã requiritur, quòd iudex ad interpositionem decreti in tali venditione exactè causam alienationis, & alia requisita perquirat, iuxta doctrinam Baldi in rubr. C. qui admitti per l. fin. C. de edicto diui Adriani tollend. facit l. 1. C. de prædijs decurionum lib. 10. vbi Bart. & quòd si aliquod de prædictis requisitis defecerit, nulla sit venditio, tenet Bald. in repertorio super Innocen-

tio in verbo cõtractus per plura iura, & per l. cũ his. §. si prætor. ff. de trãs. actio. l. non est vobis. l. etsi is cũ glossa verbo rescissa. l. si quidem. l. ob ęs alienum. C. de prædijs minorum, l. magis puto. §. si æs alienum, versic. proinde. Et quòd competat minoribus actio realis ad rescindẽdam venditionem, etiam cum fructibus, si prędicta requisita atque solemnitates, vel aliquę eorum deficiant, † probat tex. in d. l. magis puto. §. manet actio l. 1. in primo responso. ff. de rebus eorum, l. etsi pręses. C. de prædijs minorum, maxime si iudex protulit sententiam super venditionem causa maturius non considerata, sed aliquã leui causa ductus, & sine temporis cursu expectatione: quia nullum est decretum, † secundum doctrinam Bartoli in l. prolatam, nu. 10. C. de sentent. & interlocut. omnium iud. quem sequitur Imola, & Panormit. in c. 2. de re iudicata, & in cap. ecclesia sanctę Mariæ de constitut. l. si finita. §. non autem statim. ff. de dam. infecto, plura per Ias. in l. iudices, nu. 3. C. de iudicijs, vbi in terminis nostrę quęstionis allegat Pet. Ancharr. Alex. Cumanum, Paul. & Aretin. vltra quos poteris videre in proprijs terminis Thomam Settatium in cautela 60. num. 8. & 9. & Alciat. regul. 3. præsumptione 9. num. 23. Et quod in superioribus diximus de re vendita cũ fructibus restituenda, intellige facta compensatione cum redditu pecuniæ à minore receptę, & retentę, † casus est in l. si fundus. §. quemquam versic. ego autem notaui. ff. de rebus eorum, de cuius opinionis veritate videas

650 (beside "vel aliquę eorum deficiant, † probat")
651 (beside "tum, † secundum doctrinam Barto-")
652 (beside "niæ à minore receptę, & retentę, †")

videas Couar lib.2.variarum c.3. n. 9. per totum,& Pinel.in l.2.C.de resc ind.vendit.2.partcap.4.nume. 1. ad fin.

EX Qua quæstione alia consequitur admodum à Doctoribus cōtrouersa, vtrum possessor bonę fidei alicuius rei cōdemnatus ad rei cum fructibus restitutionem post contestationem teneatur compensare cū dictis fructibus impensas vtiles & necessarias, quas aliàs retentione, vel
633 petitione consequi, deberet? † Et quod teneatur compēsare huiusmodi impensas cum dictis fructibus, est tex. in l. in fundo,& l.sumptus, ff. de reiuendicatio. l.41.tit. 28.p.3. Sed de huiusmodi quæstionis veritate, quia controuersa, & extra nostram materiam, vltra Boerium decis. 44. nu. 19.& Afflictis decis.87.ad finem videas Anton.Gom. in 1. tomo variarum cap.12.numer 4.Palac.Rub. in rubric.de donat.inter vir.& vxor. §. 62.à n.16. Tiraquel. in l. si vnquam C. de reuocand. donat. verbo reuertatur nu.235,Greg.Lop.in d.l.41.tit. 28.par. 3. in glossa verbo, *Que se discuenten*, Pinel.in l.2.C.de rescind.vēdit.2.par.c.4. à n.62.cum seqq. Molinam de Hispan.primogen.lib. 1.c. 26.à nu.14.Ioan.Garc.Gallecum de expensis & melioratio. c.23. à n.54. cum seqq. Azeued.in l. 6. tit.7. lib. 5.recopil. à num. 9. qui alios plures referunt authores,& aiunt, quid in praxi receptum sit, tam in fideicommissis, & maioratibus, & in his qui rei dominium habent, quàm in emphyteuta vel vassallo, & habente vtile dominium tantùm, ad quos recurre, cum casus obuenerit, quorum dicta, quia latè præcedunt, recensere nolui.

ET Quamuis sint plurima fisci Quæst.116 priuilegia, ad quæ recensenda vnus erat integer tractat⁹ necessarius, vnū recensere, in votis est, videlicet, quòd etiam si fiscus legitime defensus, hoc est, interuenientibus pro eo legitimis personis, & quando omnia, quæ produci debebant, fuerunt in iudicio producta, nulla fraude vel collusione interueniente, sicut priuatus à sententia contra se lata appellare debet, † per l. illud, 634 ff. de appellatio. quod tenet Bart. in l. vnica, C. de sententijs aduersus fiscum latis retractandis libr. 10. nu. 1. qui explicat, quando sententia sit rectè & legitimè contra fiscum lata, † vbi Ioan. de Platea col. 1. versicul. 635 quantum ad primum: fiscus tamen in hoc casu priuilegiatus reperitur eo modo, quòd sententia contra eum lata retractatur per in integrū restitutionem hodie intra triennium, † iuxta decisionem prædictæ l. v- 636 nicæ, C. de sentent. aduersus fiscum: quod tenet Bart. Ioan. de Platea, & scribentes ibidem, quod intellige, si rectè & legitimè fiscus sit defensus, vt supra diximus, & habetur in l. 19. titul. 22. part. 3. vbi notat Gregor. Lopez: sin autem legitima defensio deficiat, hoc est, procurator, vel aduocatus fisci, qui præcisè in eius causis requiritur, per l. 3. §. diuus, ff. de iure fisci, sententia contra fiscùm lata est ipso iure nulla, iuxta tex. in l. si fiscus, ff. de iure fisci, & in dicto §. diuus, vbi etiam ad causas publicas

publicas hoc priuilegium extendi-
637 tur: † quod tenet Platea vbi supra, &
Bartol. numer. 2. Et est notandum,
quòd in priuato nulla reperitur spe-
cialitas, nec sententia retractatur per
procuratoris, vel aduocati absen-
638 tiam, † l. velamento, C. de post.

Quid autem sit, si fiscus sit legi-
timè defensus, & omisisset instru-
mentorum & iurium ad se pertinen
tium productionem. Quo casu sen-
tentia non erit ipso iure nulla, sed
intra triennium, iure nouiori atten-
to, per in integrũ restitutionem re-
639 tractabitur speciali iure, † vt tenet
glossa dictæ l. vnicæ, C. de sentent.
aduersus fiscum, l. Imperatores, ff.
de re iudic. vbi Doctores dicta l. 19.
titulo 22. partit. 3. vbi latè Gregor.
Lopez, quod secus est in priuato,
per l. sub specie, C. de re iudicata, l.
sub prætextu, C. de transaction. di-
cta l. 19. vbi glossa. Sed si priuatus
probauerit, quod non habuit facul-
tatem producendi instrumenta an-
te sententiam, tunc intra triennium
640 restituetur ex clausula generali. †
Ita Innocent. in cap. vltra tertiam
de testibus, l. 1. §. fin. ff. ex quibus
causis maiores, de quo late Baldus,
& Salicetus in dicta l. sub prætex-
tu, C. de transaction. Cin. in l con-
sentaneum, C. quomodo, & quan-
do iudex, Raphael Cuman. & Imo-
la in l. Imperatores, ff. de re iudicat.
Angel. & Guillielm. de Cun. in l.
de his, ff. de transaction. Speculat.
in titulo de executione sententiæ. §.
fin. versic. illud tamen, & est glossa
verbo, *Contra el Rey*, in dicta l. 19.
titulo 22. part. 3. & adde, quòd sen-
tentia lata contra fiscum, vel rem
publicam corruptione pecuniæ, vel
præuaricatione, vel dolo, est ipso
iura nulla, † l. venales, C. quando 641
prouocare non est necesse, l. 1. & 2.
C. de pœna iudic. qui male iudica-
uit: quod etiam in priuato locum
habebit, secundum Bart. in dicta l.
vnica, C. de sentent. aduersus fiscũ
num. 5. & in l. 1. ff. de conditione ob
turpem caus. & in l. diuus, ff. de re
iudicat. tex. est etiam in dicta l. 19. ti
tul. 22. part. 3. vbi glossa. Sed si præ-
uaricatio interueniat per gratiam,
vel ambitionem, tunc poterit senté-
tia retractari per restitutionem in in-
tegrum intra dictum triennium, † 642
secundum Ioann. de Plat. & Bart.
nu. 6. in dicta l. vnica, qui Bart. vbi
supra extendit ad priuatum, per l. ser
uo inuito. §. cum prætor, ff. ad Tre-
bel. & dicit menti tenendum, licèt
Alex. in additionibus ad eum distin
ctione vtatur in hoc articulo, quem
videas, quia optime loquitur, & Ioã.
de Plat. in d. l. vnica col. 2. post me-
dium: & nota d. l. 19. tit. 22. part. 3.
per quam iure nouiori tollitur illa
Doctorum controuersia, an restitu-
tio, quæ fisco in supradictis casibus
conceditur, sit intra triennium, vel
quadrienniũ petenda: & intra trien-
nium petendam esse ait, vt ibidem
notat Gregor. Lopez in glossa, ver-
bo, *Fasta tres años*, de quo remedio,
& priuilegio causis fiscalibus, &
publicis, ecclesijs, & pupillis con-
cessis, & quid in priuatis: † vltra Do 643
ctores vbi supra est videndus Ioan.
Gutierr. de iuramento confirmato.
3. par. c. 7. per totum, & Doctores in

l. si ex falsis. C. de transaction. & vide Menochium, qui plurima refert lib. 2. de arbitrarijs centuria 1. casu 15. & l. 1. cum sequentibus. C. si ex falsis instrumentis, & per totum titulum 26. partita. 3. vbi Gregor. Lopez, & scribentes vbi supra, & in l. fin. dicto titulo. C. si ex falsis instrumentis, vbi probatur, quòd sententia ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, vel testibus lata, non
644 debet executioni mandari. † Sicuti non transit in rem iudicatam sententia lata contra matrimonium ex
645 peculiari priuilegio, † per cap. lator de sentent. & re iudicat: Maranta de ordin. iudic. 6. parte, versicul. decisoria iudicij numero 135. folio 535. & in numero finali. Nec in rem iudicatam transit sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis., quæ retractari potest per instrumenta vel testes no
646 uiter repertos, † de quo latè per Innocent. in cap. tua nos de cohabitatione clericorum, Bartol. in l. omne delictum. ff. de re milit. quæ communis est opinio secundum Iason. in repetitione legis admonendi. ff. de iure iurando, num. 303. cum sequentibus, & secundum Gratian. in reg. 722. nu. 12.

Quæs. 117 Cap. 15. ET Est animaduertendum, quòd si priuilegium à Principe concessum aliquam in se habeat qualitatem, & hæc ad obtinendam exemptionem requiratur, viens illo priuilegio debet illam qualitatem
647 exactè obseruare, & probare: † ita Hippolyt. in rubrica de probation. num. 436. in fine, Alexand. consilio 77. num. 5. lib. 7. Gozadin. consil. 35. num. 16. Parisius consilio 17. numer. 26. volumine 1. Socin. Iunior consilio 40. numer. 30. lib. 2. Hieronymus Gratus responso 43. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de vtroque retract. lib. 1. §. 8. gloss. 7. num. 1. Euerard. loco 27. numer. 7. qui omnes affirmant, quòd quando lex disponit cum qualitate agendi ex legis beneficio, debet eam probare, † quæ 648
prædicta qualitas debet interuenire in tempore actus. l. 2. §. aduersus. ff. ne quid in loco publico, Auendan. de exequendis mandat. regul. 2 par. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Toleti, quem refert Bobadilla in sua politica. 2. tomo, lib. 3. cap. 4. numer. 39. dicentes, quòd qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet interuenire in tempore actus. † Et in ho- 649
noribus hoc priuilegium conceditur, quòd honoribus maioribus functi ad minores deuocari non possunt † l. maiores, C. quemadmo- 650
dum ciuilia munera indicantur lib. 10. quod in multis poterit exemplificari.

SED si quotánis aliqua fiat an- Quæs. 118
nonæ, vel eleemosynæ distributio Principis, vel alicuius priuati priuilegio, vel mercede, talem habet interpretationem, quòd moniales, & nobiles semper sunt præferendi cæteris vicinis rusticis, & plebeis: † 651
de quo latè per Ripam in tractatu de peste titulo de remedijs præseruatiuis cap. 2. numero 158. cum sequentibus, vbi agit de erogatoribus, & distributoribus eleemosynæ, vtrum licitè possint inter consangui-

sanguineos pauperes, etiam forenses, distribuere, † quem vide, quia
652 latè de hoc. Ex quo infertur, quòd nobiles & digniores priuilegiantur in eo, quòd officia, & dignitates rei publicæ, potius sunt illis concedenda, quã plebeis, † l. honores in princip. §. his qui, ff. de decurio. l. ad subeunda, C. eodem tit. libr. 10. text. in authentico de defensoribus ciuitatis, §. 1. vers. Interim, ibi: *Sed in vicem vniuersi nobiliores*, vbi glos. verbo, Nobiliores, text. in authen. vt iudic. sine quoquo suffragio, §. eos autem, ibi: *Honestiorum quosdam ad administrationes dirigere*, tenet Otalora de nobilir. cap. vltimo quartæ partis principalis nu. 8 Palac. Rub. in rubr. de donatio. inter virum & vxor. §. 9. numer 6. l. 2. tit. 9. par. 2. vbi notat Greg. Lop. & Thom. Gram. consil. 6. nu. 11. text. in l. 1. tit. 4. lib. 2. Recop. tradit Molina de Hispan. primogen. lib. 2. c. 5. num 69. & ideò nobilis in beneficijs consequendis & dispensationibus æquiparantur literatis, &
654 cæteris paribus sunt præferẽdi, † text. in cap. de multa de præbend. l. si societatem, ff pro socio. l. prouidendum, C. de postulando, vbi notant Doctores, & notatur in cap. officij de electione, ibi: *Quendam virum nobilem*, & ideò in electionibus & alijs actibus, si voces sunt numero æquales, nobilium vox
655 præfertur, † argumento text. in l. maiorem, ff. de pact. ibi: *Qui dignitati præcellit*, refert alia iura Otalora vbi supra numer. 9. de quo late per Tiraquell. de nobilitate, cap. 21. Azeuedo in rubrica titul. 2. numer. 18. cum sequentibus, libr. 6. Recopilat. & Bobadilla in sua Politica volum 1. lib. 1. cap. 4. num. 12. & 17. qui hoc verum esse, & etiam de iure diuino testificatur procedere, quam plura scripturæ loca adducens.

ET Quia multoties controuertitur inter Doctores, quæ sit causa finalis, quæ impulsiua, & quæ fuerit impulsiua disponentis, vel concedẽtis priuilegium intentio, quia multóties causa impulsiua habetur pro principali & finali, & causa minus principalis pro principaliori, † est videndus Tiraquell. de cessante causa limitat. 1. à numer. 21. cum pluribus sequentibus, vbi causa quæ ex procemio siue præfatione sumitur, præsumitur finalis, † l. vltima, vbi glossa verbo, modus, ff. de hæredibus instituend. vbi Bart. Bald. Angel. & Imola, & quos refert Tiraq. vbi supra nu. 64. & mens & voluntas disponentis ex procemio maximè colligitur, † l. item quia, §. fin. ff. de pact. l. cum hi in principio, & Bart. ibi, ff. de transactio. tenet Tiraquell. vbi supra num. 65. vbi plurima ad hoc congerit: & in num. 44. & 67. tenet cum Bart. Imola, Rom. & alij, quòd ratio naturalis præsumitur causa finalis, & quando non constat aliud ex mente disponentis, standum est verbis priuilegij, seu dispositionis, † text. in l. non aliter, ff. de leg. 3. l. si alij, ff. de vsu & vsufruct. legat. vbi Bart. & Rainer. & Socin. in l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs numer. 7.

Quæst. 119 — 653 (left margin, at "da, quã plebeis") — 656 — 657 — 658 — 659

SI autem aliquis in priuilegio, Quæst. 120

vel indulto non apparente se fundauerit, & allegauerit, per spatium triginta annorum titulum præsumi, quid circa hoc iure sit dispositum. Et videtur titulum, priuilegium, & indultum per spatium triginta annorum præsumi, & etiam omnia
660 solenniter acta, † per text. in l. qui in aliena. §. 1. ff. de acquirend. hæred. cum concordantibus, vbi Doctores, & latè Rodericus Xuarez in titulo *de las arras*, folio 41. & Tiraquellus de vtroque retractat. titul. 1. §. 1. gloss. 9. numero 156. & ad leges connubiales gloss. 7. num. 39. & 40. & 44. Menchac. controuersiar. illustr. lib. 2. cap. 63. numer. 4. Natta consilio. 248. volumine. 1. Menoch. consilio. 1. à num. 79. volum. 1. Aimon de antiquitate 2. part. cap. fin. num. 58. & Gratian. in regula 144. & 196. Mascard. de probation. conclusione. 1316. volumine 3. Sicut ex diuturnitate temporis te-
661 stamentum præsumitur solenne, † secundum Burg. de Paz in l. 3. Tauri 2. part. num. 1292. & Gom. Arias in l. 26. Tauri num. 27. Sed nihilominus contrarium tenendum est, quia si solennitas deficit in actu, & ea non potest obtineri sine licentia, vel dispensatione Principis, vel Pontificis, non præsumitur per cursum longissimi temporis, nisi tantum tẽpus præterierit, cuius initij memoria non extet: quinimo de ipso titulo priuilegij, vel dispensationis de-
662 bet constare: † ita Ioann. Monach. Dominic. & Doctores in cap. ordinarij de officio ordinarij lib. 6. Aretinus in consilio. 36. Cardinal. in consilio. 57. Item Dominic. & cæteri in cap. 2. de præbend. lib. 6. & notatur in cap. super quibusdam. §. prætereà de verborum significar. & in cap. 1. de præscription. lib. 6. tenent Doctores in l. hoc iure. §. aquęductus. ff. de aqua quotidiana, & æstiu. & in l. si arbiter. ff. de probation. & in cap. mos antiquus 65. distinctione cum similibus, & hoc optima ratione, sane quod ea, quæ sine authoritate Principis, aut summi Pontificis possideri non possunt, reputantur impossibilia, † iuxta nota- 663
ta in l. apud Iulianum. §. constat. ff. de legar. 1. tenet Innocent. in cap. pastoralis de causa possessio. & proprietat. Dinus in regula semel Deo, de regul. iur. lib. 6. text. in cap. gratia, vbi gloss. verbo non potest de rescriptis lib. 6. Et solennitas mandati nunquam præsumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos, † tenet Bald. & Salicet. in l. 664
2. C. si ex fals. instrumentis, & in l. 1. C. de rebus alien. non alienand. & Alexand. in l. sciendum. ff. de verborum obligation. & in l. qui in aliena in principio. ff. de acquirend. heredit. quos sequitur Balb. de præscript. in 3. part. primæ partis quęst. 10. num. 28. Et ita intelligitur, & limitatur regula pro prima opinione adducta, videlicet, quòd per diuturnitatem temporis omnia pręsumuntur solenniter acta, quæ etiam limitatur, quando titulo allegato resistit ius cõmune, † per l. cõperit. C. de præ- 665
script. triginta, vel quadraginta anno rũ. c. 1. de pręscript. lib. 6. tenet Abb. in c. peruenit de empt. & vend. n. 3.

ad fin. vbi communem opinionem dicit:& etiam limitatur prædicta regula, quando adest contraria iuris
666 præsumptio, † vt notat Balb. vbi supra numer. 9. post Bartol. in l. cum de in rem verso, ff. de vsuris.

Quæst.121. ET Quando de priuilegio aliqua adest conditio, debet ad vnguem obseruari, quia conditio inducit formam, qua omissa, dispositio vel priuilegium non sortitur
667 effectum, †l. Mæuius, l. qui hæredi, ff. de condition. & demonstration. & quia conditio habet vim causæ finalis, l. demostratio, §. final. & §. quod autem eodem titul. tradit etiam Bartol. in l. 2. §. fin. column. 1. ff. de donatio text. in l. si super, C. de transactio. vbi Iass. Alexan. & Bald. in authent. matri & auiæ col. 1. vers. Quidam tamen, C. quando mulier tutelæ offic. fungi poss. Aretinus, Alexand. & Ias. in l. moribus, §. fin. ff. de vulgari, Tiraquel. de vtroque retract. libr. 1. §. 1. glos. 21. num. 11. cum sequentibus, & latius libr. 2. §. 2. numer. 3. Quod intellige de conditione expressa, nam quando expressè non constat, quòd Princeps voluerit, conditionaliter disponere, est semper eius dispositio modaliter, & non conditionaliter intel-
668 ligenda, vt in testatore, † per text. qui ad hoc citatur, in l. quæro, §. inter locatorem, ff. locati, quod resoluit Bartol. in l. cum mota, C. de transactio. numer. 2. vbi tenent Cinus, Bald. Angel. & Paul. & communiter Doctores, teste Alexand. & Ias. ibidem numer. 8. & Decius num. 7. & Ias. in l. qui Romæ, §. Flauius colu. 1. ff. de verborum obligatio. Alexand. consil. 10. num. 4. lib. 1. Petr. Paul. Paris. cons. 19. num. 249. volum. 2. & in materia maioratus, Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 11. numer. 9. maximè si verba priuilegij vel dispositionis sint in gerundio, & iungantur tempori præsenti, vel de præterito. Quia tunc necessariè modum & qualificationem, & non conditionem significant.
† Hæc est solemnis Bartoli doctrina 669
per tex. ibi in l. si tu ex parte, ff. de acquirenda hæreditat. & in l. 1. numer. 36. ff. de conditio. & demonstratio. tradit Paris. d. cons. 19. colu. 1. vol. 2.

SED si priuilegium concedatur Quæst.122
alicui cum facultate nominandi aliū post se, & iste primus, cui priuilegium concessum est, mutauerit statum in peius, vel hæresin commiserit, vtrum perdat facultatem nominandi alium. † Et videtur per status 670
in peius mutationem amitti facultatem nominandi alium post se, iuxta decisionem text. in l. si cum Cornelius, ff. solutio. vbi per mutationem status in peius censetur reuocatum mandatum in mandatario, † quod 671
melius probatur in l. cum quis sibi aut Titio, ff. de solutio. vbi tenet Doctores, & est lex. 5. titul. 14. part. 5. quam regulam posuit Bald. in l. mandatum, C. mandati, & ibi Salicet. & omnes, & ipse Bald. in l. 3. C. de solutio. latè Doctores in l. cum, §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. per textum ibi, vbi Ias. numero 14. Alciatus, & Zasius,

& Iason in l. rogasti. §. si fugitiuus, ff. si cert. petat. notat Ripa in l. fin. C. de reuocand. donation. quæst. 50. numer. 168. & facit pro hac parte, quòd potestas data executori vltimæ voluntatis censetur reuocata
672 per mutationem status in peius, † vt est text. in l. liberto. §. Largius. ff. de annuis legat. & ita voluit Imola, quē moderni sequuntur in dicta l. cum qui. §. qui sibi. ff. de verborum obligation. Ias. in dicto §. si fugitiuus columh. 1.

Sed his non obstantibus contrarium est asserendum, & sic quòd priuilegiatus cum facultate nominā di aliū post se non perdit facultatem nominādi per status mutationē, quia per priuilegiū est sibi concessa quædam libera facultas nominandi, quæ non perditur per infamiam acquisitam, nec per status mutationem, nec per condemnationem ad perpetuum carcerem: & etiam si inte-
673 stabilis factus sit, † de quo est casus apertus in l. cum pater. §. hæreditatem, ff. de legat. 2. vbi deportatus nō perdit per deportationem eligendi facultatem, ibi: *Eligendi facultatem*
674 *non esse pœna peremptam*: † quod probat tex. in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad Trebellian. vbi omnes tradunt inferendo ad plures quæstiones. Et ratio est, quia electio, atque nominatio in vim facultatis concessæ, est res, quæ à mera voluntate dependet, & est de iure naturali, & ratione pœnæ nō tollitur, etiam si interueniat bonorum honoris, &
675 status priuatio, † vt resoluit Ias. in l. 1. column. 1. C. de hæred. instituend. qui sic interpretatur dictum §. hæreditatem. Nec obstat decisio text. in dicta l. si cum Cornelius, & l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solution. quia eius regula procedit in mandato procuratori, vel factori concesso ad pecunias exigendas, de quibus rationem domino mandanti reddere tenetur, nam mutato statu, & conditione procuratoris in peius, non habet dominus tantam facultatem, atque libertatem ad exactam pecuniam recuperandam, & ita tacitè à lege ei reuocatur mandatum: quia præsumitur, quòd dominus sciens nouam status mutationem, & exactionis difficultatem mandatum ei non concederet. Et hæc est ratio fundamentalis prædictorum iurium, † vt 676
resoluit Paulus in dicta l. si cum Cornelius, & melius Bartol. Paulus, & omnes in dicta l. cum quis, ff. de solutio. & est communis opinio teste Ias. in dicta l. cum quis §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. numero 14. qui omnes Doctores extendunt, quando fit status mutatio in melius, religiosam eligendo vitam, vel de seruo liber efficiatur mandatarius: nam per hoc reuocatur mandatum, quia mandatarius non haberet eandem facultatem, & facilitatem, vt conueniatur, sicuti fieret ante status mutationem. † Et ratio quare in 677
dicta lege liberto. §. Largius, ff. de annuis legatis, tacitè reuocatur mandatum testamenti executori, est, quia ibi erat exactio pecuniæ facienda per executionem testamenti,

stamenti, quæ facile reddi non poterat per statum mutationem.
678 † Et præcipue non perdet facultatem eligendi, & nominandi alium post se, qui post commissam hæresim pœnitentiam agit, & misericordiam petit: quia hunc nostra sancta mater Ecclesia admittit, & gratiam amissam recuperat, & ad habilitatem, & antiquum statum, & Christianismum reducitur, & habetur, tanquam si non incidisset in hære-
679 sis crimen, † vt plenè per Paulũ Parisiũ consilio 2. lib. 4. Boerium quęst. 141. cum sequentibus, & Simanc. de Catholicis institution. cap. 46. & potest bona de nouo adquirere, & contractus facere, vt tenet ipse Simancas vbi supra cap. 9. num. 113. Tellius Ferdinand. in l. 4. Tauri numer. 47. Pinel. de bonis matern. in rubric. 1. part. num. 3. & potest testa-
680 ri, † vt notat Albericus in l. quoniã, C. de hære. Paul. Paris. in d. consil. 2. vol. 4. num. 201.

Quæst. 123. VNDE sequitur, an illud ius eligendi, & nominandi alium post se transeat ad hæredes, si in vita electio, vel nominatio facta non fuerit.
681 † Et videtur ad hæredes non transire, quia ea quæ consistunt in declaratione animi non sunt transmis-
682 sibilia, † per text. in l. idem Pomponius scribit, si frumentum. §. fin. ff. de rei vendicat. dicit communem Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirenda possessione num. 134. Plotus de in litem iurando. §. 29. numer. 9. vbi limitatio: & quia ius interpretandi, seu declarandi ad hæredes non transit, cum ex arbitrio disponentis pendeat, † l. 683
inter stipulantem. §. stichum. ff. de verborum obligationibus, Alexand. in dicta l. inter stipulantem. §. 1. colum. 3. vbi Ias. numer. 6. & probatur in l. centesimum. §. si ita stipulatus, vbi Ias. num. 3. ff. de verborum obligation. Roman. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirend. possession. num. 25. & ibi scribentes, & in l. edita actio. C. de edendo, Decius in cap. cum venissent de iudic. & hac de causa putat Angel. in l. ex facto. ff. de vulgar. successores minime posse explicare statutum ab antecessoribus editum. † Sed contra- 684
riũ est verũ, & sic quod ius eligẽdi, & nominãdi aliũ trãseat ad hęredes, † 685
per l. si quis seruum. §. si inter duos, ff. de legat. 2. & quia ius contractus ad hæredes non nominatos transit, † 686
l. veteris. C. de contrahenda, & committend. stipulat. l. si pactum. ff. de probation. l. si necessarias. §. penultimo. ff. de pignoratitia action. tenet Tiraquel. plura adducens in tract. de vtroque retract. titul. de retract. conuentional. gloss. 6. in principio, optima l. 11. tit. 14. part. 3. & est tex. expressus in l. 4. C. de contrahend. & committen. stipulat. l. si stipulatus fuerim. ff. de verborum obligation. vbi probatur, quòd facultas eligendi transit ad hæredes illius, ad quem electio pertinebat, † tenet 687
Abb. consil. 30. lib. 2. Bologn. consil. 6. col. 5. & Bart. & Doctores in dicta l. si stipulatus fuerim, & in l. à tutoribus §. hæredibus, per tex. ibi. ff. de administ. tutor. l. illud, aut illud. ff. de optio. legat. tradit multa Pet. Pau.

Parif. in consil. 36. n. 42. vol. 2. tex. in l. nominatione. C. de decurion. lib. 10. cũ glossa verbo nominationem, vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pena, text in l. obseruari. C. de decur. lib. 10. text. expressus de iure regio in l. 26. tit. 9 part. 6. vbi glossa, de quo est videndus Carol. Ruin. consil. 5. nu. 11 vol. 2. Curtius Iun. consil 4. nu. 3. Tellius Ferdin. in l. 10. Tauri in fin. Pinel. de bonis maternis, l. 2. num. 9. cum sequentibus, Azeuedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. & in l. 3. tit. 5. lib. 3. Recopil. n. fin. Anto. Gom. tom. 2. variarũ resolutio. c. 11. n. 7 post medium, qui omnes cum Burg. de Paz in l. 1. Tauri num. 428. cum sequentibus resoluunt, quòd si emphyteusis sit concessa alicui pro se, & quos nominauerit, transit nominatio ad hæredes

688 illius, qui in vita non nominauerit. † Et est adeò verum, quòd nominato Titio in instrumento videtur quidem nominatus eius hæres, per multa iura, quæ refert Burgos de Paz vbi supra num. 433. Ex quibus deducitur falsam esse opinionem Angeli in dicta l. ex facto. ff. de vulgari tenentis, quòd successores minime poterant explicare statutum prędecessorum, † contra quam tenet Bart.

689 in l. omnes populi. ff. de iustitia & iure. 3. quęst. sextę principalis asserens, quòd statutum à decurionibus editum ab eorum successoribus, vel à

690 populo explicari potest, † tenet Francisc. de Ripa in d. l. ex facto. ff. de vulgari, & Carolus Ruin. in consil. 38. numer. 9. lib. 1. quam Bartoli sententiam dicit veriorem, & probabiliorem Burgos de Paz vbi supra num. 427. asserens, quòd iudex poterit explicare expensas, quas eius prædecessor sua sententia taxandas reseruauerit, & poterit interpretari dubiam sui ptedecessoris sententiam, † 691

per doctrinam Alexand. in l. inter stipulantem. §. 1. ff. de verbotum obligation. respondens iuribus, quibus probauimus declarandi ius ad hæredes non transire, quæ non obtinent, cum iure proprio hæredibus, vel successoribus ius ipsum declarandi competit, † per l. ab executore, 692

ff. de appellation. In Principe autem nil dubium quin possit interpretari priuilegia sui prædecessoris, † secundum Carol. Ruin. dicto consil. 38. 693

lib. 1. nu. 9. Et est optima l. partitæ in l. 27. tit. 18. part. 3. tenet Burg. de Paz alia iura adducens vbi supra n. 424.

RVRSVS de priuilegio concesso à Principe his verbis, *Con todos sus terminos, aguas vertientes, y manantes, y con la jurisdicion ciuil y criminal mero y misto imperio.* Et quid significet, & an in eo comprehendatur, & quid quando conceditur aliquod castrũ, vtrùm cõprehendantur defessę, vel molendina, & alia bona, quæ erant ciuitatis, vel villæ, vel particularia, & vtrùm comprehendantur termini iam populati, vel eremi, quos dicimus, *Terminos redondos*, & vtrum dominus, cui concessum est priuilegium, possit terminos diuidere, & quomodo possessores sint in sua possessione tuendi, & quid quando fiscus sit actor terras, & terminos pro Regis *Proprios* petendo, & vtrum possit dominium à posidenti allegari, & alia multa his Quæst. 124

his similia, & in praxi mirabilia, vi-
deas per Auend. de exequend. mād.
Regum 1. part. cap. 4. à num. 6. cum
sequentibus, ad quem te remitto, ne
eius dicta recensere, & transcribere
694 videar, † & tradit Azeued. in l. 1. tit.
10. lib. 5. Recopil. num. fin. dictum
Auend. referens. Et ne ad interpre-
tationem regalium priuilegiorum
continuo ad Regem & Principem
sit recurrendum, scire oportet, quòd
tantum recurrendum est ad Princi-
pem pro priuilegij interpretatione,
quando dubium inexplicabile fue-
rit, ita quòd iudex illud iure explica
665 re non valeat, † quod probatur in l.
fin. C. de legibus, & in l. 1. C. de re-
latio. & in l. 14. tit. 1. lib. 2. foro juzgo,
tradit Bar. in l. omnes populi, & Bal.
in l. 1. C. de legibus, col. 1. & 2. & alij
relati à Burg. de Paz in relectione l.
primæ Tauri numer. 438. dispositio
namque per verba quantumcunque
præcisa & vniuersalia, recipit inter-
pretationem & limitationem con-
696 gruam, † glossa verbo, stipulatus in
l. stipulatus sum dam. & ibi Docto-
res, ff. de verborum obligatio. tenet
Pet. Paul. Paris. cons. 3. num. 61. vol.
3. Dec. cons. 336. Roland. qui alia
allegat in cons. 61. nu. 54. cum seqq.
vol. 2. nam intentio, & anima legis
& dispositionis potius considerari,
697 & attēdi debet, quàm ipsa verba, † l.
3. in fine, C. communia de legat. l.
penult. ff. ad exhibendum, ibi: *Non
oportet verba captare, sed qua mente
aliquid diceretur, animaduertere*, te-
net Abb. in cap. 2. de rescript. nu. 6.
Menchac. controuersiar. illust. lib. 1.
cap. 30. nu. 4 cum sequentibus, fol.
91. tenet Bobadilla in sua Politica to-
mo 2. lib. 3. c. 15. num. 37. qui in nu.
34. cum sequentibus affirmat, quòd
mulier, quæ contractationi assistit, si
fallit, hoc est, *Se alça*, perdit priuile-
gium, & poterit incarcerari, sicuti
quilibet homo, extendens ad fœmi-
nas legem, quæ de hoc in masculis
tantum loqui videbatur. † Et quan- 698
do priuilegiorum verba sunt clara,
non est ab eis recedendum secundū
Guid. Papæ in cap. cum dilectus de
consuetudo. nu. 7. sed quando sunt
ambigua & obscura priuilegiorum
verba, & possunt ad diuersa adap-
tari, illud debet accipi, vt priuilegiū
& dispositio potius valeat, quā per-
eat, † & ita Guid. Pap. in sigulari 699
514. §. de obscuris fol. 30.

DEINDE Procuratores cu- Quæst. 125
riæ Regiæ assistentes, quos *Procura-
dores de Corte* appellamus, dum in
Curia assistunt, non poterunt pecu-
liari priuilegio incarcerari, nisi in ca
sibus expressis in l. 10. tit. 7. lib. 6. Re
copil. † quod tenet Tallada de car- 700
cere cap. 11. §. 4. nu. 4. & Belluga de
speculo Princip. fol. 106. etiam decu
riones qui pro ciuitate in curia assi-
stunt alicui negotiationi, pro debito
ciuitatis non poterunt incarcerari
intra tempora suę assistētiæ, † & ha- 701
bent priuilegium reuocandi domū,
iuxta l. 2. §. legatis, ff. de iudic. l. 4. tit.
3. par. 3. l. 11. tit. 7. lib. 6. Recopil. tra-
dit multa de hoc priuilegio reuo-
candi domū Couar. in pract. quæst.
cap. 5. nu. 1. cum sequentibus.

NEC Silentio digum est, quò l Quæst. 126
verba priuilegij debent intelligi in Cap. 16.
casu, de quo iure communi non dis-
ponitur,

702 ponitur, † l. 1. in fine, ff. ad municipalem, tenet Bart. in l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. num. 12. & 54. & Anton. de Rosel. de potestate Imperatoris in part. de concilijs fol. 110. nu. 14. in volu. 4 tractatuum Doctorũ. Et est animaduertendum; quòd licèt verum sit, quod generaliter verba simpliciter prolata intelliguntur de prima persona, & de primavice,
703 † l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significat. tamen in priuilegijs verba de sua natura intelligun-
704 tur perpetua, † ita Felin in cap. 2. de tregua & pace limitatione 7. & Tiraquel. qui plura refert in dicto §. hoc sermone limitatio. 8. & Portius libr. 3. cõmunium opinionum conclus. 21. col. 4. versic. Decimo limita. & Molina de Hispan. primogen. prima parte cap. 6. num. 20. per quem tex. in d. §. hoc sermone, tenet Ias. in l. duobus. §. si ei cui, vers. Pro ista, ff. de iure iurando, quòd relictum pro dotandis mulieribus pauperibus nõ potest per executores distribui pro dotandis viduis pauperibus ad hoc,
705 vt secũdas cõtrahant nuptias: † quod tenet Boer. in decis. 131. num. 3. vbi alia huiusc emodi recenset exempla, & dico in nume. 989. infra. Et adeò sunt priuilegiorum verba considerãda, quod ea in Principis priuilegio contenta debemus æquitati conformare, licèt hoc verba non patiãtur,
706 † per glos. 3. in cap. paratus 23. quæst. 1. tenet Oldrald. cons. 268. Ias. in l. quandocunque, C. de testam. milit. & Thom. Gram. decis. 59. num. 48. Prænotatis etiam accedit, quòd si Princeps concedat alicui nobili, vel vniuersitati iurisdictionẽ in aliquo castro, vel villa exercendam, si post concesionẽ incolæ augeantur, ædificiaque noua ad habitationem sint constructa, iurisdictio ad nouos incolas, ad nouaque ædificia constructa, vel in Principis vel tertij præiudicium aucta videtur, nisi ex tacito ipsius consensu id perpendatur, † 707
quod latè tradit Couarru. in pract. quæst. c. 2. per totum, maximè nu. 1. & 8. vbi l. cum fundus, ff. de leg. 2. interpretatur: qui dictus Couar. in c. 37. per totum latè agit, vtrum habens in aliquibus oppidis iurisdictionem habeat ratione eius aliquod ius in pascuis publicis, & an agri communes duobus ciuitatibus possint ab altera earum coli sine alterius cõsensu, si per hanc culturam impediatur communis pastus, † & an vicus exẽ 707
ptus à ciuitate retineat ius pascendi, quod ante exemptionem habeat in territorio, † quem videas alia his si 708
milia adducens.

ET, cùm aliquando Princeps in Ross. 127. priuilegio, & Romanus Pontifex in rescripto illa verba, *Ex certa scientia*, vel *Non obstante*, vel *Motu proprio*, omiserint, est aduertendum, quòd priuilegij vel rescripti geminatio habet vim clausulæ, *Ex certa scientia*, & *Non obstante*, vel *Motu proprio*,
† per glossam primam in cap. rescripta 25. quæst. 2. glos. verbo noscatur, in cap. 1. de constitutio. lib. 6. & est text. cum glossa in c. si quando de rescriptis, tenet Anton. de Butr. in d. c. 1. de rescript. & in cap. quæ in Ecclesiarum de constit. Bald. in l. nec damnosa. l. de precibus imperat. 709

offe-

offerend. Ioan Andreas, & alij in c. porrecta de confirmatione vtili, vel inutili. Anton. Corset. in tract. de verbis geminatis nu. 2. in volum. 2. tractatuũ Doctorum fol. 91. & vtrũ causa concedendi gratiam, vel priuilegium Principis, debeat esse vera, finalis vel impulsiua: Et vtrum his deficientibus priuilegium viribus
710 non subsistet; † tradit latè Couarru. lib. 1. variarum resolutio. cap. 20. à principio quamplura iura aducces, atque interpretans, qui de hoc est vi dendus, & distinctiones, quibus ad clariorem intelligentiam vtitur.

Quæst. 128. PRÆTEREA cum aliqua de nominatione & electione prædixerimus, est notandum, quòd patrono laico licet in nominatione & electione semel variare, quod pa-
711 trono clerico non licèt, † l. 6 & 7. tit. 15. part. 1. vbi Gregor. Lopez, qui Rochum de Curt. & alios refert, quod tenet Ioan. Gutier. de iuramẽto confirmat. 3, par. cap. 13. per totũ, qui in num. 13. tradit pro communi, quòd patronus laicus, qui cum iuramento promittit, non variare in electione, vel nominatione, tenetur id
712 seruare, & non poterit variare, † quã prædictam variationẽ intellige permissam, dummodo res sit integra, & ante acceptationem electi vel nominati, quia postquam res non est integra, & post acceptationem, & quã do iam est ius quæsitum nominato,
713 non est licita variatio. † c. quid autẽ, cap. querimoniam de iure patronat. cap. si tibi absẽnti de præbend. lib. 6. cap. decernimus 16. quæst. 7. tenet Gregor. Lop. in d. l. 7. in d. glos. verbo, *Reciba el primero*. Nec licet patrono cuiusuis priuilegij pretextu ad Ecclesiam aliquem præsentare, seu eligere absque Episcopi approbatione: aliàs electio & præsentatio nullius erit momẽti, † ex decisione text. 714
in cap. 13. de reformatione sessione 14. Concilij Tridentin. Ex quo sequitur, quòd clausula testamenti, in qua excluditur Episcopus ab executione causæ piæ ad se pertinentis nõ valet, & nihilominus poterit Episcopus ad executionem testamenti & causæ piæ se intromittere, † per tex. 715
in authen. licet, C. de Episcopis, & cleri. tenet Ripa in c. cum M. Ferrariensis de constitut. n. 81. & est tex. in cap. tua de testament. vbi latè Couar. nu. 6. & est text. in c. 8. & 9 sess. 22. & in c. 4. & 8. sess. 25. de reformatione in Concil. Tridenti. tenet quã plures Doctores, quos refert & sequitur Spino de testamentis glos. 4. à num. 40. tradit plurima de hoc dictus Couar. in 4 decretalium 2. par. c. 3. §. 1. nu. 20 & Ioan. Gutier. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. nu. 449. Bernard. Diaz de Lugo in reg. 240. ampliatione 2. Gratian. in regu. 156 nu. 17. Azeuedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. recop. numer. 5. & Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l 1. tit. 15. par. 1. glos. 6. qui respondet opinioni Menchac. qui contra communem tenere voluit, facit text. in l nulli, C. de Episcop. & cleric. l. 5. titul. 10. par. 6 Quæ omnia supra dicta, ne extra rem loqui videamur, faciunt, ne priuilegijs concessis Episcopis, & prælatis præiudicium fiat, quæ ita explicari, atq; interpretari debent, sicuti est interpretan-

pretandum priuilegium concessum à Principe circa iurisdictionem, in quo non videtur concessum, nec cõprehendi ius collectandi, nec nouã
716 gabellam imponendi, † iuxta opinionem Ægidij Bosij in praxi tit. de regalijs num. 16. qui nu. 18. ait, quod regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Prin-
717 cipi sunt reseruata; † sed quando Princeps inuestiuit aliquem de castro cum mero & misto imperio & omnibus regalijs, censentur conces-
718 sa regalia, † ita Bart. in l. 1. C. de bonis vacantibus lib. 10. quem ibi sequitur Ioan. de Platea, & cõmuniter alij DD. & etiã censentur regalia omnia concessa, quãdo in priuilegio aliqua in specie conceduntur, & additur, vel subijcitur, *Cum alijs iuribus qui-*
719 *buscumque*, † ita Roman. cons. 271. Matthæ. de Afflict. in titu. de capit. qui curiam vend. in princ. num. 22. non tamen censentur regalia cõcessa, quando simpliciter concessum
720 est castrum cũ omni iure † Principis, quod tenet Afflict. vbi supra 6. quæs. & Alber. in l. fin. in fine, C. de iurisd. omnium iudic. quem sequitur Laudensis in tit. de Principe conclus. 115. & Isern. in c. 1. tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum. Sed est animaduertendũ, quòd in supra dicto casu regalia censentur concessa, quã do persona est virtutibus prædita, & talis, in qua possit conquiescere
721 Princeps, † iuxta prædictorum Doctorum opinionem, per verba etiam quantuncumque generalia vectigalis impositio, nec pedagium videtur
722 concessum, † de quibus AEgid. Bos. vbi supra num. 23. cum sequentibus, qui in num. 29. tenet cum Bald. in l. rescripta, C. de precibus imperator. offerend. & in l. 1. imperium prima lectura col. 3. de iurisdict. omni. iudi. & in l. 2. C. de seruit. & aqua, & in l. à procuratore, C. mandat. quòd licet sub nomine generali, *Cum regalibus* veniant regalia, vt supra dictum est, nihilominus sub verbis generalibus no veniunt alia reseruata Princi-
pi, † quod etiam tenet Præposit. in 723
d. cap. 1. tit quæ sint regalia in vsibus feudorum col. 2. & Felin. in c. cum nobis de præscriptio. col. 3. versicul. Tertia declaratio, & latius in c. quæ in Ecclesiarum de cõstitutio. & quid operetur, & importet clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, vel clausula supplentes omnes defectus, ex plenitu-
dine potestatis, † tradit latè Alexan. 724
in l. quidam consulebant, ff. de re iudic. num. 10. cum sequentibus, & Doctores in cap. si motu proprio de præbend. lib. 6.

VNDE subsequitur, quòd Prin- Quæs. 129.
ceps vel Papa conferens beneficiũ, vel gratiam in capaci ex certa scientia, videtur de incapacitate dispen-
sare, † tex. in d. l. quidam consulebãt, 725
ff. de re iudic. in fine, vbi notat Alex. num. 6. ad idem est tex. in l. Vlpianus in fin. ff. de excusat. tutorum. Sed in contrarium, & sic quod non sit necessaria certa scientia in Principe, in l. Barbarius, ff. de offic. prætor. secundum communem intellectũ vltramõtanorum, vbi probatur, quòd Barbarius ibi ex promotione facta à Principe adeptus est libertatem, ad

quod

quod etiam facit textus in Clement. summus de sentent. excommunicatio. & l. libertas aduersus, ff. de in ius vocan. vbi notat Angel. quòd Princeps concedendo rescriptum de legatorium supplicanti videtur supplicantem habilem facere ad alegandum.
726 dum. † Sed quòd tam in Principe, quàm in Papa, sit necessaria certa scientia ad hoc, vt sit dispensatum cum incapaci, resoluit Alex. in d. l. quidam consulebant, ff. de re iudic.
727 num. 7. † pro qua vera opinione facit tex. in c. si eo tempore de rescript. lib. 6. vbi Papa promouendo minorem ad beneficium, non videtur super ętate dispensasse, quia ignorabat defectum ætatis, quod secus esset, si ætatem sciuisset, † vt notat gloss
728 sa in cap. statutum de rescriptis lib. 6. in verbo literarum, notant Doctores in cap. ex ratione de ætate & qualitate, glossa 1. in l. vniuersis, C. de precibus imperat. offerend. & ideò ait Bald. in l. imperialis, §. si miles, C. de nupt. quòd Papa promouẽs spurium ad Episcopatũ videtur eum restituere natalibus, si ex certa scien-
729 tia faciat. † Et ad dictam l. Barbarus respondet Alex. in d. l. quidam cõsulebant num. 8. vbi Imola ait, quòd adeo verum est, quòd requiritur certa scientia in dispensatione Principis vel Pontificis, quòd oportet, vt vt in literis exprimatur, vel quòd ex tenore literarum appareat, quòd certam scientiam habuit de inhabilitate promoti, qui dicit, quòd dicta certa scientia potest per testes pro-
730 bari. †

Quæst. 130. ESTQVE Animaduertendum, vtrum priuilegium cõcessum alicui extẽdatur ad fideiussores. † Et 731 videtur extendi per l. fin. §. fin. C. de vsucapione rei iudicatæ. Sed in hoc taliter est distinguendum, quòd aut priuilegium est personale, & hoc non transit ad fideiussores, vt est priuilegium, ne cõueniatur in plusquã facere potest, & similia, vt notatur in l. exceptiones, ff. de exceptio. aut est priuilegium reale, & hoc ad fideiussores transit per text. in d. l. exceptiones, §. rei autem, & in hoc casu loquitur text. in d. l. fin. §. fin. C. de vsuris rei iudicatæ; † vt notat & resoluit 732 Bart. in l. cum filius familias, §. 1. de verborum obligatio nume. 2. quem sequitur ibidem Imola, & Guilliel. de Cuno in l. 1. C. quando imperator inter pupil. & viduam, & Bald. in l. tam mãdatori C. de nõ numer. pec. Bald. in l. quotiens in fine, C. de precibus imperato. offerend. vbi Cin. & Alex. in d. l. cũ filius familias, §. 1. num. 6. loquẽte in priuilegio dilatorio concesso crucesignatis, l. etsi fideiussoribus, ff. de re iudic. DD. in l. tam mandatori, C. de non numer. pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 273. Vnde est, quòd fideiussor non gaudet beneficio cessionis bonorum principalis debitoris, ita Anton. Gom. lib. 2. variarum, c. 11. nu. 52. vers. Item adde, † text. 733 singularis in l. hæres à debitore, §. quòd si stipulator, ff. de fide iussor, l. 3. tit. fin. par. 5. vbi glossa fin. Baeça de inope debitore, cap. 5. num. 39. Azeuedo in l. 5. tit. 16. lib. 5. Recop. num. 10. quem vide optimam adducentẽ cautelã, & Iaf. de actio. §. fin. num.

num.25. Matthesilanus notabili 105. Collantes in pragmatica agricultorũ lib. 2. c. 3. n. fin. Felicianus de censibus tomo 2. libr. 3. c. 2. num. 2. versiculo infertur pagin. 164. text. in §. fin. instit. de replicatio. Bart. in dict. §. quòd si stipulator. Nec creditor, qui habet priuilegium pignoris, vel hypothecæ, vel fideiussorem pro suo debito, præiudicatur, quãdo debitor bonis cedit, vel quando fit ei remissio debiti à maiori parte creditorum, quia nihilominus habet recursum contra fideiussorem, vel contra pignora, vel res hypothecatas,

734 † per l. rescriptum, vbi glossa verbo hypothecas, ff. de pactis, vbi notãt Doctores tex. in l. 6. tit. 15. p. 5. Sed limita, & secus intellige in dilationibus quinquennalibus, quę à maiori parte creditorum debitoribus fiunt, quia hoc casu præiudicatur creditor habens fideiussorem pro debito suo, & priuilegium pignoris & hypothecæ, & compellitur, stare pro dilatione concessa à maiori parte creditorum,

735 † text. in l. fin. §. nulla, C. qui bonis cedere pos. glos. in d. l. rescriptũ, § hypothecas, tenet Paul. in d. l. rescriptum num. 1. & Greg. Lop. in d. l. 6. tit. 15. p. 5. glossa verbo, *O empeñadas*. In priuilegio tamen mendaciter impetrato nota

736 quòd est nullius momẽti, † iuxta tex. in l. etsi legibus, vbi Doctores & Salicet. num. 1. C. si contra ius vel vtilitatem publicam.

Quæst. 131. ALIQVANDO Tamen duo in eodem libello supplicant pro priuilegio obtinendo, & imperator vel Princeps, vni tantum concessit. Et dubitatur, an prosit vtrique. In quo casu Doctores respõdent, quòd non: nam priuilegium personæ nominatas non egreditur, † vt in l. priuilegio, l. in omnibus de regul. iuris, ff. nisi quando priuilegium esset de causa indiuidua, vel cõmuni, vt de seruitute, vel de sportulis, quia tunc concesso priuilegio vni ex impetrantibus prodest vtrique, l. fin. C. de fructibus & litium expensis: quod notat Salicetus in l. si libellum, C. de diuersis rescriptis num. 2. ad finem. Potest tamen dubitari, 737

VTRVM Credatur exemplati alicuius priuilegij, vel præcisè debeat originale ostendi. In quo casu notat Azeued. in l. 22. & 23. tit. 14. lib. 6. Recop. n. . per l. sancimus, C. de diuersis rescriptis, & per alia iura, & Doctores, quos refert, quod priuilegium originale est exhibendum pro eius probatione, quod non debet esse rasum, nec cancellatum in parte suspecta, aliàs non valet, † per l. 44. tit. 18. part. 3. cap. ex literis de fide instrument. l. fin. C. de edicto Diui Adriani tollend. l. scimus, C. de testamentis, cap. cum venerabiles de religios. domibus. Et quę dicatur pars suspecta in priuilegio, vel instrumento, traditur in l. 110. titul. 18. part. 3. vbi Gregor. Lopez, ex quo est, quòd exemplari potest rescriptum seu priuilegium de mandato iudicis, † per l. sancimus, C. de diuersis rescriptis, secundum lecturam secundam, quam dicit notabilem Bart. ibidem, & Bal. in l. publicati, C. de testamentis, & est text. Quæst. 132. 738 739

Regius

Regius in d. l. 44. titul. 18. part. 3. in fine, quæ licèt requirat Regiam licentiam, sufficit licentia iudicis circa consuetudinem, quæ in hoc seruari debet, secundum Salicet. in authent. si quis in aliquo documento, C. de edendo numer. 4. quod adeo verum est, quòd licèt notarius dicat, Hęc est copia cuiusdam instrumenti manu mea mea cōfecti, cuius tenor de verbo ad verbum describitur, nō stareteur tali copiæ, si iudicis authoritas non interuenerit, ita Paul. de Castro in dicta authen. si quis in aliquo documento, num. 5. qui dicit, menti tenendum: quod limita, nisi in rescripto vel priuilegio, vel instrumento dicatur, quòd illi credatur, vel exemplo manu tabellionis scripto, quod fieri assoiet, quia tunc sufficeret exemplum, licèt authoritas
740 iudicis in eo deficiat. † Sed exemplū exempli priuilegij, vel rescripti non valet, per l. sancimus, C. de diuersis rescrip. secundum veram lecturam,
741 † ita Bart. & Doctores in d. authen. si quis in aliquo documento num. 9. ad finem, qui in numer. 10. ita distinguit, quòd si exemplum est exēplatum cum partis citatione, & iudicis authoritate, valet exemplatum. Sed tamen si exemplum prædictū esset sumptum absque partis citatione, vel ea contradicente, & non cognito de contradictione, tunc non posset exemplari, nec valeret exemplatum: sed si fuisset priuilegium, vel rescriptum, vel instrumentum exēplatum manu notarij, qui fecit primum exemplum authenticum, tūc valet exemplatum secūdum, ita ipse Bart. dicto num. 10. & quid in supra dictis seruetur, tam de iure antiquo, quàm de iure Regio, vide l. 10. & 11. & 12. titul. 19. part. 3. vbi Greg. Lop. & l. 17. tit. 25. lib. 4. Recopil. vbi Azeuedo, qui refert Couar. libr. practicarum quæstionum cap. 21. & Dicacum Perez, & alios Doctores, qui dictus Couar. est videndus de hoc à num. 4. cum sequentibus, omnia iura antiqua & nouiora, & & Speculat. & plurimos Doctores recensens: & ideò instrumentum antiquatum potest renouari iudicis authoritate, † iuxta glossam verbo 742
argum. pro priuilegijs in auth. de hęred. & falcidia, §. 1 tenet Bart. in l. si quis ex argentarijs, ff. de edēdo, §. nec iterum nu. 3. qui Bar. vbi supra nu. 4. contra alios Doctores idem esse dispositum in priuilegijs, quod in cæteris instrumentis, & veram esse glossam supra dictam in verbo argum. pro priuilegijs, pro qua adducit multa iura, quod intelligit verum vbi supra num. 5. dummodò citetur pars, quæ per refectionem, vel renouatio nem priuilegij, vel instrumenti potest lędi.

ET Cùm appellatio sit defensio, † per c. omnis oppressus 2. quęst. 6. cap. suggestum dę appellatiō l. 1. ff. eodem titul. & defensio tolli non possit à Principe, cum sit iuris naturalis per Clementinam pastoralis in fine, † de re iudic. vbi notat Abb. & Cardinalis, & Doctores in cap. 1. de causa possess. & propriet. & Oldral. alios referens in consi. 34. & Socin. conf. 64. lib. 2. & conf. 87 libr. 3 & Fortun. Garc. in l. Gallus, § & quid si tan- Quæst. 133. 743 744

si tantum.ff.de lib. & posthum. col. 137. dubitatur, vtrum à Principe per priuilegium, vel rescriptum Pontificis possit appellatio tolli. Et cum hæc quæstio sit resoluta à Couarru. in pract. quæstion. cap. 23. à num. 6. qui defendit, dictam appellationem tolli posse priuilegio, vel rescripto, ad eũ vos remitto, qui aliquibus mo
745 re suo vtitur distinctionibus, † ideò datur intellectus illius clausulę tã in priuilegijs, quàm rescriptis ad modũ consuetæ, hoc est, *Supplentes omnes quoscumque defectus iuris*, vt per eam defectus citationis nullatenus sup-
746 pleri videatur, † iuxta ea, quæ expressim notat Staphileus de literis gratiæ & iustitiæ, fol. 145. & optimè Ludouic. Gome. in tractatu vtriusque signaturæ num. 68. quos sequitur Couar. in pract. quæst. cap. 23. nu. 6. vers. Quarto ex his deducitur.

Quæst. 134 Cap. 17. PRÆTEREA cùm iure cõpertum sit, quòd filius naturalis be-
747 ne succedit in iure patronatus, † quod post disputationem resoluit Roch. de Curt. de iure patronat. in vers. competens alicui nume. 6. cum sequentibus. Quæ opinio verior est, licèt ipse contrariam defendere conetur, & veram dicit Azeued. cons. 24. num. 39. ex opinione multorum quos refert. Est etiam animaduertendum, quòd priuilegium legitimationis à Principe, vel Imperatore concessum, non includit, nec comprehendit iurispatronatus suc-
748 cessionem, nec capacitatem, † secundum Abb. in cap. per venerabilem qui filij sint legitimi num. 26. glossa verbo diuersis in fine in cap. lege, distinct. 10. tenet Bart. & communiter Doctores in authen. ex cõplexu, C. de incestis nupt. vbi etiam Cin. & Gemin. in d. c. lege & Roch. de Curt. vbi supra num. 8. de quo tu vide l. 9. tit. 18. par. 3.

Nec omittam, quòd naturalis nõ excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel delatũ per auum maternũ nepotibus suis, † ita resoluit Anton. de Butr. in consilio 30. Et ratio quare priuilegium 749
legitimationis non comprehendit ius patronatus, ea est, quia spirituali causę est annexum, in qua laicus disponere non potest, † per tex. in c. 750
quanto de iudic. vbi communiter Doctores, cùm annexorũ & connexorum idem sit iudicium, iuxta glos. in verbo, connexa. in d. c. quantò de iudici. tex. iuncta glossa verbo annexi in cap. cum singulis de præbend. lib. 6. † de qua regula vltra Docto- 751
res in d. cap. quanto videas Felin. in c. postulasti de rescriptis & Hippol. singulari 251. & Guilliel. Benedict. in cap. Rainuntius, verbo & hortũ num. 1. cum sequentibus, quę regula procedit, etiamsi annexum sit maioris valoris, l. etsi, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. & videas Menoch. libr. 1. de arbitrar. quæst. 45. & lib. 2. cẽturia 1. casu 95.

DVBITATVR Deinde, vtrum destructa domo, vel castello Quæst. 135.
ędificato per Principis priuilegium, sit priuilegium destructum, & cessauerit eius dispositio. † In qua quæstione videtur, quòd priuilegium sit destructum, & cesset eius dispositio, 752
per l. Abbate in fin. ff. de verborum sign.

sign. cap. 2. de noui operis nuntiat. quia domus refecta alia domus est,
752 † l. inter stipulantem, §. sacram, & §. 1. ff. de verborum obligatio. & qui refecit, nouum opus facit, per iura supra dicta, omnia siquidē iura inter
754 itu rei tolluntur, † l. si legati causa, l. ciens, ff. de verbor. sign. tex. in auth. de nuptijs, §. deinceps, l. virum, §. societas, ff. pro socio, l. debitum, C. de pactis, l. 1. ff. quemadmodū seruitu. amittantur, & seruitus semel extin-
755 cta non reuiuiscit, † l. Titia, ff. de seruitut. rusticorum prædiorū, de quo est videndus Ioan. de Platea in l. 1. C. de aquæductu libr. 10. Sed contra supra dicta facit, nam qui reficit, nō
756 videtur de nouo facere, † l. 3. §. reficere, ff. de itinere actuque priuato, l. seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruit. vrban. præd. l. & an eadem, ff. de except. rei iudic. sicuti res mutata eadē
757 est, † l. si grege, ff. de legat. 1. Nec obstant iura supra allegata, quia illa habent locum, si omnino esset destructū castellum per priuilegium Regis erectū cū intentione nō reędificādi, quę intentio cessat, reędificando, l. 2. ff. de doli except. l. placet, ff. de operis libertorū, quia ex facto, vel non
758 facto probatur animus & euētus, † l. si clericus, C. de Episcopali audiētia, c. peruenit 18. dist. l. à Procōsulibus, C. de appellatio. l. qui leuando, ff. ad l. Rhod. de iactu. & quando dispositio est perfecta, ita quòd alteri est ius quæsitum per contractum, vel sententiam, si domus vel res est destructa, & reficiātur, adhuc durat ius
759 alteri quæsitum, † ita Bart. in l. si ita, §. fin. ff. de legat. 1. distinguendum ergo est, quo animo quis rem dissoluit. l. inter stipulantem, §. & nauis, ff. de verborum obligatio. l. quid nō, §. si nauis, ff. quibus modis vsusfructus amittatur, l. quod in rerum, §. fin. ff. de legat. 1. Et est ratio, quia si res destruatur cum spe reparationis, durat res habitu, licèt non actu: sed si destruatur sine spe reparationis, desinit esse, † notat Bald. in libr. 760
feudorum, titul. de pace constant. §. mos Romanorū, vbi tenet, quòd si ciuitas destruatur cum spe reparationis, durant eius priuilegia, quæ in suspenso extant, Innoc. & Abb. in c. cum ex iniuncto de oper. noui nūt, col. 2. Alex. cons. 43. libr. 1. nu. 2. Si tamen perpetuò est destructa sine spe reparationis, priuilegia delentur, & extinguūtur, † quem Bal. ibi videas 761
in 1. col. & de priuilegio cōcesso ratione turris, quę destructa est, si alij cōcedatur postquā reędificetur, an possit nocere primo, notat Afflict. de cis. 392. quē vide, & Innoc. in c. ex iniuncto de oper. noui nunt. & in c. Abb. de verbor. signific. Bart. in l. 3. ff. de colleg. illicitis in fine, Anchar. in dicto cap. cum ex iniuncto num. 9. Anton. de Butr. num. 4. Marcus Mantua c. 1. de electione n. 17. & 18. Præterea, priuilegium cōcessum rebus transit cum illis ad successorem, † secūdum Din. in regula priuilegiū 762
personale, de regul. iur. lib. 6. nu. 10. & per me in tractatu de Regio patrimonio 7. p. §. 1. n. 1. & deinde priuilegiū mutatur persona mutata, † per 763
l. 1. C. de imponend. lucratiuis descripti. libr. 10. l. licitatio, §. fin. ff de publican. & vectigal. tradit ipse Bal.

N in

in rubr. C. de vsuris, quæst. 4. versic. mutatione personæ, Bart. in l. Paul. in fine, ff. de acquirend. hæredit. Castell. in l. 6. Tauri, in verbo, *De qualquier calidad* versic. Et quòd dixi de bonis, & in l. 13. Tauri, verbo, *Veinte y quatro horas*, vers. Ex quo infertur, Roder. Xuar. in l. quoniam in prioribus in disputation. quæstionis maioratus num. 23. & 24. Parladorius in tract. de rebus quotidian. c. 3. §. 1. nu. 17. in prima impressione, Azeued. in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 59. Anton. Gomez in l. 70. Taur. num. 24. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinamenti col. 89. vsque ad 91. Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. q. 139. nu. 3. & per me vbi supra. nu. 5. Vnde est, quòd fructus decimarum est quid temporale, & vendi, & loca-
764 ri potest, † vt latè per dict. Azeued. in l. 1. tit. 5. lib. 1. Recop. & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiastica res, & perdit nomen & priuilegiorum, adeò quòd si in laicum fiat alienatio horum bonorũ, nõ cognoscet Ecclesiastic⁹, sed
775 laicus Iudex, † quia qualitas rei dotalis & decimalis, & aliarũ similium rerũ, nõ trãsmittitur, nisi quãdo habet eandem subsistentiam persona mu-
766 tata, sicuti non mutata, † vt latè resoluitur per iura & Doctores in superioribus relatos.

Quæst. 136 DEINDE Cùm maritus pos-
767 sit agere pro vxore, † iuxta l. 34. maritus, C. de procur. & iure nouiori peculiari priuilegio sit administrator omnium bonorũ vxoris, per ea, quæ tradunt scribentes in l. 55. Taur. & Azeue. in l. 2. tit. 3. lib. 5. Recop. n. 1. qui quam plures refert Doctores, & Greg. Lop. in l. 6. tit. 11. par. 6. in glos. verbo, *Que las no pudiesse veder*, col. 4. versic in Regno vero nostro, & d. Azeued. qui alios refert, in l. 3. tit. 9. d. lib. 5. Recop. num. 22. vertitur in dubium, vtrum maritus de bonis vxoris solutionem recipere possit: † & 768
videtur, non posse. Ratio est, quia coniuncta persona solutionem recipere non potest, † ita Ias. in l. nõ so- 769
lum col. 1. ff. solut. matrim. & etiam maritus recipere non potest vxoris debitum sine eius consensu, per tex. expressum in l. cum maritum, C. de solutio. tenet Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des doct. rubr. 4. §. 5. numer. 48. veritas tamen est in contrarium, & sic maritus poterit debita vxoris sine eius licentia & consensu recipere: quod probatur, quia (vt in superioribus diximus) maritus iure nouiori est administrator omnium bonorum vxoris, & habens administrationem coniunctæ personæ potest recipere debiti solutionem, & debita exigere, † ita Ias. in l. 3. colu. 1. solut. matri- 770
monio, & ideò pater habens administrationem bonorum filij potest recipere debiti solutionem, secundum Ioannem de Imola, in l. qui aliena, §. quanquam, ff. de negot. gestis, † & quæ dicatur con- 771
iuncta persona, videas apostillam Abb. in cap. nonnulli, §. sunt & alij de rescript. numero 10. vers. ò, coniuncta persona, & verbo, coniunctæ personæ, & quod hodie vsque ad quartum tantum gradum extenditur coniuncta persona, † tenet 772
Padilla

Padilla in l. transigero, C. de trans-
actio.n.56.lib. 10.tit.5.p.3. & tenet
Gratian. in regul.21.num.4. contra
communé de iure antiquo relatam
& sequutá, per Iaſ.in l. exigendi, C.
de procurator.nu. 3. qui ad decimũ
gradum coniunctã personam extẽ-
debat, & multa specialia, quæ in cõ-
iunctis personis admittuntur, quæ in
alijs non admitterentur, tradit Hip-
polyt.de Marsil.in l. vnica, C.de rap
tu virgin.numer.197.cum sequenti-
773 bus.† Nec mirum, quòd maritus exi-
gere possit vxoris debita, cùm verũ
sit, quòd coniuncta persona sine li-
centia nec mãdato potest in iudicio
774 agere, cũ rati cautione, † iuxta l. sed
& hæ personæ, ff. de procurator.l.
10. tit.5.p.3.vbi optimè Greg. Lop.
l.1.tit.10.lib.20.fori regal.l.5.tit.10.
lib.1.dicti fori regal.vbi tenet Mon-
talb.impropriè tamen dicitur procu
775 rator coniuncta persona, † tex. &
& glos.in l.3.§.1.ff.iudic. solu. tenet
Iaſ.in l. exigẽdi n.9. C. de procurat.
Tiraquel.de vtroq; retract.lib.1.§.1.
glos.1.nu.7. Gregor.Lop.in d.l.10.
glos.3. Sed limita, & nota, quòd ea,
quæ speciale exigunt mandatum,
coniunctis sunt interdicta, nisi ipsi
776 mandatum habeant speciale, † l.pa
ter, iuncta l. illud, ff. de minoribus,
tenet Cinus, & recentiores in dicta
l. exigendi, C.de procuratoribus, &
in cap.nonnulli, §. sunt & alij de re-
scriptis, latè Tiraquel. de vtroq; re-
tract. tit.1.§.1.glos.13.n.34. & §.36.
glos.2.n.54. & §.1.glos.10.n.95. Me
nes.Padilla in l.transactionis placitũ
n.20.C.de transact. refer & sequitur
Azeu.in l.8.tit.11.lib.5.Recop.n.20.

ET Quia multoties dubitatur in Quæst.137
rescriptis & Regijs priuilegijs eius-
dem temporis & qualitatis, quod
eorum præferatur? Et vtrum præfe-
ratur illud, de quo acquisita sit posses
sio, licet sit posterius, & quando
tempus datæ attendatur; † cum ca- 777
sus obuenerit, recurre ad tex. in cap.
capitulum sanctæ Crucis de rescrip-
tis; vbi plenè notant Doctores, cap.
quia cunctis de concessione præbẽ-
dę, lib.6.c.duobus de rescriptis, eodẽ
lib.glos. verbo annexa, in cap. quia
sæpè de præbẽdis lib.6.notat Dinus
in regula qui prior de regulis iuris,
lib.6.num.1.& 2.vbi apostilla, notat
Abb.& Felin. in c.cum re, cap. pa-
storalis de rescript. Bald. & Imol.in
l.si quis filio, §.eius, ff.de in iusto ru-
pto.Bart.in l.absenti, ff. de donatio.
Nicolaus de Neapoli in l.si duobus,
ff. de excusatio.tutorũ, Angel. Aret.
in §. filius familias, inst.quibus mo-
dis ius patriæ potest.solut. & Docto
res in cap. suo tempore de rescript.
lib.6.& latissimè per Menoch. de ar-
bitrarijs lib.2.centur. 1. casu 48. &
Boer.decis.150. Gratian.in reg.404.
Thom. Grammat. consil. ciuili 31.
numer.25.

ET Aliquandiu per priuilegiũ Quæst.138
conceditur alicui vsusfructus, quan-
diu viueret, & in humanis ageret: &
dubitatur, vtrum per religionis in-
gressum perdatur talis vsusfructus: † 778
Quo casu tenendũ est, quòd per reli-
gionis ingressum non perditur talis
vsusfructus, sed transibit in ipsum
monasteriũ; & durabit quãdiu vsus
fructuarius aget in humanis, per tex.
in l.corruptionem, C. de vsufructu,

dicit communem opinionem Soci. cons.10.n.20. p.1. non enim sufficit media, vel maxima capitis diminutio, vel mors ciuilis ad vsusfructus amissionem, sed mors naturalis re-
779 quiritur,† per dictam l. corruptionem. Cui conclusioni assimilatur illa, vtrum filio hærede instituto, cui facta est substitutio sub conditione, si decedat sine liberis, si efficiatur religiosus & professus faciat locum sub
780 stitutioni & fideicommisso, † vel spectanda erit mors naturalis. Et quòd in prædicto casu sufficiat religio & professio, ad hoc, vt cessauerit substitutio & fideicommissum, nec sit spectanda mors naturalis, tenet Bald. in cap. in præsentia de probatio. vbi Felin. & ipse Bald. in l. cũ acutissimi, C. de fideicõmiss. Socin. in l. cum auus, ff. de conditio. & demonstratio. Quod verum est, vbi ille filius ingressus est religionem mendicantem, & regulam omnino incapacem bonorum: secus si talis regula, vel monasterium bonorum fuerit capax: quia tunc mors naturalis hæredis instituti esset expectanda, ita Alexan. cons.13. vol.3. Boer. decis.354. num.11. qui in num. 3. & 12. dicit hanc esse communem opinionem. Et ratio est, quia per simplicem sacerdotium non perditur
781 ius substitutionis, † secundum Corneum in auth. nisi rogati, C. ad Trebel. Anchar. & Imol. in c. in præsentia de probatio. & Boer. vbi supra.

Quæst.139 ET Licèt concessa sit facultas hominibus alicuius ciuitatis, vt possint scindere ligna in aliquo nemore, quamuis multi alij denuo eò deuenerint, & eũ locum inhabitauerint, poterũt tamẽ omnes ligna scindere,
† l. forma, §. quanquam, ff. de censibus, Boer. decis.213. num.12. l.1. & quæ ibi notat Ioan. de Platea, C. de priuileg. corporatorum. Vnde est, 782
quòd pensio quæ alicui domui, vel loco semel fuit imposita, iuxta æstimationem illius non debet augeri, quamuis domus ista augeatur, & solum tenetur possidens soluere iuxta pensionem veterem, & iuxta valorem veterem, & non tenebitur ad illud, quod adiunctum fuit, † ita 783
Bartol. & Lucas de Penna in l. in l. in his, C. de prædijs, & omnibus rebus nauicular. lib.11.

ET Notaueram in materia reso Quæst.140
lutionem, quòd per quamcumque dispositionem, quátumuis generalẽ, non censetur derogatum priuilegijs clausis in corpore iuris, etiamsi dicatur, non obstantibus quibuscumq; priuilegijs, † glos. verbo illic, & Bart. 784
in authen. qua in prouincia, C. vbi de crimine agi oportet, ita Galiaula in l. centurio, num.78. ff. de vulgari, ex quo datur nouus & subtilis intellectus ad l.20. Tauri, quæ est hodie l 4. tit.6. lib.5. Recopil. quæ cùm sit iuris communis correctoria, videlicet dispositionis legis nõ amplius, §. cum bonorum, ff. de legar. 1. non extenditur extra casum, in quo loquitur: remanetque dictus, §. cum bonorum in viridi obseruantia circa illud priuilegium hæredi concessum, vt possit eligere grauamen solutionis certæ quantitatis vini, vel olei, vel tritici quotannis de aliquo prædio sibi relicto, vel prædium lega-

legatario relinquere, se à tali solutione eximendo, curamque prædicti prædij relinquendo: quod permittitur fauore relinquentis munifi-
785 centiam, † l. si quis argentum, §. si vero, C. de donatio. & ibi Bald. per eundem text. quem valde quotidianum ad hoc asserit Ias. in dict. l. non amplius, §. cum bonorum, n. 3. quod nota, quia nouum.

Quæst. 141 SI Principisque priuilegio, vel munificentia, vel alicuius priuatæ personę alicui loco pio, vel hospitali, certa quantitas relinquatur pro pauperibus ibidem alimentandis, illo loco pio, vel hospitali destructo, quantitas illa, vel relictum non am-
786 plius debebitur, † ita Geminianus in cap. licet de electione in 6. Ias. in l. inter stipulantem, §. sacram num. 3. ff. de verborum obligat. sicuti priuilegium concessum filijs propter parentes, non durat parentibus mor-
787 tuis, † per l. 2. vbi glos. & Bar. C. de Episcop. & cleric. Ias. in l. filius à patre, §. filius, ff. de liber. & posthu. & ideò priuilegium immunitatis concessum propter paupertatem, cessat
788 diuitijs superuenientibus, † l. cura, §. deficientium, ff. de muneribus & honor. Ias. in d. l. filius à patre, §. filius & concessio facta pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas, quamuis illæ essent pauperes, quia talis dispositio refertur ad primas
789 nuptias, † ita Bald. in procemio decretalium, & Ias. in l. diuortio, quod in anno n. 13. ff. soluto matrimonio. & per ea, quod dixi §. in superiorib' num. 705. Et permissio vendendi facta vni non porrigitur ad aliom succedentem in illa re, † l. sicut, § fin. ff. 790
quibus modis pig. vel hypoth. soluitur: nam omnis concessio, que ad factum refert, in dubio censetur personalis, l. idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legat. 1. & omnis facultas aliquid faciendi personalis censetur, † l. locatio, ff. locati, l. inter 791
stipulantem, §. 1. l. cum quis, l. centesimis, ff. de verborum oblig. & vtrobique scribētes, & Molina lib. 4. de Hispano primog. cap. 5. num 38. quia prouisio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omissus remanet in dispositione ioris communis, l.
† si mater, §. fin. ff. de vulgar. vbi Bar. 792
& communiter scribentes, l. cōmodissime, ff. de liber. & posth. l. si extraneus, ff. de conditione causa data, causa non sequuta, Bart. in l. Gallus, §. Et quid si tantū, ff. de lib. & posth. n. 2. & 3. cum seqq. & ibi Ias. n. 21. l. vel singulis, ff. de vulgar. l. pater filiū, ybi Angel. eodē tit. tex. in §. vel singulis, instit. eodē tit. hanc dicit cōmunem Petr. Paul. Paris. cons. 87. num. 50. lib. 2. & Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap 4. nu. 2. qui in nu. 3. ait, quòd casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, † ex doctrina Cin. in l. quod 793
fauore, C. de legibus, Ancharran. consil. 356. colum. 2 Dec. cons. 218. numer. 11. & cons. 36. col. 2. num 3. & cons. 291 nu. 7. Aymon Crauet. cons. 161. num. 10.

N 3 SED

correctorum in proœmio in verbo,
Istas, per plures numeros, vbi multa
iura & Doctores recenset in hac ma
teria motus illo iuris principio, quòd
pacta habita in dote censentur repe-
tita in augmento dotis, & quod iuris
est de toto, censetur & de eius aug-
800 mẽto, † l. etiã, C. de iure doti. de quo
augmẽto facit vnũ tractatum Alber.
Brun. in 2. volumine tract. Docto-
rum fol. 168. quem videas, maximè
in 9 par. principali, fol. 177. colu. 2.
qui Albertus Brun. in dicta 9. part.
nu. 16. agit, vtrum rescripta & impe
801 trationes trahantur ad futura, † alle-
gans cap. fin. de rescript. & Clemẽ-
ti. literas eod. tit. vbi late Imol. text.
in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris,
vbi Alex. & Doctores, in quibus pri-
uilegijs seu rescriptis semper suppli-
cã attendenda erit. Nam responsio
debet interpretari secundum suppli
802 cam in priuilegijs & rescriptis, † per
l. 1. C. de diuersis rescrip. vbi latè Ias.
& tenet Greg. Lop. in l. 26. tit. 11. p. 5.
in glos. verbo, *La respuesta*, & nil mi
rũ, cũ sentẽtia debeat esse conformis
803 libello secũdum regulam vulgarẽ. †

Quaest. 144 cap. 18. ET Quia multoties à testatore
relinquitur legatum vel anniuersa-
rium, vel quod de aliquo prædio
soluatur ab hærede quotannis certa
vini, vel olei quantitas, est notan-
dum, quòd poterit hæres prædium
legatario tradere, & à tali solu-
tione se liberare, vel ei assignare
aliquam vineam, vel oliuetum ex te
statoris bonis, de quibus possit
sibi dictum legatum quotannis as-
sumere: & tenetur talis legatarius
etiam inuitus assumere, & cu-
ram culturam habere, quod con-
ceditur fauore & priuilegio facien-
tis munificentiam: † ita notabiliter 804
tenet Bald. in l. si quis argumentum
in fine principij, C. de donatio. per
tex. ibi, & Ias. in l. 2. §. mutui datio,
numer. 8. circa fin. ff. si cert. petat. in
versic. Decimoseptimo notabili-
ter fallit, l. cum fructu eius, cum l. se-
quenti, ff. de vsufructu, l. filius fami-
lias, §. 1. ff. de legat. 1. tenet Felician.
de censibus tom. 1. lib. 3. cap. fin. nu.
1. Lasarte de decima, cap. 10. num.
75. Lara de anniuersarijs, lib. 1. cap. 8.
num. 16. quod est menti tenendum,
quia quotidianum & honorabile, vt
ait Ias. vbi supra, & poterit multo-
ties in aliquo simili Regio priuilegio
exemplificari. Et cùm licita sit muni- Quaest. 145
ficentia & donatio cõcubinæ facta,
† per l. affectionis, l. donationes, quę 805
in concubinam, ff. de donatio. vbi
Doctores, & quos refert & sequitur
Anton. Gom. in l. 53. Tauri n. 68. est
aduertendum, quod peculiari priui-
legio clericus non potest suę concu-
binæ donationem facere; † vt latè 806
tradit Palac. Rub. in repetione rubr.
de de donatio. inter vir. & vxor. §.
39. Didac. Perez in l. 1. titul. 3. lib. 1.
ordinam. colu. 98. Roland. à Valle
consil. 68 à num. 1. cum seqq Ioan.
Gutier. de iuramento confirmat. 1.
par. cap. 6. numer. 5. quod etiam
est militibus prohibitum, cum fue-
rint armatæ militiæ, † l. 2. C. de dona 807
tio. inter vir. & vxor. l. miles ita, §.
mulier, ff de milit. testamento, tenet
Cin. & Doctores in d. l. 2. & Palac.
Rub. vbi supra, §. 37. versi. hæc tamẽ
limita. Ioan. Gutier. vbi supra nu. 2.

quod extendit in num. 5. & sequenti ad Doctores, & licentiatos, & ad milites nostri temporis, qui parati sunt ad prelium & destinati in certo loco pro eius defensione, & ad cōmendatores quatuor ordinum militarium ex dicto peculiari priuilegio, per quā
808 plura iura & Doctores adducens,† qui limitat in num. 11. in donatione facta concubinæ militis, vel clerici ob benemerita, dummodo proben-
809 tur, & adæquentur donationi;† & licèt Rex sit caput militū, & quatuor ordinum militarium, tamen poterit cōcubinæ donare, quia hoc in Rege est priuilegium facere, quod est ei
810 permissum, † secundū Palac. Rub. vbi supra versi. Ex quo infertur. Sed si concubina clerici fuerit iam emēdata, factaque bonæ famæ, nec concubinatus durabat tempore donationis, valet donatio à clerico milite, &
811 Doctore in eam facta,† per glos. verbo, cadere, in l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testam. quæ est communiter ab omnibus approbata, ita Capitius in decis. 102. Gomez de Leon in sua centuria cap. 45. nu. 2. Palac. Rub. in repetione rubr. §. 39. vers. Vnum non est omittendum. Et in casu in quo non est permissa prædicta donatio in concubinam facta à clerico milite, vel Doctore, vt supra dictum est, si facta fuerit applicabi-
812 tur fisco sæculari,† secundum Anto. Gom. in l. 53. Tauri nu. 68. in fin. per l. mulierem, ff. de his quibus vt indignis, l. hereditas, C. eod. tit. vbi DD. & secundū Palac. Rub. dicto §. 39. vers. Vnde non valebit donatio, & Ioan. à Garron. in l. 1. C. de secundis nupt. nu. 28. Gam. in decis. 58. 1. p. vbi additio Menç. & Pereg. de iure fisc. lib. 2. tit. 9. de concubinis, de quo late est videndus Padilla in rub. C. de fideicōmis. n. 18. & dictus Ant. Gom. in l. 9. Tauri n. 21. agentes de tacito fideicommisso, de quo vltra eos est videndus Azeued. in l. 6. titu. 8. lib. 5. Recopil. à numer. 16. cum sequentibus, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 121. & Bernard. Diaz de Lugo in sua praxi canonica, c. 58. vbi additio Ignatij de Salzedo.

RVRSVS, Cùm inter alia Quæst. 14
fisci priuilegia, illut sit speciale, quòd poterit fiscus agere contra tertios possessores debitori principali non excusso, † per l. Moschis, ff. de 813
iure fisci, l. 1. C. de decurionibus lib. 10. l. libertus, §. 1. ff. ad municipal. vt tradunt Doctores in dictis locis, & Felician. de censibus libr. 3. cap. 4. num. 10. qui ait, in hoc priuilegiatum reperiri dominum census, qui poterit ad rem censui hypothecatam deuenire, licèt à tertio possideatur, nulla facta contra debitorem principalē excusione, † quod 814
etiam tenuit Guid. Pap. in quæst. 42. & 567. Cassan. in consuetud. Burgund. rubric. 11. §. 6. numer. 33. Couarru. lib. 3. variarum cap. 7. nu. 6. Petrus Salazar in tract. de vsu & consuetudine cap. 11. numer. 47. Aluarus Velascus in quæstionibus iuris emphyteo. quæst. 32 num. 14. Petrus Follerius in pragmatica de censibus, verbo tanquam res iudicata num. 12. & 16 & 36. Ioan. Gutierr. in practicis quæstionib. libr. 2. quæst. 167. num. 4. Suarez de Paz in praxi,

praxi,3.tom.cap.2.§.4.n.38. & Azeued.in l.1.tit.15.lib.5.Recopil. nu.8. qui ita dicit practicari contra limitationem Ioann.Garc.Galle.de expensis & melioratio.cap.4.nu.44.& Gama.decisione Lusitana 145.ex ratione allata à Nauarro relato à Parlad. de rebus quotidian.c.3 nu.52.qui dicunt annuum reditum inesse prædio
Quæst. 147 tanquam accidens in subiecto.In dubium vertitur, vtrum mulier pro sua dotis hypotheca possit relicto marito diuite deuenire ad tertios bonorũ possessores absque excusionis necessitate.Et quod in hoc priuilegiata reperiatur mulier pro sua dote,& quod possit agere aduersus tertios rei hypothecatæ possessores, nulla contra principales debitores facta excusio
815 ne, † tenuere Bald. Nouel. de dote 8.p.priuilegio vltimo,Roman.in l.si constante,ff solut.matrim. in princ. Alberic.in l.vbi adhuc,C.de iure dotium,& alij Doctores,quos refert & sequitur Felician. de censibus lib. 3. cap.4.num.10.Sed contraria opinio est verior, & communior per gloss. verbo qui potiora iura in d.l.vbi adhuc, vbi tenet Cinus.q. 11. Bald. & alij,præsertim Salicet.q.12. Bart. & Alexand.in d.l.si constante 2.q.tertiæ partis,dicit communem Ias.in d. l. si constante num 207. & 208. Pan lac.Rub.in cap.per vestras.§.34. Anton.à Fano de pignoribus.8.p. memb. 1. num.23. quos, & alios Doctores refert & sequitur Couarru.lib.3.variarum cap.18.num.3.qui ita ait,vidisse practicari in Regali Granatensi prętorio, & hanc opinionem dicit communem Bonacosa in primo tomo communium opinionum in nõtis lib.5.pag.305.col.1.& Roland.à Valle consil.9.num.5.& 6.lib.1.

NEC omittendum, quòd licèt Quæst. 148 confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hæreditate, ius patronatus in fiscum transeat iuxta communem, & veriorem opinionem,† per glos. ver 816 bo propinquis, in cap. filijs vel nepotibus.16.q.7. quã sequitur Roch. de Curr.de iure patronatus in verbo ipse,vel is.q.29 num.69.Paul.de Citadinis eodem tract. de iure patronat.9.p.q.10. nu.28 Decius in cap. quanto de iudicijs nu.6. Abb. nu 9. Ferretus consil.179.num.1.Stephan. Aufrerius de potestate seculari reg. 4.fallentia 21.Iul.Clar.lib.5 receptarum sentent.§.fin.in pract. crim. q. 78. versic. quarto modo, quæ opinio proculdubio vera & communis est,modò confiscatio fiat à laico,vel ecclesiastico iudice,teste Molina de Hispan.primog.lib.1.c.24.n.16. tamen confiscata vniuersa hæreditate non transit in fiscum ius sepulchrorum peculiari priuilegio,† ex dispo 817 sitione l.si quis fuerit,ff.de religios.vt refert Molina vbi supra num.15.

ADDO etiam, quòd si Prin- Quæst. 149 ceps concedat alicui,& filijs suis, & hæredibus immunitatem etiam viuente patre, filij sui gaudebunt, & potiũtur illa immunitate, secus autẽ post mortem patris. † Ita tenet Michael 818 Crass.in tract.de successionibus.§ hęreditas.q.4.nu.fin.qui ex multorum opinione communem dicit † de fabricante falsum priuilegium, tradit Auendan.de exequen.mandat. reg. 2.p.cap.30.à princip.9.† 819

RE-

Quæst.150. RESTATQVE In materia intellectus ad l.18 titul. 32.par.3.vbi probatur, quòd cuilibet licet facere molendinum in parte superiori, dūmodo cursus aquæ non prohibeatur molendinum in parte inferiori ędificato, eamque habeat liberè, ita vt antea per consuetudinem currebat:
820 † nam illa verba, *Per consuetudinem*, intelliguntur de consuetudine præscripta, quæ faciat ius: ita interpretatur Francis. Rip. in l. quominus, ff. de Fluminibus num.95. Dec. conf.244. num.9. Auend. de exequend. mād. reg.2.par.cap. 12. nume.4. ad fin. respondentes ad l. si manifestè, C. de seruitutibus, de qua desumpta fuit ad literam d.l.18.tit.32.p. 3. ita Calcan. in cons. 56. num. 10. de quo videas Matth. de Afflict. in decis. 388. qui in num.10. tenet, quòd habens priuilegium ad hoc, vt nemo posit molendinum supra suum construere, debet illud allegare: aliàs in causa pro-
821 hibendi non obtinebit. † Ex quo sequitur, quòd si priuilegium & immunitas simpliciter & indefinite cōcedatur, intelligitur à muneribus per
822 sonalibus, † secundū Tiber. Decian. cons.35. num.45. vol.2. & cons.51. num.23. vol.3. Cephal. cons.58. nu. 10. Azeued. in l.1. tit.1. lib.6. Recopil. nu.27. & 28.

Quæst.151. ET Ideò si maioratus instituetur, vel aliquod aliud concedatur alicui ea conditione ad iecta, quòd teneatur cum nobili contrahere, conditioni vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili ex priuilegio contrahat, licèt nobilitas ex ge-
823 nere deficiat. † Ratio, quia vbi casus verus & fictus ęquiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, † per tex. in cap. 824
ad audictiam, cap. cum dilectus de de cleric. non resident. paria enim sunt, quòd quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, † per l. liberos, C. de collatio. vbi 825
Dec. num.6. & ideò ciuium appellatione comprehēduntur etiam ciues ex priuilegio, † secundum Roman. 826
consil.62. colum.2. hanc opinionem tenet Greg. Lop. in l.3. tit. 21. part.2. glos. verbo, *Con villana*, & Pelaez de maioraru quæst. 51. nu. 4. de cuius quæstionis veritate est videndus à num.9. vsque ad num.37. & Azeuedo distinguens in d.l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. à num. 55. cum sequentibus, qui in num.53. tenet, quòd paria sunt qualitatem inesse per naturam, aut per priuilegium, † cū Bald. 827
in l. cum ex ratione, ff. de excusat. tutor. & cum Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Con villana*, de quo agit Ioan. Garc. de nobilitate glos.1. §. 1. n. 34. cum sequentibus, & glos.35. num.3. cum sequentibus, multa ad hoc referens, qui interpretatur priuilegiū de *Antona Garcia* in num. 48. & vt non extendatur ad officia nobilibus concessa; sed tantum ad excusationem gabellarum, † qui Ioan. Garc. 828
dicta glos.1. §.1. num. 50. ait, quòd nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudēt, sicut nobiles à sanguine, † quod tenuit Mencha. de 829
succes. creat. lib.3. §.30. num.256. qui in num. 290. cum sequētibus tenet, & defendit, quod nobiles ex priuilegio sint admittendi ad ordines milita-

militares (vbi nobilitas requiritur) dummodo nobiles ex priuilegio liberi sint à macula Iudæorum, & Sar
830 racenorum,† quem sequitur Ioann. Garc. de nobilitate dicto §. 1. nu. 50. & Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. num. 59. cum sequentibus, limitans non procedere in militibus armatis quoad tributa Regia vulgo, *pechos Reales*. Illa namq; soluere tenentur per d. l. 1. & addens in num. 61. quòd isti milites armati gaudebunt omnibus alijs nobilium prærogatiuis, ex-
831 ceptis dictis Regijs tributis.† Est itidem notandum, quòd nobilitas ex priuilegio perditur per exercitium artis mechanicæ, non tamen illa, quę
832 ex sanguine, & genere procedit; † quia nobilis ex priuilegio non est tā-ti honoris dignus, quanti dignus est
833 nobilis ex sanguine, vel genere. † Ita Salicet in l. fin. §. viros, C. vbi Senatores, vel clarissimi, tenet Vellus de re militari 7. part. tit. 3. num. 38. cum sequentibus, latè Azèuedo alios allegans in l. 3. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 11. & 12. quem videas optima recensentem. Et propterea rescriptum de nobilibus loquens extēditur ad creatos à Principe per priuilegium, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos
834 Princeps nobilitat.† Ita Paul. de Castro in l. quoties in fine. C. vbi Senatores, vel clarissimi: quoniam nobilitas procedit à Principe, qui quos
835 vult nobilitat. † Ita Alberic. in l. Imperatores in principio. ff. de Decurio. Bald. in l. sacrilegij, C. de diuersis rescript. Tiraquel. de nobilitate cap. 6. num. 1. Cassan. in catalogo gloriæ mundi. 8. p. cōsideratione 17. Gregor. Lopez in l. 2. tit. 21. part. 2. in glo. verbo, *De buen linage*, sequitur Azeued. Otaloram, & alios referens in procemio tit. 1. lib. 6 Recop. num. 49 qui vsq; ad nu. 63. plurima Principi peculiaria recenset, †. quem le- 836
gas, ne eius dicta recolere videar, qui etiam quinquaginta antiquitatis priuilegia recenset.

ET cùm in superioribus resol- Quæst. 152.
uerim, quòd nobilis incarcerari non potest, nisi fuerit conductor Regiorum tributorum, & gabellarum, de quo benè Azeued. in l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. à num. 26. vbi quit, in conductore decimarum agit: † est notan- 837
dum, quòd nobilis ratione debiti descendentis ex obligatione pro sua parentis, aut fratris à captiuitate redemptione incarcerari potest, † iux- 838
ta ea, quæ tradit Pelaez de maioratu 4. p. q. 1. limitatione 4. num. 1. cum sequentibus, qui sic ait practicatum in Regali Granatensi prætorio, quē refert, & sequitur Azeued. vbi supra num. 28. qui in num. 29 latè, & optimè resoluit, & distinguit, vtrum nobilis, qui se esse ignobilem, in contrahendo affirmauit, gaudeat nobilitate, & incarcerari possit, multa iura, & Doctores regnicolas referens. † 839

CVMQVE plura, sint infirmi- Quæst. 153.
tatis priuilegia, quotidieque infirmi excusationem habeant in iure permissam, plura congerit Gomec. in regul. cancellariæ tit. de infirmis resig. q. 9. & Paul. Orianus in repetitione l. 1. ff. de officio eius, cui mand. est iurisdic. num. 132. Roman. in l si vero. §. de viro, ff. solut. matrim, nu. 76. & habetur in toto titulo, C. qui morbo se

840 bo se excusant lib. 10. † & eodē libr. qui ętate vel profes. se excusant, & in l. 1. §. quod si morbo, C. de præpositis & agent. in rebus, & per Tiraquell. de primogenit. in præfat. num. 214.

Quæst. 154 NOTA Etiam in nostra materia, quòd si Principis gratia, vel priuilegio sit castrum alicui concessum, censentur etiam concessæ munitiones, & alia armorum præparamenta, quæ in castro sunt apposita
841 pro eius defensione, † secundum Bald. in c. 1. §. ad hoc de pace iuramento firm. & in c. 1. §. si quis demā so col. 3. de const. inuest. in vsibus feudorum Cępol. de seruitut. tit. 31. de Flumi. n. 12. Tiber. Decian. respons. 35. num. 30. volum. 2. optimè declarat Menoch. de præsump. 96. maximè num. 6. Pelaez de maioratu 4. par. quæst. 33. nu. 10. cum seqq. qui in num. 7. agit, an arma posita in maioratus rebus, accrescant maioratui.
842 † De cuius veritate videas, Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. n. 5. & Azeued. in l. 6. tit. 7. libr. 5. Recopil. Minę autem & venę auri, vel argenti repertę in dicto castro à Ptincipe concesso, in concessione, vel priuilegio non comprehenduntur,
843 præcipueq; Regi remanent, † iuxta l. 5. tit. 15. p. 2. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *Emineras*, ita Carol. à Grasal. lib. 1. regalium Francię cap. fin. pag. 303. in paruis, Matth. de Afflict. in decis. 321.

Quæst. 155 ET Ne fefelleris in priuilegiorum interpretatione, quia multoties cōcedūtur in derogationē iuris ciuilis & canonici, & multoties in eorū iuriū conseruationem: nota, quòd si priuilegiū concedatur ad iuris ciuilis & canonici conseruationē, tunc rescripti, & non priuilegij habet significationem, & interpretationem, quamuis nomine priuilegij fiat concessio. Sin autem priuilegium concedatur ad iuris ciuilis, vel canonici derogationem, non rescripti habet vim & significationem; sed merè priuilegium appellatur, etiamsi in concessione rescripti mentio fiat,
† glos. notabilis verbo noscatur in c. 844
1. de constitutio. lib. 6. vbi sequuntur Dominic. & Gomez. & Ioan. Garc. de nobilitate in scriptione à nu. 9. fol. 18. quia plus valet veritas, & rei substantia, quàm ludibrium verborum, † l. 1. C. de nudo iure 845
quiritum tollendo, & inspicimus magis substantiam voluntatis, quàm verborum conceptionem, l. pater, §. fundum Titianum, ff. de legat. 3. & propterea priuilegium habens, idem quod ius commune interpretandum est, vt aliquid iuri communi addat, † ita Felin. in c. 1. de rescriptis 846
nu. 40. ne detur occasio, vt sit frustratorium: nam priuilegiū, quod simul cū priuatione legis habet beneffciū Principis, debet extēdi respectu beneficij cōcessi, & latissimè interpretari, † secūdum Felin. in c. causamq; 847
de rescript. n. 13. Bar. in l. quoties, C. de priuil. scholasticorū, lib. 12. Rom. in l. 1. ff. ad Silan. Præterea cū teneatur quilibet priuilegiatus citatus cōparere allegādo suū priuilegiū, † per l. si quis ex aliena, ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, l. 2. tit. 7. p. 3. Ioan. de Platea in l. militarib', Quæst. 156. Cap. 19.
cap.

C.de Decurion.lib.10.Specul.de citatione §.1.num.19. & 20. obiter se offert interpretatio tex. in l.3. tit.10. lib.4 Recopilationis, & illa controuersia, & in praxi ordinaria quæstio, vtrum minor absens condemnatus pecuniaria cõdemnatione, qui post annum condemnationis comparuit, & priuilegium minoris ætatis allegauerit, seq; in integrum restitui aduersus sententiam, & contumaciam petierit, debeat audiri, & in integrum
849 restitui. † In qua quæstione Anton. Gom.in l.76. Tauri num.8. & Auendan.respon.15 num.9. & Villalobos in antinomia iuris ciuilis & regij litera A. num.7 tenent, & defendunt in tali casu restitutionem minoribus non concedi. Contra quos, & sic, quòd restitutio sit concedenda minoribus tenet Olanus in concordia legum litera A. num.12. & Boer.decisione 63. & latè Azeued.in d.l.3. titulo 10.lib.4.Recopil.à num 6.cum sequentibus, & Ioan.Garc. Gallego de nobilitate glos 6. §.1. à num.21. cum sequentibus, vbi optima adducit: qui authores asseuerant, hanc opinionem esse veriorem, & in praxi receptam, quam semper amplexus sum, & defendi, & in praxi re-
Quæst.157 ceptam vidi. Cumq; immemorialis possessio, & consuetudo habeat vim
850 priuilegij, † secundum Bald.in titul. quæ sint Regalia in vsibus feudorũ c.7. Decius cons.456.n.5 Corn. consil.24.lib.4.n.20. Aimon Crauet.cõsil.171.n.25. Est notãdum, quòd si lege vel consuetudine, vel cõstitutione decisum sit, vt aliquid probari tantum possit per priuilegium, sufficit probatio immemorialis, quæ supplet priuilegium: † ita Paris.de Puteo 851
de reintegratione feudi cap.an inter nu.12.quem refert & sequitur Ioan. Garc.de nobilitate glos.12. num.63. cum sequentibus.

NEC prætermittendum vnum Quæst. 158
in dote speciali legis priuilegio cõcessum, quod donatio causa dotis excedens summã legalem valet sine insinuatione, † per l.fin in princ.C.de iu 852
re dot.tenet Baptista de Sancto Blasio in tract.de priuilegio dotis centuria 1.n.50.& in centuria 2.n.42.extendit ad donationem propter nuptias, per l.minoribus, ff.de donation. ante nuptias, vbi tenent Doctores, quòd habet locum in donatione facta ecclesiæ, ciuitati, vel pio loco, secundum Bart.& Doctores in l.illud, C.de sacrosanct.eccles.& Paul.cõs. 30. Bald. Nouel. de dot. priuilegio 47.fol.22.col.4 Et ideo quando dos debet solui constãte matrimonio, eã de causa, quia maritus vergit ad inopiam, conuenitur in totum, & insolidum, & in plus quàm facere potest, neq; iuuatur priuilegio sibi concesso per l.maritũ, ff.solut.matrim.ratione fortioris priuilegij in hoc mulieri cõcessi, † glos. notabilis verbo sustenta 853
tione, in l.vbi adhuc. C.de iure dot. tenet Baptista à Sancto Blasio vbi supra in centur.1.nu.71. Et licèt priuilegium moratorium, & dilatorium concessum debitori à Principe omnes creditores comprehendat, † per 854
l.quoties, C.de precibus Imperatori offerẽdis, & ibi Doctores, fallit fauore dotis, cuius debitũ non cõprehenditur in huiusmodi priuilegio moratorio,

torio, vel dilatorio, vt habetur in au-
thẽtico de mandatis Principum cum
dos, & fiscus pari passu ambulẽt, l. 2.
C. de priuileg. fisc. ita Baptista de Sã
cto Blasio vbi supra centur 3. num.
89. qua de causa licèt mandatum re-
gulariter extinguatur morte mandã-
855 tis, † l. mandatum. C. mandati, fallit
fauore dotis, & libertatis, & piæ cau
sæ, l. si ego, §. 1. ff. de iure dot. l. si pa-
ter. ff. de manumis. vindicta, notant
Doctores in d. l. mandatum, & in c.
exijt qui seminat, de verborum sign.
lib. 6. per tex. ibi versic. in eo verò ca
su, quem tex. dixit singularẽ ad hoc
Bald. in authen. si qua mulier. C. de
sacrosanct. eccles. tenet Bald. Nouel.
de dot. priuilegio 53. folio. 23. col. 4.
Ex quibus consequitur, quòd si dos
relinquatur in testamento legari cau
sa inter alia legata, etiamsi in codicil-
lis sit apposita clausula diminutiua le
gatorum in testamento factorum, ta-
lis clausula nõ refertur ad dictum le-
856 gatũ dotis, † l. libertis. §. posthumis,
ff. de alimentis legat. cum dos assimi-
letur alimentis, per Bart. in l. Mella,
ff. de alimentis legat. & in l. cum de
in rem verso. ff. de vsur. Bald. Nouel.
de dote, priuilegio 72. fol. 27. col. 1.
Et quando mulier facit generalem
remissionem de omnibus legatis si-
bi à marito factis, non comprehendi
857 tur legatũ dotis: † ita Paul. de Castr.
consil. 234. Bald. Nouel. vbi supra 8.
part. priuilegio 14. Sed cum senten-
tia lata fauore alimentorum habeat
executionem paratam, † secundum
858 Bart. in l. Mella. ff. de aliment. & cib.
leg. num. 5. versic. item non admit-
titur, & in tractatu de alimentis nu-
mero 47. Bald. in l. 2. C. quando pro-
uocare non est necesse Roman. sin-
gulari 286. Ias. in l. de alimentis nu. 5.
C. de transact. vbi Alciat. pagina 4.
Anton. Nicel in tract. de concordia
glossarum num. 35. Natta cõsil. 108.
in princip. lib. 1. & consil. 409. nu. 5.
lib. 2. Tiraquel. de priuilegijs piæ
causæ priuilegio 157. Lara de Cordo
ua de alimentis in l. si quis à liberis,
§. si vel parẽs num. 26. Ioan. Gutier.
in pract. quæstion. lib. 1. q. 106. est
scitu dignum, vtrum idem disponatur in sententia fauore dotis lata; &
quòd habeat executionem paratam,
quando est inops persona, in cuius
fauorem lata est. † In qua quæstione 859
tenet Bald. Nouel. de dote 9. par. pri
uilegio 7. talem sententiam paratam
habere executionem, quem sequitur
Palac. Rub. in cap. per vestras de do-
nat. inter virum & vxorem. §. 15. fo-
lio 54. & Castillo in l. 53. Tauri in ver
bo, *La dicha dote*, licèt contrarium
indistinctè teneat Anton. Gom. in
d. l. 53. Tauri nu. 54. per tex. in l. fin.
C. de sentent. quæ sine cert. quanti-
tate profer, vbi tenent Bald. & Sali-
cet. num. 2. qui dictus Anton. Gom.
mouetur ex eo, ne recipiens dotem,
cum sit pauper, bona consumat, &
eã non possit restituere reuocata sen
tẽtia. Quæ ratio facilè diluitur, cum
hodie anteaquam sententia execu-
tioni mandetur cum effectu, & bona
tradantur per sententiam, quam di-
cimus, *de remate*, præcedit fideiussio
de reddenda quantitate recepta vir-
tute eiusdem, quam vocamus, *de la
ley de Toledo*. Sed quidquid in hac
quæstione teneas, vnũ est sine dubio,
quòd

quòd persona, in cuius fauorem pro
lata fuit sententia pro dote, dummo
dò sit pauper, & non habeat vnde se
alere possit, alimentari debet ab eo;
860 quia appellatur, † ex doctrina prædi-
ctorum Doctorum, & ex decisione
tex. in l. si instituta. §. fin. ff. de inoffi-
cioso testament. l. Imperatores, ff. de
tut. & ratio. distrahend. tenet Palac.
Rub. in d. cap. per vestras. §. 39. Co-
uarru. in pract. quæstio. c. 6. num. 5.
cum sequentibus, Rebuffus ad Re-
gias constitutiones, tit. de senten. præ
iudicialibus à num. 103. cum sequen
tibus, & in glossis sequentibus, & in
proœmio dicti tituli num. 108. & in
artic. 1. glos. 2. nu. 22. & artic. 3. gloss.
1. Matth. de Afflict. in decisione 10.
& 11. Ægid. Bossi. in pract. tit. de ali-
mentis præstandis pag. 375. Molin.
de Hispan. primogen. 2. p. lib. 2. cap.
16. à num. 25. cum sequentibus, Me-
noch. de arbitrar. lib. 2. centuria 2. ca
su 169. à num. 11. cum sequentibus.
Quæ alimenta in omnibus casibus,
in quibus præstari debent, petenda
sunt, & præstanda in domicilio præ-
861 stare debentis peculiari priuilegio, †
glos. celebris in verbo alteruter in l.
cum hi. §. in causa. ff. de transaction.
quam sequitur Bart. in tract. de ali-
mentis nu. 24. & in l. 1. ff. de alimen.
& cib. legat. nu. 4. & Paul. de Castr.
in d. §. in causa, & Menoch. lib. 2. de
arbitrar. centur. 2. casu 170. n. 8.

Quæst. 159 PRÆTEREA cùm aliquan
do priuilegiũ conceditur alicui pro
se, & sua domo, animaduertendum
est, quod tale priuilegium etiam fa-
miliæ concessum intelligimus: cum
nomine domus familiã semper cõ-
prehendamus, † iuxta illud Lucæ c. 862
1. *Cui nomen erat Ioseph de domo
Dauid.* Et illud, *Et regnabit in domo
Iacob in æternum.* Et iuxta illud Ver-
gilij.

*Cũ domus Assaraci, Othyam, clarasq;
Micenas*
*Imperio premet, & victis dominabi-
tur Argis,*
*Sergestusq; domus tenet, à quo Sergia
nomen.*

Et ita in Hispania familiam pro do-
mo dicere consueuimus, vt tenet
Ioan. Garcia de nobilitate glos. 18. n.
41. qui in glos. 48. num. 19. tenet cum
Alciat. Alex. Imol. & alijs: quod ad
hoc, vt priuilegiati iustè conqueri
possint, debet præcedere realis per-
turbatio, & nõ sufficit verbalis. † Ex 863
quo nota, quòd licèt iurisdictio de le
gata non sit prorogabilis de vna per
sona in alias in priuilegio, vel rescri-
pto nõ expressas, † per tex. in c. P. & 864
G. de officio de legat. vbi tenent Do
ctores: in tantum quòd si rescriptum
est impetratum contra Titium, qui
tẽpore impetrationis erat mortuus,
non transit in eius successores, † vt 865
in l. Neratius. ff. de regul. iuris, notat
Abb. in cap. significauit de rescriptis
num. fin. & Matth. de Afflictis decis.
227. num. 1. & 2. tamen iurisdictio
delegata extenditur ad citationem
personæ non cõprehensæ in rescrip
to, & ad alia annexa, † secũdum Pau. 866
de Castro in l. venditor, ff. de iudic.
Abb. Sicul. & alios in dicto cap. P.
& G. quia hæc citatio, & annexa vi-
dentur in consequentiam commis-
sa, per l. 1 C. vbi in rẽ actio. & quia
ratione connexitatis extenditur iis

exorbi-

867 exorbitans,† vt in l.2.C. de consortibus, eiusdem tit. & in Clementina si religiosus de procurat. ita Afflict. vbi supra num.3.& ratio potest esse, quia licèt in priuilegio & rescripto non possit fieri extensiua interpretatio, potest tamen fieri interpreta-
868 tio comprehensiua, † ita Innoc. in cap.Episcop. de rebus Ecclesiæ non alienand. vbi tenet Abb. nu.3. Barbacia num.4. Veroius num.10.& est communis opinio, secundum Felin. in rubr. de rescriptis num. 5. & ideò si causa cõmittitur intra certũ diem terminanda, per lapsum diei expirat iurisdictio, nisi de partium consensu
869 prorogetur, † per text. expressum in cap. causis de offic.& potest. iud. deleg. vbi notant Doctores. Adde tamẽ, quòd licèt regulariter priuilegium, vel rescriptum, prius in data
870 præualeat secũdo & posteriori,† per text.in cap.capitulum sanctæ crucis de rescript. cap. duobus eodem tit. lib. 6. vbi tenent communiter Doctores, benè Ioan. de Selua de beneficijs,3.par.3. q.3.& est text. in l. 27. tit.18.par.3.latè Grati. qui ponit regulam cum ampliationibus & limitationibus in regula 404. & tradit plurima Menoch. de arbitrarijs lib. 2.centuria 1. casu 84.

Est notandum, quòd quando priuilegium vel rescriptum est eiusdem diei, illud præfertur, ex quo primo
871 fuerit possessio illata,† C. duobus, §. fin.de rescript.lib.6.tenet Guid.Pap. conf.189.ad finem vers.alia etiam ratione, quod procedit, quando ambo impetrantes sunt pares in tẽpore, & verè ignoratur, quale priuilegium vel rescriptum sit prius, & quale posterius concessum sit, quia tunc præfertur qui in possessione repertus fit, text. in cap. à sede primo responso de præben.lib. 6 tenet Decius in l. cum quid prima lectura, ff. si cert. pet.num.19.Ias.in cons.102.num. 2. ver sic.Secundo moueor.lib.2.Ruin. cons.19.nu.9.libr.1. Nata cons. 351. lib.2.Felin in c. capitulũ sanctæ crucis de rescriptis n. 16. quem videas, Menoch. vbi supra nu.10.& 13.cum seqq. quibus illud simile est, quod secundum Luc. de Pen. in l.1.C. de præfectis prætorio libr. 12. quando quis primo loco fuit promotus ad officium,& secundo loco alius etiam promotus est, is, qui habuerit primo literas, & possessionem, præfertur, † argumento l.1. C. de Consulibus, lib.12. quæ est cõmunis opinio teste 872
Barbac. & Felin. in c. sciscitatus de rescript.& Boer. in decis.150. nu. 6.

ESTQVE In hac priuilegio Quæst.160
rũ materia vnũ speciale, quòd Princeps de iure aufert priuilegium vni, & alteri confert,† per cap.conquæ- 873
stus, vbi notant Doctores 9.quęst.3. c.frater 16.quęst.1. tenet Guid. Pap. in cõs.65.n.4. vers.de iure enim Princeps,& licèt instrumẽta cõmunia debeãt esse apud antiquiorẽ & digniorẽ, vt in superioribus resoluimus, peculiari priuilegio est in hoc notãdũ, quòd si duo sint fratres, & vnus maior natu, penes quẽ sunt instrumẽta, licèt minor postea succedat fiscus, non erũt penes fiscũ instrumenta, licèt fiscus sit dignior. Sed si dignior factus est vilior propter maleficium, instrumenta sunt ei auferenda, &

penes

874 penes consortem deponenda. † Et ratio est; quia instrumenta penes viles personas non debent stare, ne eli
857 datur ex hoc illarum veritas: † ita tenet Bald. in l. procurator. C. de edědo, & Bonifacius in glossa Peregrina in parte diuisio, versic. hec diuidentur, verbo honoratior, folio. 133. col. 2.

Quæst. 161 SED est vlterius notandum, quòd iudex executoralis, cuius sententia non poterit præiudicare debitori, nec ei auferre ius suum, vel
876 priuilegium, † secundum Bald. in l. 1. num. 2. C. si seruus extero, quem refert, & sequitur Lasarte de gabellis, cap. 15. numer. 9. post medium, quoddã statutum ad hoc propositũ adducens, eodemq; modo, qui priuilegium, vel rescriptum consequitur, non poterit priuilegio, vel rescripto renuntiare, si illud in iudicio pro
877 duxit, absque aduersarij consensu: † ita Felin. in cap. prudentia in fin. de mutuis petitio. l. si iudex circunuento, ff. de minoribus, vbi Bald. quem refert & sequitur Tiraquel. de retractu lignagier. num. 26 Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. q. 22. num. 5. ad finem, & in num. 6.

Quæst. 162 QVIBVS conuenit interpretatio, l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. vbi habetur, quòd bona morientis ab intestato absq; hæredibus ascendentibus & descendentibus, & collateralibus fisco applicantur: nã intelligẽda est, absq; correctione l. 6. tit. 13. part 6. quæ disponit, quod ad hoc, vt fiscus habeat hæreditatem morientis ab intestato, debent deficere hæredes vsque ad decimum gradum, aliâs fiscus excludetur, † secundum Greg. 878
Lopez in dicta l. 6. in verbo, *deceno grado*, vbi latè. Deduciturq; ex supra dictis, vtrum deficiẽtibus hæredibus vsq; ad decimum gradum, admittatur fiscus excluso viro, & vxore, eorumq; priuilegio à iure quæsito per l. primam, & authenticam prętereá, C. vnde vir, & vxor, & per l. 6. & 7. tit. 13. part. 6 de quo passim tradunt Doctores. † In quo articulo tenet 879
Tellius Ferdinandez in l. 32. Tauri, num. 4. & in l. 3. Tauri. 3. p. num. 13. quòd fiscus admittatur excluso viro, & vxore, quem sequitur Olanus in concordia antinomiarum litera V. num. 12. & in correctione legũ partitarum in partita 6. numer. 118. Sed veritas est in cõtrarium, & sic, quòd in tali casu maritus, & vxor fisco pręferantur; ne detur correctio legum in casu adeò speciali, & fauorabili, quod tenet Didacus Perez in l. 20. tit. 18. lib. 8. ordinament. pag. 371. col. 2. & Matienç. in l. 12. tit. 18. lib. 5. Recopil. glos. 2. num. 2. & ibidem Azeued à num. 1. & Ioann. Gutierr. in pract. quæstion. lib. 2. q. 113. & Ioan. Garc. Galleg. in tract. de nobilitate § 1. glos. 3. num. 28. qui Palac. Rub. citat, expresséq; traditur in d. l. 6. tit. 13. part. 6. in fine, vbi Gregor. Lop. & facit lex. 6. in fin. tit. 4. lib. 5. Recopil. de cuius legis dispositione, & de l. 12. tit. 8 lib. 5. Recopil. & de earum concordia est videndus Azeuedo in l. 12. numer. 4. qui optimè loquitur, † quæ Ioan. Garc. & aliorum opinio 880
fulcitur, quia lex generalis noua non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem priuilegium speciale

O in

881 in eadem materia,† per glossam ver bo non compelli, in l. sciendum, ff. qui satisdare cogan. quam dicit notabilem Bart. ibidem num. 12. & est communis secũdum Iaſ. ibi num. 4. & in l. bonorum, C. qui admitti nu. 13. & est gloſ. similis in l. 3. C. de silentiar. lib. 11. & est text. singularis in l. in fraudem. §. fin. ff. de militati testamen. tradit Ripa in l. 1. ff. soluto matrim. num. 14. & 15. & latius ipse in l. fin. C. de reuocand. donation. n. 170. & Costa in cap. si pater de testamentis lib. 6. in verbo *habens*, num. 9. & Menoch. de adipiscenda possess. remedio 3. nu. 79. faciꝗ; pro prædicta verà quæstione, quòd priuilegiũ in casibus non priuilegiatis, iure communi in dote, vel respectu mariti, &
882 vxoris non procedit,† secundũ Menoc. de præsumptio. lib. 3. presumpt. 14. nũm. 2.

Quæſ. 163 NOTA tamen, quòd si à Principe priuilegij causa, vel à testatore legati causa aliquid relinquatur cum grauamine eligendi vnum consanguineum, cui posteà relinquatur, nõ censetur grauatus ad electionẽ proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodò sit ex cõsanguineis:
883 † ita tenet Pelaez de Mieres de maioratibus. 1. part. q. 72. alios referens per l. vnum ex familia. §. si de falcidia. ff. de legat. 2. l. filiusfamilias. §. cum pater, ff. de legat. 1. quem sequitur Ioañ. Gutier. in pract. questiõn. lib. 2. q. 67. num. 3.

Quæſ. 164. NEC prætermittẽdam decreui illam difficilem quæstionẽ, huc vsq; nondum decisam, vtrum priuilegiũ, & gratia à Principe cõcessa per l. 6. tit. 7. lib. 5. Recop. vbi habetur, quòd successor in maioratu non teneatur vxori, vel eius hæredibus præstare medietatem æstimationis expensarum in reparatione domorum, & aliorum ædificiorum maioratus factarũ, loquatur, & restringatur eius dispositio tantum ad maioratus successorem, vel habeat etiam locum in bonis, quæ marito supersunt ex acquisitis constante matrimonio, vel cõtrà, eius hæredibus, à quibus vxor suam medietatem estimationis illius quantitatis, quam maritus in dictis ædifficijs maioratus consumpsit, petere possit.† Quam quæstionẽ post 884
longam pro vtraque parte disputationem cogitandum reliquit Burg. de Paz Iunior in q. 8. & Ioann. Gutierr. in pract. quæstion. lib. 2. q. 82. numer. 3. Sed maturius considerans semper tenerem, dictam l. 6. titul. 7. lib. 5. Recopil. tantum intelligẽdam esse respectu successoris in maioratu, & non respectu mariti, vel eius hæredum, à quibus vxor optimè poterit recuperare medietatem estimationis illius quantitatis, quæ ex bonis constante matrimonio lucratis maritus maioratus possessor consumpsit in reparatione domus, vel in alijs ædificijs in bonis maioratus factis. Primò, quia de iure regio bona cõstante matrimonio quesita communicantur inter virum, & vxorem, † per l. 1. tit. 3. lib. 3. fori 885
Regal. l. 2. & 5. tit. 9. lib. 5. Recopilation. text. in cap. significauit de donation. inter virum, & vxorem, vbi scribentes. Et casus omissus à nostra l. 6. noua est intelligendus secun-

886 secundum ius antiquum,† l. si vero, §. de viro. ff. soluto matrimon. & lex noua simpliciter, aut generice loquens est accipienda, & intelligenda secundum interpretationem, &
887 distinctionem legis antiquę,† l. sciendum in principio, ff. qui satisdare cogant. l. decurionibus, C. de silentiarijs lib. 12. tenet Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 23. num. 20. Facit præterea pro hac parte, quia successor in maioratu tenetur de æstimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere cre-
888 ditoribus illius, qui eas consumpsit:† iuxta opinionem Burg. de Paz Iun. in q. 7. à num. 45. cum sequentibus, quam disputat & defendit Ioan. Gutierr. in pract. quæstion. lib. 2. q. 84. contra aliorum distinctioné. Et hæc pars, quam defendo in principali quæstione, videtur defensa, & etiam sequuta à dicto Burg. de Paz in d. q. 8. in fin. qui omnes supra relati Doctores, & quos refert Ioann. Gutier. dicta q. 84. num. 4. concordi iudicio tenent, quòd quando maritus maioratus possessor fecit prædictas expésas ex bonis dotalibus suæ vxoris, poterit vxor, vel eius hęredes, si mortua fuerit, à marito viuo, vel eius hæredibus petere æstimationé ædificiorú, vel expensarú in rebus maioratus fa-
889 ctarú,† quod tenet Burg. de Paz in d. q. 7. nu. 51. & Ioan. Garc. Galleg. de expensis & melioratio. c. 13. nu. 48.

Quæst. 165 Adde etiam, quòd licèt Princeps non possit priuilegium concedere, nec quicquam disponere contra ius gentium, vel naturale, aut diuinum,
890 nec contra vtilitatem publicam,† vt latè per Salicet. in l. omnes. C. si contra ius, vel vtilit. public. Matth. de Afflictis in decis. 391. nec contra iura spiritualia secundum Panormit. in c. 1. nu. 7. & 8. de sponsalibus, quæ opinio est magis cómunis teste Anton. Gom. in l. 49. Tauri n. 2. Couar. in 4. de sponsalibus 2. p. c. 3. §. 8. n. 6. Greg. Lop. in l. fin. tit. 3. part. 4. glos. magna post principiú, Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 1. q. 1. nu. 6. benè tamen poterit, legem diuinam, & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare:† ita habetur in glos- 891
sa magna in principio in l. fin. C. si contra ius, vel vtilitatem publicam, & etiá glossa magna in l. 1. ff. de constitutio. Princip. vbi tenet Bart. nu. 3. & in l. omnes populi, ff. de iustitia, & iure nu. 21. Anton. Gom. plures Doctores allegans in l. 3. Tauri nu. 24. Ioan. Gutierr. in pract. quæstion. dicta q. 1. num. 18.

QVIBVS accedit, quod quádo Princeps priuilegium concedit, Quæst. 166.
est interpretandum, quòd regulariter nó videtur tollere, nec derogare
statutum ciuitatis,† tex. in cap. 1. de 892
constitut. lib. 6. & in cap. si propter tua de rescript. eodem lib. tenet Innocent. in c. veniens de præscriptio. & in c. 1. de præbendis lib. 6. Curt. Senior consil. 103. nu. 6. & 10. lib. 3. quod procedit, licèt princeps dicat, *Non obstantibus quibuscunq; legibus*, nam adhuc pręsumitur noluisse tollere ciuitatis statuta, etiamsi in dicto priuilegio adiecta sit clausula motu proprio, secundú Geminianum in c. si cui de præbend. lib. 6. col. 4. versic. licèt motu proprio. Imola in c. cóstitutus,

tutus vers. per prædicta de rescript. vbi Felin. & ipse in c. cum olim de re iudicata, Ripa in c. aures n.32. de rescript. quod tenet Menoch. de præsumption. lib. 6. præsumpt. 39. à n. 1. vsq; ad 5. qui in n. 6. limitat prędictā quæstionē, quando in priuilegio adiecta fuit clausula, *Pro expressis habentes, &c.* Quia tunc tēporis priuilegiū concessum cōprehendit statutū ciui
893 tatis, † qui Menoch. quā plures DD. refert, quos apud eum videre licet.

Quæst. 167 Cessionarius prætereà, & fideiussor, cui à creditore sunt actiones cessę, gaudet omni priuilegio prælationis, quod cedens habet contra debi-
894 tores, & alios creditores, † per l. mandati actio. C. mandati, l. si prior. §. actio. ff. qui potior in pig. habe. tenet Paul. de Castr. in l. Modestinus, ff. de solutio. n. 2. & latè Ioan. Gutier. allegat. 4. à nu. 4. cum seqq. & Felic. de censibus lib. 3. c. 3. n. 5. Si in priuilegio tamen alicuius ciuitatis Princeps illius limites declarauerit, & distinctè affirmauerit, & contrariū per publicum instrumentum affirmatū reperiatur, magis creditur testimonio Principis, quam instrumento pu
895 blico, † secundū Andr. de Isern. in §. scimus quo tempore miles in vsibus feudorum: notat Ias. in cons. 65. lib. 3. Et tradunt plures Doctores, quos latè refert & sequitur Aymon de antiquitate tempor. 1. p. nu. 1. cum pluribus sequentibus fol. 25. quia per priuilegia Principum constat de limiti-
896 bus, † vt probatur in §. dictum instituta quibus mod. ius pat. potest. soluit. notat Bald. in l. 1. C. finium regūdorum, maximè quando priuilegiū est antiquum: nam in probandis rebus, & factis antiquis leuiores probationes, & testes de auditu sufficiūt, † 897
iuxta notate in l. cū aliquis. C. de iure deliber. & in c. cū causam de probation. l. 1. §. idem Labeo, ff. de aqua pluuia arcenda cū concordantibus.

ET vnum circa locorum pascua Cap. 2.. est notandum, quòd quoties pascua nō sufficiunt, communio pascuorū, quæ est inter aliquas ciuitates, & loca dissoluitur: † ita Abb. in c. dilecti 898
n. 7. de arbitr. Roderic. Xuarez allegatione 15. in fine. Et alij, quos refert, & sequitur Couarr. lib. 1. variarum resolutio. c. 17. nu. 11. vers. his vero.

ET nunquam obliuiscaris, quòd Quæst. 168
quod ea semper Principis est mens, quòd quando priuilegiū incipit esse nociuū, ipso iure reuocatū cēsetur, † 899
C. suggestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. l. nemo, vbi Ioan de Platea, C. de dignitatibus lib. 12. l. 43. tit. 18. part. 3. ibi: *Que se torne en daño de muchos comunalmente, tal priuilegio como este dezimos, que de la Era que començo a tornarse en daño de muchos, que se pierde, y no deue valer.* Et ratio est, quia noua causa superueniens tol lit priuilegium, † vt per Tiraquel. in 900
l. si vnquam. C. de reuocand. donat. verbo donationem largitus, nu. 279. Quia etiā leges ex causis iustis posteà emergentibus mutari debent, c. non debet de consanguinit. & affinit. l. 11. tit. 1. part. 1. ibi: *E non deue auer verguença en mudar, e emendar sus leyes, quando entendiere, o le mostraren razon por do lo deua hazer.* Publica namq; vtilitas est finis legum, & aliarum dispositionum Principum, † vt 901
patet

patet ex proœmio partitæ.1.cum publica vtilitas semper præferatur priuatæ, per authent. tes quæ. C. cõmunia delegatis, & vbicunq; Princeps concedit priuilegium in his, quæ recipiunt causæ cognitionem, vel partem multum lædunt, debet pars cita
903 ri, † vt notat Bart. in l.2. notabili 2.C. de temporibus appellat. & alij quos citat Tiraq. in tit. res inter alios acta, versic. quinto hinc est, & dicit ad propositum Bald. in extrauag. ad repriment. in verbo videtur circa finem, quod Princeps per priuilegium non potest tollere præscriptionem prætéritam, per quam ius parti quæsitum
904 fuit, † notat Balb. de præscript. 5. p. quintæ partis principalis q.8. nu.1. Quod confirmatur ex dictis per Aymon de antiquit. tempor. 4.p.n.210. quod latè firmat Bald. in l. Imperiũ, in lectura.1.col.3.nu.10.ff.de iurisd. omni.iudic. & alij, quos refert Pinel. de rescind. vẽdit 1.p.c.3.n.4. Et hinc est, quod ius acquisitum per præscriptionem difficilius amittitur, quã ius
905 acquisitum per priuilegium, † secundum Innocent. in c. accedentibus, versic. vnde si fortè de priuilegijs, Felin. in c. accedentes de præscription. limit.4. Aymon de antiquit. tempor. 4.p.n.211. quem vitiosè retulit Anẽdan. de exequend. mand. regũ. c.1. n.24. versic. interest tamen. Itẽ, quia multoties in priuilegijs à Principe concessis, & in legibus Regalibus inueniuntur illa verba, *Nullatenus, nullo modo, deinceps, vlterius*, est notandum, quod talia verba omnem ca-
906 sum, & causam comprehendunt; † per tex. in c. Constantinus 3.q.1. vbi probatur, quòd per talia verba est sublata potestas dispensandi ab inferioribus, glos. in Clement. hi qui de ætate, & qualitate, l. fin. C. de testam. milit. ibi: *Nullo modo concedimus*, & talia verba significant priuationẽ ipso iure secundum Bald. in c. cum accessissent col.3. de constitut. vers. alterius esset, vbi Barbac. & ipse Baldus in c. si diligenti de foro compet. & in l. fin. C. si quibus ex causis maiores, Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donat. in verbo reuertatur n.106. Et quod per illam dictionem vlterius, ipso iure tollatur ius pe
tendi, † tenet Bald. & Barbac. Corset. & alij, quos refert, & sequitur Tiraquel. in dicto verbo, *Reuertatur*, dicto n.106. & faciunt per nos tradita in tractatu de Regia gabella. 4. p. §. 2. à nu.54. & per Azeued. in l.3. tit. 4. lib.1. Recopil. nu 4. Ex quibus datur intellectus ad l. fin. tit. 15. lib. 4. Recopil. ibi: *No lo puedan pedir mas*, & ad l.2. tit.20 dicto lib.4. ibi: *Que no puedan suplicar*: & ad l.10. tit.7. lib.5. ibi: *No pueda auer otro pleyto*: & ad l. 1. tit.8. dicto lib.4. nouę Recopil. ibi: *Y no dende en adelante*, quæ omnia verba priuationem important, † vt 908 in simili statuto tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de mercatoribus minutatim venden tibus art.1. glos.19. tom.2. qui alia iura allegat. Et datur etiam intellectus ad l.1. tit.2. lib.5. Recopil. ibi: *Ni se entienda ser mejorada tacita ni expressamente por ninguna manera de contrato entre viuos*. De qua per Morquechũ de bonorum diuisione lib. 4.c.13. à num 38. cum sequentibus.

O 3 GRA-

Quæst.169 GRATIAM tamen obtinens, seu remißionē de homicidio, quod aliàs perpetrauerat, si cōtingat, aliud homicidium reiteraſſe, de quo habuit similiter à Principe gratiam, & remißionē, non facta mētione præcedētis homicidij, nō erit à secundo homicidio liberatus, & nihilum sibi gra
909 tia, aut remißio suffragatur, † secundum Guilielm. de Cun. in l.3. C. de Episcopal. audient. sequitur Andr. Barbac. in c. super literis de rescript. 24. col. subdens ex hoc Bononiæ vidiſſe quendam decapitati, quia non fecerat mentionem in remißione secundi homicidij de gratia, & remißione obtenta de præcedenti homicidio. Idem refert, & sequitur Iaſ. Mayn. in l. præscriptione. C. si contra ius, vel vtilit. publicam, & in l. nec damnoſa, per text. ibi. C. de precibus Imperat. offerend. & Felin. in cap. postulaſti de rescriptis, & Thomas Grammat. in voto 10. num. 12.

Quæst.170 SED si per priuilegium, vel gratiam Principis conceſſus fuerit alicui vſusfructus alicuius prædij, vel cuiuſlibet rei fructiferæ, talis vſusfruct' finitur per spatium centum annorū,
910 † l. an vſusfructus, ff. de vſufructu, vbi Angel. & Doctores, l.26. tit.31. part.3. Quod limitat Greg. Lopez in dicta l.26. in gloſ. verbo, *Ciē años*, quando in priuilegio, vel gratia adiectum fuerit illud verbum perpetuo; qui ponit alias limitationes.

Quæst.271 VERBA etiam priuilegij, vel
911 scripturæ debent eſſe manifeſta, † & non obſcura, l.3 tit.4. par.1. ibi: *E por eſſo non lo deue hazer en manera que no mueſtre bien y abiertamente lo que dixere*. Vnde eſt, quòd quando verba priuilegij, vel scripturæ sunt ita obſcura, quod nullum habent intellectum, nec valet priuilegium, nec scriptura, † gloſ. in cap. 1. de summa 912
Trinit. & fide catholica, in verbo simplex, vbi tenet Abb. colum.4. & Bald. in l. voluntatis, C. de fideicommiſ. quos refert, & sequitur Greg. Lop. in dicta l.3. tit.4. par.1. in gloſ. verbo, *Que no mueſtre bien*. Ex quibus deducitur illa quæſtio per Doctores valde controuerſa, videlicet, quòd si conceſſum fuerit alicui, vt vendat rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia prædia emat, tenetur illa emere in ciuitate sua, & non satisfacit emendo in alio territorio, † ex opinione Ale 913
xand. quem refert Iaſ. in l. si fideiuſſor. §. si neceſſaria. ff. qui satisdar. cog. nu.2. tenet Boer. deciſ.99. nu.4. quia promittens dare fideiuſſorem, tenetur dare de illa ciuitate, vel loco, ita Bart. Angel. Bald. Cuman. & Paulus de Castro in dicto. §. si neceſſaria, & Boer. dicta deciſ. 99. num.4. Sed Iaſ. vbi supra num.7. & 8: tenet sufficere, quòd prædia emat in alio territorio, & loco eiuſdem prouinciæ, dummodò non multum remoto, qui dicit ita consuluiſſe ipſum Alexand. in conſil.57. volum.3. col.2. quam opinionem tenet Azeuedo in l.1. tit.10. lib.9. Recopilat. n.6. quod comprobatur, quia licèt regulariter promittens dare fideiuſſorem voluntarium, teneatur dare illa ciuitate, vel loco, iuxta opinionem Bart. & aliorum scribentium, Orosciuſ tamen in dicto. §. si neceſſaria, tenet eſſe communem

munem traditionem, quòd sufficit dare fideiussorem idoneum ciuem, aut exterum, dummodò sit eiusdem
914 prouinciæ, & eiusdem territorij, † quem sequitur ipse Azeued. in d. l. 1. nu. 8. qui Azeued. in l. 3. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 3. & 13. tenet cum Roderic. Xuarez in l. 2. tit. *de los emplaçamientos* §. 2. nu. 11. quod qui non habet fideiussorem, quem præstare tenetur in sua ciuitate, sufficit præstare fideiussorem alibi, dum tamen non sit in loco multum remoto, nec extra prouinciam, & qui tenetur, *se arraigare*, sufficit, si bona habeat in alia
915 ciuitate alterius territorij, † secundũ Iasin l. sciendum. ff. qui satisdare cogã. n. 2. Socin. nu. 12. Azeuedo in dicta l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopil. nu. 3. & 13. & qui non reperit fideiussorem in loco, vbi præstare tenetur, poterit alibi præstare, dummodo iuret non reperiri in sua ciuitate, l. de die. §. iubetur. ff. qui satisda. cogatur, ita Castillo in l. 66. Tauri, in glossa verbo, *de se arraigar*, versic. sed pone obligatus: in fideiussore autem necessario nulli dubiũ, quin possit dari in alio loco, & territorio eiusdẽ prouinciæ; per l. si fideiussor. §. si necessaria in principio. ff. qui satisda. cogar. vbi communiter Doctores, & quæ sit necessaria, quæ voluntaria satisda-
916 tio, † traditur in l. de die. §. tutor, vbi glossa, & Doctores. ff. qui satisda. cogat. & per Xuarez dicta l. 2. titulo *de los emplaçamientos*, §. 2. num. 18. Lasarte de decima præstanda cap. 18. num. 19. Sed peculiari priuilegio concessum est in materia Regiarum gabellarum, quod sufficit, si fideiussor præstetur ex toto Regno, † per l. 917
2. titul. 10. lib. 9. Recopil. vbi tenet Azeuedo, & Castillo in dicta l. 66. Tauri, verbo, *de se arraigar*, & Lasarte vbi supra dicto cap. 18. num. 18. & 19. vnde veram puto considerationem dicti Azeued. in dicta l. 1. num. 9. videlicet, quod si virtute alicuius licentiæ, vel priuilegij concessum fuerit possessori alicuius maioratus aliqua prædia vendere, & ex pretio alia prædia, vel redditus Regios emere, quod possit emere prædia vel redditus, licet sint extra ciuitatem, vbi maioratus constitutus est, & in alio territorio eiusdem prouinciæ, quam considerationem veram existimo, nisi aliud in Regia licentia, vel priuilegio dispositum sit. † 918

ET quamuis de iure communi *Quæst. 172.* numerus duodecim liberorum excuset à muneribus personalibus, patrimonialibus, & Regalibus iuxta tradita per Gregor. Lop. in l. 2. titul. 17. part. 6. in glossa verbo, *cinco hijos*, ex opinione Batt. Alexan. & Angel. iure tamen Regio attento talis liberorum numerus non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabellę solutione, † per l. 1. tit. 18. lib. 9. Recop. 919
quæ expressa est pro hac opinione, quam tenet Auendan. de exequen. mand. Reg. in 1. p. c. 19. n. 16. & Azeued. in dicta l. 1. num. 18. & 19. Quod existimo verum, nisi aliter speciali priuilegio, & Regia concessione, vel gratia fuerit dispositum contra dictæ legis dispositionem, quod concedi aliquando testantur supra relati Doctores Regnicolæ. Sed & illud etiã animaduerto, quod priuilegium mi-

noris, pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regressum contra mino-
920 rem, † vt habetur in glossa fina. in l. 2. C. si aduersus donationem, vbi tenet Albericus, & Azeued. in l. 2. titulo. 17. lib. 9. Recopilationis numero. 30.

Quæst. 173 CÆTERVM cum de priuilegiorum explicatione sit noster sermo, notandum est, quòd iudex, aut officialis, qui à residentiæ ratione aufugit ab ecclesia, extrahendus
921 est, nec eius immunitate potitur, † per l. vnic. C. vt omnes iudic. tam ciuil. quam criminal. tenet Paris. de Puteo de syndicatu verbo officialis, cap. 8. numer. 6. & 7. folio 32. & in parte probatio in syndicatu fol. 216. in fine, & Paz in praxi. 1. tomo. 5. p. cap. 3. §. 3. num. 179. Auiles in capit. prætorum, cap. 1. in verbo *daduas*. nu 25. Castillo Bobadilla in politica. 2. part. lib. 2. cap. 14. num. 77. & lib. 5. cap. 1. numer. 120 facit text. in cap. vxor 17. q. 4. Pro quo etiam facit, quòd ad reddendam rationem tutelæ, & alicuius administrationis est quilibet remittendus ad locum,
922 vbi administrauit, † per l. 1. & 2. C. vbi de ratiocin. agi oport. l. 32. tit. 2. part 3. vbi Greg. Lop. l. 12. in fin. eodem tit. & part. tenet Auiles vbi supra cap. 27. in glos. verbo, *entreguen*, nu. 22. & Gomez de Leon in sua cẽtutia. c. 69. Facit preterea, quod illi, qui tenentur reddere rationẽ Regi, vel Imperatori de aliquibus redditibus, vel tributis Regalibus, possunt ab
923 ecclesia extrahi, † per l. 5. tit. 1. p. 1. de quo vide Greg. Lop. in l. 2. d. tit. 11. p. 1. in glos. verbo, *por deuda*, in fine, qui tenet, quòd de iure Canonico debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate ecclesiastica. † Ex qui- 924
bus puto sustentabilem esse opinionem, quòd illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua administratione, ab ecclesia extrahi possunt, † quod aper 925
te probatur in d. c. vxor 17. q. 4. vbi etiã probatur, quòd quilibet potest huic priuilegio ecclesiasticæ immunitatis renunciare; † quod tenet Mõ 929
taluus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fori Regalis. in fine, per dictum cap. vxor, vt latius habetur infra nu. 1038.

ET cùm in multis regionibus, Quæst. 174
& locis, sicuti in mea ciuitate Ronda sit priuilegium concessum, quòd ciues nati, & baptizati in dictis locis præferantur in ecclesiasticis beneficijs, est notandum, quòd si parentes ciues ratione belli, vel pestis à sua aufugerint ciuitate, & alio in loco cõmorati fuerint, in quo filius dicto tẽpore natus, & baptizatus fuerit, talis filius non propterea definit esse ciuis illius loci, & ciuitatis, in quo parentes ante fugam degebant, & consequentur omnia priuilegia beneficialia, & cætera, quæ talibus ciuibus cõcessa sunt, † per l. assumptio. 927
§. filius. ff. ad municipal. l. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. 1. vbi tenet Iason notabili 4. & Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, titulo de Regestis, seu libris baptismi, articulo 1. numero 17. volumine. 2.

EX Quibus infertur quæstio Quæst. 175
admodum notabilis, vtrum priuilegium *de labrança, y criança*, ciuibus,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y criança*, quæ extra illam ciuitatem coluntur, & colliguntur per ipsos ciues, & habita-
928 tores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negotia, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibus concessum comprehendit comita-
929 tenses, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi additio multa iura allegat, Pelin. in cap. Rodulphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consulentes allegat. Facit prætereà, quòd natus in castro subdito ciuitati Perusij, licèt castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Perusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fruetur: †
930 ita Barthol. in l. 1. numero. 5. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quòd appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum significatione. Bart. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsuris lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodulphus, Bart. consilio. 196. l. nulli, §. quòd si ex vico, C. de Episcop. & clericis, vbi Doctores Alexand. in dicta l. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio column. 4. & consilio. 26. volum. 6. tradit multa de hoc Gomez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus, text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo vltra Menochium dicto loco videas multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauri. 1. part. numer. 388. Mascard. de probatio. volumine. 3. conclusione 1131. l 2. titulo. 2. partita. 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua, glossa in cap. ius qui ritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehenduntur, † quam glossam latè exor- 931
nat Felin. in dict. cap. Rodulphus numer. 10. facit etiam, quod priuilegium loco datum, personis etiam videtur concessum, † cap. per exemp- 932
tionem cum materia, vbi Geminianus de priuileg. lib. 6. Roman. cons. 180. vol. 1. Aretin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vlterius facit, quòd priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale, † Dinus in cap. priuilegium 933
nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitute legat. Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharran. consil. 327. col. 2. versic. 1. Aretin. in dicto cap. nullus de foro cōpetenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. respons. cap. 4. in fine. Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma §. quam-

§. quanquam. ff. de censibus.l.1.§. permittitur.ff. de aqua quotidiana, & æstiua: ergo debet trãsire ad ciues alicuius ciuitatis, qui ab alio loco acquirunt res *de labrança, y criança.* Menoch.de præsumption.lib.3.presumpt.103.nu.24.fol.392. Fulciturque pars affirmatiua, quia quando Princeps concedit alicui officium tabellionatus alicuius ciuitatis intelligi
935 tur cõcessum in toto territorio,† quę est communis opinio relata à Ias. in l.beneficium.ff.de cõstitut.Princip. nu.15.Sed pro contraria parte negatiua, & sic quod dictum priuilegiũ, *de labrança, y criança*, non extendatur ad res quæ in alio loco colliguntur, primo facit l.14. & 17.tit.18. lib. 9.Recop. ibi, *que moran y viuen*: & ibi, *y cosas que en la dicha villa, y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera dellos*: & ibi, *de la cria, y labor que en el termino dellas se hiziere.* Secundò pro parte negatiua facit tex. in c. Rodulphus de rescript. vbi appellatione ciuitatis Sagiensis non contine
936 tur diœcesis Sagiensis, & è contra.† Tertiò facit, quod appellatione ciui-
937 tatis non continetur territorium, † glos.in c.ego Ludouicus distinct.63. c.fin.12.q.2.l.2.ff.de verbor.signific. l.si cũ dies.§.si arbiter. ff.de recept. arbit. Quartò pro hac negatiua parte facit tex.in l.forma.5.si vero.ff.de censibus, vbi tributum debet solui,
938 vbi terra, quæ colitur sita est.† Quintò facit, quia quando priuilegium assimilatur rescripto gratię est odiosum, & per consequens restringen-
939 dum, † regula odia de regulis iuris lib.6.Menoch. de arbitrar.lib.2. centuria 1. casu 201.num.6. cap.quamuis de præbend. lib. 6. Decius in c. super literis de rescript. numer. 5. Sextò facit text.in cap.1. de priuilegijs lib. 6. vbi si quis est exemptus, ne conueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit, vel contrahit in alio loco territorij, non est, nec censetur exemptus. † Septimò 940 facit, quod priuilegiatus non debet excedere metas, nec limites priuilegiorum.C.porro, cap. parentibus de priuilegijs, † glossa verbo exce- 941 dant in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. Sed nihilominus primam affirmatiuam opinionem veriorem, & æquiorem censemus; eaque retenta, facilis est responsio ad fundamenta pro parte negatiua adducta: & ideo ad primũ fundamentum d. l. 14. & 17. titul.18. lib.9. Recopilatiõn. respondetur, quod prædictæ leges sunt locales, & speciales, & non loquuntur de priuilegio ciuibus concesso, & ad nostram quæstionem adaptari non possunt, sicuti manifestè ex eorum verbis patet: disponunt enim in dissimili casu, militatque in eis dissimilis ratio. Et etiam respondetur, quod verba priuilegij debemus æquitati conformare; etiamsi aliter sonent, † Iason in l. beneficium, 942 ff. de constitution. Princip. numero.22. & æquitas suadet, quod priuilegium ciuibus concessum extendatur ad res *de su labrãça, y criança,* quæ extra ciuitatem colliguntur. Et ad secũdum fundamentum allegatũ pro parte negatiua, videlicet de tex. in c. Rodulphus de rescriptis, † respõde, quod loquitur de rescripto ad lites

lites concesso, quod debet restringi, per tex. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiuæ partis respondetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficio Principis, quod latissimè est
944 interpretandum, † per dictam l. beneficium, ff. de cõstitution. Princip. sed in priuilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiuæ de tex. in l. forma. § si vero, ff. de cẽsibus, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terrę tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nam secus erit (vt in nostra quæstione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ
945 colitur, est in alio loco: † tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quòd si libera est, nullum soluere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo respondetur quinto fundamento, quòd priuilegium ciuibus cõcessum, de quo in nostra quæstione, non assimilatur rescripto gratiæ, quia fuit cõcessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi priuilegijs, quæ viderim, vbi verba, *Por hazeros merced, y por los seruicios de vos recebidos*. Sextoq; partis negatiuæ fundamento respondetur, quod text. in dicto cap. 1. de priuilegijs lib. 6. ideò non extenditur ad territoriũ, ne lædatur iurisdictio
946 ordinaria Episcopi Pictauiẽsis. † Et eodem modo responde ad septimũ fundamentum dictæ partis negatiuæ, quod in nostra prædicta quæstione non excedit quis metas priuilegij, quia non resultat damnum priuatim tertio, sed potius commodum ciuibus priuilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibus ampliatur, & illustratur, † quæ fuit causa finalis priuile- 947
gium concedendi: & ideo priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum extendendum putaui ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quę nec formam, nec nomen mutant: & adeò vera est isthæc affirmatiua opinio, quòd si dictum priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum, non extenderetur ad res, *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibus coluntur, & colliguntur, pene frustraretur dicta dispositio, & priuilegium: cum plerumq; ciues terram colunt, & sua habent armenta extra terminos ciuitatis, in qua habitant, & lex atque dispositio licet pœnalis, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si, non extenderetur, frustraretur eius dispositio, † per text. in cap. si 948
ciuitas de sentent. excommunicat. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 90. titulo de donatione in principio.

ET cùm de explicatione priuilegiorum sit noster sermo, & quotidie debitores, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis priuilegio sibi concesso à lege fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 5. & 6. titulo. 15. partita. 5. de quo passim Doctores, operæpretium putaui, examinare illam quæstionem, valde frequentem, & à nemine ex Quæst. 176. Cap. 21.

nostris

nostris agitatam, vtrum si debitor petens dilationem laicus sit, & ex creditoribus aliquis sint laici, & aliqui clerici, vel ecclesiastici, illa dilatio petẽda sit, & causa agitanda coram iudice laico, vel coram ecclesiastico.
949 † In qua quæstione tenendum videtur, iudicem ecclesiasticum esse competentem; & coram illo clericum conueniri debere: Primò, quia iudex secularis incapax est ad cognoscẽdum de clericis, & ecclesiasticis rebus etiã ex prorogatione, & renuntiatione
950 partium, † ex text. in c. 2. 3. & 4. c. cæterum. c. cum non ab homine. c. nouit. c. qualiter de iudic. tex. in c. 1. 3. & 4. & cap. cũ sit generale. c. quod clericis. c. si diligenti. c. significasti cum alijs concordantibus de foro cõpetent. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 5. l. 58. & 57. tit. 6. part. 1. Secundò, quia licèt magna sit inter Doctores contentio, an incapacitas laicorum erga ecclesiasticos sit de iure diuino, an de positiuo, & hęc contentio sit in duas cõ-
951 munes opiniones diuisa: † iuxta tradita à Cardinal. in c. perpendimus de sentent. excõmun. & à Doctoribus in c. ecclesia sanctæ Mariæ de cõstitutio. Abb. in c. at si clerici de iudic. num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3. notabili, Couar. in pract. quæstio. c. 31. in princ. Roland. à Valle in consil. 23. n. 18. vol. 2. & Elio Iordan. de maioribus Episcoporũ causis, cap. 8. Osio de hæresibus nostri temporis lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157. Martin. Ledesm. in 2. 4. q. 20. art. 4. conclu. 6. Bursat. 397. n. 10. vol. 4. Innocen. in cap. 2. de maiorit. & obed. Bald. Angel. Alberic. & Fulgos. n. 3. in l. iubemus. C. de sacrosan. eccles. Aluaroto in rubr. de iudicijs, & in c. cum non ab homine eodẽ tit. n. 39. Menoch. de recuperanda possess. remed. 15. n. 210. Duaren. de sacris ecclesiæ ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in 4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar. Valasc. consultatione 100. n. 8. Tamẽ concordia communis est, quòd in tẽporalibus laicus iudex est incapax de iure positiuo: in spiritualibus autem de iure diuino, vt resoluit Couar. vbi supra, Roland. cons. 523. à nu. 6. Lancellot. Conrad. in templo iudicũ lib. 2. c. 1. latissimè Ioan. Garc. Gallego tract. de nobilit. glos. 9. n. 8. & 27. Tertiò facit, quia iudex secularis, qui cognouit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, † 952
tex. in authent. statuimus, C. de Episcop. & clericis, tenet Rebuffus ad Regias constitution. in proœmio glos. 5. n. 33. & Bobadilla plures allegans in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in n. 9. cum seqq. Extendit hanc cõclusionem, vt secularis non possit cognoscere contra clericos licètiose etiã de consensu Episcopi, † argum. glo. 953
verbo discuti in c. si Imperator. 96. dist. glos. in c. quanquã, verbo diuino de censibus lib. 6. Ias. in l. est receptum col. 2. vbi Orat. n. 112. ff. de iurisd. omn. iud. Quartò prætereà facit, quia licèt sit verum, quòd iudex incõpetens fit compctẽs, vel ex prorogatione pet l. 1. & 2. ff. de iudic. c. r. c. significasti de foro competen. vel ex reconuentione, l. cum Papinianus, authentica & consequenter de sentent. & interlocutio. omn. iudic. cap. 1. & 2. de mutuis petitio. vel ex incidentia,

954 dentia,l.quoties.C.de iud.†Iudex ta
men secularis non tantũ est incõpe-
tens,verumetiã,vt dictũ est,incapax
est,qui non potest fieri capax ex inci
dentia, vel prorogatione, vel alia iu
sta causa,vt aliqui existimãt,quia nõ
955 est modus tollendi incapacitatẽ,† c.
tuam de ordine cognitio. tenet Co-
uarr.in 4.Decretal.c.8.§.3.n.4.quod
secus erit in iudice ecclesiastico, qui
per incidentiã,& annexitatẽ cognos
cit de causa profana, & pœna impo-
956 sita.† Ita Conrad. super cons.169,Fe
deric.de Senis,& Alexandrinus in c.
gemma n.3.de sponsalibus, tex.in c.
de prudentia de donat. inter vir. &
vxor.vbi glos.verbo assessorie, Petr.
Gerar.in singul.96.quẽ refert,& se-
quitur Couarr.in 4.decret.c.8.§.12.
n.3.ad fin.2.p.Paul.de Cast.in l.ordi
narij,C.de reiuend.n.4.col.2.Cagn.
in l.diffamari.C.de ingen.& manu-
miss.n.10. referens Felin. in.c. cũ sit
generale de foro cõpet.n.6.Et quin-
tò facit pro hac prima opinione,
quòd laicus,qui conuenit clericũ, &
ecclesiam corã seculari iudice,perdit
957 causã,† c.inclita.11.q.1.vbi Archid.
facit authent.statuimus.C.de Episc.
& cler.tenet Villalob.in ærario mille
cõmun.opin.in verbo clericus n.97.
qui dicit communẽ opiniẽnẽ,refert
plures DD.Bobad.in polit.to.1. lib.
2.c.18.n.20.Septimo facit,quòd de
vniuersa ecclesia male iudicat, qui
958 quærit iudicẽ laicũ in causa ecclesiæ,†
c.placuit 1.&.2.11.q.1.Sed pro parte
contraria, & sic quòd in quæstione
proposita iudex secularis cognoscat
de causa dilationis debiti contra cre-
ditores seculares,&ecclesiasticos,pri
mò facit, quia de facto rei ecclesiasti
cæ potest laicus cognoscere, † iuxta 959
cõmunem opinionẽ ab omnibus ap
probatã, præsertim à Bart.Ias. Alex.
in l.quoties.C.de iudic.Menoch.de
recuperãda possess.remed.19. n.338.
qui dicit magis cõmunem,& recep-
tã de retinẽd.possess.remed.3. n.336.
Villalob.in ærario mille cõmun. opi
nio. in verbo iudex secularis n. 107.
cum seqq. & conciuis Humada in
scholijs ad Greg.Lop.in l.58.tit.6.p.
1.glos.2.n.5. vers.quæ cõmunis fol.
77.quã probat Bobad.infinitos Do-
ctores allegans in polit. 1.to. lib.2.c.
18.n.335.Sed in prædicta quæstione
tantũ de facto,& sic de concedenda
dilatione tractatur, ergo conuenit
cognitio seculari iudici. Secũdò,hæc
pars fulcitur, quia si sunt plures secu
lares contendentes, cũ quibus vnus
est clericus, potest iste clericus cum
alijs corã iudicẽ laico cõueniri,† l.1. 960
ff.de quibus rebus apud eundẽ iudi.
eatur,tradit multa Bobadilla in polit.
lib.2.c.18.n.179.litera. C. Et hoc ra-
tione connexitatis,vt in glos.dictæ le
gis primæ, & cõtinentia causæ diuidi
nõ potest etiã ex beneficio proroga
tiuæ,† l.nulli,C.de iud.ibi: *Ex benefi* 961
cij prorogatiua,hãc opinionem tenet
Steph.Aufrer. tract. de potestate se-
culari regul.2.nu.15.in vol.9. tract.
Doctorum fol.101.col.4. ponit exẽ-
pla Menoch.de arbitrar.lib.2. centu
ria 4.casu 371. num. 10. quia vbi est
identitas actionis, sed personarum
diuersitas, vnus tantùm iudex adeun
dus est,secundum Matth.de Afflict.
decis.354.nu.13. versic.quarto, cum
seqq. & quando est cõuenienda vni
uersitas

uersitas laicorũ, & clericorum, cuius maior pars est laicorũ, conueniri de
963 bet corã iudice seculari: † ita Bart. in l. fin. ff. de collegijs illicitis nu. 15. qui hoc tenendum dicit, dummodo con ueniatur communitas clericorũ super bonis temporalibus: ita etiam tenet Sicul. in c. ex literis de constitut. & in c. si diligenti de foro compet. & Florian. in l. repetundarum, §. hermaphroditus in fin. ff. de testib. Bald. in authent. habita, C. ne filius pro patre col. 15. versic. dicto de scholaribus, vbi Salicet. nu. 39. Zabarela in c. accepimus de fide instrument. tenet dictus Stephan. Aufrer. vbi supra n. 16. qui omnes Doctores tenẽt, quòd si numerus clericorum, & laicorum sit æqualis, quilibet coram suo iudi-
964 ce conueniri debet: † quam secundã distinctionem, & opinionem tenendam putaui, nec oberunt fundamenta pro prima opinione adducta, nam respondetur, quòd in prædicta quęstione iudex secularis cognoscens de dilatione solutionis concedenda nihil auferre, videtur de rebus clerici, vel ecclesiæ: nam quod differtur
966 non aufertur, † l. à furioso iudice, ff. de iudic. estq; notandum, quòd clericus pro solutione tributi impositi super re, quæ ad eum deuenit potest
967 conueniri coram iudice laico, † tex. & ibi Doctores in l. de his clericis, C. de Episcop. & clericis, tenet per alia multa iura, & authores, Gregor. Lop. in l. 51. titul. 6. part. 1. in gloss. verbo, *Por razon*, & Ioan. Gutierr. in pract. quæstion. lib. 1. q. 4. num. 2. & q. 232. num. 9. & Azcued. in l. 11. nu. 12. tit. 3. lib. 1. Recop. & suadetur, quia creditor potest consequi debitũ suum super bonis emphyteuticis ecclesiæ ratione vtilis dominij: † ita Al 568
ban. consil. 28. num. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 180. n. 15.

SED cum hoc priuilegium reale concessum sit clericis, & ecclesijs, Quæst. 178
ne eorum prædia soluere teneantur gabellas, collectas, vel alia onera similia: † iuxta tex. in c. non minus de 569
immunit. eccles. c. 1. eodem tit. lib. 6. c. graue de sentent. excommun. l. sacrosancta. C. de sacrosanct. eccles. l. de his. C. de Episcop. & clericis, tenet Zabarela consil 12. nu. 2. & latissimè Dueñas in regula 100. num. 1. est maxima inter Doctores contentio, an emphyteutæ ipsorum clericorum, & ecclesiarum hoc potiantur priuilegio, immunesq; sint à gabellarum, collectarum, & similium onerum impositione. † In qua quæstio- 970
ne Doctores in varias sunt diuisi sententias. Prima est Bartoli in l. priuatæ C. de excusatio. munerum lib. 10. affirmantis, quòd huiusmodi immunitatis priuilegium concessum ecclesijs, & clericis prodest etiã eorũ emphyteutis, & Bart. sequitur Angel. & Ioan. de Plat. in d. l. priuatæ, Ias. in authent. quas actiones n. 42. C. de sacrosanct. eccles. Tiraq. de retractu cõsanguinit. §. fin. glos. 13. n. 10. Parpalea in l. placet. C. de sacrosanct. eccles. n. 74. Cassan. in consuetud. Burgun. rubr. 4. §. 6. nu. 6. Remig. Goni de charitatiuo subsidio. q. 61. nu. 29. 1047
Dueñas reg. 100. ampliat. 3. & Siluan. consil. 9. nu. 9. & nu. 17. Bald in l. 1. C. de iure emphyteut. column. 1. Ioannes de Amicis consil. 8. n. 67. &

Feli-

Felician. de censib. 2. p. in prefatione nu. 1. qui alios Doctores refert, & cũ hac opinione remanet nu. 2. & 3. quam dicit in praxi receptã vidisse, & executorias Regias in eius cõprobationẽ obtentas, pro qua opinione adducitur, quòd emphyteuta fisci
971 gaudet immunitate concessa fisco, † l. priuate, l. penult. C. de excusat. munerum lib. 10. vbi notat Bart. & Luc. de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari procedunt, presertim in solutione gabellæ, & collectæ, & in excusatio-
972 ne solutionis. † Sicuti tradunt glos. & Salicet. in l. 1. C. si propter publicas pensitationes, l. prima de priuileg. domus Augustæ, Bart. in l. licitatio. §. fin. ff. de publican. & vectig. ergo & emphyteuta ecclesiæ frui debet immunitate ipsi ecclesiæ concessa: vt etiam tenet Euerard. in centuria legali, in loco à fisco ad ecclesiam n. 2. Et respondet Syluano cons. 9. n. 11. contra Brun. in tract. quod stãtibus masculis fœminæ nõ succedant art. 8. n. 110. vers. nec enim, qui volebat affirmare, quòd fiscus, & ecclesia nõ equiparantur in omnibus, sed tantum in casibus à lege expressis. Alia autem est opinio tenentiũ, quòd huiusmodi clericorum, & ecclesiæ priuilegiũ non extẽdatur ad emphyteutas, neo eo patiantur respectu sui vtilis dominij. Hanc opinionem probat Isernia in c. 1. verbo plaustrorũ n. 56. & 57. tit. quæ sint regalia in vsibus feudorum, Luc. de Penna in l. vnica. C. de impon. lucrat. descript. lib. 10. Ludouic. Bologn. cons. 54. col. 2. Alex. cõsil. 101. lib. 1. Roc. Curt. tract. de cõsuet. sect. 6. n. 3. & sect. 8 n. 84. Brun. in d. tract. quòd stantibus masculis art. 8. n. 109. & 110. Socin. Senior cõsil. 119. lib. 1. & 216. lib. 2. Bertrand. cons. 4. lib. 1. Ripa lib. 2. respõs. c. 22. in fin. & in tract. de peste tit. de remedijs ad conseruandã vbertat. n. 124. & 128. Roland. Valle cõsil. 18. n. 28. & Ioan. Anton. Nigris in extrauag. vnica de vita & honest. clericorum n. 306. & Auend. de exequend. mandat. Regũ lib. 2. c. 14. n. 33. qui dicit ita practicari, & copiosius hanc opinionẽ, & partem defendit Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à n. 11. cum seqq. qui innumeros pro hac opinione refert DD. quam defendit Ioan. Garc. Galleg. de expens. & melioratio. c. 12. n. 69. & 70. Alia est opinio sic distinguentiũ, quod aut pensio, quam prestat emphyteuta domino directo, nõ correspondet ipsis fructibus, sed pro recognitione prestatur, & tũc emphyteuta grauatur onere collectarũ, & gabellarũ, & in hoc casu procedat opinio tenentiũ, quòd emphyteuta non gaudeat immunitate, qua ecclesia vel clerici gaudẽt: aut vero pẽsio, quã præstat emphyteuta, correspondet fructibus, & tunc emphyteuta grauari nõ potest, & in hoc casu procedat cõtraria opinio tenentiũ emphyteutã ecclesię gaudere clericorum immunitate, quã distinctionẽ refert Brun. in d. tract. quod stãtibus masculis art. 8. nu. 109. vers. dico igitur alios Doctores referens. Sed secunda opinio verior, & magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. cẽtur. 1. casu 180. & in 6. cent. casu 562. n. 31. Et sic, quòd emphyteuta ecclesiæ, ꝙ vtile dominiũ quod habet, non

non gaudeat ecclesiastica immunitate, & onera gabellarum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Qua opinione retenta responde argumentis, & fundamentis contrariæ partis, quòd Bartoli opinio in d.l. priuatæ. C. de excusat. munerum lib. 10. non multum ab eo probetur, cũ asserat, non seruari de consuetudine Perusij, & quod loquatur in casu onerũ sordidorum, à quibus immunes sunt
973 emphyteutę fisci, & Principis, † per l. penultima, C. de excusat. munerũ lib. 10. & in hoc casu loquitur d.l. priuatę secundum ipsum Bart. in d.l. penult. & ita intelligunt Parpalea in d.l. placet. C. de sacrosanct. ecclesiarum 16. & Ioan. Mauritius in l. vnica. C. de mulieribus, & in quo loco lib. 11. pag. 287. Dueñas regul 100. ampliat. 5. & dictus Aluar. Valasc. d.q. 17. nu. 15. & Menoch de arbitrar. lib. 2. in 6. centur. casu 562. n. 33. Et nil mirum cũ ecclesia libera sit ab impositioni-
974 b' sordidis, † per l. placet. C. de sacrosanct. eccles. & quæ sint onera sordida traditur in l. munerũ. §. inter alia, ff. de muner. & honor. & in l. maximarum. C. de excusat. muner. lib. 10. vbi Bart. Ioan. Plat. & Luc. à Pen. quę nostra opinio cõtra Felic. & alios fulcitur, quia emphyteuta semper subijt
975 onera realia, † vt resoluit Ioan. Garc. Galle. de expensis & meliorat. c. 15. n. 14 quē videas: & quia dominium vtile, quod habet emphyteuta, nõ dicitur ecclesiasticum, sed profanum,
976 & laicũ, † per Anchar. cons. 433. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 1. casu 180. n. 8. & cent. 6. casu 562. n. 23. Socin. Iun. consil. 17. in fin. lib. 1. Alex. consil. 9. nu. 2. lib. 5. dictus Ancharr. in c. ea quę col 17. de reg. iur. & consil. 125. col. 2. Barbaci. consil. 14 lib. 1. Curt. Senior consil. 73. in fine, Brun. tract. quòd stantibus masculis artic. 8. num. 106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à nu. 12. cũ seqq. & leges municipales, & ius cõmune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesię ratione vtilis dominij. † Alexã. dicto 977
consil. 9. Decius in cap. quæ in ecclesiarum de constitutio. n. 6 in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesię, tenet ipse Alex. cons. 27. n. 4. lib. 6. & Pontifex maximus nõ potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vtili feudi ecclesiastici, † ita Carol. Ruin. 978
consil. 70. n. 11. lib. 5. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria. 1. casu. 180. num. 13. Et quia licet contra ecclesiã non currat minor pręscriptio, quàm quadraginta annorum, per cap. de quarta de pręscription. de quo per Gratian. in regula 367. tamen contra vassallũ, & emphyteutã ecclesiæ currit pręscriptio decẽ & viginti annorum. † secundũ Bart. in l. cũ spõ- 979
sus. §. in vectigalibus, ff. de Publicia. in rem action. Angel. & Imola in l. quãuis, ff. de vsucap. Alex. cons. 169. col. 1. lib. 2 Felin. in c. ad audientiam col. penul. de rescrip. Carol. Ruin. cõsil. 168. n. 10. & 12. lib. 1. & cons. 195. n. 2. lib. 2. Alex. cõ. 169. col. 1. lib. 2. & Bald. de pręscrip. 1. particula quintæ part. princip. reg. 3. vers. secũdo limita, Menoch. d. casu 180. n. 14. & priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

980 personæ,† per plurima iura & Doctores, quos recensuimus in tract. de gabellis, 7. p. §. 1. à num. 7. & mutata personę cōditione, censetur etiā mutata conditio bonorum, & cōsequenter extinctum dicitur priuilegium,
981 † l. Paulus, ff. de acquir. hæredit. l. cum quidam, §. si debitores, ff. de publican. & vectigal. l. fiscus, ff. de iure fisci, c. vnico, §. verum de iure patronat. in 6. tradit Anchar. cons. 108. n. 5. & Ias. cons. 20. lib. 1. & Tiraq. de retract. consanguinita. §. 1. glos. 13. num. 12. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 9. casu. 562. num. 45.

Quæst. 179 SED Nunc deueniamus ad aliā controuersam quæstionem, vtrum priuilegiū Ecclesiarum & clericorū
982 transeat ad colonos eorum. † In qua quæstione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarū coloni potiuntur eisdem priuilegijs, vt asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacro sanct. Eccles. Abb. in cons. 9. n. 1. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zauarel. in Clemen. 1. eod. tit. q. 22. & 23. Grat. cons. 130. lib. 1. Ægidius Thomatis tract. de gabellis & collectis, §. videndū n. 8. & 9 & Festasius in tract. de ęstimo. 4. p. c. 2. nu. 50. & 54 Porti. cōs. 154. n. 9. Dueñas reg. 100. ampliat. 2. Bursat. cons. 25. nu. 6. Osasc. in decis. 39. n. 19. Copinus in tract. de priuilegijs rusticor. lib. 1. p. 1. c. 12. qui DD. plurima fundamenta pro sua opinione adducūt. Sed cōtraria opinio magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis cons. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immunitate Eccles. n. 3. vbi Abb. n. 14. Geminian. in c. quāquam de censibus lib. 6. in fin: Salic. in l. vniuersi, c. de vectigalibus, Aretin. in l. placet C. de sacrosanct. eccles. col. 3. vers. Capio, Isern. in c. 1. tit. quæ sint regal. in vsib' feudor. n. 57. Bened. Capra in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatorū C. de dignit. lib. 12. Felin. in c. eccles. sanctæ Mariæ de constitu. n. 59. Bertach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 108. Luc. de Pen. in l. vnic. col. 2. C. de imponēd. lucrat. descrip. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel præstatio. eod. lib. q. 17. Bru. in tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 110. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacrosanct. eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit de remedijs ad conseruandam vbertatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Ferret. in tracta. de gabellis, n. 537. & Remig. Goni in tract. de charitatiuo subsidio, q. 16. n. 20. Roland. in cons. 66. nu. 29. lib. 1. & cons. 61. n. 19. lib. 4. Hieron. Gabr. cons. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decis. 116. n. 8. dicens, esse veriorem, & receptiorem, Marcabrunus cons. 18. nu. 54. Bursat. hoc sentiens in cons. 42. n. 16 lib. 1. Ioan. Anton. Niger in extrauagant. vnica de vita & honesta. clericorū, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excōmunicatio el 9. nu. 48. qui authores etiā pro sua opinione plurima adducūt fundamēta, quæ recensere fastidiosum esset, sentitque Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quod sententia Bart. & tenentium, quod emphyteuta Ecclesiæ gaudet priuilegijs

Ecclesiæ locum non habent in censu redimili, etiamsi sit datio census, quod vulgo emphyteusim appellāt redimibilē, quod absque dubio verum credo per suptadicta in defensionem veræ opinionis, etiamsi ex causa recognitionis directi dominij, quam clausulam apponi consueuerunt tabelliones, dicatur emphyteosis, sine qua dicetur locatio, etiamsi ad vitam cōcedatur certa pensione constituta, secundū Ioan. Garc. Galleg. de expen. & melioratio. c. 6. n. 3.

Quæst. 180 TRADITQVE Felician. de cēsib. 2. p. c. 3. n. 13. vers. Sed remediū, quòd exemptus à iurisdictione ordinarij non potest in iudicē ordinariū
983 consentire, nec illi se subijcere, † ex communi, quam sequitur ex opinione Ioan. Andr. Panor. Marian. Soci. Feli. Quintil. Mandos. & aliorū contra Federic. de Senis, cons. 95. Ioan. de Lignia. Salic. & alios, quos refert. cui Felician. sententiæ libenter assentio. Sed & illud obseruandum est, quòd si licētia, vel Regia facultas cōcedatur ad aliquem actum in ea expressum, non debet extendi ad aliū, nec ad similia vel maiora, & nihil agitur, si non seruatur causa in decreto
984 expressa, † per l. si pupillorū, §. si prętor, ff. de rebus eorum, vbi Iacob. de Aren. & Bart. & Bald. Alber. & Cuman. in l. sicut, §. sed si permiserit, ff. quibus mod. pig. vel hypoth. soluitur, plurimos recenset Octauian. de Simoncel. in tractatu de decretis, lib. lib. 1. tit. 1. inspectione 4. n. 93. & lib. 2. tit. 6. inspectione 5. n. 58. Et ratio, quia decretū est stricti iuris, & eius verba debent ad vnguē & specifice obseruari, † secundum Nat. cōs. 82. 985 n. 9. Rimin. cons. 5. n. 216. & cōs. 54. n. 60. lib. 1 Mēch. de success. creat. §. 10. n. 72. lib. 1. Octauian. de Simoncel. d. tract. de decretis in 4. inspect. Felician. de cēsibus tom. 2. lib. 2. c. 3. n. 5. qui in d. 2. to. lib. 3. c 5. nu. 12. ait, famulo, hospiti, custodi, & laboratori pro mercede, & alimentario pro alimentis cōpetere priuilegiū tacitæ hypothecæ cōtra omnes creditores anteriores, etiā expressam hypothecam habētes, † ex doctrina Borgn. Caualcani in decis. Fiuisiana 5. nu. 9. 18. & 19. p. 2. & decis. 44. nu. 46. cum sequenti. 1. p. & ex Tiberio Decian. cons. 108. n. 23. cum seqq. vol. 2. & d. Caualcan. in repertorio, verbo, alimentarius, & verbo, creditor hospes, qui in d. n. 12. vers. sed eximiam, cōtendit probare, quòd famulus pro salario præfertur omnibus creditoribus anterioribus etiā expressam hypothecā habentibus peculiari priuilegio ex multis fundamentis, quæ videas: obseruoq; Molinā libr. 4. de Hispan. primogen. c. 5. & 6. asserere, quòd virtute licētiæ & facultatis Regię ad obligādū bona maioratus pro restitutione dotis posit primogenij possessor absq; noua licentia, & facultate Regia censum imponere super bonis maioratus, vt ex reditibus per soluatur debitū dotis, † cui opinioni 986 obesse videtur, quòd super Regia facultate angusta, & stricta, nonq; lōga est interpretatio faciēda, † c. licèt ca- 987 non de electione lib. 6. c. ex eo, §. vlt. dicto tit. vbi tenet Ioan. Andr. & Geminian. cons. 38. tex. in c. apostolicę de clerico excōmunicato. Præterea, quod

quod gratia super sorte concessa nõ
988 operatur quoad interesse,† l.fi.§.Lucius Titius,ff. de condict. indebiti.
Sed nihilominus asseuerandum est,
prædictam Molinæ opinionem veram esse, pro cuius comprobatione
facit, quod assensus seu facultas Regia comprehendit omnia, quæ cõsequuntur ex actu vel contractu,ad
989 quem dirigitur,† l. tutor rerum, vbi Bart.& DD.ff.de administrat.tutor.
l. si vno,ff.locati, tenet Marinus Frecia in tract. de subfeudis,lib.3.q.40.
per plures numeros, & facultas Regia concessa ad antecedentia com-
990 plectitur consequentia,† l.1.§.item adquirimus,ff.de adquirend.possess.
& ideò necessarium nõ est in assensu seu licentia Regia exprimi quod
iura volunt; & quòd est de natura
991 contractus,† tenet Isern. in c. 1. nu. 8,qui success.tenb.& dicto c.1.§.sed
nec est alia iustior num 38.

Quæs.181 Statuoque, priuilegium dilatorium concessum à Principe debitori, iuxta tex.in l.quoties,l. vniuersa,
C.de precibus imperator.offerendis l.32.& 33.tit.18.l.4.tit. 24. p.4. com-
992 prehẽdere redditus annuos,† vt neruosè defendit Felician.de censib.lib.
3.c.fin.nu.7.in 2.volum. contra Benedictum Bon.in tract. de censibus
art.75.n.108.qui contrarium voluit.
Est tamen verũ, quòd huiusmodi dilatorium priuilegium non impedit
cursum redditutum, nec vsurarum, nec cõprehendit domus pensiones,
quæ in hoc peculiare habent priui-
993 legium.† Ita ipse Felician. vbi supra d.nu.7. ex Marco Anton. Cucho in
tractatu de moratoria præscrip. nu.
100. & 148 Nec in priuilegio moratorio comprehenditur debitum
fiscale,quia nulo modo potest comprehendi persona vel causa Princi-
pis loquentis & concedentis,† l. in 994
quisitio,C. de solutio. l.qui insulam,
§. colonus,ff. locati,tenet Cassan. in Catalogo glorię mundi 5.par. con-
siderato. 24. vers.199. vbi plurima, quæ soli Principi competunt, dimu-
nerat,† & Collantes in pragmatica 995
in fauorem rei frumentarię, libr. 1. cap.13.num. 3.

FREQVENSQVE Dubitatio Quæs.182.
est, vtrum si à Principe priuilegium Cap.22.
vel gratia cõcessa sit alicui hac adiecta conditione, si sacerdos efficiatur,
qua deficiente ad aliũ gratia, & priuilegium transeat, verificetur condi-
tio, si sacerdos factus nõ fuerit, & si-
ne filijs decesserit?† In qua quæstio- 996
ne tres sunt diuersæ DD. opiniones,
quarum prima est Alex. cons. 100.
lib.4.qui respõdet, extẽsionẽ admitti,
& conditionẽ verificari, etiamsi Sacerdotiũ deficiat, & priuilegiatus si-
ne filijs decesserit: quia casus assimilatur,& militat eadẽ ratio,& Alex. sequitur Dec.cons.227.n.10.Grat.cõs.
21.lib.2.Crau.cons. 59. n. 5. Cephal.
cons. 166.n 49.& Tiber.Dec. cons.
91.lib.1.Boer.in decis.354.col. pen.
vers.Secundo quòd si testator. Secũda opinio est Ruin.& Ias.in l. Gall',
§.& quid si tantũ,ff. delib. & posth.
ille in prima lect.n. 68. iste in n. 42.
qui affirmant, nõ admitti extẽsionẽ,
& corruere priuilegiũ & eius effectũ
sacerdotio deficiente, quos sequitur
Alciat.in dicto §. & quid si tantũ in
2.lectura n.43. dicentes nõ esse effi-

notis, pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regressum contra mino-
920 rem, † vt habetur in glossa fina. in l. 2. C. si aduersus donationem, vbi tenet Albericus, & Azeued. in l. 2. titulo. 17. lib. 9. Recopilationis numero. 30.

Quaest. 173 CÆTERVM cum de priuilegiorum explicatione sit noster sermo, notandum est, quòd iudex, aut officialis, qui à residentiæ ratione aufugit ab ecclesia, extrahendus
921 est, nec eius immunitate potitur, † per l. vnic. C. vt omnes iudic. tam ciuil. quam criminal. tenet Paris. de Puteo de syndicatu verbo officialis, cap. 8. numer. 6. & 7. folio 32. & in parte probatio in syndicatu fol. 216. in fine, & Paz in praxi. 1. tomo. 5. p. cap. 3. §. 3. num. 179. Auiles in capit. prætorum, cap. 1. in verbo *dadiuas*. nu 25. Castillo Bobadilla in politica. 2. part. lib. 2. cap. 14. num. 77. & lib. 5. cap. 1. numer. 120 facit text. in cap. vxor 17. q. 4. Pro quo etiam facit, quòd ad reddendam rationem tutelæ, & alicuius administrationis est quilibet remittendus ad locum,
922 vbi administrauit, † per l. 1. & 2. C. vbi de ratiocin. agi oport. l. 32. tit. 2. part 3. vbi Greg. Lop. l. 12. in fin. eodem tit. & part. tenet Auiles vbi supra cap. 27. in glos. verbo, *entreguen*, nu. 22. & Gomez de Leon in sua centuria. c. 69. Facit prçtereà, quod illi, qui tenentur reddere rationē Regi, vel Imperatori de aliquibus redditibus, vel tributis Regalibus, possunt ab
923 ecclesia extrahi, † per l. 5. tit. 1. p. 1. de quo vide Greg. Lop. in l. 2. d. tit. 11. p. 1. in glos. verbo, *por deuda*, in fine, qui tenet, quòd de iure Canonico debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate ecclesiastica. † Ex qui- 924
bus puto sustentabilem esse opinionem, quòd illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua administratione, ab ecclesia extrahi possunt, † quod aper- 925
te probatur in d. c. vxor 17. q. 4. vbi etiā probatur, quòd quilibet potest huic priuilegio ecclesiasticæ immunitatis renunciare; † quod tenet Mō- 926
taluus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fori Regalis in fine, per dictum cap. vxor, vt latius habetur infra nu. 1038.

ET cùm in multis regionibus, Quaest. 174
& locis, sicuti in mea ciuitate Ronda sit priuilegium concessum, quòd ciues nati, & baptizati in dictis locis præferantur in ecclesiasticis beneficijs, est notandum, quòd si parentes ciues ratione belli, vel pestis à sua aufugerint ciuitate, & alio in loco cōmorati fuerint, in quo filius dicto tēpore natus, & baptizatus fuerit, talis filius non propterea desinit esse ciuis illius loci, & ciuitatis, in quo parentes ante fugam degebant, & consequentur omnia priuilegia beneficialia, & cætera, quæ talibus ciuibus cōcessa sunt, † per l. assumptio. 927
§. filius. ff. ad municipal. l. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. 1. vbi tenet Iason notabili 4. & Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, titulo de Regestis, seu libris baptismi, articulo 1. numero 17. volumine. 2.

EX Quibus infertur quæstio Quaest. 175
admodum notabilis, vtrum priuilegium *de labrança, y criança*, ciuibus,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y criança*, quæ extra illam ciuitatem coluntur, & colliguntur per ipsos ciues, & habita-
928 tores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negotia, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibus concessum comprehendit comita-
929 tenses, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi additio multa iura allegat, Pelin. incap. Rodulphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consulentes allegat. Facit prætereà, quòd natus in castro subdito ciuitati Perusij, licèt castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Perusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fruetur: †
930 ita Barthol. in l. 1. numero. 5. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quòd appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum signification. Bart. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsuris lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodulphus, Bart. consilio. 196. l. nulli, §. quòd si ex vico, C. de Episcop. & clericis, vbi Doctores Alexand. in dicta l. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio column. 4. & consilio. 26. volum. 6. tradit multa de hoc Gomez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus, text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo vltra Menochium dicto loco videas multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauri. 1. part. numer. 388. Mascard. de probatio. volumine. 3. conclusione 1131. l 2. titulo. 2. partita. 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua, glossa in cap. ius qui ritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehenduntur, † quam glossam latè exor- 931
nat Felin. in dict. cap. Rodulphus numer. 10. facit etiam, quod priuilegium loco datum, personis etiam videtur concessum, † cap. per exemp- 932
tionem cum materia, vbi Geminianus de priuileg. lib. 6. Roman. cons. 180. vol. 1. Aretin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vlterius facit, quòd priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale, † Dinus in cap. priuilegium 933
nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Bart. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitute legat. Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharran. consil. 327. col. 2. versic. 1. Aretin. in dicto cap. nullus de foro cōpetenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. respons. cap. 4. in fine. Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma

§. quam-

§. quanquam. ff. de censibus.l.1.§.
permittitur.ff. de aqua quotidiana,
& æstiua: ergo debet trāsire ad ciues
alicuius ciuitatis, qui ab alio loco ac-
quirunt res *de labrança, y criança.*
Menoch. de præsumption. lib.3. pręs-
sumpt.103.nu.24.fol.392. Fulcitur-
que pars affirmatiua, quia quando
Princeps concedit alicui officium ta
bellionatus alicuius ciuitatis intelligi
935 tur cōcessum in toto territorio,† quę
est communis opinio relata à Ias. in
l.beneficium.ff.de cōstitut.Princip.
nu.15. Sed pro contraria parte nega-
tiua, & sic quod dictum priuilegiū,
de labrança, y criança, non extenda-
tur ad res quæ in alio loco colligun-
tur, primo facit l.14. & 17.tit.18. lib.
9.Recop. ibi, *que moran y biuen:* &
ibi, *y cosas que en la dicha villa, y sus
terminos tuuieren, y trataren, y no fue-
ra dellos:* & ibi, *de la cria, y labor que
en el termino dellas se hiziere.* Secun-
dò pro parte negatiua facit tex. in c.
Rodulphus de rescript. vbi appella-
tione ciuitatis Sagiensis non contine
936 tur diœcesis Sagiensis, & è contra.†
Tertiò facit, quod appellatione ciui-
937 tatis non continetur territorium, †
glos. in c. ego Ludouicus distinct.63.
c.fin.12.q.2.l.2.ff.de verbor.signific.
l. si cū dies.§.si arbiter. ff.de recept.
arbit. Quartò pro hac negatiua par-
te facit tex.in l.forma.§.si vero.ff.de
censibus, vbi tributum debet solui,
938 vbi terra, quæ colitur sita est.† Quin
tò facit, quia quando priuilegium
assimilatur rescripto gratię est odio-
sum, & per consequens restringen-
939 dum,† regula odia de regulis iuris
lib.6.Menoch. de arbitrar. lib.2. cen
turia 1. casu 201.num.6. cap.quam-
uis de præbend. lib.6. Decius in c.
super literis de rescript. numer. 5.
Sextò facit text. in cap.1. de priuile-
gijs lib.6. vbi si quis est exemptus,
ne conueniatur coram ordinario ali
cuius loci, si delinquit, vel contra-
hit in alio loco territorij, non est,
nec censetur exemptus. † Septimò 940
facit, quod priuilegiatus non debet
excedere metas, nec limites priui-
legiorum. C. porro, cap. parentibus
de priuilegijs, † glossa verbo exce- 941
dant in cap.1. de priuilegijs lib.6.
Sed nihilominus primam affirmati-
uam opinionem veriorem, & ęquio
rem censemus; eaque retenta, faci-
lis est responsio ad fundamenta pro
parte negatiua adducta: & ideo ad
primū fundamentum d. l.14. & 17.
titul.18. lib.9. Recopilation. respon
detur, quod prædictæ leges sunt lo-
cales, & speciales, & non loquuntur
de priuilegio ciuibus concesso, &
ad nostram quæstionem adaptari
non possunt, sicuti manifestè ex eo-
rum verbis patet: disponunt enim
in dissimili casu, militatque in eis dis
similis ratio. Et etiam respondetur.
quod verba priuilegij debemus æ-
quitati conformare; etiamsi aliter
sonent, † Iason in l. beneficium, 942
ff. de constitution. Princip. nume-
ro.22. & æquitas suadet, quod pri-
uilegium ciuibus concessum exten-
datur ad res *de su labrāça, y criança,*
quæ extra ciuitatem colliguntur. Et
ad secūdum fundamentum allegatū
pro parte negatiua, videlicet de tex.
in c. Rodulphus de rescriptis, † re-
spōde, quod loquitur de rescripto ad
lites

lites concesso, quod debet restringi, per tex. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiuæ partis respondetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficio Principis, quod latissimè est
944 interpretandum, † per dictam l. beneficium, ff. de cōstitution. Princip. sed in priuilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiuæ de tex. in l. forma. §. si vero, ff. de cēsibus, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terræ tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nam secus erit (vt in nostra quæstione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ
945 colitur, est in alio loco: † tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quòd si libera est, nullum soluere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo respondetur quinto fundamento, quòd priuilegium ciuibus cōcessum, de quo in nostra quæstione, non assimilatur rescripto gratiæ, quia fuit cōcessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi priuilegijs, quæ viderim, vbi verba, *Por hazeros merced, y por los seruicios de vos recebidos.* Sextoq; partis negatiuæ fundamento respondetur, quod text. in dicto cap. 1. de priuilegijs lib. 6. ideò non extenditur ad territoriū, ne lædatur iurisdictio
946 ordinaria Episcopi Pictauiēsis. † Et eodem modo responde ad septimū fundamentum dictæ partis negatiuæ, quod in nostra prædicta quæstione non excedit quis metas priuilegij, quia non resultat damnum priuatim tertio, sed potius commodum ciuibus priuilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibus ampliatur, & illustratur, † quæ fuit causa finalis priuilegium concedendi: & ideo priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum extendendum putaui ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quę nec formam, nec nomen mutant: & adeò vera est isthæc affirmatiua opinio, quòd si dictum priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibus concessum, non extenderetur ad res *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibus coluntur, & colliguntur, pene frustraretur dicta dispositio, & priuilegium: cum plerumq; ciues terram colunt, & sua habent armenta extra terminos ciuitatis, in qua habitant, & lex atque dispositio licèt pœnalis, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, † per text. in cap. si 948 ciuitas de sentent. excommunicat. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 90. titulo de donatione in principio. 947

ET cùm de explicatione priuilegiorum sit noster sermo, & quotidie debitores, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis priuilegio sibi concesso à lege fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 5. & 6. titulo. 15. partita. 5. de quo passim Doctores, operæpretium putaui, examinare illam quæstionem, valde frequentem, & à nemine ex nostris Quæst. 176. Cap. 21.

nostris agitatam, vtrum si debitor petens dilationem laicus sit, & ex creditoribus aliquis sint laici, & aliqui clerici, vel ecclesiastici, illa dilatio petēda sit, & causa agitanda coram iudi-
949 ce laico, vel coram ecclesiastico. † In qua quæstione tenendum videtur, iudicem ecclesiasticum esse competentem, & coram illo clericum conueniri debere. Primò, quia iudex secularis incapax est ad cognoscēdum de clericis, & ecclesiasticis rebus etiā ex prorogatione, & renuntiatione
950 partium, † ex text. in c. 2. 3. & 4. c. cæterum. c. cum non ab homine. c. nouit, c. qualiter de iudic. tex. in c. 1. 3. & 4. & cap. cū sit generale. c. quod clericis. c. si diligenti. c. significasti cum alijs concordantibus de foro cōpetent. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 5. l. 58. & 57. tit. 6. part. 1. Secundò, quia licet magna sit inter Doctores contentio, an incapacitas laicorum erga ecclesiasticos sit de iure diuino, an de positiuo, & hęc contentio sit in duas cō-
951 munes opiniones diuisa: † iuxta tradita à Cardinal. in c. perpendimus de sentent. excōmun. & à Doctoribus in c. ecclesia sanctæ Mariæ de cōstitutio. Abb. in c. at si clerici de iudic. num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3. notabili, Couar. in pract. quæstio. c. 31. in princ. Roland. à Valle in consil. 23. n. 18. vol. 2. & Lelio Iordan. de maioribus Episcoporū causis, cap. 8. Osio de hæresibus nostri temporis lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157. Martin. Ledesm. in 2. 4. q. 20. art. 4. conclu. 6. Bursat. 397. n. 10. vol. 4. Innocen. in cap. 2. de maiorit. & obed. Bald. Angel. Alberic. & Fulgos. n. 3. in l. iubemus. C. de sacrosan. eccles. Aluaroto in rubr. de iudicijs, & in c. cum non ab homine eodē tit. n. 39. Menoch. de recuperanda possess. remed. 15. n. 210. Duaren. de sacris ecclesiæ ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in 4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar. Valasc. consultatione 100. n. 8. Tamē concordia communis est, quòd in tēporalibus laicus iudex est incapax de iure positiuo: in spiritualibus autem de iure diuino, vt resoluit Couar. vbi supra, Roland. cons. 523. à nu. 6. Lancellot. Conrad. in templo iudicū lib. 2. c. 1. latißimè Ioan. Garc. Gallego tract. de nobilit. glos. 9. n. 8. & 27. Tertiò facit, quia iudex secularis, qui cognouit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, † 952
tex. in authent. statuimus, C. de Episcop. & clericis, tenet Rebuffus ad Regias constitution. in proœmio glos. 5. n. 33. & Bobadilla plures allegans in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in n. 9. cum seqq. Extendit hanc conclusionem, vt secularis non posit cognoscere contra clericos licētiosè etiā de consensu Episcopi, † argum. glo. 953
verbo discuti in c. si Imperator. 96. dist. glos. in c. quanquā, verbo diuino de censibus lib. 6. Ias. in l. est receptum col. 2. vbi Orat. n. 112. ff. de iurisd. omn. iud. Quartò prætereā facit, quia licet sit verum, quòd index incōpetens fit cōpetēs, vel ex prorogatione per l. 1. & 2. ff. de iudic. c. r. c. significasti de foro competen. vel ex reconuentione, l. cum Papinianus, authentica & consequenter de sentent. & interlocutio. omn. iudic. cap. 1. & 2. de mutuis petitio. vel ex incidentia,

954 dentia, l. quoties. C. de iud. † Iudex tamen secularis non tantũ est incompetens, verumetiã, vt dictũ est, incapax est, qui non potest fieri capax ex incidentia, vel prorogatione, vel alia iusta causa, vt aliqui existimãt, quia nõ
955 est modus tollendi incapacitatẽ, † c. tuam de ordine cognitio. tenet Couarr. in 4. Decretal. c. 8. §. 3. n. 4. quod secus erit in iudice ecclesiastico, qui per incidentiã, & annexitatẽ cognoscit de causa profana, & pœna impo-
956 sita. † Ita Conrad. super consi. 169, Feder. de Senis, & Alexandrinus in c. gemma n. 3. de sponsalibus, tex. in c. de prudentia de donat. inter vir. & vxor. vbi glos. verbo assessorie, Petr. Gerar. in singul. 96. quẽ refert, & sequitur Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 12. n. 3. ad fin. 2. p. Paul. de Cast. in l. ordinarij, C. de reiuend. n. 4. col. 2. Cagn. in l. diffamari. C. de ingen. & manumis. n. 10. referens Felin. in c. cũ sit generale de foro cõpet. n. 6. Et quintò facit pro hac prima opinione, quòd laicus, qui conuenit clericũ, & ecclesiam corã seculari iudice, perdit
957 causã, † c. inclita. 11. q. 1. vbi Archid. facit authent. statuimus. C. de Episc. & cler. tenet Villalob. in ærario mille cõmun. opin. in verbo clericus n. 97. qui dicit communẽ opinienẽ, refert plures DD. Bobad. in polit. to. 1. lib. 2. c. 18. n. 20. Septimo facit, quòd de vniuersa ecclesia male iudicat, qui
958 quærit iudicẽ laicũ in causa ecclesiæ, † c. placuit 1. & 2. 11. q. 1. Sed pro parte contraria, & sic quòd in quæstione proposita iudex secularis cognoscat de causa dilationis debiti contra creditores seculares, & ecclesiasticos, primò facit, quia de facto rei ecclesiasticæ potest laicus cognoscere, † iuxta 959
cõmunem opinionẽ ab omnibus approbatã, præsertim à Bart. Ias. Alex. in l. quoties. C. de iudic. Menoch. de recuperãda posses. remed. 19. n. 338. qui dicit magis cõmunem, & receptã de retinẽd. posses. remed. 3. n. 336. Villalob. in ærario mille cõmun. opinio. in verbo iudex secularis n. 107. cum seqq. & conciuis Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 58. tit. 6. p. 1. glos. 2. n. 5. vers. quæ cõmunis fol. 77. quã probat Bobad. infinitos Doctores allegans in polit. 1. to. lib. 2. c. 18. n. 335. Sed in prædicta quæstione tantũ de facto, & sic de concedenda dilatione tractatur, ergo conuenit cognitio seculari iudici. Secũdò, hæc pars fulcitur, quia si sunt plures seculares contendentes, cũ quibus vnus est clericus, potest iste clericus cum alijs corã iudicẽ laico cõueniri, † l. 1. 960
ff. de quibus rebus apud eundẽ iudicatur, tradit multa Bobadilla in polit. lib. 2. c. 18. n. 179. litera. C. Et hoc ratione connexitatis, vt in glos. dictæ legis primæ, & cõtinentia causæ diuidi nõ potest etiã ex beneficio prorogatiuæ, † l. nulli, C. de iud. ibi: *Ex benefi* 961
cij prorogatiua, hãc opinionem tenet Steph. Aufrer. tract. de potestate seculari regul. 2. nu. 15. in vol. 9. tract. Doctorum fol. 101. col. 4. ponit exẽpla Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 4. casu 371. num. 10. quia vbi est identitas actionis, sed personarum diuersitas, vnus tantùm iudex adeundus est, secundum Matth. de Afflict. decis. 354. nu. 13. versic. quarto, cum seqq. & quando est cõuenienda vniuersitas

uersitas laicorũ,& clericorum, cuius maior pars est laicorũ, conueniri de
963 bet corã iudice seculari:† ita Bart. in l.fin.ff.de collegijs illicitis nu.15. qui hoc tenendum dicit, dummodo con ueniatur communitas clericorũ super bonis temporalibus: ita etiam tenet Sicul. in c. ex literis de constitut. & in c. si diligenti de foro compet. & Florian. in l. repetundarum,§.hermaphroditus in fin.ff.de testib. Bald. in authent. habita, C. ne filius pro pa tre col. 15. versic. dicto de scholaribus, vbi Salicet. nu.39. Zabarela in c. accepimus de fide instrument. tenet dictus Stephan. Aufrer. vbi supra n. 16. qui omnes Doctores tenẽt, quòd si numerus clericorum, & laicorum sit æqualis, quilibet coram suo iudi-
964 ce conueniri debet:† quam secundã distinctionem,& opinionem tenen dam putaui, nec oberunt fundamen ta pro prima opinione adducta, nam respondetur, quòd in prædicta quæstione iudex secularis cognoscens de dilatione solutionis concedenda nihil auferre, videtur de rebus clerici, vel ecclesiæ: nam quod differtur
966 non aufertur, † l. à furioso iudice, ff. de iudic. estq; notandum, quòd clericus pro solutione tributi impositi super re, quæ ad eum deuenit potest
967 conueniri coram iudice laico, † tex. & ibi Doctores in l. de his clericis, C. de Episcop. & clericis, tenet per alia multa iura,& authores, Gregor. Lop. in l.51. titul.6. part. 1. in gloss. verbo, *Por razon*, & Ioan. Gutierr. in pract. quæstion. lib.1.q.4. num.2. & q.231. num.9.& Azeued. in l. 11. nu.12. tit.3. lib.1. Recop.& suadetur, quia creditor potest consequi debitũ suum super bonis emphyteuticis ecclesiæ ratione vtilis dominij:† ita Al 968
ban. consil.28. num.6. Menoch. de arbitrar. lib.2. cent.2. casu 180. n.15.

SED cum hoc priuilegium reale concessum sit clericis,& ecclesijs, Quæst.178
ne eorum prædia soluere teneantur gabellas, collectas, vel alia onera similia: † iuxta tex. in c. non minus de 969
immunit. eccles. c.1. eodem tit. lib.6. c. graue de sentent. excommun. l. sacrosancta. C. de sacrosanct. eccles. l. de his. C. de Episcop. & clericis, tenet Zabarela consil 12. nu.2. & latissimè Dueñas in regula 100. num.1. est maxima inter Doctores contentio, an emphyteutæ ipsorum clericorum, & ecclesiarum hoc potiantur priuilegio, immunesq; sint à gabellarum, collectarum, & similium onerum impositione. † In qua quæstio- 970
ne Doctores in varias sunt diuisi sen tentias. Prima est Bartoli in l. priuatæ C. de excusatio. munerum lib. 10. affirmantis, quòd huiusmodi immunitatis priuilegium concessum ecclesijs, & clericis prodest etiã eorũ emphyteutis, & Bart. sequitur Angel. & Ioan. de Plat. in d. l. priuatæ, Ias. in au thent. quas actiones n.42. C. de sacro sanct. eccles. Tiraq. de retractu cõsanguinit. §. fin. glos. 13. n. 10. Parpalea in l. placet. C. de sacrosanct. eccles. n.74. Cassan. in consuetud. Burgun. rubr.4. §.6. nu.6. Remig. Goni de charitatiuo subsidio. q.61. nu.29. 1047
Dueñas reg.100. ampliat. 3. & Siluan. consil.9. nu.9. & nu.17. Bald in l.1. C. de iure emphyteut. column.1. Ioannes de Amicis consil.8. n.67. &

Feli-

Felician.de censib. 2.p. in præfatione nu.1.qui alios Doctores refert, & cũ hac opinione remanet nu.2.& 3. quam dicit in praxi receptã vidisse, & executorias Regias in eius cõprobationẽ obtentas, pro qua opinione adducitur, quòd emphyteuta fisci
971 gaudet immunitate concessa fisco, † l.priuate, l.penult. C.de excusat. munerum lib.10.vbi notat Bart.& Luc. de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari procedunt, præsertim in solutione gabellæ, & collectæ, & in excusatio-
972 ne solutionis. † Sicuti tradunt glos.& Salicet. in l.1. C. si propter publicas pensitationes, l.prima de priuileg.domus Augustæ, Bart. in l. licitatio. §. fin.ff.de publican. & vectig. ergo & emphyteuta ecclesiæ frui debet immunitate ipsi ecclesiæ concessa: vt etiam tenet Euerard.in centuria legali, in loco à fisco ad ecclesiam n.2. Et respondet Syluano cons.9.n.11.contra Brun.in tract.quod stãtibus masculis fœminæ nõ succedant art.8. n. 110.vers.nec enim, qui volebat affirmare, quòd fiscus, & ecclesia nõ equiparantur in omnibus, sed tantum in casibus à lege expressis. Alia autem est opinio tenentiũ, quòd huiusmodi clericorum, & ecclesiæ priuilegiũ non extẽdatur ad emphyteutas, neo eo patiantur respectu sui vtilis dominij. Hanc opinionem probat Isernia in c.1.verbo plaustrorũ n.56. & 57. tit.quæ sint regalia in vsibus feudorum, Luc.de Penna in l.vnica. C.de impon.lucrat. descript.lib.10.Ludouic.Bologn.cons.54.col.2. Alex.cõsil.101.lib.1.Roe. Curt.tract. de cõsuet.sect.6.n.3.& sect.8 n.84. Brun. in d. tract. quòd stantibus masculis art.8.n.109.& 110.Socin.Senior cõsil.119.lib.1.& 216. lib.2. Bertrand. cons.4.lib.1.Ripa lib.2.respõs. c.22. in fin.& in tract.de peste tit.de remedijs ad conseruandã vbertat. n.124. & 128.Roland.Valle cõsil.18. n.28. & Ioan. Anton. Nigris in extrauag. vnica de vita & honest. clericorum n.306.& Auend.de exequend. mandat. Regũ lib.2. c.14.n.33. qui dicit ita practicari, & copiosius hanc opinionẽ, & partem defendit Aluar. Vasc.de iure emphyteut.q.17.à n.11. cum seqq. qui innumeros pro hac opinione refert DD.quam defendit Ioan. Garc. Galleg.de expens. & melioratio.c.12.n.69.& 70. Alia est opinio sic distinguentiũ, quod aut pensio, quam præstat emphyteuta domino directo, nõ correspondet ipsis fructibus, sed pro recognitione præstatur, & tũc emphyteuta grauatur onere collectarũ, & gabellarũ, & in hoc casu procedat opinio tenentiũ, quòd emphyteuta non gaudeat immunitate, qua ecclesia vel clerici gaudẽt: aut verò pẽsio, quã præstat emphyteuta, correspondet fructibus, & tunc emphyteuta grauari nõ potest, & in hoc casu procedat cõtraria opinio tenentiũ emphyteutã ecclesię gaudere clericorum immunitate, quã distinctionẽ refert Brun.in d.tract. quod stãtibus masculis art.8.nu.109.vers.dico igitur alios Doctores referens. Sed secunda opinio verior, & magis recepta est, teste Menoch.de arbitrar. lib. 2.centur.1.casu 180.& in 6.cent.casu 562.n.31. Et sic, quòd emphyteuta ecclesiæ, ꝙ vtile dominiũ quod habet, non

non gaudeat ecclesiastica immunitate, & onera gabellarum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Qua opinione retenta responde argumentis, & fundamentis contrariæ partis, quòd Bartoli opinio in d.l. priuatæ. C. de excusat. munerum lib. 10. non multum ab eo probetur, cũ asserat, non seruari de consuetudine Perusij, & quod loquatur in casu onerũ sordidorum, à quibus immunes sunt
973 emphyteutę fisci, & Principis, † per l. penultima, C. de excusat. munerũ lib. 10. & in hoc casu loquitur d.l. priuatę secundum ipsum Bart. in d.l. penult. & ita intelligunt Parpalea in d.l. placet. C. de sacrosanct. ecclesi. num. 16. & Ioan. Mauritius in l. vnica. C. de mulieribus, & in quo loco lib. 11. pag. 287. Dueñas regul 100. ampliat. 3. & dictus Aluar. Valasc. d.q. 17. nu. 15. & Menoch de arbitrar. lib. 2. in 6. centur. casu 562. n. 33. Et nil mirum cũ ecclesia libera sit ab impositioni-
974 b' sordidis, † per l. placet. C. de sacrosanct. eccles. & quæ sint onera sordida traditur in l. munerũ. §. inter alia, ff. de muner. & honor. & in l. maximarum. C. de excusat. muner. lib. 10. vbi Bart. Ioan. Plat. & Luc. à Pen. quę nostra opinio cõtra Felic. & alios fulcitur, quia emphyteuta semper subijt
975 onera realia, † vt resoluit Ioan. Garc. Galle. de expensis & meliorat. c. 15. n. 14 quę videas: & quia dominium vtile, quod habet emphyteuta, nõ dicitur ecclesiasticum, sed profanum,
976 & laicũ, † per Anchar. consi. 433. Menoch. de arbitrar. lib. 2. centur. 1. casu 180. n. 8. & cent. 6. casu 562. n. 23. Socin. Iun. consil. 17. in fin. lib. 1. Alex. consil. 9. nu. 2. lib. 5. dictus Anchar. in c. ea quę col 17. de reg. iur. & consil. 125. col. 2. Barbaci. consil. 14 lib. 1. Curt. Senior consil. 73. in fine, Brun. tract. quòd stantibus masculis artic. 8. num. 106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. à nu. 12. cũ seqq. & leges municipales, & ius cõmune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesię ratione vtilis dominij. † Alexã. dicto 977
consil. 9. Decius in cap. quæ in ecclesiarum de constitutio. n. 6 in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesię, tenet ipse Alex. cons. 27. n. 4. lib. 6. & Pontifex maximus nõ potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vtili feudi ecclesiastici, † ita Carol. Ruin. 978
consil. 70. n. 11. lib. 5. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria. 1. casu. 180. num. 13. Et quia licèt contra ecclesiã non currat minor prescriptio, quàm quadraginta annorum, per cap. de quarta de prescription. de quo per Gratian. in regula 367. tamen contra vassallũ, & emphyteutã ecclesiæ currit prescriptio decẽ & viginti annorum. † secundũ Bart. in l. cũ spõ- 979
sus. §. in vectigalibus, ff. de Publicia. in rem action. Angel. & Imola in l. quãuis, ff. de vsucap. Alex. consi. 169. col. 1. lib. 2 Felin. in c. ad audientiam col. penul. de rescrip. Carol. Ruin. cõsil. 168. n. 10. & 12. lib. 1. & consi. 191. n. 2. lib. 2. Alex. cõ. 169. col. 1 lib. 2. & Bald. de prescrip. 1. particula quintæ part. princip. reg. 3. verf. secũdo limita, Menoch. d. casu 180. n. 14. & priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

980 personæ, † per plurima iura & Doctores, quos recensuimus in tract. de gabellis, 7. p. §. 1. à num. 7. & mutata personę cõditione, censetur etiã mutata conditio bonorum, & cõsequenter extinctum dicitur priuilegium,
981 † l. Paulus, ff. de acquir. hæredit. l. cum quidam, §. si debitores, ff. de publican. & vectigal. l. fiscus, ff. de iure fisci, c. vnico, §. verum de iure patronat. in 6. tradit Anchar. cons. 108. n. 5. & Ias. cons. 20. lib. 1. & Tiraq. de retract. consanguinita. §. 1. glos. 13. num. 12. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 9. casu. 562. num. 45.

Quæst. 179 SED Nunc deueniamus ad aliã controuersam quæstionem, vtrum priuilegiũ Ecclesiarum & clericorũ
982 transeat ad colonos eorum. † In qua quæstione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarũ coloni potiuntur eisdem priuilegijs, vt asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacro sanct. Eccles. Abb. in cons. 9. n. 1. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zauarel. in Clemen. 1. eod. tit. q. 22. & 23. Grat. cons. 130. lib. 1. Ægidius Thomatis tract. de gabellis & collectis, §. videndũ n. 8. & 9 & Festasius in tract. de ęstimo. 4. p. c. 2. nu. 50. & 54. Porti. cõs. 154. n. 9. Dueñas reg. 100. ampliat. 2. Bursat. cons. 25. nu. 6. Osasc. in decis. 39. n. 19. Copinus in tract. de priuilegijs rusticor. lib. 1. p. 1. c. 12. qui DD. plurima fundamenta pro sua opinione adducũt. Sed cõtraria opinio magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis cons. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immunitate Eccles. n. 3. vbi Abb. n. 14. Geminian. in c. quãquam de censibus lib. 6. in fin: Salic. in l. vniuersi, c. de vectigalibus, Aretin. in l. placet C. de sacrosanct. eccles. col. 3. vers. Capio, Isern. in c. 1. tit. quæ sint regal. in vsib. feudor. n. 57. Bened. Capra in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatorũ C. de dignit. lib. 12. Felin. in c. eccles. sanctæ Mariæ de constitu. n. 59. Bertach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 108. Luc. de Pen. in l. vnic. col. 2. C. de imponẽd. lucrat. descrip. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel præstatio. eod. lib. q. 17. Bru. in tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 110. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacrosanct. eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit de remedijs ad conseruandam vbertatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Ferret. in tracta. de gabellis, n. 537. & Remig. Goni in tract. de charitatiuo subsidio, q. 16. n. 20. Roland. in cons. 66. nu. 29. lib. 1. & cons. 61. n. 19. lib. 4. Hieron. Gabr. cons. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decis. 116. n. 8. dicens, esse veriorem, & receptiorem, Marcabrunus cons. 18. nu. 54. Bursat. hoc sentiens in cons. 42. n. 16 lib. 1. Ioan. Anton. Niger in extrauagant. vnica de vita & honesta. clericorũ, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excõmunicatio el 9. nu. 48. qui authores etiã pro sua opinione plurima adducũt fundamẽta, quæ recensere fastidiosum esset, sentitque Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quòd sententia Bart. & tenentium, quòd emphyteuta Ecclesiæ gaudet priuilegijs

quod gratia super sorte concessa nō
988 operatur quoad interesse,† l.fi.§.Lu
tius Titius,ff. de condict. indebiti.
Sed nihilominus asseuerandum est,
prædictam Molinæ opinionem ve-
ram esse, pro cuius comprobatione
facit, quod assensus seu facultas Re-
gia comprehendit omnia, quæ cō-
sequuntur ex actu vel contractu, ad
989 quem dirigitur,† l. tutor rerum, vbi
Bart.& DD.ff. de administrat.tutor.
l. si vno,ff.locati, tenet Marinus Fre-
cia in tract. de subfeudis,lib.2.q.40.
per plures numeros, & facultas Re-
gia concessa ad antecedentia com-
990 plectitur consequentia,† l.1.§. item
adquirimus,ff. de adquirend.possess.
& ideò necessarium nō est in assen-
su seu licentia Regia exprimi quod
iura volunt,& quòd est de natura
991 contractus,† tenet Ifern. in c. 1. nu.
8.qui success.tenē.& dicto c.1.§.sed
nec est alia iustior num 38.

Quæst.181 Statuoque, priuilegium dilato-
rium concessum à Principe debito-
ri, iuxta tex.in l.quoties,l. vniuersa,
C.de precibus imperator.offerendis
l.32.& 33.tit.18.l.4.tit. 24. p.4. com-
992 prehēdere redditus annuos,† vt ner-
uosè defendit Felician.de censib.lib.
3.c.fin.nu.7.in 2.volum. contra Be-
nedictum Bon.in tract. de censibus
art.75.n.108.qui contrarium voluit.
Est tamen verū, quòd huiusmodi di-
latorium priuilegium non impedit
cursum reddituum, nec vsurarum,
nec cōprehendit domus pensiones,
quæ in hoc peculiare habent priui-
993 legium.† Ita ipse Felician. vbi supra
d.nu.7.ex Marco Anton. Cucho in
tractatu de moratoria præscrip. nu.
100.& 148 Nec in priuilegio mo-
ratorio comprehenditur debitum
fiscale,quia nulo modo potest com-
prehendi persona vel causa Princi-
pis loquentis & concedentis,† l. in 994
quisitio,C. de solutio. l.qui insulam,
§. colonus,ff. locati,tenet Cassan. in
Catalogo gloriç mundi 5.part..con-
sideratio. 24. vers. 199. vbi plurima,
quæ soli Principi competunt, dimu-
nerat,† & Collantes in pragmatica 995
in fauorem rei frumentariç, libr. 1.
cap.13.num. 3.

FREQVENSQVE Dubitatio Quæst.182.
est, vtrum si à Principe priuilegium Cap.22.
vel gratia cōcessa sit alicui hac adie-
cta conditione, si sacerdos efficiatur,
qua deficiente ad aliū gratia, & pri-
uilegium transeat, verificetur condi-
tio, si sacerdos factus nō fuerit, & si-
ne filijs decesserit?† In qua quæstio- 996
ne tres sunt diuersæ DD. opiniones,
quarum prima est Alex. cons. 100.
lib.4.qui respōdet, exceptionē admitti,
& conditionē verificari, etiamsi Sa-
cerdotiū deficiat, & priuilegiatus si-
ne filijs decesserit: quia casus assimi-
latur,& militat eadē ratio, & Alex. se-
quitur Dec.cons. 117.n.10.Grat.cōs.
21.lib.2.Crau.cons. 59. n. 5. Cephal.
cons. 166.n 49.& Tiber. Dec. cons.
91.lib.1.Boer.in decis.354.col. pen.
vers.Secundo quòd si testator. Secū-
da opinio est Ruin.& Ias.in l. Gall.
§.& quid si tantū,ff. delib. & posth.
ille in prima lect.n. 68. iste in n. 42.
qui affirmant, nō admitti exceptionē,
& corruere priuilegiū & eius effectū
sacerdotio deficiente, quos sequitur
Alciat.in dicto §. & quid si tantū in
2.lectura n.43. dicentes nō esse effi-

cacem rationem Alexan. & sequentium. Tertia fuit opinio Galiaul. in d. §. & quid si tantum nu. 28. & 29. qui dixit, hoc totũ relinqui arbitrio iudicis, qui considerabit, an verisimile sit, Principem hunc effectum considerasse, extensionemque fieri voluisse, & hanc vetimam Galiaulæ sententiam sequitur Menoch. de arbitrarijs centuria 6. casu 509. nu. fin. qui affirmat, hãc sequutam fuisse in lib 4. præsumptionum in præsumptione 75, n. 4. quia omnis status causę coniecturalis in iudicis arbitrio posi
997 nus est, † per l. voluntatis quæstio. c. de fideicommis. vbi Anton. Menes. à Padilla nu. 1. 2. & 7. qui aliquot casus refert & Menoch. dicto casu 509. in fin.

Resol. 183 EX Quibus consequitur, vtrum clericus, qui confessus est, se esse laicum sibi præiudicet in suo cleri-
998 catus, vel fori priuilegio. † In qua quæst. videtur tenendum, talem clericum sibi præiudicium parare. Primò, quia conuictus de mendacio in
999 duplo condemnatur, † authentica qui contra propriam, C. de non numerata pecunia, tenet Bart. in l. eleganter, ff. de dolo, §. idem Pomponius, & per mẽdacium possidẽtis
1000 transfertur in actorem possessio, † l. fin. ff. de reiuendicat. de qua videndus Bernard. Diaz de Lugo in regula 306. Ias. in §. omnium instituta de actio. à numer. 90. Gratian. in regul. 306. 312. Azeued. in l. 10. tit. 2. lib. 1. recopil. nu. fin. l. 4. tit. 1. part. 5. falsique pœna punitur, qui in frau-
1001 dem nomen mutat, † l. falsi nominis, ff. ad legem Corn. de falsis, vbi Doctores, & Bald. in rubr. C. de fide instrumentorum num. 12. l. 2. tit. 7. part. 7. vbi Greg. Lop. in glos. verbo, *El nombre*, & qui cum nec clericus, nec Doctor, nec miles, nec notarius sit, agit se pro clerico, Doctore, milite, & notario, falsi pęna coercetur, † l. eos, §. qui se pro 1002
milite, ff. ad leg. Corn. de fals. Tiraquel. de nobilit. cap. 13. in fin. l. 2. tit. 7. part. 7. Auend. de exequend. mandat. Regum 2. part. cap. 14. nu. 23. & agricola negans se talem esse creditore ignorante, non potitur priuilegio agricultoribus concesso, † secundum Collantes super prag- 1003
maticam in fauorem rei frumentariæ lib. 3. cap. 6. num. 8. ad medium. Nobilisque, qui tempore cõtractus negat, se esse nobilem, potest in carcerem duci, † per l. qui cum se cum 1004
concordantibus, ff. de re iudicata, tenet Baeça de inope debitore, cap. 16. numer. 96. Anton. Gom. in l. 79. Tauri num. 4. Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 1. p. c. 16. nu. 25. & etiã minor, qui se maiorẽ dixerit, & ex aspectu apparet, iure minoris & restitutionis iuuari non potest, † l. 2. 1005
& 3. C. si minor se maiorem dixerit, l. 6. tit. 19. p. 6. l. 1. in fin. l. 40. & l. 4. tit. 1. p. 5. de quo videas multa notatu digna per Ioan. Gutier. in authen. sacramẽta puberum à num. 55. cum pluribus sequentibus. Et præterea fœmina simulans se virum cum viri veste ad decipiendum creditorem, cum quo contrahit, Velleiani priuilegio non iuuatur, † l. fœminę, C. ad 1006
Senatusconsult. Velleian. l. si decipiẽti, ff. eodem tit. & quando filius fami lias

lias fraudulenter se esse, sui iuris fatetur, non iuuatur Macedoniani be-
1007 neficio, † l. eũ qui, ff. ad Senatusconsult. Macedonian. & mulier, quæ asserit, non esse rem dotalem, quæ venditur, ad impugnãdã postea alienationem non admittitur, perditq;
1008 suum beneficium, & priuilegium: † ita Tiraquel. ad leg. connubial. glos. 8 nu. 41. Baeça de non meliorandis filiabus cap. 3. nu. 12. & de inope debitore c. 16. nu. 94. quia veritatis ne-
1009 gatio sine dolo fieri non potest, † secundum Greg. Lop. in l 4 tit. 1. part. 5. glos. 6. Et ideo negans debitum receptum, etsi postea solutionem probauerit, nihilominus in odiũ negan-
1010 tis non auditur, & debitum soluet: † iuxta tex. egregium in authẽtico de triente, & semisse. §. si quis autẽ. Sed pro contraria parte, videlicet quòd clericus qui confessus fuit, se esse laicum, nõ sibi præiudicet, facit doctrina Follerij hoc tenentis in sua praxi 1, part. 3. partis, versic. & si confitebuntur, num. 122. tenet Guid. Pap. in singulari 537. quæ vera doctrina est, cui non oberunt fundamenta in contrarium adducta, quibus responde habere locum in casibus, quibus fraus, & dolus intercesserit, & contrahens ignorat fraudantium statum, & conditionem: ita Antonius Gomez in dicta l. 79. Tauri num. 4. & Ioann. Gutier. de iuramento confirmat. dicto cap. 16. num. 25. vbi latè, & ideo nobilis, qui se esse ignobilem confitetur, non prohibetur sua vti nobilitate, nec eius priuilegium amittit, si cum eo contrahens non ignorabat eius conditionem, & se esse nobilem sciebat: ita Baeça de inope debitore dicto cap. 16. num. 95. Et perconsequens filius familias, qui sine fraude, vel sciente eo qui cũ eo contrahit, esse talem filiũ familias (licèt sui iuris esse affirmet) non obstante tali confessione poterit se iuuare Macedoniani priuilegio: ita Alexand. qui sic venit intelligendus in consil. 122. col. 2. lib. 6. Tiraquel. ad leges connubiales glossa 8. num. 143. Baeça dicto cap. 16. num 95. & de non meliorandis filiabus cap. 30. num. 12. Et ita qui sine fraude nomen mutat, non punitur, † per l. vni- 1011
cam, C. de mutatione nominis, secundum Gregor. Lop. in l. 2. tit. 7. part. 7. in glossa verbo, *El nombre*, & eodem modo, qui sine fraude dicit esse seruum, cum sit liber, non præiudicat suæ libertati, † l. interrogatum, 1012
C. de liberali causa, l. 6. titulo. 13. partita. 3. de qua est videndus Padilla in l. cum falsa, C. de iuris, & facti ignorantia, & Mascardus de probationibus 1. part. conclusione 7. à numero 34. Ex quo nota, quòd mendacium non punitur nisi in casibus à iure expresis, † cap. quisquis 1013
11. q. 3. Menoch. de arbitrar. centur. 3. casu 276. num. 8.

ESTQVE obseruandum, Quæst. 184.
quòd in generali concessione absoluendi à quibusuis peccatis censuris, & pœnis, non continetur absolutio, vel dispensatio ab irregularitate, † vt tenet Domincus, & Ale- 1014
xand. in cap. miror 50. distinctione per text. ibi Villadiego in tractatu de irregularitate conclusione 43. in fin. Nauarro in manuali Latino c. 27.

n. 194. & latiùs in nu. 250. Ioan. Gut. in quęstionibus Canonicis tom. 1. c. 3. n 3. & c. 19. n. 15. quæ facultas absoluendi à quibusuis censuris, & ab irregularitate, & suspẽsionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea irregularitate, quæ ex homicidio volũtario oritur, & exceptis alijs ad forum contentiosum deductis
1015 Episcopo conceditur, † per tex. in c. 6. incipit, *Licèt Episcopis*, sessione 24. de reformatione in Cõcilio Tridentino pag. 290. quod intellige verũ, et si in prædictas excõmunicationes, interdicta, censuras, & irregularitates incurratur per bullas, breues, extrauagantes, motus proprios, & constitutiones Pontificũ post dictum Concilium Tridentinum cõcessas, non habentes clausulam sufficienter derogatoriam illius facultatis à dicto Concilio Tridentino concessæ, cuius decisio in suo robore remanebit, ex traditis à Nauarro lib. 5. consiliorũ tit. de sentent. excõmunicatio. cons. 43. fol. 627. fr. Manuel Rodriguez in sua summa c. 81. n. 4. de quo dicto c. 6. ses. 24. Concilij Trident. videas Ioan. Gutier. vbi
1016 supra d. c. 3. à n. 6. cum seqq. †

Quæst. 185 DATVRQVE ex supra dictis interpretatio ad l. 2. vers. *En quanto toca a los entierros*, tit. 5. lib. 5. compilationis, vbi iubetur in funerib⁹ duodecim cereos tãtum adhiberi, nãq; Nauar. in manuali c. 27. nu. 120. ait, hoc statutũ esse permissum, & alia, in quibus modus ponitur, ne multitudo clericorum, & officiorum, & offerendarum in funeralibus adhibea
1017 tur, † & quòd huiusmodi statutum non sit contra libertatem Ecclesiasticam affirmat, contra quem tenet Syluester in sua summa, verbo statutum, versic. octauo cum communi, quem refert & sequitur fr. Manuel Rodriguez in sua summa cap. 74. n. 5. pag. 187. additurque interpretatio ad text. in l. 4. tit. 8. & ad l. 6. tit. 15. part. 7. & ad l. 12. & 13. tit. 23. lib. 8. Recopilat.

EX quibus priuilegium optimũ conceditur homicidæ casuali, qui casualiter, & sine dolo & culpa aliquẽ occiderit, in illis verbis: *Y no aya otra pena*, & ib i: *No aya pena ninguna*, vt intelligantur, quòd occidens casualiter nulla interueniente culpa ad nullius damni solutionem, vel ad satisfactionem pecuniariam vxori, vel filij occisi teneatur, † per tex. in l. fin. ff. de his qui deiecerunt, vel effuderunt, ita interpretatur Auendan. de exequendis mandatis Regũ 2. par. c. 16. n. 13. ex Boer. decis. 237. nu. 4. secus autem erit in homicidio casuali culpa interueniente, licèt parua vel leuis, nam tunc temporis pena extraordinaria, & arbitraria veniet imponenda: & occidens in damno & interesse est condemnandus, † secundum Auend. vbi supra, Ioan. Gutier. in quæstio. Canonicis cap. 6. num. 130. qui per totum, c. est videndus de homicidio casuali cum Anton. Gom. in 3. tom. variarum c. 3. nu. 21. ad finem, Menoch. de arbitrarijs libr. 2. centuria 4. casu 324. & de pęna mediatoris interficientis aliquem ex rixantibus casu: vel si rixantes casu interfecerint mediatorem, † vide latè Boerium decis. 83. cum Quæst. 186 1018 1019 1020

cum sequentibus, qui in decisione
261. agit de vxore inuenta mortua,
vtrum præsumatur contra mari-
1021 tum, † & de filio inuento mortuo
in lecto parentum, vel in lecto nutri
1022 cis, an contra eos præsumatur, † vi-
de Cassan. in consuetudinibus Bur-
gund. rubric. 1. vers. Item quia dictũ
fol. 15. colu. 3. & Anton. Gom. in 3.
tomo variatum c. 3. num. 19.

Quæst. 187 Obseruandumque est, quòd ha-
bens à Romano Pōtifice priuilegiũ,
vt fructus beneficij etiam absens re-
cipiat, ac si esset præsens, non pote-
rit ratione illius priuilegij distribu-
1023 tiones quotidianas habere, † per glos-
sam communi consensu approbatã
in cap. vnico verbo adfuerint de cle
ricis non residentibus libr. 6. vt latè
post alios probat Couar. lib. 3. varia
rum resolut. cap. 13. nu. 12. & Ioan.
Gutier. in quæstio. Canonicis lib. 2.
cap. 15. nu. 13. & ratio est, quia adeò
requiritur assistentia ad lucrandas
distributiones quotidianas, vt non
dentur etiam studentibus Thelogiã,
1024 † vt in c. licèt de præhend. vbi DD.
nec dentur his, qui sunt in seruitio
Episcopi, vel Papę, vt in c. de cętero,
& in c. cum dilectus de clericis non
residentibus, glossa verbo exceptis
in c. fin. de rescriptis, lib 6. vbi Docto
res, tenet Ioan. Gutier. vbi supra nu.
12. qui dicit, ita seruidisse in praxi
obseruatum, qui in nu. 14. latè agit,
quæ dicatur causa finalis, & quæ im-
pulsiua in rescriptis & priuilegijs:
1025 † & an falsitas causæ vitiet rescriptũ
& priuilegium, quem videas per to
tum cap. 15. & in dicto. nu. 14. cum
sequentibus.

Notandumq; est, quòd Princeps Quæst.
tutè & absque animæ periculo & in
foro cōscientiæ, nō solũ in exteriori
foro poterit remittere criminis pę-
nã, quæ in satisfactionem rei publicę
à lege instituta fuerit, vbi nec reipu-
blicę nec alijs ex hac remissione dã-
num sequitur, † secundũ D. Thom. 1026
2.2. q. 67. art. 4. Maior. in 4. dist. 15. q.
19. Castro de lege pęnali c 12. vers.
Contra hanc secundã, Felin. c. quali
ter, § ad corrigēdos de accusat. n. 26.
Couar. lib. 1. variar. resolut. c. 20. n. 8.
Ant. Gom. tom. 3. variar. tit. de tort.
reorũ n. 38. quòd, vt iam dixi, intelli
gitur sine damno tertij iniuriati: nam
Princeps huiusmodi gratiam & re-
remissionē faciens & cōcedens sine
partis remissione mortaliter peccat, † 1027
vt affirmat Thom. Gram. in voto 35.
n. 8. in fin. Iul. Clar. in practi. crimi-
nali, § fin. q. 59. & de hoc vltra ordi
narios est vidēdus Boer. in decis. 217.
nu. 22. Marsil. in singulari 111. Tho.
Gram. voto 10 nu. 12. Palac. Rub.
in c. per vestras notabili. 4. num. 11.
Loazes de matrimonio in dubio. 10.
nu 6. Couar. dicto libr. 1. variarum
cap. 20. num. 8. Menoch. de arbi-
trarijs libr. 2. centuria 3. casu 203.
num. 32. Molina de Hispan. primo-
gen. lib. 4. cap. 3. num. 40. & lib. 2. c.
4. num. 52. Ex quibus venit inter-
pretanda l. 2. titul. 25. lib. 8. Reco-
pilation. ibi: *E si acaeciere, que al-
guno que nos ayamos perdonado, y tor-
nasse despues a hazer otro maleficio,
porq̃ nos despues le mãdassemos dar otra
carta de perdon, mandamos que la car
ta segũda no valga, saluo si hiziere mē
cion de la primera, aunq̃ en ella vaya*

declarados todos los maleficios q̃ hizo. Quæ lex intelligenda est, quãdo secundum debitum, de quo concessa est indulgentia & remissio, fuerit primo similis, eiusdemq; generis: quod secus erit, si secundum debitũ fuerit diuersi generis: nam tunc temporis valet remissio, & gratia secũda, licèt de prima & de primo delicto nulla
1028 fuerit facta metio, † ita tenet Alciat. in c. cum non ab homine de iudici. num. 43. Couar. vbi supra c. 20. nu. 8. Ioan. Gutier. in Canonicis quæstio. lib. 2. c. 15. nu. 87. cum seqq. qui in num. 90. pro hac opinione adducit tex. in cap. 2. de filijs presbyterorum lib. 6. quem videas optima in nostra materia recensentem circa priuilegium secundum non faciens de primo mentionem, quando & quomo-
1029 do valeat, † vbi more solito ingenio se loquitur, ne eius dicta transcribere videar.

Quæst. 139. Controuersaq; admodum est illa quæstio, vtrũ immunitas Ecclesiastica sit à iure diuino, vel à iure positiua
1030 instituta? † In qua Doctores in varias diuisi sunt sententias, nam Couar. in lib 2. variar. cap. 20. à nu. 2. neruosè defendit, prædictam immunitatem non à iure diuino, sed à iure positiuo institutam esse, cuius opinionem sequitur Tiberius Decian. 2. tom. criminali, lib. 6. c. 25. n. 2. post princip. & Prosper. Farin. in 1. tom. criminali, titul. de carceribus, & carceratoribus, quæst. 8. n. 1. qui pro sua opinione adducit tex. in c. 20. sessione 25. de reformatione in Concil. Tridẽt. vbi dicit, probari prædictã immunitatem tantũ per sacros Canones, & concilia institutã, & ideò à prædicto Concilio Tridentino obseruandã esse præcipitur. Sed contraria opinio, & quòd Ecclesiastica immunitas sit à iure diuino, & à Deo optimo maximo instituta & concessa, tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas tom. 2. tit. de immunitate Ecclesiastica art. 1. glos. 1. nu. 5. & Aufierius in decis. Tolossana quæst. 422. Turrecramata in c. sacrilegiũ, 17. q. 4. Ioan. Igneus in l. 1. in principio n. 26. cum sequentibus, ff. ad senat. cõsult. Silanian. Remigius de Goni de immunitate Ecclesiastica in principio nu. 5. Petrus Pechius in tractatu de Aresto cap. 6. num. 5. Quesada in cap. 1. diuersarum quæstionum nu. 2. Anastasius Germon. de sacrorum immunitate lib. 3. c. 16. num. 3. cum sequentibus pag. 252. qui dicit hanc opinionem cõtra Couar. & alios esse magis receptam magisque communem, quam sequũtur plures Doctores relati à Tiberio Decian. vbi supra, licè ipse ab ea discedat, quam opinionem, videlicet immunitatem Ecclesiasticam esse institutã & concessam à iure Diuino, semper veriorem & tenẽdam mihi visum fuit, & probatur expressè in d. c. 20. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, ibi: *Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinat, & Canonicis sanctionibus institutam,* ponderando illã dictionẽ, *Et,* quæ ponitur inter diuersa, † iuxta l. si quis Titio, 1031
ff. de vsufructu accrescẽdo, l. si heredi plures, ff. de cõditio. institutio. tenet Bart. & Doctores in rubr. ff. de iuris & facti ignorantia Thom. Grãmati.

decis.

decisione 4. nu. 3. quæ dictio, & di-
1032 uersificat genus ab specie, † nec est in
conueniens, vt post expressum genus
de speciebus generaliter subiungatur,
l. si seruus seruũ. §. inquit lex. ff. ad le
gẽ Aquiliã, ut adit Licirier in tract. de
primogenitura lib. 2. q. 3. nu. 17. Qua
nostra opinione retenta, quam sequi
tur, & defendit Manuel Rodriguez
in quæstion. regularibus 2. tomo. q.
50. articul. 1. respondetur Prospero
Farinacio, qui pro sua contraria opi
nione adducebat dictum c. 20. sess.
25. Concilij Tridentini, quòd licèt
ibidem iubeatur sacros Canones, &
Concilia disponentia circa immuni
tatem ecclesiasticam obseruari, non
ideo negatur prædictam immunita-
1033 tem, etiam esse de iure diuino, † cum
in dicto cap. 20. expressè, vt iam di-
xi, dispositum sit in illis verbis: *Dei
ordinatione*: Ex qua vera resolutione
sequitur, quòd Principes seculares in
præiudicium prædictæ immunitatis
ecclesiasticæ quicquam disponere
non possunt, cùm sit ecclesiastica, &
1034 à iure diuino instituta, † cap. ecclesia
Sanctæ Mariæ de constitution. te-
net Auferius in decisione Tolosana
q. 422. Turrecremata in dicto cap. sa
crilegium 17. q. 4. & Rebuffus dicto
art. 1. glos. 1. num. 5.

Cap. 23. EX quibus datur interpretatio
ad l. 13. tit. 2. lib. 1. & ad l. 2. tit. 19. lib.
5. Recopil. vt earum dispositio ideo
obseruetur, quia non disponunt con
tra libertatem, nec immunitatem ec
clesiasticam: † quando quidem mer-
catores, qui ad ecclesiam cum suis
bonis confugiunt, habeantur, & per
prædictas leges Regias pro publicis
latronibus, grassatoribus, & expilato
ribus declarantur, † & per sacros Ca 1035
nones dispositum erat, huiusmodi la
trones immunitate ecclesiastica non
potiri, † per tex. in cap. inter alia de 1037
immunitate ecclesiastica. c. sicut an-
tiquitus 17. q. 4. Debitores namque,
qui rem non decocunt, hoc est, *no se
alçan*, ab ecclesia non possunt euelli,
secundum Ioan. Gutierr. in practic.
quæstion. lib. 1. q. 1. Restat nunc exa
minare, vtrùm quilibet posit hanc
immunitatem ecclesiasticam renun
tiare. Et verum est, quemlibet eã re-
nuntiare posse, † per text. in c. vxor, 1038
vbi glossa verbo imputet 17. q. 4. te-
net Mantalutus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fo-
ri Regal. in fine, vt habetur supra in
num. 926. Et ratio est, quia ecclesia-
stica immunitas principaliter intro-
ducta fuit ad honorem, & reueren-
tiam Dei, & ob proximi pietatem: † 1039
ita Ioan. Visquis in tractatu de im-
munitate ecclesiastica col. fin. ver-
sic. 32. Remigius de Goñi de immu
nitate ecclesiastica regul. 1. num. 2.
& Paz in praxi. 1. tom. 5. part. cap.
3. §. 3. num. 23. Et ideo est ecclesiarũ
priuilegium, quarũ respectu, & cau
sa ad personas, quæ ad eam confu-
giunt, extenditur secundario: † ita Fõ 1040
cartan. consil. 329. in principio. Mar
cus mantua in singulari 271. Tiber.
Decian. in 2. tom. criminali lib. 6. c.
25. nu. 5. Castillo Bobadilla in politi-
ca lib. 2. c. 14. nu. 1. tom. 1.

DEINDE si priuilegio, nec Quæst. 190.
præscriptione, vel immemoriali cõ-
suetudine idem operante, † per cap. 1041
conquestus 9. q. 3. c. quòd ad sedem
de officio ordina. quæ iã prædia ali-
cuius

cuius villæ, quæ seminantur vel coluntur, decimam non soluerint, immuniaq; fuerint, est memoriæ recolendum, quòd si aliqui agri eiusdem villæ penitus inculti de nouo redigantur ad culturam, de his decima per-
1042 soluenda erit, † ita tenet Panormit. in cons. 71. n. 3. vers. & pro hęc puto, 2. p. Rebuf de decima quęst. 14. n. 9. Ioan. Gutier. in quæstio. Canonicis lib. 2 c. 21. n. 8. & ideò si quis priuilegio vel antiqua consuetudine decimas perceperit, ei non debentur
1043 de noualibus, † secundum Ostiens. & alios in c. cum contingat de decimis, Rebuf. vbi supra numer. 16. & Ioan. Gutierr. dict. cap. 21. num. 81. qui de hoc est videndus à numer. 117. cum pluribus sequentibus, vbi latè loquitur, & distinguit in nostra priuilegiorum materia circà noualia, vtrum in priuilegio decimandi, vel non decimandi comprehen-
1044 dantur. †

Quæst. 191 ET Prędictis cōducit illius quęstionis examinatio, vtrum dominis tēporalibus, & magnatibus, quibus iurisdictio à Principe cum suis iuribus fuerit concessa, priuilegium etiam concessum videatur, vt possint ipsorum tantum gratia & ad libitum venationem in suis proprijs
1045 & priuatis fundis prohibere. † In qua quæstione videtur tenendum, quòd huiusmodi prohibitio illis concessa videatur, quando quidem à iure Principi concedatur, vt venationem prohibere possit ex ius-
1046 ta causa, † per text. in cap. 1. §. nemo retia de pace tenenda, & eius violatoribus in vsibus feudorum, vbi notant Præpositus, cæterique Doctores, estque magis communis sententia teste Couarr. in reg. peccatum 2. part. §. 8. numer. 1. & ex multorum sententia eam probat Caietan. in opusculo 17. responso 12. Angel. de Clauas. & Armilla aurea in summa verbo, venatio, Syluester eodem verbo, & verbo restitutio. 2. §. 16. & §. 17. Gabriel in 4. distin. 15. quæst. 5. Speculum conscientię lib. 1. c. 68. Ioan. à Medina de restit. quæst. 12. in principio, Nauarro in Manuali Latino cap. 17. n. 20. Soto de iustitia & iure, lib. 4. quęst. 6. art. 4. pag. 345. Ant. à Cordoua in sua summa *de casos de conciencia*, quæst. 119. in 2. dict. Petrus à Nauarra lib. 3. de restitut. cap. 1. nu. 278 Sed dominis tēporalibus & magnatibus hanc venationis prohibitionem sicuti Principibus non concedi, nec permitti tradit Medina vbi supra, versic. Sed quid de dominis, & Tiraquell. de nobilitate cap 37. n. 150. & Soto vbi supra, vers. Hoc autem. Nihilominus tamen verum est licere dominis temporalibus & magnatibus in suis proprijs & priuatis fundis, sicut & alij priuati: item est in publicis & communibus suorum populorum ex causa iusta ad tempus, non verò in perpetuum venationem per edictum prohibere, † ita Cou. Caiet &. 1047
Medin. & omnes supra relati DD. & Ioan. Gut. in qq. Canonicis lib. 2. 2. c. 28. n. 3. qui refert Ludou. Carb. de restit. quæst. 34. & Salon de iusti. & iur. in 2. 2. Diui Thom. quæst. 62. art. 3. in 3. controuersia pagina 150. cum sequentibus, qui dictus Ioannes Gutier.

Gutier. vbi supra à nu.32.cum seq. & tibus optime agit de interpretatio-
1048 ne legis 17.tit.28.part.3. † cum Gouar.in regula peccatum de regulis iuris lib.6.2.p.9.8.q.6.à nu.6. & Meneses in l. per agrum, C.de seruitutibus & aqua num.7. Soto de iustitia & iure q.6.art.4.pagin.344. Petrus à Nauarra de restitutione c.1.nu.294. Molina de iustitia & iure tract.2.disputatione 51.

Quaest.192 QVIBVS conuenit interpretatio tex.in c.5.sessione 21.Concil.Trident.vbi probatur, quod filij illegitimi clericorum non possunt habere beneficium in ipsa ecclesia, vbi patres eorum ministrauerunt, vtrum illius dispositio ad nepotes extenda-
1049 tur.† Et extendi videtur per tex. expressum in l. liberorum, ff.de verborum significatione, quod tenet Rebuffus in praxi benefici. in parte de dispensatione super defectu nataliũ num.27. Sed contrarium est verius, videlicet, quòd prædicta decisio c. 5. Concilij Tridentini nepotes non comprehendat, iuxta glossam verbo præbendas in cap.1.56.distinct. & in cap. Apostolicæ 8. q.1.quas ibidẽ dicit communiter receptas Bellamera num.3.Præpositus num.20.Gueuara in l.7.de potestate legati num. 313. Salcedo in additio. ad Bernard. Diaz de Lugo in pract. criminali c. 28.Ratio est, quia licèt illegitimus sit
1050 irregularis, † per tex. in c.1. de filijs presbyterorum, vt tradit Rebuffus vbi supra folio 407. Et Nauarro in cap.27. num. 201. irregularitas non extenditur vltra casus à iure expres-
1051 sos, † cap. is qui in fine principij de sententia excommunic.lib.6.& quia in dispositionibus odiosis, & onus continentibus, filiorum appellatione nepotes non continentur, nec ad eos extenditur dispositio, ex vi comprehensiua, seu interpretatiua: † ita Bar- 1052
tol. in dicta l. liberorum, vbi cæteri scribentes, & in l. iusta interpretatio eodem titulo de verborum significatione, ff.& ibi Alciatus, l. quòd si nepotes, vbi Doctores ff.de testamentaria tutel. Bart.& omnes in l.Gallus, §. instituens.ff.de liber.& posthum. Tiraquel. de primogenitura quæst. 40. num.55.& 56. Curti.Iunior consilio 111. num.2.Molina de Hispan. primogen.lib.1.cap.6. num.27. qui in num.28. defendit, in maioratibus perpetuis nepotes comprehendi, & vocatos censeri appellatione filiorũ † per multa, quæ refert. 1053

Asseuerandumq; est, quòd Princeps, vel Pontifex in suis priuilegijs, vel rescriptis, nunquã censentur tollere rationabiles consuetudines, nec priuata locorum statuta, nisi expresse derogentur, † tex.in cap.1.de constitution.lib.6.tenet Parasolus in suo compendio.§.9.num.174. & fr Manuel Rodetic.in sua summa. 1. part. cap.60.num.6.ad medium. Quaest.193 1054

NVNC addo, quid statuendũ sit, si Princeps concedat alicui priuilegium examptionis, & excusationis gabellę, & aliorum iurium ad se pertinentium de tota sua lana, quam vẽdiderit, vel in aliud Regnum vendendam portauerit, si prædictus priuilegiatus ex dicta sua lana pãnos cõfecerit, & vendiderit, vtrum ad hũc casum priuilegium exemptionis extendatur Quaest.194

tendatur

tendatur, de prædictisque pannis elaboratis gabellam, & alia regalia iura non soluat. † In qua quæ-
1055 stione asseuerandum putaui, quòd dicta exemptio & priuilegium lanę cōcessum ad pannos elaboratos, nō extendatur, in primis quia forma dat esse rei, & mutata forma substātiali res non dicitur eadem, sed diuersa,
1056 † l. Iulianus, §. si quis rem fecerit, ff. ad exhibendum, & ex Sabini responso in l. mulieris, ff. de verborum sign. res abesse videtur, cuius corpus manet, sed forma mutata, vel transfigurata est, facit l. si cui lana, ff. de legat. 3. vbi probatur, quòd in legato lanæ non continetur lana, quę est redacta ad formam telæ, vel ad alium specia-
1057 lem vsum deputata, † & probatur ex l. Seia, ff. de auro & argento legato, vbi probatur, quòd legatum alicuius speciei extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata,
1058 † probatur etiam ex l. ex hoc edicto, ff. de alienatione iudicij muta. causa fact. vbi probatur, quòd non dicitur res exhiberi, si pristina causa fue-
1059 rit mutata, † & ex l. Labeo, ff. de verborum significatione, vbi probatur, quòd non tantum æstimatur pretiū rei substantiæ, quantum pretium, quod in arte positum est, probat etiā l. quid tamen, §. 3. ff. quibus mod. vsusfruct. amittatur, vbi Vlpian. [Si massa, inquit, vsusfructus legetur, & ex ea vasa sint facta, interit vsusfru-
1050 ctus, † & ornamentum dissolutum, aut transfiguratum, extinguit vsumfructū.] Facit illud Aristotelis lib. 2. de natura, videlicet, [Vnamquamq; rem id quod est ex sua forma, ęstima-

ri, ac nominari.] † Comprobaturq; 1061
ex Paul. Iurisconsulto responso, in l. sed si ex meis, ff. de acquirendo rerum dominio, cuius verba: *Sed si ex meis tabulis nauem feciśses, tuam nauē esse, quia cupressus non maneret, sicuti nec lana vestimento facto, sed cupressum, aut laneum corpus fieret.* Et faciunt per me tradita in superioribus 763. cum sequentibus.

ESTQVE Optima quæstio, Quæst. 195
vtrum milites nostri temporis, qui sua officia mechanica exercentes in aliquo sunt deputati loco, tanquam milites præsidiales, vel *Artilleros*, potiātur priuilegio, atque exemptione militibus concessa. † In qua quæstio 1062
ne videtur tenēdum, huiusmodi milites prædicto priuilegio non potiri. Primò quia dicti milites magis mercantiæ, quàm militiæ incumbunt, & in hoc casu non gaudent priuilegio militari, † l. eos, C. de officio magist. 1063
milit. l. penult. ff. ex quibus causis maiores, ita Ioan. Baptist. Cacialup. in tract. de debitore suspecto fugitiuo, 5. quæst. principali num. 9. volumin. 9. tractatuum Doctorum in antiquis fol. mihi 225. col. 4. Et secundò facit, quia nobilis, qui mercantiam & offitium mechanicum exercet, perdit priuilegiū nobilitatis, † l. nequis, C. 1064
de dignitatibus libr. 12. vbi Lucas de Penna, & Ioan. de Platea, & in l. si cohortalis in fine, C. de cohortalibus lib. 12. l. 12. tit. 21. par. 2. vbi Gregor. Lop. in glossa verbo, *Por su persona*, l. nobiliores, C. de cōmercijs, tradit Tiraquel. de nobilitate cap. 27. cum sequentibus, Mexia in pragmatica taxæ panis conclus. 6. numer. 23. &

Sarmien-

Sarmiento lib. 1. selectarum cap. fin. num. 2. Otalor. de nobilitate 2. part. tertiæ partis cap. 5. num. 15. Tertiò facit, quia nobilis pro debito gabellario & fiscali carcerari potest, &
1065 perdit suum priuilegium, † in casu l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. ibi: *Saluo si fuere arrendador, y cogedor de nuestros pechos y derechos: porque en tal caso el propio quebranta su libertad.* Ita Baeça de inope debitore cap. 16. num. 81. Quartò etiam facit, quia clericus & alius mercator priuilegiatus ratione fori conueniendus est super rebus mercantiæ coram iudice seculari
1066 ri mercatorum: † ita Azeuedo in rubrica tituli 13. lib. 1. Recopil. num. 8. & in l. 3. tit. 18. lib. 9. d. Recopil. nu. 14. tex. est in cap. fin. de vita & honesta clericorum, & in cap. recolentes de statu monachorum, tenet Bobadilla in politica lib. 2. cap. 18. num. 123 litera. F. qui personam clerici in prædicto casu conueniendam non esse affirmat: & fulcitur, quia licèt clerici ante omnem humanam legẽ iure diuino in his, quæ ecclesiastica sunt, à potestate, & iurisdictione se-
1067 culari eximantur, † per glos. verbo & discuti in cap. si Imperator 96. distinct. glos. communiter recepta in cap. quanquam de censibus lib. 6. verbo & diuino, & vtrobiq; Doctores, quos refert Couarru. in practicis quæstio. cap. 31. num. 1. & 2. Villalobos in ęrario mille communium opinionum in parte clerici el primero num. 69. tamen clerici negotiatores erunt compellendi ad solutionem gabellæ per iudicem secularem pig-
1068 nora capiendo, † secũdum Guilliel. de Cun. in l. de his q. 3. C. de Episcopis, & cleric. & in authent. clericus, C. eodem titulo, Salicet. in authent. sed periculum, C. sine censu, vel reliq. fundus vend. non pos. num. 2. Bald. in cap. cum venissent de eo, qui mittitur in possess. col. 3. & secundum Ioan. Fabrum in §. fin. instit. de satisdatione col. 2. versic. quid in necessario, ipse in authent. statuimus, C. de Episcop. & cleric. col. 1. Masuerius in authentico de remissione. §. item si presbyter, Aufrerius in Clemen. 1. de officio ordinarij regula 2. fallentia 4. Guiliel. Benedict. in cap. Rainuntius de testam. in verbo & vxorem nomine Adelasiam num. 322. Barbac. consilio 1. lib. 3. Tiraquel. de vtroq; retract. titulo de retract. lignagier. §. 32. glos. 1. à num. 80. cum sequentibus, Boer. decis. 246. nu. 4. idẽ tenens in charitatiuo subsidio exigendo, tenet Mexia in taxam panis conclusione 5. num. 32. & Rebuffus ad Regias constitut. Gallicas 2. tom. de mercatoribus minutatim vendentibus glos. 13. ad fin. Azeuedo in l. 11. tit. 3 lib. 1. Recop. Lasarte de decim. cap. 19. num. 84. Humada in scholijs ad Gregorium Lop. in l. 49. tit 6. part. 1. glos. verbo, *Las franquezas*, num. 2. & per me latè in tractatu de regio patrimonio 7. part. in princip. à num. 24. cum sequentibus, quam meam opinionem sequitur Azeuedo in l. 7. tit. 18. lib. 9. Recopil. num. 13. alios, & nos referens, & Benbenuto de mercatura. 3 p. numer. 9. titulo quomodo procedendum sit in causa mercaturæ num. 17. & nos in hac opinione sequitur Bobadilla in sua politica

politica lib. 2. cap. 18. num. 124. Nihilominus tamen contrarium est verum & tenendum, videlicet quod huiusmodi milites gaudeat immunitate, & priuilegio, & exemptione militibus antiquis concessa, dummodo tales milites, vt in nostro casu sint in expeditione, vel loco deputato pro expeditione militiæ, vel seruitio reipublicæ, vel operam dent militiæ in castro signato, l. miles, l. item miles, ff. de remilita. l. ex eo tempore, C. eodem titul. cum lege sequenti, vbi notat Bar. & Paul. & in l. 1. C. de militari testam. idem Bar. in l. veterani, ff. ad legem falcid. & in l. 1. C. negotiatores ne militent. lib. 12. tex. in l. 4. in principio, tit. 1. p. 6. Ioan. Matienç. in stylo chancellariæ tit. 1. præminentia 17. casu 20. declaratione 6. 2. glos. 4. nu. 8. & 9. Roman. cons. 43. num. 4. Alex. in l. scriniarios, C. de testamento milit. num. 7. & Ias. in l. de quibus, ff. de legibus numer. 66. Ripa in l. Centurio, ff. de vulga. & pupilla num. 9. l. 3. §. his, ff. de muneribus & honor. tenet Greg. Lop. in l. 49. tit. 5. p. 5. glos. verbo, *de cauallero*, & in l. 2. tit. 5. vers. 6. verbo, *Cauallero*, in fine, Ioan. Garc. Gallego in tractatu de nobilitate glos. 6. num. 12. Collantes in pragmatica in fauorem rei frumenrariæ, l. 2. c. 2. num. 3. post medium. Et hanc opinionem tenendo responde fundamentis cõtrariæ partis. Ad primum, quod loquatur eius fundamenta in his militibus, vel mercatoribus, qui tãtum dant operam mercantiæ militia derelicta, obliuionique tradita: & non in his, qui licet mercantiam exerceant de licentia superioris, incumbunt etiam militiæ. Et quando milites de licentia superioris vacant armis, priuilegio potiuntur militari, † secundum Gregor. Lop. in l. 23. tit. 21. part. 2. verbo, *En muchas maneras*. Et secundo fundamento respondetur, quod secundum veriorem opionem nobiles, qui mercantiam exercent, non amittunt priuilegium nobilitatis, † quod pro viribus & ingeniose defendit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. num. 58. per l. 4. tit. 19. lib. 1. Recop. vbi Azeued. in principio. Nec oberit tertium fundamentum contrariæ partis, nam responde, quod nobilis pro debito gabellario, & fiscali non potest incarcerari, nec perdit nobilitatis priuilegium, nisi in casu dictæ legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. hoc est quando gabellam conducit, † ita tenet Cifontes in l. 79. Tauri in principio, Didacus Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4. ordinamenti glos. 1. vers. Præterea, & late defendimus in tractatu de Regio patrimonio 4. par. §. 2. nu. 34. sequitur Azeuedo in l. 4. tit. 2. lib. 6. & in l. 14. & 16. lib. 9. Recopil. à n. 9. & Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 5. quæst. 13. num. 103. cum seqq. Et ita est intelligendus Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 15. numer. 23. quando quidem nos allegauerit, & approbauerit, & Lasarte de decima cap. 18. à num. 61. Nec oberit quartum fundamentum, quia propterea clerici in illo casu conueniuntur coram seculari, quia quando sunt negotiatores, & negotijs sæcularibus se immiscet, sunt pro eis Imperatori & Principi subiecti, † ita Anton. de Rosel.

1069

1070

1071

1072

de Rosel. in tract. de potestate Imperatoris,& Papæ.§.plus videtur n. 3.fol 312.vol.14. Mench. de success. sion. creat.3.p.§.26.nu.78. Cassan. in consuetudinibus Burgund.tit. des iustices rubr.1.§.6.n.33.fol.65. Clericus namq; assumens administrationem,& officium laicorum coram se
1073 culari iudice conuenitur:† argumento text. in c. sacerdotibus ne clerici, vel monachi,tenet Cassan vbi supra rubr.1.tit.des iustices.§.5.fol.51.nu. 71. Talis enim clericus negotiator
1074 perdit priuilegium fori,† secundum Speculat.tit de reo, versic.scholaris, & in tit. de clericis coniugat. versic. septimo,Socin.reg.8. limitatione 7. per tex.in cap. fin.de vita & honest. cleric. à num.1. Baldus in Margarita verbo clericus versic. decimoseptimo. Et comprobatur prædicta vera opinio,in qua asserimus milites nostri temporis gaudere priuilegio militari, quando sunt aliquo loco, vel præsidio deputati,licèt officiú mechanicú,vel mercantiá exerceant de mádato superioris,quádo quidé sint parati, habeantq; propositú ad bellica
1075 exercitia; cú casus obuenerit,† iuxta doctrinam Hostiensis in summa tit.de censibus. §. ex quibus nu. 10. Sylua in verbo gabella el 3, num.10. Gregor.Lop.in l 5.tit.7.part.5.glos. verbo, *Seguros*, & coram quo iudice conueniantur milites, vide Rodriguez de redditibus lib.3.q.1.n.3.

Quæs.196 SED cum Regi hoc concedatur priuilegium, quod concedens, *Prometidos*, sibi quintam partem acquirat per l 22.tit.13. lib.9. Recopil. est dubium vtrum, hoc priuilegium ad ciuitates concedétes, *Prometidos*, extendatur. † Extenendú est,nō ex- 1076 tédi ex opinione Castillo de Bobad. in sua polit. lib.3. cap.4.n.19.quem sequitur Azeuedo in dicta l.22. nu. 3.quòd intelligo verum,nisi aliter ex conuétione dispositum fuerit,ex traditis per nos in tractatu de Regio pa trimonio 2.p.5.1.n 9.vbi tenui, obseruandam esse ciuitatum, & locorum consuetudinem ex iuribus, & Doctoribus illic adductis.

ET vltra dicta in superioribus *Quæs.197* nu.732.cum sequentibus circa fideiussores,vtrum gaudeant priuilegijs concessis principalibus debitoribus, est itèm notandum, quòd fideiussores agricultorum non potiuntur priuilegio cócesso ipsis agricultoribus, ne incarcerétur pro debito:† ita Co- 1077 llantes latè in comment. pragmaticæ in fauorem rei frumentariæ lib. 2.cap.13 à num. 3. & eodem modo fideiussor clerici nō habet priuilegium concessum clerico,scilicet circa forum,& ne conueniatur in plus quá facere potest: † de quo latè per 1078 Castellum de Bobadilla in sua politica tom.1.lib.202.c.18 num.247.

ET cùm excusatio & exemptio *Quæs.198.* à Regalium iurium solutione morte Regis concedentis finiatur, cú adeò sit præiudicialis, vt diximus in superioribus num.119. opertepretium est examinare, vtrum priuilegium, vel gratia Regis,vel Pontificis,morte cōcedentis finiatur. In quá dicendum est,quòd priuilegium,gratia, vel rescriptum regulariter nō spirat morte concedentis,† per tex. in cap. fin 1079 per gratia de officio delegati lib. 6. cap.

c. relatū de offic. delegat. l. 43. Tauri, quæ eſt l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. tenet Nauar. lib. 5. conſiliorum, tit. de priuileg. conſ. 1. fol. 554. Ioan. Gutier. in pract. quæſtionibus lib. 2. q. 74. Molina de Hiſpan. primogen. libr. 2. c. 7. nu. 62. Pelaez de Mier. de maioratibus 4. p. q. 10. nu. 10. Ioan. Gutier. in quæſtio. canonicis, lib. 1. q. 11 n. 6. fr. Manuel Rodrig. in ſua ſum. c. 236. n. 3. tex. in cap. ſi cui de præbend. lib. 6. quod ſecus erit, ſi priuilegiū, gratia, vel reſcriptū concedatur ad nutum, vel ad voluntatem concedentis, quia
1080 tunc temporis morte finitur, † text. in c. ſi gratioſè de reſcript. lib. 6. l. 4. ſlocati, l. 45. tit. 15. p. 5. latè Azeued. in l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. Molina vbi ſupra lib. 1. c. 25. n. 4. cum ſeqq. Couar. lib. 3. variarum c. 15. à n. 2. vbi latè de vero intellectu dict. c. ſi gratioſè, & dixi in ſuperioribus nu. 319. Nec eſt omittendum, quòd literæ cōmendatitiæ, hoc eſt, *Reuerēdas*, non ſpirāt
1081 morte concedentis, † latè per Ioan. Gutier. in quæſtio. canonicis lib. 2. c. 17. eodemq; modo executor datus à Romano Pōtifice ſuper aliqua gratia non ſpirat per mortem Romani Pontificis concedentis & cōmitten-
1082 tis, † tex. in c. ſi ſuper gratiam de officio delegat. lib. 6. vbi DD. ita Ioan. Gutier. vbi ſupra, quem videas optime diſtinguentem, ne eius dicta trāſcribere videar.

Quæſ. 199 ET Quando Princeps in priuilegio facit mentionem alterius priuilegij, credendum eſt proculdubio
1083 præceſſiſſe, † per gloſ. in c. ſi Romanorum 19. diſtinct. vbi ſequitur Dominicus Cardinal. Iacob. de Sancto Gegorg. in authentica ſi quis in aliquo documento, C. de edendo Innocen. & Felin. in c. inter dilectos de fide inſtrumētorum, Ioan. Garc. de nobilitate, gloſ. 13. num. 3. priuilegiumq; introductum propter honeſtatem perſonæ, vel ſexus, non poteſt renuntiatione tolli, † ſecundum 1084
Bald. in l. 1. n. 8. C. qui bonis cedere poſ. Dueñas in regul. 312. limitatione 2. & Ioan. Gutier. in pract. quæſtio. lib. 2. quæſt 26. nu. 5. & vtrum mulier poſsit incarcerari, & teneatur in plus quàm facere poteſt pro adminiſtratione tutelæ, vel quando occultat bona, vel pro Regio tributo, vel debito Regio. Et quid in matre, auia, vel nobili in prædictis caſibus, † videas optimè per Bobadillā 1085
in politica ſua tom. 2. lib. 3. c. 15. à n. Cap. 24.
30. & lib. 2. q. 25. Couar. lib. 2. variar. cap. 1. num. 3. Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9 Recopil. numer. 12. & Ioan. Gutier. de iuramen. confirmato 1. par. cap. 16. num. 33. & in practic. quæſtionibus, lib. 2. quæſt. 26.

Additurque alia non inelegans Quæſ. 200.
quæſtio, de qua multoties dubitatur in praxi, videlicèt quid iuris erit, quando vicinus alicuius loci liberi & exempti à ſolutione gabellæ de rebus, *De labrança y criança*, portat armenta, quæ non ſunt *de labrança y criança*, vendenda in alio loco, vel macello libero, & exempto, vtrum gabellam & iura realia ſoluere teneatur in ſuo loco, à quo exiuit?
† In qua quæſtione videtur, nullam 1086
gabellam, nullaq; iura Regia ſoluere teneri, per ea quæ diximꝰ in tractatu
de

de regio patrimonio: 6. p. nu.41. & ideo habens bona in loco franco, & libero, & ea vendit tradenda in alio
1087 loco franco, nullam soluet gabellã,† ex traditis à Lasarte de decima vendit.c.4.n.20. Sed nihilominus cõtrarium asseuero, quia talis venditor habet contra se l.17.tit.17.& l.4 tit.20. lib.9. Recop. disponẽtes, quòd portans ex suo loco res, quæ nõ sunt *de labrança, y criança*, nec frãcas in eo, & vendens in loco franco, & libero, tenetur soluere gabellã in suo loco, vbi est vicinus: & cõprobatur, quia si in prædicta quæstione armẽta, quæ non sunt libera, nec frãca, nec *de labrança, y criança*, venderet extra suũ macellũ francum, & vt sic loquar, *en pie*, absq; dubio soluet gabellã, & ideo non est cõsiderandus in eius fauorẽ, & contra Regẽ vel fiscum talis euẽtus, & qualitas vendendi præcise in suo macello libero, & impossibilitas vendendi, *en pie*, cũ in iure non sint consideranda, nec attẽdenda ea, quę euenire possunt, nisi ea sint certa, & infallibilia, nec mutatur qualitas prędictarũ legum Regiarũ ex eo, quod
1088 contingere potest,† secundũ Matth. de Afflictis in decis.20.n.2.& decis. 385.n.7.& Tiraq. de vtroq; retract. tit.2.§.2.glos.1.n.37.

Quæst.201 PRÆTEREA cùm verùm sit ex omnium Doctorum consensu, Regẽ absq; iusta, rationabili, & necessaria causa non posse pro suo libito, & voluntate sola mutare, aut auge
1089 re monetam,† vt tradit Diuus Thomas in suo Opusculo de regimine Princip. lib.2.cap.13. Couarruu. in tract. numismatum cap.7. nu.6. Tiber. Decian. in tractatu criminali c. 23.num.32.& 33. Felician. de censibus tomo.2.lib.4.c.vnico nu.17. Est tamen admodum controuersum, vtrum Rex, vel Princeps non recognocens superiorem interueniente dicta iusta rationabili, & necessaria causa possit monetam mutare, repugnante regno.† In qua quæstione 1090
pro parte negatiua adducitur tex. in cap. quanto de iureiurand. vbi tenẽt Panormit. Ioan. Andr. Anchatran. Cardin. Felin. Hostiens. & Francis. de Marchis decis.252.in 1.p. dicit communem Igneus in l. necessarios. §. non alios num.99. in 1. part.ff. ad Senatusconsult. Silanian. Petrus Belluga in speculo Princip. tit. de mutatione monetæ nu.7.cum seqq. Paris. de Put. in tractat. syndicatus in rubr. de excessibus Imperat. nu.6. Matth. de Afflict. in prelludio constitut. Neapolit. q.16. Sed partẽ affirmatiuã, videlicet, Regem absq; populi regniq; assẽsu posse monetã mutare in prædicto casu, tenet Ioan. Faber. in principio institut. quibus modis tollitur obligatio, Isernia in cap. 1. verbo monetæ num.19. tit. quæ sint Regalia in vsibus feudorum, Ioann. de Plate. in l. 2. & in l. fin. de veter. num. potestat. lib. 11. Salicet. in l.2. C. de falsa moneta, & est tex. & per illũ tenet Pau. de Castr. in l. creditor. ff. de solution. Anania in cap. ad falsatiorum de crimine falsi, Corne. consil. 135. vol.3. dicit magis communem Boerius in decisione 327. num.7. Couarruuias in dicto tractatu numismatum, cap. 7.n.6. Tiber. Decian. in dicto tract. criminali c.23.n.32. cum sequẽtibus,

Petrus Gregorius in syntagmate iuris lib.36.tit.2 nu 26. quam opinionem nouiter sequitur, & defendit Felician.de censibus tom.2. lib 4. cap. vnico nu. 17. cum seqq. vbi respondet fundamentis contrariæ partis,cuius opinioni libēter assentio per fundamenta ab eo relata.

Quæst.202 ESTQVE quæstio in nostra materia,vtrum priuilegiatus,& exēptus à munerībus publicis peculiari priuilegio,si à iudice fuerit ad ea electus,vel nominatus,teneatur appellare,aut electio,vel nominatio sit inualida,nullaq; sit appellatio necessa-
1091 ria.† In qua quæstione videtur inualidam esse talem electionē;& nominationem,nullamq; necessariam esse appellationem,per tex.in l.nominationes. C.de appellat. Sed veritas est in contrariū, & sic quod priuilegiatus tenetur suum priuilegium in prędicto casu ostendere, & à tali nominatione, & electione appellare, aliàs consentire videtur, sibiq; pręiudicium parat,per tex.ad hoc expressum in l.hi qui ad ciuilia.C.de appellat.vbi notant Bart. Paul.&Salicet.in princ. qui omnes respondent dictæ legi nominationes pro contraria parte adductæ,& dicunt, quòd in casu illius defuit,& seruata nō fuit forma necessaria in nominatione, & ele-
1092 ctione,& alia, † quæ videri poterūt per dictum Barr.ibidem n.3.Paul.n.2.Salic.n.1.versic.quare dic.

Quæst.203 LICENTIAM tamen datā Episcopo,vel Cardinali ad testandū
1093 extingui per primū testamentum,† defendit Philip. Deci.cōsil.512.Curr. Iun.consil.89.vol.1.Ratio ab eis adducta est,quia in his,quę odiosa sunt simplex cōcessio primum actum tātum respicit,† sicuti in onerosis,cap. 1094
non potest de prębendis lib.6.l.dotis promissio. ff.de iure dotium notatur in l.placet.ff.de lib. & posthu. tenet Cald.consil.16.Felin.c.2.de tregua, & pace,odiosum quippe, & contra ius humanum est,Episcopos,& Cardinales posse testari de acquisitis in Episcopatu, † c. cum in officijs de 1095
testament. cum materia, adeò vt dictus Socin.Iun.in dicto cōsil.89.conetur probare, licentiam testandi à Romano Pontifice præstitam Episcopis, morte Pontificis reintegra cessare,† quia actus odiosus est, & ideò 1096
extinguitur morte ipsius authoris, per glos. in c. à nobis, in 1. de sent. excommunicat.verbo non nisi,quæ ibi cōmuniter est approbata,Couar. alios allegans in d. c. cum in officijs de testam. n.8. Sed contraria opinio verior est,videlicet,quòd licentia Pōtificis data Episcopo,& Cardinali ad testandum non extinguatur per primum testamentum,quam opinionē tenet Albanus in tract.de Cardinalibus quæst.48. & eam defendit optimis fundamentis Tello Fer. in l. 4. Tauri à numer. 2. cum sequentibus, tenetque eam Angulo de meliorationibus in l.1. glos.3. numer.17. & cum ea remanet Couarruu. in dicto cap. cum in officijs de testament. n. 8. cum primam non fuerit ausus affirmare in iudicando, nec in consulendo. De lege tamen 13. titul.8. lib. 5. Recopilat. approbante consuetudinem, vt clerici posśint testari de acquisitis intuitu ecclesiæ, & vtrum

illa

illa cõsuetudo, & dicta lex sit intelligẽda in foro interiori vel exteriori,† 1097 vltra Azeu. & Matien. ibidem, vide Petr. Paul. Parisi. conf. 33. à numer. 26. cum sequentibus, volum. 4. & Molinam de Hispan. primogen. lib. cap. 10. à num. 53. cum sequentibus, latè Ioan. Gutier. in pract. quæstio. lib. 2. quæst. 114. & Couar. in d. cap. cum in officijs de testamen. à num. 3. Salazar de vsu & consuetudine, cap. 3. numer. 11. cum sequentibus, Rojas in epitome de succesione, c. 34. num. 39. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col. 115. vers. Est & illud, frat. Manuel Rodriguez in sua summa tom. 2. c. 70. num. 7. & Sarmient. de redditibus Ecclesiæ 2. par. cap. 6. à nu. 15. qui Doctores alia iura & authores recensent. & plurimos adducit Huma. in scholijs ad Greg. Lop. in l. 53. tit. 6. p. 1. glos. 1. nu. 2. ex quorum Doctorum opinione venit enucleanda illa admodum controuersa quæstio, vtrum consuetudo cõtra libertatem Ecclesiæ valeat, & teneat.† 1098 In qua quęst. partem affirmatiuam, & talem consuetudinem valere, tenet Remig. de Goni de charitatiuo subsidio pag. 238. cum sequentibus, & facit doctrina Bart. in l. ad collationem, C. de aur. coron. lib. 10. Ioan. Andr. in cap. at si clerici de iudic. Otalora de nobilita. 2. par. cap. 1. num. 11. Dueñas regul. 100. limitatione 1. Mexia in taxam panis conclus. 5. nu. 23. post medium. Negatiuam autem partem, videlicèt talem consuetudinem contra libertatẽ Ecclesię nõ valere, sequitur Abb. in c. non minus de immunit. Eccles. n. 17. Roland. in cons. 71. num. 4. vol. 4. Nauar. optime in proposito in manuali c. 27. num 119. probat tex. in d. c. non minus, c. aduersus de immun. Eccles. & in c. omnia talia 12. dist. c. vt constituuntur. 50. dist. singularis, & expressus text. in c. nouerit de sententent. excommun. vbi excõmunicantur qui petunt, & faciunt obseruari statuta, & consuetudines inductas contra Ecclesiasticam libertatem: & iudices qui secundum illam iudicãt, † & faciunt ea, quæ tradit Dueñas in 1098 regul. 143. vbi iura Regia & Doctores citat, & Folleri. in pract. criminali can. 1. par. c. 1. num. 86. licèt Rochus de Gurt. in tract. de consuetudin. numer. 511. Silua nuptialis libr. 5. nu. 64. Abb. cons. 25. num. fin. vol. 2. Gregor. Lop. in l. 53. titul. 6. part. 1. glos. 1. & ibi Humada in scholijs numer. 2. qui refert Parladorium & alios, teneant, quòd in doctrinis & cõtrouersijs opinionibus, debeat seruari illa, quæ consuetudine approbatur.† 1099

ET Quamuis, vt iam diximus, Quæst. 204. compertum sit, † clericos à seculari 10100 iurisdictione exemptos esse, fallit quando clericus succedit in aliquo prædio affecto onere censuali, vel Regio pro solutionibus decursis ratione oneris & hypothecæ, cum qua ad eum deuenit, nam tali casu clericus conueniri poterit pro solutione coram sæculari iudice, excepta persona. † Ita Bar. in l. incola 10101 2. ff. ad municipal. nu. 5. Ias. in l. placet 2. lectura n. 21. C. de sacrosanct. Eccles. vbi Parpalan. in vers. Alia limitatio, & Bellug. de specul. Princi.

Q 2 rubric.

rubric.46. §. donum num.5.in fine, Didac.Perez in l.7.tit.3.lib.5. ordinam.col.91.versic.est tamen dubiũ, Dueñas in regul.143.limitatione 14. Abbas in cap.cum homines num.9. de decimis, Ioan.Andr.in reg. non est in mora n.6.de reg.iur.in 6.Mat thæus de Afflict. in decis.95. Ioann. Garc. Galleg. de expens. & melior. c.11.à.nu.49.estq; notandum, quòd fideiussor laici, qui cum eo se obligauit, iurisdictioniq; seculari se submisit, liberatur à prędicta seculari iurisdictione, si ille laicus, pro quo fideius
1102 sit clericus factus fuerit. † Ita Hippolyt.de Marsil.in tit.de fideius.n.113. & seqq. Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit.des justices, gloss. Saul cum rubr.1.§ 5.nu.108.fol.54.quos refert & sequitur Castillo de Bobadilla in sua politic. tomo.1. lib.2. c.18. num.79. Et ratio est, quia ius superueniens parti pendente processu, & instantia, ei prodest, & facit suam intentionem, & iudicium conualida-
1103 ri, † l. si rem.§.fin. ff.de pignoratitia acti. l. autem.§.1.ff.de reiuendicat. & ideo illud ius, exceptio, vel priuilegium superueniens parti prodest
1104 fideiussori, † & qualitas superueniẽs personæ conuentæ facit variare qua
1105 litatem actionis, † glossa verbo muliere in l. si post diuortium, ff. soluto matrimonio, l. legatis seruis. §. 1. ff. de legat.3. & priuilegium superue-
1106 niens eximit quem à priori onere, † l. spadonem. §. si autem quis tutor, ff. de excusat. tutor. & sacerdotium superueniens tollit munus publicũ
1107 iã iniunctũ, † l. prętor, ff.de vacatio. & excus.muner.& si paganus delinquat, & iã accusatus de crimine factus est miles, nõ agetur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo, † 1108
facit l.hos accusare, §.1.ff de accusa. & dignitas superueniens soluit vinculum obligationis præcedentis, † l. 1109
interdũ ff.de operis libertor. & ideò si aliquis se ad seruiendum astrinxit pro certo tempore, & antea quam impleatur, matrimonium contrahit, à tali seruitio liberatur, † l.libertę.C. 1110
de operis libertorum, l. 2. C. de obsequijs, vbi notant Bald. Salicet. & Albericus quos refert, & sequitur Baeça de inope debitore c.14.n.2.

SED cũ dispensatio quid odiosum sit, † vt tradit Abb.in cap.dilectus filius de concessio.præbend. n. 1.strictamq; interpretationem recipiat, vt tradit Hieronym.Grat. consil.45.nu.9.lib.2.& Matientius alios referens in l.10.tit.8.glos.1.n.7. lib. 5 Recopil.& sit de genere prohibitorio, nec intelligitur nisi exprimatur, † vt latè per Castillo in l.11.Tau- 1112
ri n.4.& 5.& per Couarru.in 4.Decretalium 2.part. cap.6.§.9. num.1. Et dispensatio iuri communi cõtrarietur, vt bene per Deci. in cap. si quãdo ad finem de rescript. Alciat. in l.cum quid, ff.si cert. petatur limitatione 27. Est notandum, quòd quęlibet dispensatio tam à Principe, quàm à Romano Pontifice facta semper venit restringenda, † per tex. 1113
in c.fin. de filijs presbyterorum lib. 6. l.ex facto in principio.ff.de vulg. & pupil. Et ratio est, quia dispensatio est stricti iuris, † secundũ Ias.in l.re- 1114
coniuncti.ff.de leg.3. nu.178 l.4.tit. 15.p 4. & ideo facta dispẽsatione ad

Quæst.205 Cap.25. 1111

vnum

vnum effectum, vel in vno defectu
1115 ad alios non extẽditur; † per Matth. de Afflict. in decis. 320. n. 12. Burg. de Paz in l. 3. Tauri n. 221. cum seqq. Quod limita, quando dispensatio fit motu proprio, vel ratione connexitatis, & assessorij, vel in his quæ recipiunt interpretationem à iure communi, vel quando proprietas verborum extensionem requirit: aut quãdo dispensatio est fauorabilis ex causa necessaria, vel est necessaria ex fauorabili causa; & quando alicui data est potestas dispensandi contra ius, tunc enim vt fauorabilis extenditur. Sicuti extenditur dispensatio in dispensato in aliqua re in genere, qui poterit quibuscumque partibus, seu speciebus eiusdem generis vti, † vt latè tradunt Ioan. Andr. & Panormit. in cap. cum in cunctis,
1116 † cum vero nu. 8. & 9. de electione, & Felin. in c. at si clerici de iudici. num. 16. & 25. Hippol. cons. 84. n. 15. & DD. in Clemen. 1. de ętate & qualit. Mier. de maioratu 1. p. q. 10. n. 14. Panormit. in cap. quod dilectionem num. 7. de consanguin. & affinita. & Calderin. in c. 1. eodem tit. Dec. in l. in omnibus causis, ff. de regul. iuris nu. 33. & in l. fœminæ eodem tit. nu. 59. Orat. in l. beneficium, ff. de constitutio. Princip. n. 19. & 20. Couar. in 4. decretalium, 2. p. c. 8. §. 8. n. 6. Molina de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 5. num. 27.

Quæst. 206. SED Quando lex vel priuilegium derogat consuetudinẽ, est quęstio vtrũ videatur futuram derogare?
1117 † de qua latè per Cou. lib. 3. variarũ c. 3. nu. 4. & Gutier. lib. 3. pract. quæstionum, Emanuel Rodrig. in quæstionibus regularibus tom. 1. q. 9. art. 5. & licèt omnis consuetudo à lege, vel priuilegio excludatur, nunquam censetur immemorialis exclusa, † secundum Boer. in decis. 39. num. 12. 1118
Otalor. de nobilitate 3. p. c. 7. nu. 11. Couar. lib. 3. variarum c. 3. n. 5. Tiraquel. de retract. conuentio. §. 1. glos. 2. nu. 25. Meneses de seruitut. in l. 2. num. 29. Auend. respons. 16. num. 1. Mier. de maioratu. 4. par. quęst. 20. num. 50. Velazquez Auend. in l. 6. Taur. glos. 11. n. 9.

QVIBVS Subsequitur illa cõtrouersa quæstio, vtrum alienatio bonorum Ecclesiasticorum ab Ecclesia, vel monasterio venditorum valeat absque solemnitate, quando Ecclesię, vel monsterio est vtilis? † In 1119 qua quæst. licèt plurimi teneãt, alienationem valere absq; prædicta solẽnitatę in casu vtilitatis, communis opinio est in contrarium, secundum Ias. in l. contra iuris in principio, ff. de pactis, & secundum plures alios relatos, & sequutos ab Anton. Gabr. in 3. tom. commun. opini. tit. de rerum alienatio. conclus. 1. Sarmiento de redditibus Eccles. 1. part. cap. 2. per totum, & in cap. 3. Ioan. Gutie. in pract. quæst. lib. 2. quæst. 22. nu. num. 9. Gratian. in regul. 316. num. 22. dicentem veriorem, & communiorem, qui omnes tenent, quod quamuis prædicta alienatio fauorabilis sine solemnitate sit nulla; poterit tamen ratificari posteà, & valebit. † nam quando in aliquo 1120 actu debet interuenire aliqua solennitas, habito respectu ad certum

Quæst. 207

finem obtento fine, licèt non interueniat solennitas, actus valebit, si so-
1121 lennitas posteà interueniat, † cap. si qua. 11. quæst. 2. cap. cum nos de his, quæ fiunt à prælato. Iura enim no-
1122 lunt nisi effectũ ad finem, † l. 1. §. inde, ff. de noui oper. nũtiat. Nec huic veriori opinioni oberit, quòd contractus mulieris vtilis valet sine licentia mariti, vt per Anton. Gom. in l. 55. Tauri num. 2. quia lex Regia 2. tit. 3. lib. 5. Compilat quæ antiquitus erat l. 55. Tauri, non requirit cõsensum mariti pro forma, & solennitate actus, sed pro vitando damno, & præiudicio eius, secundum dictum Anton. Gom. in d. l. 55. Tauri num. 5. ad finem. Sed verius est iure regio attento, quod licentia mariti pro forma, & solennitate, & validitate actus, & contractus facti à muliere requiritur, adeò quod ea omissa
1123 sit nullus contractus ipso iure, † vt tradit Azeuedo in l. 2. tit. 3. lib. 5. Cõpilatio. num. 29. ex Minch. Ioan. Gutierr. & alijs, quos citat: nam quando solennitas in alienatione requiritur, non sufficit vtilitas, nisi simul solennitas per legem requisita inter-
1124 uenerit, † secundum Barbosam in l. 1. ff soluto matrimonio. 5. par. num. 9. pag. 437. Ex quo venit reprobanda opinio Emanuel Roder. in quæstionibus regularibus tomo. 1. quest. 27. artic. 9. qui prædictam opinionem omittens, & pene nil pro sua opinione allegans, tenuit, quod valet alienatio facta in vtilitatem monasterij absque solennitate à iure requisita.

Quæst. 208. VENIT deinceps declaranda l. 1. tit. 25. lib. 5. Compilation. in versic. *Y porque por experiencia*, vbi probatur, quòd tempore caristiæ & necessitatis possint iudices tollere triticum, etiam ecclesiasticis: nam videbatur, id non posse concedi, † cum 1125 clerici, & ecclesiastici iure diuino sint exempti à potestate seculari, vt latè diximus in tractatu de Regia gabella 7. part. in principio, num. 24. Sed nihilominus est tenẽdum, quòd seculares iudices propria authoritate poterunt sequestrare triticum personarum ecclesiasticarum, & militum commendatorum quatuor Ordinum militarium, seruantes formam traditam à prædicta lege Regia, non obstantibus eorum priuilegijs, nec excommunicationem, nec pœnam impositam in Bulla in Cœna Domini incurrent, cum hoc non propria faciant authoritate, sed authoritate legis Regiæ, & naturalis, id in prædictis necessitatis, & caristiæ casibus permittentis: † nam 1126 ratione publicæ vtilitatis etiam clerici, & ecclesiastici, & priuilegiati compelluntur vendere, vt notat Azeuedo in l. 11. titulo. 5. lib. 5. Compilation. & in l. 1. titulo. 25. libro. 5. numero. 19. qui Ignatium de Salced. Mexiam, & alios refert, † & 1127 Franciscus Marc. in decisione Delfinali 540. numero. 45. & in decisione 541. quam opinionem in casu prædictæ legis Regiæ tenet Ioann. Gutierr. in practic. quæstion. lib. 1. q. 13. num. 3. & latè Emanuel Roderic. in suis quæstionibus regularibus 2. to. q. 61 artic. 3.

SED cùm Abbates, & monaste- Quæst. 209.

ria plurimis Pontificum priuilegijs nitantur ab ordinaria iurisdictione exemptos, quæritur, vtrum in ciuilibus causis possint apud Episcopum 1128 conueniri. † Et quod possint apud Episcopum conueniri, probat tex. in cap. ad monasteria, cap. Abbates in princ. 18. q. 2. ne Abbas, vel monasterij prælatus contra iura vulgaria iudex sit in causa propria. Ita tradit Emanuel Roderic. in quæstionibus regularibus tomo. 2. quæstione. 62. articul. 5. qui alia iura, & Doctores pro hac allegat resolutione. Additurque, quòd priuilegium vniuersitati concessum regulariter tanquam corpori concessum ad singulos non 1129 protrahitur, † per l. sicut. §. quod vniuersitate, vbi Bart. & alij DD. ff. quod cuiusque vniuersit. quod limitatur, quādo priuilegium est talis generis, quod non potest exerceri nisi per singulares personas, secundū D. Tho. in 4. dist. 25. q. 1. Gom. in reg. de idiomat. q. 2. n. 4. & probatur in c. si sententia de sentent. excōmunic. lib. 6. vbi interdicta ciuitate singuli inter- 1130 dicti cēsentur: † tradit Emanuel Roderic. in quæstionibus regularibus tom. 3. q. 51. art. 10. Ex quibus deducitur, quòd statutum generale includit omnes casus priuilegiatos, & speciales, nisi in eo tantū casu, in quo pri 1131 uilegiatus quis reperitur: † ex Azeuedo in l. 8. tit. 9. lib. 5. Cōpilat. n. 2. qui Dec. Tiraq. Spinū, & alios allegat.

Quæst. 210. QVIBVS conuenit illa admodum necessaria quæstio, scilicet quid statuendum sit, quando statuta non ambitiosa, nec cōtra legem, sed pertinentia ad ornatum, & communem vtilitatem populi facta fuerint, vtrū valeant, & sint seruanda ante Regiā confirmationem. † In qua quæstio- 1132 ne pro parte negatiua videtur expressè dispositum in l. 8. tit. 1. lib. 7. Compilation. ibi: *Y las en biē al nuestro Consejo.* Et ibi: *Alli se prouea lo que se deue mandar guardar, y confirmar.* Et ibi: *Antes, y primero.* Vbi requiri videtur Regia confirmatio statutorum ante eorum obseruantiam, & executionem. Ratio, quia nihil factum videtur, quando aliquid superest agendum, † secundum Ba- 1133 garotū in tractatu de reprobat. test. in volum. 5. tractatuum Doctorum fol. 253. num. 5. per l. penult. C. de his quibus vt in dig. & quotiescunque in aliquo actu requiritur confirmatio superioris, actus est imperfectus, donec confirmatio sequatur, † per tex. in cap. postquam de ele- 1134 ctione, vbi Abb. hanc opinionem negatiuā tenet Gratian. in reg. 434. quē sequitur Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 12. tit. 1. p. 1. glo. 1 n. 6. & in glos. 2. etiā n. 6. Sed nihilominus cōmunis opinio est in contrariū, vt tenet Greg. Lop. in d. l. 12. tit. 1. p. 1. glos. 1. & Auend. de exequend. mād. reg. 1. p. c. 19. n. 3. Dummodò sint statuta rationabilia, & Ignat. Salced. in additio. ad Bernard. Diaz in reg. 555. Méch. de succes. creat. 1. p. §. 6. n. 15. Matien. in l. 4. tit. 14. lib. 5. Compil. glos. 4. n. 2. Burg. de Paz in l. 1. Tauri n. 350. latè. Azeued. in rubr. lib. 2. Cōpil. & in l. 8. tit. 1. lib. 7. in verbo, *Se deua mandar guardar,* & in l. 14. tit. 6. lib. 3. dictæ Compilat. vbi ipse, & Bēbenutus ab eo relatus veriorem, &

communiorem opinionem dicunt, & dictus Azeued. ibidem optimè declarat dictam l. 14. & 8. tit. 1. lib. 7.
1135 contra Gratian. & sequaces. †

Quæs. 211 RESCRIPTA tamen licèt concedantur præter ius, non tamen per illa intenditur iuri communi de-
1136 rogati, † per glos. in cap. paratus 13. quæst. 3. communiter recepta secundũ Ias. in l. causas, vel lites. C. de trãsaction. num. 7. & in l. ex facto. ff. de vulgar. & pupil. nu. 4. quod rescripto, vel priuilegio an posit ab impe-
1137 trante renunciari, est quæstio. † Et posse ante citationem aduersarij, est vera resolutio, post citationem autem adest difficultas: nam text. in c. super eo de appellatio. probat, quod per præsentationem rescripti, aut priuilegij est iurisdictio adquisita iu-
1138 dici: † ergo per iurisdictionẽ adquisitam non poterit renũtiatio fieri. Sed vera hæc est resolutio, quod post citationem aduersarij non potest renũtiatio rescripti, vel priuilegij fieri, secundum Panorm. in c. ex conquæstione de restitut. spoliat. quam dicit communem Felin. in rubr. de rescriptis nu. 3. Et ante citationem aduersarij licèt iudici presentatio facta sit, potest renuntiatio fieri, nec oberit tex. in d. c. super eo, cui responde, quòd presentatio ante citationem aduersarij nihil amplius operatur, nisi quod iudex posit vti illo rescripto, vel priuilegio, non tamen est adquisita illi iurisdictio cum effectu quoad exercitiũ vsq; ad citationẽ aduersarij: argum. tex in c. gratũ de offic. deleg.

Quæs. 212 HABENS deinde rem cõmunem cũ orfano, vidua, vel paupere, qui priuilegiũ habent, vt in prima instantia posit aduersarium in Curia Regia conuenire: poterit ratione cõmunionis, & connexitatis eodẽ priuilegio vti: † quod tenet Greg. Lop. plu- 1139
res referens scribentes in l. 5. tit. 3. p. 3. Didac. Perez in l. 1. tit. 1. lib. 3. ordinamen. & tanta est connexitatis vis, quòd patronus laicus, qui habet tantum quatuor mẽses ad præsentandũ, si habet ius patronatus coniunctum cum patronatu ecclesiastico, habebit sex menses ad presentandum, sicuti ecclesiasticus patronus ratione connexitatis, † secundum glos. in c. 1. §. 1140
1. de iure Patronat. lib. 6. communiter approbatam secundum Philippũ Francum in rubr. de appellatio. col. 9. & Rochum de Curt. de iure patronat. in verbo ius. q. 6.

ADDO etiam, quòd si priuilegio, lege, vel statuto dispositum sit, quòd ille qui habuerit vigesimũ quintum annũ, aliquo fruatur priuilegio, gratia, vel indulto, dubitatur, vtrum sufficiat vigesimum quintum annum attigisse, vel requiratur, quod vigesimus quintus annus compleatur. † In qua quæstione videtur re- 1141 Quæs. 213
quiri vigesimum quintum annum esse completum, per tex. in c. cum vigesimum de officio deleg. vbi probatur, quod ad hoc, vt aliquis posit esse iudex, requiritur, quod habeat viginti annos cõpletos, nec sufficit vltimũ attigisse. Idẽ probat tex. in l. idem consulebát, ff. de re iud. & l. 5. tit. 4. p. 3. tex. in c. 21. sess. 23 Cõcil. Trid. ibi. *Ad subdiaconatum ante vigesimum secundum annum, ad diaconatum ante vigesimum tertiũ, ad presbyteratum ante*

ante vigesimum quintum annum non promoueatur. Cùm accusatiuus, de quo in dicto cap. 21. perfectionem
1142 actus denotet,† per l. si qui, vbi Bar. & Doctores, ff. de conditio. & demonstratio. notatque Bart. in l. si ita libertas, ff. de manumis. vindicta. Et ideò annus impletus pro forma requiratur. Sed nihilominus vera est resolutio, quòd siue agatur de materia fauorabili, siue de materia odiosa, vel pœnali, vbicumque requiritur ætas ad aliquem actum, vel exercitium, sufficit, attigisse primum diem vltimi anni, quia annus cœptus habetur pro impleto, tenet glos. verbo decimũ octauum annum in Clemen. fin. de ętate & qualitat. glos. in Clementin. ad nostram de regularibus, & est communis sententia secundũ Gregor. Lop. in l. 8. tit. tit. 4. part. 3. & tradit latè Ioan. Guti. in quæstionibus Canonic. c. 26. art. 3. & Çaual. in pract. qq. commun. contra communes in quæstione 523. post nu. 4. lib. 2. pag. 76. col. 2. Nec obstat tex. in d. c. cum vigesimum de officio de legat. & d. l. quidem consulebant, ff. de re iudic. nam respondetur, quòd in illis iuribus ætas completa pro for
1143 ma requiritur, quę est seruãda,† per glos. verbo, impubes in l. cum prætor, ff. de re iudic. sequitur Felin. in rubric. de delict. puerorum, Philip. Franc. c. si pater glos. fin. de testa. quibus remanet responsio ad dictum c. 21. ses. 23. Concilij Tridentin. vbi nihil de ætate completa traditur, & ideò sufficit, vltimum annum attigisse ad ordines consequendos. Propterea que circa professionem tam virorũ quàm fœminarum quatuor decimus annus impletus requiritur, quia id pro essentiali forma postulat, tex. in cap. Gonçaldus 17. q. 2. c. ad apostolicam de regularibus cum concordantibus, & text. in c. is sessione 25. Concilij Trident. ibi: *Professio non fiat ante quatuor decimum annum impletum*, & ibi, *Professio antea facta sit nulla*. Vbi autem ætas perfecta requiritur, nec terminatur à iure, intelligitur de ætate viginti quinque annorum,† per tex. vbi no- 1144
tant Doctores in l. fin. ff. de his qui veniam ætatis impetra.

NEC Est extra rem, quod cle- *Quæs. 214.*
ricus depositus, & postea priuilegio restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato,† secundum Abb. 1145
in cap. ex tua col. fin. de cleric. non resident. Bald. in c. Constitutus col. 2. de rescrip. nec depositus ab aliqua congregatione propter delictum, si posteà gratia, vel priuilegio restituatur, non restituitur in primum statũ
in pręiudicium tertij,† secundũ Bar. 1146
in l. 2. numer. 3. C. de decurionibus: & hæreticus, qui ipso iure priuatur bonis, per cap. vergentis, de hæreticis, cap. cum secundum leges eod. tit. lib. 6. si aliqua gratia, vel priuilegio restituatur, nõ recuperat bona: cum magis gratia, quàm iustitia mediante fiat prædicta restitutio,
† quod tenet Couar. lib. 1. variar. c. 3. 1147
nu. 15. Villadieg. in tit. de hæreticis num. 20. de quo latè suprà in n. 514. vbi de veritate habes. Et supradictis obstat maximè, nam restitutio secũdum eius naturam denotat plenariã in omnibus restitutionem tã quoad bona

bona amissa, quã quoad fructus &
1148 actiones & honores.† l.1.C.de sent. passis, c.quam pęnitet 2. quæst.3. l. patri, §.1.ff.de minoribus, l.8.tit.19. part.6.latè Ias.in §. rursus, numer.8. institut. de actio. quibus responde, quòd aut restitutio fit ex iustitia, & tunc debet fieri exactè quoad bona, fructus & honores, & in hoc casu loquũtur iura pro obiectione adducta: aut fit ex gratia, & tunc nulla bonorum & fructuum fit restitutio in tertij pręiudicium, ita resoluit Alciat. in c.placuit de præscriptio. n. fin. & Fortuni.Garci.in l. Gallus, §.& quid si tantum num.23.ff.de lib. & posth. Couar lib.1.variar. c.3 num.15.

Quæst.215. DEINDE Si priuilegio gratia vel dispositione testatoris aliqua cõcedatur capellania propinquiori tradenda, si sit clericus, vel in eo concurrat alia quęlibet qualitas, in cuius defectum alius nominatur, si tempore collationis capellaniæ ille consanguineus nõ sit clericus, nec in eo concurrit illa qualitas requisita, licèt post modum concurrat, & conditio adimpleatur, non operatur effectũ in pręiudicium iurisacquisiti ab alio,
1149 cui collatio facta fuit, † argumento text.in c.pro te de rescripr. vbi probatur, quòd si duobus fuit facta gratia in certa Ecclesia, alteri sub conditione, & alteri purè, & interim pẽdente conditione fiat prouisio secundo, præfertur in præbẽda primo impetranti, licèt postea adimpleatur
1150 conditio, † quam sententiam & opinionem tenet Dec. cons.31. num.5. lib.1. qui dicit cõmunem, & Spino de testamentis glossa 4. de patronis, numer. 70. & Zauaual. in practicis quæstio. commun. contra communes lib.2.quæst. 606. n.28. & quęst. 693.num.25. & ideò si priuilegium concedatur à Principe vel gratia facta fuerit à summo Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamuis posteà cesset, adhuc valet, & durat priuilegium, & gratia, quòd secus erit, si dicta causa cesset, vel deficiat, ante quam effectum sortiatur priuilegium, vel gratia, † vt tradit Couar. libr.1. variarũ, 1151
cap.20.num.5.vers. His ita breuiter, & latius Tiraquel.in tract. de cessante causa limitatione 12. num.1.& in 1.par.nu. 89. & 92.& Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib.1.q. 15.n. 22. & Propterea si causa fuit cõmissa alicui constituto in dignitate, qui post datam & receptionem literarũ dignitatem resignauit, dubitatur, vtrum ipse an ille, in quem resignauit, possit causam prosequi, & decidere? † In qua quæstione videtur, quod re- 1152
signatus, & non resignans, cuius dignitas iam cessauit, debeat causam difinire. Hanc opinionem dicit communem Anton.de Butr.in c. solicitę de restitutio. spoliator. num.13. Mohedan.decis.87. Cardin. & Abb. in cap.quòd indubijs de remuneratione. Sed contraria opinio verior, & communior est, iuxta opinionem glossæ verbo, Canonico, versicul. Si tempore datæ in c. statutum de rescript.lib.6.quam dicit communem Archidiacon.ibidem nũ.3 Anchar. num. 5. Geminian. num. 9. & ipse Gemin. in cap. licèt canon de electione lib.6.n.9. Zauar. in Clement.

&

& si principalis de rescriptis, quęst. 6. Abb.cons.93.lib.2.Paul.de Cast. cons 327. vol.1.Dec. in cap. quoniã Abbas de officio de legat.nu.56.vbi Felin.num.5.& Flaminius lib. de resignatione beneficiorum quæst.4 n. 66. in fin. qui ait, pro hac opinione fuisse iudicatum in sacra congregatione Concilij Tridentini, & hanc partem tenet & defendit Zauall. in practicis quæstio. commun. contra communes lib.2.quæst.666.

Quæst.216. SED Multoties dubitatur, si in rescripto interueniat subreptio, vel obreptio,& causa dispensationis cõmittatur delegato, qui comprobatione,& causæ cognitione declarauit,esse dispensandum,& dispensauetit, vtrum ratione sententiæ delegati valeat, & teneat dispẽsatio. † Et
1153 videtur dispensationem valuisse, nã licèt causa impetrationis sit falsa, valuit ipso iure sententia delegati dispensantis,qui dispensare potuit,licèt possit reuocari, ita glos. in summa, & in cap. fine exceptione 12. quæst. 2.decis.Rotę 168. cum sequentibus, in antiquis & 571.& in nouis 59. incipit vnio.tex.in cap. ad audientiam de rescriptis,tenet Felin.in cap. postulasti.eod.tit.num. 3. vbi ait, hanc opinionem præualere, & probatur argumento,l.iusta causa,ff. de manu mis.vindicta.&l.2.C. si aduersus libertatem,& §. semel instit. qui manumit. non poss. vbi manumisio facta ex causa nõ legitima,nec vera, & per obreptionem tenet,si approbata fuerit,siue vera, siue falsa,& nõ
1154 irritatur, † ita Angel.cons.204. & videtur tex. ad literam in c. quia circa de consanguinit. & affinit. vbi probatur, quòd dispensactio facta & obtenta cum falsa causa valet, & tenet, si postea Papa confirmauerit, † de quo text. & videndus Nauatr. 1155
in manuali c.22. nu.86. est in cap. si quis autem de pęnitentia dist. 7. nu. 69.& Gozadin.in cons.51.&Couar. in 4.c.6.nu.13. & facti, quòd quando in priuilegijs, vel gratijs est annexa causæ cognitio,videlicet, si ita es dispenseris, statur declarationi cõmissarij factæ causa cognita, † ita 1156
post Cõpostellan.Ioan.Andr.Imol. & Felin. col.penult. vers. Fallit primo in c.ad audientiam 2.de rescrip. & facit,quòd quando alioquin Princeps concessisset gratiam causa impulsiua, quæ eum difficiliorem redderet ad concedendum non expressa, nõ vitiatur gratię concesio, † se- 1157
cundum Dec. in cap. postulasti de rescrip.num. 5.quem sequitur Paul. Paris.cons.4.lib.4.nu. 53.& Couar. lib.1.variarum resolution.cap.20.n. 5.versic. Falsitas vero. Sed nihilominus contrarium est verum,& dispensatio obtenta cum subreptione & obreptione, & causa falsa expressa,non valet, nec tenet, licèt delegato & commissario committatur, cum illis verbis, Si ita est dispenseris, & causa cognita per sententiam dispẽsauerit. Primò quia illa verba, *Si ita est*, inducunt formam & solemnitatem nõ leuem, † ita Bald. in auth. matri,& 1158
auiæ,C.quando mulier tutelæ offic. fungi pos.col.1.vers.quidam tamen dicunt Alex. Aretin. & Ias. in l.2.§. vltimo,ff.de vulg. & pupil.& fusius Tiraquel.de vtroq; tetract. tit.2.§.
2.glos.

a glos. 1. nu. 3. & in tract. de cessante causa, limitatione 1. num. 61. Gozadin. cons. 73. num. 13. Carol. Ruin. cons. 199. num. 1. Secūdò facit, quia illa verba, *Si ita est*, inducunt con-
1159 ditionem & causam finalem, † secundum Bartol. in l. demonstratio falsa col. 3. versic. Tertio modo, ff. de condit. & demonstratio. per tex. ibi, & Tiraquel. qui quam plurimos refert in dicto tractatu de cessante causa limit. 1. num. 60. & quando causa habetur pro finali in dispēsatione, si deficiat, est obreptitia, &
1160 nulla ipso facto, † per tex in cap. postulasti de rescriptis, vbi Abb. num. 1. Oldral. cons. 156. tex. in cap. quod super his de fide instrumento. c. quia circa de consanguinitate & affinita. Card. cons. 29. col. 4. Geminian. cōs. 53. Paul. Paris. cons. 51. lib. 4. nu. 18. & 27. cum sequentibus, & cons. 68. num. 213. dicto lib. 4. Gozadin. cons. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus. Prætereà, quando causa impetrationis est conditionalis, non valet dispēsatio, quamuis causa dicatur impulsi-
1161 ua, † ita Anton. à Sancto Georg. in cap. quia circa de consanguinitate, & affinita. col. 2. per tex. ibi: [Nā in dispensatione & qualibet gratia semper præsumendum est, Principem
1162 fuisse motū ex causa expressa,] † ita dictus Antonius à Sancto Georgio vbi supra, & ibi Panormit. nu. 5. & 6. & expressio falsæ causę non tollitur
1163 etiam per motum proprium, † secūdum Paul. Paris. cons. 68. lib. 4. n. 217. qui citat Panormitan. Ancharan. & Dec. tenet etiam Gozadin. cons. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus, & cons. 51. num. 42. Menoch. cons. 15. num. 14. & cons. 91. num. 42. Cassan. cons. 43. num. 2. optimè in terminis Hieron. Gratus lib. 2. responsorum in responso 1. numer. 40. & quando causa conditionaliter ponitur in supplica, licèt Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitiatur per huiusmodi obreptionem concesio, & nulla est ipso iure, † secundū Gozad. 1164
cons. 51. numer. 42. & non præsumitur, alia causa motum fuisse, quin expressa, † per l. cum de in rem ver- 1165
so, ff. de vsuris cum l. si certis annis, C. de pactis, ait Parisius dicto cons. 68. lib. 4. num. 235. nec præsumitur, Principem velle, vti plenitudine potestatis, † secundum Innocen. in cap. 1166
innotuit de electione, Bald. in l. bene à Zenone, C. de quadriēnij præscrip. Paul. in l. Princeps, ff. de legib. Dec. cōs. 383. col. 2. & 3. Nec oberit dispensatio facta à commissario, & delegato, nam quando gratia impetrata ob falsam causam (vt iam dixi) est ipso iure nulla, eodem modo est ipso iure nullus processus factus super executionem gratiæ, & dispensatio commissarij, eiusq; iurisdictio, † per cap. si super gratia de offic. de 1167
legat. lib. 6. tenet Abb. Felin. & alij, quos refert & sequitur Paris. cōs. 51. lib. 4. Rebuf. in praxi benef. de differentijs inter rescriptum gratiæ, nu. 3. pag. 107. Abb. in c. ad audientiam 2. de rescrip. nu. 14. Et adeò verum est, quòd licèt impetrantes approbauerint impetrationē cum falsa causa obtentam; possunt contradicere, quando agitur de animæ periculo, † ita Paul. Paris. cons. 51. lib. 4. n. 54. 1168
&c.

& eadem causa sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iu-
1169 dicatam,† cap. lator de re iudicata, Parisius vbi supra num. 5. qui in nu. 55. per c. cum à nobis de testibus cū Abbate & alijs in cap. quoniam cōtra falsam de probatio. ait, quòd quāuis commissarius, vel delegatus dicat, causam impetrationis esse probatam, nihil operatur ad tollendam nullitatem, quæ prouenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standū,
1170 † cum quibus remanet responsio ad adducta pro cōtraria parte. Et in cōprobationē huius veræ resolutionis poterunt adaptari ea, quæ latè tradit Ioan. Gutierr. in quæstio. canonicis lib. 1. c. 15. vbi defendit, quòd copula habita etiam post dispensationem in matrimonio facit dispensationē nullam ex causa obreptionis & subrep-
1171 tionis, † & interpretatur tex. in c. 5. sess. 24. Concilij Tridentini.

Quæs. 217. SED Est quæstio valde controuersa, & in praxi assidua, si in priuilegio, vel patronatu disponatur, quòd præsentetur capellanus presbyter, vtrum patronus possit præsentare & nominare capellanum non sacerdotem, dum modo sit clericus primæ tonsuræ, & legitimæ ætatis, adeò vt intra annum possit ordinem Sacerdo-
1172 talem consequi. † In qua quæstione nēt Quintilianus Mandosus in Annalibus casibus numer. 80. & Ioan. Gutier. consi. 1. nu. 11. & consi. 2. nu. 19. quòd illa presbyteratus qualitas debet interuenire tempore nominationis: & quòd non sufficit, quòd præsentatus sit in prima tonsura cōstitutus, & ætatem habeat legitimam ad consequendum presbyteratus ordinem intra annum. Sed contraria opinio est communis & vera, quam tenet Ferretus cons. 305. Lambertin. de iure patronat. 1. par. lib. 2. fol. 79. in nouis Flamin. de resignatione beneficiorum lib. 3. quæst. 9. nu. 3. Roland. à Valle cons. 47. num. 6. vol. 1. Dec. in cons. 162. Anton. de Butr. in cap. 1. de ætate & qualit. notabili. 1. Roman. cons. 325. Imola in cap. fin. de rescriptis, Paul. de Montepico cons. 57. num. 7 vol. 1. Spino in speculo testamentorum glos. 4. principali tit de patronis num. 66. cum sequentibus, & Zauallos in practicis quæstio. communes contra cōmun. lib. 2. quæst. 693. à nu. 9. cum seqq. cui opinioni tanquam communiori accedo, licèt viderim, contrariam opinionem, & sic primam sequutā & practicatā à doctissimo viro Doctore Francis. del Pozo Vicario generali Malacitani Episcopatus, cuius authoritas magna est apud omnes, quæ sententia & Ioan. Gutier. vbi supra, vera est, & semper practicādā quando concurrunt in capellania iā Sacerdos, & qui nondum sacerdotium est consecutus, per tex. in cap. 8. in fin. iuncto c. 9. de rescript. libr. 6. Clementina literas eodem titul. l. Rutilia Polla, ff. de contrahen. empt. cum materia.

EST Etiam nō inelegans quæstio, quid iuris, quando maritus & vxor simul instituūt capellaniam in suo testamento de bonis vtriusque, vocando suos consanguineos propinquiores, si duo in æquali gradu consanguinitatis mariti & vxoris cōcurrant. Quæs. 218

1173 currãt.† Et in supradicta quæstione videtur vtrumque concurrere, & capellaniam esse diuidendam. Et probatur primò, quia duo testamenta censentur, iuxta tradita ab Oldral. cons.174. Couar. in rubr. de testam. num.8. Molin. referens Rod. Xuar. & alios in lib.2. de Hispan. primog. cap.2. num.84. Burg. de Paz consil. 3. num.14. Ioan. Gutier. in cap. quãuis pactum de pact. lib.6. in principio num.64. & vnusquisq; videtur, prouidisse suo cõsanguineo, per tex. in l. sed si plures, §. in arrogato, ff. de vulga. & pupil. cap. vnico de duobus fratribus à capitaneo inuesti. in vsibus feudorum. Secundò faciunt tradita à Ioan. Gutier. in cons. 2. nu. 5. & 9. Tertiò facit, quia in vocatione maioratus, quando duo reperiuntur in æquali gradu consanguinitatis,
1174 vterque admittitur,† secundũ Bald. in l. ex duobus in princ. ff. de vulgar. & in authen. ex testam. C. de collat. & in l. ex hoc iure, ff. de iust. & iure, & ex tex. in l. diui fratres, ff. de iure patrona. l.12. tit.33. p.7. & in maioratibus, quãdo duo nati sunt ex vno partu, nec cõstat, quis illorum sit prim⁹,
1175 ambo cõcurrũt,† vt latè per Molinã de Hispan. primogen. lib.3. c.1. nu. 19. cum sequentibus. Sed nihilominus cõtrarium verius est, & sic quòd collatio capellaniæ pertineat ad cõsanguineũ viri, per l. cum pater, §. à te peto, ff. de legat. 2. quia cum mari-
1176 tus caput sit vxoris, † vt in cap. fin. 32. quæst.6. ordine subintellecto videtur vocatus cõsanguineus mariti, secundum Greg. Lop. in l.2. tit.15. par.2. in glos. verbo, *El mas propinquo pariente*, vers. Sed pone retento eodem themate, quem sequitur Çaual. in practicis quæst. cõmun. cõtra cõmun. lib.1. quæst.264. à n.13. pag. 368. col.2. maximè si in dispositione dicatur, ex mariti, vel vxoris cõsanguineis habita cõsideratione ab ordine scripturæ, †vt in dicto §. à te peto. 1177

Quæst. 219 NEC Omittam, quòd si in priuilegio, vel lege mentio fiat de præscriptione, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non tamen de præscriptione longissimi temporis 30. vel quadraginta annorũ, † quod 1178 tenet glos. in cap.1. §. prætereà de capitulis Conradi, quam sequuntur plures Doctores, quos refert Tiraquel. de vtroque retract. §.1. glos.2. num.12. tit. de retract. conuentional. dixit communem Ias. in l.1. C. de seruis fugitiuis numer.43. Paul. Paris. in cons.51. num.123. volu.1. quam opinionẽ dicit veriorem, & sic practicatam Zaual. in practicis quæstio. commun. contra commun. lib.2. quæst. 496. contra Zasium cons. 51. nu.12. vol.2. & Burg. de Paz cons.41. nu. 11. cui opinioni Çauall. inhæreo, tãquam communiori & veriori: & eodem modo licèt regulariter vsufructuarius tenetur satisdare, iuxta text. & ibi omnes scribentes in l.1. C. de vsufructu, l. penult. C. vt in possessio. legatorum, tamen si vsufructus relinquatur homini egeno & pauperi, nõ tenetur satisdare, & peculiari priuilegio legem adimplebit præstita iuratoria cautione, † ita tenet Angel. 1179 in l.4. ff. de vsufructu, Ias. in authent. cui relictum, C. de indicta viduit. tollend. num.8. vbi Bald. nu 7. dicit com-

dicit communem, eamque defendit Çauallos in practica quæstio. commun. contra commun. lib. 1. quęst. 66. num. 7.

Quæs. 220 Cap. 26. RVRSVS Quando in aliqua lege, vel dispositione, vel priuilegio repetitur, quod illo posit vti, vel aliquid peti posit semper, & quando cumque, illa verba nihil operantur vltra triginta annos, & ad eos reducuntur, nec infinitatem importanr,

1180 † text. in cap. 1. vbi glos. verbo, quocumque de feud. dat. in vic. leg. in vsibus feudorum, vbi Isern. & scribentes, glos. in l. 1. verbo præscriptio nem, vbi Corn. C. de bonis matern. tenet Bald. & alij in l. 1. ff. solut. matr. vbi Camil. num. 29. & DD. in l. 2. C. de pact. inter emptor. & vẽdit. vbi Gozadin. & Cagnol. & Ruin. consil. 111. num. 2. vol. 1. & consil. 150. nu. 7. vol. 4. Gab. cons. 144. num. 26. vol. 2. Cephal. cons. 40. num. 6. de quo articulo plurima notatu digna traduntur per Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 3. par. cap. 1. à num. 9. vbi optimè, quibus in casibus actio per iuramentum perpetuatur, & quomodo hæc regula intelligatur, plu-

1181 rimas leges Regias explicans, † & Petr. Surd. in decis. 3. Mantuana per totam.

Quæs. 221 ESTQVE His addendum, quòd in dispositione priuilegiorum, & beneficiorum non censentur vocati illi, qui sunt odiosi instituẽti, vel

1182 priuilegium concedenti, † per tex. in l. Lutius, §. Lutius Titius Damam, ff. delegat. 2. vbi Bar. Iacob. de Arenis, quod procedit etiam in vniuersali vocatione cum hoc verbo, Omniũ, ita Bald. in d. §. Lutius Titius, vbi Imola, & Paul. de Castr. & Alexan. in cons. 213. num. 4. vol. 6. Dec. cons. 286. num. 3. & Petr. Surd. in decis. 41. Mantuana.

SED Cum iure compertum sit, quod quando periculum, & euictio instat in limine contractus, & ante solutionem, & emptori, qui soluere tenetur, mota fuerit lis super re, quã emit, poterit solutionem pretij retinere, donec præcedat fideiussio à venditore de euictione præstanda, iuxta l. si post perfectam, C. de euictio. & ea, quæ de materia tradũtur ab Anton. Gom. tom. 2. variarum, c. 2. num. 39. Gram. cons. 106. ciuili, Azeued. in l. 1. tit. 21. lib. 4. Recop. num. 162. Rebuf. ad Regias constit. Galli, tit. de dilationibus, art. 5. glos. 1. numer. penult. & fin. est notabile creditoris priuilegium à iure cõcessum, quod faciat authori suo denũtiari motam litem, qui si comparear, & iudiciũ assumpserit, & sit idoneus & diues, fideiussoria cautio remittitur, & absque ea solutio debiti debet fieri primo vẽditori, † ita tradit fuis 1183 se decisum Matth. de Afflict. in decisione Neapolitana 171. & Menochius de arbitrarijs lib. 2. centuria 4. casu 124. num. 4. & Petr. Surd. in decis. Mantuana. 183. num. 10.

QVIBVS Conuenit interpretatio text. in l. 6. Tauri, quæ hodie est l. 1. tit. 8. lib. 5. Recop. vbi ascendentes, & descendentes in successione ęquiparat excepto quinto, de quo poterunt ascendentes disponere erga extraneos, & tertio, de quo descendentes disponere poterunt: quo Quæs. 222

quinto

monachi, & tunc ascendentes, vel descendentes præferuntur monasterio, & si sumus in dubio, vtrisque pertinet transactio, qui consulit, quod per vtrosque fiat transactio ad tollendas difficultates, cuius distinctionem videtur approbare Fichard. Bonacosa, & Richouius in volumi. 2. comunium opinionum pag. 110. in nouis. Et quid statuendum sit, quando concurrit in transactione, vel remissione filius bastardus, & agnatus, & quis illorum præferatur,
1186 † tradunt supra relati DD. quos videas.

Quæst. 224 VOLVIT Præterea Gomez Leon in sua centuria cap. 14. num. 7. quòd mulier non tenetur in plus quàm facere potest, aliqua adducens fundamenta incorroboratio-
1187 nem suæ opinionis, † contra quem tenet Azeued. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recop. [illegible] m. 10. & Castel. Bobadilla in polit. tom. 2. lib. 3. cap. 15. numer. 30. quę Azeu. opinio vera est, quia vt ipse ait, illi tantum reperiuntur priuilegiati, vt non teneantur in plus quàm facere possunt, qui in iure sunt
1188 expresi. † Et quod falsum est argumentum, non potest incarcerari, ergo non tenetur in plus quàm fa-
1189 cere potest, † licèt sit verum, non tenetur in plus quàm facere potest: ergo non poterit incarcerari, latè Baeça de inope debitore, cap. 3. nu. 2. & in cap. 17. numer. 33. ex l. parentes, ff. soluto matrimon. l. sunt qui, ff. de reiudicat. l. 1. titul. 15. par. 5. l. liber captus, C. de captiuis, & post liminin. reuers. vbi Bald. & Doctores, inferturque ex notatis in superioribus interpretatio ad l. 11. cum sequentibus, titul. 1. lib. 6. Recopilat. vbi probatur, quòd ille qui subijt munus armatæ militiæ, & fit *Cauallero de contra*, habeat in bonis mille ducatorum summam, vt in illa computentur dos, si ab illo fuerit recepta ęstimata tali ęstimatione, quæ faciat emptionem, non tamen quādo dos inęstimata recipitur. † Et ita 1190
venit intelligendus text. in l. Lutius, §. idem respondi, ff. ad municipalem, ibi: *Dotem non deberi computari*, scilicèt, dotem inæstimatam, † quod licèt non adeò distinctè tra- 1191
dit Castel. de vsufructu cap. 4. num. 51. lib. 1.

SED Cum filij nati ex matrimo- Quæst. 225
nio putatiuo bona fide contracto sint legitimi, & in maioratu succedant, & præferantur filijs ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludant, & etiam substitutum, † vt latè tenet Molina de His- 1192
pano. primogen. quem refert & sequitur Castell. lib. 2. controuersiarū iuris, c. 11. per totum, erit scitu dignū, vtrum huiusmodi filij nati ex putatiuo matrimonio potiātur priuilegijs concessis filijs legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, † & vide- 1193
tur, quòd filij nati ex matrimonio putatiuo non potiuntur priuilegijs concessis filijs legitimis, quia inter verum & putatiuum matrimonium multæ sunt differentiæ, & priuilegia concessa matrimonio vero, aliquādo nō competunt putatiuo, † vt latè per 1194
Matien. in l. 1. tit. 9. lib. 5. Recop. glo. 1. à nu. 4. Menoch. lib. 4. præsumptionum in præsumptione 77. num.

1. cum sequentibus, Barbosa in l. si cum dotem, ff. soluto matrimon. §. fin. Sed nihilominus asseuero, quòd priuilegium concessum filijs legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, competit filijs natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto. Quia filij nati ex matrimonio putatiuo verè & propriè legiti-
1195 mi sunt. † Iuxta communem resolutionem traditam ab scribentibus in cap. peruenit, & in cap. ex tenore qui filij sint legitimi. & à Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. in verbo donatione largitus numer. 141. & ad leges connubiales, in gloss. 8. numer. 25. Dueñas in regula 350. Pet. Pau. Paris. in cons. 15. numer. 44. lib. 2. Grammatic. consi. ciuili 56. Roland. consil. 93. num. 18. cum sequentibus, lib. 3. Paleoto in tracta. de nothis & spurijs filijs cap. 9. Couarrub. de sponsalibus. 1. part. §. 1. n. 1. & 2. Cephal. consi. 82. num. 61. lib. 1. & cons. 390. numer. 16. & 44. & 45. cum sequentibus, & in consi. 307. numer. 59. lib. 3. & cons. 444. à num. 7. lib. 4. & consi. 647. à numer. 1. cum pluribus sequentibus. Menoch. consi. 15. num. 1. lib. 1. & consi. 199. num. 35. & 39. cum sequentibus, lib. 2. & de præsumptionibus, lib. 4. præsumptione 7. in princip. Tell. Ferdinand. in l. 6. Tauri, numer. 8. & 9. vbi Ceruantes numer. 9. vsque ad 20. & Auendan. gloss. 1. à num. 2. vsque ad 6. Matienc. in l. 10. titul. 8. glos. 4. num. 3. & in l. 2. titul. 9. glos. 1. numer. 4. vsque ad Ioann. Gutierr. in pract. quæstio. lib. 3. quæst. 74. & Castell. qui plura allegat in lib. 2. controuersiarum iuris cap. 11. num. 3. qui omnes concludunt, sufficere vnum ex coniugibus impedimentum ignorare, & facit pro hac opinione, quòd omnes effectus, dignitates, honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentum, & consanguineorum, quæ competunt filijs natis ex legitimo matrimonio, competunt etiam filijs natis ex matrimonio putatiuo bona fide contracto, † 1196
quod tenent omnes supra relati Doctores, & in aliquo à cæteris legitimis non differunt, iuxta glossam, & Doctores in dicto cap. ex tenore, qui filij sint legitimi, Iason consilio. 165. numero. 3. Decius consilio. 153. numero. 1 & consilio. 154. numero etiam 1. Paleotus in dicto capit. 9. de nothis & spurijs filijs numero. 14. Castellus vbi supra numero. 6. Et mulier in matrimonio putatiuo habet priuilegia doti concessa, † vt ex com- 1197
muni scribentium traditione tenet Barbosa in l. si cum dotem. §. fin ff. soluto matrimonio numero. 2. qui in numero. 4. tenet cum communi, quòd priuilegia respicientia exactionem dotis habent locum in dote putatiua: † & in numero 1198
5. asseuerat, quod priuilegium tacitæ hypothecæ competit doti putatiuæ, & in numero. 8. ait, in dote putatiua habere locum priuilegium concessum a iure, per l. in rebus, C. de iure dotium, concluditque in num. 13. quòd communicatio

nicatio bonorum lucratorum constante matrimonio locum habet in
1199 matrimonio putatiuo,† quod etiam tenet & sequitur Castillo vbi supra, num.36. cum sequentibus. Qua vera opinione retenta, non obstat fundamentum in contrarium adductum, nam licèt multæ sint differentiæ inter matrimonium verum & putatiuum, hoc tamen non habebit locum respectu legitimitatis filiorum inducendæ, in quo omnino æquiparantur filij, vt tradunt Doctores in cap. translato de constitutio. & Castell. vbi supra numer. 17. versic. Nec obstat, & num.35. Si verba tamen priuilegij & constitutionis fuerint generalia, quamuis aliqua subdantur verba, quæ certas & limitatas personas respicere, videantur, nihilominus constitutio talis atq; priuilegium ita interpretari debent, vt generalia sint, & generaliter comprehendant omnes secū-
1200 dum naturam principij, † secundū Dec. in cap. 1. de constitutio. lectura 1. num.9. & in cons. 51. col. 4. Corne. cons. 273. n.30. lib.4. Geminian. cons. 39. col. 1. Aldobrand. cons. 72. n. 10. de quo etiam Castel. lib. 2. controuersiarum iuris c.22. n. 99. Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib.3. quæst. 17. & 18. à nu. 75. cum sequentibus, vsque ad num. 102.

Quæst.226 SED Si Princeps aliquam rem concedat alicui cū certis priuilegijs qualitatibus & prærogatiuis, posteaque illam ademerit, aliamq; in locū illius subrogauerit: asseuerandū est, rem subrogatam remanere cum omnibus priuilegijs qualitatibus &
prærogatiuis supradictis & concessis,† vt latè probat Molina de Hisp. 1201
primogen. lib.4. cap.4. num.24 cum sequentibus, & num.36. & Mieres de maioratu 1. part. quæst. 11. & Castell. lib. 2. controuersiarū iuris c. 26. numer. 86. Sed cum in superioribus n. 894. affirmauerim, quòd cessionarius succedit in priuilegiū prælationis, quod cedenti cōpetebat, illud inquirendū est, an cessionarius viduæ, minoris, pauperis, & aliorū priuilegiū habentiū conueniēdi aduersariū in curia Regia in prima instātia, possit cedentis iure vti? † Et tenendum 1202
est quòd non possit, cū sit cessio ius personale, & tale ius personale cedēti competens non transit in cessionarium,† vt tenet Bald. in l. per diuer 1203
sas, C. mandati. n.21. vbi Salic. n.17. Bar. in l. si Titius, §. si quis prius, ff. de aqua pluuia arcēd. Afflict. decis. 74. & Rodrig. de redditib' lib.3. q.4. nu 42. qui in nu.43 disputat, quid in casu diuerso, in quo persona nō priuilegiata cedat viduæ, pauperi, vel personæ aliàs priuilegiatæ, † vbi la- 1204
tè distinctione vtitur, quem videas, & eadem causa cessionarius non admittitur ad retractum consanguinitatis, cùm sit personalissimum, † vt 1205
resoluunt Cin. Bald. Salicet. & Paul. in l. ad officium, C. cōmuni diuidūd. & latissime Tiraquel. de vtroq; retract. tit. 1. §. 26. glos. 1. & Matienç. in l. 7. tit. 11. lib. 5. compil. glos. 2. nu. 24 vbi Azeued. alios referens n. 30. qui omnes limitant in retractu conuētionali, in quo etiam cessionarius admittitur, † quia hic retractus ce- 1206
dit potest.

Quæst.227 DEINDE Si alicui concedatur priuilegium ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non
1207 gaudet prædicto priuilegio, † per l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. l. sub prætextu, C. de collegiat. lib. 11. vbi tenet Bart. & Abb. in cap. 1. in fin. de iudic. Felin. in rubric. de magistris in fin. Ripa in l. 1. ff. solut. matrim. num. 138. Bolognet. nu. 131. Tiraquel. alios allegans in tracta. de consanguinita. 1. par. num. 206. Riminald. in l. scriniarios, C. de testam. milit. num. 1. Barbosa in l. 1. ff. solut. matrimo. 7. part. num. 61. & 62. & ideò maritus promittens alicui tertio restitutionem dotis, potest in plus quam facere potest conueniri,
1208 † quia ab extraneo conuenitur ex propria obligatione, & nulla ei debetur reuerentia, & sic cessat ratio priuilegij, ita defendit Barbosa in l. 2. ff. soluto matrimon. 2. part. nu. 3. contra Bolognetum ibidem, numer. 76. qui dictus Barbosa vbi supra refert Crotum in dict. l. 2. ff. soluto matrim. numer. 56. tenentem, quòd si in dotis debitum fiat in extraneum delegatio, non competit marito priuilegium non conueniendi in plus quàm facere po-
1209 test. †

Quæst.228 DEINDE Cùm fructus proprie dicantur deductis impensis gra
1210 tia ipsorum factis, † per l. fructus, l. diuortio, §. fin. ff. soluto matrimon. l. 26. tit. 11. par. 4. Paul. in d. l. fructus, num. 3. Vincent. num. 2. Paul. Paris. consil. 94. numer. 25. lib. 2. Menoch. cons. 64. numer. 32. lib. 1. erit notandum, quòd si Princeps aliquo priuilegio fructus percipi iubeat, intelligendum est, non deberi fructus nisi deductis expensis, † secundum 1211
Ias. in dict. l. fructus numer. 16. Capicius decisione 20. numer. 7. Tiraquel. de vtroque retractu. lib. 1. §. 15. gloss. 1. num. 6. Barbos. in dict. l. fructus, ff. soluto matrim. numer. 14. extendens ad rescripta cum Vincent. ibidem numer. 7. Couar. lib. 3. variarum resolutio. cap. 13. numer. 1. Quod verum est, etsi lege, rescripto, vel priuilegio iubeatur, integros fructus restituendos fore, per l. 1. C. de his quibus vt indignis, l. si à domino, §. fin. ff. de petit. hæredit. ita Bald. & Salicet. in l. 1. C. de fruct. & lit. expens. & Alexan. & Aretin. in dict. l. fructus num. 7. Ias. num. 18. Corne. cons. 289. col. vltima lib. 1. Barbos. qui alios allegat vbi supra num. 13. Et priuilegium mariti, vt non possit conueniri in plus quàm facere potest, non transit ad fideiussores mariti, † per l. & si fideius- 1212
sor, ff. de re iudicata, quod post disputationem tenet, & sequitur Barbosa in l. maritum, ff. soluto matrimon. volum. 2. à numer. 82. fol. 277. qui in nu. 107. ad finem tenet, quòd maritus negans dotem recepisse, si conuincatur, non amittit priuilegium concessum per dictam legem maritum; quia pœna non habet locum nisi in casibus à iure expressis, † authent. de non eligendo secundo 1213
nubentes, §. cum igitur, Bart. in l. etiam, §. licèt nu. 4. ff. solut. matrim. Ias. in l. sicut, §. quod autem, num. 1. & 13. ff. de re iudicat. Brun. tract. de cessione bonorum 4. par. principali quæst.

quæst. 20. Nam licèt aliqui conce-
dantur omnia, quæ habuit prædeces-
sor, non extenditur concessio ad ea,
quæ habuit ratione priuilegij perso-
1214 nalis, † per l. quia tale, ff. solut. matri.
per quam ita tenet Barbos. ibidem
numero 1.

Quæst. 229 CVM Autem per l. ędem, C.
de locato, iuncto cap. propter sterili
tatem, §. verum de locato, & l. 6.
tit. 8. part. 5. sit locatori concessum
priuilegium expellendi conducto-
rem in tribus casibus ibidem expres-
1215 sis ante locationem finitam, † ve-
nit interpretanda illa controuersa
quæstio, vtrum conductor, cui res
locata pro securitate locationis fue-
rit specialiter hypothecata, possit in
dictis tribus casibus ante tempus ex-
1216 pelli. † In qua quęst. tenet Corn. cõs.
103. à nu. 14. lib. 2. non posse expelli
ante solutionẽ illius, quod interest,
quam opinionem sequitur Hieron.
Magonius. decis. Lucensi. 75. à nu. 6.
Cuman. in l. filio familias, §. fin. ff. so
lut. matrim. num. 8. Alexand. 3. Fer-
ronius in consuetud. Burdegal. tit. 3.
§. 2. Siculus in cap. propter sterilita-
tem de locato num. 18. contra quos
tenet Couar. lib. 2. variarum resolu-
tio. c. 15. num. 4. in princip ex ratio-
nibus ab eo adductis, quam opinio-
nem sequitur Barbosa in d. l. filio fa-
milias, §. fin. nu. 35. ff. solut. matrim.
alijs optimis rationibus motus, & pro
se adducens Boer. decis. 67. num. 6.
Natam cons. 25. num. 4. lib. 1. & cons.
416. num. 9. lib. 2. Sed quid erit tenẽ-
dum, si in dicta locatione interue-
niat pactum expressum de non ex-
1217 pellendo conductorem? † In quo
casu Couar. vbi supra dicto nume.
4. versic. Ex quo mihi tenet prædi-
cto pacto non obstante, expellendũ
fore conductorem, quam opinionẽ
probat Arnald. Ferronius in con-
suetud. Burdegalensibus, titul. 3. §. 2.
Sed contrariam opinionem sequi-
tur Angel. in d. lege ędem, C. de lo-
cato in fin. & Decius in cap. quæ in
Ecclesiarum de constitutio. num. 31.
& in cap. Pastoralis de appellatio.
numer. 1. & in cons. 293. numer. 3. &
cons. 473. nu. 4. Corn. cons. 103. nu.
17. lib. 2. Gratus cons. 1. num. 36. lib.
1. Nata cons. 25. nu. 2. lib. 1. Hieron.
Magon. decis. Lucensi. 75. numer. 2.
Aluar. Velasc. de iure emphyteut.
quæst. 22. num. 8. Anton. Gabr. lib.
3. cõmunium opinion. tit. de locato
conclus. 3. nu. 2. & hanc opinionem
sequitur Barbos. in d. l. filio familias,
§. fin. nu. 36. ex decis. tex. in l. 3. §. fin.
ff. de actio. empt. l. stipulatus, ff. de
vsuris, qui respondet fundamentis
adductis à Couar. pro sua opinione,
quæ Bursati & aliorum opinio ve-
rior videtur, & sequenda ratione pa-
cti expressi, quod aliquid debet ope-
rari.

NVNC Autem in dubium Quæst. 230
vertitur, quid operetur priuilegium Cap. 27.
vel concessio facta à Principe de
aliqua præbenda cathedralis Eccle-
siæ. † Et resoluo priuilegium valitu- 1218
rum ad præbendam obtinendam,
dummodò non sit de præbendis
in mensibus Episcopi, vel Pontifi-
ci reseruatis: ea enim conditio con-
cessioni, vel priuilegio Principis in
esse intelligitur per text. in cap. de
præbend. lib. 6. c. fin. de consuetud.

Quæs. 232 dubitatur etiam, quãdo Princeps cõcedit priuilegium, iubens illud obseruari, non obstante contraria consuetudine, vtrum videatur, tam præteritam quàm futuram consuetudinem
1227 derogare. † In qua quæstione est affirmandum, Principem tam præteritam quàm futuram consuetudinẽ in dicto priuilegio comprehendere, & derogare, text. in l. si seruitus 21. vers. Quòd si ita, ff. de seruit. vrbanorũ prędiorum, glos. verbo, Consuetudine in Clemen. statuimus, versic. Sed puto de electione, ita Azeued. in l. 3. tit. 1. lib. 2. Recop. n. 19. & Cifontes in l. 1. Taur. Auend. de exequẽd. mandat. Regum libr. 1. c. 2. nu. 14. & Burg. de Paz dicens magis communem opinionem in l. 1. Taur. n. 464. Couar. libr. 3. variarum resolutio. c. 13. nu. 4 & 5. Ioan. Gutier. in pract. quæst lib. 3. q 31. à nu. 1. cum seqq. qui in num. 6. limitat, quando aliter ex legis, vel priuilegij verbis disponitur, vel deducitur.

Modò est animaduertẽdũ, quod si statuto, vel priuilegio caueatur, quòd omnis, qui venerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunis à gabella vel collecta, & alijs oneribus, & aliquis originarius illius ciuitatis, spe fruendi prædicto priuilegio, ad aliam habitandam vrbem se contulit, qui post aliquos annos patris sedes recuperauit, non cõprehẽdetur in illo priuilegio & statuto,
1228 † secundum Bart. in l. cum emancipatur, §. si pater ex duobus n. 1. ff. de bonorum possess. contra tabul. Alex. cons. 34. num. 3. vers. Istam partem, volum. 5. Cassan. in consuetud. Burgundiæ rubr. 9. §. 2. in p. nepeul per scripte. versic. Dubitari potest. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1141. n. 4.

DEINDE Nouatio hodie debet esse expressa, iuxta l fin. C. de no- Quæs. 233
uatio. l. 15. tit. 14. part. 5. de cuius materia latè Auend. in suo dictionario, verbo, Delegatio, & Ioan. Gutier. de iurament. confirmato. 1. p. c. 63. & Albert. Brun. in tract. de augmento, vers. Tertio propius fol. 172. in vol. 2. tractatuũ Doctorum, & Anton. Gabr. in vol. 3. communium opinionum in nouis pag. 178. cum sequentibus, quæ nouatio legitime facta cõprehendit pignora, & hypothecas cursusque vsurarum, pœnasq; stipulationum, quæ omnia nouãtur: † ve- 1230
rum tamen priuilegia à iure concessa non comprehenduntur in nouatione, & in suo robore remanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in nouatione, † per l. aliam, ff. de nouatio, l 2. § 1231
parui quoque, ff. de priuilegijs creditorum cũ concordantibus, ita tenet Petr. Vanderanus de priuilegijs creditorum, cap. 3. col. 8. ad fin. versic. Quando autem.

RESTAT Nunc vnum notabile, videlicèt, quod Ecclesiæ debito- Quæs. 234
res non possunt cõueniri in plusquã facere possunt, † per glos. notabilẽ, 1232
in c. quicũq; el 1. 16. quęst 7. in glos. 1. quam sequitur Abb. in cap. cum homines de decimis, quæst. penult. & Matth. Brun. in tract. de cessione bonorum, in quæst. 2. quartæ quæstionis principalis num. 3. eodemq; modo stante statuto, quòd quilibet pro ciuili debito personaliter capi

R 4 possit,

posſit, non obſtante quocumq; priuilegio, ſub tali ſtatuto non compre-
1233 henditur Doctor,† ſecundum dictũ Matthæum Brun. in dicto tractatu de ceſsione bonorum. q.10. quartæ quæſtionis principalis, nu. 5. Ratio, quia priuilegia particularium perſonarum per legem generalem nõ de-
1234 rogantur,† vt notatur in l. decurionibus. C. de ſilentiarijs lib. 12. & in l. in teſtamentis. C. de teſtamẽtis: & quia per illa verba: *Non obſtante quocumq; priuilegio*, non videntur derogata pri
1235 uilegia ſcripta in corpore iuris,† gloſ ſa notabilis in l. 2. §. omnes, & in l. hęres abſens in principio. ff. de iudicijs, & in authent. qua in prouincia. C. vbi de crimine agi oportet, & vtrobique Doctores, & Bart. ſingulariter in extrauagant. ad reprimẽdum verbo non obſtantibus. Sed eſt præcedentibus optima limitatio, quòd illi, qui non poſſunt conueniri in plus quàm facere poſſunt, nõ potiuntur illo priuilegio, ſi creditor eſt pauper, & ege
1236 ſtate laborat:† nam quando actor, & reus eodem priuilegio nituntur, potior eſt actoris conditio, qui certat de damno vitando, quàm conditio
1237 rei, qui certat de lucro captando:† Ita Bald. in l. 2. verſic. quarto quæro, C. quod cum eo, Guilielm. de Cuno, & Paul. in l. traditionibus. §. ſi quis crediderit. ff. de pactis, idem Bald. Barr. & Alex. in l. ſi maritus, & in l. maritũ. ff. ſolut. matrim. Aretin. in §. item ſi de dote, vbi Iaſ. n. 10. inſtitut. de action. Hippolyt. Marſil. in ſingulari 99. Itẽ nota, quòd ceſsio bonorũ admittitur in via executiua, & exceptione quis conueniatur vltra quàm facere poteſt,† ſecundũ Imol. in l. ſi 1238
filio familias la 2. ff. ſoluto matrim. col. 2. in princip. verſic. ſed aduerte, quem ſequitur Aretinus in §. fin. inſtitut. de action. col. 2. verſic. ſed opinio Bart. Ioann. Ferrara in practica Papienſi in forma executionis ſentẽtiæ diffinitiuæ, gloſ. 1. col. penult. verſic. pro cuius, & Matth. de Afflict. in deciſ. 29. nu. 2. & 3. & deciſ. 19. n. 9. & Xuarez in l. poſt rem iudicatam. q. 1. n. 48. Ioan. Gutier. de iuramento cõfirm. c. 15. n. 37. Azeu. in l. 1. tit. 21. n. 65. lib. 4. Matth. Brun. in tract. de ceſſione bonorũ. q. 12. principali, tex. de iure Regio in l. 1. tit. 15. p. 5. ibi: *Ca eſtonces*, qui Brunus cũ Corneo conſil. 212. vol. 2. defendit, quòd lite pendẽte ſuper ceſsione bonorũ nõ poterit executio fieri, nec tenetur debitor ſpondere creditoribus, † l. 3. titul. 1. 1239
p. 5. vbi glo. 2. ex quo ſequitur, quòd ceſsionis bonorum exceptio, & ne nequis conueniatur in plus quàm facere poteſt, admittatur in reiuendicatione,† ſecundum Alex. in l. ſi filio 1240
familias la 2. ff. ſolut. matri. n. 1. Sed contrariam opinionem tenet Bald. in d. l. ſi filio, & ibi Angel. Roman. & dictus Alex. in l. Neſenius, §. fundum, ff. de re iudicat. nu. 2. quorum opiniones ſic ſunt componendæ, & conciliandæ, quòd, quando cõpetit actio more realis, nõ admittitur ceſſio bonorum, nec ea, ne quis conueniatur, vltra quam facere poteſt exceptio. Sed quando competit actio perſonalis, aut ex contractu dotis, admittitur in reiuẽdicatione prædicta exceptio, teſte Bart. ſic diſtinguente in l. maritum, ff. ſoluto matrimonio

nio,& dictus Alex. in d.l.Neſenius,
ff. de re iudicata, qui refert Bartol.
Bald. Angel. & Paul. de Caſtro in
d. l.ſi filio, ff. ſoluto matrimo. idem
tenentes,& ita diſtinguentes.

Queſ.235 PRÆTEREA Nota, quòd
ſobolis appellatione veniunt liberi,
nepotes, & pronepotes & vlterio
1241 res,† per text. in auth,ſi quid,C. qui
potiores in pig.habe.& in §. ſi quis
autem defunctus in authen. quibus
modis naturales efficiantur ſui, l. 2.
C. de infantibus expoſitis, l. 1. C.de
alendis liberis,tenet Iacob.Butricar.
quem ſequitur Barto'. in l. filiorum,
ff.de verborum ſignific. col. 5. verſ.
His præmiſsis,& in l. ſi eum procu-
ratori in fine,ff.de re iudicat.& Bru-
nus deciſione bonorum quæſt. 26.
quartæ principalis n.5.& 6. Sed quã
uis ſocius habens rem communem
cum alio non poſsit totam rem cõ-
munem, ſed tantum pro ſua parte
1242 obligare,† per l.vnicam,C. commun.
res pignor. dat. ſit,tamen priuilegiũ
fiſci ita eſt in hoc caſu interpretan-
dum,quòd fiſcus habens rẽ commu-
nem cum alio, in totum eã poteſt
1243 obligare,& alienare,†per l.primam
C.de vendend.rerum fiſc. commu-
ni. lib. 10.ita Bald. & Salicet. in dict.
l. vnica, & Anton. Neguſantius in
tractat.de pignoribus in 3. membro
ſecundæ partis, num. 36. Et cũ ve-
rum ſit,quòd bona immobilia mino
rum ſine decreto, & iuſta exiſtente
1244 cauſa, non poſſunt alienari, † per
totum,C.de prædijs minorum, nec
à tutore, nec adminiſtratore, iuxta
l. lex quæ tutores,C.de adminiſtrat.
tutor. l.18. tit.16. part. 6. ſic debet
interpretari patriæ poteſtatis priui-
legium erga filiosfamilias, quòd pa-
ter legitimus adminiſtrator filij fami
lias minoris poterit alienare ſine iu-
dicis decreto bona immobilia filij,† 1245
ſecundùm Azor in ſumma titu. de
bonis quæ liber. num. 12. Bald. in
l. fin. §. ſin autem, vbi Raphael Cu
man. C. de bonis quæ liber. vbi
Corn. & tenet Dec. conſ. 209. col.
fin. & Hipol. Marſil. in ſingulari
498. Socin. Senior conſ. 66. col. vlti
ma,volumine 3. Ruin. conſ. 101. nu
mero 2. Tiraquel. in l. ſi vnquam,
C.de reuocand. donation. à numer.
18. vſque ad 36. quod tenent quam
plures alij Doctores, quos ſequitur
& refert Maſcardus de probation.
volumin. 3. concluſ. 1149. numer.
18.Reſcriptum deinde, vel priuile
gium impetratum contra conſuetu-
tudinem, vel ſtylum Principis, eſt
ſuſpectum de falſo, nec præſumitur
à Principe conceſſum,† tex.in cap. 1246
2.de reſcript. vbi tenet Felin.nu. 16.
c. in memoriam 19. diſtinct.cap.po-
rrecta de confirmatione vtili,vel in-
utili,tradit Maſcardus, qui plures re
fert in tertio volumin. de probatio.
concluſ. 1169. à num. 3.

SED Cùm teſt[illegible]ntum pri- Queſ.236 Cap. 28.
mum per ſecundũ reuocetur, † per 1247
§. in poſteriore,inſtit. quibus mod.
teſtam. infirmetur, l. ſi quis in prio-
re, ff. ad Senat. conſult. Trebellian.
de quo multa Mantica de coniectu-
ris vlti.volunta. lib. 12. tit. 1. in fine,
eſt notandum, vtrum teſtamentum
primum non poſsit reuocari ex pri- 1248
uilegio Principis. † In qua quæſtiõ
ne partem affirmatiuam tenet Ar-
chidia-

chidiacón.in c. vltima voluntas 13. quęst.1.Sed partem negatiuam, videlicèt, quod per Principis priuilegium non posśit tolli reuocatio primi testamenti per secundum defendit Guillielm. Benedict. in cap. Raimuntius de testament. in verbo testamentum el 2. numer. 25. quem sequitur Mascard de probatio. vol. 3. conclusione 1282. numer. 24. ex opinione Dec. in cap. cum accessisent de constitut. numer.10. Ratio, quia huiusmodi prohibitio dicitur contra bonos mores, & ideò non
1249 seruanda, † per l. omnium, C.de testament.

Quæst.237. NVNC Se offert alia mirabilis, intricataque quæstio, scilicèt, si Princeps priuilegium concedat Petro in primo loco, & Ioãni eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobrino in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, vtrum
1250 iste præferatur Francisco posito in tertio loco. † In qua quæstione videtur Franciscus præferendus, per l. cum ita legatur, §. in fideicommisso. ff. de legat. 2. vbi probatur, quòd inter plures vocatos, & nominatos, præferuntur qui expressè sunt
1251 vocati, † per text. in l. si ita quis, §. penultimo, ff. de testamentaria tutela, vbi probatur, quòd dato tutore filijs, non censetur datus filio, quem
1252 testator ignorabat. † Facit etiam, nam determinare per coniecturas contra expressè nominatum, & in eius præiudicio, est incerta determi-
1253 natio, † nam coniecturę non habēt præcisam regulam, sicuti nominatio expressa, pro quo est text. in l. cum ex filio, §. 1. ff. de vulgar. & pupilla, cum pluribus relatis per Manticam de coniectur. ment. testa. lib.12.tit.17. numer.2. † Sed nihilo- 1254
minus contrarium mihi videtur asserendum, & sic quòd dictus Franciscus tertio loco nominatus non præferatur filio dicti Petri secundo loco nominato, per text. expressum in l. si mater, C. de inofficios. testam. vbi probatur, quòd filius natus post testamentum factum, & à matre nō institutus, habetur pro instituto. † Si- 1255
mile habemus in præteritione posthumi, quòd licèt regulariter posthumus præteritus rumpat testamentum, † vt in l. Gallus, ff. de 1256
liber. & posthumis; si tamen testator instituat posthumum, non solum videtur instituere posthumum in vtero existentem, sed etiam quoscunque posthumos posteà nascituros, † secundum Barthol. Socin. & 1257
alios, quos dicens communem citat Mantica in d. tract. de cōiect. vltim. volūt. lib.4. tit.8. n.4. facit tex. expressus in l. quidam testamento. ff. de vulgar. & pupil. vbi probatur, quòd coniunctus, qui admittitur iure accrescendi ratione tacitæ voluntatis testatoris, prefertur substituto expressè nominato: † & ibi notat Barr. nu. 1258
2. & 4. & in l. recōiuncti. ff. de legat. 3. num. 33. & est communis opinio teste Bolognino in consil. 66. nu. 7. est tex. in l. si iam facta. ff. de cōditio. & demonstration. nam idem est filium non esse natum, vel natum esse testatore ignorante. † vt probat text. 1259
in l. Titius. §. Lucius. ff. de lib. & posthum. & in l. qui iure militari. ff. de milit.

milit. testam. l. cum certi. l. si cum vel in vtero. C. eodē tit. constat ex Barr. in l. filio preterito. ff. de iniusto rupto num. 8. Angel. consil. 108. versic. venio ad secundum, & versic. venio ad tertium, Tiraquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donation. in verbo filios non habens. num. 26. Mantica vbi supra lib. 4. tit. 2. nu. fin. pro hac opinione facit etiam text. expressus in l. fin. ff. de hæredibus instituend. cum qua concordat l. 21. tit. 1. part. 6. vbi disponitur, quòd nominatio tacita, quæ colligitur ex volūtate testatoris, præfertur nominationi expressę,
1260 † est tex. in l. 3. & fin. ff. de adimend. legat. vbi probatur, quòd legatū expressum reuocatur per tacitam contrariam voluntatem; † & pupillaris
1261 tacita, concurrente, verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & suc-
1262 cessionem, † vt probat Bart. in l. 2. num. 4. ff. de vulgar. & pupillar. quē omnes sequuntur, & probatur in l. hæredes mei, §. cum ita. ff. ad Trebel. vbi ex tacita voluntate datur succes-
1263 sio contra verba expressa, † & ex l. nec enim. ff. de solutio. l. quidam testamento. ff. de peculio legat. l. cum pater. §. filiæ tuæ. ff. de leg. 2. ex quibus iuribus notat Ripa in l. ex facto, §. si quis rogatus, nu. 11. ff. ad Trebel. quod secundò nominatus præfertur primo, quando ex voluntate testato-
1246 ris constat, & colligitur: † quod notant plures Doctores, quos refert Burg. de Paz in consil. 27. nu. 21. Itē pro hac opinione facit doctrina Cephali in consil. 114. nu. 17. qui indiuiduo concludit, quòd prouisio facta in duobus gradibus substitutionum, cēsetur facta quoad alium in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset. † Quibus fundamen- 1265
tis remanet responsio ad fundamenta pro contraria parte adducta, & specialiter respōdendo ad l. cum ita legatur. §. in fideicommisso. ff. de legat. 2. dico, quòd in illo tex. ideo nominati expressè præferuntur nominatis tacitè, vel genericè, quia id colligitur non ex verbis, sed ex præsumpta testatoris voluntate, qui per expressam vocationem intelligitur illos magis dilexisse. † Ita singulariter de- 1266
clarat Bart. ibidem num. 2. & Socin. consil. 57. volum. 3. & Socin. Iunior consil. 116. num. 17. lib. 1. & ad text. in l. si ita quis. §. penult. ff. de testamen. tutel. respondetur, quòd ille text. procedit in datione tutelæ, quæ est odiosa. † Et hæc est responsio com- 1267
munis, licèt etiam aliter respondeat Molina de Hispan. primogen. lib. 6. cap. 4. nu. 25. cum seqq.

ET repetitio cōditionis, & qua- Quæst. 238
litatis vnius clausulæ priuilegij quando censeatur facta, † tradit, & distin- 1268
guit latè Bart. in l. in repetendis. ff. de legat. 3. & in l. Seiæ. §. Caio. ff. de fundo instruct. Bald. & Doctores in l. quemadmodum. §. hæc verba. ff. ad legem Aquiliam, Iaf. in l. si creditori. ff. de legat. 1. n. 9. Corn. cōsil. 78. lib. 2. Paris. latissimè consil. 18. n. 8. & 22. cum sequentibus, vol. 2. Deci. in c. 1. de indic. nu. 22. Molina de Hisp. primogen. lib. 2. c. 6. nu. 23. vbi latè tractat Mascard. de probation. vol. 3. conclus. 1265. vbi optime, & omnes agunt de dictione, *Item, & hoc*

amplius,

amplius, & *eo amplius*, posita in qualibet clausula, vt significet comprehensionem eiusdem qualitatis & cõ
1269 ditionis relatæ. † Et hinc est, quòd clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegij, censetur repetita & posita in fine, vel in aliquo capitulo, refertur ad præ
1270 cedentia, † l. 1. C. de liber. præteritis, Clement. 1. in fin. de præbendis tradit Couar. in rubric. de testament. num. 3. qui alios allegat, & innumeros dicta ampliantes & limitãtes citat Gratian. in regula 412. & Mascard. de probatio. dicto vol. 3. conclusione 1265.

Quæst. 239 ALBERICVS Prætereà ansam præbet notabili quæstioni, qui in l. qui aliena, ff. de negot. gest. §. fi. post disputationẽ tenet, quòd si ciuitas aliquod impetrauerit priuilegiũ à Principe, & concessum fuerit sibi, & locis ipsius territorij, non tenetur prædicta loca territorij contribuere expensas in impetratione priuilegij
1271 cõsumptas, † pro cuius opinione est text in l. ex parte, ff. familiæ erciscundæ: vbi probatur, quòd ille, qui in causa propria, licèt communi, expensas consumpserit, non poterit à
1272 socio partem earum repetere. † Sed vt hæc materia magistraliter omnibus sit comperta, hæc distinctio est facienda, quod aut ille qui expendit, est socius, & expendit in causa communi, & in hoc casu debent omnes socij cõtribuere, qui bus vtilitas tangit, per l. cum duobus, §. quidam sagariam, ff. pro socio, aut expẽdens nõ est socius, & causa quã agit, est indiuidua, & tunc temporis debet contributio fieri, per l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gest. vel nulla adest societas, & causa est diuidua, sed tamẽ vna eadẽq; defensio, & agitur de conseruatione iuris quæsiti, & tunc temporis qui ex sumptibus vtilitatẽ est cõsequutus, tenetur contribuere tantum pro parte, ex qua vtilitatem accepit, & ipsius causa plus est impensum, & in hoc casu disponit, l. ex parte, ff. familiæ erciscund. quam ita intelligit, summatq; Bart. ibidem numer. 2. & Alberic. in dicta l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gestis, aut causa necest communis, nec indiuidua, sed expensum est in vtilitatem vnius, vel multorum, qui ex dicta causa vel sententia, vel de expensis vtilitatem consequi voluit. Et tunc contribuere in expensis tenetur, per l. sed à multo, ff. de negot. gest. l. fin. C. de bonis authorit. iudic. possidend. l. quæ vtiliter, ff. de negot. gestis, & in Alberici opinione, ideò territorium contribuere non tenetur, quia ciuitas sibi tantum priuilegium impetrauit, & non animo obligandi territorium ad expensarum solutionem, quod probatur argumento, l. 1. ff. de nouatio. l. in hoc iudicium, ff. communi diuidun. l. si prior, §. sciendum, ff. qui potiores in pign. habean. ibi: *Non enim alterius negotium fecerit, sed magis suum*, & si priuilegium impetratum esset à ciuitate, non tantum sibi, sed territorio, & animo illud obligandi nil dubium, quin tunc temporis omnes de territorio pro rata expensarum contribuere teneantur, l. si pupilli,

§. si

§ si quis ita ff. de negot. gest. Et quãdo priuilegium vtile est pluribus, qui illo vti volunt, tunc temporis contri-
1273 buere tenentur pro rata expensarũ,† l. fin. ff. quando appellandum sit, l. vnica in fine. ff. furtim aduersus nautas, ibi: *Ipse quodammodo elegit, qui non reiecit* l. filius familias absente. ff. ad Macedonian. l. situ in fine. ff. eodem. l. 1. §. magistrum, versic. cæterum ff de exercitoria, ibi: *Passus est eum in naui magistrerio vti, ipse eum imposuisse videtur.* Et in tantum supra dicta vera sunt, quòd contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium vtiliter gestum fuerit, etsi effe-
1274 ctum non habuerit,† per l. sed an vltro. § 1. ff. de negot. gest. ibi: *Sed sufficit, negotium vtiliter gestum esse, etsi effectum non habuit.* l. qui mutuũ, ff. mandati. l. seruus. ff. de in rem verso.

Quæst. 240 OBITER in mentem venit interpretatio tex. in cap. 15. de reformatione sessione 25. in S. Concilio Trident. vbi ad finẽ disponitur irritas, & reprobas esse reciprocas, & fraudulentas renuntiationes in filios clericorum in proprijs parentum ec-
1275 clesijs,† pro quo est nouiter notandum, quòd si dempta fraude quidã clericus habens filium renuntiat proprium beneficium in fauorem filij alterius clerici, qui post aliquot tẽpus in remunerationem accepti beneficij reciprocè suum renuntiat beneficium in fauorẽ filij primi clerici renuntiantis, nulla committitur simonia, nec decisioni dicti Concilij Tridentini cõtrauenitur: ita tenet fr. Manuel Rodericus in sua summa. 2. p. c. 56. n. 8. & 9. qui idem affirmat tenendum, licèt præcedat aliqua mentalis intentio reciprocæ remunerationis, quia à principio defuit talis pactio: quod confirmat ex opinione Nauarri lib. 1. consiliorum tit. de renuntiatione consil. 5. fol. 305. qui tenet licere vni Episcopo conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & renuntiationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episco-
pi.† Illud verò non est prætermittẽ- 1276
dum in hac materia, videlicet, quod in casu legis Toleti, quæ est * & 4. tit. 7. lib. 7. nouæ compilationis, clericus, & monachus, & monasteriũ, & quælibet alia persona ecclesiastica occupans terminos cõcegiles, prata, vel defessas publicas, expolians rempublicam amittit fori priuilegium, & quoad restitutionem mali ablati conueniri possunt huiusmodi priuilegiatæ personæ coram iudice seculari remedio, & forma dictæ le-
gis Toleti,† quod est verum, & ita 1277
practicatur secundũ Pelaez de Mieres de maioratu 3. p. q. 11. nu. 12. quẽ sequitur Castillo Bobadilla in politica tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 193. & est tex. expressus in l. 4 tit. 7. lib. 7. compilat. qui dictus Bobadilla vbi supra cum Maranta de ordine iudiciorum 4. p. dist. 11. nu. 38. & cum Speculat. tit. de competent. iudic. §. generaliter nu. 16. in fin. & cũ Matth. de Afflict. in decis. Neapolit. 85. n. 1. tenet, quòd quando aliquis clericus expoliauerit laicum sua possessione, poterit secularis iudex eum restituere ratione

tione extraiudicialis defensæ cũ ge-
1278 nerali citatione, † quod comproba-
tur, nam quando ecclesia, monaste-
rium, vel aliqua ecclesiastica perso-
na ædificat in alieno solo fabricans
nouum opus, etiamsi ædificium esset
religiosum, poterit demoliri per mã-
1279 datum iudicis secularis, † secũdum
Angelum in l. quãquam. ff. de aqua
pluuia arcenda, quem sequitur Aui-
les in cap. prætorum, cap. 18. glossa
fin. in fine, & Bobadilla vbi supra c.
18. num. 153. Et etiam comprobatur,
quia iudex secularis poterit demoli-
ri facere, quod fuerit fabricatum, vel
ædificatum in via publica, vel in vijs
regalibus, vel in publico, & concegi
li, licèt fuerit fabricatum, vel ędifica-
tum per ecclesias, vel personas ec-
1280 clesiasticas, † l. 1. & 3. ff de via publi-
ca. l. 2. § tractatum est. ff. nequid in
loco publico, tenet Auendan. de exe
quendis mandat. Reg. cap. 12. num.
17. & cap. 19. nu. 39. in 1. part. & Aze
uedo in l. 8. tit. 7 lib. 7 Compilation.
num. 25. & in l. 7. dicto tit. 7. nu. 6. &
ciuitas poterit petere ædificatum in
1281 publico, † secundum Bart. & Ioann.
de Platea in l. 7. C. de diuersis præ-
dijs lib. 11. & Azeued. in l. 1. tit. 7. lib.
7. Compilat. num. 1. Obuiam etiam
fecit illa admodũ intricata quæstio,
licèt de raro contingentibus, videli-
cet an resuscitatus qui bona sua do-
nauerit, vel reliquerit, recuperet
1282 ea. † In qua quæstione videtur tenẽ-
dum, quod bona nõ recuperet, cum
etiamsi resuscitatus recuperet filios,
1283 non tamen recuperat vxorem, † se-
cundum Bart. post glossam in l. 4. ff.
de legat. Ioan. Bertachin. in tract. de
Episcopis. 4. part. § vltimo, causa fi-
nalis nu. 6. in vol. 5. tractatuum Do-
ctorum, & Nauarra de restitutione
lib. 1. c. 2. & degradatus si restituatur,
non debet iterum ordinari, † cap. si 1284
Episcopus 11. q. 3. tenet Speculat. in
tit. de dispensatione. § nunc de Epis
coporum versic. 65. nec resuscitatus
tenetur iterum baptizari, nec or dina
ri, † secundum Bartholomęum Bri- 1285
xensem in quæstionibus dominica-
libus. q. 54. & est glos. in verbo nun-
quam in cap. licitè 32. q. 7. nec mo-
nachus resuscitatus tenetur redire
ad monasterium, † secundum Nauar 1286
ram vbi supra. Sed contrarium est in
veritate tenendũ in supra dicta prin
cipali quæstione, & sic quòd resusci
tatus recuperet sua bona: ita resoluit
Bart. in d. l. 4. ff. de leg. & Bartho-
lomęus Brixensis in dicta q. 54. &
Nauarra vbi supra dicto lib. 1. cap. 2.
qui supra dicti Doctores referunt S.
Thom. in 4. sententiarum dist. 38. in
fin. & Paludan. item in 4. sententiarũ
dist. 27. q. 3. quia non dicitur mor-
tuus, qui incontinenti resurrexit, † c. 1287
diuortium de pœnitentia dist. 1. l. si
pro patre. § versum ff. de in rem ver
so, & restitutus à Principe ad maio-
ra, hoc est ad vitam, multò fortius
restituetur ad minora, hoc est ad
bona, l. vltima. C. de sententiam
passis. † Nec est inspiciendum, quod 1288
antea fuit, sed quod nunc est, cap.
ferrum. 50. distinctione, & qui ita
sanatus est, vt restituatur in pristinũ
statum, perinde habendus est, ac si
nunquam fuisset morbosus, † l. qui 1289
ita. ff de ædilitio edicto, cap. nõ erit
turpis 32. quæst. 1. & testamentum.
rumpi-

1290 rūpitur restitutione testatoris,† gloss. in l. ex his. ff. de leg. communiter approbata secundum Alberic. ibidē num. 1. Alexand. in l. si marito, in princ. ff. soluto matrimonio, Iulius Clar. lib. 3. receptarum sententiarū, §. testamentum. q 83. Nec mirum, si vxor non restituatur marito resuscitato, cum vxor mortuo viro statim
1291 soluta sit à lege viri,† cap. super illa, cap. fin. de secundis nupt. cap. quòd si dormierit 31. q. 1. l. nec ab initio. C. de nupt. Nec mirū, quòd resuscitatus iterum non ordinetur, nec baptismū recipiat, quia character ordinis, & baptismi, tanquàm inhærens animæ, non reiteratur, nec perditur
1292 eius virtus,† secundum omnes supra relatos Authores.

Quæst. 241 Cap. 29. NEC illud est prætermittendū, vtrum pro debitis prædecessorum, vel ante matrimoniū contractis, possit in bonis dotalibus datis marito æstimatis executio fieri à creditoribus mulieris virtute instrumenti gua
1293 rentigij.† In qua notabili quæstione videtur affirmandum, executionem nullatenus fieri posse, quia dominiū, & periculū transit ad maritum, quādo bona dotalia æstimantur, † l. ple-
1294 rumq;. ff. de iure dotium cum materia: & maritus est dominus rerū dotaliū, per l. doce ancillam cum materia. C. de reiuendicat. Et quòd in bonis dotalibus executio fieri nōn possit matrimonio constante, probat tex. in l. Titia, l. mulier bona, ff. de iure dotium, l. fin. §. si à socero. ff. quę in fraudem creditor. l. ob maritorū, C. ne vxor pro marito. l. 77. Tauri, l. 10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. tradit Pa-

lac. Rub. in cap. per vestras. §. 66. n. 13. tex. & ibi Doctores in l. quinque legibus. ff. de bonis damnatorum fortis tex. in l. 2. C. de his, quæ in fraudē credito. l. 7. tit. 15. par. 5. post mediū, tradunt Doctores in l. à diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iudic. Barbosa in l. 2. ff. solut. matrimon. 1. p. nu. 38. & in 5. part. n. 10. & Baeça de inope debitore cap. 15. nu. 21. Sed nihilominus est tenendum posse fieri executionem in bonis dotalibus pro debitis vxoris ante matrimonium contractis, text. est expressus in d. l. mulier bona. ff. de iure dotium: & ita resoluit Capitius in decisione 128. nu. 4. & 5. qui ita iudicatum, ait tex. in l. 14 tit. 20. lib. 3. fori, vbi Montaluus in glossa verbo *en vno*, qui ait, ita practicari, & esse de stylo Cancellariæ, tenet Bal. Nouel. de dote. 7. p priuilegio 18. lib. 5. & Guid. Pap. in decis. 447. & traditur in 1. tomo communium opinionum in nouis, pag. 312. col. 2. Baeça vbi supra n. 23. & Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 2. q. 26. num. 9 tenet Azeued. in l. fin. tit. 21 lib. 4. Recopil. num. 19. Et ratio est, quia bona non dicuntur nisi deducto ære alieno,† l. subsignatum. §. 1295
bona. ff. de verborum significat. & comprobatur, quia contrà illos, quibus omnia bona donantur, transeūt omnes actiones actiuæ, & passiuæ & onera hæreditaria, tāquam si verè hæredes fuissent, † per text. mirabi- 1296
lem in l. cū filius. §. Lutius. ff. de leg. 2. vbi tenet Bart. & in l. nomen. § filio. ff de legat. 3. tenet Castellus in l. 21. Tauri gloss. final. quæ dicta l. 21. Tauri probat de iure regio, quòd hæredes

hæredes & legatarij, qui repudiatâ hæreditate legatû accepraverint, renentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si verè hæredes stitissent,
1297 † & vnus ex casibus, pro quibus maritus perdit dotē, & eius administrationem constante matrimonio est, per debita ante matrimonium con-
1298 tracta, † text. in l. fin. ff. de iure dotium, vbi Bart. & Doctores, & tenet Bart. in l. quamuis per text. ibi, ff. soluto matrimonio, nu. 1. & Alex. num. 4. probat text. in l. 11. tit. 9. lib. 5. Recopil. & Anton. Gom. in l. 78. Taur. nu. 6. vbi dos confiscatur cō stante matrimonio tam in proprietate, quàm in vsufructu. His sic determinatis restat nunc responsio ad fundamenta pro contraria parte adducta, & ad dictam l. doce ancillam
1299 de reiuendicat. respōdetur, † quòd maritus non est verè dominus bonorum dotalium, & illius dominus est, quaten' attinet ad res vxori fauorabiles, ita Gregor. Lopez in l. 7. tit. 11. part. 4 glos. verbo, *Deue ser señor*. Et quòd maritus ficto modo sit dominus rei dotalis, & mulier sit verè domina, defendit Castill. de vsufructu libr. 1. cap 4. maximè à nu. 21. & ad text. in l. plerumque, ff. de iure dotium, vbi probatur, quòd æstimatio rei dotalis facit emptionem, & quòd transeat periculum in maritum. Responde quòd intelligitur, quod facit emptionem, quoad periculū tantum, & non quoad alia,
1300 † glos. verbo, vera in d. l. plerumq; §. si autem, l. 19. titul. 11. part. 4. vbi Gregorius Lopez in glossa verbo, *Apreciamiento*, & etiam respondetur iuribus, & Doctoribus affirmantibus & probantibus, quod non potest executio fieri in bonis dotalibus, esse verum in debitis personalibus contractis constante matrimonio, & non in debitis contractis ante matrimonium, virtute obligationis guarentigia, ita resoluunt omnes supra relati Doctores, qui ita dicunt interpretari dictam l. fin. §. si à socero, & alia iura pro dicta prima opinione adducta, & l. 2. C. de his quę in fraud. loquitur in actione personali, non tantum in reali & hypotheca, † quę oritur ex expressa, vel ge- 1301
nerali obligatione bonorum pręsentium & futurorū, † per l. fin. C. quæ 1302
res pignori obligari pos. l. si generaliter, C. qui potiores in pig. habeantur, & ex Rebuf. ad Regias constit. Gallicas, titul. de costitutionibus redditum, glos. 8. num. 14. l. obligatione generali, l. Paulus in principio, ff. de pignoribus optime ipse Rebuf. vbi supra gloss. 14. numer. 3. & quod d. l. 2. tantū loquatur in personali de se patet, probatq; nostrā opinionem quando præcessit bonorum obligatio. ibi, *Quibus pignorata in dotem data non docentur*, vbi Bartol. notat; quòd tunc non competit actio creditoribus, quando res in dotem datæ non sunt obligatæ à prædecessore, & ita tenent Paul. de Castro, & Salicetus ibidem in principio, & etiam dicta l. 7. titul. 15. part. 5. adducta pro contraria opinione, loquitur rantum in actione personali, probatque nostram conclusionem, & omnia supra dicta, † ibi: *Quando la persona es obli-* 1303
gada

rada solamente por el deudor, y no los bienes, & hoc probat l. 11. titul. 14. dicta part. 5. ibi: *Non obligando sus bienes*, vbi Gregor. Lopez in glos. 1. dicit, ex hac bonorum obligatione induci generalē bonorum hypothecam. Sed tamen in principali quæstione vix in praxi obtinere potui apparente marito, tanquam tertio oppositore pro suo iure, & interesse cōstante matrimonio, licèt hanc meam opinionem teneat Curia Philippica 2. p. §. 11. num. 6. qui idem in socio tenet ibidem ex opinione Bart. in l. eadem. ff. de duobus reis, & ex Decio in consil. 98. num. 2. vol. 1. & est vidēdus Peregrinus de iure fisci lib. 5. tit. 1. de publicat. bonorum, num. 117. cum sequentibus.

Quæst. 242 SÆPE sæpius in praxi obuenit, vtrum qui vtitur priuilegio pro parte, conseruet in totum. In qua quæstione Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicto. ff. de itinere actuq; priuato in principio, tenet in totum cōseruari:
1304 † quod intellige, nisi alius non vtatur alterius partis priuilegij, quia existenti in possessione per vsum partis nō
1305 conseruatur ius totius, † cap. auditis de præscription. c. dilectus de capi monachorum, Felin. in d. c. audistis num. 19. quibus contrariari videtur opinio ipsius Bart. in l. vsum aquę, C. de aquæductu lib. 11. vbi tenet, quòd qui habet amplissimum priuilegiū, & eo stricte vtitur, nō poterit posteà
1306 large vti, † quam Barthol. opinionē sequitur Alex. cōs. 33. vol. 5. Menoc. lib. 1. controuersia. vsufrequent. cap. 2. à num. 7. & est vera, & communiter recepta secundum Hortigas in patrocinio pro ciuitate Cęsaraugustæ in 3. p. n. 41. & 42. quia priuilegia consuetudine interpretantur, † cap. 1307
cum dilectus de consuetud. c. quod dilectio de consanguinitate, & affinitate, in quo sufficit consuetudo decennalis, nec est necessaria immemorialis, & quadragennalis, vt in dicto cap. cum dilectus, vbi Panormitan. num. 7. & in cap. certificari de sepulturis num. 2. late Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 6. num. 58. Sed ne detur aliqua antinomia in opinionibus Bart. est notandum, quod is, qui retinet proprietatem, videtur acquirere totum per vsum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit, † secundum dictum Bart. in di- 1308
cto §. si quis hoc interdicto in principio, qui enim pro parte possidet, totum possidere videtur, † l. si stillici- 1309
dij. §. fin. & l. 2. ff. quemadmodum seruitut. amittantur, l. 1. §. hoc interdictum, ff. vti possidetis, l. volūtariæ, C. de excusation. tutorū: & ideo non est mirum, quòd vtens priuilegio stricto modo, cum sibi competat amplissimo modo, præiudicet sibi, cum priuilegium sit stricti iuris; vt sæpe numero recensui, & eo vtens stricto modo videtur se conformare cum iure communi, ad quod de facili reducitur per l. 2. C. de noxalibus action. & quando priuilegium concernit exercitium, & non merā substantiam, vtens in parte nō sibi præiudicat in alijs separatis, † text. est in 1310
dicta l. voluntariæ, C. de excusatio. tutorum, vbi Salicet. num. 3. ad fin. & etiam quando competit priuilegium pluribus personis, vel pluribus

rebus, licèt quis vtatur in vno, non
1311 videtur renũtiare in alijs.† Et ad hoc allegat dictã legẽ voluntariæ Panormitanus in cap. cum accessissent de constitutio. num. fin. & ideò est vera doctrina Bart. in d. l. vsum aquæ; quia per tex. quem allegat, vtens priuilegio stricto modo non poterit eo vti largo modo: nam talis vsus redũdaret in præiudicium iuris publici, & licentia data ibi hauriendi aquam de publico aquæductu, vel à Principe, vel à consuetudine, erat in certa
1312 quantitate limitata, † vt probat tex. in dicta l. vsum aquæ, ibi: *Ita tamen, vt quantitatem singuli, quam veteri licentia percipiunt, more vsq; in præsentem diem perdurante percipiant:* vbi glossa in verbo licentia, ibi: *Licẽtia Principis, vel consuetudinis*. Ex quo sequitur, quòd regula subrogatum non habet locum in priuilegijs,
1313 † secundum communiorem opinionem Doctorum in l. si quis eum. §. iniuriarum. ff. si quis cautio. Azeuedo in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopilat. num. 27. qui Azeued. vbi supra num. 56. cum Pelaez de maioratu in q. 51. tradunt latè, vtrum lex disponens de nobili, vel ciue, vel confratre in confraternitate nobilium, extẽdatur ad no-
1314 biles per priuilegium, † qui Authores plurimas leges allegant, & interpretantur in dictis locis.

Quæs. 243 ET est notandum in hac materia, quòd minæ, & venæ aureæ, vel metalli semper censentur exceptæ
1315 in concessione castri, vel villæ, † per l. 5. tit. 15. par. 2. vbi glossa verbo *eminens*, tenet Carol. à Grasal. lib. 1. Rẽgaliũ Franciæ c. fin. pag. 303. Matth. de Afflict. in decis. 321. & Azeued. in l. 2. tit. 13. lib. 6. Compil. n. 2. & priuilegia deroganria quibuscunq; personis non derogant collegio, & vniuer-
sitati, † ex peculiari ratione tradita à 1316
Bald. in authen. item quicunq;. C. de Episcop. & cler. vbi Paul. & idẽ Bald. in rubr. C. ad Trebel. Felin. in c. eã te de rescriptis, Roman. in l. si quis mihi bona. §. seruus de acquir. hæredit. Iacob de Sancto Georgio in l. collegium. C. de hæred. instituen. & Cassan. in consil. 1. Quod secus erit, quãdo priuilegium continet materiam merè fauorabilem, & reipublicæ cõuenientem, quia tũc est facienda extensio, & cõprehenduntur collegia, & vniuersitates, & omnes personæ, tam masculi, quàm fœminæ vniuer-
sitatis, & capituli, † vt tradit Domi- 1317
nic. Ian. Andr. & alij Doctores in c. cum in illis. §. 1. de præbend. lib. 6. & Doctores quos refert, & sequitur Azeuedo in l. 22. tit. 7. lib. 7. Compilat. à num. 3. vsq; ad 6.

PVLCHRVM deinde dubiũ Quæs. 244
est, verum si aliquis vicinus alicuius loci non liberi, nec exempti à rebus *de labrança, y criança* habeat pecora vel armenta acquisita in prędicto loco, & admissus fuerit pro vicino in aliquo loco libero, vbi nõ soluitur gabella de rebus, *de labrança, y criança*, & postquã admissus fuerit ad prædictã vicinitatem, vendit prædicta pecora, vel armenta acquisita in dicto loco non exẽpto: sit immunis à solutione gabellæ, & dicta pecora, vel armenta dicantur *de labrança, y criança*. † In qua quęstione affirmandum 1318
censeo illa pecora, & armẽta acquisita

sita anteà in loco non libero, non esse exempta à prædicta gabellæ solutione, nec dici *De labrança y criança*, nam illa qualitas nouę vicinitatis, nec illa, *De labrança y criança*, nō erat acquisita anteà quàm ille admissus fuerat in ciuem illius loci liberi & exempti, pro quo allego text. expressum in materia priuilegij, in l. Titius, ff. de militari testamento, vbi probatur, quod testamentum inualidum factum à pagano non validatur, si posteà miles decedat sub eodē testamento; nec priuilegium militare extendetur ad testamentum inualidum, & absque solemnitate anteà
1319 factum, † & est text. in l. in delictis, §. si extraneus, ff. de noxalibus, vbi probatur, quòd dominus factus alicuius serui non tenetur pro dobito
1320 serui anteà facto, † & faciunt tradita à Collantes in pragmatica rei frumentariæ, lib. 1. cap. 3. num. 9. & tex. in l. 14. tit. 18. lib. 9. Recopilat. ibi: *De la cria y labor, q̄ en el termino della se hiziere*, & l. 17. eodem tit. ibi: *Y cosas que en la dicha villa y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera della:* & in omnibus priuilegijs, quę ego viderim, præsertim in priuilegio meæ ciuitatis de Ronda; hæc sunt verba, *Que los vezinos de Ronda sean libres, y no paguen alcauala de las cosas, que en qualquiera manera tuuieren y adquirieren de su labrança y crian-*
1321 *ça*, † vbi probatur, quòd priuilegiū conceditur rebus acquisitis *de labrāça y criança*, his qui iam sunt vicini, & post hanc vicinitatis qualitatem adquirunt res *de labrança y criança*.
1322 † Et facit dictum Angeli in §. in pro uinciarum in authentico, vt factæ nouæ constitutiones, quòd si testamentum factum sit legitimè à muliere, & postea facta sit constitutio, quòd testamentum mulieris non valeat sine præsentia duorum agnatorum, quod si mulier habuit facultatem mutandi testamentum, & adhibendi præsentiam duorum agnatorum, & non adhibuit, irritabitur testamentum, † quem sequi- 1323
tur Ripa in tractatu de peste in §. de priuilegijs vltimarum voluntatum, numer. 31. Et ratio est, quia illa qualitas adhibendi duos agnatos debet interuenire tempore facti testamenti, & quotiescunque aliquod nouum statuitur, ad futura tantum, & non ad præterita extēditur, † cap. 1324
2. & fin. de constitution. cum concordantibus, vbi Doctores, text. in l. leges, C. de legibus, l. fin. titul. 14. part. 3. ibi: *Estoes, porque el tiempo en que son començadas, y hechas las cosas, deue siempre ser catado*, lege legem, C. de naturalibus liberis, vbi probatur, quòd lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, † text. in l. licèt canon de 1325
electione, lib. 6. ibi: *De cætero facien das*, vbi glossa verbo de cætero, quam dicit singularem Veroius in cap. penultimo de iudicijs num. 38. & Felin. in cap. fin. de constitutio. & etiam facit, quòd quando lex vel statutum liberat aliquem à præstatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, non quoad præterita, † ita Ioan. 1326
Faber, & Salicet. in authētica ingressi, C. de sacrosanctis Eccles. Abb. in cap. præsentia de probatio. num. 64.

Roderic. Xuar. in quæst. maioratus colum. penult. Palac. Rub. in rubr. de donatio. §. 31. col. fin. & Baeça de inope debitore cap. 14. numer. 12. & item facit illud Bartoli in l. 2. §. filijs, ff. de decurionibus, quòd natus ex milite, ante militiam non dicitur
1327 miles. †
Quæst. 245 Cap. 30. MVLTOTIES deinde dubitatum vidi circa pragmaticam nouam agricultorum, in quantum attinet ad secundum illius capitulum & clausulam, vbi priuilegium agricultoribus conceditur, ne eorum personæ capiantur intra diffinitum in ea tempus, pro quo cum debito ciuili, verum in hac generali dispositione debitum fiscale comprehēdatur, vel censeatur exceptum, sicuti in pri
1328 mo capite dictæ pragmaticæ. † In qua quæstione Collantes in suo tractatu rei frumentariæ in explicationem dictæ pragmaticæ facto, in lib. 2. c. 5. neruosè defendit, debitum fiscale etiam comprehendi in dicto 2. capite, & clausula illius pragmaticæ, pro eoque colonum, nec agricultorem capi non posse, id asseuerans cōtra Regnatum lib. 1. c. 7. quē ipse refert allegās pro sua opinione multa iura & decisiones, præsertim l. colonos nunquam, C. de agricolis & censitis, libr. 11. qui text. videtur pro sua opinione expressus & allegans, l. doli clausula, ff. de verborū obligatio. & l. sanctio legum, ff. de pœnis, l. alimenta, §. Basilicæ, ff. de alimen. & cibar. legat. vbi probatur, quòd clausula generalis non extēdi-
1329 tur ad anteà specificata, † & pro ipsius opinione potest adduci tex. in l. non puto, ff. de iure fisci, vbi proba tur, quod in dubijs contra fiscū est iudicandū: qui non censetur priuilegiatus nisi in casibus à iure expresis, † & 1330
vbi fiscus non habet speciale priuilegium seruatur ius cōmune, per l. placuit in fine, ff. de iure fisci, & in generali statuto, etiam venit causa fiscalis, nisi reperiatur speciale priuilegium, per quod eximatur, † ita tradit Dec. 1331
in cons. 5. & cons. 301. & in l. 2. C. vnde liberi, Ægidius Bosius in sua practica titul. de fisco, & priuilegio eius numer. 75. & hoc priuilegium fuit motu proprio à Principe concessum agricultoribus, quo casu habet vim priuilegij, & latissimè contra eum est interpretandum, † l. bene- 1332
ficium, ff. de constitutio. Principum, latè Cępola consilio ciuili 66. nu. 9. Gram. decis. 59. nu. 55. Azeued. in l. 2. tit. 14. lib. 4. Recopil. nu. 26. & quādo speciale præcedit, & posteà sequitur generale; tūc appositio principalis impedit omnia cōprehendi, † ita 1333
Greg. Lop. in l. 3. tit. 10. p. 6. glos. 1. vers. Sed quādo. Sed his non obstātibus contrariū verius est, & tenendū hoc est, quòd in dicto secundo capite, & clausula dictæ pramagticæ debita fiscalia censeantur excepta: pro eisque agricola capi possit. † quod 1334
probatur, quia illa generalis dispositio, de qua in dicto secundo capite, & clausula dictæ pragmaticæ includit omnes casus primę clausulæ, licèt maior ratio in vno, quàm in alio videatur, l. 1. §. quod autem, ff. de aleatoribus, l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præstād. tradit Dec. in cons. 5. & 61. qui in d. cons. 61. dicit, id procedere, etiamsi

etiam si casus sint priuilegiati, & te-
net Bald.in l. in fraudem in fine, ff.
de testamento militis, & generalis
sermo sequens non refertur ita vt ex
cludat ea, de quib' speciliter est pro-
1335 uisum, † per l.quoties, ff familiæ er-
ciscund. quam legem malè allegat
pro se Collantes, & est tex.in l. cum
ita legatur, §. qui plures, ff. delega.2.
tenet Oldr.cons.121. incipit, ad pri-
mam quæstioné, qui in n. 14. nostrã
tenet opinionem, videlicèt, quòd nõ
excludatur exemptio & priuilegium
fiscalis debiti posita in prima clausu-
la per clausulam secundam nullam
de fisco faciens mentionem, allegãs
l. si quis priores in fin.ff.ad Trebell.
l.penult.ff. de euictio. vbi hoc pro-
batur. Facit etiã pro nostra opinio-
ne vera, quòd in omnibus priuilegijs
& immunitatibus semper fiscus ex-
1336 cipitur, † l.licitatio, §.fiscus, ff.de pu
blican.& vectigalibus, l.3.tit.18.libr.
9. Recopil. & quòd priuilegia fisco
damnosa non debẽt impetrari, l.nec
damnosa, C. de precibus imperato.
offerendis: nec contra fiscum, cui iu
ra subueniũt, est temerè iudicandũ,
1337 † secundum Couar. lib.2.variarum,
c.16.n.1. & si Princeps nil dispone-
re vult in tertij præiudicium, per l.2.
§. merito, & §. si quis à Principe, ff.
ne quid in loco publico, cap. quãuis
de rescript.lib.6.l.2. tit.14.lib.4. Re-
1338 copil.vbi tradit Azeued. † à fortiori
est iudicandũ, quòd in sui ipsius præ
iudicium nil disponere vult, quando
quidem Princeps in dubio nõ videa
tur, nec præsumatur velle præiudica
re fisco, ni in quãtũ expressam faciat
1339 mentioné contra fiscum, † c. super
eo de officio delegat. Alex. in cons.
86. in fin.vol.1. Anton.de Butr.in c.
vt debitus honor de appellatio. Cas-
sane.in consuetudi.Burgũdiæ, rubr.
8.§.5.n.56.fol.296.& semper autho
ritas disponentis excepta censetur in
generali dispositione, † c. imperialis 1340
ad fin.de prohibita feudi alienatione
in vsibus feudorum, c. venientes de
iure iurando, cap. constitutus de re-
scriptis, vbi scribentes, l.imperatores
la 2.ff.ad municipalem, cap. signifi-
casti de electione, & in generali dis-
positione semper censetur excepta
persona disponentis, † l. obligatione 1341
generali, ff.de pignoribus, l. inquisi-
tio, C.de solutio. Azeued.in l.3. tit.18
lib.9. Recopil.nu.4. Lasarte de deci-
ma, c.18.n.94. & in c.19.n.8. Anto.
Gabr.in vol.3. communium opinio
num tit de verbor.significat. cõclus.
9. Et probatur expressè nostra vera
opinio in l. 25.tit.13.lib.8. Recopil.
vbi expressè cauetur, quòd agricola
possit capi, & incarcerari pro debito
fiscali: & dispositio dictæ pragmati-
cæ cùm sit noua, & generalis, non
corrigit legem specialem habentem
specialitatem in eadẽ materia. † Sed 1342
est intelligenda cum specialitate &
distinctione legis antiquæ, l. scien-
dum in principio, ff. qui satisdare
cogantur, vbi glossa verbo non com
pelli, quam dicit notabilem Bar.ibi-
dem n.2.& Ias. nu.4. & in l. bono-
rum, C.qui admitti n.13. & est glos.
similis in l. 3.C.de silentiarijs, lib.12.
text.in l.in fraudem, §.fin.ff.de mili-
tari testam.tradit Ripa in l.1.ff.solu-
to matrim.nu.14.& 15.& latius in l.
fin.C.de reuocandis donatio.n.170.

& Costa in cap. si pater de testamen. lib. 6. in verbo habens n. 9. & Menochius de adipiscend. possel. 1 emed. 3. nu. 79. & Molina de Hispan. primogenijs lib. 1. c. 23. n. 10. qua verissima opinione sic retenta, restat responsio ad fundamenta allata per Collantes pro sua opinione, & in primis ad l. colonos nunquam, C. de agricolis & censit. lib. 11. cui respōde, in ea expressè probari, colonos posse incarcerari pro debito fiscali imposito in proprijs prædijs, & non pro debito
1343 dominorum, † ita glossa in verbo colonos in prædicta lege, & est tex. in l. omnes profugi, vbi glossa, & in l. hi penes, §. sanè, C. eodem titul. & vtrobique tenet Ioan. de Platea præsertim in d. l. colonos nunquam in principio, & Bar. in dictis legibus, maximè in dicta l. hi penes in principio, & ad dictam legem doli clausula, ff. de verborum obligat. Respondetur, quòd si dispositio, & clausula est vna propria, non extenditur dispositio generalis ad specificata: sed quando est in diuersis clausulis, & in dispositione legali, tunc clausula secunda intelligitur cum qualitatibus, & specialitatibus primæ clau-
1344 sulę, † ita resoluit Paul. de Castro in dicta l. doli clausula nu. 3. & Bart. in l. 2. §. 1. ff. de noui operis nuntiat. n. 6. & etiam respondetur, quod in dicta l. doli clausula non refertur secūda clausula ad specificata, quia actio de dolo tanquam iniuriosa, famosa, & odiosa non extenditur de casu ad casum, ita respondet Paul. de Castro in dicta l. 1. §. 1. ff. de noui operis nūtiat. nu. 4. post medium. Et similiter respondetur ad l. sanctio legum, ff. de pœnis, quòd loquitur in odiosis, & pœnalibus, † vt ibi notat Bart. in 1345
principio, & ideo in prędicta lege clausula generalis ibi posita non extenditur ad specificata. Et ad legem nō puto ff. de iure fisci pro prima opinione adductam respondetur, quòd loquitur in casu, quādo fiscus agit de lucro captando, & de pęna contra aliquem, & quando contendit contra tertium in casu dubio, † secundū 1346
Couar. qui ita prædictam legem interpretatur in lib. 1. variarum resolutio. c. 16. nu. 1. & multa alia fundamēta ponit dictus Collantes pro nostra vera opinione in dicto c. 5. n. 5. quibus nec respondet, nec potest dari iuridica responsio: & dispositio tex. in dicta l. alimenta, §. basilicæ, ff. de aliment. & ciba. legat. quam Collātes pro sua opinione allegat, loquitur in legato alimentorum, quod de sua natura non est reiterabile, † se- 1347
cundum Bart. ibidem, & Laram de Cordoua de alimentis, §. sed si filius à n. 48. cum sequētibus, & Michael Crassum de successionibus in §. ius accrescendi, quæst. 17. & traditur in 4. vol. communium opinionum in nouis pag. 1333. conclus. 47. pro qua nostra vera opinione facit, quòd quando Princeps concedit priuilegium & immunitatē cōductoribus gabellarum, vel his, qui aliquid fisco soluere tenentur, magis considerat causam fisci, quā causam prædictorum conductorum, † text. in l. sem- 1348
per, §. conductores, ff. de iure immunitatis: & clausula apposita in principio legis, vel dispositionis, censetur repetita

repetita in omnibus capitulis sequẽ
1349 tibus,† ita Azeued.in l.6.tit.15.n.2. & in l.1.tit.11.lib.4. Recopil.nu.6. & 7. Boer.decis.146.n.2.cum seqq. & Thom. Gram. in cons. 6. criminali nu.17. Cassane.in consuetudini bus Burgundiæ fol.135.nu.3. & fol. 260.num. 46.

Quæs.246 Cap.31. SED Pro interpretatione & explicatione priuilegiorum & instrumentorum,est notandum,quòd vir tualiter contentum in priuilegio,seu scriptura intelligitur expressè scriptũ
1350 in ea,† per l.asse toto,ff.de hæredib' instituend.l.si ita scripsere,ff.de conditio.& demonstratio.ita tradit Roderic. Xuar. in l. post rem iudicatã, ff.de re iudicata ampliatione 2.nu.2: & Parlador.de rebus quotidianis,c. fin.in 1.par.§.11.ampliat.4.n.19.& Escobar de ratiocinijs c.33.n. 19.ad finem,ex quo sequitur, vtrum sicuti statur declarationi tabellionis in du
1351 bijs procedẽtibus ab scriptura,† per l. si quis decurio, §. fin. ff. ad legem Corneliam de falsis,l.si librarius,vbi Bart. ff. de verbor. signific. & in l.1: §.fin.ff.quemadmodum testamenta aperiantur,hæc regula procedat, & habeat locum in priuilegijs? Et asseuerandum est,locum non habere;
1352 † quando quidem priuilegiorum in terpretatio, vt iam in superioribus dixerim,soli Principi competat. Et vtrum priuilegium concessum simplici personę extendatur ad mistam,
1353 † tradit latè Ias. & quos ipse refert in §. omniũ,instituta de actionibus à num.30.vbi de quæstionibus,vtrũ priuilegium concessum spurio extendatur ad spurium & incestuosum simul.† Et legitimatio concessa na- 1354
to ex soluto & soluta extendatur ad natum ex adulterio. † Sed cum pę- 1355
na exilij sit duplicatio tantum, secũ dum Anton.Gom.in 3.tom.variatũ cap.8.num. 1.† est notatu dignum, 1356
quòd sententia exilij lata contra delinquentem tali pęna adiecta, quòd si non seruauerit tempus exilij, condemnatio intelligatur facta ad triremes, erit nulla, & poterit retractari; etiamsi à reo condemnato præstitus sit consensus, † per glos. & Bald. in 1357
l.si diuersa,C.de transactio.glos. ver bo,*No vale*,in l.13.tit. 22. p.3. quia in dicta sententia adest nullitas ratio ne excessus.

ET Est optimum verbum in hac Quæs.247
materia,quòd debitor, qui promisit stare iuramẽto creditoris circa damna & interesse, potest ante iuramen tum reuocare istam conuentionem si creditor mutauerit conditionem in deterius,† ita resoluit Gom.Arias 1358
in l.64. Tauri nu.47.pro quo ex tex. expressus & egregius in l. cum quis, ff.de solutio ibi: *Si in eodem statu mã serit,quo fuit, cum stipulatio interpo neretur.* Et ibi: *Tacitè enim hæc conuẽ tio inesse stipulationi videtur, si in eã dem causa maneat.* † Quam decisio 1359
nem tenet Anchar.in cons. 394. nu. 4.& est text.in l.5.tit.14.p.5. versic. *Otrosi dezimos, que si esto que era puesto*, quod extende ad procuratorem, factorem, tutorẽ,& testamẽti execu torem,cuius mandatum reuocatum censetur,si cõditionẽ in deterius mu tauerint, † quod tenet dictus Gom. 1360
Arias in l.31.Tauri nu. 1. cum seqq. & Socin cons.112.n.15.lib.1.Alciat.

 de

de præsumptio.regul.2.præsumptione 16. num.4.per l.pater hæredis, §. fin.ff.de testamentaria tutela,l.liberto,§.Largi⁹,ff.de annuis legat. quod placuit Castello in l.33.Tauri nu.3. tenet Gratianus in regul.389.quibus conuenit interpretatio l.7.tit.19.lib. 9. Recopil. vbi certa forma seruari iubetur in adiectione,& oblatione, *del quarto* , qua deficiente corruit actus : quòd ille,qui legis solennitatem in oblatione non impleuit, poterit eam supplere, & adimplere intra tempora à prædicta lege Regia præ
1361 fixa & asignata, † quod resoluit Mexia ad legem Toleti 1.par. fundaméto 12.nu.14.per ea,quæ ibi recenser, quem vide. Vnum tamen peculiare priuilegium concessum est in iure viduis atq; pupillis, ita quod si Princeps primo loco cócessit priuilegiũ, seu exemptionem viduis, aut pupillis,& demum concessit aliud priuilegium alteri,quod aduersaretur primo priuilegio, dicens quòd illud vltimum concedebat aliquo alio priuilegio non obstante, hoc vltimum priuilegium non derogat ante à cóncessum in fauorem viduarum, & pupillorum,nisi per specialem mentio
1362 nem & derogationem,† per ea quæ traduntur à Thom.Gram. in in decisione 20.à num.1.

Quæst.248 QVIBVS Cóuenit, an socius vel aliquis de his,qui in id quod facere possunt, cóueniantur,si totum soluere promittant, videantur illi suo
1363 priuilegio renũciare, † quãdo quidé socius,& alij relati in l.sunt qui in id, ff.de re iudi.& in l. verũ.ff.pro socio, & in l.1.tit.15.in l. 15.tit. 10.p. 5.habeãt priuilegiũ,ne in plusquã facere possint,cóueniãtur.† Et pro parte ne 1364
gatiua , & sic quòd tacite per dictã obligationé de soluendo totũ debitũ nõ videantur prędicto priuilegio renũciare,facit l.legitimã,ff.de petitio ne hęreditatis,vbi probatur,quòd nemo videtur tacite iuri suo renũtiare,
† de quã lege est videndus Mesia ad 1365
legé Toleti 2.p.in responsione ad 6. fundamentum à principio. Sed pro parte affirmatiua est veritas,hoc est, quòd prædicti præuilegiati,qui non possint cóueniri in plus quã facere possint, in totum possint conueniri, si totum soluere se obligauerint: quãdoquidem videantur suo priuilegio renũtiare:ita tenet Ias. & alij Doctores,quos ipse refert in d.l.sunt qui in id,ff.de re iudicat. col.2.& Ioan.Gutier.in l.nemo potest,ff.de legat.1.in num.320.Obiter tamen se offert interpretatio text.i 1 l. nihil proponi,ff. de legat.1.& in l.fin.§.fin.ff.de contrahenda emptione circa quorũ interpretationem hæsitant valde Doctores, vtrum ratione præstationis annuæ,de qua in dictis iuribus,inducatur demonstratio tantũ, vel actio personalis,vel realis, & hypotheca,
† de quo est videndus Bart. in dictis 1366
legibus,& Salazar de vsu & consuetudine,c.12.n.34.& Velasc.consult. 82.n.8.Gama decis.30.à n.1. Aluar. Velasc.de iure emphyteut 1.par. q. 32.Ioan.Garc. de expensis & meliorratio.c.4.nu. 30. & refert quamplures Doctores Flores de Mena in additio. ad Anton. Gamam decis. 13. & Thom. Grammaticus decisione 90.num.1. Mantica de coniecturara mente

mente defuncti lib. 9. tit. 2. num. 5. Aymon consil. 301. num. 5. Marcus Anton. Peregrin. de fideicomis. art. 16. nu. 110. Gigas de pensio. q. 62. n. 19. & 20. Padilla in l. in prouinciali nu. 6. C. de seruitutibus, Claperius in sua centuria causa 42. quæst. 1. nu. 11. Quintilianus Mandosius in additio. ad consilia Romani consilio 338. lit. B. Couarr. in cap. Rainuntius de testament. §. 10. num. 8. Felicianus de censibus lib. 2. c. 5. num. 7. qui supra dicti Doctores plurima notatu digna referunt, in quibus non est insistendum, cùm ex professo ad nostrã materiam non pertineant. Sed illud tantum, quòd quando relictum vel præstatio attinet ad alimenta, eorũque ratione relinquitur, fauore alimentorum inducitur actio realis, & hypotheca, & non actio persona-
1367 lis, nec asignatio tantum, † secundũ Roman. consi. 388. nu. 3. & Flores de Mena in practicis quęstio. quęst. 18. num. 2. & est glossa in l. Lucius, ff. de aliment. legatis, l. cum hi vers. idẽ si ageret, ff. de transactio. l. Gaius ff. de annuis legat. l. 2. ff. de aliment. legat. tradit Paul. Castrensis consil. 338. n. 3. & Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 2. n. 16. qui in n. 19. ait, quòd legatũ alimentorũ, siue fiat pauperi, siue
1368 diuiti, semper cõtinet alimentorũ fauorẽ, † vt tradunt DD. in l. si certis annis, C. de pactis, Hieron. Gigas de pensio, c. 51. n. 20. Simõ de Pretis de interpretatione vltimę volũtatis, lib. 4. interpretatione 1. dubio 11. nu. 8. quod alimentorũ fauore extẽdit Petrus Iacobus in sua practica titul. de actione in rem ad relictum pro anima & anniuersario, † & Guid. 1369
Papa decisione 576. Salazar de vsu & consuetudine cap. 11. num. 34. Tiraquel. de priuileg. causæ piæ, priuilegio 63. Mascard. de probatio. conclus. 1171. nu. 4. Lara vbi supra n. 20. qui in n. 21. ait, id procedere quocũq; modo, siue quacũq; dictione fundus fuerit adiectus pręstationi fauore piæ causæ, & alimentorũ, ex Couar. in d. c. Rainuntius de testam. §. 10. n. 8. in fine, & ex Giga de pensionibus, c. 44. n. 1. & licèt incertitudo vitiet relictum, & etiam libertatem, quando nõ constat de persona cer-
ta, † l. 1. & 2. ff. de his quæ pro non 1370
scriptis habentur, l. triticum, ff. de verborum obligatio. l. quod in stipulatione, ff. de vsuris, l. merces, ff. locati, l. ita stipulatus, ff. de verborum obligatio. l. si ita fuerit in fine principij, l. si quis de pluribus, ff. de rebus dubi. Menoch. de arbitrarij lib. 2. centuria 2. casu 188. tamen quando relinquitur pauperibus, anniuersarijs, & alijs causis pijs, incertitudo non vitiat relictum, † ita Decius 1371
in l. fin. versic. Non obstat, C. de edicto Diui Adriani tollendo, l. id quod pauperibus, l. nulli, C. de Episcopis & clericis, Bald. in dicta l. id quod pauperibus nu. 1. Menoch. consi. 292. nu. 12. vol. 3. Tiraquel. de priuilegijs causæ piæ priuilegio 55. & 56. l. quidam testamento, ff. de leg. 1. l. sicut, ff. de annuis legat. vbi glossa verbo, solutus, Gam. decis. 185. Rebuf. de priuilegijs scholasticorũ priuilegio 133. Lara de anniuersarijs, lib. 1. c. 10. n. 97. cum sequẽtibus, qui Doctores id affirmãt valere ratione priui-

priuilegij causæ pię, quod priuilegiũ hanc admittit explicationẽ, & interpretationem: nam lex quantũcunq; generalis, non comprehendit exem-
1372 ptos, & priuilegiatos, † vt tradit latè Mexia ad legem Toleti fol. 65. à nu. 17. p. 2. fundamento 6. vbi aliquos recenset casus speciales in nu. 18. cum seqq. quos videre licet. Sed res notatu digna est, quòd licèt regulariter minor restituatur, hoc tamen nõ procedit in Doctore minore, qui non
1373 restituitur, † per glossam in l. possessio, C. de muner. patrimonial. lib. 10. tenet Nicol. de Neapol. in l. sed & si reprobari, ff. de excusatio. tutor. & Bald. qui alios refert in l. 1. C. qui, & aduersus, quos Angel. in l. §. pueritiã ff. de postulando, Ludouic. Montal. de reprobatione sententiæ Pilati art. 5. n. 69. in vol. 10. tractatuum Doctorum in antiquis.

Quæst. 249 SI Aliquod deinde concedatur priuilegium Petro, hoc onere adiuncto, vt in quolibet anno teneatur soluere vnũ equũ & per longissima tẽpora equũ non soluit, sed aliud ipsius equi loco, dubitatur, vtrum equi præ-
1374 statione præscribat, † & præscriptioni locum fore, tenet Petrus Antibol. in tract. de muner. 2. p. §. restat nunc videre nu. 18. per legem is cui, ff. quẽadmodum seruitut. amittantur, cum l. præcedenti in 10. tract. Doctorũ, in antiquis, qui in nu. 19. optima vtitur distinctione, quam videas, quia conducet ad casum recipientis ignoranter longo tempore minus quàm
1375 sibi debetur quotannis, † quibus sic habitis dubitatum vidi, vtrum possit clericus habens bona communia cũ fratre laico ea defendere à collectis & gabella, & alijs oneribus ratione sui priuilegij clericalis. † Et videtur, 1376
quòd sic, argumento text. in c. quod in dubijs in fine de consecratione Ecclesiæ vel altaris: nam quod commune est, dicitur meum, l. pupillus, ff. de verbor. signifi. §. fin. l. Quintus, ff. de auro & argento legato, l. illud, ff. de ritu nuptiarũ, l. rectè dicimus, §. fin. ff. de verbor. signific. l. serui electione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi cõmuniter Doctores, & Calderin. cõs. 22. sub titulo de præbendis, & bona vnita & indiuisa gaudent priuilegio immunitatis, † l. vnica C. de rei vxor. 1377
act. in 1. responso, & §. sed non si ignoramus. Contrarium tamen est tenendum, per l. 3. §. fin. ff. de muneribus & honoribus, secundum Petrũ Antibolũ in tractatu de muneribus 3. part. principali n. 109. qui ait, quòd iudex ex officio cõget fratres ad diuisionem, & collectam imponet iuxtà ratam bonorũ vniuscuiusque, vt in l. 2. C. de muneribus patrimonialib. lib. 10. & licèt valeat donatio bonorũ facta à patre filio suo clerico, qui bona donata à collectis & impositionibus ratione donationis, & sui priuilegij liberare poterit, † per l. cum fa- 1378
cultates, C. de his qui numerò liberorum libr. 10. tamen fraus semper in tali bonorum donatione præsumitur, l. omnes, §. Lutius, ff. quæ in fraudem credito. quæ donatio facta filio clerico fraudulẽter hodie de iure Regio reprobatur per l. 11. tit. 10. lib. 5. Recop. de qua est videndus Azeued. ibidem & Ioan. Gutier. in practicis questio. lib. 2. quęst. 131. vbi latè agit

quomo-

quomodo fraus probari, & præsumi
1379 possit, † quam supra relatam doctri nam intellige veram, licèt certum & iuridicum sit, quod quando laici habuerint indiuiduũ coniũctumq; ius cũ clericis, gaudebunt priuilegijs clericorum sociorum,
1380 † secundũ Aretin. cons. 25. Marc. Anton. Cuchum lib. 1. institutionũ maior. tit. 9. nu. 61. Citadin. de iure patron. 6. p. art. 3 n. 3. Et hinc est, quòd si laicus & cleric' habẽt ius patronatus, pars clerici tra-
1381 hit ad se partẽ laici, † Staphil. de literis gratiæ titulo de modo & forma impetrandi pag. 151 n. 3. Ioan Andr. quẽ refert & sequitur Citadinis vbi supra, & Ioan. Gutier. de iuram. confirmat. 3 p. c. 13. n. 10. & ita ex hac cõmunione clerici & laici resultat in iure patronatus, quòd si simul præsentent, poterit laicus præsentationẽ facere intra semestre, vt poterit cleri-
1382 cus, † ita tenẽt supradicti authores, quos sequitur Lara de anniuersarijs lib. 2. c. 9. à nu. 14. cum sequentibus.

Quæst. 250. Cap. 32. ESTQVE Notãdum, quòd Regij susceptores nõ possunt Regiã pecuniam consumere, vel ex ea aliquid emere, adeò quod si quis ex ea
1383 emant, lucrum fiscus reperit, † per l. minime diu, C. de susceptoribus lib. 10. l. 1. & 2. C. de his qui ex publicis ratio. d. lib. 10. & vtrobique Bart. & adeò verum est, quòd fiscus poterit reiuẽdicare rem emptã ex pecunia sua per susceptorem, vel thesaurariũ,
1384 † Bald. in l. si cum seruum, ff. si certum petat. vers. Item fallit, quãdo officialis, per text. in l. si vt proponis, C. de reiuendicatione, ita Frãciscus Lucanus in tract. de fisco in principio num. 13. Martinus Laudensis de priuilegio fisci nu. 259. Ægid. Bos. de fisco n. 49. quam conclusionem intellige veram, quando susceptor, vel thesaurarius Regius sibi ipsi, & non alio nomine aliquid emit de pecunia Regia: & quod prædicta reiuendicatio est in subsidium, quando thesaurarius & susceptor est nõ sol-
uendo, † l. Moschis, ff. de iure fisci, l. 1385
3. §. multa, ff. eod. tit. l. 1. C. de conueniendis fisci debitoribus, lib. 10. l. 2. C. de debitor. ciuitat. lib. 11. quæ resolutio est communis per Speculatorem secutum per Petr. Paul. Paris. in cons. 8. nu. 20. lib. 1. nam actio subsidiaria non datur, quando debitor
est soluendo, † etiamsi renunciet be 1386
neficium excussionis, secundum Roderic. Xuar. in l. 2. *De los emplaçamientos*, §. quæritur vlterius, num. 9. & 10. post Bart. in l. 1. C. de conueniendis fisci debitoribus, lib. 10. vbi additio. & Hippolyt. in rubric. de fideiussoribus, numer. 23. Et hinc est, quòd si suceptor, camerarius, vel receptor, qui aliquid à debitore recipit, desinit esse soluendo, anteà quã domino reddat, datur recursus
contra primum debitorem, † secun- 1387
dum Ioan. de Platea in l. securitates, C. de susceptor. & arcar. lib. 10. & Auiles in capit. prætorum, cap. 45. in glossa verbo, *Poner*, numer. 5. Estque vera conclusio, quòd relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum, & qualitatem non possunt conseruari, nec sine dedecore in publicum appa-
rere, † ita Baldus in l. si quis 1388
ad

ad declinandum, C. de Episcop.&
clericis, & Palac. Rubios in rubrica
de donatio.inter vir. & vxor. §. 11.
nu.fin. & in foro conscientiæ libera-
bitur, qui istã distributionẽ fecerit,
1389 † secundum frat. Manuel Rodrig.
Lusitanũ in sua summa tom.1.c.194.
n.2. ad finem,& est text. egregius in
proposito in l. in eadem, ff. ex qui-
bus causis maiores, ibi, *In vinculis*
autẽ etiam eos accipimus, qui ita alli-
gati sunt, vt sine dedecore in publico
apparere non possint, vbi probatur,
restitutionem in integrum concedi
huiusmodi nobilibus maioribus vi-
ginti quinque annorum, quando
pauperes sunt, qui pro absentibus,
1390 & in vinculis detentis reputantur.†
Quæst.251. SED Cum quotidie per Prin-
cipem viduis priuilegium & gratia
concedatur in remunerationem ser-
uitiorum à maritis receptorum hac
adiecta conditione, vt prædictæ vi-
duæ priuilegio & gratia fruantur,
quãdiu in viduitate fuerint, est quę-
stio, vtrum si nupserint, & iterum
in causam viduitatis inciderint, di-
catur priuilegium & gratiam dura-
re, & ad secundam vel tertiam vi-
1391 duitatem transire.† In qua quæstio-
ne videtur tenendum, priuilegium
& gratiam tantum ad primam vi-
duitatem extendi, & non ad secun-
dam, vel tertiam procedere, per re-
gulam text. in l. boues, §. hoc ser-
mone, ff. de verborum significatio-
ne, l. stipulatio, l. dotem, l. sti-
pulationem, l. licet, l. dotis promis-
sio. ff. de iure dotium, cap. non po-
test de præbendis lib. 6. l. eum qui
chalendis, ff. de verborum obligatio
ne. Quod confirmatur, quia si præ-
dictum priuilegium ad secundam
& tertiam viduitatem extenderetur,
daretur infinitas contra text. in l. si
finita, ff. de damno infecto, † l. fidei- 1392
commissa, §. si quis delegat. 3. c. cũ
in multis de rescript. lib. 6. item quia
Princeps disponens de viduitate, cẽ-
setur cogitasse de casu singulari vi-
duitatis, cap. non potest de præ-
bendis lib. 6. cap. 1. de filijs presby-
terorum dicto lib. 6. facit l. cum pa-
ter, §. qui dotale, l. Lutius, l. Titia,
§. qui in vita, ff. de legat. 2. l. cum do
tem, §. si pater, ff. soluto matrimonio,
l. 3. §. 1. ff. de dote prælegata, vbi
probatur, quòd disponens nunquã
censetur voluisse grauare quenquã
duplici præstatione. † 1393
Sed prædictis non obstantibus
contrarium putaui de iure verius: &
sic quod dictum priuilegium & gra
tia Principis extendatur ad secundã
& tertiam viduitatem, per l. in vsu
iuris, ff. de verborum significat. vbi
probatur, quòd sępenumero vti-
mur verbo singulari pro plurali,† & 1394
facit pro hac vera opinione, quòd
causa viduitatis non est ad primam
viduitatem determinata, sed est
multiplicabilis ex ipsius verbi na-
tura, † argumento text. in l. cum ali- 1395
quis, C. de curatore furiosi, l. si fi-
liæ, ff. de annuis legat. vbi proba-
tur, quòd regulariter causa legati
est reiterabilis, & non restrin-
gitur ad primam, † l. si ita stipula- 1396
tus fuero à Seio, ff. de fideiussori-
bus, sicuti in causa dotis, quæ
determinata videtur, non solùm
ad prima sponsalia, sed ad vlte-
riora

1397 teriores, † authentica quamuis, C. de rei vxo. acti. & quantitas legati multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conseruandum de-
1398 cus legantis & legatarij, † l. cum qui dam cum l. sequenti, ff. de annuis legat. Item facit, quia quando multiplicatio accidit casu, siue fortuna,
1399 debet multiplicari dispositio, † secundum Bart. in l. qui bona, §. 1. cũ l. sequenti, ff. de damno infecto, quã opionem in prædicto nostro casu tenet & defendit Anton. de Butrio in cons. 31. qua opinione retenta respondetur ad iura adducta pro contraria parte, quòd loquuntur in cõtractibus obligatorijs, vel quando ex iteratione resultat graue damnum concedentis, quia tunc restringitur
1400 dispositio ad primum actum, † quibus ita respõdet Anton. de Butr. vbi supra allegans in proposito, l. inter stipulantem, l. quidquid astringẽdæ, ff. de verborum obligat. Accedatque supradictis, quòd quando priuilegium conceditur ex duabus causis, vna cessante nõ cessat concessio, nec
1401 priuilegium, † vt notatur in §. affinitatis, instituta de nuptijs, & in l. liberorum, §. 1. ff. de his qui notantur infamia. Et hinc est, quòd sentẽtia lata ex pluribus causis, quarum vna est
1402 falsa, sustinetur ex altera vera, † l. Titianus, ff. quòd cũ eo, c. pertuas, vbi Panorm. qui filij sint legitimi, Innoc. in c. in præsentia nostra de renuntiatione, Alex. in l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verborum obligatio. Felin. & Abb. in c. 1. de re iudicata: & est text. in authentico, vt cum de appellatione cognoscitur, §. si igitur omnes, & §. si tales, quod intellige verum, dummodò ambæ causæ sint finales, ita vt quælibet de per se sit sufficiẽs ad causandum & producendum effectum: secus si ad producendum dictum effectum ambæ sint necessariæ, † cap. quoniam, §. 1403
porro, & §. sin autem, vbi notant Panormitan. & moderni, vt lite non contestata, & in cap. cum cessante de appellatio. & in cap. de rescriptis: & ideo si vna causa ponatur vt ratio, & alera, vt ratio rationis, vtraque requiritur, † per l. sed 1404
si lege, §. idem si rem, ff. de petitione hæreditatis, l. 1. ff. soluto matrim. & similiter si vna causa ponatur vt maior propositio, altera vt minor, vna falsa corruit argumentum, † vt 1405
docet Bart. in extrauaganti ad reprimẽdum in verbo nec ex eorum per text. ibi: *Item intellige, quando vtraque ratio cõsideratur ad effectum causandum*; secus si vna non habetur in consideratione, tunc ea cessante non cessat effectus, secundum Bald. in cap. 1. de gradibus successionum in vsibus feudorum; item intellige, quando vtraque ratio exprimitur in lege: secus si vna tantum, licet altera possit considerari: tunc cessante expressa cessabit dispositio, licèt altera militare videatur, † ita de- 1406
clarat Lãcellotus, Decius in l. singularia, colum. 3. ff. si certum petat. & Ripa in tractatu de priuilegijs creditorum, in §. in bonis mensularij à numer. 13. cum sequentibus, & cum l. 4. & 5. titul. 2. libr. 6. Recopilation. disponat; quòd nobiles non possint torqueri, eius dispositio-

positionem extende ad Consiliarium, etiamsi finitum sit officium,
1407 in memoriam pristinæ dignitatis, † per text. in l. fin. ff. de Decutionibus in versicul. Non esset torquendum, quod idem erit in decurione, per illum text. & tenet Andre. Barbac. in cap. sedes Apostolica col. 5. de rescript. nam priuilegiū dignitatis non
1408 finitur finita dignitate, † secundum Bald. in dicto cap. sedes de rescriptis, quem sequitur Hippolyt. de Marsil. in singulari 179. & in practica. §. expedita colu. 8. numer. 23. & ipse Bald. in l. Imperator la 2. ff. de statu hominum, & ipse Hippolyt. in singulari 35. & 107. & in l. edictum, col. 2. cum sequentibus, ff. de quæstion. & est glos. in l. 2. titul. 30. part. 7. Loazes de matrimonio Regis Angliæ dubitatione 7. num. 38. cum sequentibus, & Plaça de delictis lib. 1. cap. 6. nu. 9. Azeued. in l. 4. & 5. 2. lib. 6. Recopil. num. 38. & Thom. Grammaticus in voto 32. nu. 23. & hinc est, quòd ille, qui fuit iudex, nō potest torqueri in syndicatu etiā
1409 stantibus multis indicijs, † secundū Bart. in l. milites, C. de quæstio. & est tex. in l. diuo Marco eodem tit. tenet Paris. de Puteo de syndicatu in tit. de officio syndicat. colu. 2. & est text. in l. nihil, l. miles, C. de quæstio. tenet Ias. & Salicet. in l. 1. C. de iuris & facti ignor. Bartol. in d. l. milites, Alexand. in d. l. centuria, & dictum in decurionibus obseruatur in consiliarijs ciuitatum, qui decurionum
1410 instar obtinent, † vt notatur in rubrica de decurionibus, lib. 10. & idē priuilegiū habent, quod & ipsi decurionés argumento, l. filiæ, §. fin. ff. de condit. & demonstrat. l. si donatæ, §. sponsus, ff. de donatio. & inter vir. & vxor. quod priuilegium intellige de consilarijs, & cōsulibus magnorum locorum, & non de consulibus paruorum oppidorum, † secūdum 1411 Iacob. Rebuf. in l. nullus, C. ad legē Iuliam Maiesta. argument. l. athletę, §. 1. cum l. propter magistratum, C. eodem tit. & quod Consules ciuitatum nostri temporis habeant idem priuilegium, quod & decuriones, vt non torqueantur, † tenet Salicet. 1412 qui ita dicit tenere communiter Doctores in l. Diuo Marco, C. de quęstio. quem refert & sequitur Thom. Grammat. voto 1. à numer. 23. cum sequentibus, vsque ad num. 30.

SED Cum lex 6. tit. 2. lib. 6. Quæsti. 33 Cap. 33. Recopil. disponat, quòd nobilis possit capi pro debito descendente ex delicto, licèt de hoc dixi aliqua in superioribus num. 606. cum sequentibus circa fideiussorem datū in causa principali, in qua adfuit condemnatio pecuniaria, erit egregia quæstio, vtrum fideiussor nobilis datus 1414 post condemnationem in executione condemnationis descendentis ex delicto, quem dicimus, *De fantamiento*, gaudeat suo priuilegio, vel in carcerari possit sicuti principalis. † In qua quæstione videtur affirmandum, talem nobilem fideiussorem incarcerari posse pro dicto debito descendente ex delicto, virtute fideiussionis *De fantamiento*, per regulam accessorium de regul. iur. libr. 6. & etiam cōprobatur, nā licèt causa huiusmodi fideiussionis dicatur

tur procedere ex vi verborum fide-
iussionis, adhuc potest dici causa, quę
ex delicto oritur, argumento legis 1.
§. ex incendio. ff. de incendio, ruina,
& naufrag. Item, quia sententia lata
contra principalem executioni man
datur contra fideiussorem, sicuti con
1414 tra principalem, † sine nouo proces-
su, nec noua sententia, tex. glos. Bart.
num. 2. in l. 1. ff. iudicatum solui, quæ
opinio communis est teste Roder.
Xuarez in l. 2. *de los emplaçamientos,*
in versic. sed pone quæstionem nu.
6. Hippolyt. in rubrica de fideiussori
bus num. 363. & huius ratio est, quia
natura huiusmodi iudicialis fideius-
sionis ea est, quòd fideiussores cen-
sentur vná cum principalibus con-
1415 dènati, † per l. fin. C. de vsuris rei iu-
dica. tenet Pet. Rebuffus ad Regias
constitution. Gallicas titulo de literis
obligatorijs articul. 5. glos. 9. num. 8.
pag. 131. & in titulo de sententijs exe
cutorijs artic. 1. glos. 16. num. 26. Ru-
pellanus forensium institutionū lib.
1. cap. 70. pagina mihi. 334. Sed con
trarium semper mihi visum fuit, &
sic quòd huiusmodi nobiles fideius-
sores de saneamiento post dictā con
demnationem non mittantur in car
cerem. Quod probatur, quia hæc fi-
deiussio non ex delicto principali-
ter descendit: nam hoc respectu rei
principalis tantum consideratur: &
non respectu fideiussoris: nam di-
cta fideiussio immediatè procedit
ex noua obligatione, & contractu
post condemnationem. Item, quia
illa verba legis 6. titulo. 2. lib. 6. Re-
copilationis, *Por deuda que decien-
da de delito,* significant causam pro-
pinquam, tali modo, vt delictum
sit causa propinqua illius debiti, &
non verborum obligatio, & fideius-
sio, † per l. qui liberis. §. hæc ver- 1416
ba. ff. de vulgar. & pupillar. substi-
tut. vbi Barthol. Aretin. & plurimi
Doctores, quos more solito conge-
rit Tiraquel. de cessante causa limi-
tatione 20. num. 26. cum sequenti-
bus. Ex quo sequitur, quòd prędicta
fideiussio non extendatur ad causam
remotam, hoc est, delicti principa-
lis. Facit pretereà pro hac parte, quòd
Iura, quæ mentionem faciunt de de-
bito ex delicto descendente dicunt,
quòd debitum est ex ipsius delicti
facto, tex. in l. actionum genera in
versic. ex facto. ff. de actio. & obliga
tion. l. ex maleficijs. ff. eodem titulo
cuius aurea verba ad nostrum casum
talia sunt: † E*x maleficijs,* ait Caius Iu 1417
risconsultus, *nascuntur obligationes,
veluti ex furto, ex iniuria, quæ om-
nia vnius generis sunt: nam hæc
tantum ex re consistunt, id est, ex
ipso maleficio: cum alioqui ex contra-
ctu obligationes non tantum re consi-
stunt, sed etiam verbis, & consen-
su.* Hanc ergo fideiussionis obliga-
tionem, de qua in nostra quæstio-
ne, verbis non re contrahi, quis
obsecro inficias ire audebit? Tan-
dem facit pro hac parte, & vera re-
solutione, quòd nobilis non po-
terit etiam expressè suum priuile-
gium renuntiare, † iuxta verio- 1418
rem, & receptam sententiam, de
qua per nos in superioribus nume-
ro 224. Et hanc partem in princi-
pali fideiussionis quæstione, quan-
do fideiussor est nobilis, tenet
Cinus

Cinus in l. quoties. C. de precibus Imperato. offerendis, vbi concludit, quòd fideiussor poterit vti suo priuilegio, quod sibi ex sua persona competit: & ita tenent Bald. & Salicet. ibidem. Hucq; pertinet illud, quod optime differit Collãtes in pragmatica agricultorum lib. 2. cap. 13. vtrum priuilegium concessum agricultoribus ratione illius pragmaticæ, ne intra tempora ab ea destinata in carcerem possint detrudi, competat suis
1419 fideiussoribus non agricolis, † qui Collantes ibidem num. 3. cum sequẽtibus tenet, & neruose defendit, prędictos fideiussores, qui verè non sunt agricolæ, non potiri agricultorum priuilegio, cui opinioni ex ipsius fundamentis libenter accedo, & ex his, quæ latè adduximus in superioribus num. 323. & num. 732. Et ideo fideiussor plebeius, qui pro nobile intercessit, non gaudebit nobilitatis pri
1420 uilegio, † tex. vbi Bart. in l. etsi fideiussor. ff de re iudicata, & Doctores in l. tam mandatori. C. de non numerata pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 273 Collantes vbi supra numer. 4 ad finem, Castellus autem de Bobadilla in sua politica. 2. tomo lib. 3. cap. 15 num. 24. quem sequitur Collantes vbi supra lib. 2. cap. 16. nu. fin. licèt mea opinio sibi magis vera videatur, non est ausus pedem firmare, quia domini *Alcaldes de Corte de Valladolid* cõtrarium in quadam causa practicauere, & ideo distinctione hac vtitur, videlicet, quòd si debitum ex dilicto descendens applicetur parti offensę, mea opinio sit vera; & nobilis fideiussor non incarceretur, si autem cõdemnatio fisco applicetur, tunc temporis possit in carcerem mitti, eiq; suum nobilitatis priuilegium nihil prosit, quia eo ipso, quòd condemnatio fisco competit, dicitur causa criminalis, & non considerauit dictus Bobadilla, quod illa opinio, in qua affirmarit, quòd causa dicitur criminalis, quando condemnatio applicatur fisco, ex multorum opinione, vt ipse ait, est controuersa, adeò quod iudices aliquando vnam, aliquando aliam opinionem in practica admittunt. † Et quòd quantum- 1421
cunque sit vera dicta opinio, nobilis nullatenus pro debito fiscali poterit incarcerari, nisi in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recopilatio. iuxta veram, & receptam opinionem, quam defendi in tractatu de Regia gabella. 4. p. §. 2. num. 34. † quam vltra Docto- 1422
res, quos ibidem recensui, sequitur Azeued. in dicta l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopilat. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. dictæ Recopilat. à num. 9. tam in principali debitore, quàm in fideiussore, & Ioann. Gutierr. in practicis quæstionibus lib. 5. q. 13. num. 103. cum sequentibus, & ipse Bobadilla qui nos allegat, cum nostraq; transit opinione in dicta sua politica lib. 3. cap. 15. num. 23. debetque ponderari lex 5. tit. 2. lib. 6. Recopilationis à nobis vbi supra ponderata, ibi: *Ni sean presos por deuda, saluo en el caso susodicho.* † 1423

IN priuilegio deinde alicui cõcesso vsque ad tertiam generationẽ, dubitatur multoties, vtrum eius persona sit cõprehensa in generatione, † 1424 Quæst. 253
& vide-

& videntur † comprehendi, secundum Specular. loquenrem in feudo & emphyteusi in tit. de emphyteusi, §. nūcque aliqua versic. 150. Bald. in l. 2. C. de iure emphyteu. versic. Quæro, vbi Salicet. versic. Sed vigesimoquarto potest dubitari, Angel. in §. adeò instituta de locato Paul. de Castro cons. 338. volum. 2. & in authentica si quas ruinas, C. de sacrosanct. Eccles. vers. Remaner dubium, Imola in l. quod dicitur, ff. de verborum obligar. Socin. consil. 25. volum. 1. Gozadin. cons. 25. Corn. cons. 232. volum. 4. & consil. 54. volum. 2. num. 4. Sed contrariam opinionem tenuere Bald in additio. ad Specular. in tit. de locato, versicul. Idem & in tertiam generationem, & in dicta authentica si quas ruinas, vers. Iuxta hoc quęro, Curt. iunior in tractatu feudorum 3. part. versic. Circa istam materiam, Ruin. cons. 166. volum. 1. Anchar. & alij quam plurimi relati ab Antonio Gabrieli in 3. tomo communium opinionum in nouis titul. de iure emphyteutico in conclus. 4. qui in numer. 6. ibidem tenet primam opinionem intelligendam in concessione facta ab Ecclesia cum Bald. in authentica defuncto, C. ad Tertullian. versicul. Et nota, & cū Cardinali, & Alexan. in cap. 1. in §. quia, versicul. Quid autem.

Quæst. 254 ET Cum in moneta seu pecunia tria reperiantur, scilicèt, materia quoad valorem, forma quoad authoritatem, & pondus quoad vsum,
1425 † per l. 1. ff. de contrahend. emptio. l. 1. & 2. C. de vete. nūm. pot. lib. 11. vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pen. Ancharrān. & alij, quos refert Alberic. consil. 56. volum. 2. & Boer. decisione 327. num. 7. ad medium, & Princeps posSit absque consensu populi valorem monetæ mutare,
† secundum cōmunem, vt per Ioan. 1426
Fabrum instituta, quibus modis tollitur obligatio in principio, & in authentica hoc si debitor, C. de solutio. Corne. consil. 135. volum. 3. & per multos authores relatos ab ipso Boerio vbi supra num. 9. & 7. sicuti probauimus nu. 1090. in superioribus. Et noster Hispaniorum Rex Philippus Tertius nūc scutorum valorem mutauerit, & auxerit, † dubitatum 1427
vidi, vtrum si aliquis obligarus fuetis ad solutionem centum scutorum, anteà quam augmentum fieret, teneatur soluere respectu valoris currentis tempore obligationis, vel currentis tempore solutionis. † Et quā- 1428
uis hæc quæstio valde sit controuersa inter Doctores, vt videre est apud dictum Boerium dicta decisione 327. & Anton. Gabriel in 3. tomo communium opinionum tit. de solutio. conclus. 2. Veritas, quæ secundum communem opinionem deducitur ex supradictis authoribus & scriptorib' ab eis relatis, est, quòd attendatur valor respectu temporis solutionis, siue scuti, vel auri aucti, vel diminuti fuerint à Principe, ita ipse Boerius vbi supra num. 9. & Anton. Gabriel vbi supra num. 10. & Couarru. de veterum collatione numismatum, cap. 7. §. vnico à num. 2. qui authores supradicta intelligunt vera, nisi aliud in contractu

apponatur ex partium & contrahentium consensu. Et cuius damno currat diminutio monetæ, stante debitoris mora, & quomodò consideretur valor monetæ in vltima voluntate, & in statutis, & in
1429 sententia & gratia Principis, † latè agitur per dictum Anton. Gabrielē vbi supra conclus. 3. cum 4. sequentibus, & per dictum Couarru. vbi supra numer. 4. & quòd dispositio disponens in viro intelligatur etiam habere locum in vxore, & è conuerso, nisi ratio diuersitatis appareat, † tenet Bart. in l. 1. ff. quod
1430 metus causa, & in l. fin. C. de indicta viduitat. tollen. Cassane. in consuetud. Burgundiæ, versicul. 7. conclusio, quos refert & sequitur Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, titul. de legibus & constitutionibus conclusione 3. numer. 2. qui in numer. 3. ait, idem dispo-
1431 situm in priuilegijs, † nam priuilegium concessum marito extenditur ad eius vxorem, per l. non tantum in fine, ff. de re iudicat. & ex Cumano ibidem, cum Dec. in l. 1. C. de in ius vocando, & cum l. 3. titul. 21. lib. 4 Recopil.

Quæst. 255 ET cum aliæ multæ leges nullitatē reijciant, eas intelligere debes, nisi illa nullitas procedat ex defe-
1432 ctu citationis vel iurisdictionis, † secundum Auendaño in tractatu primi & secundi decreti à numer. 16. & in tractatu de secunda supplicatione numer. 4. Petrus Paulus Parisius in consil. 29. & 45. numer. 28. volumine 1. quod etiam tenent quamplurimi Doctores, quos refert & sequitur Anton. Gabriel 3. tomo communium opinium sub titul. de statutis conclusione 3. vbi multas inuenies ampliationes & limitiones notatu dignas, præsertim in numer. 25. vbi habetur, quòd defectus iurisdictionis non admittitur, quando sententia pronuntiata à iudice non habente iurisdictionem, fuerit confirmata per iudicem plenam iurisdictionem habentem, † ex multorum authorum opinione. 1433

Quæst. 256. GRATIA Tamen, vel priuilegium si cōcedatur alicui sub cōditione, & alteri posteà purè concedatur, posterior præfertur, etiamsi conditio posteà verificetur, † per 1434 text in capit. si pro te de rescriptis, libr. 6. tenet Cardinal. in Clementina 1. de concessione præbendæ, notabil. 10. & Federic. de Sen. in consil. 191. Petrus Paul. Paris. cons. 82. numer. 24. cum sequentibus, volum. 4. Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, lib. 6. titul. de clausulis conclusione 2. quod limita, quando gratia vel priuilegium cōditionale haberet clausulam retrotractiuam, † quia tunc 1435 præfertur secundo priuilegio purè concesso, vt tradit ipse Anton. Gabriel vbi supra, numer. 7. ex Rota in nouis decisione 383. & Felinus in cap. capitulum de rescript. Parisius in dicto consilio 82. volumine 4. Nota deinde, quòd quando terminus & iudicium limitatur in lege, statuto, vel priuilegio ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud

1436 tempus causa terminari possit, † secundum Gandinum in tractatu maleficiorum in parte de multis quæstionibus numer. 10. Abb. consil. 64. numer. 1. volum. 2. Rodetic. Xuarez allegatione 5. pag. fin. Azeued. ad curiam Pisanam, lib. 4. cap. 6. numer. 88. quem videas in hoc articulo etiam in l. 11. titul. 7. lib. 3. Recopilation. à num. 1. cum sequentibus, & Ioan. Gutierr. de iuramento confirmat. 3. part. cap. 5. numer. 16. & Castill. Bobadilla in sua politica 2. tom. libr. 3. cap. 8. num. 256. & lib. 5. cap. 1. à numer. 160. cum pluribus sequentibus.

Quæst. 257. Legatū rei alienæ. ATTAMEN Cùm rei alienæ legatum valeat hac habita distinctione, videlicèt, quòd si testator nesciuerit, rem esse alienam, sit inutile huiusmodi legatum: sed tamen si sciuerit, rem alienam esse, validum

1437 sit; quoad rei æstimationem, † per l. cum rem alienam, C. de legatis, §. non solum instit. eodem titul. l. non dubium, §. finali, ff. de legatis 3. cum concordantibus, l. 10. tit. 9. par. 6. vbi bona glossa hæc materia fauore vxoris, & coniunctæ personæ priuilegio, recipit talem interpretationem, quòd valet legatum rei alienę quoad prædictas personas, etiamsi testator ignorauerit, rem legatam alienam

1438 esse, † vt benè probatur in d. l. cum rem alienam, §. vltimo, & in dicta l. 10. titul. 9. part. 6. post medium, l. cum prædium, C. de fideicommissis, l. quintus, §. fin. ff. de auro & argento legat. quod priuilegium extende, habere locum, quando relictum fuerit legatum pro anima, vel pro anniuersario, vel ad pias causas, vel alicui, qui à testatore diligitur ratione coniunctionis, vel proximitatis, † secundum Guillelm. de Cuno in d. l. cum alienam, vbi Alexand. quos refert & sequitur Gregorius Lopez in dicta l. 10. titul. 9. part. 6. in glossa verbo, *De la comprar*, ad medium, & tenet Zasius alios referens Doctores in dicta l. cum rem alienam, numer. 12. ex quo sequitur, quòd legatum relictum pro virginibus maritandis poterit retineri in vtroque foro à fœmina, quæ licèt opinione vulgari pro virgine habeatur, in rei veritate non est virgo, † 1439

nisi aliud ex voluntate testatoris constet, vt optimè resoluit Lara de anniuersarijs, libr. 1. cap. 21. numer. 90. 1440

Quæst. 258. De nuptis inutilibus viris. ET Etiam priuilegium viduis concessum extenditur ad nuptas habentes inutiles viros, † secundum Baldum in l. fin. C. de plagiarijs, & tradit Cota in memorabilibus iuris verbo, vidua, & Couarru. in practicis quæstio. in quæst. 7. num. 2. vers. Est & secundò, qui alios plures refert authores, & tenet Lara de anniuersarijs, cap. 21. numer. 34 libr. 1. 1441

De expositis. Et cum infans expositus præsumatur esse ex parentibus non infamibus, & ritè & rectè possit ordinari, & censeatur idoneus ad omnes actus legitimos, † secundum Ananiam in c. vnico de infantibus languidis expositis nu. 11. & Angel. in l. nemini, C. de Episcopali audientia, quem refert & sequitur Felinus in c. cum deputati de iudicijs, numer. 10. 1442

T 2 &

& Gregor. Lopez in l. fin. tit. 20 par. 4 in glossa verbo, *Se haze libre*, dicit communem & veram opinionem Couarrubias in Clementina si furiosus de homicidio in 1. part 1 celectionis numero 9. & expositus censeatur ciuis illius loci, cui ex-
1443 ponitur, & vbi reperitur, † secundum Boerium in decisione 13. num. 41. erit scitu dignum, quòd expositi sunt incapaces officiorum sanctæ Inquisitionis, Ecclesiarum, collegiorum, & confraternitatum, in quibus habentur statuta requirentia qualitatem nobilitatis, & alia huiusmodi, quæ habentur in multis statutis, quia licèt in dubio boni præsumantur: hæc præsumptio nihil operatur, quando qualitas ab statuto requiritur, nisi probetur, quia non sufficit, quòd qualitas adsit præsumptiuè,
1444 nisi exactè probetur, † quòd tenet Hippolyt. de Marsilis in l. si quis nec quæstio numer. 130. ff. de quæstion. Aymon Crauet. consilio 225. de antiquitate sessione 1. num. 38. & Rolandus consilio 8. numer. 56. volum. 1. qui alios refert, & Tiberius Decianus & consilio 23. numer. 23. volum. 1. Auendanius in dictionario in verbo, *Costumbre*, versicul. Item aliud, & in lib. 1. de exequend. mandat. Regum cap. 6. numer. 7. Matienzius in l. 1. titul. 4. lib. 5. Recopilationis glossa 5. num. 12. Baptista Laderchius in consilio 12. numer. 1. refert alios Doctores Brunorus à Sole in suo compendio in verbo, qualitas requisita à lege, & Lara de anniuersarijs lib. 2. c. 4. numer. 37. cum sequentibus: nam quando probatio per modum conditionis requiritur, non sufficit præsumptiua, † l. Lutius, vbi Bartol. & 1445
scribentes, ff. de condition. & demonstratio. Decius tenet in consil. 11. numer. 9. & Lara vbi supra num. 38. ad finem. Et comprobatur, quia si in aliquo negotio, vel statuto testes bonæ famæ requiruntur, & quòd sint maiores exceptionis totius: hæc qualitas debet probari, aliàs præsumptiue non sufficit, † ita 1446
Angelus in l. 2. §. diem, ff. quemadmodum testamenta aperiantur, Hippolyt. Marsil. in singulari 187. Ioannes Crotus in tractatu de testibus numer. 392. dicit communem & veram opinionem Alciatus de præsumptionibus regul. 3. præsumptione 2. numer. 10. refert alios Azeued. in l. 1. titul. 7. lib. 5. Recopilatio. num. 16. Sed tamen si statutum disponat negatiuè, hoc est, quòd non admittantur ad honores, vel ad collegia, vel ad Ecclesias illi, qui descendunt ex infecto sanguine, vel aliam habuerunt maculam; tunc admittuntur expositi, † quia cum huius- 1447
modi statuta sint iuri contraria, per text. in cap. eam te de rescriptis, & veniant restringenda, & non extendantur vltra illud, quod exprimitur,
† per l. si verò, §. de viro, ff. soluto ma- 1448
trimonio, & statutum est sumẽdum in eo sensu, vt minus ius commune
lædatur, † secundum Bart. in l. om- 1449
nes populi, ff. de iustitia & iure, nu. 56. vbi Ias. num. 60. Ripa in rubrica, ff. soluto matrimonio num. 61. Andre. Alciat. in consi. 68. n. 6. Roland. consil.

consil.21.num.21.volum.1.Lara de
anniuersarijs lib.1.cap.7.num.32.&
lib.2. cap. 4. numer. 39. cum se-
quentibus, qui refert Aymon in
consilio 25. & Becium consilio 1.
numero 6. & Ias. consil. 50.numer.
2. & Baldum & alios, quod secus
crederem, quando à lege vel statu-
to tantum requiritur, quod aliquis
sit idoneus. Nam tunc temporis
cum habeat pro se iuris præsump-
tionem, nulla probatio de bonita-
1500 te requiritur, † per textum in cap.
vnico de scrutinio faciendo, & in
cap. fin. de præsumptionibus cum
concordantibus.

Idem. ET Cùm in superioribus re-
soluerim, expositum esse ciuem il-
lius loci, & ciuitatis, cui exponitur,
& vbi reperitur, scitu dignum est,
quòd si aliquod legatum relinqua-
tur, vel priuilegium concedatur
virginibus, vel puellis naturalibus,
vel ciuibus alicuius ciuitatis, vel
pro eis maritandis aliquid relinqua-
tur, virgines, & puellæ expositæ
comprehenduntur in dicto legato
1501 seu priuilegio, † ita Bartol. in l. 1.
ad finem, ff. ad municipalem, Ioan.
de Platea in l. ciues in fine, C. de in-
colis & originarijs libr. 10. Gregor.
Lopez in l. fin. titul. 20. part. 4. in
verbo, *Echando*, ad finem, quos se-
quitur Lara de anniuersarijs libr. 1.
cap.21. numer. 78.

Quæst.260 De virginibus. ADDE Etiam huic tractatui,
quòd virginibus hoc est peculiare
priuilegium concessum, quòd vir-
gines solę sunt in Abbatissas eligen-
1502 dæ, & præferendæ, † per glossam
in Clementina attendentes, §. sta-
tuimus de statu monachorum, ita
Azeuedo in consilio 24. numer. 8.

Et pauperes consanguinei sem- *Consanguinei pauperes.*
per sunt præferendi in legato gene-
raliter pauperibus relicto, † ita Ti-
berius Decianus in cons.1.num.51. 1503
vol.3. Azeued. in cons.16. num. 40.
& passim pro eorum opinione exe-
cutorias Regias vidimus.

ET Talis est seniorum priuile- *Quæst.261 Seniores.*
gium, quòd semper in beneficijs, &
præbendis senior debeat præferri, † 1504
secundum Psalmistam vol.1. & Ro-
chum de Curt. de iure patronatus in
verbo honorificum nu.42. Bald. in
cons.167. vol.4. Gregor. Lop. in l.7.
tit.15. par.6. in glos. verbo, *Mas an-
ciano*, Ioan Gutier. in cons.12. num.
30. Lara de anniuersarijs lib.1.c.7.n.
4. qui vbi supra lib.2.c.3. tenet, quòd
etiam præfertur Doctor peculiari
priuilegio. † Quòd priuilegium etiã 1505
in sequestratione bonorũ reperitur, *Doctor.*
adeò quod alimẽta sint eroganda il- *Alimẽta.*
li, cuius bona sequestrãtur, † ex do- 1506
ctrina Aluar. Velasc. in consultatio-
ne 1. Procuratorque in rem suam, *Procurator in rẽ suã.*
quem dicimus, *En causa propia*, non
potest reuocari amplius, † ita tra- 1507
dit Philippus Decius in consilio 521.
numer. 9. & Gratia. in regul. 389.
numer. 9.

MVLTOTIESQVE Du- *Quæst.262*
bitationi ansam præbet, quòd debi-
tores, qui in suis debitis exigendis à
debitoribus præuẽtione & anticipa-
tione vtuntur suum debitum exigen
do, quòd licèt debitor alios habeat
creditores priuilegiatos, qui postea *Creditorũ cõpetẽtia.*
apparẽt, & sua debita petũt, & si de-
bitor nõ est soluẽdo, petunt pecuniã

iam solutam alteri creditori, & ideò dubitatur, vtrum repetioni sit lo-
1508 cus. † In qua quæstione videtur non esse locum repetitioni, quia creditor, qui prior exigit, vigilauit in exactione sui debiti, & vigilantibus, & nō dormientibus iura subueniūt, & repetitionem debiti soluti non cō-
1509 cedunt, † l. pupillus, ff. quę in fraudē creditorum, l. fin. C. de deposito, & vtrobique Bart. & Doctores. Sed veritas huius quæstionis talis est hac distinctione, quòd aut debita sunt personalia, aut realia & hypothecæ, & priuilegiata, & si fuerunt personalia, iura subueniunt creditori, cui primo fuit facta solutio; & non est
1510 locus repetitioni. † Et in hoc casu loquitur dicta lex pupillus, ff. quæ in fraudem creditor. & dicta lex fin. C. de deposito, & l. 11. tit. 14. & l. 9. titul. 15. par. 5. Si autem debitum est reale, fiscale, & hypothecæ, & priuilegiatum, tunc temporis datur repetitio solutæ pecuniæ, quæ repetitio competit priori creditori priuilegiato ratione priuilegij & hypothecæ,
1511 † per l. pecunia. C. de priuileg. fisci, tradit & latè resoluit Couarru. in practicis quæstio. cap. 29. per totum, & Gomez de Leon in sua centuria cap. 36. & 86. & Gregor. Lop. in dicta l. 11. titul. 14. part. 5. in glossa verbo, *No obligando sus bienes*, & est textus expressus sic distinguēs in l. fin. §. etsi præfatam, C. de iure deliberandi. & resoluit Felicianus de censibus tomo 1. libr. 3. cap. 5. numer. 17. Parlador. de rebus quotidianis, libr. 2. cap. fin. part. 5. §. 3. à numer. 46. & Barbosa in l. 1. ff. soluto matrimonio 6. part. à nu. 21. & Ioan. Gutier. in practicis quæstio. lib. 5. in quæst. 100.

ET In nostra priuilegiorum materia venit interpretanda practicabilis, lex 9. titul. 11. lib. 2. Recopilation. ibi: *Mandamos que todos los otros pechen, y paguen, no embargante que traigan pleytos pendientes*, vtrum nobiles, qui nondum consequuti sunt sententiam, admittantur ad officia nobilium lite pendente. † 1512 In qua quæstione tenet partem negatiuam Couarru. libr. 1. variarum resolut. cap. 16. numer. 11. & Oralor. de nobilitate in 3. part. tertiæ partis principalis numer. 5. cum sequentibus, & Didacus Perez in l. 6. titul. 2. libr. 4. ordinamenti in glossa, *No embargante*, versicul. Vtrum autem column. 1380. Sed affirmatiuam partem, hoc est, quòd nobiles lite pendente gaudeant officijs nobilium, tenet Auendaño de exequendis mandatis Regum 1. parte capit. 19. numer. 23. ad finem, & Ioan. Gutierr. in practicis quæstion. lib. 1. quæst. 25. pag. 71. & hanc opinionem tanquam veriorem defendit Ioan. Garcia de Nobilitate in glos. 35. numer. 49. quæ opinio in plurimis partibus prædictæ legis Regiæ probatur, si bene perpendatur.

Quæst. 263 Cap. 34. Nobiles litigantes super nobilitate.

ET In alimentorum materia est admodum controuersa illa quęstio, vtrum pater habens filios legitimos, possit filio spurio quintum pro alimentis relinquere, si dictus filius spurius toto quinto non egeat ad suam congruam susten-

Quæst. 264 De alimentis filiorū spuriorum.

1513 sustentationem,† In qua quæst. Couar de sponsalibus 2.part.c.8.§.6.n. 8.& 10. & Ant.Gom.in l.10.Taur. numer. 41.tenent,quòd pater poterit prædicto filio spurio totum quintum relinquere alimentorum ratione.Sed contrariam opinionem tanquam veriorẽ sequitur, & defendit Tellius Ferdinand.in l.10.nu 6.cum sequentibus,&Rojas in epitome successionum,c.22.nu.3.& Ludouic. Molina de Hispan.primogen.lib.2. cap.15.nu.54.& Matienç.in l.8.tit. 8.lib.5.Recop.glos.1.nu.13.& 14. & Ioan.Gutier.in practicis quæstio. lib.2.quæst.110.& in foro conscientiæ esse veram tenet fr. Manuel, Roderic.in sua summa cap.10.nu.2. quod seruabitur,etiamsi spurius viuente patre alimenta petat,iuxta prędictorum doctorum opinionem:& licèt controuersum fuerit, vtrum alimenta illegitimis præstanda sint iuxta conguam sustentationem, & non iuxta recipientis dignitatem, verior opinio est, prædicta alimenta esse præstanda dignitate & quali-
1514 tate recipientis attenta, † quod in praxi receptum est, secundum Molinam vbi supra numer.55. cum sequentibus, & Humadam in scholijs ad Gregor. Lopez in l.2.titul.7. part.2. glossa 1. numer.5. qui pro hac opinione ponderat glossa, & leges partitæ. Magisque controuertitur inter Doctores, vtrum si quintum non sufficiat pro alimentis præstandis filijs illegitimis ad congruam sustentationem posit, & debeat pater vltra quintum eis re-
1515 linquere. † De qua quæstione plurimi controuertunt, vt videbis apud Molinam de Hispan.primogeni.lib.2.cap.15.à numer.52.cum sequentibus, & Ioan. Gutierrez in practicis quæst.lib.2.quæst.109.& Zauallos in 3. tomo quæ communes quæst.779. per totam, qui authores vtriusque opinionis referunt, distinctionemque adducunt. Sed vt hæc difficultas sedari posit, vera distinctio & resolutio erit, quòd stantibus bonis ad congruam sustentationem legitimorum, & illegitimorum pater posit, & debeat illegitimis vltra quintum relinquere, si hoc opus habeant ad congruam vitæ sustentationem ratione imbecillitatis, infirmitatis, dementiæ, aut furoris. Si tamen legitimis, & illegitimis non sufficiant parentis bona, tunc legitimi præferantur, eisque vltra quintum non auferatur, ita resoluit Matientius in l. 8. titulo 8. libr. 5. Recopilationis glossa 1. numer.9.cui adhæret Humada in scholijs ad Gregor. Lop.in l.2.titul. 7.part.2 glossa 1. numer. 6. quibus libenter assentio, cum Angulo de melioratio. l.11. num.33.

ESTQVE Difficilima quæstio,vtrum pater, vel auus, nõ vtens priuilegio per spatium decem, vel viginti annorum, vt in superioribus resoluimus,illud amittat, tam quoad se, quàm quoad posteros & successores, quando est concessum sibi, & posteris, & successoribus.† Quam quęstionem latissimè pro vtraque parte disputat Ioan. Garc. de Nobilitate, glos.6. à numer.38.adducens quamplurima fundamenta, *Quæst.275 Pater non vtens priui legio an præiudicet posteris.* 1516

quæ sunt scitu visuque digna, & ad plurima conducunt, & tandem resoluit, quòd priuilegium, & exemptio per non vsum, vel contrarium vsum perditur tam quoad patrem, & auum, quàm quoad posteros, & descendentes, licèt omnibus sit concessum. Quæ opinio iure nostro attento, per ea quæ ab ipso referuntur, vera & indubitabilis est, à qua non potest recedi, nec in iudicando, nec in consulendo.

Quæst.266. Quis cognoscat de exēptione. ET Quia quotidie iudices inferiores iudicant de priuilegiorum valore & interpretatione, est notandum, quòd quando lis vertitur circa personam priuilegiati, vel circa factum, huiusmodi iudices inferiores cognoscere possunt. Si tamen lis vertitur circa valorem & sensum, seu interpretationem priuilegiorum, hæc cognitio pertinet ad Regem, ad suumque Regium Consilium, *De contaduria mayor,*
1517 † ita Bald. in cap. 1. numer. 3. apud quem vel quos feudi controuersia debeat decidi in vsibus feudorum Gregor. lop. in l. 27. titul. 28. part. 3. Ioan. Garc. de Nobilitate, glos. 1. §. 1. à numer. 1. cum sequentibus, qui ita interpretantur verba legis ex facto, ff. de vulgari, ibi: *Beneficia principalia, ipsi Principes solent interpretari*, l. 2. tit. 1. part. 2. ibi: *Otro si, ha poder si fuere obscuro, de lo declarar*, & l. 27. tit. 18. p. 3. ibi: *No lo deue ninguno juzgar, sino el mismo, o los otros que reynaren.* Extenditque ad materiam gabellarum in dicto loco nu. 75. quòd quando agitur de facto partium, cognoscunt iudices inferiores, si autem de iure priuilegij gabellarum, seu de eius exemptione, sensu, interpretatione, vel mente Principis, recurritur ad Regem, vel ad eius Consilium *de Contaduria mayor*, † interpretaturque dictus Ioan. 1518
Garcia de Nobilitate, glossa 11. nu. 48. legem 9. titul. 11. lib. 2. Recopil. in illis verbis, *Excepto el hijodalgo notorio de solar conocido, y el de executoria*, quòd quando iudicibus inferioribus committitur inscriptio personarum ad solutionem tributi Regij, iuxta formam prædictæ legis 9. & aliquis opponit, se esse nobilem notorium, *De solar conocido*, vel habere executoriam, si lis vertitur circa suam nobilitatem ante superiores, non poterunt inferiores iudices de prædicta exemptione cognoscere. Sed circa eam ad superiores iudices recurrendum est,
† per ea quæ ipse adducit, quod pro- 1519
bat per dictam l. 9. ibi: *Pero es mi merced, que si alguna contradicion les quisieredes, o quisiere poner alguna persona, o concejo contra lo en esta ley contenido, que no conozcades dello.* Si tamen lis non vertitur apud superiores iudices, vel ab eis inscriptio demandata sit, & aliqua lis vertatur super exemptione concessa à iure Doctoribus, vel Licentiatis, vel circa torturam, vel palinodiam, & alia huiusmodi, iudices inferiores de his cognoscere possunt, per incidentiam, vt traditur à dicto Ioan. Garcia vbi supra, glossa 35. num. quadragesimo septimo & nos in superioribus obiter resoluimus.

TENET-

Quæst 267 Priuilegiatus quando inquietetur.

TENETQVE Dictus Ioan. Garcia vbi supra, glossa 48. numer. 19. vnum valde notabile, videlicèt, quòd in causis priuilegiorum, sicuti in causis nobilitatis, non sufficit inquietatio verbalis, ad hoc vt aliquis conqueri possit,
1520 sed requiritur realis inquietatio, † ex doctrina Bartol. in l. si prius, ff. de noui operis nuntiatio. à numer. 3. vbi Alexand. à numer. 17. vsque ad numer. vigesimũtertiũ, & ex doctrina Bartol. in l. prima, §. huius autem edicti, numero secundo, 2. ff. vti possideris, qui Ioannes Garcia vbi supra à numer. 9. cum sequentibus, neruosè defendit, legem diffamari, C. de ingenuis, & manumissis, intelligendam fore
1521 in reali diffamatione, † per ea, quæ ibi adducit, & in glossa 48. §. 1. cum sequentibus, refert plurimos, qui habent priuilegium à iure, ne trahantur ad testificandum coram iudicibus superioribus, *De hijos-*
1522 *dalgo.* †

Quæst.267. De vxore & filio volentibus accusare, & pacem facere.

OBITERQVE Non minor difficultas est disputanda in nostro de priuilegiorum explicatione tractatu, vtrum vidua habens filios præferatur eis in accusatione mariti occisi patris prædictorum filiorum. † In qua quæstione licèt
1423 Castillo de vsufructu libr. 1. capit. 2. numer 25. defendat filios esse preferendos, tamen refert quamplurimos Doctores pro communi tenentes, quòd vidua præferatur, vt apud eum videre poteris, cui communi adhæreo, ab eaque non recedendum puto.

De muliere secundo nubente.

MAIORQVE Dubitatio est, vtrum per transitum ad secundum matrimonium vidua amittat hanc accusationem. † Et prædi- 1524
ctam accusationem amittere, tenet Villalpando ad l. vigesimãsecundã, titul. primo part. septima, §. 40. numero tertio, versiculo, Limita singulariter, quæ opinio comprobatur. Nam mulier per transitum ad secũda matrimonia perdit illud, quod à lege ei fuerat delatum, † 1525
vt tradit Castil. in dicto tractatu de vsufructu in loco supra citato, qui vbi supra dicta quæstio. 40. num. 3. tenet, quòd lex admittens viduam ad accusandum de morte mariti, est exorbitans, & restringenda, † & coniunctio mulieris 1526
est accidentalis ratione matrimonij, quod in viduitate continuatur, & cessante matrimonio, & viduitate cessat illa coniunctio, vt per eumdem Castellum vbi supra numero vigesimo septimo, & quia mulier non admittebatur ad accusandum de morte mariti de iure digestorum, & admittitur de iure nouo, C. quia reputantur duo in carne vna, † per textum in cap. 1527
gaudemus de diuortijs, quod est verum, quatenus durat matrimonium & viduitas. Præterea vidua admittitur ad accusationem de morte occisi mariti propter dolorem, qui dolor cessat stante secundo marito, cui amor de nouo applicatur, & non potest esse mulier in carne vna, & in vno amore cũ primo marito mortuo, & cum secundo viuo, quia darentur duo specialia, quæ nõ admit-

1528 admittuntur in iure, † per tex. in l. 1. C. de dotis promissione secundum Gratum consil. 35. num. 8. lib. 2. & secundum Barbosam in l. 1. ff. soluto matrimonio 3. p. num. 45. versic. sed aduersus cum sequentibus, Bursat. consil. 271. num. 25. lib. 3. & ratio potissima, per quam mulier nubendo secundo marito amittit filiorum tutelã, est, ratione magni amoris, quã applicat secundo marito. l. 40. tit. 16. part. 6. & mulier per transitum ad secundas nuptias amittit lectum quotidianum, & vestes lugubres, quæ filijs, & hæredibus primi mariti restituuntur, † l. 6. tit. 6. lib. 3. fori Regalis, vbi tradit Montaluo: & quia mulier secundo nubens dicitur de domo & familia secundi viri, & perdit priuilegium illius primi mariti, & sepelitur cum secundo marito, & non potitur mariti priuilegio, nisi quatenus in viduitate permanserit, † c. is qui. §. mulier de sepultura lib. 6. Cassanęus in consuetudinibus Burgundiæ rubrica 10. §. 7. num. 3. l. filij. §. vidua. ff. ad municipalem. l. mulieres. C. de incolis lib. 10. vbi Ioann. de Platea, & ad hoc vt mulier dicatur vidua, debet in viduitate persistere, † secundum Bart. in authentico de nuptijs. §. soluto, num. 1. qui in l. fin. C. de priuilegijs scholarium lib. 12. num. 1. tenet, quòd mulier per transitum ad secundas nuptias amittit primi mariti priuilegium, vt supra diximus, & etiam vidua per cõtractum secundi matrimonij statum suum mutat, † l. mulieres. C. de dignitatibus lib. 12. fecitq; illud singulare, quod mutata personę cõditione,

1529

1530

1531

1532

mutatur priuilegium, † l. fiscus. ff. de iure fisci, cap. vnico. §. verum de iure patronat. vt per nos latè in superioribus num. 981. mutatione autem status videtur alia persona: † ita Bart. in l. iuris gentium. §. si ante aditam num. 1. ff. de pactis, & deficiẽte causa cõcessionis alicuius priuilegij cessat priuilegium, l. cura. §. deficientium. ff. de muneribus, & honoribus, l. his oneribus. §. penultimo. ff. de vacatione munerum, l. semper. § negotiatores, ff. de iure immunitatis, l. tutelas. § sed legitimæ. ff. de capitis diminutione. Quibus obstare videtur, quòd pœnæ secundo nubentium sublatæ sunt hodie, † per tex. in cap. penultimo, & final. de secundis nuptijs, vbi scribentes l. 3. tit. 1. lib. 5. Recopilation. quod tenet Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum lib. 3. conclus. 5. pag. 253. Hippolyt. Riminald. in consil. 279 nu. 116. cum sequentibus tomo 3. Quibus responde, quòd pœnæ secundo nubentium, quæ sublatæ sunt de iure Canonico, & Regio, non habent locum in his, quæ introducta sunt in fauorem filiorum, † iuxta plurimorum opinionem, vt per Castellum de vsufructu lib. 1. cap. 2. num. 16. & prædicta correctio iuris Canonici, & Regij intelligitur, quando sunt merè pœnæ, secus si non essent merè pœnæ, licèt non concernant fauorem filiorũ, sed aliunde proueniant, ita Ioan. de Garroni. in rubric. de secundis nuptijs nu. 14. par. 2. & Anton. Gabriel vbi supra conclus. 5. n. 10. quibus obstare videtur, quòd sententia de futuro valet, si depen-

1533

1534

1535

1536

1537

1537 de iā iure,quod est de præsenti, † l. 1. C.de sententijs,quę sine certa quātitate,vbi tenet Bart.in principio, & Salicet. num.1. quæ lex habet quinque lecturas,de quibus latè Bart. ibidem,& habens aliquod ius temporale in re,si aliquod acquirit in illa re,il
1538 lud acquisitum perpetuo durat,† secūdum Paul. de Castr. in l. si is cui, §.hæres num.2. ff.quemadmodum seruitut.amittantur,per tex.ibi: *Et cō cessam ali[illegible]ratione certa qualitatis, ei non tollitur, licèt illa qualitas posteà*
1539 *cessauerit,* † tex. in §. semel, instituta qui manumittere non pos. nam sufficit, adfuisse semel conditionem, li-
1540 cèt non permaneat, † vt per Tiraq. in l.si vnquam. C.de reuocand. donation. in glossa verbo susceperit liberos numer.151. Sed respondetur, quòd prædicta iura, & Doctorum doctrinæ,loquuntur in casu, in quo non requiritur effectum,& tractum successiuum,vt in vidua, quia tunc temporis,quotiens causa, vel conditio cessauerit,cessat effectus,l.Titia, ff.de annuis legat. tenet Ripa in l.ex facto.ff.de vulgari, & pupilla.num. 38.& habens ius ad rem permutatio
1541 nem status rei,perdit actionem,†per tex.in cap. fin. de concessione præbendæ lib.6.l.qui actionem.ff.de regulis iuris, l. minus est. ff. eodem. l. cum quis in fin.ff.de solutio.ibi: *Tacitè enim hæc conuentio inesse videtur, si in eodem statu permaneat,* l.5. tit.14. partita.5.

Quæst.269 Quid si lite contestata?

Sed maior dubitatio est, vtrum prædicta vidua amittat accusationē de morte mariti per transitum ad secunda vota,si anteà erat lis cōtestata cum occisore.† Et videtur,quòd ac- 1542
cusationē, & ius accusandi amittat, etiamsi lis sit contestata, si secundò nubat, quia si ius accusatoris perijt pendente iudicio, sequitur absolutio,†& si actor pendente iudicio de- 1543
finit esse dominus,ius eius extinguitur,l.seruus furtiuus,vbi Bart. num. 2. ff. de conditione furtiua, & Paul. de Castro ibidem nu. 3. Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quòd si nubat vidua post litem contestatam, non perdat actionem, & accusationem, & eam possit prosequi,quia verum est,& ab omnibus receptum,quòd actio iniuriarū post litem contestatam, & post appellationem actoris transit ad hæredes,& non perditur quantum ad bona, & condēnationem pecuniariam, † per 1544
tex.in §. non autem versiculo pœnales,instituta de perpetuis, & temporalibus actionibus.l.20.& 25. tit. 14. l.fin.tit 9.part.7.l.28.tit.13.par.3.vbi optime Gregor.Lop.in glos. verbo, *contra sus bienes.* Quod optimè comprobatur, nam virgo querelās ratione stupri si nubat digno, vel indigno post accusationem,non amittit actionem,quoad dotem,& interesse: † ita 1545
tradit Anton.Gom.in l.80.Tauri n. 11. & Bernardus Diaz de Lugo in sua praxi criminali, in cap. stuprum num.7. vbi latè Ignatius de Salzedo in additione litera. C. qui alios allegat Doctores.

Quæst.270 Quid si moriatur?

ET hinc deducitur, quòd si vidua moriatur post accusationem,& litem contestatam cum occisore mariti,transeunt actiones ad eius hæredes,†per iura supra dicta,quibus cō- 1546
uenit

uenit examinare, vtrum actio, & accusatio, quæ post litem contestatam à vidua contra occisore mariti post eius mortem trāsit ad suos hæredes, præiudicet filijs mariti mortui, si fortè eos habuerit ex alio matrimonio? Et videtur eis non præiudicare, & quod post mortem viduæ ad dictos filios transeat accusatio, & non ad hæredes prędictæ viduæ, per plurima fundamenta allata à Castello de vsufructu lib. 1. cap. 2 à num. 25. quę videas, quia ingeniosè loquitur. Sed veritas est in contrarium, & sic quòd hæredes prędictæ viduæ, quæ litem est contestata, sint præferendi, & succedant, ad eosque transeat actio, & accusatio inchoata, & non ad filios dicti occisi habiti ex alio primo matrimonio. Et ratio est, quia vbi statutum, vel pactum, vel priuilegium defert lucrum, vt in nostro casu, cōsideramus originem, & causam, &

1547 non euentum, † vt in l. 1. §. lucratiuas. C. de imponendis lucratiuis descriptio. lib. 10. allegat alia Ripa in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. num. 48. quæst. 22. & cessante causa, non cessat effectus iā consummatus,

1548 † per l. fin. ff. vnde liberi, licèt perueniamus ad eum casum, à quo fortè causa non sumpsisset exordium, l. si sub vna. § si vni. ff. de verborū obligation. vt tradit ipse Ripa vbi supra in quæst. 23. num. 52. Et beneficium concessum ratione exuberantis fauoris, vt in vidua, conceditur à lege circa accusationem de morte mariti, & filiorum prælatione, vt dictum remanet in superioribus requirit specialem renuntiationem ad hoc, vt ad hæredes suos non transeat, vt habetur in l. 1. secundum intellectum Baldi ibidem, ff. si quis vocatus non ierit: & quia actio descendens à lege, vel statuto debet esse perpetua, † 1549
vt tradit Bartol. in l. 2. C. quæsit longa consuetudo, & alij Doctores relati ab Alberto Bruno in tractatu de augmento conclusione 3. principali numero. 10. ad finem. Quibus obstare videtur regul. text. in l. adigere. §. quamuis, ff. de iure patronat. vbi probatur, quòd cessante causa restitutionis cessare debet, & retractari restitutio. † Sed respōde, quòd 1550
prædicta regula non habet locum quando actus causæ iam est consummatus, per tex. in l. qui res. §. area, ff. de solution. l. sancimus. C. de administrat. tutor. ex quo sequitur, esse veram illam opinionem glossæ legis vbi adhuc. l. de iure dotium in verbo abutatur, quam contra alios sequitur Barr. in l. si constante in 9. quæstione. ff. soluto matrimonio, & Speculat. Paul. & Angel. & quos refert, & sequitur Ioan. Campecius de dote in quæst. 47. videlicet, quòd si dos fuit soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non aufertur, licèt posteà maritus veniat ad pinguiorem fortunam, quia vt supradiximus, actus causæ iam erat consummatus. † 1551

De vxore, quæ recepit dotem proter inopiam mariti.

ET Cùm in superioribus resoluerimus, quando iuramentum faciat actionem perpetuam, erit nō inelegans in nostra materia examinare, vtrum iuramentum transeat ad hæredes. † In qua quæstione est resoluendum, quòd generaliter iuramentum 1552

Quæst. 271 De iuramēto quando trajeat ad hæredes.

mentum non transit ad hæredes, cũ sit personale, cap. viam veritatis de iure iurando, tenet Couarru. in cap. quamuis pactum de pactis lib. 6. 1. part. § 5. num. 6. & 7. Ioan. Gutierrez, & quos allegat in tractatu de iuramento confirmatorio. 3 part. cap. 12. n. 7. in principio, & tenent quam plurimi Doctores, quos refert Grat. in regul. 273. in princip. nec facultas iurandi transit ad hæredes, vt notat Masuerius ad practicam Ferrariensem in. §. iusiurandum libello 1. in verbo perfectam scientiam nu. 11. & Marcus Antõn. Babier. de virtute iuramẽti quæst. 45. n 63. & Grat. vbi supra n. 1. qui in n. 2. ampliat in eo, qui iurat pro se & suis hæredibus cũ Bernar. Diaz de Lugo in regul. 386. vbi Ignatius de Salzed, in additione, & ideo iuramenti delatio non trãsit ad hæredes, secundum Marantam de ordine iudiciorũ 6. p. tit. de iuramen. n 5. pag 464. & ex tex. in l. generaliter, C. de rebus creditis, & iure iurando, tenet Plot. in tract. de in litẽ iurãdo, § 29. n 3. pag. 198. & Masuerius vbi supra, & Roman. in conf. 290. Ias. in l. penult. ff. ne quis eum qui n. 7. & in l. admonendi, ff. de iure iurando n. 313. & Becius in conf. 47. lib. 1. à n. 16. vsq; ad nu. 29. & Tiraq. de retractu tit. 1. § 2. glos. 2. nu. 9. & in tracta. de præscript. § 23. vers. Id tamen. Sed nota, quòd licèt iuramẽtum non transeat ad hæredes quoad periurium, transit tamen in quantũ attinet ad contractum, in quo iuramentum ponitur tam actiuè quàm passiuè, & quoad obseruantiam illius, quod defunctus iurauit, vt ipsius anima non cædatur, vt tenent quam plurimi authores relati ab Anton. Gabr. in 3. tom. communiũ opinio. conclus. 6. pag. 119. & hac de causa transit iuramentum cõfirmatorium cõtractus ad hæredes illius, in cuius fauorem iuratur, & ex ista parte non est personale, vt tradunt Doctores in cap. viam veritatis de iure iurãdo maximè Imol. & Matth. de Afflict. qui alios allegat in decisione Neapolitana 285. num. 2. & Ioan. Campecius de dote 4. p. q 11. n. 4. refert quã plurimos authores Gratian. in regul. 273. num. 4. & quando lex disponit, quòd stetur iuramento damnũ passi, tale iuramentum transit ad hæredes, ita Roman. in l. 3. ff. de iure iur. Ias. in l. penul. § hoc iudicium, ff. ne quis eum, Tiraquel. de retract. lib. 1. § 2. glos. 2. n. 8. iuramentum tamen suppletoriũ, & facultas iurandi cõcessa à lege admonendi, ff. de iure iurando in defectũ probationis transit ad hæredes, vt habetur in volum. 4. communium opinionum pagi. 42. ex doctrina Stephani Ranquini in conclus. 75. & tenet Marcus Anton. Babiera in tractatu de virtute iuramenti quæst. 45. nu. 64. Greg. Lop. in l. 2 tit 11. par. 3. in glos. verbo, *Vestigo*, post medium.

Et hinc deducitur, quòd si plures de populo aliquid adimplere iurauerint, licèt nullus eorum viuat, successores obligãtur ad obseruantiam contractus iurati, † ita Ioan. Gutier. 1554
in authentica sacramenta puberum num. 17. cum sequentibus, Matienço in l 3. tit. 10. glos. 13. nu. 11. libr. 5. Recopilat.

Ideo-

Villis & castris. Ideoque si collecta imponatur alicui ciuitati, videtur etiam villis & 1554 castris illius ciuitatis imposita, † gloss. notabilis in authent. quibus modis naturales efficiantur legitimi, §. si vero, l. non est, C. de incolis libr. 10. tradit Matth. de Afflict. de iure protomiseos in principio nu. 2. allegãs multa iura, & Doctores, vbi etiã tra- *Prouincia.* dit, quæ dicatur prouincia, & sub 1555 hoc nomine comprehẽdatur, † quæ conducunt ad priuilegia cõcessa alicui prouinciæ, & ad collectas seu gabellas, vel tributa alicui prouinciæ imposita. Nota tamen, quòd lex fin. C. qui bonis cedere possunt, quę disponit circa inducias, vel dilationes quinquennales in fauorẽ debitorũ, limitatur, & non habet locum, quãdo creditor pro se habet contractũ 1556 iuratum, † secundum Bald. in cap. constitutus de rescriptis column. 3. Alexand. in consil. 205, in fine, vol, 2. & cons. 38. vol. 3. tenet Marc. Ant. Babiera in tract. de virtute iuramenti n. 34. & Ioan. Gutier. de iurament. cõfirmat. 1. p. c. 65. n. 1. quem videas circa cessionem bonorum in c. 18. n. 6. & ideò si aliquod concedatur priuilegium debitoribus à Principe, vt intra aliquod tempus non possint conueniri à suis creditoribus, vt iam concessum viderim, hoc priuilegiũ non extenditur ad debitum, in quo 1557 adest iuramentum in contractu, † ita tenet Romanus in singulari 185. inci pit, si Lucius, & Marc. Anto. Babierá vbi supra num. 34. ad fin.

Quest. 272 De vxore. HABETQVE Mulier hoc priuilegium, vt præferatur cæteris creditoribus mariti pretendentibus, quòd maritus eis tradatur cũ argolla ferrea, quando bonis cessit, † iuxta 1558 opinionem Anton. Gom. in 2. tomo variarum cap. 11. nu. 33. Villalobos in ærario commun. opinion. litera D. n. 115. & Greg. Lop. per tex. ibi, in l. fin. tit. 5. p. 4. in gloss. verbo, *De honra*, Baeça de inope debitore. c. 3. nu. 10 & fin. & Ioan. Gutier. de iuram. confirmat. c. 18. n. 7. qui in n. 8. idem disponit in filio familias, quando cessit bonis cũ Anton. Gom. quẽ refert: sed filius familias in hoc casu quando pater cedit bonis, & venit tradẽdus creditoribus, cum argolla ferrea, non habet hoc priuilegium, etiã pro debito dotis matris suę in competentia aliorum patris sui creditorũ, † ita 1559 Baeça vbi supra n. 26. qui rationẽ assignat. sed Ioan. Gutier. in d. c. 18. n. 7. opinionem limitat Baeça in d. c. 31 n. fin. quòd mulier non præfertur cęteris creditoribus mariti, quando ei dotem suam offerunt, quia tunc tẽporis excluditur mulier, cùm sit eius obligatio extincta per solutionẽ dotis, iuxta text. in l. lex vectigalis, ff. de pignoribus, quia iam habet, vnde alimenta sumat.

SED Dubitationis causam in *Quest. 273 De legato Ecclesiæ.* hac materia prębet l. nũmis ff. de legat. 3. vbi nummi legati debentur exiguiores, & l. si ita rescriptum in fine, ff. de legat. 1. vbi in legato dubio, quod minimum est debetur, † vt vi- 1560 deamus, quid dispositum sit, quando vertitur fauor & priuilegium Ecclesiæ, veluti si Ecclesiæ legetur, vel relinquatur calix, de quo calice intelligatur. Et dicendum est, quod in tali relicto intelligitur de calice argenti fatuo.

1561 fauore Ecclesię, † per tex. in l. Titia, §. Seia, ff. de auro & argent. legat. vbi tenet Bart. n. 2. & ideò fauore libertatis intelligitur legatum illud, quod est seruo vtilius, per l. idemq; ipsi, ff. de conditio. & demonstrat. tenet glos. verbo, exiguum in d. l. si ita scriptum in fin. si Princeps autẽ concedat alicui priuilegiũ & exemptionem omnium bonorum suorũ, quos habuerit in domo sua tempore mortis, & iste aliquo tempore in villa, vel in aliquo prædio habitauerit extra propriam domum animo redeundi ad dictam domum, & casu aliqua bona secum ad villã portauerit, ibiq; mortem obierit; dubitatur, vtrũ dicta bona reperta in villa cõprehendantur in dicto priuilegio & exem-
1562 ptione.† Et licèt Paul. de Castro distinguat in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de legat. 1. indistinctè videtur tenendum, quòd prædicta bona inuenta in villa, vel prædio tempore mortis sint libera & exẽpta, per text. in l. quæsitum, §. fin. l. si ita legatum, ff. de legat. 3 l. Labeo, ff. de statu liberis, & cum hac opinione residet Alexand. in additionibus ad Bart. in l. cum delanionis, §. Sabinus, ff. de fundo instructo instrumentoq; legato, allegans summarium Bart. in d. l. quæsitum, §. fin. Et ideò si Rex præceperit, quòd de tali ciuitate tempore guerræ nõ extrahantur sagittę, vel munitiones ad bellum necessariæ, dubitatur vtrum extrahi possint ballistæ & arcabuces? Et videtur, extrahi posse, & in dicto pręcepto non
1563 comprehẽdi, cũ sit odiosum. † Sed veritas est in contrariũ hoc est, quòd ballistæ & arcabuces comprehendantur in dicto mandato, per text. in l. qui penum, ff. de penu legat. vbi tenet Bart. num. 1.

NEC Extra rem facit examinare, vtrum confiscatis bonis alicuius, comprehendantur etiam bona futura, quæ posteà acquisiuerit titulo hęreditario, vel aliquo modo. † In qua Quæst. 274
1564 quæstione videtur tenendum, quòd in condemnatione seu cõfiscatione comprehendantur futura bona, & posteà acquisita. Et pro hac parte primò facit, quòd si pater sibi stipulauerit dotem filiæ mortuæ in matrimonio, si constante dicto matrimonio eius bona confiscãtur, pertinent dicta bona dotalia ad fiscũ, licèt post sententiam veniat conditio adimplenda, † per l. inter socerum, §. fin. 1565
ff. de pactis dotalibus, tenet Bald. in l. vltima, C. de cõtrahend. emptione nu. 15. Et secundò facit, quòd si deportatus aliquid post sentẽtiam acquisierit, illud adquisitũ nõ pertinet ad fiscũ hæredẽ, sed ad fiscũ, † per l. 2. 1566
C. de bonis proscriptorum. Et tertiò facit, quòd si posthumus instituatur ab aliquo, talis institutio comprehẽdit posthumum natum ab alia vxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium, † per l. placet cũ se- 1567
quenti, ff. de liber. & posthum. l. peculium, ff. de legat. 2. tenet Bartol. in cons. 59. numer. 7. & 8. Quartò facit, quòd si aliquis obligauerit sua bona, comprehenduntur in tali obligatione bona futura, † l. vltima, C. quę res 1568
pignori obligari poss. l. 5. tit. 13. p. 5. l. 7. titul. 19. libr. 3. fori regalis. Sed nihilominus veritas est in contrariũ,

& sic quòd in dicta cōdēnatione & confiscatione bonorum non veniāt bona futura, & acquisita post sentētiam & condemnationem, per l. si mandauero tibi, §. is cuius, ff. mandati, l. eius qui §. 1. ff. de testament. l. si deportato seruo, ff. de legat. 4. cap. felicis verum de pęnis lib. 6. glos. verbo, præsens in l. non ad ea, ff. de conditio. & demonstratio. Bald. in l. etiā C. ad legem falcidiā, Roman. in singulari 168. & cons. 247. nu. 2. Ias. in l. vltima, ff. si certum petatur n. 11. & in l. si victum n. 5. ff. de repud. Alex. cons. 23. n. 2. vol. 1. Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, Alex. Ias. & Dec. in l. 3. §. illud, ff. quod quisq; iuris Paul. l. quod traditum, ff. de conditio. & de monstratio. & in cons. 56. vol. 1. Bar. in l. certa forma, C. de iure fisci libr. 10. & Decius consil. 438. num. 10. Quemada in quęst. 10. quam plures cummulat Hippolyt. in §. hoc quoque, instituta per quas personas nobis acquiritur num. 36. & quæ tradidi supra num. 389. cum seqq.

ESTQVE notandum, quòd si aliquis habet oppidum, vel ciuitatem cum vicis, & villis tali oppido vel ciuitati subiectis, & eius iurisdictioni titulo maioriæ, & à Rege impetrauerit facultatem extrahendi à maioria vnam de dictis villis vel vicis, vt eam filio secundo relinquat, vel ob aliam causam, ex tali facultate non poterit separare dictam villā à iurisdictione & communione prędicti oppidi, vel ciuitatis, nisi expresſè à Rege hoc cōcessum fuerit, quod si non cōcesserit, erit dicta villa subiecta dicto oppido, aut ciuitati, & eius iurisdictioni, † ita resoluit Paul. 1569 de Castro in l. si fundum, §. qui fundum, versic. Item in fine nota, ff. de legat. 1. quem refert & sequitur Gregor. Lop. in l. 2. tit. 1. part. 2. in glos. verbo, *Departir*, & poterit Princeps in præiudicium iuris alteri quæsiti priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, † ita tradit Panormitan. in 1570 cap. veniens col. 8. de præscriptio. Roman. in cons. 168. & alij relati & sequuti à Grāmatico in decis. 106. n. 3. Et ratio est, quia constitutio quātumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reducitur, fauorabilis iudicari debet, † ita tenet 1571 Grammaticus vbi supra num. 2. per glos. in cap. statutum, versic. Numerandūm de præbendis lib. 6.

De faculta te.

Quæst. 275 De prohibitione alienationis.

SED cum prohibitio alienationis facta simpliciter & sine causa à testatore alienationem impedire nō soleat, & dicatur nudum præceptū & consilium, quod successores non astringit, † per l. pater filium, §. Iu- 1572 lius Agripa, & §. fundum Titianū, l. Lutius in principio, ff. de legat. 3. l. filius familias, §. diui, ff. de legat. 1. l. quotiens, C. de fideicommis. vbi tenent communiter Scribentes, l. 44. tit. 5. par. 5. tenet Molina de Hispan. primogenijs lib. 1. cap. 6. num. 30. in principio, Anton. Gom. in l. 40. Tauri numer. 37. est quæstio in materia priuilegiorum, & fauorabili, si testator legauerit alicui suum seruum tali conditione, vt non alienetur, nec vendatur, & si alienetur, sit liber, vtrū consequatur libertatem, si vendatur, & conditio non adimpleatur. † Et 1573 per

pet supradicta videbatur, quòd talis seruus non consequatur libertatem per venditionem & alienationem, & quòd sit nud.m præceptũ & consilium. Sed veritas est in contrariũ, & sic quod talis seruus illico quòd conditio non est ad impleta, & à legatario venditur, consequitur libertatem, per l. cum fidei, l. quidã testamento, l. rogo, ff. de fideicõmissarijs libertatibus, & vtrobique Scribentes, quod intelligi videtur verum, quando absolute & in perpetuum, & impersonaliter facta fuerit alienationis prohibitio. Et quod secus erit, si personaliter, & vni filio vel hæredi prohibito facta fuerit: nam tũc temporis in illo tantũ prohibitio & conditio verificatur, & ad hæredes non transit dicta alienationis prohibitio. Quod probatur, quia prohibitio alienationis facta filio nõ
1574 extenditur ad hæredes vlteriores, nec ad nepotes, † tex. notabilis in authẽtico de restitutione fideicommissi, §. nos igitur collatione 9. vbi glos. Bar. & alij relati & sequuti à Couarr. lib. 3. variarum c. 5. num. 4. versicul. Ego verò, qui cõmunem opinionem dicit, & Molina de Hispan. primogenijs, cap. 4. nu. 11. qui quam plures Doctores allegat. Et quia prohibitio alienationis facta à testatore suo hæredi non extenditur ad alios hęre
1575 des, † ita Cassanęus in consuetudinibus Burgundiæ, rubr. 7. §. 5. versi. Meilleur numer. 71. & quando prohibitio alienationis vni facta est nominatim, non extenditur ad alios,
1576 † iuxta plurimorum opinionem, vt refert & sequitur Gratian. in regul. 391. ante numer. primum, & in numer. 2. Et quia prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibitio facta fuerit, & in eius persona verificetur conditio, & non extenditur dicta prohibitio ad suum hæredem, † ita Anton. Gomez in l. 1577
40. Tauri numer. 21. Et ratio est, quia alienationis prohibitio odiosa est, atque exorbitans, auferésque libertatem alienandi, † secundum Ias. 1578
in rubrica, ff. de legat. 1. nu. 16. quem refert & sequitur Gratian. in regul. 334 numer. 6. ad medium. Nec obstare videtur tex. in l. rogo, l. cum fidei, l. quidam testamento, ff. de fideicommissarijs libertatibus, quia disponunt per verba impersonalia, & denotantia perpetuam prohibitionem alienationis; & alios casus, videlicet quando à testatore prohibetur alienatio extra certum genus personarum, & quòd si fiat alienationis prohibitio hæredi, si comprehendatur hęres hæredis, † vide plurimos 1579
Doctores per Gratian. in regul. 391. & 392. vbi latè de hac materia, & de eius veritate. Sed fauore & priuilegio libertatis & affectionis, aliter est tenendum in principali quæstione. Et sic quòd seruus, cuius alienatione est prohibita, sit liber, si vendatur, modò verba sint impersonalia, siue personalia: & modò prohibitio alienationis facta sit hæredi, vel legatario, quod probatur per l. generaliter. §. prohibitum, ff. de fideicommissarijs liberta, ibi *Sed si ita scriptum sit, ne eum alienes, ne ve vendas, idem erit dicendũ,* ita

ita Bartol. in l. filius familias, §. diui, numer. 3. ad medium & numer. 4. vbi Ias. in 1. lectura num. 44. vers. Item si respiceret cum vers. sequenti, & in 2. lectura num. 63. & 64. & Gregor. Lop. in dict. l. 44. tit. 5. part. 5. glos. 1. ad fin. & hoc tenendo responde ad l. pater filium, §. Iulius Agripa, ff. de legat. 3. cum concordantibus supra allegatis, quod loquūtur, quando prohibitio alienationis facta fuit sine causa, & sine respectu, nec fauore alicuius, quia tunc dicitur nudum praeceptum & cōsilium, ita Ias. in dicto §. diui in 1. lectura num. 1. & probat dicta lex 44. vbi Greg. Lop. quòd si prohibitio alienationis facta fuerit simpliciter, & personaliter, & per verbum futuri subiunctiui, hoc est, si alienaueris, & non per verba impersonalia denotantia perpetuitatem, & respectu familiae, vel fauore alicuius tertij, & non in causa libertatis fauorabili, vera sunt, quae in superioribus disputauimus, & valida erit alienatio reiecta prohibitione per sui praedicta, & secundum Gregor. Lopez in dicta l. 44. glossa verbo, *No sea enagenada*, quod in tantum est verum, quòd si prohitio alienationis facta fuerit simpliciter, & personaliter, & per dicta verba futuri subiunctiui in fauorem grauati, & prohibiti, valet alienatio extra casus libertatis, & fauorabiles, vt
1580 supradiximus, † ita tradit Iasson in dicto §. diui 2. lectura numer. 62. & Bart. ibidem numer. 1. & ibi additio.

Quaest. 276 Cap. 35. NOTA Deinceps, quòd quando per statutum requiritur qualitas tam ad collegia quàm ad officia inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit qualitas priuilegiatiua, sed naturalis ab statuto requisita, † quod latè tenet, & 1581 disputat contra Ioann. Garciam de nobilitate, Lara de anniuersarijs in libr. 2. cap. 4. à num. 95. cum pluribus sequentibus, ad quem occurre, cùm casus obuenerit, ne eius dicta transcribere videar, quia bene loquitur, & pro sua opinione refert ita iudicatum per executoriam Regiam in ciuitate de Logroño. Estq; admodum controuersa quaestio.

Quaest. 278 Fratres ex punibili coitu. VTRVM Fratres nati ex eadem matre ex coitu punibili & illicito vicissim inter se succedant, an verò fiscus succedat. † In qua quae- 1582 stione pro fisco tenuerunt Matthesilanus de successionibus ab intestato in secundo membro articulo 2. principali, cui adhaeret Bolognin. ab eo relatus, & Fulgosius consilio 36. Alexand. consilio 174. & Decius consilio 341. & Abbas consil. 57. Cagnolus in l. si qua illustris, C. ad Orfician. columna penulti. & Oliuer. de successionibus ab intestato, numer. 84. Sed contrariam opinionem, hoc est, quòd praedicti fratres vicissim succedant, tam ex testamento, quàm ab intestato, tenent Bald. de successionibus abintestato in tertia part. principali numero sexto, & Rosellus numero 28. & Sard. in tractatu de legitimation. articulo de legitimatione spurij in 7. quaestio.

Corneus

Corneus consilio 21. colum. penultima, & in dicta l. si qua illustris, Curtius Iunior consi. 123. Couarru. de sponsalibus, §. 5. numer. 19. Peregrinus de priuilegijs fisci lib. 3. titul. 18. num. 43. & quamuis de iure stricto materia sit disputabilis, hanc opinionem tenet & defendit Matth. de Afflictis in decisione 96. quibus cōtra fiscum affirmat fuisse pronunciatum, quam opinionem semper defendi, pro eaque iam semel obtinui in regali prætorio Granatensi, & executoriam Regiam vidi in anno 1613. & de successione illegitimorum vide Anton. Gom. in l. 12. Tauri ànumer. 48. cum sequentibus. Et cum in superioribus num. 812. probauerimus, quòd non valet donatio facta à milite, vel clerico cōcubinæ suæ, & quòd talis donatio à fisco auferatur, limita in relicto à milite, vel clerico causa dotis, per particularia

Clericus do nat amicæ dotem.

1583 dotis priuilegia, † vt per multos resoluit Portius consilio 21. Marcus Antonius Peregrin. de priuilegi fisci libr. 2. titul. 9. numer. 12. qui in lib. 6. titul. 4. numer. 41. cum Paul. de Castro per l. fin. C. si aduersus fiscum tenet, quòd emptor fiscalis pro re à fisco empta in iudicio conuentus potest causam trahere ad iudi-

1584 ces fiscalès peculiari priuilegio, † & in numer. 42. in dicto titul. tenet, quòd fiscus in suis venditionibus habet hoc priuilegium, quod alius offerens meliorem conditionem au

1585 ditur, † per l. fin. in principio, ff. de iure fisci, vbi Bart. & ex text. in l. Lucius, §. fin. ff. ad municipal. l. si tempora, C. de fide instrumentorum libr. 10. vbi Doctores & Barto. in l. licitatio in principio, ff. de publican. & vectigalibus.

ET Dubitari contigit, vtrum exemptum à gabellæ solutione pro vsu suo censeatur etiam exemptus pro sua familia & eius vsu. † In qua 1586 quæstione Albericus tenet partem negatiuam in l. hoc legatum per tex. ibi, ff. de legat. 3. & in 2. par. statutorum, quæ st. 208. & Socin. Senior in consi. 72. col. 1. & ipse Alberic. post Iacobum de Aretin. in l. vniuersi, C. de vectigalibus. Sed partem affirmatiuam dēcidit glossa in dicta l. vniuersi, & ibi Ioan. Faber. & est tex. in l. 2. §. 1. & in l. penultima, §. 1. ff. de vsu & habitatione, & text. in l. censoria, §. 1. ff. de verborum significatione, & l. si publicanis, § 1. ff. de publican. & vectigalibus, dicit communem Firmianus de gabellis, 7. part. quæst. 11. & Boerius decisione 213. num. 6. & 7. & Marcus Anton. Peregrin. de priuilegijs fisci libr. 6. titul. 5. numer. 21. Et etiam dubitari aliquando vidi, vtrum diuturna præstatio facta causæ piæ ratione eleemosynę, ex mera liberalitate obliget præstantem in futurum. † In qua 1587 quæstione videtur quòd non inducet obligationem talis diuturna pręstatio. Ratio est, quia actus meię voluntatis excludit iuris necessitatem; 1588 † glossa vbi Doctores in l. solent, §. fin. ff. de officio Proconsulis, & in l. cum de in rem verso, ff. de vsuris, & in l. cum de indebito, ff. de probationi. tradit Bald. in l. fin. C. de statu defunctorum, glossa in verbo, temporis in c. cum Ecclesia

Quæst. 278

Sutrina de causa possessio. & proprietat. vbi tenet Abb. notabili 3. Quod verum est, maximè quando præstatio annua diuturno tempore variatur in specie rei, quæ præstatur, secundum Auendanum & alios Doctores de exequendis mandat. Regum 2. part. cap. 4. numer. 17. qui in numer. 18. contrarium affirmat in tali annua præstatione diuturna & decennali ex fauore & priuilegio causæ piæ, ex Paul. Leazar. in cap. literis de restitutione spoliarorum, & ex cap. ad Apostolicam de simonia, & ex Hippolyto singulari 192. & est text. literalis in l. priuilegia in fine, C. de sacrosanctis Ecclesi. tenet Abb. in cap. suam numer. 7. & in cap. Iacobus in fine de simonia, & Caualcanus in decisionibus Fiuis. in 1. part. decisione 27. num. 33. Menoch. de arbitrarijs libr. 2. centuria 2. casu 160. numer. 17. & quam plures refert Cacheranus, Ossasc. in decisione 99. numer. 20. & ipse Menoch. de præsumptio. lib. 3. præsumptione 131. numer. 83. & in materia anniuersarij tenet, & sequitur hanc opinionem Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 12. à numer. 21. cum sequentibus.

Quæst. 279 ª ET Cùm in superioribus num. 256. probauerimus, quòd dos anterior restibus probata præferatur creditoribus posterioribus habentibus pro se publicam scripturã cõtra tex. in l. scripturas, C. qui potiores in pigno. habeantur. Erit scitu dignum, vtrùm hypotheca anterior testibus probata præferatur scripturæ authẽticæ posterior, in qua hypotheca cõtinetur. † Et videtur, quòd semper 1589 scriptura authentica præferatur, per dictam l. scripturas, C. qui potiores in pig. habe. l. 31. tit. 13. par. 5. de qua, & eius decisione est, vidẽdus Couar. in pract. quęst. c. 22. num. 5. & in lib. 2. variarum resolutio. cap. 11. num. 4. Rebuf. ad Regias constitut. Gallicas in tractatu de chirographis artic. 2. à nu. 4. cum sequentibus tom. 1. Ripa in l. priuilegia, ff. de priuilegijs creditorum numer. 25. cum sequentibus; Anton. Gabr. in volum. 3. commun. opinionum, titul. de probationibus conclus. 10. & 11. pag. 13. Felician. de censibus lib. 3. cap. 5. num. 9. & 22. & Azeued. in l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop. n. 22. Ioan. Gutier. in practicis quæstio. libr. 5. quæst. 102. Sed contrariũ est tenendum, & sic quòd hypotheca anterior duobus testibus probata præferatur scripturę authenticæ posteriori, ita defendit Petrus Surdus decis. 61. nu. 4. & alij Doctores ab eo relati, & Gratian. decis. 94. nu. 4. qui etiam refert alios, & Çauallus cons. 121. nu. 1. Sphorc. Oddus cons. 100. nu. 67. & 68. Vincenc. de Franchis decis. 99. num. 6. & 7. Gregor. Lop. in l. 31. tit. 13. p. 5. in glos. verbo, *Como dicho es*. Et ratio potissima huius veræ opinionis est, quia hypotheca etiam testibus probatur, licèt non adsit publicum instrumentum, † per l. 1. ff. de pignoratitia actione, 1590 l. contrahitur, ff. de pignoribus tradit Sphorc. Oddus in dicto consil. 100. num. 86. & Petrus Çauallus in cons. 121. num. 2. Fulgosius cons. 132. num. 1. Paul. Castrens. cons. 134. nu. 1. vol. 1. Vincentius de Franchis in

decisione

decisione 9. numer. 6. & 7. Nec obstat dicta l. scripturas, C. qui potiores in pignor. habe. quia tunc præfertur scriptura publica posterior anteriori priuatæ, quando testes priuatæ scripturæ non adsunt, vel mortui sunt, vel à parte recognita est: sed quando testes adsunt, viua voce deponentes de hypotheca, vel pignore anteriori, præfertur dicta hypotheca anterior dictis testibus vi-
1591 uis probata, † secundum Laram de anniuersarijs lib. 1. cap. 23. num. 21. & quos ibi refert in nu. 22. & 23.

Quæst. 280 ET Etiam cùm in superioribus num. 1523. resoluerimus, quòd vidua semper præfertur in accusatione circa mortem mariti, erit optima illatio ad l. 4. titul. 1. lib. 5. Recopilationis, vtrum dicta vidua si secundò nubat, teneatur reseruare filijs prioris matrimonij illud, quod ei datum fuit pro remissione mortis primi mariti, & pro pace cum
1592 occisore habita, † & videtur quòd teneatur reseruare prædictis filijs primi matrimonij, per dictam l. 4. titul. 1. libr. 5. Recopilationis ex eius generali dispositione. Sed contrarium est tenendum, cum illud datum ratione pacis initæ cum occisore non præcedat ex prioris mariti substantia, sed ex pace & liberalitate mulieris, & ex iure prælationis ei à iure concesso, quod probatur, quia in materia priuatiua, illud, quod expresse cautum non
1593 est, priuationem non inducit, † secundum Cacheranũ decisione 147. numer. 4. Franch. decisione 11. nu. 23. Molinam lib. 1. de Hispan. primogenijs cap. 9. numer. 10. Pinel. in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. part. cap. 4. num. 13. Menes. in l. fideicommissum, C. de fideicommissis num. 4. Becium consilio 35. num. 5. & consilio 102. num. 31. Baeçam de non meliorandis filiabus in l. 101. cap. 36. numer. 11. Mieres de maioratu 1. part. quæst. 1. num. 108. quos refert & sequitur Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 13 num. 7. & dicta l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, est pœnalis, & non extendenda vltra suum casum; per glossam verbo, ex vi, in fine, in cap. fin. de iure patronatus communiter recepta secundum Laram vbi supra in dicto numer. 7.

SOLETQVE Multoties Quæst. 281
Princeps in causis delinquentium, quando deficit accusator, qui offensam remisit, hæc verba in criminis remissionem inserere; videlicet, *Indulgeo*, vel, *restituo*. Et vt notum sit, quid significent prædicta verba, est notandum, quòd per verbum, *Indulgeo*, sola pena corporalis censetur re-
missa, † per l. 2. & l. ademptis, C. de 1594
sententiam passis, l. insulam, l. generali, C. eodem titul. Sed per verbum restitutio censetur delinquens restitutus tam ad vitam, quàm ad famam, & infamiam, & ad bona, & ad eum statum, quo erat ante sententiam, & ante delictum commissum, per l. 1. & l. fin. C. de sententiam passis, vbi Bartol. & Scribentes, & si Princeps in rescripto, vel priuilegio dicat, per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus,

omnia censentur concessa, scilicet, bona & fama, & infamia, & vita,
1595 † secundum Bart. in l. fin. C. de sententiis passis, & Paul. Griland. in tracta. de relaxatione carceratorum, tit de beneficijs & indulgentia Principis n. 3. & 4. in volum. 4. tractatuũ Doctorum in antiquis. Et cum secundus creditor habeat priuilegium offerẽdi debitum priori & antiquiori creditori, per l. Paulus, §. qui pignoris, ff. quibus modis pignus, vel hypotheca soluitur, l. 2. C. de fideiussoribus, l. 1. C. qui potiores in pignore habeã. l. fin. C. de his qui in priorũ creditorum, vt tradit Felician. de cẽsibus tomo 1. lib. 3. cap. 2. à num. 17. & in tomo 2. lib. 3. cap. 2. à num. 14. vbi agit, quid in datione in solutum
1596 facta à iudice, † de quo latè Rodriguez de redditibus libr. 2. cap. 16. Et est optima quęstio, vtrũ hoc priuilegium competat secundo creditori contra mulierem priorem creditricem, quando agit pro sua dote con-
Quęst 282 stante matrimonio marito vergente
1597 ad inopiam? † Et Cinus in l. cum tibi, C. qui potiores in pignore habeãtur, & in l. vbi adhuc, C. de iure dotium tenet, quòd hoc ius offerendi non competit secundo creditori contra mulierem priorem creditricem agentem contra maritum vergentem ad inopiam pro sua dote, vel eius retentione constante matrimonio, quem Cinum refert & sequitur Bald. Nouellus de dote 7. part. priuilegio 47. qui resoluit secus esse, quando mulier agit pro sua dote soluto iam matrimonio, vel quando dos fuit data vxori in pecunia numerata, vel eius fructus excedunt alimenta, & congruam sustentationem, latè Ioan. Gutier. de iuramento 1. part. cap. 1. à num. 10. qui alios refert. Controuertitur deinde inter Doctores, quid si testator reliquerit fratribus minoribus vnam summam in festo sancti Francisci, vtrum sit perpetua, an semel debeatur. † In qua quæstione 1598
Bart. in l. cum quidam, ff. de annuis legat. numer. 2. tenet, quòd semel tantum debeatur, per l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significat. quem sequitur Alexand. ibi in additione, & in consilio 16. nume. 7. lib. 4. & Ias. in l. in duobus, §. si ei qui vers. Quinto facit, ff. de iure iurando, & in consilio 36. libr. 3. Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter vir. & vxor. §. 69. colum. 6. vers. Ad cuius confirmationem Socin. Iunior consil. 25. colum. 2. versicul. Confirmatur libr. 2. Sed contrarium, & sic quòd talis summa relicta in testamento censeatur perpetua, tenet Guido Susa, & Raphael Cuman. in l. eum qui calendis, ff. de verborum obligatione, in principio, qui reprehendunt Bart. contrarium tenentem, dicentes eius opinionem veram esse in contractibus, in quibus voluntas obligandi semper respicit quod minus est, per l. inter stipulantem, ff. de verborum obligation. l. semper in stipulationibus, ff. de regulis iuris, quia huiusmodi dispositiones per contractum sunt stricti iuris, strictéque sunt interpretandæ, l. quidquid astringendæ, ff. de verborum obliga-

obligatio. & corrobo ratur opinio Guid. de Susa, & Raphael. Cumani, quia dispositio testatoris longius & plenius interpre-
1599 tatur. † in testamentis, ff. de regul. iuris, & licet Tiraquel. in l. bones, §. hoc sermone referat hanc quæstionem in num. 88. videtur approbare opinionem Guid. de Susa, & Raphael. Cuman. in decimaquinta limitatione, & hæc opinio magis pia & benigna mihi videtur, & ideò sequenda, per text. in l. hæc conditio filiæ, ff. de conditio. & demõstratio. ibi: *Benignè tamen dicendum est*: vbi conditio nuptiarum ad secundas
1600 nuptias extẽditur, † cum idem operetur illa dictio benignè, quod ope-
1601 ratur dicto de equitate, † vt tradunt Bartol. & Doctores in dicta l. hæc conditio filiæ, & Tiraquel. in l. bones, §. hac sermone limitatione 19. numer. 1. & in tractatu de vtroque retractu tit. 1. §. 35. glos. 1. num. 25. traditque Franc. de Aretio in l. serui electione in fin. princip. ff. de legat. 1. quod semper actus reiteratur in fauorabilibus, & fauore testamen-
1602 ti & vltimæ voluntatis. † Et ideò relictum Ecclesiæ die nundinarum in vltima voluntate intelligitur perpetuum fauore vltimæ voluntatis, &
1603 Ecclesiæ, † per l. annua, §. Attica, ff. annuis legat. ideoque promissio certæ quantitatis fauore alimentorum
1604 præsumitur annua, † vt tradit Bartol. in l. cum qui ita, §. qui ita stipulatur colum. 2. ff. de verborum obligatio. Nam sermo indefinitus, non restringitur ad primum actum
1605 in fauorabilibus, † secundum Ioan. Andre. in cap. non potest de præbendis libr. 6. Maximè quia relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, † secundum Docto- 1606
res, quos refert & sequitur Tiraquellus de priuilegijs piæ causæ, numer. 9 & eadem ratione conditio priuilegij censetur perpetua, & non temporalis ex ipsa natura, & vi priuilegij, † per text. in cap. de- 1607
cet de regulis iuris libr. 6. & ideò priuilegium concessum alicui, & eius familiæ non restringitur ad familiam, quæ erat tempore concessionis priuilegij, sed etiam extenditur ad alias familias in locum primæ familiæ protogatis, † ita Ioan. 1608
Andr. in cap. licet de priuileg. libr. 6. & in cap. qui sentit de regulis iuris libr. 6. quem & alios refert & sequitur Tiraquellus in l. hoc sermone, §. bones limitatione 8. num. 1. qui in númer. 4. tenet, quod immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua, † ex opinione Al- 1609
berici in l. cum quidam, ff. de annuis legat.

SED Cum valde controuersum sit apud Doctores tã antiquos quã modernos, vtrum legatum, vel relictum Petro post mortem Ioannis sit conditionale, vel purum, vel ad diem: & vtrum moriente Petro ante dictum Ioannem transmittat ad suos hæredes dictum legatum, vel remaneat apud heredes institutoris & testatoris? † Ne de inceps 1610
dubitationi locus detur, disputare hanc quæstionem putaui, & in primis, quòd in prædicta quæstione dictus Petrus legatarius habeat

Quæst. 28. Legatum post mortẽ

V 4 priuile-

priuilegium, & ius transmittendi ad suos hęredes, licèt moriatur in vita dicti Ioannis, & quòd sit legatum in diem, tenet glos. in l. post mortem versiculo valeat, ff. de inutilibus stipulatio. quam sequitur Paul. de Castro, Imola, & Socinus in l. 1. ff. de côditio. & demonstratio. Et dicit, esse crebriorem opinionem Alciat. in l. cedere diem, ff de verborum significatio. & post disputationem hanc opinionem tanquam veriorê & communiorem sequitur, & defendit Çauallos in practicis quęstio. communes contra communes in 3. part quæst. 790. Sed contraria opinio, & sic quòd prædictum legatum vel relictum post mortem alicuius sit condirionale, & quòd si legatarius moriatur ante grauatum, non transmittat ad suos hæredes, & legatum, vel relictum reuertatur ad hæredes testatoris disponentis & legantis, tenet glossa in l. in omnibus, ff. de regulis iuris, vbi Decius, & sequitur Bart. in l. ita stipulatus, num. 14. ff. de verborum obligatio. & in l. hęres meus, ff. de conditio. & demonstratio. & dicit esse communem Paul. de Castro, & Imola vbi supra. Et quod sit à Doctoribus frequentius approbata, tenet Costa in libr. 1. interpretationum, cap. 18 numer. 3. & Menchaca libr. 3. de successionum progressu dicês esse veriorem in §. 17. numer. 11. & esse communiter à Doctoribus approbatam, tenet Anton. Gomez in tomo 2. variarû resolutio. cap. 11. numer 21. & in 1. tomo cap. 5. numer. 9. & Canalcan. in tractatu de vsufructu vxori relicto, numer. 71. dicens, non habere difficultatê, quos sequitur Michael Crassus in libr. receptarum sententiarum successionum in §. legatum, quæst 43. num. 8 dicitque pro ea obtinuisse executoriam Regiam Azeuedo in consil. 6. à numer. 6. cum sequentibus, per text. expressum in l. 1. & l. dies incertus, l. hæres meus, ff. de conditio & demonstratio. l. 4. ff. quando dies legati ced. l. vnica, §. sin autem aliquid sub conditione, C. de caducis tollêdis, l. si pecunia, §. fi. ff. de legat. 2. cum pluribus concordantibus, & l. 34. & 35. tit. 9. part. 6. l. 15. tit. 3. d. par. 6. vers. *Pero en dia no cierto*, ipse Azeued. tenet in l. 1 tit. 4. lib. 5. Recop. n. 169. & ipse Michael Crassus vbi supra in §. fideicômiss. in quæst. 20. num. 5. dictus Azeued. cons. 22. numer. 11. & 12. & 17. quibus iuribus expressis nec respôndet Çauallos, nec potest dari iuridica responsio, mihique semper verior & communior visa fuit hæc opinio, quã semper defendi, & pro ea multoties obtinui. Et eam tenendo, non oberunt fundamenta adducta à Çauallos vbi supra: nam l. 39. tit. titul. 9. part. 6 quam corruptè allegat, quia est l. 34 & 35. tit. 9. part. 9. per quam probare nititur, quòd dominium rei legatæ transit ad legatarium à die mortis testatoris, expressè probat, quòd transit dominium, quando legatum est purum, & sine conditione, vt habetur in dictis legibus 34. & 35. in versic. *E maguer*, & ibi: *Si es fecha sin condicion*, & ita tenet Gregor. Lopez in glos. verbo, *El señorio*, ibi, *Et hoc, quando lega-*

tum

tum est purum. Et plenè probatur in dicta l. 34. versic. *Esto seria si la mãda fuesse hecha puramente, o a tiempo cierto, mas si fuesse hecha so condicion, no seria assi.* Nec oberit fundamentum, quod adducit ex opinione Tellij Ferdinandez in l. 3. Tauri 3. part. numer. 10. videlicèt quòd si maritus instituit piam causam, vel alium hæredem relinquit, & vxorem vsufructuariam in vita sua: pia causa, & alius institutus dicantur hæredes à morte testatoris, & non à morte vxoris vsufructuariæ, & solùm ea viuente defertur emolumentum, & quòd si hæredes pendente vsusfructus tempore moriuntur, transmittunt hæreditatem, vel huiusmodi
1611 legatum suis hæredibus. † Nam respondeo, quòd dicta Tellij opinio est vera in suo casu, nam in eo nulla adest conditio, quia institutio, vel relictum est purum respectu hæredis, vel legatarij, & vxor tantum potitur vsufructu pro vita sua; & ea mortua spirat vsusfructus, quẽ nullo tempore poterat transmittere, nec priuare iure suo dictos hæredes, vel legatarios mariti, qui etiam in vita poterant illud donare, vel vendere. Et nil mirum, quòd moriendo transmittant. Et tales instituti censentur post mortem vxoris vsufructuariæ ex mẽte testatoris purè instituti, & statim adire poterunt. Et ibi tempus mortis vxoris non est adiectum ad impediendam puram institutionem; sed ne vxor in vsufructu per tempus vitæ suæ perturbetur. Ita mirabiliter in proprio casu respondet additio ad Alexand. in cons. 162. & Guilliclm. Benedict. in cap. Raimuntius de testamentis in verbo relinquit numer. 7. quos & alios refert Michael Crassus tractatu de successionibus, §. legatũ, quęst. 23. num. 2. vers. contrarium, & codẽ modo respondetur ad alia fundamẽta adducta per dictum Cauallos pro sua opinione: nam loquuntur in dissimili casu, & in relicto puro, & non sub conditione, per supradicta.

ESTQVE Alia controuersa quæstio, quam multoties in praxi habui, vtrum tertius possessor alicuius rei acensuatæ, vel ratione census hypothecatę pro solutione habẽs titulum & bonam fidem præscribat dictam hypothecam per spatiũ decẽ annorũ. † In qua quæstione omnes Scribentes tam antiqui quã Regnicolæ indubitanter concludunt, quòd dictus tertius possessor cum titulo & bona fide, præscribit dictam hypothecam per spatium decem annorum per multa iura & Doctores, quos refert & sequitur Felician. à Solis de censibus lib. 3. cap. 4. nu. 13. tomo 1. & in tomo 2. lib. 3. cap. 4. num. 18. qui Felicianus vbi supra defendit, quòd hi decem anni incipiũt currere à die possessionis, & non à die solutionis affirmans, quòd licèt creditor & dominus census accepe rit solutionem ab alio debitore, vel ab habente aliam rem hypothecatam ratione prædicti census, nihilominus dictus tertius possessor præscribet, & quod per dictam solutionem non videatur interrupta præscriptio. † Quam quæstionem etiã quamplurics in praxi habui, & per supradi- 1612

Quæst. 284 De præscribente hypothecam cẽsualem.

supradicta tradita à dicto Feliciano videbatur, per dictam census solutionem non interrumpat præscriptionem. Sed nihilominus contrariũ est tenendũ tam in iure quàm in praxi, & sic quòd per redditus solutionem interrumpitur præscriptio cõtra tertium rei acensuatæ, & hypothecatæ possessorem. Quod probat, quia omnia iura & Doctores, quos refert dictus Felicianus vbi supra, disponunt in hypothecã regulari, & nõ in hypotheca irregulari, quæ inducitur ratione census, & disponũt in cõtractu, in quo imponitur dies certus solutioni, & nõ in solutionibus annalibus. Et opinio tenẽtiũ, quòd præscriptio decẽ annorũ incipit à solutione, est cõmunior & verior, vt tradit Zaual. in practicis quæstionibus cõmunes contra cõmunes, in quęst. 3. à nu. 9. cum sequentibus, qui alios refert, & reprobat opinionẽ Feliciani, de qua supra. Et probatur, quia l. 1. C. si aduersus creditorem, & alia iura adducta in prima opinione probãt, quòd ad hoc vt currat dicta decennalis pręscriptio, requiritur silentium creditoris; & nullomodo potest dari silentium in creditore, qui redditus exigit ab vno debitorum, vel ab alia re sibi pro suo cen-

1614 su obligata, vel hypothecata: † quoniam qui habet plures obligatos, potest ab vno illorum solutionem debiti recipere, vel ab vna re sibi hypothecata, absque eo quòd sibi præiudicium paret circa alias res obligatas, vel hypothecatas, † per text.

1615 in l. 2. C. de fideiussor. & probatur in l. distractis, & in l. debitores, la 2. C. de pignoribus & hypothecis, vt tenet Cassanæus in consuetudinibus Burgundiæ rubrica 5. §. 2. fol. 207. col. 1. vers. Item etiam. Et hanc meã opinionem, quam defendo, tenet Pauladorius de rebus quotidian. lib. 1. cap 1. §. 16. num. 5. & 6. & Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio 3 par. cap. 1. à num. 34. & in numer. 36. & in lib. 1. practicarum quæstionum quæst. 90. num. 6. & in libr. 3. quæst. 35. num. 2. & copiose Cassaneus in consuetudinibus Burgundię in loco à legato à dicto Ioan. Gutie. in dicto num. 6. & copiosissimè Rodriguez de redditibus lib. 2. quęst. 9. à num. 63. cum sequentibus. Et etiã comprobatur, quia per vnamquamq; solutionem interrumpit creditor dictam præscriptionem, & renouat suam obligationem: † nam tot sunt 1616
obligationes, quot solutiones, per l. pluribus, ff. de verborum obligatio.
† vt tenet Rebuf. ad Regias consti- 1617
tut. Gallicas tit. de sententijs executorijs art. 16. glos. 5. num. 2. tom. 2. & Pauladorius de rebus quotidianis, cap. 1. §. 13. num. 44. & ideò tot sunt legata quot anni, † secundum Aze- 1618
uedo in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopilat. nu. 70. & pręscriptio introducta fuit ad uersus morosum & negligentem, & in eius odium: & non potest currere contra diligentem in exactione sui debiti, † ita tradit Auiles in 1619
cap. prætorum, in cap. 10. glossa verbo, *Execucion*, numer. 69. versiculo. Quoque fallit, & Rodericus Xuar. in l. 3. titul. *de las deudas*, versiculo, Quero vlterius, num. 1. & etiam pro vnaquaque exactione debiti à cre-

ditore

ditore facta interrumpitur præscrip
1620 tio, † per multa iura & Doctores,
quos allegat Azeueed. in l.7.titul. 5.
lib.4 Recopilatio.à num.18.& Parladorius in dicto tractatu de rebus quotidianis lib.1 cap.1 §.13 nu.36. ad finem,& creditor qui redditus sui census exigit, retinet dominium & possessionem rei acensuatæ, & non currit contra eum præscriptio, licèt res hypothecata pro censu sit apud
1621 tertium possessorem,† ita tenet Bartholomæus Brixensis in suis quæstionibus dominicalibus in quæst. 24. in solutione ad argumētum, & dicit vnum mirabile Flores in additionibus ad Gamam in decisio. 99 quod hæres,vel quilibet alius successor in iure illius,qui censum imposuit, vel hypothecauit aliquam rem,nunquā
1622 præscribit. † Et sic primus, qui censum imposuit,& eius hæredes, & vltimi rei acensuatæ possessores semper ad solutionem redditus tenētur, & coguntur etiam domino recog-
1623 noscere, † tenetque Felicianus de censibus tom.2.lib.3.cap.4.num.11. & 12. vnum in praxi notabile,quòd remedium executiuum competens contra rem acensuatam, competit etiam contra bona obligata per generalem obligationē,licèt dicta bona à tertio possideantur, qui habuerit titulum, vel causam natam vel deriuatam à principali debitore,
1624 † qui Felicianus ad hoc allegat Frāciscum Milanensem in decisionibus suis decisione 1.nu.6.lib.2.& Parlador. de rebus quotidian.lib.2.c. fin. 4.par. §.5 num. 17. qui allegat alios tenentes, quòd supradicta locum habent, licèt titulus, vel ius acquisitum tertio possessori nō deriuetur à proprio debitore principali, nisi per longam successionem: & ipse Felicianus de censibus tomo 1.lib.3.cap. 6. vnum in praxi notabile adducit priuilegium, quòd tertius possessor fundi acensuati,vel hypothecati,poterit,si voluerit,recognoscere dominum census,vel rem acēsuatam, vel hypothecatā remittere, † quod etiā 1625
tenet Rodriguez de redditibus libr. 2.quæst.9.n.68.& Lara de anniuersarijs lib.1.c.5.â nu.26.& Lasarte de decima c.10.n.75 Quod verum credo, nisi iste tertius possessor rei acēsuatæ, vel hypothecatæ, fuerit hæres primi institutoris,vel in ei⁹ iura successerit,vel iam recognitionem fecerit,ad soluendumque se obligauerit, per superius adducta. Vnūque mirabile vxoris priuilegium refert Bald. in cons. 247.lib.4. videlicèt, quòd si maritus habitationem vel alimenta vxori reliquerit,vel legauerit,donec cum filia vixerit, mortua dicta filia, adhuc legatum debetur,† quē sequi 1626
tur Morquecho in tractatu de bonorum diuisione lib.4.cap.11.num.73.

ETSI Maritus legauerit vxori Quæst.285
vsumfructum, & post eius mortem Titio, illa verba, *Post eius mortem*, vendicant sibi locum, etiamsi vxor non moriatur,sed ad secundas nuptias transierit ex mēte testatoris,† se- 1627
cundum Ioannem Andre. in additionibus ad Speculatorem, in titulo de secundis nuptijs, quam dicit communem opinionem Gratus in responso 124 num.14. & 15.libr. 2. quos refert & sequitur Morquecho

in dicto tractatu de bonorum diuisione dicto lib.4.cap.11.num.91.

Quęst.286 EST QVE speciale dotis priuilegium, quod datur læsis remediũ, etiamsi læsio sit intra dimidiam iusti pretij, † per l.iure succursum, ff. de iure dotium, vbi glossa in verbo, circũuentus,& glossa verbo, Præstet in l. si res, §. 1. dicto titulo, quæ est communiter recepta secundum Albericum in l. 6. C. soluto matrimonio, Imol. in cap. cum dilecti de de emptione & venditione num. 16. vbi Burgos num.48. & Anton. Gom. in l. 5. Tauri num. 44. Costa in l.cum tale, §. si quis arbitratu, ff. de conditio. & demonstratio. num. 26. Pinellum in l.2.C.de rescindenda venditione 1.par. cap.1.num. 12. cum sequentibus, Meneses in d. l.2. C. de rescindenda vẽditione, num. 20. Gomez de Leon in centuria sua cap.5.num.5.& est text. in l. 16. tit. 11.par.4.vbi Gregor.Lop.tenet Matienç. in l.1.tit. 11.lib. 5. Recopilat. glos.8.num.20.& 21. Estque notandum in praxi, quòd hoc remedium non præscribitur tempore ordinario quatuor annorũ, sed durat semper, † vt habetur in d.l.16 tit.11.par.4.& defendit Mexia ad legem Toleti 2. part. in responsione ad sextum & octauum fundamentum num.fin. §. cæterum, quod intelligo durare vsq; ad 30. annos tãtum, additque Azened.in l.1.tit.11.lib.5.Recopil. num. fin. quòd contra Ecclesiam lædentem alium vltra dimidiam datur remedium etiam lapsis quatuor annis, † ex opinione ipsius Mexiæ in taxã pannis conclusione 5. nu. 2. & cum

1618

1629

1630

regulariter si constituo procuratorẽ generaliter ad omnia, non potest facere ea, quæ requirunt speciale mandatum, † per text. in cap. qui ad agẽdum de procuratoribus libr. 6. cum concordantibus, inuenitur in hac materia vnum speciale priuilegium, quod quando constituitur procurator generaliter ad omnia excepto ad vnum casum, in quo requiritur speciale mandatum, censetur cõstitutus ad omnia alia, quæ requirũt speciale mandatum, † secundum Lapum in dicto cap. qui ad agendum de procurato.lib.6.vbi Doctores, in §.1. & Alex.in l.fin.ff. quod quisque iuris, & Dec.in cap. consultationibus per illum tex.de officio delegati, & in c. cum dilecta de confirmatione vtili, vel inutil.nu.3. ad fin. Sed cùm cõfirmatio facta simpliciter non videatur approbare, nec confirmare actũ nec priuilegium nullum, † per tex.in cap.ex parte de constitutio.cap.dudum de decimis, vbi Scribentes, & confirmatio ex certa scientia dispensatio dicatur, † secundum Bald. in c. cum super in principio de causa possessio.& proprietat.

1631

1632

1633

1634

EST Scitu dignum, vtrum verbum, cõfirmamus, simpliciter & absolutè à Principe prolatum importet certam scientiam. † In qua quæstione dicunt importare certam sciẽtiam Ioan. Andre.in cap.penultimo de conmfirmatione vtili, vel inutil. vbi Butrius, Cardinal. & Imol. & Abb. in cap.examinata ad fin. eodẽ tit. Sed contrarium defendit Decius in rubrica de cõfirmatione vtili, vel inutil.num.6. & in d. c. examinata num. Quęst.287

1635

num. 5. vbi optimas rationes conclu
dentes inuenies: qui Decius in cap.
venerabilis dicto tit. à num. 1. agit,
quando præsumatur Principem fa-
cere confirmationem ex certa scien
tia, & in cap. sua nobis eodem titul.
numer. 7. ex plurimorum opinione
resoluit, quod etiam confirmatio fa-
cta ex certa scientia non confirmat
priuilegium, nec actum in præiudi-
1636 cium tertij. † Addo etiam, verum cō
cessio Pontificis facta spurio, vt ordi
nes possit consequi, trahatur ad sa-
1637 cros ordines. † In quo teneas, quòd
talis concessio ad sacros ordines non
trahatur, nisi Pontifex dicat, cōcedo,
vt talis spurius possit ad omnes ordi
nes promoueri, ita tradit Ostiens. in
cap. literas de filijs presbyterorum
secutus Tancredum, Gofredum, &
Innocentium, tenet Speculator in
tit. de regulis iuris, §. postremo, vers.
Quid si dispensatum est, & Rebuf.
in praxi benefic. tit. de dispensatio-
ne super defectu natalium, num. 47.
quod limita cum Abbate in dicto
cap. literas num. 6. nisi spurius esset
ad minores ordines ante Pontificis
concessionem prouectus. Ex quo
sequitur, quòd licèt Pontifex spurio
concedat, quod ad omnes ordines
prouehi possit, talis concessio & dis-
pensatio non extenditur ad beneficia
1638 consequenda, † ita tradunt Docto-
res relati ab Azorio in 2. par. institu-
tionum moralium lib. 6. cap. 3. vers.
Quinto quæritur, vbi cum Ioan. An
drea, & Abbate in dicto cap. literas
num. 6. tenet, quòd ille, qui fuit de-
gradatus, & ab ordinibus deiectus,
& ad eas restituitur, nō censetur ad
ad beneficia restitutus. † Additurq; 1639
etiam, quòd quando Pontifex spu-
rium habilitat ad beneficia conse-
quenda, non videtur habilem face-
re ad dignitates consequendas, † se- 1640
cundum Panormitan. in cap. literas
de filijs presbyterorum, & Rebuf. in
praxi benefic. 2. par. de dispensatio-
ne super defectu natalium, num. 52.
sicuti dispēsatus ad dignitates Eccle-
siasticas non censetur dispensatus ad
dignitates maiores & principales,
quales sunt in Eclesia cathedrali ma
iores post Pontificalē, & in ecclesia
collegiali dignitas omniū maxima: 1641
& dignitas Episcopalis, † vt tradunt
Archidiacon Ioan. Andre. Domin.
& Anton. in cap. 1. de filijs presby-
terorum in 6. Rebuf. in praxi bene-
fic. 2. part. de dispensatione super
defectu natal. num. 86. & Azorius
vbi supra versicul. Octauo quæritur,
circa quod agit Felinus in cap. postu
lasti de rescriptis num. 2.

VNVM In praxi admodum Quæst. 288
notabile, hoc est, quòd si aliquis spu
rius est incestuosus, adulterinus, vel
ex sacrilegio natus, tenetur hos defe-
ctus Pontifici exprimere: & non suf
ficit, quod generatim fateatur, se esse
illegitimum, vel spurium; aliàs ir-
rita erit dispensatio, † quod dedu- 1642
citur etiam ex text. in dicto cap. po-
stulasti de rescriptis; vbi probatur,
quòd si aliquid in gratiæ impetratio
ne silentio prætermittatur, quod si
exprimeretur, difficilem redderet
ipsam gratiam, ita vt Princeps eam
denegaret, aut difficilius concede-
ret, irrita est ipsa gratia, vtpote lite-
ris subreptitijs impetrata. † Quæres 1643
etiam

etiam quid agendum, quando contraria sibi inuicem fuerint priuilegia, & quomodò interpretari debeant, de quo inuenies glossam & Panormitanum in cap.1.de rescriptis num. 14. Addo etiam vnum in praxi quotidianum, pro quo multoties sententiam obtinui fauorabilē, videlicèt, quod in generali reuocatione legatorū, non continetur legatum alimentorum, nec ve imentorum,
1644 † iuxta text. in l. liber. is, §. posthum's, ff. de alimentis legat. vbi optima glossa verbo, non videri, & ita tenet Mantica de coniectur. vltim. voluntatis libr.2.tit. 2. num. 3. & Surdus in eodem tractatu titul.8. à num.5.& tit.9. quæst.25. à num. 9. & Lara de alimentis in §. vtrum, nu. 26. & Iosephus Ludouicus in communibus conclusionibus conclusione 24. versiculo, Declara sexto, Mascardus de probationibus vol.3. conclusione 1265.num.39.& nouissimè Çauallos in practicis quæstionibus communes contra communes, in 3. tomo quæstio. 779. numer. 233.

FINIS.

De optimo maximo laus & gloria, qui est benedictus in sæcula.

INDEX

INDEX COPIOSISSIMVS RERVM OMnium, ſententiarumque inſignium; quæ in hoc tractatu de priuilegiorum explicatione continentur, in ordinem Alphabeticum congeſtus.

A

Agri-

Appre-

Damnum

D

Dictio

sed

E

Exemptio

Iudex

Lega-

Lex

Locuple-

Marito

Mulier

Z Nobiles

 Prædium

Princeps

Priui-

natu.

Prohi-

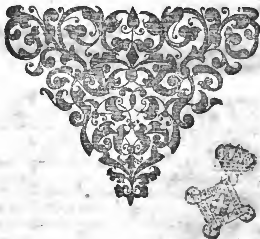
R

nec

Socius

T

V

MATRITI,

Ex Typographia Regia Ludouici Sanctij.

ANNO M.DC.XVII.

